VICTOR AXENCIUC

EVOLUȚIA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI

Cercetări statistico-istorice 1859-1947

VOL. III

MONEDĂ-CREDIT-COMERȚ -FINANȚE PUBLICE

III 222 865 vol 3

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

BIBL. CENTR. UNIV.
„M. EMINESCU" IAŞI
III 222.865

BCU IAŞI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

EVOLUȚIA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI

Cercetări statistico-istorice 1859–1947

VOL. III

MONEDĂ – CREDIT – COMERȚ –

FINANȚE PUBLICE

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ECONOMIC DEVELOPMENT OF ROMANIA

Historical-statistical researches, 1859–1947

TOME III

CURRENCY – CREDIT – TRADE –

PUBLIC FINANCE

La culegerea materialului documentar şi prelucrarea datelor statistice au mai participat şi cercetătorii: Daniela POENARU, Cornel SÂRBU, Iuliana IONESCU, din cadrul Institutului de Economie Naţională.

Lucrările de secretariat ştiinţific au fost efectuate de Daniela POENARU.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

VICTOR AXENCIUC

15905

EVOLUȚIA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI

Cercetări statistico-istorice 1859–1947

Vol. III
MONEDĂ – CREDIT – COMERȚ – FINANȚE PUBLICE

241603

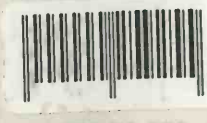

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
București, 2000

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Copyright © Editura Academiei Române, 2000.
Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii.

Adresa: EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
Calea 13 Septembrie nr. 13, sector 5
P.O.Box 5–42, RO–76117
București, România
Tel.: 401-411 90 08, 401-410 32 00
Fax: 401-410 39 83
e-mail: edacad@ear.ro

EDITAT CU SPRIJINUL AGENȚIEI NAȚIONALE PENTRU ȘTIINȚĂ, TEHNOLOGIE ȘI INOVARE

6. AUG. 2001

Redactor: PETRE MOCANU
Tehnoredactor: SILVIA DEOCLEȚIAN
Coperta: GIGI GAVRILĂ

Bun de tipar: 13.XI.2000. Format: 16/70×100.
Coli de tipar: 49,50.
C.Z. pentru biblioteci mari: 338(498) «1859–1947»
C.Z. pentru biblioteci mici: 33.

36(498)"1859/1947"
Finanțe Istorie România
1859-1947

ISBN 973-27-0716-x
973-27-0190-0

Imprimat în România
Tipografia: SEMNE '94

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CUPRINS GENERAL

Cuvânt înainte 7

Secțiunea întâia I.	Sistemul monetar național	11
Secțiunea a doua	Băncile și creditul	47
Secțiunea a treia	Comerțul interior	257
Secțiunea a patra	Comerțul exterior	349
Secțiunea a cincea	Finanțele publice	611
Secțiunea a șasea	Datoria publică	697

CUPRINS ANALITIC 779

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CUVÂNT ÎNAINTE

Cartea de față, reprezentând (vol. III) din proiectul Evoluția economică a României. Cercetări statistico-istorice 1859–1947, *a fost precedată de volumul I, referitor la* Industrie și transporturi, *și volumul II, privitor la* Agricultură.

Prezentul volum înfățișează informația cifrică, explicită și adnotată, în date și serii statistice pe termen lung, în domeniile schimbului, circulației mărfurilor și finanțelor publice ale României în epoca modernă.

Ca și în volumele anterioare, datele și seriile statistice se prezintă sub forma modulelor de situații statistice, formate din introduceri metodologice *la secțiuni, capitole și paragrafe, din* tabelele statistice *cu sursele documentare și* notele explicative *la datele expuse.*

Se poate observa că mărimile cifrice ale seriilor calculate de noi se situează totdeauna la limita minimă a indicatorului respectiv și de regulă sub realitatea mărimii ipotetice a fenomenului, *ca o rezervă de siguranță pentru a evita eventuale supraestimări.*

La toate datele și seriile calculate, inedite, în note speciale însoțitoare ale situațiilor statistice se explică, detaliat, procedeele folosite la obținerea seriilor, astfel ca cititorul interesat să aibă posibilitatea refacerii procesului de constituire a datelor, în cazul în care poate dispune de informație suplimentară sau de modalități mai bune de calcul, pentru a obține rezultate mai precise.

Menționăm și aici că metodele și soluțiile utilizate pentru prelucrarea materialului informațional în domeniu, nu le considerăm nici perfecte și nici definitive, ele rămânând deschise oricărei ameliorări și dezvoltări; cercetarea noastră se constituie ca un prim pas în acțiunea care, suntem siguri, în viitor, va recalcula și reconstitui indicatorii principali ai economiei românești în serii pe termen lung, indispensabile pentru analiza și diagnosticarea evoluției sale seculare.

În ceea ce privește modul de elaborare a tabelelor statistice, denumirea și clasificarea indicatorilor, tehnica de expunere a datelor din vechile surse statistice etc., acestea au fost operate după metodologia lucrărilor actuale de specialitate și, în primul rând, după cele ale Comisiei Naționale pentru Statistică. Indicatorii din sursele vremii sunt produsul condițiilor de culegere și prelucrare

a informației din perioadele respective; indicatorii au un grad de exactitate cu atât mai mare cu cât sunt mai aproape de prezent.

Prin conținutul proceselor pe care le exprimă domeniile investigate – sistemul monetar național, sistemul bancar și de credit, comerțul intern, comerțul exterior, finanțele publice și datoria publică – cartea înfățișează cea mai variată și mobilă arie de fenomene ale economiei naționale în perioada modernă.

În ordinea expunerii problematicii, în volum se prezintă date și serii de indicatori, din intervalul anilor 1859–1947, între care: evoluția etalonului monetar și reformele monetare, circulația monetară, cursul oficial și liber al valutelor străine, operațiunile B. N. R., evoluția instituțiilor bancare, a bilanțului lor după caracterul specializat al creditului etc.

Un grup de situații statistice consacrat bursei de valori urmărește evoluția negocierilor bursiere, cotația principalelor acțiuni etc.

Comerțul interior grupează, în premieră, date și serii de indicatori menîți să înfățișeze evoluția și dimensiunea valorică ale unor activități ale pieței interne: firme comerciale, valoarea activului, bilanțul societăților comerciale și altele.-Interes deosebit prezintă indicatorii de prețuri medii cu amănuntul pentru o perioadă lungă – 1862–1947 – precum și cei ai prețurilor cu ridicata – 1920–1938 – elaborați de noi.

Comerțul exterior este exprimat în serii statistice pe termen lung, în indicatori globali, cantitativi – tone – și valorici – în lei – ai exportului și ai importului, dar detaliați pe produse, pe țări.

Prin prelucrarea datelor oficiale de export și de import s-au constituit indicatori speciali după destinația produselor – mijloace pentru producție și bunuri pentru consum; de asemenea, comerțul exterior a fost grupat după gradul de prelucrare a produselor importate și exportate – materii prime, semifabricate și fabricate –; ambele categorii de indicatori rezultați din prelucrarea datelor primare – după destinația produselor și după gradul de prelucrare a lor – înfățișează comerțul exterior ca expresie a nivelului de dezvoltare a economiei naționale, de mare utilitate în dezvăluirea și analizarea unor laturi noi ale evoluției economice a țării.

Secțiunea referitoare la finanțele publice prezintă seria datelor asupra veniturilor și cheltuielilor bugetelor de stat și ale bugetelor locale; cheltuielile bugetare expuse în sursele oficiale pe ministere au fost grupate de noi și după destinație: administrație, ordine publică și armată, învățământ, cultură și sănătate, economie; aceasta deschide o nouă viziune de examiare a utilizării veniturilor statului în interesul comunității naționale.

Lucrarea se încheie cu un pachet de situații statistice privitoare la datoria statului – internă și externă – în expresia capitalului și anuității datoriei precum și fișele marilor împrumuturi externe ale României dintre anii 1865 și 1931 cuprinzând capitalul și dobânzile de plată pe intervalul contractat.

În intervalul de timp cercetat – 1859–1947 – teritoriul statului român a suferit o serie de modificări; momentele dinaintea schimbărilor teritoriale, în

tabele, sunt marcate prin subbararea anului respectiv, cum se procedează în statistica internațională.

Datorită modificărilor teritoriale, seriile statistice pe termen lung nu pot avea capacitate de comparație decât în intervalul perioadelor cu teritoriu de aceeași mărime; în scopul extinderii comparabilității datelor, pe durată mai lungă, am raportat unii indicatori pe locuitor.

Totodată, la principalele aspecte ale problematicii din lucrare și acolo unde a fost posibil, s-au înscris și indicatori ai altor țări europene alături de cei din România, în scopul asigurării comparației.

Datele și seriile statistice din prezentul volum se întemeiază pe un larg material documentar, pe cercetarea lucrărilor de referință ale timpului și pe cvasitotalitatea informației statistice românești în domeniile respective; de asemenea, surse de mare valoare științifică au constituit-o fondurile de arhivă ale Băncii Naționale a României, ale Comisiei Naționale pentru Statistică, ale Ministerului de Finanțe, ale Arhivelor Naționale etc.

Cartea, prin cuprinsul informației statistice, pune în evidență dezvoltarea puternică a creditului și schimbului, a circulației mărfurilor și a finanțelor publice din România, într-un ritm mai ridicat decât al producției materiale. Prin procesul distribuirii și redistribuirii, domeniile menționate vehiculau și utilizau cea mai mare parte din produsul social.

Lucrarea, oferind prin datele și seriile statistice, prin explicațiile care le însoțesc, o imagine generală a evoluției sectoarelor de servicii menționate precum și documentarea analitică a diverselor procese și fenomene economico-financiare se dovedește de reală utilitate pentru cercetători și profesori, pentru studenți, pentru toți cei interesați de cunoașterea și studierea trecutului economiei românești.

La încheierea publicării acestui ultim volum, gândurile cele mai bune se îndreaptă către toți cei ce au contribuit ca năzuința mea din tinerețile cercetării să prindă viață. În activitatea de documentare și calculare am avut sprijinul colaboratorilor mei din Institututul de Economie Națională, Daniela Poenaru, Cornel Sârbu și Iuliana Ionescu, colegi harnici și dăruiți cercetărilor de istorie economică; Daniela Poenaru m-a secondat cu devotament științific și la verificarea, corectarea materialelor în vederea tipăririi, efectuând și procesarea la calculator a prezentului volum; aduc tuturor calde mulțumiri.

Datorez mulțumirile mele membrilor Consiliului științific al Institutului de Economie Națională, în primul rând președintelui său, prof. dr. Gh. Zaman, care, în discutarea lucrării în diferitele faze de elaborare, au referat și formulat observații și propuneri importante.

Consider o datorie a mea de a menționa că am beneficiat de sugestii și referate la unele capitole și secțiuni ale volumelor, de la competențe academice, regretații Costin Murgescu și Vladimir Trebici, cărora le păstrez în amintire o deosebită recunoștință.

De asemenea, au avut amabilitatea să citească diferite părți din lucrare și să ofere referate cu propuneri de substanță pentru îmbunătățirea conținutului academicienii Emilian Dobrescu și Costin Kiriţescu; le exprim gratitudinea mea.

Academicianul Tudorel Postolache a fost de la începutul proiectului alături de preocupările și frământările mele științifice, a manifestat un interes major, încurajând inițiativa și activitatea de elaborare a seriilor de indicatori pe termen lung ai economiei românești și internaționale, a formulat observații și propuneri valoroase de conținut și structură, contribuind la ridicarea calității elaboratului; pentru tot sprijinul îi datorez sentimentele mele de mulțumire și recunoștință.

Realizarea, în timp de peste trei decenii, a celor trei volume din Evoluția economică a României *în serii statistice, a necesitat nu numai pasiunea și eforturile autorului, dar și concursul îndelungat din partea factorilor de conducere ai instituțiilor depozitare a documentelor economice și a informațiilor statistice, a personalului de documentare și studii, cărora le mulțumesc.*

Mărturisesc că această carte, fără asistența și contribuția celor care m-au sprijinit în toată această investiție de aproape o viață de cercetare, nu ar fi putut fi înfăptuită și scoasă la lumina tiparului și devenită un bun în folosul celor de azi și de mâine.

Mulțumesc Editurii Academiei Române, care a găsit resurse pentru tipărirea în condiții academice a tuturor volumelor.

AUTORUL

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITARA

Secțiunea întâi

SISTEMUL MONETAR NAȚIONAL

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

I

SISTEMUL MONETAR NAȚIONAL – Observații metodologice

La mijlocul secolului al XIX-lea, formarea sistemului monetar național era o necesitate majoră a consolidării statului național, a stimulării economiei marfare, capitaliste în proces de dezvoltare în România.

Indiferent de cauzele obiective și subiective care au împiedicat adoptarea mai devreme a unei monede naționale viabile, întârzierea acestei acțiuni a frânat considerabil dezvoltarea producției și circulației de mărfuri, acțiunea mecanismelor economiei marfare și în consecință crearea premiselor economiei moderne.

În lucrarea sa, *Sistemul bănesc al leului,* vol. I, Costin C. Kirițescu caracterizează neajunsurile circulației monetare înainte de 1867: lipsa unei monede naționale; dominația pieței monetare interne de o mulțime de monede vechi și noi – peste 80 – ale altor state; capacitatea foarte diferită a monedelor în circulație; utilizarea paralelă a banilor reali și a banilor fictivi; variația accentuată, de la zi la zi și de la o localitate la alta, a cursului de schimb a monedelor; specula permanentă, datorită multitudinii monedelor și fluctuației cursurilor, practicată de o largă categorie socială, zarafii și cămătarii.

Pe de altă parte, dezorganizarea și anarhia în circulația monetară, lipsa monedei naționale și existența multor etaloane străine monetare, mai multor prețuri pentru aceleași mărfuri împiedicau și îngreuiau realizarea funcțiilor banilor de măsură a valorii, mijloc de circulație, mijloc de plată etc.

Consecințele economico-sociale erau profunde: cantonarea capitalurilor în sfera circulației și schimbului unde aduceau profituri mult mai mari și neglijarea sferei industriale; păgubirea producătorilor, o parte a venitului care se distribuia prin speculă sferei circulației; frânarea relațiilor economice și financiare private cu piața externă; afectarea suveranității naționale. În esență, acțiunea legii valorii în producție și schimb era intens perturbată neputându-se schimba mărimi echivalente de valoare, iar, practic, nesiguranța stabilității valorii capitalului investit și a mărfurilor produse demobiliza inițiativele industriale atât ale capitalului autohton cât și a celui de peste graniță.

Înlăturarea acestor stări de lucruri în domeniul circulației bănești se realizează prin crearea, în anul 1867, a sistemului monetar național. Înainte de aceas-

ta au trebuit înfrânte o serie de împotriviri politice externe – în primul rând din partea Imperiului Otoman. În baza legii din martie 1867, care a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1868, se adoptă sistemul monetar zecimal metric, similar celui din țările Uniunii monetare latine[1], cât și sistemul bimetalist – bazat pe aur și argint în raportul de 1 : 14,38.

Unitatea monetară etalon-leul, cu 100 subdiviziuni – bani, reprezenta 5 grame de argint cu titlul de 835‰ sau 0,3226 grame aur cu titlul de 900‰. Ea înlocuia vechea unitate monetară leul, cu 40 de subdiviziuni – parale, existentă numai ca monedă de calcul. Un leu nou echivala cu 2,7 lei vechi sau 1 leu vechi era egal cu 0,37 lei noi. În prima perioadă s-a emis numai monedă metalică. Ulterior se trece la tipărirea biletelor de bancă.

Din cauza diferențelor de valoare create pe piața monetară internațională între aur și argint, ultimul cunoscând o scădere, apar dificultăți mari în circulația monetară națională; ca urmare se renunță la sistemul bimetalist și se trece la cel monometalist, bazat pe aur, consacrat prin legea din 1889. Un kilogram de aur cu titlul de 900‰, reprezenta 3 100 lei, ceea ce revenea pentru un leu 0,3226 g aur.

Până la primul război mondial, din timpul căruia începe inflația, moneda își menține constant valoarea intrinsecă cât și raportul cu celelalte valute importante străine. Între anii 1868–1916, cât timp a fost în vigoare și convertibilitatea, moneda românească este considerată, în literatura economică ulterioară, *leu aur*.

În perioada războiului, și mai ales în cea postbelică, o puternică inflație depreciază leul reducându-i puterea de cumpărare până la 1/40 față de valoarea antebelică.

Stabilizarea monetară din anul 1929 se face prin fixarea valorii leului la a 1/32-a parte din cea antebelică, pornindu-se de la prețul aurului, cu titlul de 900‰, de 111 111,11 lei kg, ceea ce revenea pentru 1 leu 0,010 g.

Perioada ce a urmat, a crizei economice din anii 1929–1932 și după, anii războiului al doilea mondial, dar mai ales intervalul 1944–1947 produc o depreciere fără precedent a monedei naționale. Până la începutul lunii august 1947 nivelul prețurilor cu amănuntul crescuse de peste 8 365 ori față de 1938, în

[1] Uniunea latină s-a constituit ca uniune monetară internațională în decembrie 1865, prin semnarea unei convenții, la care inițial au participat Belgia, Franța, Italia și Elveția, în vederea unificării sistemelor monetare și a sprijinirii bimetalismului. La Uniunea latină aderă în 1868 și Grecia. O serie de alte țări au adoptat, într-o măsură mai mare sau mai mică, principiile Uniunii monetare, fără a adera oficial la Uniune: România, Bulgaria, Austro-Ungaria, Serbia, Finlanda, Spania, Persia, Venezuela, Columbia, Honduras, Ecuador, Peru. Țările participante la Uniunea latină au adoptat sistemul monetar comun privind greutatea, titlul, modelul și cursul pieselor monetizate de aur și argint, al cărui etalon monetar era francul, împărțit în 100 centime; se prevedea emiterea de piese de aur de 100, 50, 20, 10 și 5 franci cu titlul de 900‰ și piese divizionare de argint de 2 franci și un franc, de 50 și 20 centime cu titlul de 835‰. Circulația monedelor bătute de o țară din Uniunea latină era liberă în celelalte țări aderente. Bimetalismul promovat de Uniunea latină a avut o viață scurtă; ca urmare a modificării pe piață a raportului dintre valoarea aurului și argintului, care a provocat dezechilibre în circulația monetară, baterea monedelor de argint în țările Uniunii este limiată în anul 1873, semn că aceasta înclina spre monometalism aur, confirmat mai târziu. (Costin C. Kiriţescu. *Sistemul bănesc al leului şi precursorii lui.* Vol. I. Bucureşti, Editura Academiei Române, 1964, p. 161–162).

circulație vehiculându-se o masă uriașă de semne monetare. Încă din anul 1941, convertibilitatea și așa condiționată și limitată, este sistată.

La 15 august 1947 se efectuează reforma monetară care a schimbat semnele monetare, retrăgându-le pe cele vechi și punând în circulație altele noi, dar păstrându-se denumirea de leu și subdiviziunea de ban. Un kilogram de aur cu titlul de 900‰ a fost fixat la prețul de 168 350 lei, mult subestimat, revenind astfel pentru 1 leu 0,0066 g aur. Preschimbarea leilor vechi cu lei noi s-a făcut la raportul de 20 000 lei vechi pentru 1 leu nou cu limite de sume pentru diferite categorii de persoane. Noul leu nu era convertibil.

În linii generale, aceasta a fost evoluția schematică a sistemului monetar în perioada cercetată.

Circulația monetară, întemeiată pe moneda națională, după 1867 a cuprins atât monede românești cât și pe cele străine, în special ale Uniunii latine. Până la 1877, la dobândirea independenței naționale s-a emis numai simbolic monedă principală de aur și argint; masa monetară de bază fiind în monedă divizionară, atât din cauză că statul nu avea mijloace financiare pentru baterea pieselor din aur și argint, cât și prin faptul că Turcia, putere încă suzerană, insista ca monedele de aur și argint naționale să poarte și un însemn al Imperiului Otoman. Guvernul neacceptând cerința Turciei nu a bătut moneda principală națională dar permițând în locul ei să circule aurul și argintul monetizat al Uniunii latine.

După anul 1879 se emite preponderent monedă de argint, bătută la Monetăria statului (creată în 1870 și modernizată în 1879) sau în străinătate.

În anul 1889 se renunță la bimetalism, cu multă întârziere și serioase perturbări în circulație, și se trece la monometalism aur. Legea din anul 1889 modifică sistemul monetar din anul 1867 prin scoaterea argintului din funcția de măsură a valorii; el circula prin monedele existente ca și cele de bronz ca monedă divizionară, ca semne ale aurului. De menționat că monedele străine, ale Uniunii latine având aceleași caracteristici ca monedele românești, au avut circulație legală în țară și după 1889.

În anul 1880 se creează Banca Națională a României cu privilegiu de a emite monedă metalică și bancnote; emisiunea acestora a fost precedată însă de tipărirea, în aprilie 1877, de către Ministerul de Finanțe, a unor bilete ipotecare de 5, 10, 20, 50, 100 și 500 lei, în valoare de 26,3 mil. lei, ca împrumut al statului făcut pieței, pentru purtarea războiului de independență. Astfel, pe lângă moneda divizionară, moneda de aur și argint, apar în circulație banii de hârtie ca semne de valoare.

După crearea B.N.R., aceasta, în anul 1882, retrage din circulație biletele ipotecare ale statului înlocuindu-le cu biletele sale de bancă. De atunci, circulația monetară a țării va fi formată preponderent din bilete de bancă emise de B.N.R. sau alte instituții mandatate de stat. Emisiunea biletelor de bancă a avut acoperire în aur și devize, stabilă 36 de ani, până la primul război mondial; în perioada următoare, de 32 de ani, până la 1947, sistemul monetar este supus unor puternice fluxuri inflaționiste, cu cele două reforme monetare în anii 1929 și 1947. Biletele de bancă puse în circulație în prima perioadă sporesc substanțial, datorită expansiunii economiei bănești și dezvoltării producției, iar în a doua perioadă, datorită prioritar valurilor de inflație.

După intrarea României în primul război mondial, sistemul monetar național, cu stabilitate puternică până atunci, se deteriorează sub loviturile inflației și a modificării parității monedei naționale, devine instabil ceea ce se reflectă pe piață în fluctuația puternică a prețurilor, în fluctuația altor valute; dar cea mai puternică agravare, din istoria sa, după cum s-a văzut, sistemul monetar românesc o înregistrează în anii războiului al doilea mondial și primii trei ani care i-au urmat, până în august 1947.

Tabelul 1

Date privind sistemul monetar național din anul 1867

Moneda națională	leul, împărțit în 100 de bani
Metalul utilizat [1]	aur, argint, aramă
Piesele de aur	5, 10 și 20 lei
Piesele de argint	50 bani, 1 leu și 2 lei
Piesele de aramă	1 ban, 2, 5, 10 bani
Titlul metalului nobil	aur 900‰ argint 835‰
Raportul între aur și argint	1: 14, 38
Conținutul leului aur	0,3226 g
Conținutul leului argint	5 g
Prețul unui kg de aur 900‰	3 100 lei
Greutatea pieselor de aur	de 5 lei = 1,613 g de 10 lei = 3,226 g de 20 lei = 6,452 g,
Greutatea pieselor de argint	de 50 bani = 2,5 g de 1 leu = 5 g de 2 lei = 1o g
Greutatea pieselor de aramă	de 1 ban = 1 g de 2 bani = 2 g de 5 bani = 5 g de 10 bani = 10 g
Raportul de valoare dintre leul nou și cel vechi	1 leu = 2,7 lei vechi 1 leu vechi = 0,37 lei noi
Paritatea monetară a leului față de alte monede s-a fixat la următoarele:	
AUR	
Lira sterlină	25 lei
Lira otomană	22,70 lei
Pol imperial (rusesc)	20,40 lei
Ducatul austriac (galbenul)	11,75 lei
ARGINT	
Icosarul (irmilic)	4,44 lei
Rubla rusească	4,00 lei
30 copeici vechi	1,20 lei
Șfanțul, 20 creițari	0,84 lei

SURSE: „Monitorul", jurnal oficial al României, 1867, nr. 89, apr. 22 / mai 4; Costin C. Kiriţescu, *Sistemul bănesc al leului şi precursorii lui.* Vol. I. Buc., 1964.

NOTĂ: [1] Legea din anul 1867 a adoptat sistemul bimetalist în care etalonul de valoare era deopotrivă argintul şi aurul în raportul menţionat. În 1889, după mulţi ani de dezechlibru a acestui raport, legea modifică prevederile din 1867, stabilind aurul ca unic etalon de valoare: „Unitatea monetară a României este leul de aur. Un kg de aur fineţe 9/10 valorează 3 100 lei". Se consacra monometalismul aur în sistemul monetar naţional.

Monedele franceze, italiene, belgiene şi elveţiene de aur şi argint, fabricate după acelaşi sistem ca cele româneşti şi reprezentând multiplii, unitatea şi fracţiunile francului se primeau la toate casele statului deopotrivă cu cele româneşti; li se consacra astfel paritatea identică cu leul românesc.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

II

STABILIZAREA MONETARĂ DIN ANUL 1929 – Introducere

Între anii 1916–1924 moneda națională, în urma războiului și a unificării monetare necesitată de Unirea de la 1918, suferă mari transformări, în principal prin sporirea substanțială a masei sale în circulație și a reducerii valorii pe unitate. Atât cheltuielile de război cât și preschimbarea monedelor din teritoriile unite cu România s-au efectuat fără o mărire corespunzătoare a acoperirii în aur a leului. Din iulie 1917 institutul de emisiune procedează la suspendarea convertibilității bancnotelor care durează până la 1929.

După calculul Băncii Naționale a României coeficientul de depreciere a leului în perioada 1918–1928 față de 1913 = 1, a reprezentat:

1913	1918	1920	1921	1922	1923	1925	1927	1928
1	3,56	10,58	17,15	28,52	40,15	40,24	32,26	31,58

Politica monetară a statului urmărea să stabilizeze leul la un curs favorabil apropiat de cel din anii 1927 și 1928.

Legea monetară din anul 1929 menține monometalismul, fixează leului o valoare aur de 32,226 ori mai redusă decât în 1890, greutatea în aur a etalonului fiind de numai 0,010 g față de 0,3226 g în secolul trecut. Legea consacra astfel deprecierea pe care o suferise moneda națională. Semnele monetare pe piață au rămas aceleași și circulația monetară în aceeași cantitate.

Prevederile legii consacrau eliminarea din circulație a monedelor de metal nobil și înlocuirea lor cu monedă de hârtie a B.N.R.

Etalonul monedă aur al legii din 1867 este înlocuit cu etalon aur – devize din care se constituia și acoperirea monetară.

Totodată se restabilea convertibilitatea suspendată în 1917.

Aceasta însă practic nu se realiza în aur – monedă sau lingouri – ci în devize, solicitate, ca regulă, pentru schimburile sau cheltuielile externe. Stocul de aur al băncii de emisiune nu mai servea pentru convertirea bancnotelor ci pentru echilibrarea balanței de plăți externe, reducându-se astfel la funcția de

adaptare a circulației monetare la necesitățile pieții și de menținere a stabilității banilor.

Condițiile în care a fost făcută stabilizarea, conjugate cu efectele crizei economice și datoria externă sporită cu împrumuturile contractate în scopul reformei monetare, ca și dificultățile economiei naționale au determinat, după câțiva ani, deteriorarea din nou a monedei naționale, începerea unui nou proces inflaționist ce va traversa perioada războiului și va produce, până în august 1947, cea mai mare prăbușire pe care a suferit-o până atunci leul.

Tabelul 2

Datele principale ale modificărilor monetare din anul 1929

Moneda națională	leul împărțit în 100 de bani
Metalul etalon	aur 900‰
Conținutul în aur al leului	0,010 g
Prețul oficial al unui kg de aur	111 111,11 LEI
Moneda în circulație	biletele B.N.R de 5, 20, 100, 500 și 1 000 lei
Convertibilitate	bilete convertibile la vedere în monede aur, lingouri sau devize aur la alegerea B.N.R.
Cantitatea monetară convertibilă	orice cantitate, dar nu mai puțin de 100 000 lei
Acoperire monetară	în aur și devize cu acoperire aur, în raport de 35% din totalul angajamentelor la vedere
Monede divizionare în circulație	1, 2, 5, 10, 20 lei din aliaj aluminiu sau nichel
Paritați teoretice față de alte monede	
1 liră sterlină	813,59 lei
1 dolar SUA	167,19 lei
1 franc elvețian	32,26 lei
1 franc francez	6,55 lei
1 marcă germană	39,82 lei
1 pengö ungar	29,24 lei
1 coroană cehoslovacă	4,97 lei
1 zlot polonez	18,76 lei
1 leva bulgară	1,20 lei
1 cervonet fosta URSS	860 lei

III

REFORMA MONETARĂ DIN ANUL 1947 – Introducere

Inflația acumulată în deceniul anterior reformei și provocată de cheltuielile de război, de exploatarea țării de către forțele hitleriste, de distrugerile suferite, de despăgubirile și de reparațiile plătite către URSS, devenise o frână în calea relansării și reconstruirii economiei naționale. Comisia Ministerială pentru Redresare Economică și Stabilizare Monetară, creată în iunie 1947 avea ca obiectiv mobilizarea resurselor materiale și financiare interne în vederea apropierii producției industriale și agricole, a venitului național de nivelul anului 1938, eliminarea fenomenelor de speculă și dezorganizare și crearea unui curs normal evoluției economice.

Prin reforma monetară se urmărea nu numai reducerea masei circulației monetare la un nivel normal, dar și degajarea ei de un volum uriaș de capitaluri speculative. Între anii 1939 și 1947 – august – emisiunea monetară a sporit de la cca 54 miliarde lei la 48 877 miliarde lei.

Reforma monetară din august 1947 s-a deosebit de reforma bănească din 1929, între altele, prin condiția grea a monedei pe care trebuia să o remedieze, prin anularea a aproape jumătate din cantitatea de monedă din circulație și o dată cu aceasta a unei mase substanțiale de capital cât și prin faptul că nu s-a apelat la împrumuturi străine pentru stabilizare.

Moneda aflată în circulație la 14 august 1947 se ridica la 48 451 miliarde lei; din aceștia au fost admiși la schimb 27 550 miliarde lei, reprezentând 57% din total. Suma preschimbată în lei stabilizați a fost de 1 377,6 milioane lei.

Reforma monetară a fost urmată de un ansamblu de măsuri referitoare la menținerea în limite normale a circulației monetare, de control a monedei și devizelor străine, de recalculare a patrimoniului întreprinderilor economice – particulare, de cedare obligatorie către B.N.R. a aurului, valutelor și a altor mijloace de plată străine de către toți cetățenii țării. Legislația a stabilit, de asemenea, principiile de formare a prețurilor și tarifelor, salariilor în instituțiile și întreprinderile publice, a introdus raționalizarea consumului de produse alimentare și industriale de primă necesitate pe bază de cartele; se continuau astfel măsurile de trecere la economia centralizată de stat.

Reforma monetară din august 1947 şi acţiunile care i-au urmat nu au creat încă un teren consolidat circulaţiei băneşti, inflaţia apărând din nou şi impunându-se o nouă reformă bănească în 1952.

Tabelul 3

Date principale ale reformei monetare din anul 1947

Moneda naţională	leul împărţit în 100 de bani
Metalul etalon	aur 900‰
Conţinutul în aur al leului	0,0066 g
Preţul oficial al unui kg aur	168 350,17 lei
Moneda în circulaţie	bilete B.N.R. şi moneda divizionară a Ministerului de Finanţe
Convertibilitatea suspendată	
Acoperirea monetară	în aur şi devize cu acoperire aur în raport de 25% din totalul angajamentelor la vedere
Semne noi băneşti în circulaţie[1]	bancnote de 100 lei, 500 lei şi 1 000 lei monedă divizionară: 50 bani, 1 leu, 2, 5 lei şi bilet de 20 lei
Preschimbarea leilor noi cu cei vechi	20 000 lei vechi = 1 leu nou în plafoane diferite[2]
Paritaţi teoretice faţă de alte monede, la cumpărare de către BNR:	
1 dolar SUA	150,00 lei
1 franc elveţian	34,88 lei
1 franc olandez	56,72 lei
1 dinar iugoslav	3,25 lei
1 franc belgian	3,45 lei
1 forint ungar	12,87 lei
1 coroană daneză	31,18 lei
1 liră turcă	51,97 lei
1 liră egipteană	624,42 lei
1 liră sterlină	605,35 lei
1 franc francez	1,25 lei
1 coroană cehoslovacă	3,00 lei
1 levă bulgară	0,62 lei

SURSE: Costin C. Kiriţescu, *Sistemul bănesc al leului şi precursorii lui.* Vol. III. Bucureşti, 1971.

NOTE: [1] Înainte de reforma monetară din august 1947 circulau monedele divizionare de la 500 la 100 000 lei de alamă, nichel şi argint. Biletele de bancă au ajuns la 100 000, 500 000, 1 milion şi 5 milioane lei.

[2] Plafoanele de preschimbare erau stabilite în funcție de ocupația persoanelor fizice și calitatea persoanelor juridice: familia de agricultori – 5 000 000 lei vechi; salariații și pensionarii, invalizii, văduvele, orfanii de război și cei cu profesie prevăzută în lege – 3 000 000 lei vechi; persoane majore fără profesie, militari în cazărmi – 1 500 000 lei vechi; instituții publice – întreaga suma deținută; întreprinderile și asociațiile cu sau fără scop lucrativ – o sumă egală cu totalul salariilor plătite pe luna iulie 1947; misiunile străine, grupul de armate aliate staționate în România – o suma egală cu cea pusă la dispoziție luna precedentă; întreprinderile comerciale – nu aveau drept la preschimbare.

Sumele în lei vechi nepreschimbate trebuiau depuse în cont blocat la instituții de credit publice sau particulare.

Legea monetară din august 1947 prevedea blocarea tuturor efectelor în circulație: cecuri, ordine de plată, librete de economii, scrisori de valoare, veniturile neîncasate etc., urmând ca deblocarea și preschimbarea să se facă numai pe baza unui jurnal al Consiliului de Miniștri.

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

IV

CIRCULAȚIA MONETARĂ – Introducere

De la aplicarea noului sistem monetar – 1867 – până la crearea Institutului de emisiune – 1880 – este dificil de estimat volumul și valoarea circulației monetare întrucât, pe lângă noile monede românești, aveau circulație liberă și monedele țărilor din Uniunea latină, a căror evidență pe piața românească nu se cunoaște.

După crearea Băncii Naționale a României, piața este aprovizionată cu bancnote și monede emise de B.N.R. În primii ani, monedele metalice aveau o ponedere mai însemnată, ulterior rolul preponderent în circulația monetară revine bancnotelor.

Emisiunea acestora sporește, pe măsura nevoilor pieței interne, într-un ritm care ar putea semnifica și dezvoltarea economică a țării, mai ales a producției și circulației de mărfuri.

Circulația monetară, calculată pe locuitor, în dinamica celor aproape șapte decenii, reflectă fenomenele monetare care au traversat economia națională. Cât timp s-a menținut constantă valoarea monedei naționale, până la războiul mondial, deosebim două perioade caracteristice, în privința circulației monetare: până la sfârșitul secolului al XIX-lea masa monetară sporește lent de la circa 20 lei la circa 30 lei pe locuitor; a doua perioadă, de la începutul secolului 20 până la 1914–1915, valoarea monedelor pe piață sporește substanțial la 80–90 lei pe locuitor, ca reflex al intensificării activității comercial industriale.

Urmează anii de inflație crescândă, când procesul de depreciere reduce până în anul 1924 valoarea leului la 1/40 din nivelul său antebelic. Cu toate acestea, circulația pe locuitor sporește cu mai puțin de 20 ori, atestând sporirea operațiunilor fără numerar prin viramente, cecuri și alte instrumente care reduc necesarul efectiv de semne monetare.

După stabilizarea din anul 1929 piața monetară este mai relaxată, mai ales și din cauza reducerii prețurilor în perioada crizei economice; după anul 1934 circulația monetară crește treptat, sporul de la un an la altul luând alura progresiei geometrice până la 1944 și ulterior mult mai mare, ajungând în august 1947 la 48 milioane de milioane.

Un indicator important, de asemenea de urmărit, este gradul de acoperire a emisiunii de monedă; Banca Națională a dus o politică de asigurare a acoperirii prioritar cu metale nobile – aur și argint – însă de la sfârșitul secolului 19

devizele – care reprezentau intrinsec aurul – ocupau un loc mai important, până la paritate, cu acoperirea metalică. În perioada inflației, în special a celei care urmează anului 1939, devizele și bonurile de tezaur de la stat, pentru împrumuturile acordate, depășesc de peste 10 ori acoperirea în aur, în mod practic acestea nu constituiau acoperire, ci o garanție de acoperire fictivă de fapt, dată de stat.

În anul 1929, o dată cu reevaluarea stocului de metal prețios al băncii, la noua paritate, aurul revine la rolul de hegemon în procentul de acoperire ca apoi, după anul 1936, să o asigure complet.

Gradul de acoperire a circulației monetare este mai ridicat, între 53–78%, până la anul 1913 și mai redus, dar numai formal, între 30–42% în perioada inflaționistă 1916–1928. La stabilizarea monetară din 1929, procentul de acoperire este iarăși ridicat, prin reevaluarea aurului, chiar foarte sus, la 75,44% ca ulterior să coboare, concomitent cu dezvoltarea procesului inflaționist. Între anii 1945–1947, leul, practic, era lipsit de acoperire. Reforma monetară din august 1947 restabilește circulația monetară de drept la nivelul aproximativ al anului 1938, dar de fapt departe de acesta.

Tabelul 4

Circulația bancnotelor[1] și acoperirea lor, după felul surselor, în perioada 1880–1947

mil. lei

Anul	Valoarea bancnotelor	Acoperirea			Procent de acoperire	Circulația pe locuitor (lei)
		Aur și argint	Devize [2]	Total		
1	2	3	4	5	6	7
1880	10	6	---	6	60,00	2,20
1881	70	21	12	47	67,14	15,10
1882	97	24	13	61	62,90	20,69
1883	105	35	16	76	72,38	21,98
1884	104	34	17	77	73,33	21,39
1885	112	34	14	74	66,07	22,58
1886	116	33	12	71	61,21	23,00
1887	122	32	26	75	61,48	23,88
1888	135	32	32	90	66,67	26,07
1889	132	39	35	74	56,06	25,11
1890	135	46	26	72	53,33	25,39
1891	155	61	29	90	58,06	28,74
1892	142	54	41	95	66,90	26,18
1893	156	60	35	95	60,90	28,44
1894	127	48	27	75	59,06	22,90

Continuare *tabelul 4*

1	2	3	4	5	6	7
1895	157	64	35	99	63,06	27,86
1896	184	64	56	120	65,22	32,22
1897	175	60	44	104	59,43	30,20
1898	203	62	62	124	61,08	34,62
1899	168	37	74	111	66,07	28,20
1900	157	45	47	92	58,60	25,97
1901	178	53	53	106	59,55	29,06
1902	208	76	69	145	69,71	33,59
1903	226	76	79	155	68,58	35,93
1904	223	57	76	133	59,64	34,36
1905	274	79	67	146	53,28	42,30
1906	292	84	76	160	54,79	44,35
1907	331	97	99	196	59,21	49,53
1908	299	91	74	165	55,18	44,16
1909	325	95	80	175	53,85	47,34
1910	399	121	108	229	57,39	57,29
1911	510	158	128	286	56,08	71,97
1912	646	157	284	441	68,27	90,21
1913	437	153	191	344	78,72	59,43
1914	578	155	125	280	48,44	74,38
1915	762	221	131	352	46,19	96,49
1916	1 452	493	109	602	41,46	---
1917	1 961	494	237	731	37,28	---
1918	2 489	494	597	1 091	43,83	---
1919	4 215	495	1 194	1 689	40,01	287
1920	9 486	501	3 387	3 882	40,92	610
1921	13 722	495	4 709	4 582	33,39	872
1922	15 162	533	5 473	6 006	39,45	1 105
1923	17 917	555	6 334	6 889	38,45	1 105
1924	21 071	575	5 938	6 513	30,91	1 281
1925	21 307	571	6 334	6 905	32,41.	1 277
1926	20 951	588	6 456	7 044	33,62	1 238

Continuare *tabelul 4*

1	2	3	4	5	6	7
1927	21 026	905	616	7 033	33,45	1 226
1928	21 211	573	6 628	7 201	33,95	1 220
1929	21 144	9 185	6 746	15 931	75,44	1 199
1930	19 605	9 275	1 746	11 021	56,22	1 086
1931	23 750	9 675	278	9 953	41,91	1 307
1932	21 594	9 527	495	10 022	46,41	1 172
1933	21 219	9 896	257	10 153	47,85	1 138
1934	22 306	10 285	91	10 376	46,52	1 179
1935	23 127	10 802	92	10 894	47,11	1 212
1936	25 663	15 568	---	15 568	60,66	1 328
1937	29 391	16 458	---	16 458	56,00	1 300
1938	34 902	18 191	---	18 191	52,12	1 767
1939	48 800	20 768	---	20 768	42,56	2 992
1940	64 349	32 156	---	32 156	49,97	4 839
1941	96 650	34 292	---	34 292	35,48	7 242
1942	117 351	45 506	---	45 506	38,78	8 702
1943	160 016	59 600	---	59 600	37,25	11 724
1944	356 893	[3] 90 669	---	90 669	25,41	26 051
1945	1 212 925	---	---	---	---	77 050
1946	6 117 603	---	---	---	---	387 411
1947 august	48 451 660	---	---	---	---	3 048 616
1947 20 dec.	[4] 24 520	---	---	---	---	1 543

SURSE: Calculat după: Costin C. Kirițescu, *Sistemul bănesc al leului și precursorii lui.* Vol. II. București, 1967; „Anuarul statistic al României", 1939–1940; „Buletinul demografic al României", 1939–1947.

NOTE: [1] Circulația totală de la sfârșitul anului; se impune de avut în vedere că în primii ani de la crearea B.N.R. o parte a circulației monetare din țară era alimentată și de piesele monetare străine, în primul rând ale Uniunii latine. De asemenea, circulația monetară a țării a fost umflată din anul 1918 până în anul 1921, adică până la terminarea unificării monetare, de monedele străine care circulau în teritoriile care s-au unit cu România.

[2] În anii 1880–1888 se cuprindeau și biletele ipotecare de 14 milioane lei, 24, 25, 26, 26, 17 și 26 milioane lei. În anii 1926–1928 se cuprind bonuri de tezaur de 5 681 milioane lei, 6 124 milioane lei și 6 624 milioane lei.

[3] Cuprinde și devize.

[4] După reforma monetară din august 1947.

V

CURSUL MEDIU LUNAR AL LEULUI ŞI AL UNOR MONEDE STRĂINE ÎN PERIOADA 1892 – 1944 – Introducere

Până la primul război mondial, circulaţia liberă a monedelor străine pe piaţa naţională, convertibilitatea neîngrădită a bancnotelor naţionale la B.N.R. şi acoperirea legală deplină a monedei au determinat o variaţie redusă a cursului negociabil faţă de paritatea metalică dintre leu şi monedele străine principale – lira sterlină, dolar, franc etc.

O dată cu sporirea, fără acoperire a emisiunii monetare a B.N.R. a început procesul inflaţiei în care leul pierde din substanţă atât faţă de valoarea sa antebelică cât şi faţă de monedele străine convertibile în aur. În perioada celor trei decenii – 1915–1944 – leul este supus instabilităţii, în care domină deprecierea pe perioade lungi. În anul 1915, an de comparaţie, paritatea oficială după bursa din Bucureşti, din august 1914, se menţine aceeaşi.

Din anul 1916 până în anul 1923 inclusiv, leul se depreciază în măsură relativ proporţională faţă de lira sterlină, dolarul american şi francul elveţian, care nu au suferit deprecieri şi în măsură mai mică faţă de francul francez, el însuşi supus deprecierii. Francul elveţian, de aceeaşi paritate metalică iniţială cu leul, poate servi orientativ estimării gradului de depreciere a acestuia până în anul 1936 când şi moneda elveţiană îşi reduce conţinutul în aur.

Între anii 1916 şi 1923 moneda românească îşi reduce valoarea de peste 40 de ori, faţă de leul aur.

În perioada 1924–1929 – până la stabilizarea monetară – leul înregistrează oscilaţii mari care depăşesc nivelul şi coboară sub nivelul anului 1923. Stabilizarea monetară din februarie 1929 fixează oficial leul, prin valoarea de 111 111, 11 lei 1 kg aur cu titlul de 900‰. În funcţie de cantitatea de aur a monedelor străine se stabileşte paritatea oficială a lor faţă de leu.

Criza economică financiară din anii 1929–1932, cât şi capacitatea slabă a economiei româneşti, în general, concură la menţinerea, pentru scurtă vreme, a stabilităţii monetare; după doi ani, în 1934, cursul liber al francului elveţian indică pe piaţa monetară liberă tendinţa de scădere a valorii leului.

B.N.R., care din anul 1932 deținea monopolul comerțului de devize, acordă, în decembrie 1935, la cumpărarea devizelor libere, o primă de 38% peste cursul oficial stabilit în februarie 1929, iar din noiembrie 1936 aceeași primă se plătește și la cumpărările de aur. O dată cu aceasta, stocul de aur al Institutului de emisiune se reevaluează de la 111 111,11 lei kg la 153 333,33 lei, confirmându-se oficial devalorizarea monedei naționale cu 38%. Procesul de inflație se accentuează, ceea ce se poate observa și în scăderea prețului leului față de monedele străine.

După o perioadă de patru ani, când, alături de prima monetară la cumpărarea și vânzarea devizelor, s-au practicat variate măsuri de reglementare în comerțul exterior, care au generat între 2–9 cursuri concomitent pentru aceeași valută, în martie 1940 situația se simplifică, înlocuindu-se diversele forme existente printr-un sistem unitar constând în acordarea unei prime valutare suplimentare de 50% peste cursul oficial, plus prima anterioară de 38% la cumpărarea devizelor libere convertibile și la prețul aurului achiziționat de B.N.R.

Aceasta reprezenta o devalorizare de 107% a leului din 1929, confirmată în mai 1940 prin stabilirea noului preț al aurului și reevaluarea oficială a stocului Institutului de emisiune la 229 999,99 lei pentru 1 kg aur fin. În martie 1941 primele la devizele libere și la prețul aurului se reduc de la 107% la 90% și odată cu aceasta se reevaluează din nou, prin reducere, stocul de aur al Băncii Naționale a României la 211 111,10 lei / kg.

În raport, în primul rând, de aceste modificări în valoarea oficială a leului cât și de devalorizările înregistrate, în anii 1932–1934, de lira sterlină și de dolarul american și în anul 1936 de francul elvețian, și, în al doilea rând, în funcție de măsurile economice financiare externe întreprinse de B.N.R. și de stat, a variat și cursul leului, scăzând sau urcându-se, pe fondul tendinței generale de reducere în întreaga perioadă 1929–1944.

Cursul mediu al valutelor străine, expus în tabel, privește, în general, cursul liber care, între anii 1919–1928, se forma prioritar prin jocul cererii și al ofertei de devize străine cumpărate la București, iar după anul 1932, se forma, în paralel cu diferite cursuri oficiale – fără primă, cu primă unică, cu prime acordate diferitelor devize provenite din vânzarea diferitelor produse pe diferite piețe și în baza diferitelor acorduri comerciale și de plăți cu alte țări.

După anul 1932 cursurile monetare la piața liberă privesc cantități relativ reduse de valute, rămase disponibile după schimbarea masei principale de devize la cursurile stabilite de B.N.R. și, în consecință, nu pot reflecta parități generale reale și nici capacitatea de cumpărare a acestora, iar raporturile dintre leu și valutele străine respective nu pot exprima raporturile reale între puterea de cumpărare a acestora. Relațiile dintre prețurile monetare devin și mai depărtate de realitatea valorii lor în anii războiului 1941–1945 când oferta de lire sterline, dolari, franci francezi este considerabil redusă din cauza lipsei legăturilor economice cu țările respective.

Tabelul 5

Cursul liber, în lei, lunar – selectiv – şi anual al valutelor la Paris, Berlin şi Londra, în anii 1892–1914

Anul	Paris, 100 franci francezi			Berlin, 100 mărci germane			Londra, 1 liră sterlină		
	mart.	oct.	anual	mart.	oct.	anual	mart.	oct.	anual
1892	100,40	100,24	100,28	123,70	123,84	123,77	25,28	25,24	25,25
1893	100,20	100,16	100,36	123,35	124,03	123,89	25,21	25,24	25,29
1894	100,18	100,87	100,66	123,50	124,50	124,10	25,24	25,35	25,33
1895	100,28	100,09	100,42	123,75	123,56	123,79	25,31	25,26	25,32
1896	100,38	100,03	100,30	123,59	123,72	123,81	25,32	25,21	25,22
1897	100,50	100,47	100,46	123,97	124,40	124,03	25,29	25,31	25,28
1898	100,99	99,87	100,16	123,49	123,66	124,87	25,31	25,31	25,33
1899	100,62	102,63	101,75	124,26	126,55	125,45	25,38	26,00	26,68
1900	101,51	101,28	101,34	124,94	124,28	124,58	25,58	25,43	25,48
1901	101,33	100,13	100,85	124,92	123,34	124,26	25,52	25,15	25,38
1902	100,35	100,32	100,41	123,34	123,29	123,46	25,24	25,21	25,25
1903	100,93	100,16	100,46	123,92	123,36	123,69	25,39	25,17	25,27
1904	100,51	101,53	100,81	123,58	125,36	124,25	25,25	25,52	25,37
1905	101,44	100,32	100,73	124,71	123,40	123,89	25,55	25,24	25,35
1906	100,75	100,47	100,67	123,64	123,63	123,67	25,33	25,33	25,35
1907	100,74	100,08	100,75	124,18	123,75	123,91	25,48	25,40	25,39
1908	101,40	101,23	101,27	124,87	124,38	124,44	25,49	25,40	25,44
1909	100,40	100,76	100,68	123,65	124,00	123,93	25,31	25,37	25,35
1910	100,85	100,14	100,41	124,27	123,59	123,82	25,44	25,31	25,34
1911	99,80	100,67	100,10	123,43	123,64	123,54	25,24	25,33	25,27
1912	100,02	101,13	100,58	123,35	124,44	124,01	25,24	25,57	26,40
1913	102,06	100,67	101,74	125,98	124,46	125,53	25,83	25,50	25,70
1914	101,09	100,00	100,99	124,53	123,50	124,.42	25,42	25,22	25,45

SURSA: Arhiva B.N.R., Serviciul de studii. Banca Naţională a României. Raportul Consiliului general către Adunarea generală extraordinară de la 15 februarie 1915, Bucureşti, 1915.

VI

CURSUL OFICIAL AL PRINCIPALELOR VALUTE LA BUCUREŞTI ÎN PERIOADA 1915–1944 – Introducere

Principalele valute străine care au fost utilizate şi solicitate pe piaţa Capitalei între 1915–1947 se pot grupa în trei categorii: prima categorie o formează valutele occidentale: lira sterlină, dolarul american, francul elveţian, francul francez etc. în care se exprimă majoritatea raporturilor economice externe ale României până la sfârşitul deceniului patru; a doua categorie este reprezentată de valutele ţărilor Axei sub influenţa cărora intrase România în anii 1941–1944, din timpul războiului al doilea mondial: marca germană, introdusă mai puternic încă de prin 1935–1936, lira italiană, valute ale unor ţări neutre: francul elveţian, coroana suedeză etc. sau a unor ţări aflate sub ocupaţia Germaniei hitleriste: belga (francul belgian), florinul olandez, coroana cehă etc.; a treia categorie de valute străine prezente pe piaţa financiară românească este aceea din anii 1945–1947, după terminarea războiului: lira sterlină şi dolarul, care revin după o absenţă de peste trei ani, francul elveţian, francul francez, coroana cehă, valute ale ţărilor vecine etc.

În cea mai mare parte a perioadei 1929–1947, în relaţiile economice externe ale ţării funcţionează valutele occidentale, lira sterlină, dolarul american, francul elveţian şi francul francez, precum şi marca germană.

Tabelul prezintă cursul oficial, fără primă şi cu primă, a valutelor menţionate după care s-a desfăşurat majoritatea tranzacţiilor economice şi financiare ale României cu ţările respective sau alte ţări.

Deşi se aflau sub nivelul cursului pieţei libere, în afară de marca germană impusă cu un curs forţat după 1939, cursurile cu primă evidenţiază evoluţia parităţii oficiale a leului, tendinţele sale de scădere în raport cu paritatea metalică – relaţia dintre cantităţile de aur pe care le reprezentau.

Reforma monetară din august 1947 aduce paritatea leului în raport cu celelalte valute aproape de nivelul anului 1938.

La aprecierea nivelului şi evoluţiei cursului diferitelor monede străine pe piaţa românească, între anii 1932–1940, este necesar să se aibă în vedere totodată, pe lângă măsurile monetare, şi numeroasele măsuri comerciale, de control al schimburilor externe, de contigentare a importurilor, de stimulare cu prime şi prin cote de devize a exporturilor.

Alături de cursul oficial funcționau și cursuri negociabile diferite ale devizelor libere în funcție de cota lăsată de către B.N.R. la dispoziția exportatorului și alți factori comerciali și financiari.

Tabelul 6

Cursul mediu lunar al schimbului la piața liberă[1] la București, în perioada 1915–1944

lei per unitate[2]

Anul, luna	Lira sterlină	Dolarul	Francul elvețian	Francul francez
1	2	3	4	5
Paritatea oficială aur (1913)	1 liră = 25,25 lei	1 dolar = 5,18 lei	1 franc elvețian = 1 leu	1 franc francez = 1 leu
1915 I	25,22	5,01	1,00	1,00
IV	25,22	5,01	1,00	1,00
IX	29,25	5,22	1,06	1,16
1916 I	30,75	6,03	1,24	1,11
IV	30,50	6,02	1,22	1,07
VIII	32,10	6,05	1,27	1,10
1917	---	---	---	---
1918 XII	---	---	2,34	---
1919 IV	66,00	15,00	3,00	2,50
VIII	80,00	16,00	3,12	2,50
1920 I	172,84	45,63	8,20	4,59
IV	255,20	65,10	11,80	4,32
IX	155,00	46,62	7,59	3,55
1921 I	280,00	74,00	13,00	2,64
IV	252,50	63,60	11,60	4,89
IX	352,50	97,90	16,84	7,38
1922 I	578,29	136,00	25,44	10,69
IV	611,75	138,31	27,72	12,93
IX	697,03	157,26	29,71	11,90
1923 I	953,84	206,30	40,48	13,44
IV	982,05	210,75	38,77	13,95
IX	996,35	220,10	35,50	12,59
1924 I	856,69	201,32	34,94	9,34

Continuare *tabelul 6*

1		2	3	4	5
	IV	838,20	193,01	33,79	11,82
	IX	872,17	195,03	37,11	10,49
1925	I	924,53	193,16	37,53	10,48
	IV	1 060,14	221,14	42,87	11,50
	IX	1 002,46	205,63	39,98	9,79
1926	I	1 093,96	224,45	43,54	8,52
	IV	1 217,44	250,23	48,42	8,50
	IX	955,65	196,50	38,07	5,68
1927	I	921,35	189,60	36,62	7,56
	IV	828,20	170,28	32,56	6,62
	IX	789,18	161,88	31,32	6,37
1928	I	792,16	162,30	31,35	6,40
	IV	786,38	160,94	31,08	6,35
	IX	801,15	164,80	31,82	6,46
1929	I	807,00	166,24	32,14	6,52
Noua paritate oficială 7 II 1929		1 liră = 813,59 lei	1 dolar = 167,19 lei	1 franc elveţian = 32,26 lei	1 franc francez = 6,56 lei
	IV	817,41 [3]	168,09 [3]	32,43 [3]	6,58 [3]
	IX	816,40	168,07	32,44	6,59
1930	I	817,50	167,70	32,53	6,60
	IV	817,40	167,99	32,60	6,59
	IX	815,22	167,66	32,61	6,60
1931	I	816,50	168,19	33,11 [5]	6,61
	IV	816,50	167,98	32,87	6,59
	IX	816,00	167,96	34,25	6,60
		21 IX 1931 suspendat convertabilitatea [4]			

1	2	3	4	5
1932 I	578,68	168,24	34,48	6,59
IV	635,17	167,42	33,33	6,59
IX	586,84	168,05	34,01	6,59
1933 I	571,75	168,79	38,02	6,59
		19 IV 1933 suspendat convertibilitatea		
IV	582,00	168,65	35,09	6,59
IX	538,26	122,16	38,02	6,59
1934 I	545,32	115,43	38,02	6,59
		31 I 1934 devalorizare oficială cu 40,94%		
IV	512,60	109,22	43,67	6,63
IX	501,92	108,29	43,48	6,63
1935 I	493,32	102,39	52,36	6,63
IV	486,24	102,46	55,96	6,63
	În noiembrie 1935 deprecierea neoficială a leului cu 38% față de valoarea de la stabilizarea din 1929[6)]			
	XII 1935 devalorizarea cu 39,6%			
XII	995,26	201,68	68,35	13,36
1936 I	980,91	196,36	64,55	13,21
IV	848,10	170,86	55,48	11,18
IX	856,88	198,31	55,47	11,04
	Devalorizarea oficială a leului în noiembrie 1936 cu 38%			
			27 IX devalorizarea oficială cu 29,9%	
1937 I	912,14	180,33	42,27	8,62
IV	888,33	175,00	41,79	8,19
IX	892,08	177,04	41,75	6,40

Continuare *tabelul 6*

1	2	3	4	5
1938 I	1 074,55	207,50	52,14	7,05
IV	1 105,88	216,47	52,00	6,77
IX	1 133,33	231,08	52,48	6,38
1939 I	1 735,73	356,74	81,17	9,64
IV	1 739,50	363,00	80,70	9,81
IX	1 550,00	433,60	77,76	8,83
1940 I	2 096,25	640,83	116,75	11,97
IV	1 623,81	502,86	97,62	9,62
IX	1 282,50	601,04	104,04	5,80
1941 I	1 420,00	545,00	114,00	4,40
IV	2 395,00	1 066,17	195,50	8,05
IX	1 866,67	966,67	195,00	7,00
1942 I	1 682,75	662,46	176,09	4,69
IV	1 066,67	506,67	170,00	4,50
IX	921.07	393,07	127,40	4,00
1943 I	2 195,45	768,18	203,64	4,07
IV	2 350,00	740,00	210,00	3,75
IX	2 650,00	780,00	230,00	---
1944 I	3 400,00	960,00	285,00	5,50
31 III	5 000,00	1 550,00	510,00	---
29 VIII	3 900,00	1 300,00	480,00	11,50
2 X	8 500,00	2 650,00	825,00	24,60

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: B.N.R., „Bulletin d'information et de documentation", 1929–1947; „Buletinul Institutului Economic Român", 1922–1926; Virgil N. Madgearu, *Evoluția economiei românești după războiul mondial,* București, 1940; C. G. Caranfil, *Studiu statistic asupra valorii leului 1916–1926,* București, 1927; Arhiva B.N.R. Serviciul de studii, dosar nr. 2/1943.

NOTE: [1] Se înțelege cursul liber pe piața București, cu unele excepții menționate în nota 4.

O altă reprezentare a cursului unor valute principale privește paritatea metalică a acestora ca raport între cantitățile de aur ale monedelor.

Între anii 1929 și 1947, între cele două reforme monetare ale leului, principalele valute străine au avut următoarele cursuri paritare, în lei:

Data modificării	Lei pentru 1 dolar	Lei pentru 1 fr. elveţian	Lei pentru 1 fr. francez	Lei pentru 1 Ł	Lei pentru o rublă
1929 februarie 7	167,18	32,26	6,55	893,60	86,01
1934 ianuarie 31	98,74	---	---	---	---
1931 septembrie 21	---	---	---	461,11–494,41	---
1935 decembrie 31	136,26	44,52	9,03	636,33	118,71
1936 aprilie 1	---	---	---	---	27,12
1936 sept 27 - 1 oct.	---	31,16	5,93–6,36	---	25,69–28,74
1937 iunie 30	---	---	3,68	---	25,71
1937 iulie 19	---	---			
1939 septembrie 2	---	---	---	549,13	---
1939 septembrie 10	---	---	3,22	---	---
1940 martie 1	204,39	46,74	4,82	893,69	38,57
1941 aprilie 1	187,60	42,90	---	756,03	35,40
1945 mai 1	3 643,60	833,24	---	14 683,71	687,47
1945 decembrie 26	---	---	30,61	---	---
1946 noiembrie 4	30 427,60	6 958,38	255,59	122 623,23	5 741,06
1947 aug. 15 în lei noi	150,00	34,21	1,26	602,92	28,30

(Costin C. Kiriţescu, *Sistemul bănesc al leului şi precursorii lui,* Vol. III, Bucureşti, 1971).

[2] Aprecierea preţului curent al aurului în lei, în perioada 1935–1943 se poate constata prin cursul pieselor de aur ale lirei sterline şi ale francului francez aur – 20 fr. francezi – napoleonului, la piaţa liberă:

Anii		Ł aur	Napoleon aur
1935	XII	1 647,37	1 336,00
1936	I	1 640,00	1 325,45
	IV	1 402,38	1 143,33
	IX	1 389,71	1 143,16
1937	I	1 454,10	1 195,71
	IV	1 424,17	1 133,54
	IX	1 428,54	1 136,25
1938	I	1 675,68	1 353,64
	IV	1 733,24	1 342,35
	IX	1 837,08	1 445,42

Anii		Ł aur	Napoleon aur
1939	I	2 603,48	2 124,35
	IV	2 795,50	2 227,25
	IX	3 307,60	2 812,40
1940	I	5 091,25	4 163,33
	IV	4 493,33	3 776,67
	IX	4 472,08	3 570,00
1941	I	3 230,00	2 650,00
	IV	7 432,50	6 177,50
	IX	8 400,00	7 300,00
1942	I	11 169,57	9 030,43
	IV	8 570,00	7 100,00
	IX	6 568,00	5 626,00
1943	I	12 536,36	10 473,00
	IV	14 500,00	12 800,00

(Arhiva B.N.R., Serviciul de studii, dosar 2/1943).

[3] Curs oficial între aprilie 1929 şi septembrie 1935.

[4] La 21 septembrie Anglia suspendă convertibilitatea, renunţând la etalonul aur. Lira sterlină urmează o perioadă de depreciere care ajunge, în 1935, la 40% faţă de paritatea aur din 1929, astfel: cu 6,8% în anul 1932, cu 31,9% în 1933, cu 38,2% în 1934.

[5] Calculat pentru anii 1931–1935 după cursul leului la Zürich, din Virgil N. Madgearu, *Evoluţia economiei româneşti,* Anexa IV A 1.

[6] Saltul de creştere a preţului lirei sterline, dolarului S.U.A. şi a francului francez în a doua jumătate a anului 1935 se datoreşte deprecierii leului, neoficiale la început, prin acordarea, de către B.N.R., a unei prime de 30% la devizele cumpărate şi vândute, iar la sfârşitul anului, de 38% şi a sporirii cu 38% a preţului aurului cumpărat din producţia autohtonă, care mai târziu, în noiembrie 1936, s-a oficializat în devalorizarea prin care preţul unui kg de aur este sporit de la 111 111,11 lei – fixat la stabilizarea din februarie 1929 – la 153 333,33 lei.

Tabelul 7

Cursurile medii lunare şi anuale ale valutelor la Bucureşti, la piaţa liberă, în perioada 1920–1928

lei per unitate

Luna	Valuta	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
	$	45,63	74,00	136,00	206,30	201,32	193,16	224,45	189,60	162,30
Ian.	Fr. elv.	8,20	13,00	25,44	40,48	34,94	37,53	43,54	36,62	31,35
	L. st.	172,84	280,00	578,29	953,84	856,69	924,53	1093,96	921,35	792,16
	Fr. fr.	4,59	4,73	10,69	13,44	9,34	10,48	8,52	7,56	6,40
	$	67,66	72,24	130,95	216,17	194,23	198,96	233,20	175,55	163,03
Febr.	Fr. elv.	10,75	12,88	26,00	40,45	33,77	38,42	45,10	33,82	31,44
	L. st.	231,66	280,62	570,93	1007,62	835,86	949,60	1138,17	852,11	795,44
	Fr. fr.	4,81	5,17	11,47	13,08	8,56	10,56	8,62	6,93	6,42
	$	65,50	72,25	136,33	214,79	191,07	208,19	237,57	169,14	161,27
Mart.	Fr. elv.	11,94	12,63	26,97	40,34	33,15	40,18	45,88	32,63	31,14
	L. st.	27,87	285,25	599,80	1010,73	819,58	995,75	1157,39	822,05	787,93
	Fr. fr.	5,46	5,29	12,43	13,45	8,84	10,83	8,57	6,64	6,36
	$	65,10	63,60	138,31	210,75	193,01	221,14	250,23	170,28	160,94
Apr.	Fr. elv.	11,80	11,60	27,72	38,77	33,79	42,87	48,42	32,86	31,08
	L. st.	255,20	252,50	611,75	982,50	838,20	1060,14	1217,44	828,20	786,38
	Fr. fr.	4,32	4,89	12,93	13,95	11,82	11,50	8,50	6,69	6,35
	$	59,87	56,50	140,76	200,55	208,78	212,38	265,92	166,97	162,81
Mai	Fr. elv.	11,72	11,75	27,93	36,47	37,07	41,01	51,56	32,19	31,45
	L. st.	234,37	231,00	642,05	927,36	909,07	1025,88	1228,07	812,09	795,49
	Fr. fr.	3,95	5,12	13,16	13,31	12,08	11,03	8,59	6,57	6,43
	$	43,62	61,40	144,75	197,01	232,28	215,48	234,59	161,03	163,19
Iunie	Fr. elv.	8,69	11,15	29,76	35,67	41,31	41,98	45,45	32,47	31,53
	L. st.	177,50	234,00	686,62	909,60	1006,65	1050,44	1143,71	818,85	797,33
	Fr. fr.	3,87	5,17	13,61	12,47	12,33	10,41	7,04	6,61	6,44
	$	37,25	69,22	165,60	197,40	234,01	208,51	220,47	164,92	164,07
Iulie	Fr. elv.	6,85	12,02	31,47	34,82	42,78	40,65	42,58	31,84	31,66
	L. st.	140,62	252,50	750,88	903,08	1021,83	1016,24	1072,70	802,19	799,43
	Fr. fr.	3,46	6,27	13,56	11,60	12,09	9,84	5,56	6,48	6,44

Continuare *tabelul 7*

Luna	Valuta	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
	S	40,00	74,03	137,68	222,14	217,18	195,95	213,86	162,28	164,70
Aug.	Fr. elv.	7,38	13,22	26,83	40,50	41,19	38,26	41,42	31,37	31,78
	L. st.	145,00	287,25	602,80	933,94	978,79	956,81	1040,06	790,37	800,28
	Fr. fr.	3,50	6,19	11,55	12,41	11,91	9,27	6,07	6,38	6,46
	S	46,62	97,90	157,26	220,98	195,03	205,63	196,50	161,88	164,80
Sept.	Fr. elv.	7,59	16,84	29,71	39,50	37,11	39,98	38,07	31,32	31,82
	L. st.	155,00	352,50	694,03	996,35	872,17	1002,46	955,65	789,18	801,15
	Fr. fr.	3,55	7,38	11,90	12,59	10,49	9,79	5,68	6,37	6,76
	S	51,30	130,75	161,75	231,46	182,67	208,65	186,92	161,49	165,51
Oct.	Fr. elv.	8,78	22,50	30,26	38,31	35,32	40,50	36,24	31,22	31,93
	L. st.	174,37	482,50	714,07	964,46	819,75	1016,20	908,60	787,75	804,29
	Fr. fr.	3,81	9,50	12,00	12,68	9,66	9,41	5,68	6,35	6,48
	S	64,83	158,85	160,38	200,96	189,07	216,20	182,81	161,56	166,10
Nov.	Fr. elv.	10,58	22,88	29,37	35,50	36,59	41,75	35,34	31,22	32,06
	L. st.	229,16	593,10	713,57	881,22	872,37	1049,95	887,23	788,91	806,56
	Fr. fr.	4,23	11,68	10,98	11,07	10,00	8,63	5,53	6,36	6,51
	S	70,35	136,25	167,25	197,17	198,77	216,48	194,43	161,44	166,17
Dec.	Fr. elv.	12,00	26,25	31,32	34,80	38,59	41,96	37,66	31,23	32,14
	L. st.	254,37	578,75	767,06	858,00	931,78	1053,24	944,49	789,65	807,00
	Fr. fr.	4,47	10,15	12,34	10,38	10,79	8,19	-	6,37	6,52
	S	54,81	88,92	148,09	209,64	203,12	208,39	220,08	167,18	163,74
Medii	Fr. elv.	9,69	15,56	28,56	37,97	37,14	40,42	42,60	32,40	31,62
anuale	L. st.	183,16	342,50	660,99	944,06	896,89	1008,44	1065,62	816,89	797,79
	Fr. fr.	4,17	6,79	12,22	12,54	10,67	9,99	6,53	6,61	6,46

SURSA: B.N.R., „Bulletin d'Information et de documentation", No. 1, 1929, p. 28.

NOTĂ: [1] Mediile anuale sunt calculate de noi, ca medie aritmetică a cursului celor 12 luni.

Tabelul 8

Cursul oficial mediu al unor valute străine la București, în perioada 1929–1947

lei per unitate

Anii	Lira sterlină		Dolarul american		Francul elvețian		Francul francez		Marca germamă
Paritate oficială în 1929	1£ = 813,59 lei		1 $ = 167,19 lei		1 fr. elvețian = 32,26 lei		1 fr. francez = 6,56 lei		1DM = 39,83 lei
	Fără primă	Cu primă	Fără primă	Cu primă	Fără primă	Cu primă	Fără primă	Cu primă	Fără primă
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1929 XII	816,78	-	167,04	-	32,54	-	6,59	-	40,08
1930 I	817,50	-	167,70	-	32,53	-	6,60	-	40,13
1931 I	816,50[1]	-	168,19	-	32,62	-	6,62	-	40,07
1932 I	584,05	-	167,99	-	32,83	-	6,59	-	39,96
1933 I	571,75	-	168,79	-	32,72	-	6,59	-	40,36
			1 $ = 98,74 lei[2]						
1934 I	545,32	-	115,43	-	32,86	-	6,59	-	40,85
1935 I	493,32	-	102,59	-	32,70	-	6,64	-	41,50
	38%[3]		38%[3]		38%[3]		38%[3]		
1936 I	497,52	686,67	102,18	141	32,74	45,18	6,64	9,16	38,94
			1 franc elvețian = 23,89 lei[4]						
1937 I	502,89	693,98	102,50	141,45	23,33	32,19	4,75	6,56	37,41
1938 I	501,57	692,17	100,33	138,45	23,20	32,02	3,41	4,71	39,00
1939 I	487,50	672,75	104,26	143,88	23,55	32,50	2,73	3,77	41,50
	107%[5]		107%[5]		107%[5]		107%[5]		
1940 III	-	823,29	-	204,39	-	46,74	-	4,82	50,00
1941 I	-	-		-	24,21	50,16	2,40	3,31	50,00
	90%[6]		90%[6]		90%[6]		90%[6]		
1941 XII	-	787,27	-	195	23,46	44,57	2,37	3,27	
1942 I	-	-	-	-	23,46	44,57	2,37	3,27	60,00
1943 I	-	-	-	-	23,46	44,57	3,00	-	60,00

Continuare *tabelul 8*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1944 I	-	-	-	-	23,46	44,57	3,00	-	60,00
Primă 90% + supliment valutar									
1945 VI	-	14 683,71	-	3 643,60	-	833,24	-	-	-
1946 IV 9	-	42 539,07	-	15 739,60	-	3 599,43	-	132,21	-
1947 VI 17	-	1 814 256	-	450 187,60	-	102,951	-	3 781,58	-
1947 VIII 15, lei noi		602,92	-	150,00	-	34,21	-	1,26	

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: B.N.R., „Bulletin d'information et de documentation", 1929–1947; Costin C. Kiriţescu, *Sistemul bănesc al leului şi precursorii lui.* Vol. II, III, Bucureşti, 1967, 1971; „Annuaire statistique de la Société des Nations", 1940 / 1941, Genève, 1941.

NOTE: [1] După suspendarea convertibilităţii lira sterlină urmează o perioadă de depreciere care ajunge în 1936 la 40% faţă de 1929, după care se menţine la această paritate.

[2] La 31 ianuarie 1934 dolarul este devalorizat oficial cu 40,94%, conţinutul aur reducându-se de la 1,504603 gr aur fin la 0,88867 gr aur fin.

[3] Din decembrie 1935 B.N.R. plăteşte la cumpărarea devizelor libere o primă de 38% peste paritatea oficială din anul 1929.

[4] La 27 septembrie 1936 francul elveţian se devalorizează cu 29,9 %, conţinutul aur reducându-se de la 0,29032 gr aur fin la 0,215–0,190 (cu paritate provizorie).

[5] Din martie 1940 se acordă o nouă primă de 50% la cumpărarea devizelor libere ceea ce împreună cu prima din 1936 ajunge la 107% faţă de 1929.

[6] În martie 1941 prima de 107% se reduce la 90% faţă de paritatea legală din 1929.

Tabelul 9

Rezervele de devize de aur ale României şi ale altor ţări europene, în perioada 1924–1932

A = Devize străine; B = Aur; C = Total; D = Devize străine în % din total

mil. dolari

Ţara		1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
România	A	-	-	-	-	-	40	10	2	3
	B	48	48	49	51	49	55	56	58	57
	C	48	48	49	51	49	95	66	60	60
	D	-	-	-	-	-	42	15	3	5
Austria	A	67	79	96	105	102	93	113	20	8
	B	2	2	7	12	24	24	30	27	21
	C	69	81	103	117	126	117	143	47	29
	D	97	98	93	90	81	79	79	43	28
Bulgaria	A	7	4	5	8	20	8	6	2	1
	B	8	8	8	9	10	10	11	11	11
	C	15	12	13	17	30	18	17	13	12
	D	47	33	38	47	67	44	35	15	8
Cehoslo-	A	20	36	62	72	74	68	72	31	30
vacia	B	27	27	27	30	34	37	46	49	51
	C	47	63	89	102	108	105	118	80	81
	D	43	57	70	71	69	65	61	39	37
Franţa	A	14	13	[1] 116	[1] 850	1 287	1 021	1 027	842	176
	B	710	711	711	954	1 254	1 633	2 099	2 099	3 257
	C	724	724	[1] 827	[1] 1 804	2 541	2 654	3 126	3 541	3 433
	D	2	2	14	47	51	38	33	14	13
Germania	A	310	243	230	113	126	194	182	-29	-29
	B	181	288	436	444	650	544	528	234	192
	C	491	531	666	557	776	738	710	205	163
	D	63	46	35	20	16	26	26	-	-
Grecia	A	36	30	32	34	48	32	32	14	13
	B	12	13	14	14	7	8	7	11	8

Continuare *tabelul 9*

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
	C	48	43	46	48	55	40	39	25	21
	D	75	70	70	71	87	80	82	56	62
Iugoslavia	A	74	71	65	67	45	52	72	31	30
	B	14	15	17	17	18	18	46	49	51
	C	88	86	82	84	63	70	118	80	81
	D	84	83	79	80	71	74	61	39	37
Polonia	A	49	1	24	100	80	59	46	24	15
	B	20	26	27	58	70	79	63	67	56
	C	69	27	51	158	150	138	109	91	71
	D	71	4	47	63	53	43	42	26	21
Ungaria	A	35	61	43	36	17	14	12	4	3
	B	7	10	30	34	35	29	29	18	17
	C	42	71	73	70	52	43	41	22	20
	D	83	86	59	51	33	33	29	18	15

SURSĂ: *L'Expérience monétaire internationale,* Genève, 1944.

NOTE: [1] Evaluări (rezerve deținute mai ales la active diverse).

Tabelul 10

Circulația monetară totală și pe locuitor în România și în alte țări europene, în decembrie 1928

Țara	Mijloace de circulație a monedelor naționale în milioane				Circulația totală pe locuitor		
	Bancnote în circulație	Angajamente la vedere	Moneda divizionară	Total	În monedă națională	Paritatea dolarului	În dolari
1	2	3	4	5	6	7	8
România	21 211	1 436	420	23 067	1 288,65	166,167	7,75
Anglia	388	120	[1] 931	540	11,84	0,205	57,50
Austria	1 067	56	89	1 212	183,63	7,107	25,83
Belgia	11 608	1 155	---	12 763	1 615,56	35,960	44,92
Cehoslovacia	8 466	182	286	8 964	658,19	33,727	19,51
Elveția	953	169	[1] 173	1 295	330,50	5,183	63,76
Franța	63 916	19 232	1 000	84 148	2 053,39	25,524	80,41

1	2	3	4	5	6	7	8
Grecia	5 700	2 089	---	7 789	1 180,15	77,049	15,31
Italia	17 925	2 541	1 688	22 154	542,99	19,000	28,57
Iugoslavia	5 528	812	169	6 509	520,72	56,818	9,16
Germania	5 633	816	950	7 399	116,33	4,198	27,71
Polonia	1 295	524	143	1 962	64,96	8,928	7,75
Ungaria	513	241	38	792	93,17	5,710	16,31

SURSĂ: B.N.R., „Bulletin d'information et de documentation", 1929, nr. 2.

NOTĂ: [1] Situația de la sfârșitul anului 1927.

Tabelul 11

Cursul de schimb al unor monede naționale, în perioada 1929–1940, față de paritatea aur (1929) a dolarului

c = cent; 100 = 1929

Anii	România	Bulgaria	Franța	Germania	Grecia	Iugoslavia	Polonia	Ungaria	S.U.A
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Paritatea oficială aur 1929	Leu = 0,5982 c	Levă = 0,7224 c	Franc = 3,918 c	Marcă = 23,82 c	Drahmă = 1,298 c	Dinar = 7,612 c	Zlot = 11,22 c	Pengö = 17,49 c	$ 100 c
1929	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1930	99,5	99,8	100,2	100,1	99,9	(100,4)	99,9	100,0	100,0
1931	99,4	99,2 [1]	100,1	99,2 [1]	99,6 [1]	(100,4) [1]	99,8	99,8 [1]	100,0
1932	99,8 [1]	99,6	100,3	99,7	64,1	93,2	99,7	99,8	100,0
1933	98,6	97,1	100,0	99,6	43,3	77,7	99,9	99,1 [2]	80,7 [1]
1934	97,6 [2]	96,2	100,0	98,6	43,2	76,9	100,1	98,8	59,6 [3]
1935	89,8	98,4	100,0	100,3	42,9	77,0	99,9	99,2	59,4
1936	72,4	98,8	92,4	100,1	42,4	77,2	99,6 [1]	99,8	59,2
1937	72,0	99,7	61,0	99,7	41,2	77,3	99,6	99,4	59,1
1938	72,3	99,1	43,4	99,6	40,8	77,5	99,3	99,3	59,1
1939	70,0	98,7	37,8 [1]	99,3	37,1	76,1	---	95,2	59,1
1940	49,6 [2]	98,4 [2]	31,4	99,2	---	75,3	---	97,1	59,1

SURSA: „Annuaire statistique de la Société des Nations", 1940/41.

NOTE: [1] S-a introdus controlul oficial al schimburilor.

[2] După cursul din țară.

[3] S-a suprimat controlul oficial al schimburilor.

Tabelul

Paritatea metalică a unora din

Țara	Anglia liră sterlină	Elveția franc elvețian	Germania marcă	Austria șiling	Belgia belgă	Bulgaria levă	S.U.A. dolar
1	2	3	4	5	6	7	8
Aur fin gr.	7,32239	0,29032	0,35842	0,21172	0,20921	0,01087	1,50463
Gr. aur monedă	7,9881	0,3226	0,3982	0,23524	0,3226		1,672
Anglia Ł	1	25,22137	20,42930	34,58484	34,99974	673,65460	4,86653
Elveția franc elv.	0,03965	1	0,81000	1,37125	1,38770	26,70967	0,19295
Germania marcă	0,04895	1,23457	1	1,69290	1,71321	32,97492	0,23821
Austria șiling	0,02891	0,72926	0,59070	1	1,01200	19,47832	0,14071
Belgia belgă	0,02857	0,72062	0,58370	0,98815	1	19,24741	0,13905
Bulgaria levă	0,00148	0,03744	0,3033	0,51134	0,05196	1	0,00722
S.U.A. S	0,20549	5,18262	4,19792	7,10668	7,19193	138,42613	1
Franța franc	0,00805	0,20305	0,17447	0,27843	0,28177	5,42340	0,03918
Grecia drahmă	0,00267	0,06726	0,05448	0,09223	0,09333	1,79642	0,01298
Ungaria pengö	0,03594	0,90643	0,73421	1,24295	1,25786	24,21053	0,17490
Italia liră	0,01081	0,27277	0,22094	0,37403	0,37852	7,28553	0,05263
Polonia zlot	0,02305	0,58140	0,47093	0,79724	0,80680	15,52890	0,11218
România leu	0,00123	0,03100	0,02512	0,04251	0,04366	0,82800	0,00598
U.R.S.S. rublă	0,10574	2,66681	2,16011	3,65687	3,70074	71,22960	0,51457
Turcia liră turcească	0,90335	22,78385	18,45490	31,24238	5,36007	608,54915	4,39620

SURSĂ: B.N.R., „Bulletin d'information et documentation", 1929, nr. 4.

principalele monede, în anul 1928

Franța franc	Grecia drahmă	Ungaria pengö	Italia liră	Polonia zlot	România leu	U.R.S.S. rublă	Turcia liră turcească
9	10	11	12	13	14	15	16
0,05895	0,01953	0,26316	0,07919	0,16879	0,00900	0,77428	6,61466
0,05895		0,2910		0,18754	0,010	0,8602	7,216
124,21258	375,00000	27,82486	92,46473	43,38071	813,597	9,45751	1,10698
4,92489	14,86826	1,10323	3,66613	1,72000	32,25805	0,37498	0,04389
6,08012	18,35589	1,36201	4,52608	2,12346	39,8218	0,46294	0,05419
3,59153	10,84284	0,80454	2,67356	1,25433	23,52454	0,27346	0,03201
3,54896	10,71431	0,79500	2,64187	1,23946	23,222	0,27022	0,03162
0,18439	0,55666	0,04130	0,13726	0,06440	1,20773	0,01404	0,00164
25,52386	77,05658	5,71760	19,00014	8,91410	167,18129	1,94338	0,22747
1	3,01900	0,22401	0,74441	0,34925	6,55000	0,0714	0,008891
0,33124	1	0,07420	0,24657	0,11568	2,16959	0,02522	0,00295
4,46409	13,47709	1	3,32310	1,55906	29,93977	0,33989	0,03978
1,34335	4,05558	0,30092	1	0,46916	8,79895	0,10228	0,01197
2,86331	8,64435	0,64141	2,13147	1	18,75446	0,12801	0,02552
0,15267	0,46092	0,03420	0,11366	0,05332	1	0,01162	0,00136
13,13375	39,65082	2,94209	9,77686	4,58691	866,0260	1	0,11705
112,20803	338,75628	25,13572	83,52846	39,18818	734,96265	8,54349	1

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Secţiunea a doua

BĂNCILE ŞI CREDITUL

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

A. *BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI*

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

OBSERVAȚII METODOLOGICE

Institutul de emisiune și scont – cu privilegiul statului – a fost creat în decembrie 1880, sub denumirea de Banca Națională a României.

Dezvoltarea economiei moderne de mărfuri ca și interesele financiare ale statului au determinat încercări de creare a unei bănci centrale cu câteva decenii mai devreme – la 1856 Banca României – dar nereușite din cauza împrejurărilor economico-politice vitrege funcționării unei asemenea instituții.

Fondarea unui institut de circulație și scont, după 13 ani de la introducerea noului sistem monetar – 1867 – și după dobândirea suveranității naționale – 1877 –, pe fondul închegării unei anumite ordini și organizări sumare în viața economică a țării, avea șanse de reușită. În plus de aceasta, se formaseră și unele capitaluri naționale ce puteau fi utilizate în investiții de durată.

Crearea unei bănci centrale de emisiune și scont răspundea necesităților acute de stabilitate monetară și de împrumuturi ieftine – condiții fundamentale proliferării economiei moderne. Până la crearea B.N.R., dobânda la împrumuturi, cu prim rang de garanție, la casele de bancă bucureștene oscila între 10–14%, iar cea curentă mergea până la dublu și triplu; aceasta era piedica esențială în calea oricăror întreprinderi industriale concurate de mărfurile străine ieftine.

Banca Națională a României se fondează cu un capital de 12 milioane lei deținut în proporție de 2/3 de particulari și 1/3 de stat. Ulterior, în unele perioade, statul își retrage participația, iar în altele, și-o constituie din nou. Indiferent însă de aceasta, B.N.R. asigura bugetului o parte din beneficiul său. Conducerea băncii era formată: o parte, aleasă de adunarea generală, iar altă parte, numită de guvern. Un comisar al guvernului controla activitatea băncii.

Statutul B.N.R. prevedea următoarele operațiuni: emiterea de bancnote cu acoperire metalică – aur și argint – de minimum o treime din suma emisiunii; scontarea efectelor comerciale cu trei semnături, cu scadență până la 100 de zile; scontarea bonurilor de tezaur ale statului până la limita a 20% din capitalul social; comerț cu aur și argint, cu devize, operațiuni de incasso; avansuri pe metale prețioase; avansuri în cont curent pe termen garantate cu efecte publice sau efecte garantate de stat; cumpărarea de efecte de stat pentru o sumă egală cu jumătate din capitalul social.

Ulterior, unele din aceste prevederi s-au modificat în sensul lărgirii activității monetare și de credit, a sporirii autorității și influenței B.N.R. asupra economiei naționale.

Institutul de emisiune a asigurat convertibilitatea – în aur şi devize – de la creare – 1880 – până la 1917; în timpul războiului, din cauza condiţiilor grele şi a depozitării aurului la Londra, Berlin şi Moscova – se suspendă convertibilitatea; ea intră în funcţie la stabilizarea din anul 1929, pentru a fi din nou suspendată, în 1941, pentru o perioadă mai lungă, de peste o jumătate de secol.

La baza circulaţiei monetare a stat prevederea de a asigura o acoperire de cel puţin 1/3 din emisiune cu rezervă metalică sau devize aur. Până la 1916 principiul a funcţionat, B.N.R. având permanent depăşită condiţia de acoperire. Din anul 1916, o dată cu acordarea unor mari împrumuturi statului pentru pregătirea armatei în condiţiile războiului, acestea depăşesc posibilităţile de acoperire ale institutului; statul emite Băncii Naţionale bonuri de tezaur pentru asigurarea „acoperirii" care devine formală şi declanşează inflaţia. La împrumuturile cerute de condiţiile extraordinare ale războiului se adaugă şi împrumuturile ulterioare, după 1918, ale statului la B.N.R. pentru unificarea monetară şi cheltuieli bugetare.

Circulaţia monetară a crescut considerabil; astfel, moneda de hârtie în circulaţie sporeşte de la 578 mil.lei în anul 1914, la 15 162 mil. lei în 1922; în acelaşi timp datoria statului la B.N.R. creşte de la 120,4 mil. lei, la 12 310 mil. lei, ceea ce înseamnă că majoritatea emisiunii monetare a fost absorbită de împrumuturile statului. În 1924 acoperirea în aur reprezenta numai 8,8%, în vreme ce tratele şi bonurile de tezaur restul de 91,2%. În consecinţă, leul se depreciase în aceşti ani de 35–40 de ori.

Stabilizarea monetară din anul 1929 consacră leul la o valoare ce reprezenta 1/32 faţă de leul aur antebelic şi prin reevaluarea stocului de metal preţios la 3 000 lei la 100 000 lei kg se asigură acoperirea cerută de lege. Aceasta se menţine în limitele normale, legale, până la al doilea război mondial; sub imperiul împrumuturilor masive ale statului, în perioada următoare leul se deteriorează total.

De la înfiinţare, Banca Naţională a României s-a bucurat de privilegiul acordat de stat de a fi singura instituţie bancară cu drept de emisiune monetară. Acest privilegiu i-a fost reînoit la diferite intervale, ultimul fiind convenit până la 1960. Statul român a fost unul din principalii clienţi ai băncii de la care marele capital autohton a obţinut avantaje considerabile între care dobânzi la masivele împrumuturi contractate, preluarea de către stat a sumelor cheltuite cu unificarea monetară din anii 1921–1922, de circa 7 000 mil. lei, trecerea în contul statului a „portofoliului putred" – a datoriilor nerecuperabile ale B.N.R. – în sumă de peste 7 500 mil. lei, din anii crizei economice, care ar fi imobilizat fondurile băncii etc.

Folosind influenţa sa determinantă, B.N.R. şi-a lărgit, cu acordul statului şi cu sprijinul legislaţiei de stat, puterea asupra economiei naţionale, mai ales în perioada interbelică. În anul 1923, pentru o perioadă scurtă, Institutul de emisiune, prin Oficiul de control al devizelor, îşi extinde activitatea în acest domeniu. Tot în 1923, împreună cu statul şi capitalul privat B.N.R. participă la crearea Societăţii naţionale de credit industrial (S.N.C.I.), cea mai importantă instituţie de finanţare a industriei, alimentată cu creditele Băncii Naţionale; având subordonată S.N.C.I., Institutul de emisiune exercita o influenţă indirectă şi asupra companiilor industriale mari, dependente de creditele contractate.

După 1929 se intensifică influența B.N.R. în economia națională; în anul 1932 Banca Națională preia, prin lege, controlul și monopolul comerțului cu devize al țării și prin aceasta indirect parvine la controlul comerțului exterior. Doi ani mai târziu, în 1934, în condițiile crizei bancare, se creează Consiliul superior bancar, în cadrul B.N.R., care dobândește drepturi depline în aprobarea creării de instituții bancare, în decizia de lichidare sau fuziune a unor bănci considerate nerentabile sau neviabile în câmpul bancar.

Astfel, B.N.R. practic controlează și dirijează sistemul bancar al țării; la sfârșitul deceniului aceasta inițiază înființarea a trei mari instituții de credit: Institutul național de credit agricol, Institutul național de credit meșteșugăresc și Institutul național de credit aurifer și metalifer; capitalul acestora era format în proporție importantă din participarea statului și a B.N.R. care manifesta acțiuni de dirijare în domeniile respective ale economiei.

În cele aproape șapte decenii de activitate, Banca Națională a României a devenit cea mai importantă și prestigioasă instituție, cu puterea financiară dominantă în țară; capitalul autohton a cucerit astfel, prin B.N.R. și cu sprijinul ei, poziții însemnate în economia națională și a substituit într-o serie de ramuri - parțial, capitalul extern.

Institutul de emisiune devenise principalul finanțator al economiei, alături de finanțarea externă, iar în anumite perioade a creat masive capitaluri cu care a alimentat prioritar principalele întreprinderi industriale și bancare.

B.N.R. a stimulat procesele de concentrare și de centralizare, de acumulare a capitalului, a sprijinit marile grupări ale capitalului autohton. Totodată Institutul de emisiune a acumulat o avere considerabilă; în 1938 fondurile proprii – capital și rezerve – se ridicau la 1 220 mil. lei, iar în depozitele sale deținea circa 120 tone de aur ale acoperirii monetare. Acțiunile băncii, cu o valoare nominală de 500 lei, cotau la bursă, în perioada interbelică, între 5 000–15 000 lei datorită capitalului investit și dividentelor mari distribuite.

Tabelele constituite pe baza rapoartelor Consiliului de administrație al B.N.R. și a altor situații din arhiva B.N.R. pun în evidență un număr însemnat de indicatori ai activității băncii, în dinamica și structura lor, în perioada 1881–1947. Ei reflectă nu numai procesele dezvoltării Institutului de emisiune și creșterea forței sale economice, dar concomitent și expansiunea capitalistă a economiei naționale: amplificarea circulației monetare, a creditelor acordate diferitelor sectoare etc.

I

PRINCIPALELE CONTURI ALE BILANȚULUI BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI – 1881 – 1947 – Introducere

Cea mai importantă instituție de credit a țării, Banca Națională a României, reflectă, prin conturile sale de bilanț, în bună măsură, aspecte de bază ale evoluției situației monetare, bancare și economice, în general a României în epoca modernă. Această oglindire, ca componentă și evoluție paralelă a marilor procese economice este cu atât mai fidelă cu cât moneda națională, în care se exprimau indicatorii fundamentali ai proceselor, se menține la o valoare relativ constantă într-o perioadă lungă.

Este cazul intervalului de timp – 1881 – 1916 – când leul avea acoperire în aur și era liber convertibil. Cele aproape trei decenii „de aur" ale leului (când se schimba liber, menținându-și paritatea decenii în șir cu francul francez, și la cursul constant cu lira sterlină, marca germană etc.) pot indica, prin conturile de bază ale bilanțului B.N.R., tendințele certe ale dezvoltării economiei, mișcarea ciclică a afacerilor cât și creșterea forței financiare a Institutului de emisiune.

Economia națională era finanțată în principal prin două surse – capitalul extern și capitalul intern – din care un rol important revenea împrumuturilor pe bază de scont și lombard ale B.N.R. Nu s-a studiat până acum raportul dintre sursele interne și externe de alimentare cu capital a țării; dar socotind înființarea și dezvoltarea companiilor cu capital extern în industrie, bănci și comerț mai puternice decât cele românești, este fără îndoială că pe acest canal se vehiculau capitaluri mult mai mari decât cele autohtone.

De notat că Banca Națională a României, ca exponentă a capitalului românesc, finanța, de regulă, întreprinderile cu caracter autohton; de aici și aprecierea posibilităților de dezvoltare a acestuia în economia națională.

Plasamentele B.N.R. se exprimau în suma efectelor scontate, a împrumuturilor pe bază de efecte publice, în cont curent etc. Dimensiunea finanțării se exprimă în totalul creditelor acordate, nu în soldul lor înscris anual în bilanț, cum se apreciază de obicei; în continuare referirile se vor face la totalul creditelor. Dacă se face excepție de primii ani, când Banca Națională își crea drum în sfera creditului, și se consideră anul 1883 ca normal, reiese că suma acordată economiei în acest an, sub formele amintite, cu precădere comerțului și agricul-

turii, atinge 195 mil. lei. Peste un deceniu, în anul 1893, creditele plasate de B.N.R., de aceeaşi natură, sporesc în măsură neînsemnată, până la 208 mil. lei, nesemnificând un progres bancar şi nici general economic sensibil. În domeniul cel mai activ al economiei naţionale – al industriei mecanizate – abia se votase, în anul 1887, prima lege de încurajare industrială de care beneficiau în 1893 peste 100 de întreprinderi, în majoritate individuale; încă nu începuse nici epoca de constituire a marilor bănci comerciale.

În deceniul următor, până în 1903, creşterea a fost mai importantă, pentru ca între anii 1904 şi 1914 să aibă loc cea mai spectaculoasă dezvoltare a plasamentelor B.N.R., de la 273 mil. la 1 690 mil. lei. Aceasta îşi găsea corespondentul într-o consistentă expansiune a industriei, a comerţului şi mai ales a sistemului bancar ai căror indicatori se amplifică de câteva ori în intervalul 1900–1914.

Contribuţia principală în finanţarea de către Banca Naţională a economiei au avut-o creditele de reescont comerciale şi industriale acordate, de regulă, pe termen scurt – 100 de zile – pe efecte scontate.

Interesantă apare paralela evoluţiei valorii biletelor în circulaţie şi a plasamentelor comerciale, ultimele determinând de fapt masa circulaţiei monetare.

În ceea ce priveşte averea B.N.R., reprezentată prin capital şi rezerve, în 1914 ea se ridica la peste 50 mil. lei aur.

Perioada a doua de dezvoltare, 1919–1929, începe având pregnantă, în conturile bilanţului B.N.R., moştenirea urmărilor războiului: finanţarea pieţei restrânsă, iar a statului exacerbată. Cel mai important moment îl înregistrează banca şi economia naţională prin unificarea monetară – schimbarea semnelor monetare în circulaţie din provinciile unite cu România.

Efectuată pe terenul speculaţiei şi intereselor unor grupări afaceriste influente, la un curs al monedelor din teritoriile unite, mult superior celui de la piaţa liberă, unificarea monetară a umflat canalele circulaţiei, a sporit de câteva ori inflaţia punându-şi amprenta negativă asupra costului vieţii şi a procesului de consolidare a organismului economiei naţionale. Leul hârtie, depreciat până în 1923 de circa 40 de ori, măreşte conturile bilanţului B.N.R. La un teritoriu şi o economie de circa două ori mai mari, împrumuturile Băncii Naţionale însă nu sporesc până în 1923 pe măsura deprecierii monedei; în schimb, ulterior, până la stabilizarea monetară din anul 1929, reflectând o dezvoltare reală, plasamentele se dublează, preluând o parte sporită din circualţia fiduciară.

Datoria statului se reduce uşor, apoi se menţine la jumătate din masa biletelor în circulaţie.

Plasamentul în efecte publice, care, până la 1916, reprezentau rente şi obligaţiuni ale marilor proprietari funciari, îşi pierde defintiv din importanţă, scăzând la 5–7% din totalul scontului, ceea ce atestă deplasarea majoră a creditelor B.N.R. de la finanţarea prioritar comercial-agricolă până la reforma agrară din 1921, la finanţarea industrial-comercială în toată perioada următoare.

Momentul anului 1929, al stabilizării monetare, coincide cu începutul crizei economico-financiare, dar şi cu modificări importante în conturile bilanţiere ale B.N.R. Acoperirea circulaţiei monetare, bazată prioritar pe metal preţios şi devize expimate în valută aur, din anul 1934 cuprinde şi devize cliring, respectiv o acoperire în cont depozit la alte bănci care în timpul războiului al doilea mondial va ajunge la jumătatea acoperirii în aur şi la un sfert din masa de bancnotă în circulaţie.

La rândul său, depozitul de acoperire, în ușoară creștere după 1929, prin achiziționarea întregii producții interne de metal prețios al țării, în 1936 își sporește brusc expresia valorică prin devalorizarea cu 38% a leului și reevaluarea corespunzătoare a cantității de aur monetar de la 111 111,11 lei la 153 333,33 lei kg. O operațiune asemănătoare se execută din nou în luna mai 1940, reevaluându-se stocul de aur la 299 999,99 lei kg, iar în martie 1941 se reduce la 211 111,11 lei kg, acestea modificând corespunzător dimensiunea acoperirii monetare.

A sporit treptat și circulația monetară, cu mult peste necesarul normal al economiei naționale, ceea ce a produs inflația în creștere continuată în anii următori până la reforma monetară din august 1947.

Circulația fiduciară însă urmează alt ritm de creștere, fie mai încet, fie mai rapid decât acoperirea monedei, dar după 1940, o dată cu trecerea la economia de război, statul absoarbe din nou, ca și în cazul perioadei primului război mondial, cea mai mare parte a emisiunii de bancnote.

Celelalte posturi din bilanțul B.N.R. manifestă tendință netă de amplificare, până în 1939 reflectând, în primul rând, procesele creșterii economice chiar dacă expresia lor monetară este mai ridicată; după această dată economia de război, conjugată cu inflația, sporește solicitarea biletelor de bancă concomitent cu diminuarea producției materiale.

Datoria statului la Banca Națională, după ce este redusă substanțial la stabilizarea monetară din 1929, nu mai cunoaște creșteri spectaculoase nici chiar în anii războiului. Statul nu se mai împrumută, exclusiv și direct, de la B.N.R. pentru nevoile sale ca în primul război mondial. Mecanismul de acoperire a cheltuielilor militare trece acum și prin bugetul de stat și se sprijină în principal pe fiscalitate ridicată asupra produselor vândute. Banca Națională, finanțează însă direct industriile angajate în producția militară ceea ce amplifică împrumuturile de scont și conturile curente debitoare. Acoperirea monetară scade concomitent cu aruncarea în circulație a unei mase tot mai mari de hârtie monedă.

Capitalul B.N.R. rămâne la aceeași mărime din 1929 până în 1946, iar creșterea rezervelor nu poate compensa deprecierea catastrofală. B.N.R. fiind însă o instituție bancară de tip deosebit, înțelegea că forța sa era reprezentată nu de cifrele capitalului sau a rezervelor ci de depozitul de metal nobil; la sfârșitul perioadei acesta ajungea la aproape 200 de tone.

Etatizarea B.N.R. în decembrie 1946 a scos-o de sub proprietatea marelui capital autohton și a transformat-o într-o instituție cheie în controlul economiei private.

O privire generală asupra principalelor conturi de bilanț sugerează că Banca Națională a României, ca cea mai reprezentativă citadelă a marelui capital național, în evoluția ei a cumulat și acumulat avantajele sistemului monetar capitalist, mai puțin distorsiunile și pierderile specifice acestuia. Dezavantajele, efectele crizelor etc. au fost trecute statului, sistemului bancar privat și economiei naționale în general.

Referitor la tabelele ce urmează menționăm că datele sunt comparabile, datorită stabilității monetare până la 1916; după această perioadă inflația care a urmat face necorespunzătoare comparația dacă nu se aplică un deflator monetar.

Tabelul 13

Principalele conturi de bilanț ale Băncii Naționale a României, în perioada 1881–1918

mil. lei

ACTIV				PASIV		
Anii	Aur, argint, valute[1]	Portofoliu de scont	Alte plasamente	Capital	Rezerve	Bilete în circulație
1	2	3	4	5	6	7
1881	35,5	6,8	22,6	12	---	58,5
1882	48,2	8,0	28,9	12	0,3	84,4
1883	60,1	12,5	31,5	12	0,5	88,5
1884	59,8	15,8	21,0	12	1,0	86,0
1885	60,0	15,8	18,4	12	1,5	98,3
1886	59,1	16,9	15,9	12	2,0	104,5
1887	57,8	18,4	16,9	12	2,6	105,0
1888	58,2	16,9	18,5	12	3,2	103,9
1889	39,5	18,0	39,1	12	3,8	97,2
1890	45,6	17,9	33,4	12	4,4	108,4
1891	60,7	22,6	34,1	12	5,1	125,9
1892	67,1	15,5	21,5	12	5,9	115,0
1893	67,8	22,6	26,3	12	6,7	128,5
1894	46,1	13,8	28,2	12	7,6	103,1
1895	64,2	21,9	53,9	12	8,5	124,3
1896	76,4	26,0	25,0	12	9,4	142,6
1897	72,9	37,9	27,5	12	10,4	145,6
1898	80,8	44,6	28,4	12	11,4	162,3
1899	49,3	36,3	33,5	12	12,6	108,7
1900	50,1	33,1	30,0	12	14,6	120,6
1901	69,4	31,4	20,2	12	15,8	145,0
1902	100,9	38,6	16,1	12	17,0	167,3
1903	104,3	61,8	14,5	12	18,2	177,6
1904	74,1	50,4	15,7	12	19,5	167,1
1905	109,2	63,5	29,9	12	21,0	237,6
1906	117,4	74,6	37,4	12	22,7	249,3

Continuare *tabelul 13*

1	2	3	4	5	6	7
1907	135,6	62,1	22,9	12	24,6	271,0
1908	124,1	59,2	35,5	12	26,4	259,0
1909	131,9	62,8	38,4	12	28,2	282,6
1910	168,9	106,7	35,7	12	30,0	339,8
1911	219,2	161,4	20,1	12	32,1	443,4
1912	218,9	157,1	39,5	12	34,2	425,2
1913	208.0	207,7	67,4	12	36,8	437,2
1914	216,9	246,1	186,5	12	39,4	578,2
1915[2]	302,0	198,4	73,7	12	42,0	762,2
1916	574,2	127,7	76,5	12	45,2	1 451,7
1917	690,0	118,0	62,6	12	48,8	1 961,3
1918	842,5	70,5	47,8	12	52,5	2 489,1

SURSA: Calculat după Victor Slăvescu, *Istoricul Băncii Naţionale a României,* Bucureşti, 1925.
NOTĂ: [1] Acoperirea a fost constituită până în anul 1890 din aur şi argint, iar după acea dată din aur şi valute aur.
[2] Datoria statului între 1915–1918 a fost de: 314,7, 505,5, 1060,0, 1604,1.

Tabelul 14

Principalele conturi de bilanţ ale Băncii Naţionale a României, în perioada 1919–1929

mil. lei

ACTIV				PASIV			
Anii	Aur, valute	Portofoliul de scont	Datoria statului	Alte plasamente	Capital	Rezerve	Bilete în circulaţie
1	2	3	4	5	6	7	8
1919	1 410,9	158,8	3 800,8	91,1	12	56,2	4215,0
1920	3 200,2	702,5	8 198,9	163,9	12	60,7	9 485,6
1921	4 581,6	1 829,6	12 363,8	243,2	12	66,4	13 722,2
1922	5 170,1	3 808,5	12 317,6	853,0	12	72,9	15 162,1
1923	6 011,7	5 864,1	11 107,0	1 482,3	12	80,7	17 916,8
1924	6 499,8	7 573,0	10 795,4	1 329,7	12	89,1	19 356,4
1925	6 900,5	8 425,4	10 787,4	1 101,3	100	97,7	20 126,4
1926	7 026,8	9 800,8	10 679,0	2 626,7	100	237,2	20 950,5
1927	7 033,1	9 027,6	10 679,0	1 161,2	100	252,0	21 026,3
1928	7 198,4	9 407,1	10 679,0	2 709,2	100	302,1	21 211,5
1929	15 930,8	8 839,1	3 797,4	3 778,7	100	318,3	21 144,0

SURSA: *Enciclopedia României,* vol. IV, Bucureşti, 1943.

Tabelul 15

Principalele conturi de bilanț ale Băncii Naționale a României, în perioada 1930–1947

ACTIV

mil. lei

Anii	Aur, valute	Devize cliring	Portofoliul de scont	Avans pe titluri	Datoria statului	Fonduri publice	Conturi diverse
1	2	3	4	5	6	7	8
1930	11 021	---	7 380	753	3 617	784	3 688
1931	9 953	---	13 116	641	3 767	726	3 001
1932	10 021	---	9 958	587	5 726	545	3 873
1933	10 152	---	8 823	503	5 681	574	3 943
1934	10 376	732	5 961	768	5 655	661	3 981
1935	10 894	1 709	5 220	197	5 639	658	5 098
1936	15 568	1 836	6 262	213	3 624	687	5 494
1937	16 458	1 615	5 842	151	5 607	1 037	4 617
1938	18 190	1 452	11 526	1 563	5 589	2 175	5 469
1939	20 768	2 108	18 882	4 931	5 572	2 248	8 483
1940	32 156	1 050	20 494	6 146	5 554	2 394	5 445
1941	34 292	17 148	27 034	5 962	5 527	4 737	21 608
1942	45 506	25 192	34 547	4 342	17 434	6 250	20 126
1943	59 500	29 224	52 465	2 548	17 283	5 964	40 369
1944	90 669	56 869	65 175	10 168	47 632	6 323	103 144
1945	90 903	49 472	249 574	6 858	45 864	7 400	200 345
1946	91 076	48 558	2 925 012	22 561	59 435	8 548	685 345
1947 x	32 153	1 335	29 978	---	---	1 195	3 140

x) Lei stabilizați.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PASIV mil.lei

Anii	Capital	Rezerve	Bilete în circulație	Alte angajamente la vedere	Conturi diverse
1	2	3	4	5	6
1930	600	369	19 605	5 076	2 201
1931	600	412	23 750	3 865	1 207
1932	600	446	21 594	6 366	2 553
1933	600	475	21 219	7 257	2 032
1934	600	492	22 307	7 232	3 851
1935	600	513	23 127	7 665	4 311
1936	600	549	25 663	10 299	5 586
1937	600	580	29 391	11 143	4 504
1938	600	620	34 902	13 727	5 381
1939	600	686	48 800	10 366	7 258
1940	600	754	64 349	14 990	7 505
1941	600	778	96 650	27 574	7 262
1942	600	831	117 351	38 770	14 699
1943	600	899	160 016	45 930	19 194
1944	600	1 015	356 893	88 602	10 707
1945	600	1 291	1 212 925	260 615	21 072
1946	600	1 645	6 117 603	1 160 302	146 605
1947	600	1 645	x) 24 549	x) 13 010	x) 14 148

x) Lei stabilizați.

SURSA: B.N.R., „Bulletin d'Information et de Documentation" , 1929–1947.

Tabelul 16

Principalele plasamente ale Băncii Naționale a României, în perioada 1881–1918

mil. lei

Anii	Efecte scontate		Împrumuturi pe efecte publice		Conturi curente debitoare[5]
	Total[1]	Sold la 31 dec.[2]	Total[3]	Sold la 31 dec.[4]	
1	2	3	4	5	6
1881	26,8	6,8	75,3	19,1	19,6
1882	38,0	6,7	98,8	22,3	29,5
1883	52,3	10,6	111,4	27,8	32,3
1884	77,8	15,8	104,7	19,7	20,8
1885	93,4	15,8	70,7	16,4	30,5
1886	102,2	16,9	53,7	13,2	16,6
1887	109.2	18,4	56,7	13,6	26,6
1888	106,9	16,9	53,0	14,9	10,0
1889	105,1	18,0	58,9	11,6	4,3
1890	108,9	17,9	59,8	13,3	13,0
1891	135,7	22,6	65,1	15,3	10,2
1892	137,8	15,5	71,4	16,1	17,4
1893	113,4	22,6	78,4	21,4	16,5
1894	109,0	13,8	86,8	19,3	14,8
1895	102,7	20,9	79,0	18,0	18,2
1896	136,8	22,8	76,5	18,5	21,4
1897	171,8	33,9	84,4	20,3	14,4
1898	249,8	43,6	81,8	21,4	14,7
1899	255,1	35,7	98,2	29,5	11,5
1900	206,7	29,2	99,7	24,9	17,6
1901	179,8	28,9	83,1	21,7	39,7
1902	164,0	27,8	80,4	17,6	50,2
1903	169,3	27,1	59,8	15,8	46,1
1904	182,5	30,8	54,6	13,1	46,5
1905	191,6	30,2	41,1	10,9	52,7

Continuare *tabelul 16*

1	2	3	4	5	6
1906	248,5	43,6	68,8	23,1	59,4
1907	278,8	38,7	103,3	23,7	73,8
1908	305,3	59,2	104,9	25,9	71,9
1909	347,5	55,0	120,8	32,4	74,9
1910	396,9	74,1	124,2	35,6	52,7
1911	489,9	101,4	114,8	24,9	67,1
1912	812,2	143,7	131,2	50,6	54,7
1913	1 510,2	181,8	250,7	77,2	13,5
1914	1 254,7	246,1	390,6	81,0	34,6
1915	1 288,5	198,4	---	38,0	---
1916	493,5	127,7	---	57,0	---
1917	---	117,9	---	46,4	---
1918	---	70,5	---	36,3	---

SURSA: Arhiva Băncii Naţionale a României. Fond Serviciul de studii. Raportul Consiliului de administraţie către Adunarea generală a acţionarilor, pe anii 1882–1920.

NOTE: [1] Reprezintă împrumuturile pe termen scurt acordate în cursul anului plus soldul din anul expirat; conform statutului B.N.R., art. 29, ele nu puteau avea o scadenţă mai mare de 100 de zile, ceea ce în practică însemna un credit comercial, pentru care şi efectele scontate purtau denumirea de portofoliu comercial. Articolul 28 al statutului menţiona expres că „nu se vor sconta efecte de comerţ". Totuşi, B.N.R. a acordat împrumuturi pe calea scontării poliţelor şi pe termene mai lungi, poliţele expirate fiind înlocuite cu altele de aceeaşi valoare şi având aceleaşi semnături de garanţie pentru o nouă perioadă de maximum 100 zile. Principalii clienţi ai B.N.R. erau la început comercianţii şi marii proprietari funciari. În perioada 1882–1892, B.N.R. a acordat împrumuturi pe bază de scont Caselor de credit judeţene înfiinţate în 1881 şi lichidate în 1893. Scontul agricol acordat acestora, care este inclus în totalul scontului, a evoluat astfel, în milioane lei:

1882 : 0,5	1885 : 55,4	1888 : 64,3	1891 : 61,6
1883 : 9,8	1886 : 65,1	1889 : 55,7	1892 : 56,7
1884 : 36,3	1887 : 62,9	1890 : 58,2	

Scontul agricol reprezenta între 1883–1890 peste 52% din totalul scontului B.N.R. în această perioadă.

[2] Din totalul efectelor scontate în cursul anului o parte se achita sau se prelungea, iar restul reprezenta soldul la sfârşitul anului.

[3] Creditul de lombard se acorda pe baza depunerii în gaj a scrisurilor funciare rurale şi urbane, a diferitelor efecte ale împrumuturilor de stat, a obligaţiunilor C.F.R., respectiv a tuturor hârtiilor de valoare cu venituri fixe şi pentru care B.N.R. acorda împrumuturi. Cea mai mare parte aparţinea marilor proprietari funciari.

[4] Din totalul efectelor lombardate în cursul anului o parte se achitau, iar restul reprezenta soldul la sfârşitul anului.

[5] Conturile curente debitoare constituiau împrumuturi acordate de B.N.R. pe alte forme de garanţii decât scont comercial şi lombard.

Tabelul 17

Operaţiuni principale ale Băncii Naţionale a României, în perioada 1919–1946

Anii	Efecte scontate		Împrumuturi pe efecte publice		Mişcarea casei[2]	Viramente	Cecuri certificate
	Total[1]	Sold la 31 dec.	Total[1]	Sold la 31 dec.			
	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mil. lei	mdr. lei	mdr. lei	mdr. lei
1	2	3	4	5	6	7	8
1919	389	159	---	59	10,8	---	---
1920	2 031	703	360	201	32,8	---	---
1921	4 065	1 830	579	253	35,1	---	---
1922	10 831	3 809	742	312	41,1	---	---
1923	20 202	5 864	1 025	420	67,7	---	---
1924	27 122	7 573	1 293	519	88,6	---	---
1925	33 464	8 425	1 654	628	121,3	---	---
1926	37 652	9 801	1 909	664	121,0	64,4	---
1927	37 532	9 028	2 019	700	108,3	208,8	---
1928	43 409	9 407	2 502	976	113,4	229,3	4,4
1929	45 433	8 839	2 842	878	130,9	343,5	17,6
1930	39 894	7 380	2 318	753	176,6	470,6	21,2
1931	52 811	13 116	1 656	641	180,1	321,5	17,4
1932	25 554	9 958	1 065	587	140,6	199,8	7,7
1933	40 338	8 823	836	503	155,5	175,9	6,0
1934	34 282	5 961	1 074	768	142,1	168,8	4,7
1935	16 488	5 220	708	197	161,3	178,9	6,8
1936	24 207	6 262	498	213	167,8	225,3	12,1
1937	26 954	5 842	532	151	211,8	297,9	15,5
1938	32 081	11 526	2 505	1 563	230,2	353,9	15,2
1939	69 320	18 882	8 998	4 931	291,3	482,0	14,6
1940	95 501	20 494	12 197	6 146	314,9	665,1	14,9
1941	123 969	27 034	10 248	5 962	702,8	1 008,9	14,3
1942	168 764	34 547	8 942	4 342	1 081,9	1 402,5	9,2
1943	195 499	52 465	9 896	2 548	1 328,9	2 110,7	11,0
1944	774 997	65 175	21 254	10 168	2 123,7	2 496,6	20,2
1945	730 449	249 574	44 926	6 858	7 813,7	9 293,8	117,2
1946	5 126 244	2 925 012	393 750	202 561	40 546,8	52 816,7	225,3

SURSA: Arhiva Băncii Naţionale a României. Fond Serviciul de studii. Raportul Consiliului de administraţie către adunarea generală a acţionarilor, anii 1920 - 1947.

NOTE: [1] Se înţeleg efecte acceptate în cursul anului plus soldul din anul precedent. În unele situaţii ale B.N.R., din eroare, s-au trecut numai cele acceptate în cursul anului.

[2] Mişcarea casei cuprinde încasări plus plăţi.

Tabelul 18

Sursele beneficiului Băncii Naţionale a României, în perioada 1881–1914

mii lei

Anii	Venit din efecte publice	Venit din scont	Venit din lombard	Venit din trate şi remize	Diverse venituri
1881	824	1 039		512	134
1882	594	1 414		491	42
1883	634	1 509		1 069	113
1884	668	1 720		1 003	---
1885	669	1 918		899	37
1886	700	1 963		664	260
1887	693	2 261		460	259
1888	743	2 341		300	257
1889	701	2 235		624	66
1890	830	1 808		1 057	---
1891	700	1 142	660	1 202	48
1892	663	1 386	916	765	287
1893	666	997	872	1 172	361
1894	674	1 108	1 349	749	368
1895	699	915	985	1 434	343
1896	723	1 146	928	1 034	552
1897	704	1 405	911	811	328
1898	734	2 116	683	1 160	696
1899	279	2 578	973	1 033	1 184
1900	226	2 906	1 468	1 082	1 588
1901	662	2 210	1 145	1 302	1 445
1902	1 124	1 554	751	1 973	868
1903	954	1 415	553	2 159	1 488
1904	818	1 518	548	2 305	1 042
1905	667	1 567	447	2 107	2 024
1906	604	2 047	612	3 070	1 590
1907	575	2 582	1 048	3 604	1 171
1908	571	2 631	978	3 186	1 238
1909	575	2 909	1 705	2 782	847
1910	573	3 265	1 554	2 960	968
1911	578	3 779	1 156	3 858	327
1912	576	6 815	1 021	2 289	175
1913	575	9 788	2 516	1 988	54
1914	569	12 340	4 561	751	---

SURSA: Arhiva Băncii Naţionale a României. Fond Serviciul de studii. Raportul Consiliului de administraţie către adunarea generală a acţionarilor, din anii 1882–1916.

II

PLASAMENTELE DE SCONT ALE B.N.R. DUPĂ PROFESIUNEA DEBITORILOR – Introducere

În statistica bancară, până în anul 1928, nu există indicatori asupra mărimii finanțării diferitelor ramuri de activitate economică.

Principalele instituții de credit intern – băncile de toate categoriile, în afară de cele specializate – nu dau nici un fel de indiciu asupra categoriilor, după ramură, a creditelor acordate. Estimările, puține câte sunt, în această chestiune au caracter doar orientativ.

Din anul 1928 până în anul 1946, Banca Națională a României a publicat anual, în rapoartele sale, volumul scontului repartizat după domeniile de activitate ale împrumutaților; deși masa împrumuturilor B.N.R. reprezenta doar o parte din finanțarea națională, uneori chiar mai importantă, clasificarea utilizată constituie singura dovadă a modului cum se repartizau creditele în economia națională. La aceasta este de avut în vedere că cea mai mare parte a efectelor scontate și a împrumuturilor acordate, pe această cale, se efectuau nu direct întreprinderilor, ci prin intermediul băncilor mari.

Banca Națională a aprobat la scont un număr limitat de instituții bancare, cele mai multe din Capitală, care dețineau majoritatea capitalului bancar național. Băncile cu drept de reescont la Institutul de emisiune acordau împrumuturi unităților economice pe bază de gaj, garanții etc., iar efectele provenite le reescontau la B.N.R. pentru a-și reface fondul de rulment; volumul scontului B.N.R. reprezenta împrumuturi ale majorității rețelei băncilor mari comerciale și deci a unei părți însemnate de finanțare a activității economice de prim rang. Astfel privit, scontul B.N.R. dobândește semnificația de importanță economică națională.

De menționat că Institutul de emisiune, în mod direct, nu acorda credite de scont decât unui număr redus de întreprinderi industriale – 16 în anul 1935 – socotite a fi privilegiate. Scontul B.N.R., în condiții normale, era de 6%, în timp ce băncile mari percepeau o dobândă pentru creditele acordate între 12–16%, iar cele mijlocii, până la 24–28%.

Tabelele constituite pe baza datelor din rapoartele Băncii Naționale înfățișează evoluția creditelor de scont acordate pe cinci categorii debitoare: meseriași, industriași, agricultori, comercianți și diverși, categorii care au de fapt semnificația marilor domenii ale economiei naționale. Indicatorii privesc nu-

mărul efectelor scontate, valoarea lor, valoarea medie pe efect și ponderile categoriilor beneficiare în număr și valoare.

Atrage atenția, în primul rând, poziția dominantă a scontului industrial în 1928 care cedează în anii 1929–1931 în favoarea scontului agricol, datorită moratoriului datoriilor agricole; din anul 1932 creditele industriale domină absolut scontul B.N.R., deși criza economică reduce, până în anul 1935, la 38% masa generală a împrumuturilor acordate de Institutul de emisiune. Acesta, prin creditele acordate, îndeosebi industriei și comerțului, a substituit reducerea finanțării externe, ulterior.

Până la 1940 are loc o diminuare substanțială a creditelor de scont oferite meseriașilor și agriculturii, contând în 1938 cu 0,2% și respectiv 4,9% din total, concomitent cu sporirea celor acordate industriei și comerțului, deținătoare, în același an, a 92% din scont.

În perioada războiului și până în anul 1946 agricultura dobândește o poziție mai importantă, între 13% și 27% din totalul creditelor, fiind destinate finanțării achizițiilor de produse agricole; creditele destinate comerțului se reduc, dar sporește, în continuare, finanțarea industriei ce se ridică între 58–69% din totalul scontului.

Majorarea creditelor pentru industrie intră în viziunea politicii B.N.R., promotoare a marilor capitaluri și interese industriale autohtone; din contră, minimalizarea finanțării agriculturii, cu excepția anilor 1929–1932 aflați sub regimul asanării datoriilor agricole, sub 5% între anii 1933–1939, se explică nu numai prin existența unor instituții speciale de credit agricol – bănci populare, Casa rurală, Creditul ipotecar, Creditul funciar rural etc. – dar și greutăților și riscurilor de rambursare a împrumuturilor, deși, conform legii stabilizării monetare din anul 1929, Institutul de emisiune trebuia să rezerve o cotă de 25%, sporită în 1934 la 40%, din portofoliul său de scont, creditelor agricole de exploatare.

Analize interesante sugerează și evoluția valorii medii pe efect la cele cinci categorii de debitori ai portofoliului de scont al B.N.R., precum și tabelele privind clasarea efectelor scontate, ca număr și valoare, pe categorii de mărire. Semnificativă apare, în acest sens, deplasarea, înregistrată în deceniul 1928–1937, de la efecte de valoare mică și medie – 10 000–500 000 lei – având o pondere de 60% în primul an, la cele cu valoare mare – peste 500 000 lei pe unitate – al căror procent se ridică în ultimul an – 1937 – la 76% din valoarea totală; ceea ce subliniază, în parte, și orientarea scontului către capitalurile mari și foarte mari.

Tabelul 19

Împrumuturile pe efecte scontate acordate de Banca Națională a României, după profesiunea obligaților, în perioada 1928–1946

mil. lei

Anii	Total	Meseriași	Industriași	Agricultori	Comercianți	Diverși
1	2	3	4	5	6	7
1928	43 409,0	379,5	13 896,0	9 972,0	11 731,0	7 431,0
1929	45 433,0	561,8	9 992,7	15 354,0	12 735,3	6 788,6
1930	39 894,1	540,9	8 755,1	15 025,2	9 790,7	5 782,2
1931	45 453,6	473,0	14 604,0	[1] 14 698,4	9 795,3	5 882,9
1932	39 452,6	449,3	19 878,6	5 203,3	9 203,2	4 718,2
1933	30 375,8	305,6	16 356,7	1 555,2	8 674,1	3 484,2
1934	25 458,4	149,4	12 333,0	1 394,5	9 093,4	2 488,1
1935	16 488,1	58,4	10 769,7	390,5	4 067,8	1 202,0
1936	18 987,8	47,8	11 575,4	603,8	5 007,1	1 753,7
1937	20 692,1	43,8	13 157,8	720,0	5 574,0	1 196,6
1938	32 081,5	68,1	17 942,5	1 548,0	11 630,2	849,6
1940	77 618,8	231,3	[2] 46 626,5	[3] 9 895,0	14 000,0	6 866,0
1941	103 475,5	227,9	[2] 72 119,1	[3] 12 554,1	16 033,5	2 540,8
1942	141 730,2	2 062,2	[2] 95 990,2	[3] 21 205,4	19 407,7	3 064,6
1943	195 498,7	4 948,0	[2] 111 391,2	[3] 43 579,6	33 345,3	2 216,6
1944	274 996,6	3 610,4	[2] 100 792,3	[3] 64 416,3	44 843,0	1 334,6
1945	665 274,4	8 052,6	[2] 391 344,7	[3] 183 455,1	67 680,7	14 741,3
1946	5 676 669,3	27 248,2	[2] 2 366 537,4	[3] 1 028 832,5	2 143 248	110 803,2

SURSA: Întocmit pe baza datelor din : Arhiva B.N.R., Fond Serviciul de studii. Raportul Consiliului de administrație către adunarea generală ordinară a acționarilor, pe anii 1929–1947.

NOTE: [1] Din totalul efectelor scontate pentru agricultori o parte depășeau scadența de 100 de zile, ceea ce arăta o durată mai mare a creditului; valoarea acestora a evoluat astfel:

1929 3 108 mil. lei
1930 3 229 mil. lei
1931 4 295 mil. lei
1932 908 mil. lei

De altfel, procedeul preschimbării efectelor cu scadență de 100 de zile la expirare, cu alte efecte noi și prelungirea împrumutului pentru o nouă perioadă era o practică curentă la B.N.R.

ceea ce determina ca împrumuturile pe termen scurt să se transforme în credite pe termen mediu sau uneori pe termen lung, de investiție.

[2] Inclusiv finanțarea armatei.

[3] Inclusiv finanțarea valorificării produselor și creditarea însămânțărilor.

Tabelul 20

Efectele scontate de Banca Națională a României, după profesiunea obligaților, în perioada 1928–1946

număr

Anii	Total	Meseriași	Industriași	Agricultori	Comercianți	Diverși
1	2	3	4	5	6	7
1928	763 831	15 102	34 770	317 577	194 681	121 601
1929	1 192 460	24 706	38 289	699 481	276 365	153 619
1930	1 293 597	26 257	26 942	835 795	239 832	164 791
1931	1 272 019	26 953	35 300	840 772	187 365	181 629
1932	593 702	24 735	36 820	258 997	123 967	149 183
1933	289 862	18 483	29 557	49 652	79 613	112 557
1934	208 548	10 890	20 290	42 905	58 853	75 610
1935	119 272	6 207	15 460	12 762	41 967	42 877
1936	124 418	4 918	13 688	24 124	42 426	39 262
1937	129 164	3 800	12 282	45 504	36 571	31 007
1938	183 320	4 765	14 460	91 333	41 796	30 966
1939	345 660	6 510	19 667	222 374	47 453	69 656
1940	243 399	4 398	[1] 20 610	[2] 150 924	30 223	37 243
1941	196 229	3 073	[1] 16 065	[2] 126 464	18 446	32 181
1942	204 664	4 388	[1] 17 260	[2] 127 935	25 172	29 909
1943	240 045	6 988	[1] 18 789	[2] 159 414	28 920	25 943
1944	149 252	3 908	[1] 18 645	[2] 92 987	19 966	13 746
1945	127 505	4 408	[1] 26 193	[2] 59 476	20 178	17 250

SURSA: Întocmit pe baza datelor din : Arhiva B.N.R., Fond Serviciul de studii. Raportul Consiliului de administrație către adunarea generală ordinară a acționarilor, pe anii 1929–1947.

NOTE: [1] Inclusiv nevoi de înzestrare a armatei.

[2] Inclusiv finanțarea prin I.N.C.O.O.P. a achiziționării produselor agricole și a însămânțărilor.

Tabelul 21

Împrumuturile pe efecte scontate, acordate de Banca Națională a României, după profesiunea obligaților, în perioada 1928–1946

număr de efecte și valoarea lor, procente în total

Anii	Meseriași		Industriași		Agricultori		Comercianți		Diverși	
	Număr efecte	Valoare	Număr efecte	Valoare	Număr efecte	Valoare	Număr efecte	Valoare	Număr efecte	Valoare
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1928	2,0	0,9	4,6	32,0	52,0	23,0	25,5	27,0	15,9	17,1
1929	2,1	1,2	3,2	22,0	58,6	33,7	23,2	28,0	12,9	15,0
1930	2,0	1,3	2,1	22,0	64,6	37,7	18,6	24,5	12,7	14,5
1931	2,1	1,0	2,8	32,1	66,1	32,4	14,7	21,6	14,3	12,9
1932	4,1	1,1	6,2	50,4	43,6	13,2	20,9	23,3	25,1	12,0
1933	6,4	1,0	10,2	53,9	17,1	5,1	27,5	28,5	38,8	11,5
1934	5,1	0,6	9,8	48,4	20,6	5,5	28,2	35,7	36,3	9,8
1935	5,2	0,4	13,0	65,3	10,7	2,3	35,1	24,7	36,0	7,3
1936	4,0	0,3	11,0	61,6	19,4	3,7	34,1	26,6	31,5	8,3
1937	2,9	0,2	9,5	63,5	35,2	3,5	28,3	27,0	24,0	5,8
1938	2,6	0,2	7,9	56,0	49,8	4,9	22,8	36,2	16,9	2,7
1939	1,8	- - -	5,6	- - -	65,0	- - -	13,5	- - -	14,1	- - -
1940	1,8	0,3	8,5	60,1	62,0	12,8	12,4	18,0	15,3	8,8
1941	1,6	0,2	8,2	69,7	64,5	12,1	9,4	15,5	16,4	2,5
1942	2,2	1,4	8,5	67,7	62,5	14,9	12,3	13,9	14,6	2,1
1943	2,9	2,5	7,8	57,0	66,5	22,3	12,0	17,1	10,8	1,1
1944	2,6	1,3	12,5	58,5	62,3	23,4	13,4	16,3	9,2	0,5
1945	3,5	1,2	20,5	58,8	46,7	27,5	15,8	10,1	13,5	2,2
1946	- - -	0,5	- - -	41,6	- - -	18,1	- - -	37,8	- - -	2,0

SURSA: Vezi sursele de la tabelele 19–20.

Tabelul 22

Împrumuturile pe efecte scontate, acordate de Banca Națională a României, după profesiunea obligaților, în perioada 1928–1945

Valoarea medie pe efect mii lei

Anii	Valoarea medie generală	Meseriași	Industriași	Agricultori	Comercianți	Diverși
1	2	3	4	5	6	7
1928	57	25	400	31	60	61
1929	38	23	261	48	46	44
1930	31	21	325	18	4	35
1931	36	18	414	17	52	32
1932	66	18	540	20	74	32
1933	105	17	553	31	109	31
1934	122	14	608	33	155	33
1935	138	9	697	31	97	28
1936	153	10	846	25	118	45
1937	62	9	1 071	16	152	39
1938	114	14	1 241	17	278	27
1940	319	53	2 262	66	463	184
1941	527	74	4 489	99	869	79
1942	693	470	5 929	166	771	102
1943	814	708	5 929	273	115	85
1944	1 842	924	5 406	693	225	97
1945	5 218	1 827	14 941	3 085	3 354	855

SURSE: Calculat pe baza tabelelor 19 și 20.

Tabelul 23

Efectele scontate la Banca Națională a României, pe categorii de valoare, în perioada 1928–1937

număr

Anii	Total	Până la 10 000 lei	10 001–100 000 lei	100 001–500 000 lei	500 001–1 mil. lei	1 mil. lei–2 mil. lei	Peste 2 mil. lei
1	2	3	4	5	6	7	8
1928	763 831	323 900	378 907	49 425	7 309	1 350	720
1929	1 192 460	598 477	535 916	49 467	7 309	908	383
1930	1 293 597	729 538	516 569	41 326	4 948	730	486
1931	593 702	347 831	191 354	40 030	10 902	2 626	959
1932	1 272 019	784 228	430 159	47 569	8 191	975	897
1933	289 862	148 218	103 578	27 200	8 118	2 107	641
1934	208 548	107 054	74 257	18 176	6 639	1 668	654
1935	119 273	59 021	43 861	10 680	3 502	1 307	902
1936	124 418	60 550	47 391	10 423	3 380	1 474	1 200
1937	129 164	65 126	47 855	9 586	3 688	1 287	1 622

Tabelul 24

Efectele scontate la Banca Națională a României, pe categorii de valoare, în perioada 1928–1937

ponderi

Anii	Total	Până la 10 000 lei	10 001–100 000 lei	100 001–500 000 lei	500 001–1 mil. lei	1 mil. lei–2 mil. lei	Peste 2 mil. lei
1	2	3	4	5	6	7	8
1928	100,0	42,4	49,6	6,4	1,3	0,2	0,1
1929	100,0	50,2	44,9	4,2	0,6	0,08	0,03
1930	100,0	56,4	39,9	3,2	0,4	0,06	0,04
1931	100,0	58,6	32,3	6,7	1,8	0,4	0,2
1932	100,0	61,7	33,8	3,7	0,6	0,08	0,07
1933	100,0	51,5	35,7	9,4	2,8	0,8	0,2
1934	100,0	51,3	35,7	8,7	3,2	0,9	0,3
1935	100,0	49,6	36,9	8.7	2,9	1,1	0,8
1936	100,0	48,7	38,0	8,4	2,7	1,2	1,0
1937	100,0	50,4	37,0	7,4	2,8	1,1	1,3

SURSA: Întocmit pe baza datelor din: Arhiva B.N.R., Fond Serviciul de studii. Raportul Consiliului de administrație către adunarea generală ordinară a acționarilor, pe anii 1929–1938.

Tabelul 25

Valoarea efectelor scontate la Banca Națională a României, pe categorii de mărime, în perioada 1928–1937

mil. lei

Anii	Total	Până la 10 000 lei	10 001–100 000 lei	100 001–500 000 lei	500 001–1 mil. lei	1 mil. lei–2 mil. lei	Peste 2 mil. lei
1	2	3	4	5	6	7	8
1928	43 409,2	2 113,2	13 898,1	12 267,8	8 664,9	2 481,5	3 983,9
1929	45 433,1	3 701,0	18 746,4	12 966,1	6 512,7	1 662,2	1 844,2
1930	39 894,1	4 239,2	16 332,5	10 061,4	4 464,4	1 439,5	3 357,1
1931	39 452,6	1 674,3	6 752,2	11 674,9	9 718,7	4 692,8	4 939,7
1932	45 453,6	4 096,7	14 046,3	12 783,9	7 501,4	1 823,1	5 202,2
1933	30 375,8	691,9	3 918,9	8 312,1	7 416,3	3 814,1	6 142,5
1934	25 458,4	494,6	2 888,4	5 422,9	6 205,6	3 125,5	7 321,5
1935	16 488,1	282,0	1 757,9	3 067,7	3 348,9	2 485,8	5 545,9
1936	18 987,8	306,7	1 883,7	3 047,2	3 231,3	2 835,1	7 683,7
1937	20 692,1	337,1	1 881,0	2 733,6	3 526,7	2 541,0	9 762,7

Tabelul 26

Valoarea efectelor scontate la Banca Națională a României, pe categorii de mărime, în perioada 1928–1937

ponderi

Anii	Total	Până la 10 000 lei	10 001–100 000 lei	100 001–500 000 lei	500 001–1 mil. lei	1 mil. lei–2 mil. lei	Peste 2 mil. lei
1	2	3	4	5	6	7	8
1928	100,0	4,9	32,0	28,2	20,0	5,7	9,2
1929	100,0	8,2	41,2	28,5	14,3	3,7	4,1
1930	100,0	10,6	40,9	25,3	11,2	3,6	8,4
1931	100,0	4,3	17,1	29,6	24,6	11,9	12,5
1932	100,0	9,0	30,9	28,2	16,5	4,0	11,5
1933	100,0	2,2	12,9	27,3	24,7	12,6	20,2
1934	100,0	1,9	11,3	21,3	24,4	12,3	28,8
1935	100,0	1,7	10,7	18,6	20,3	15,1	33,6
1936	100,0	1,6	10,0	16,4	17,2	15,1	39,9
1937	100,0	1,6	9,1	13,2	17,0	11,9	47,2

SURSA: Întocmit pe baza datelor din: Arhiva B.N.R., Fond Serviciul de studii. Raportul Consiliului de administrație către adunarea generală ordinară a acționarilor, pe anii 1929–1938.

III

DOBÂNDA LA BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI ȘI LA BĂNCILE PARTICULARE – Introducere

România, în toată perioada modernă, a suferit de insuficiență de capital, în primul rând pentru investiții; în consecință, statul și întreprinzătorii, făcând împrumuturi în străinătate, economia națională a fost permanent grevată de mari datorii externe. Cererea sporită față de oferta limitată de capital pe piața internă a menținut constant dobânzi mult mai ridicate decât pe piețele Europei occidentale.

Pe fondul general al nivelului ridicat al dobânzilor se înscria și decalajul însemnat dintre dobânzile diferitelor categorii de bănci. Tabelul care urmează înfățișează patru indicatori esențiali ai creditului pe piața financiară românească în perioada 1913–1944; dobânda oficială a Băncii Naționale, dobânda la băncile mari și mijlocii și dobânda acordată depunătorilor. Capitalul cel mai ieftin se procura la B.N.R. al cărui scont, în medie, a oscilat, în condiții normale, între 5–6%; însă accesul la creditul ieftin al Băncii Naționale îl aveau doar câteva zeci de privilegiați, mari întreprinderi industriale și un număr restrâns din cele mai mari bănci ale țării; majoritatea miilor de întreprinderi și bănci se puteau împrumuta numai la celelalte instituții bancare, cu dobânzi, după cum reiese din tabel, până la 2–4 ori mai mari.

O parte însemnată a capitalului, oferit de marile bănci, mai ales în perioada de după anul 1920, provenea de la B.N.R. prin reescont; altă parte, îndeosebi la băncile cu capital extern era procurată de peste graniță cu dobânzi de 2,5–4%. Astfel, cum arată și cifrele, diferențele mari între scontul B.N.R. și dobânzile băncilor de rangul doi formau sursa profitului ridicat bancar. De menționat că băncile de categoria a treia, mici, din provincie percepeau dobânzi care ajungeau până la 30–50% anual. Dobânda în aceste cazuri era invers proporțională cu gradul de garanție al solicitantului.

Băncile comerciale lucrau în cea mai mare parte cu fonduri străine provenite fie de la depunători, fie de la alte bănci; constituind o sursă însemnată de fonduri, băncile duceau o politică de atragere a acestora, prin dobânzi stimula-

toare. Diferența dintre nivelul dobânzilor plătite și nivelul celor încasate arată resursele importante de profit bancar.

După 1920, sub acțiunea inflației și a refacerii economice, nivelul dobânzilor – cu excepția scontului B.N.R. – crește sensibil incluzând și prima de risc de depreciere.

În perioada crizei economice a anilor 1929–1932, B.N.R. ridică scontul urmărind să descurajeze cererile de credite; la rândul lor, băncile comerciale ameliorează condițiile datorită reducerii sensibile a cererii de capital pentru activități economice.

După anul 1933, datorită ofertei satisfăcătoare de credite din partea B.N.R. și a altor instituții, a capitalurilor externe blocate în țară, dobânzile se reduc, inclusiv scontul B.N.R. Inflația, evidentă după 1935, produce o ofertă sporită de capitaluri pe piață la o cerere limitată de fonduri ceea ce menține dobânda și în toată perioada războiului la un plafon relativ redus. Asupra cererii de credite a mai influențat dispariția a circa o treime din bănci, în special mici și mijlocii, ca verigi intermediare, cauzată de criza bancară, de conversiunea datoriilor agricole și blocarea de fapt a accesului la noi credite a majorității țărănimii intrate în conversiune, de reducerea puterii creditului cooperatist etc. Din mai 1938, B.N.R. fixează dobânda legală la marile bănci la 4% peste scontul său; însă instituțiile de credit particular impun în mod indirect un nivel mai ridicat prin comisioane, taxe etc.

Dobânzile ridicate, printre cele mai ridicate din Europa, practicate de băncile particulare, au reprezentat nu numai sursă de profituri și acumulări, dar și un sistem de redistribuire a plusprodusului satului în favoarea orașului.

Tabelul 27

Nivelul scontului Băncii Naționale a României și al dobânzilor băncilor particulare, în perioada 1913–1944

Anii	Scontul oficial al B.N.R. %	Dobânzi percepute la conturi curente debitoare de marile bănci %	Dobânzi percepute la conturi curente debitoare de bănci de rangul II %	Dobânzi acordate la deponenți și creditori din țară de marile bănci %
1	2	3	4	5
1913	6	6–9	16–24	---
1916	6	8–11	16–24	---
1920	5; 6	8,60	14–18	3–6
1921	6	12,75	16–18	3–6
1922	6	13,50	16–20	3–6
1923	6	14,05	16–20	3–6

Continuare *tabelul 27*

1	2	3	4	5
1924	6	19	18–24	3–6
1925	6	19,27	16–26	3–6
1926	6	21,73	16–28	4–6
1927	6	20,68	16–26	5–7
1928	6	20,18	16–26	5–7
1929	6; 9	16–20	18–24	5–7
1930	9	16–18	16–22	5–7
1931 sem. I	8–9	15–16	14–20	5–7
1931 sem.II	8–9	10–14	14–18	5–7
1932	7–8	9–14	13–18	5,50–6,50
1933	6–7	8–14	12–16	3–4
1934	4,50–6	8–11	12–16	3–4
1935	4,50	8–9,50	12–14	2,5–4
1936	4,50	7–9	10–12	2,5–4
1937	4,50	8–9	10–12	2,5–4
1938	4,50–3,50	7–8[1]	10–12	3–4
1939	3,50	6–8	8–12	2,5–3,5
1940	3–3,50	6–8	8–10	2,5–3,5
1941	3	4,50–7	8–10	2,5–3,5
1942	3	4,50–7	8–10	2–3
1943	3	4,50–7	8–10	2–3
1944	3–4	5–7	8–10	2–4

SURSE: Întocmit pe baza datelor din : Virgil N. Madgearu, *Evoluția economiei românești după războiul mondial,* București, 1940; Aurel Vijoli, *Cercetări asupra capitalului financiar în țara noastră,* București, 1967; Arhiva B.N.R., Fond Serviciul de studii. Rapoarte ale Consiliului de administrație către adunarea generală, 1914–1945; Arhiva B.N.R., Fond Serviciul de studii, 1913, dosar 1.

NOTĂ: [1] Din anul 1938 Banca Națională a stabilit ca dobânda încasată de băncile mari să nu depășească 4% peste scontul Institutului de emisiune.

IV

SCONTUL BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI ȘI ALE ALTOR BĂNCI CENTRALE DIN EUROPA – Introducere

Comparația pe termen lung – de peste șase decenii – a evoluției dobânzii oficiale a Institutului de emisiune al României cu scontul băncilor centrale din alte țări este menită să pună în evidență, pe de o parte, nivelul prețului creditului în raport cu dezvoltarea economică, iar, pe de altă parte, diferențele acestui preț în diferite țări.

Scontul mediu al B.N.R. de la crearea sa și până la începutul secolului 20, în fazele normale de evoluție a economiei, a oscilat în medie între 4–6% cu excepția perioadelor de criză când a cunoscut urcări; a fost politica B.N.R. de a modera dobânzile mari speculative de 10–12% de pe piața creditului. O dată cu apariția stării de război mondial – B.N.R. trece scontul la 6% sub care nu a mai coborât decât după criza financiară din 1929–1934.

Scontul altor bănci centrale – a Angliei, Germaniei, Franței, Japoniei, Rusiei – a oscilat de asemenea în raport de fazele ciclului economic, de nivelul de dezvoltare și oferta de capital, dar și sub influența politicilor monetare întreprinse de țările respective.

Important este de semnalat faptul că scontul în țările capitaliste dezvoltate se afla la un nivel mai redus decât în țările mai slab dezvoltate, atestând abundența și oferta de capital în primele și insuficiența și cererea de capital în secundele. Japonia confirmă, prin dinamica scontului său, această concluzie; în deceniul nouă al secolului al XIX-lea avea dobânda oficială cea mai ridicată între țările din tabel, pentru ca treptat, după criza din anii 1899–1900, să se impună, pe măsura industrializării ei, tendința certă de scădere până la nivelul scontului Franței și Germaniei.

Capitalul fiind mai slab plătit în țările industriale, căuta plasament în țările agrare, unde dobânda era mai ridicată; fluxurile de capital se îndreptau astfel spre țările slab dezvoltate, zone rentabile de plasament și exploatare.

Tabelul 28

Rata scontului Băncii Naționale a României și a băncilor centrale ale altor țări, în perioada 1880–1941

%

Anii	Banca Națională a României (medie anuală)	Banca Angliei (medie lunară)	Banca Germaniei (medie lunară)	Banca Franței (medie lunară)	Banca Japoniei (medie lunară)	Banca de stat a Rusiei (medie anuală)
1	2	3	4	5	6	7
1880	5,00	2,76	---	2,81	---	6
1881	4–5,00	3,48	4,42	3,84	---	6
1882	4	4,14	4,54	3,80	---	6
1883	4	3,58	4,05	3,08	---	6
1884	4–5	2,96	4,00	3,00	---	6
1885	5	2,92	4,12	3,00	---	6
1886	5	3,05	3,28	3,00	---	5
1887	5–6	3,34	3,41	3,00	6,0	5
1888	6	3,30	3,32	3,10	6,4	5,75
1889	6	7,55	3,68	3,16	6,6	5,5–6
1890	5–6	4,69	4,52	3,00	6,9	5–5,5
1891	5	3,35	3,78	3,00	7,1	4,5–6
1892	5–6	2,92	3,20	2,70	6,4	4,5–5,5
1893	5–6	3,06	4,07	2,50	5,8	4–5
1894	6–7	2,11	3,12	2,10	7,3	4
1895	5–6	2,00	3,14	2,00	7,8	4,5–6
1896	5	2,48	3,66	2,20	7,7	4,5
1897	5	2,64	3,81	3,06	8,2	4,5–5
1898	5–6	3,19	4,27	3,25	8,6	4,5–6
1899	5–9	3,75	5,04	3,00	7,1	4,5–7
1900	8–9	3,96	5,33	3,00	8,4	5,5–6
1901	7–8	3,72	4,10	3,00	9,3	5–5,5
1902	5–7	3,33	3,32	3,00	8,0	4,5–5
1903	5	3,75	3,84	3,00	6,5	4,5
1904	5	3,30	4,22	3,00	6,7	4,5–5,5
1905	5	3,01	3,82	3,00	8,3	5,5–7
1906	5	4,27	5,15	3,00	7,5	6,5–8
1907	5–8	4,92	6,03	3,45	7,2	7–8

Continuare *tabelul 28*

1	2	3	4	5	6	7
1908	5–7	3,00	4,76	3,04	7,9	5,5–7
1909	5	3,30	3,93	3,00	7,1	4,5–5,5
1910	5	3,72	4,35	3,00	4,8	4,5
1911	5	3,47	4,40	3,13	4,9	4,5
1912	5–6	3,77	4,95	3,37	6,0	4,5–6
1913	6	4,77	5,88	4,00	6,6	6
1914	---	4,04	4,89	4,22	6,9	5,5–6
1915	---	5,00	5,00	5,00	7,3	6
1916	---	5,97	5,00	5,00	6,6	6
1917	---	5,15	5,00	5,00	5,5	6
1918	---	5,00	5,00	5,00	5,8	---
1919	---	5,15	5,00	5,00	7,3	---
1920	6	6,69	5,00	5,73	8,0	---
1921	6	6,09	5,00	5,79	8,0	---
1922	6	3,67	6,32	5,11	8,0	---
1923	6	3,50	38,68[1]	5,00	8,0	---
1924	6	4,00	10,00[1]	5,99	8,0	---
1925	6	4,59	9,15	6,53	7,5	---
1926	6	5,00	6,74	6,58	7,1	---
1927	6	4,65	5,83	5,22	5,9	---
1928	6	4,58	7,00	3,53	5,5	---
1929	6–9	5,50	7,11	3,53	5,5	---
1930	9	3,43	4,93	2,72	5,4	---
1931	8–9	3,98	6,91	2,11	5,4	---
1932	7–8	3,00	5,21	2,50	5,3	---
1933	6–7	2,00	4,00	2,50	4,0	---
1934	4,50–6	2,00	4,00	2,66	3,70	---
1935	4,50	2,00	4,00	3,48	3,70	---
1936	4,50	2,00	4,00	3,67	3,48	---
1937	4,50	2,00	4,00	3,81	3,30	---
1938	3,5–4,50	2,00	4,00	2,7	3,3	---
1939	3,50	2,27	4,00	2	3,3	---
1940	3–3,5	2,00	3,64	2	3,3	---
1941	3,00	2,00	3,50	1,75	3,3	---

SURSA: *World economic crises, 1848–1935.* Moscow, General editor E. Varga, 1937; Victor Slăvescu, *Istoricul Băncii Naţionale a României.* Bucureşti, 1925; B.N.R. „Bulletin d'information et de documentation", 1929–1942.

NOTE: [1] În hârtie monedă depreciată.

B. *CASELE DE DEPUNERI ŞI ECONOMII*

BCU IAŞI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

I

CASELE DE DEPUNERI ŞI ECONOMII – Introducere

Casa de depuneri şi consemnaţiuni a fost creată în anul 1864, sub domnia lui Al. I. Cuza, pentru mobilizarea sumelor existente la diferite instituţii judecătoreşti şi administrative depuse cu titlu de consemnaţiuni, cauţiuni, garanţii etc. cât şi a surplusurilor administraţiilor locale şi a depunerilor voluntare ale populaţiei, în scopul folosirii lor, prioritar pentru necesităţi bugetare. Prin natura sa însă Casa de depuneri şi consemnaţiuni nu a facilitat atragerea depunerilor de la populaţie. În acest sens, după 16 ani, în 1880 se întemeiază o instituţie adecvată – Casa de Economii, pe lângă Casa de depuneri şi consemnaţiuni şi dependenţa de aceasta.

Urmărind să-şi lărgească aria de atragere a depunerilor, Casa de economii şi-a constituit, ca agenţi ai săi, casieriile tuturor instituţiilor statului, ale oficiilor poştale, directorii de şcoli şi chiar învăţătorii. Sumele adunate erau transferate Casei de depuneri şi consemnaţiuni şi utilizate ca împrumuturi acordate statului sau investite în titluri de rentă şi credite acordate particularilor – proprietari funciari, negustori, industriaşi. Dobânda plătită varia între 3–4,5% stabilită de Consiliul Casei de economii în funcţie de condiţiile pieţei. Casa de Economii colecta, ca regulă, sumele mici, până la 300 lei; cele superioare acestui plafon se depuneau la Casa de depuneri şi consemnaţiuni. După anul 1925, când se modifică unele atribuţii ale acestor instituţii, soldurile lor se depun la B.N.R. care le utiliza pentru finanţarea Societăţii naţionale de credit industrial creată în 1924; astfel, o parte a disponibilităţilor instituţiilor locale ale statului şi economiile populaţiei erau mobilizate pentru finanţarea industriei.

O nouă reorganizare intervine în anul 1930; Casa de economii a devenit autonomă schimbându-şi denumirea în Casa generală de economii; depunerile populaţiei nu se mai efectuau la percepţiile şi administraţiile locale, ci exclusiv la oficiile poştale, unde s-au creat ghişee speciale; s-a ridicat de asemenea şi plafonul depunerilor – maximum 100 000 lei pentru persoane fizice şi 200 000 lei pentru societăţi – iar depunerea minimă s-a fixat la 50 lei, pentru sumele mai mici folosindu-se timbre tip lipite pe carnete; retragerile se puteau face nu numai de la unitatea la care s-a depus suma, ci şi la orice oficiu poştal în anumite condiţii privind mărimea sumei şi termenul. În scopul continuării lărgirii sferei

de acțiune, în anul 1932 se introduc operațiunile de cont curent, de viramente și cecuri poștale. Totodată, în raport cu noile funcții, instituția își schimba denumirea în Casa națională de economii și cecuri poștale, prescurtat CEC.

În perioada războiului, CEC-ul a preluat unele activități de casă ale statului; în anul 1943 toate plățile datorate statului peste suma de 200 000 lei se efectuau prin contul de virament al Casei de economii și cecuri poștale.

Casa de depuneri și consemnațiuni, care a rămas după 1930 să execute operațiunile sale obișnuite, în anul1942, printr-o noua lege de organizare, primește toate conturile curente ale statului și instituțiilor sale, până atunci în sarcina B.N.R., devenind astfel un important executor de casă al bugetului de stat. Casa de depuneri și consemnațiuni primea, de asemenea, depuneri voluntare și elibera carnete de depunere pentru sume ce depășeau limita celor de la CEC, operându-le însă prin percepții și administrațiile financiare; aceste operațiuni au rămas însă mult inferioare celor executate pentru populație de CEC.

Cele două instituții de depozit și economisire au devenit astfel mandatare ale statului pentru importante operațiuni de casă, cele ale populației trecând pe planul secund.

Tabelele referitoare la activitatea Casei de depuneri și consemnațiuni și a CEC-ului înfățișează dinamica și structura, în moneda curentă, a principalelor operațiuni de la crearea lor până în deceniul cinci al secolului 20. Datorită deprecierii monedei naționale, în unele perioade, comparabilitatea nu este posibilă la întregul interval, ci numai parțial pentru anii până la 1916 și în perioada interbelică 1923–1939.

Activitatea de economisire a populației poate fi ilustrată de datele expuse, dar nu o poate cuprinde în întregime, întrucât însemnate sume erau fructificate la băncile comerciale, la băncile populare etc.

Criteriul principal al atracției depunătorilor la aceste instituții era garanția statului pentru sumele depozitate, deși dobânda a fost totdeauna sub cea oferită de instituțiile de credit particulare. Astfel se explică sporurile substanțiale la depuneri înregistrate în perioada de depresiune, de criză când majoritatea sistemului bancar privat se afla în dificultate.

Tabelul 29

Operațiunile principale ale Casei de depuneri și consemnațiuni, în perioada 1864–1946

mil. lei

Anii	Total sold	Operațiuni în numerar			Operațiuni în efecte		
		Depuneri	Restituiri	Sold final	Depuneri	Restituiri	Sold final
1	2	3	4	5	6	7	8
1865	8,4	7,8	4,1	3,7	5,3	0,6	4,7
1866	16,6	8,9	8,2	4,4	9,6	2,1	12,2
1867	44,0	16,4	13,8	7,0	35,9	11,1	37,0
1868	85,5	26,6	24,9	8,7	54,0	14,2	76,8
1869	95,2	24,7	21,7	11,7	22,2	15,5	83,5
1870	95,0	14,5	14,3	11,9	17,5	17,9	83,1
1871	107,5	13,9	12,5	13,3	37,2	26,1	94,2
1872	126,9	30,1	27,4	16,0	47,8	31,1	110,9
1873	158,7	54,2	41,9	28,3	90,0	70,5	130,4
1874	191,0	54,8	39,3	43,8	89,4	72,6	147,2
1875	213,8	48,6	40,3	52,1	95,8	81,3	161,7
1876	198,7	22,7	28,6	46,2	39,7	48,9	152,5
1877	205,0	14,9	13,8	47,3	50,5	45,3	157,7
1878	214,5	16,2	18,7	44,8	51,3	63,3	169,7
1879	209,1	32,9	34,4	43,3	73,2	77,1	165,8
1880	207,6	93,7	96,2	40,8	137,2	136,2	166,8
1881	62,6	75,1	66,6	28,5	162,3	162,4	34,1
1882	211,7	103,9	75,6	56,8	200,3	79,5	154,9
1883	197,3	54,2	55,5	45,5	81,3	84,5	151,8
1884	202,8	47,0	45,5	47,1	80,0	76,1	155,7
1885	209,1	46,1	45,7	47,5	85,6	79,7	161,6
1886	213,5	57,6	51,7	53,4	59,9	61,4	160,1
1887	224,9	58,9	53,8	58,5	75,2	68,9	166,4
1888	216,7	65,5	67,5	56,5	93,7	71,6	160,2
1889	235,5	58,2	60,3	54,4	113,7	92,9	181,1
1890	260,0	64,4	59,6	59,2	121,1	101,3	200,8

Continuare *tabelul 29*

1	2	3	4	5	6	7	8
1891	281,2	65,9	66,9	58,2	137,3	115,1	223,0
1892	288,9	77,8	72,1	63,8	159,3	156,2	226,1
1893	303,0	84,1	77,7	70,2	142,2	136,0	232,8
1894	267,4	97,3	101,3	66,3	147,7	178,9	201,1
1895	292,1	103,2	95,1	74,4	175,5	158,9	217,7
1896	309,2	119,1	111,3	82,3	195,0	185,8	226,9
1897	309,7	116,5	118,6	80,1	203,7	201,1	229,6
1898	312,1	130,2	127,1	83,2	213,3	215,1	228,9
1899	259,6	100,7	117,9	55,9	169,3	194,5	203,7
1900	247,0	107,2	109,5	53,6	146,9	157,2	193,4
1901	254,2	116,9	115,6	54,9	116,7	110,8	199,3
1902	273,5	130,8	125,1	60,6	156,5	142,9	212,9
1903	294,6	147,8	143,2	65,2	168,4	151,9	229,4
1904	294,4	149,8	157,5	57,5	142,9	135,4	236,9
1905	380,4	207,7	174,7	90,5	211,8	158,8	289,9
1906	358,3	222,5	240,8	72,2	300,8	304,6	286,1
1907	364,6	182,4	178,4	76,2	196,0	193,7	288,4
1908	380,7	168,3	171,9	72,6	233,5	213,8	308,1
1909	368,2	199,6	208,5	63,7	186,4	190,0	304,5
1910	422,5	259,7	238,9	84,5	232.8	199,3	338,0
1911	514,9	300,7	282,1	103,1	347,2	273,4	411,8
1912	620,9	344,4	302,2	145,3	630,7	566,9	475,6
1913	598,4	276,3	307,7	113,9	580,4	571,5	484,5
1914	606,3	286,2	273,3	126,8	479,3	484,3	479,5
1915	639,9	310,3	295,3	141,8	482,5	463,9	498,1
1916	902,3	199,7	164,0	177,5	443,5	216,8	724,8
1917	943,5	476,3	423,7	230,1	300,8	312,2	713,4
1918	1 077,4	806,6	638,8	397,9	198,5	232,4	679,5
1919	1 184,4	968,2	936,9	429,2	223,0	147,3	755,2
1921	2 465,0	2 707,3	2 691,8	1 194,9	660,3	460,9	1 270,1

Continuare *tabelul 29*

1	2	3	4	5	6	7	8
1922	4 972,3	2 936,4	2 758,1	1 373,2	3 106,7	777,7	3 599,1
1923	5 428,6	3 341,0	3 081,9	1 632,3	2 159,3	1 962,2	3 796,3
1924	6 281,2	4 424,4	3 921,0	2 135,7	2 372,4	2 023,2	4 145,5
1925	6 946,9	4 050,1	3 502,9	2 683,9	3 613,9	3 496,4	4 263,0
1926	7 614,7	3 969,9	3 561,7	3 092,1	4 895,8	4 636,2	4 522,6
1927	8 308,1	5 097,3	4 736,1	3 453,3	3 740,3	3 408,1	4 854,8
1928	8 458,9	5 537,2	5 235,2	3 755,3	3 771,9	3 923,1	4 703,6
1929	9 553,7	6 104,1	5 735,1	4 124,3	3 982,4	3 256,6	5 429,4
1930	10 347,8	6 578,3	6 652,1	4 050,5	4 862,7	3 994,8	6 297,3
1931	10 577,8	6 862,3	6 975,4	3 937,4	5 577,1	5 234,0	6 640,4
1932	9 163,0	7 421,0	7 533,2	3 825,2	4 230,1	5 523,7	5 337,8
1933	9 237,0	7 215,6	7 273,8	3 767,0	2 693,3	2 561,1	5 470,0
1934	9 376,1	7 341,9	7 369,1	3 739,1	3 523,5	3 356,5	5 637,0
1935	11 623,0	7 749,2	7 811,2	3 677,1	6 060,2	3 751,3	7 945,9
1936	12 162,9	8 362,9	7 956,3	4 083,7	7 200,5	7 067,2	8 079,2
1937	15 409,8	10 131,0	9 422,2	4 792,5	7 729,4	5 191,3	10 617,3
1938	18 333,8	10 961,8	10 184,4	5 509,9	9 068,9	6 922,3	12 763,9
1940	23 039,0	12 445,0	11 424,0	7 368,0	6 433,0	5 375,0	15 671,0
1941	31 944,0	15 942,0	12 785,0	10 525,0	14 234,0	8 486,0	21 419,0
1942	47 944,0	25 027,0	20 570,0	14 982,0	24 580,0	13 037,0	32 962,0
1943	55 257,0	28 632,0	26 763,0	16 871,0	29 185,0	23 761,0	38 386,0
	(în miliarde lei)						
1944	55,9	37,7	34,5	20,1	20,3	22,9	35,8
1945	82,5	113,9	90,1	43,9	28,9	26,1	38,6
1946	303,7	555,8	430,0	169,7	125,5	30,1	134,0

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: *Casa de economii și consemnațiuni – centenarul*. București, 1965; Casa națională de economii și cecuri. Dare de seama. București, 1949; C. Cosmovici, *Istoricul Casei de depuneri și consemnațiuni, 1865–1940*. București, 1940.

Tabelul 30

Operațiunile principale ale Casei de economii, în perioada 1882–1946

Anul la 31 martie	Librete în circulație număr	Soldul general al depunerilor mil. lei	Media depunerilor		Locuitori la un libret[1]
			Lei pe un libret	Lei pe un locuitor[1]	
1	2	3	4	5	6
1882	21 365	1,3	60	0,28	219
1883	26 098	2,5	95	0,52	182
1884	28 991	3,5	121	0,70	168
1885	32 167	4,7	147	0,95	154
1886	35 029	6,1	174	1,20	144
1887	38 387	7,5	195	1,46	133
1888	43 258	9,0	209	1,74	119
1889	51 536	10,3	201	1,96	102
1890	55 402	11,9	216	2,24	96
1891	67 346	15,0	223	2,80	80
1892	73 489	17,5	239	3,23	74
1893	83 152	18,1	218	3,30	66
1894	91 069	20,6	226	3,72	60
1895	92 594	21,2	229	3,76	60
1896	96 281	23,3	241	4,08	59
1897	98 217	24,3	248	4,20	59
1898	103 852	27,3	264	4,66	56
1899	113 282	31,6	279	5,30	52
1900	110 257	28,9	262	4,85	54
1901	114 527	28,9	254	4,72	53
1902	128 775	32,4	251	5,23	48
1903	143 946	36,9	256	5,87	43
1904	157 099	41,6	265	6,40	41
1905	167 203	44,9	268	6,90	38
1906	180 904	52,1	288	7,90	36

1	2	3	4	5	6
1907	191 970	58,7	305	8,80	34
1908	200 189	61,8	308	9,10	33
1909	207 868	60,8	292	8,86	33
1910	218 690	60,2	275	8,60	32
1911	228 847	62,5	273	8,86	31
1912	233 003	64,1	275	8,80	31
1913	225 130	54,3	241	7,40	32
1914	235 261	58,4	243	7,50	33
1915	239 546	57,4	240	7,27	33
1916	243 452	56,8	233	7,20	33
1921	289 033	137,6	476	8,75	54
1922	307 357	105,7	343	6,62	52
1923	308 336	168,8	547	10,41	53
1924	300 740	156,8	521	9,53	55
1925	295 887	145,8	494	8,74	56
1926	293 154	165,5	564	9.78	58
1927	288 639	182,8	633	10,66	59
1928	286 254	186,9	653	10,75	61
1929	284 233	198	696	11,22	62
1930	284 357	287	1 009	15,90	63
1931	[2] 14 932	624	---	---	---
1932	56 362	809	---	---	---
1933	84 100	1 362	---	---	---
1934	111 339	1 702	15 289	90	110
1935	150 037	2 185	14 564	114	127
1936	192 128	2 716	14 138	141	101
1937	265 921	3 893	14 640	199	73

BCU IASI CENTRALA UNIVERSITARA LIBRARY

Continuare *tabelul 30*

1	2	3	4	5	6
1938	321 708	3 932	12 222	199	61
1939	362 436	3 250	8 968	163	55
1940	378 100	3 292	8 708	248	35
1941	423 300	5 439	12 849	408	32
1942	494 695	9 047	18 251	671	27
1943	559 340	13 010	23 261	953	24
1944	603 058	14 383	23 850	1 050	23
1945	653 229	28 370	43 431	1 802	24
1946	692 206	68 116	98 404	4 314	23
1947 aug. 15	723 689	273 788	378 323	17 227	22

SURSA: Vezi sursele de la tabelul 29.

NOTE: [1] Indicatorii din sursă, privitori la depunerile pe locuitor pentru un an, pe un libret, au fost corectate prin recalculare.

[2] În anul 1931 s-a luat măsura de preschimbare a carnetelor de economii, astfel că în anii următori, până în 1935 –1936, numărul de carnete reprezintă numai pe cele noi emise şi pe cele preschimbate. Datele din aceşti ani nu sunt comparabile cu datele perioadei anterioare.

BCU IAŞI/CENTRU UNIVERSITAR

Tabelul 31

Plasamentul Casei de depuneri și consemnațiuni, în perioada 1865–1947

mil. lei

Anii	Soldul total al împrumuturilor [1]	Valoarea împrumuturilor plasate la		
		stat, județ, comună	instituții publice	particulari
1	2	3	4	5
1865	3,1	3,1	-	-
1866	1,8	1,8	-	-
1867	6,4	6,4	-	-
1868	4,6	4,6	-	-
1869	1,7	1,7	-	-
1870	0,8	0,8	-	-
1872	13,3	12,8	0,5	-
1873	2,2	2,1	0,05	-
1874	3,0	3,0	0,08	-
1875	9,2	9,2	-	-
1876	8,4	8,1	0,4	-
1877	2,7	2,2	0,5	-
1878	0,2	0,08	-	0,1
1879	6,7	3,9	-	2,8
1880	10,9	5,2	0,4	5,2
1881	23,5	9,3	1,3	12,9
1882	18,5	11,7	0,1	6,7
1883	6,4	5,4	-	1,0
1884	9,3	6,5	0,3	2,5
1885	11,6	7,6	1,2	2,9
1886	10,7	9,6	0,4	0,6
1887	9,1	8,0	0,8	0,3
1888	4,0	3,7	0,3	0,009
1889	2,7	2,7	-	-
1890	7,1	5,3	0,5	1,3
1891	7,4	4,4	-	3,0

1	2	3	4	5
1892	14,2	12,4	0,7	1,1
1893	15,1	11,5	2,0	1,6
1894	14,5	18,4	1,5	5,4
1895	27,8	24,7	0,3	2,8
1896	17,6	13,5	2,4	1,7
1897	12,1	5,9	5,3	0,9
1898	18,0	15,5	0,6	1,9
1899	10,2	9,9	0,1	0,2
1900	1,9	1,4	0,5	0,0
1901	1,6	1,6	-	-
1902	50,6	41,7	7,4	1,5
1903	43,1	34,0	8,0	1,1
1904	41,2	33,9	6,7	0,6
1905	37,3	29,2	6,5	1,6
1906	35,9	26,1	6,1	3,7
1907	32,9	25,5	5,8	1,6
1908	31,6	24,3	5,4	1,9
1909	30,4	23,9	5,2	1,3
1910	33,7	24,7	4,8	4,2
1911	51,7	18,0	4,2	29,5
1912	75,8	39,3	3,9	32,8
1913	55,4	33,6	3,8	18,0
1914	58,2	38,8	3,5	15,9
1915	47,9	33,7	3,2	11,0
1916	56,4	43,8	2,9	9,7
1917	53,8	41,7	2,6	9,5
1918	69,8	57,5	2,5	9,8
1919	50,1	31,7	2,9	15,5
1921	56,1	20,0	3,2	32,9
1922	175,8	135,5	3,6	36,7
1923	270,0	226,3	4,4	39,2
1924	392,4	350,1	6,2	36,1
1925	520,0	415,2	67,5	32,7
1926	592,4	409,1	149,2	34,1

1	2	3	4	5
1927	855,8	527,0	298,6	30,3
1928	893,0	548,9	297,9	46,1
1929	1 408,2	587,2	777,6	43,5
1930	1 382,5	604,0	742,2	36,3
1931	1 364,2	592,6	740,5	31,1
1932	1 423,5	1 179,8	222,3	21,4
1933[2]	1 460,3	1 237,8	205,7	16,8
1934	892,8	672,7	209,1	11,0
1935	865,8	665,6	190,7	9,5
1936	539,6	258,9	269,5	11,2
1937	888,4	552,3	297,7	38,4
1938	2 678,7	1 132,0	1 535,4	11,3
1941[3]	7 900	---	---	---
1942	10 900	---	---	---
1943	16 600	---	---	---
1944	24 300	---	---	---

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 29.

NOTE : [1] Se are în vedere soldul de la sfârşitul anului.

[2] Din anul 1930, CEC devenind autonomă face plasamente din disponibilităţile sale. Între 1933–1944 acestea se prezintă astfel:

mil. lei

Anii	Total	Stat, judeţ, comună	Instituţii publice	Particulari
1933	669,2	334,9	96,9	227,4
1934	980,8	429,5	159,1	392,2
1935	1 228,3	577,1	181,2	466,0
1936	1 554,8	578,2	301,8	674,8
1937	2 298,0	1 022,7	362,6	912,7
1938	2 471,8	1 128,8	554,4	788,6
1939	3 657,8	1 479,4	1 420,9	757,5
1941	8 100,0	---	---	---
1942	14 900,0	---	---	---
1943	22 700,0	---	---	---
1944	26 000,0	---	---	---

[3] Din anul 1941 nu se mai face clasificarea plasamentelor pe categoriile de mai sus, soldul împrumuturilor fiind distribuit prioritar statului şi întreprinderilor care lucrau pentru armată.

Tabelul 32

Libretele de economii, după structura profesională a depunătorilor, în perioada 1882–1939, ani diferiți

număr

Grupa de depunători	Numărul libretelor				
	1882	1890	1899	1908	1939[x]
1	2	3	4	5	6
Total	24 247	59 598	112 108	199 136	361 900
Minori și școlari	17 557	31 974	52 699	86 308	131 700
Funcționari publici și particulari	2 214	7 161	14 228	23 846	77 800
Comercianți, liber profesioniști	756	4 610	10 017	16 941	36 400
Lucrători și meseriași	582	2 840	5 367	12 415	21 000
Alții	3 138	13 013	29 797	59 626	95 000

[x] Depunători.

Tabelul 33

Libretele de economii, după structura profesională a depunătorilor, în perioada 1882–1939, ani diferiți

ponderi

Grupa de depunători	Numărul libretelor				
	1882	1890	1899	1908	1939
1	2	3	4	5	6
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Minori și școlari	72,5	53,7	47,0	43,4	36,3
Funcționari publici și particulari	9,1	12,0	12,7	12,0	21,5
Lucrători și meseriași	3,1	7,7	8,9	8,5	10,1
Comercianți, liber profesioniști	2,4	4,8	4,8	6,2	5,8
Alții	12,9	21,8	26,6	29,9	26,3

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 29.

Tabelul 34

Soldul depunerilor pe libretele de economii, după structura profesională a deponenților, în perioada 1882–1908, ani diferiți

mii lei

Grupa de depunători	1882	1890	1899	1908
Total	2 115	13 171	31 055	60 703
Minori și școlari	499	3 215	7 598	13 950
Funcționari publici și particulari	498	2 214	5 362	8 271
Lucrători și meseriași	161	1 496	3 444	6 067
Comercianți	171	1 035	2 402	7 386
Alții	790	5 211	12 249	25 029

Tabelul 35

Soldul depunerilor pe libretele de economii, după structura profesională a deponenților, în perioada 1882–1908, ani diferiți

ponderi

Grupa de depunători	1882	1890	1899	1908
Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Minori și școlari	23,5	24,4	24,5	23,0
Funcționari publici și particulari	23,5	16,8	17,3	13,6
Lucrători și meseriași	7,6	11,4	11,1	10,0
Comercianți	8,1	7,9	7,7	12,2
Alții	37,3	39,5	39,4	41,2

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 29.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 36

Soldul mediu pe libret, după structura profesionala a deponenților, în perioada 1882–1908, ani diferiți

lei

Grupa de depunători	1882	1890	1899	1908
Total	87	221	277	305
Minori și școlari	28	100	144	161
Funcționari publici si particulari	213	335	418	402
Lucrători și meseriași	212	324	343	358
Comercianți	293	365	447	595
Servitori	267	348	371	370
Militari	280	263	304	258
Alții	248	420	425	432

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 29.

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

C. *BĂNCILE COMERCIALE*

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

I

EVOLUȚIA BĂNCILOR SOCIETĂȚI ANONIME, ÎN ANII 1865–1946 – Introducere

Datele referitoare la creațiile bancare pun în evidență aspectele cantitative ale procesului, prin numărul de bănci și capitalul social subscris și sporit, iar după 1930, a reducerii activității bancare. În perioada până la 1913, fondarea băncilor urmează o linie ascendentă și apoi accelerată; între 1865–1894, în trei decenii s-au creat doar 13 societăți bancare, în deceniul ulterior până la 1904 s-au înființat 32 de bănci pentru ca în anul 1913 să funcționeze 197 de instituții bancare.

Dezvoltarea băncilor reflecta ritmul de expansiune a creditului, a economiei capitaliste în organismul economiei naționale.

Perioada 1919–1946 se remarcă prin fenomene variate, cu factori cu acțiune contradictorie asupra creației bancare; în deceniul trei explozia inflaționistă stimulează înmulțirea băncilor și a capitalului, iar deceniul patru este dominat de urmările grele ale crizei bancare, cu diminuarea numărului și capitalului băncilor; deceniul cinci, precedat de o anumită consolidare bancară, manifestată încă din 1937–1938, conduce evoluția sistemului bancar sub determinanta inflației și urmărilor războiului.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 37

Evoluția băncilor comerciale, după număr și capital, în perioada 1865–1913

Anii	Bănci înființate		Total existent	
	Număr	Capital mii lei	Număr	Capital mii lei
1865	1	10 000,0	1	10 000,0
1871	1	0,3	2	10 000,3
1874	1	7,6	3	10 007,9
1881	2	12 000,0	5	22 007,9
1883	2	72,1	7	22 007,9
1885	1	1,0	8	22 080,0
1890	1	4,9	9	22 081,0
1892	1	5,0	10	22 085,9
1893	1	60,0	11	22 090,9
1894	2	12 234,1	13	22 150,9
1897	2	10 200,0	15	34 385,0
1898	3	2 300,0	18	44 585,0
1899	7	1 173,0	25	46 885,0
1900	7	1 300,0	32	48 058,0
1901	5	358,2	37	49 716,2
1902	3	128,0	40	49 844,2
1903	2	110,0	42	49 954,2
1904	3	3 200,0	45	53 154,2
1905	11	10 110,0	56	63 264,2
1906	7	1 929,0	63	65 193,2
1907	8	13 520,2	71	79 006,0
1908	12	12 520,2	83	91 527,0
1909	1	3 833,0	84	95 400,0
1910	35	18 206,0	118	113 660,0
1911	32	45 451,0	150	159 117,0
1912	35	32 343,0	185	191 460,0
1913	12	24 344,0	197	215 804,0

SURSA: B.N.R., „Bulletin d'information et de documentation", 1929.

Tabelul 38

Evoluția băncilor comerciale, după număr și capital, în perioada 1921–1946

capital mil. lei

Anii	Creații noi[1]		Măriri de capital		Reduceri de capital[2]		Total instituții bancare[3]	
	Număr	Capital	Număr	Capital	Număr	Capital	Număr	Capital
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1921	41	187	51	149	-	-	556	2 406
1922	43	151	58	350	-	-	683	3 335
1923	46	125	71	383	-	-	756	4 254
1924	46	107	51	261	-	-	844	5 175
1925	97	186	50	489	-	-	928	6 276
1926	81	361	114	588	-	-	1 029	7 515
1927	75	198	110	499	-	-	1 054	8 319
1928	47	168	112	903	-	-	1 122	10 000
1929[4]	25	345	47	991	-	-	1 097	11 181
1930	34	186	43	171	7	107	1 102	11 628
1931	4	8	15	85	8	29	1 037	11 879
1932	1	0,0	7	12	21	367	953	10 488
1933	4	14	6	4	25	250	893	9 992
1934	-	-	5	26	13	78	873	9 515
1935	-	-	1	50	15	468	920	9 355
1936	-	-	4	42	16	93	823	8 531
1937	4	1 640	11	149	13	54	841	8 777
1938	-	-	5	289	6	23	753	8 797
1939	-	-	6	162	16	91	491	8 391
1940	1	100	3	32	21	71	343	5 171
1941	-	-	3	101	10	61	329	5 316
1942	-	-	8	309	8	20	259	5 659
1943	1	10	15	848	1	1	259	5 701
1944	-	-	12	233	-	-	239	5 641
1945	-	-	[5] 35	[5] 2 791	2	54	267	10 764
1946	-	-	[5] 121	[5] 16 239	1	1	-	-

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: B.N.R., „Bulletin d'information et de documentation", 1929, nr. 7; „Anuarul statistic al României", 1939 şi 1940; „Comunicări statistice", nr. 5, 16, 17; „Statistica societăţilor anonime",1942; „Buletinul statistic al României", 1941–1945; Arhiva B.N.R., Fondul Consiliul superior bancar, dosare 156, 163/1945.

NOTE: [1] B.N.R., „Bulletin d'information et de documentation" pentru anii 1921–1928 arată, în nr. 6 din 1929 la p. 8, o situaţie care diferă de cea din numărul 7:

	Număr	*Capital mil. lei*		*Număr*	*Capital mil. lei*
1920	56	1 255	1925	84	1 101
1921	14	340	1926	101	1 228
1922	127	928	1927	25	814
1923	73	918	1928	47	1 071
1924	88	922			

[2] Nu s-au inclus băncile lichidate sau desfiinţate.

[3] Între anii 1919–1939 numărul băncilor şi a capitalului lor este reprodus după „Statistica societăţilor anonime" a Institutului central de statistică. Între anii 1940–1945, indicatorii respectivi aparţin statisticii Băncii Naţionale a României.

[4] Numai pe 11 luni.

[5] Se cuprind şi creaţiile de noi societăţi bancare.

BCU IAŞI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

B.C.U. „M. EMINESCU" IAŞI

II

EVOLUŢIA BĂNCILOR ÎN REGIMUL LEGII BANCARE DIN ANUL 1934 – Introducere

Criza bancară declanşată în anul 1930, pe fondul crizei economice a produs o şubrezire a sistemului bancar în general şi reducerea rezistenţei şi viabilităţii unui număr mare de instituţii bancare, în special a celor mici şi mijlocii. Multe din băncile cu situaţie grea au fost create în deceniul al treilea, sub impulsul inflaţiei, al speculaţiilor monetare şi marfare, al altor operaţiuni nepermise de statutele bancare. Încălcarea principiilor bancare, imobilizările nepermise de fonduri s-au repercutat catastrofal asupra instituţiilor de credit în anii crizei economice.

În vederea „însănătoşirii" sistemului de credit se elaborează şi intră în vigoare, în mai 1934, Legea pentru organizarea şi reglementarea comerţului de bancă şi în aprilie 1935, Legea pentru înlesnirea şi refacerea creditului; aceste două instrumente juridice bancare au stat la baza prefacerilor sistemului bancar până la etatizarea Băncii Naţionale a României în anul 1946. Prin legea din 1934 se creează şi organul de aplicare a legislaţiei bancare: Consiliul superior bancar. Acesta avea ca obiectiv supravegherea aplicării dispoziţiilor referitoare la activitatea bancară şi controlul respectării acestora.

Orice bancă – legea privea doar băncile comerciale – putea funcţiona numai cu autorizaţia Consiliului superior bancar. Autoritatea Consiliului era supremă; el avea şi facutatea de a sancţiona băncile, pentru abateri, până la desfiinţarea lor.

Banca Naţională a României, pe lângă care funcţiona Consiliul superior bancar, dispunea de influenţa determinată asupra acestuia. Legea din 1934 cuprindea numeroase prevederi, din care unele referitoare la caracterul băncilor viabile şi neviabile; acestea din urmă trebuiau lichidate sau transformate. Cele viabile se grupau după mărime, în trei categorii: prima grupă o formau băncile mici, cu capital până la 10 mil. lei; a doua, băncile mijlocii, cu capital de 10–100 mil. lei, iar băncile mari, cu capital peste 100 mil. lei formau grupa a treia.

Băncile care nu corespundeau criteriilor de viabilitate erau fie lichidate, fie fuzionate, fie li se schimba obiectul activităţii.

Acționând în spiritul legislației menționate, Consiliul superior bancar a determinat selecționarea băncilor și reducerea numărului lor, ceea ce a avut drept consecință accelerarea procesului de centralizare bancară.

Totodată, criza bancară a redus capacitatea băncilor comerciale în ansamblul economiei naționale, aducând-o la un raport de echilibru în cadrul reproducției sociale față de distrofierea produsă anterior de inflație, și a ponderat importanța marilor bănci.

Datele ce urmează pun în evidență evoluția băncilor comerciale după aplicarea legii bancare până în anul 1941, diminuarea substanțială a numărului lor și căile prin care au ieșit din evidență o mare parte a lor.

Tabelul 39

Evoluția băncilor comerciale după Legea bancară din anul 1934 până în anul 1941

Anul	Situația băncilor	Numărul băncilor		
		în evidență	ieșite din evidență	în evidență la sfârșitul anului
1	2	3	4	5
1934	Luate în evidență la 8 mai, data aplicării legii bancare	1 204	-	-
	Ieșite din evidență în 1934 prin lichidare		40	
	Rămase în evidență la 31 XII 1934			1 164
1935	În evidență la 1 ian. 1935	1 164		
	Ieșite din evidență în 1935 prin:			
	lichidare		76	
	fuziune		3	
	schimbare de obiect		21	
	faliment		1	
	total		101	
	Rămase în evidență la 31 XII 1935			1 063
1936	În evidență la 1 ian. 1936	1 063		
	Ieșite din evidență în 1936 prin:			
	lichidare		36	
	fuziune		39	
	schimbare de obiect		18	
	total		93	
	Rămase în evidență la 31 XII 1936			970

Continuare *tabelul 39*

1	2	3	4	5
1937	În evidență la 1 ian. 1937	970		
	Luate în evidență în 1937	7		
	Ieșite din evidență în 1937 prin :			
	lichidare		49	
	fuziune		11	
	schimbare de obiect		15	
	faliment		1	
	total		76	
	Rămase în evidență la 31 XII 1937			901
1938	În evidență la 1 ian. 1938	901		
	Luate în evidență în 1938	6		
	Ieșite din evidență în 1938 prin :			
	lichidare		83	
	fuziune		14	
	schimbare de obiect		21	
	total		118	
	Rămase în evidență			789
1939	În evidență la 1 ian. 1939	789		
	Luate în evidență în 1939	5		
	Ieșite din evidență în 1939 prin :			
	lichidare		71	
	fuziune		5	
	schimbare de obiect		23	
	total		99	
	Rămase în evidență la 31XII 1939			695
1940	În evidență la 1 ian. 1940	695		
	Luate în evidență în 1940	8		
	Ieșite din evidență în 1940 :			
	lichidare		79	
	fuziune		11	

BCU CLUJ-CENTRALA UNIVERSITARĂ

Continuare *tabelul 39*

1	2	3	4	5
	schimbare de obiect		22	
	rămase în regiunile cedate		166	
	total		278	
	Rămase în evidență la 31 XII 1940			425
1941	În evidență la 1 ian. 1941	425		
	Ieșite din evidență în 1941 prin :			
	lichidare		26	
	fuziune		2	
	schimbare de obiect		10	
	total		38	
	Rămase în evidență la 31 XII 1941			387

SURSA: B.N.R., „Bulletin d'information et de documentation", 1942, nr. 1.

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Situația societăților anonime bancare[1], după principalele fonduri de pasiv, în anii 1901–1914

mil. lei

Anii	Număr bănci	Capital subscris	Capital vărsat	Fond de rezervă	Depuneri spre fructificare	Conturi curente creditoare	Conturi curente creditoare la băncile mari
1	2	3	4	5	6	7	8
1901	30	73,5	50,3	21,7	5,2	0,6	25,9
1902	37	74,8	53,5	23,5	8,9	2,6	17,4
1903	37	55,0	51,5	22,6	9,0	1,5	26,7
1904	41	58,3	54,5	24,4	17,0	3,4	37,2
1905	51	63,8	57,9	24,9	53,8	2,3	51,5
1906	52	70,2	67,6	32,6	68,2	4,6	106,8
1907	66	85,3	81,4	37,2	64,2	3,5	150,5
1908	73	99,1	89,4	42,0	57,2	6,3	178,6
1909	84	107,8	100,7	47,2	78,5	11,3	193,8
1910	117	130,3	118,5	52,9	129,1	14,1	175,6
1911	183	176,0	160,8	58,3	152.1	46,9	196,6
1912[2]	185	217,1	191,5	62,0	185,5	---	205,6
1913[2]	198	247,5	223,2	94,2	218,2	---	567,9
1914[2]	215	281,6	259,7	102,5	---	---	262,5

SURSE: Arhiva Băncii Naționale a României, Fond Serviciul de studii. Raportul Consiliului de administrație către adunarea generală ordinară a acționarilor, 1913; Gh. M. Dobrovici, *Istoricul dezvoltării economice și financiare a României și împrumuturile contractate, 1823–1933*, București, 1934.

NOTE: [1] Inclusă și Banca Națională a României și în consecință apar duble înregistrări; ceea ce pentru B.N.R. și băncile mari apar ca plasamente, pentru băncile mijlocii și mici reprezintă în parte angajamente, credite contractate la Banca Națională și la alte bănci mari.

[2] Se cuprinde și un număr de bănci cooperative; în 1914 erau 40 de unități cu 5,2 milioane lei capital subscris.

III

BILANȚUL INSTITUȚIILOR DE CREDIT ÎN PERIOADA 1919–1939 – Observații metodologice

Bilanțul centralizat al întreprinderilor bancare – ca cel de față – reprezintă o bogată sursă de cercetare a variatelor aspecte ale activității economice ale domeniului.

În judecarea conturilor bilanțului general bancar este necesar să se aibă în vedere că acesta cuprinde numai băncile cu caracter general, comerciale fără cele specializate, de credit agricol, bănci populare etc.; pe de altă parte, de notat că datele sunt relative; ele se bazează pe formularele tip completate de fiecare bancă și înaintate instituției de statistică centralizatoare. Deși, conform codului de comerț, bilanțul trebuie să expună situația exactă și reală a întreprinderii, în practică multe bilanțuri erau „ajustate", astfel ca să ajungă la opinia publică într-o formă și un conținut cât mai convenabile băncii. Cercetarea diverselor arhive bancare ne-a prilejuit să descoperim numeroase variante interne ale bilanțului aceleiași bănci și pentru același an, cu diferențe apreciabile la conturile principale.

Întrucât cititorul este mai puțin familiarizat cu contabilitatea și respectiv cu vechiul tip de bilanț, sunt necesare unele lămuriri sumare preliminare.

Bilanțul contabil arată situația finanaciară a întreprinderii la un moment dat, de regulă la sfârșitul anului; conturile sale reprezintă *nu suma activității dintr-un an, ci soldul operațiunilor,* rezultatul lor la sfârșitul anului, ceea ce deseori se confundă. Contul „Casa" menționează, de pildă, numerarul existent la 31 decembrie, nu cel care a fost circulat de unitate în cursul anului; împrumuturile acordate sau contractate sunt prezente în bilanț prin suma neachitată la sfârșitul anului.

Bilanțurile, în formula mai mult sau mai puțin uniformizată, din perioada interbelică – abia în 1934 se introduce obligativitatea bilanțului tip – erau centralizate la Institutul central de statistică și publicate în lucrări periodice anuale. Ca orice bilanț contabil, și cel bancar prezintă rezultatele activității întreprinderii prin activ – ca avere concretă și mod de folosire a ei – și prin pasiv – ca fonduri bănești puse la dispoziția unității. Conturile activului, ale averii băncii arată în formă concretă cum se folosesc, în ce se materializează fondurile bănești indicate în pasiv în funcție de profilul băncii, de scopul său.

Principalul mod de utilizare a resurselor unei bănci este acordarea de credite, pe bază de garanții, altor întreprinderi sau persoane, pentru care ea primește dobândă; sumele se împrumută pe termene diferite și se înregistrează după modul de garantare și natura împrumutului în: efecte de primit, debitori, conturi curente debitoare etc., care devin creanțe ale băncii pentru sumele luate cu împrumut și dobânzile de plată. Altă parte a fondurilor băncii poate fi plasată în acțiuni ale diferitelor companii economice de pe urma cărora se încasează dividende; în efecte publice – obligațiuni de împrumut de stat etc. – care aduc dobânzi fixe; în participații la alte întreprinderi care produc profituri, precum și în alte afaceri, de mărfuri de import sau de export, în imobile și mobilier necesar funcționării băncii etc.

În pasivul băncilor figurează resursele, fondurile sau mijloacele bănești aflate la dispoziția lor și formate din mijloace proprii – capital, fonduri de rezervă, alte fonduri – de amortizare a pierderilor, speciale etc. – beneficii, și din mijloace străine sau împrumutate, contabilizate ca creditori din țară și străinătate, depuneri spre fructificare, efecte de plată, efecte reescontate etc. la care banca plătește dobânzi. Conturile de ordine figurând obligatoriu atât în activ cât și în pasiv au funcția de a ține în evidență operațiuni și bunuri care nu aparțin băncii și nu pot fi utilizate de ea.

Între conturile activului trebuie să existe anumite relații și corelații de mărime, de altfel, ca și între conturile pasivului, raporturi impuse de cerințele bunei funcționări a băncii; asemenea corelații se stabilesc și se impun respectate și între anumite conturi de activ și de pasiv.

Activul, averea băncii, în elementele ei concrete, corespunde diferitelor grade de lichiditate – de transformare mai rapidă și ușoară sau mai îndelungată și mai grea în numerar. Lichiditatea – capacitatea de a face față la un moment dat de conjunctura nefavorabilă cererilor bruște de numerar ale depunătorilor și creditorilor – este o condiție esențială pentru orice întreprindere, dar în deosebi pentru o bancă, ale cărei mijloace financiare, în cea mai mare parte, 70–80%, provin de la depunători și pe care ea le plasează la rândul ei în împrumuturi acordate pe termen scurt sau mai lung.

Banii din casă și depunerile la alte instituții de credit au lichiditate imediată; efectele de primit, debitorii în cont curent sau alte forme se transformă mai anevoios în bani lichizi, iar participațiile, imobilele sunt cel mai greu de lichidat în caz de conjunctură nefavorabilă. De aici rezultă o relație principală ce trebuie respectată între sumele cu lichiditate mare și cele cu lichiditate slabă sau practic imobilizate, fără lichiditate.

Structura pasivului este dominată de o corelație optimă de bază între capitalul propriu și capitalul împrumutat în primul rând, apoi între capital și rezerve etc.

Bilanțul instituțiilor bancare în dinamica lui în perioada 1919–1939, întocmit după publicația periodică „Statistica societăților anonime", este marcat la toate conturile de câteva variabile:

a. valoarea diferită a monedei naționale, între anii 1919–1924 în rapidă depreciere urmată de o stabilizare relativă între anii 1927–1929 și de cea legală din 1929 și trecută din nou într-o fază de inflație treptată după anul 1935;

b. scăderea importantă a activității bancare în perioada crizei economice și a anilor ulteriori până prin 1936–1937;

c. dezvoltarea reală a operațiunilor bancare, în deosebi, în deceniul trei și la sfârșitul deceniului patru. Peste acestea se adaugă faptul că bilanțul general bancar cuprinde un număr variabil de bănci, ca regulă în creștere până la anul 1928 și în scădere constantă după această dată până la sfârșitul perioadei, variind de la un an la altul și din cauza netrimiterii de către unele bănci a bilanțurilor spre centralizare Institutului central de statistică. Astfel că mărimea sumelor diferitelor conturi și a bilanțului în întregime nu corespunde unei valori constante și pe deplin comparabile. Concluziile care, la rândul lor, se degajă pregnant din urmărirea dinamicii conturilor, nu corespund în întregime realității. Creșterile, de pildă, de circa patru ori a fondurilor, din primii ani, 1919–1922, sunt în cea mai mare parte expresii monetare datorită inflației și în măsură redusă o rezultantă a dezvoltării reale a activității bancare.

Conturile de bilanț pot fi însă supuse unei analize fructuoase în ceea ce privește structura internă a activului și a pasivului, modificările ei diferite de la un an la altul și de la o perioadă la alta, precum și în sensul tendințelor de durată pe care le degajă relațiile dintre conturi. În scopul eliminării variațiilor produse în mărimea sumelor conturilor de variația numărului băncilor, s-a calculat o variantă a bilanțului general raportată pe unitate bancară, ceea ce înlesnește deducerea structurii și evoluției raporturilor interne ale conturilor bilanțului.

În sfârșit, o remarcă valabilă pentru orice bilanț cumulat: o serie de valori sunt amplificate datorită înregistrărilor repetate a operațiunilor dintre bănci.

Cercetarea bilanțului general al instituțiilor bancare pune în evidență o serie de raporturi și tendințe de durată în comportarea principalelor conturi de activ și de pasiv, ca reflectare a proceselor de profunzime petrecute în economia națională. La pasiv, în cadrul fondurilor proprii – capital, fond de rezervă, alte fonduri și beneficii, se produc modificări sensibile în raportul dintre acestea în funcție de fazele ciclului economic; până la criza bancară, celelalte fonduri proprii – de rezervă și diverse – constituiau în medie o treime față de capital; ulterior, până la 1939 ele ajung să depășească jumătate. Fondurile străine, respectiv cele împrumutate sunt intens solicitate până la 1930; declanșarea crizei financiare provoacă o reducere drastică a depunerilor, dar și a creditelor de la circa 53 miliarde lei la 17 miliarde lei, ceea ce duce la sporirea finanțării proprii. Împrumutirile pe bază de reescont, în principal la B.N.R. și la marile bănci, cresc de câteva zeci de ori până în anul 1928; în vremea crizei din 1930–1933, ele sporesc concomitent cu reducerea masivă a depunerilor substituindu-le ca importanță; la sfârșitul perioadei, în anul 1939, finanțarea din partea Băncii Naționale ocupă primul loc în alimentarea cu fonduri străine.

Activul este dominat de două conturi: ale împrumutaților-debitori diverși și efecte scontate; suma lor atinge maximum la începutul crizei economice, în anii 1929–1930, se menține ridicată în anii crizei din cauza slabei capacități de plată a debitorilor și scade ulterior, și ca efect al conversiunii datoriilor agricole care generează un cont special, debitori din conversiune, în treptată reducere pe măsură ce aceștia își achitau ratele sau datoriile insolvabile sau amortizate de bănci.

Atenția este atrasă, de asemenea, de comportamentul a două conturi de activ: efecte publice și acțiuni, și participațiuni, reprezentând în mare parte fonduri imobili-

zate și greu lichidabile. Fiind deosebit de rentabile, aceste plasamente, pe care le încercau mai toate băncile, sporesc considerabil până în timpul crizei, ca apoi să descrească, băncile ferindu-se să mai angajeze participații în masă la întreprinderi industriale, comerciale etc. care le-au produs mari greutăți în timpul crizei.

Totalul activului sau al pasivului permite, de asemenea, să se formuleze judecăți asupra evoluției sistemului bancar în perioada interbelică.

Cu toate că numărul băncilor nu cuprinde toate unitățile, urmărirea lor arată campania de creații bancare în anii 1920–1926, când sub impulsul marilor beneficii și speculații ale inflației, acestea se înmulțesc cu sutele, fără însă a avea temeiuri economice solide; criza economică slăbește sistemul de credit, produce falimente și lichidarea, în anii ulteriori până în 1939, a mai mult de jumătate din băncile șubrede, create în epoca inflaționistă. O analiză mai adâncă a raporturilor dintre diferite conturi poate pune în evidență și alte aspecte specifice ale evoluției activității bancare în cele două decenii.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITARA

Tabelul

Bilanțul societăților bancare și de credit[1],

ACTIV

Conturi	1919 486 societăți	1920 593 societăți	1921 556 societăți	1922 683 societăți	1923 756 societăți
1	2	3	4	5	6
Casa	1 293,2	2 048,7	3 041,5	2 315,0	2 055,4
Disponibil la bănci	-	-	-	1 506,1	1 070,1
Efecte scontate	595,6	1 181,8	2 725,0	4 284,6	5 387,8
Efecte reescontate	94,7	300,0	463,5	1 387,7	2 922,3
Efecte publice și acțiuni	495,3	978,0	463,5	1 990,5	2 028,0
Împrumuturi pe termen lung	1 094,2	1 546,4	-	-	-
Diverși debitori	1 538,3	5 025,0	9 797,4	15 134,2	14 852,0
Debitori din conversiune	-	-	-	-	-
Participații	108,7	318,2	900,2	1 338.8	1 888,7
Alte conturi[2]	204,5	586,8	1 471,6	771,8	2 425,9
Imobile și mobilier	83,3	216,0	340,2	628,7	886,6
Conturi de ordine[3]	1 795,0	1 116,9	626,4	919,6	4 452,3
Conturi de rezultate, din care:	0,5	1,5	7,5	62,8	11,3
pierderi din conversiune	-	-	-	-	-
alte pierderi	0,5	1,5	7,5	56,5	2,1
Total activ	7 303,3	13 319,3	20 956,5	30 339,8	37 980,2

PASIV

mil. lei

Conturi	1919 486 societăți	1920 593 societăți	1921 556 societăți	1922 683 societăți	1923 756 societăți
1	2	3	4	5	6
Capital	711,3	1 966,7	2 406,4	3 334,8	4 253,5
Fond de rezervă	298,9	693,3	796,4	948,3	1 089,7
Diverse fonduri	49,8	82,0	72,3	198,3	249,3
Diverși creditori	1 509,6	4 057,6	7 077,5	11 234,4	9 510,4
Depuneri spre fructificare	2 229,3	4 009,8	5 981,7	8 171,6	8 218,9
Cecuri și efecte de plată	46,9	94,1	177,6	263,7	293,6
Efecte reescontate	139,6	515,3	1 534,1	2 979,9	4 405,8
Conturi diverse[4]	409,3	841,3	1 753,1	1 465,8	3 339,6
Conturi de ordine[5]	1 795,7	686,8	695,1	1 050,1	5 576,8
Conturi de rezultate din care:	112,9	372,4	462,3	691,9	1 042,6
beneficiul net	104,0	356,0	438,3	649,4	946,4
Total pasiv	7 303,3	13 319,3	20 956,5	36 339,8	37 980,2

în perioada 1919–1939

mil. lei monedă curentă

ACTIV

1924 844 societăți	1925 928 societăți	1926 1 029 societăți	1927 1 054 societăți	1928 1 122 societăți	1929 1 097 societăți	1930 1 102 societăți	1931 1 037 societăți
7	8	9	10	11	12	13	14
2 739,8	3 198,4	3 258,6	3 180,4	3 658,1	3 510,0	3 742,2	1 739,4
1 160,8	1 742,4	1 934,0	2 811,9	2 550,9	3 119,3	4 267,8	1 320,8
6 930,3	12 500,1	14 599,8	18 075,1	25 608,6	27 977,2	28 898,3	21 945,2
3 814,7	2 942,8	3 508,2	3 341,3	3 494,8	3 849,2	2 180,0	3 869,6
2 166,0	2 442,7	2 603,9	3 090,9	2 877,3	2 780,6	2 803,8	2 624,7
-	-	2 373,4	3 123,3	4 771,4	5 597,2	6 361,2	3 904,9
16925,9	20 658,9	23 791,3	24 234,2	28 240,5	28 906,6	28 114,1	21 047,2
-	-	-	-	-	-	-	-
1 902,2	1 786,5	2 497,1	2 224,4	3 589,6	3 581,7	3 300,0	3 667,0
2 324,9	4 420,4	5 460,2	3 959,1	3 689,1	5 123,8	4 764,6	6 711,2
1 070,6	1 234,8	1 574,3	1 842,5	2 338,2	2 601,6	2 782,3	3 477,9
9 594,5	20 186,3	28 486,4	32 336,1	35 687,1	35 606,4	31 826,7	33 778,0
45,2	36,2	35,3	175,4	94,9	181,6	247,3	699,8
-	-	-	-	-	-	-	-
28,5	19,6	24,0	164,0	82,2	155,5	222,2	685,9
48 675,9	71 149,7	90 122,6	98 394,6	116 600,5	122 835,2	119 288,3	104 785,7

PASIV

1924 844 societăți	1925 928 societăți	1926 1 029 societăți	1927 1 054 societăți	1928 1 122 societăți	1929 1 097 societăți	1930 1 102 societăți	1931 1 037 societăți
7	8	9	10	11	12	13	14
5 175,2	6 276,4	7 514,8	8 318,9	10 000,2	11 180,7	11 627,6	11 879,4
1 307,2	1 559,5	1 820,0	2 085,0	2 569,1	2 950,8	3 169,4	2 903,2
453,2	578,4	877,2	1 128,9	1 261,7	1 481,7	2 183,7	2 015,4
9 888,0	11 510,1	12 936,4	14 110,0	17 205,5	19 561,2	18 211,7	12 840,2
10 468,8	16 775,6	20 582,6	25 158,2	29 654,7	31 753,0	35 111,5	17 365,9
416,2	371,6	304,9	304,4	336,5	280,1	219,5	121,6
7 088,6	8 292,0	9 293,7	8 387,1	11 385,0	12 169,9	10 033,3	16 257,8
2 081,5	3 742,3	6010,6	4 200,4	6 002,0	5 575,1	4 972,0	6 714,0
10 488,6	20 434,0	28 852,0	32 622,3	35 983,7	35 612,0	31 805,1	34 018,9
1 309,2	1 609,8	1 940,3	2 079,4	2 202,1	2 270,7	1 954,5	669,3
1 146,7	1 383,9	1 699,1	1 783,3	1 868,0	1 947,3	1 638,1	493,0
48 675,9	71 149,7	90 122,6	98 394,6	116 600,5	122 835,2	119 288,3	104 785,7

ACTIV

1932 953 societăți	1933 893 societăți	1934 873 societăți	1935 920 societăți	1936 823 societăți	1937 841 societăți	1938 753 societăți	1939 491 societăți
15	16	17	18	19	20	21	22
1 683,3	1 991,4	2 205,7	1 815,1	3 521,4	4 908,8	4 943,7	5 072,3
838,4	933,2	2 018,1	2 553,9	1 945,2	2 109,4	1 644,6	1 679,8
19 435,8	18 950,6	6 583,4	6 130,9	5 793,1	6 141,0	6 310,8	5 469,7
2 549,7	2 290,7	2 707,6	1 228,6	-	-	-	-
2 226,7	2 019,9	1 957,3	1 722,8	1 666,1	2 103,2	2 887,6	3 787,1
3 797,2	2 943,9	710,5	3 561,0	1 333,3	2 085,3	2 359,5	2 202,7
18 083,3	17 514,0	13 920,4	11 708,2	14 604,2	14 884,2	16 263,8	17 680,7
-	-	6 684,1	6 684,0	5 443,6	6 290,0	5 415,6	3 897,6
2 534,9	1 782,4	2 208,3	1 865,8	1 520,3	1 383,4	1 644.8	1 187,7
4 105,9	4 167,3	3 776,8	1 820,6	2 301,1	2 748,1	2 461,1	2 285,7
3 533,0	3 290,0	3 210,1	3 271,0	2 960,0	2 912,8	2 591,0	2 276,1
20 418,9	24 850,1	33 165,3	53 225,1	57 092,9	75 063,2	73 117,6	90 159,2
674,7	661,1	2 923,1	1 836,3	1 888,5	1 343,1	979,1	380,8
-	-	2 184,6	1 255,4	1 246,5	943,2	616,6	272,9
657,9	650,5	733,6	552,8	642,0	399,9	362,5	107,9
79 881,8	81 394,6	82 070,0	97 423,6	100 069,7	121 972,5	120 619,2	136 079,3

PASIV

1932 953 societăți	1933 893 societăți	1934 873 societăți	1935 920 societăți	1936 823 societăți	1937 841 societăți	1938 753 societăți	1939 491 societăți
15	16	17	18	19	20	21	22
10 487,5	9 992,0	9 514,6	9 354,6	8 530,9	8 777,0	8 796,6	8 391,4
2 422,5	2 141,1	1 548,1	1 265,1	1 607,0	1 672,2	1 653,5	1 569,5
2 036,5	1 987,8	2 282,5	2 240,1	3 179,2	3 569,6	4 042,6	3 656,1
11 714,1	10 110,6	7 896,6	9 566,3	7 470,6	9 200,1	12 141,1	10 576,5
14 469,2	12 886,4	10 387,0	11 448,8	12 493,7	12 682,4	8 680,7	6 836,5
156,4	211,8	651,9	769,4	286,0	820,6	740,6	844,3
14 454,0	13 703,5	10 266,8	6 694,6	5 959,3	5 851,3	8 439,3	11 476,7
3 116,6	5 504,6	6 105,2	2 588,8	3 132,1	3 914,9	2 546,3	2 100,0
20 778,0	24 613,7	33 186,5	53 225,1	57 093,0	75 063,2	73 117,5	90 159,3
247,0	243,1	231,5	270,8	317,8	421,2	461,0	469,0
188,0	193,4	210,3	253,4	317,8	421,2	461,0	469,0
79 881,8	81 394,6	82 070,7	97 423,6	100 069,7	121 972,5	120619,2	136 079,3

SURSA: „Statistica societăților anonime din România", 1937–1941.

NOTE: [1] Nu cuprinde Banca Națională a României, institutele de credit specializat, creditul agricol, băncile populare și alte instituții care nu sunt organizate pe principiul societăților anonime.

[2] Se cuprind conturile: acțiuni și acționari, mărfuri, conturi tranzitorii, diverse.

[3] Se cuprind conturile: efecte spre încasare, diverse garanții, cauțiuni statutare, diverse. Conturile de ordine până în anul 1935 nu erau înscrise în toate bilanțurile; în această perioadă sumele din activ nu sunt egale cu cele din pasiv.

[4] Se includ conturile: dividende neridicate, conturi tranzitorii și conturi diverse.

[5] Se cuprind conturile: remitenți de efecte spre încasare, deponenți de garanții, deponenți de cauțiuni statutare și diverse.

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul

Bilanțul societăților bancare și de credit,

ACTIV

Conturi	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Casa	2,7	3,5	5,5	3,4	2,7	3,2	3,4	3,2
Disponibil la bănci	-	-	-	2,2	1,4	1,4	1,9	1,9
Efecte scontate	1,1	2,0	4,9	6,3	7,1	8,2	13,5	14,2
Efecte reescontate	0,2	0,5	0,8	2,0	3,9	4,5	3,2	3,4
Efecte publice și acțiuni	1,0	1,6	2,9	2,9	2,7	2,6	2,6	3,4
Împrumuturi pe termen lung	2,3	2,6	-	-	-	-	-	2,5
Diverși debitori	3,2	8,5	17,6	22,2	19,6	20,1	22,3	23,1
Debitori din conversiune	-	-	-	-	-	-	-	-
Participații	0,2	0,5	1,6	2,0	2,5	2,2	1,9	2,4
Alte conturi	0,4	1,0	2,7	1,1	3,2	2,7	4,8	5,3
Imobile și mobilier	1,2	0,4	0,6	0,9	1,2	1,3	1,3	1,5
Conturi de ordine	3,7	1,9	1,1	1,3	5,9	11,4	21,8	27,7
Conturi de rezultate	-	-	-	0,1	0,1	0,1	x	x
din care:								
pierderi din conversiune	-	-	-	-	-	-	-	-
alte pierderi	-	-	-	-	-	-	-	-
Total activ	15,0	22,5	37,7	44,4	50,2	57,8	76,7	87,6

PASIV

Conturi	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Capital	1,5	3,3	4,3	4,9	5,6	6,1	6,8	7,3
Fond de rezervă	0,6	1,2	1,4	1,4	1,4	1,5	1,7	1,8
Diverse fonduri	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3	0,5	0,6	0,9
Diverși creditori	3,1	6,8	12,8	16,4	12,6	11,7	12,4	12,6
Depuneri spre fructificare	4,6	6,8	10,8	12,0	10,9	12,4	18,2	20,0
Cecuri și efecte de plată	0,1	0,1	0,3	0,4	0,4	0,5	0,4	0,3
Efecte reescontate	0,3	0,8	2,8	4,4	5,8	8,4	8,9	9,0
Conturi diverse	0,8	1,4	3,1	2,1	4,5	2,6	4,0	5,8
Conturi de ordine	3,6	1,1	1,3	1,5	7,3	12,4	22,0	28,0
Conturi de rezultate	0,2	0,6	0,8	1,0	1,4	1,6	1,7	1,9
din care:								
benficiul net	0,2	0,6	0,8	1,0	1,3	1,4	1,5	1,7
Total pasiv	15,0	22,5	37,7	44,4	50,2	57,8	76,7	87,6

42

în perioada 1919–1939

ACTIV

mil. lei pe unitate

1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
3,0	3,3	3,2	3,4	1,7	1,8	2,3	2,6	2,0	4,3	5,8	6,6	10,3
2,7	2,3	2,8	3,9	1,3	0,9	1,0	2,3	2,8	2,4	2,5	2,2	3,4
17,2	22,8	25,5	26,2	21,2	20,4	21,2	7,5	6,7	7,0	7,3	8,4	11,1
3,2	3,1	3,5	2,0	3,7	2,7	2,6	3,1	1,3	-	-	-	-
2,9	2,5	2,5	2,5	2,5	2,3	2,2	2,2	1,9	2,0	2,5	3,8	7,7
3,0	4,3	5,1	5,8	3,8	4,0	3,3	0,8	3,9	1,6	2,5	3,1	4,5
23,0	25,1	26,4	25,5	20,3	19,0	19,6	15,9	12,7	17,7	17,7	21,6	36,0
-	-	-	-	-	-	-	7,7	7,2	6,6	7,5	7,2	7,9
2,1	3,2	3,2	3,0	3,5	2,7	2,0	2,5	2,0	1,9	1,6	2,2	2,4
3,8	3,3	4,7	4,3	6,5	4,3	4,7	4,4	2,0	2,8	3,3	3,3	4,7
1,7	2,1	2,4	2,5	3,3	3,6	3,7	3,7	3,6	3,6	3,4	3,5	4,6
30,7	31,8	32,5	28,9	32,6	21,4	27,8	38,0	57,9	69,4	89,3	97,2	183,5
0,2	0,1	0,2	0,2	0,7	0,7	0,7	3,3	2,0	2,3	1,6	1,3	0,8
-	-	-	-	-	-	-	2,5	1,4	1,5	1,1	0,8	0,6
-	-	-	-	-	0,7	0,7	0,8	0,6	0,8	0,5	0,5	0,2
93,4	103,9	112,0	108,2	101,2	83,8	91,1	94,0	105,9	121,6	145,0	160,4	277,0

PASIV

1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
7,9	8,9	10,2	10,6	11,5	11,0	11,2	10,9	10,2	10,4	10,4	11,7	17,1
2,0	2,3	2,7	2,9	2,8	2,5	2,4	1,8	1,4	2,0	2,0	2,2	3,2
1,1	1,1	1,4	2,0	1,9	2,1	2,2	2,6	2,4	3,9	4,2	5,4	7,4
13,3	15,3	17,8	16,5	12,4	12,3	11,3	9,0	10,4	9,0	10,9	16,1	21,5
23,8	26,4	28,9	31,9	16,7	15,2	14,4	11,9	12,4	15,2	15,1	11,5	13,9
0,3	0,3	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2	0,7	0,8	0,4	1,0	1,0	1,7
8,0	10,1	11,0	9,1	15,7	15,2	15,3	11,8	7,3	7,2	7,0	11,2	23,4
4,0	5,3	5,1	4,6	6,5	3,2	6,2	7,0	2,8	3,7	4,6	3,4	4,3
31,0	32,2	32,5	28,9	32,7	21,8	27,6	38,0	57,8	69,4	89,3	97,0	183,6
2,0	2,0	2,1	1,8	0,7	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,6	1,0
1,7	1,7	1,8	1,5	0,7	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	1,0
93,4	103,9	112,0	108,2	101,0	83,8	91,1	94,0	105,9	121,6	145,0	160,1	277,1

SURSA: Calculat după datele tabelului 41.

IV

BILANȚUL BANCAR 1934 – 1945 – Introducere

După anul 1939, statistica oficială nu a mai publicat bilanțul centralizat al instituțiilor de credit. Consiliul superior bancar, creat în anul 1934, care ținea evidența și efectua controlul și verificarea activității băncilor comerciale întocmea semestrial și anual bilanțul general.

Datele din tabelele ce urmează provin din fondul de arhivă a acestui Consiliu aflat la Banca Națională a României. Ele privesc perioada 1934–1945 și completează într-un fel perioada 1919–1939 cu datele până în 1945. Criteriile de elaborare a bilanțului centralizat au fost însă oarecum diferite de ale Institutului central de statistică; s-au centralizat bilanțurile anuale la încheierea gestiunii – 31 decembrie; și numai ale băncilor în activitate; nu s-au înscris conturile de evidență etc. „Statistica societăților anonime" centraliza bilanțurile tuturor băncilor care trimiteau formularele completate, indiferent în ce situație economico-financiară se aflau – în funcțiune, în faliment, în stare de lichidare etc. precum și indiferent de perioada de încheiere a bilanțului în cursul anului respectiv. Din aceste cauze numărul băncilor în evidența Institutului era mult mai mare decât numărul întreprinderilor bancare ce intrau în bilanțul centralizat al Consiliului superior bancar, după cum valoarea activului și a pasivului acestuia, din cauzele arătate, era mai mică.

Avem motive să credem că aici și conturile erau înregistrate cu mai multă precizie, întrucât contabilitatea băncilor era periodic verificată nominal de organele de control ale Consiliului. Din contră, bilanțurile trimise Institutului central de statistică proveneau dintr-o răspundere formală care practic și aceasta era anihilată prin măsura acestuia din anul 1935, de a nu publica nominal bilanțurile, ci numai centralizat pentru a elimina orice posibilitate de cunoaștere a afacerilor băncilor. Astfel că precauția de garantare a secretului afacerilor bancare permitea instituțiilor de credit să furnizeze datele pe care le considerau ca atare.

Cu toate acestea, datele de bilanț provenite de la Consiliul superior bancar, deși au un grad mare de veridicitate, dar situându-se în două perioade monetare diferite: de relativă stabilitate – 1934–1938, și de inflație – 1939–1945,

ele nu pot fi comparabile pentru întregul deceniu. Dacă la aceasta se adaugă şi faptul că numărul băncilor se reduce la o treime, dificultăţile cercetătorului devin şi mai mari. De reţinut şi cele două modificări teritoriale, în anul 1940 şi în anul 1945 care au determinat restrângerea şi apoi lărgirea terenului bancar.

În scopul aducerii unor facilităţi actului de studiu am efectuat calcularea activului şi a pasivului pe unitate. Astfel, se oferă cititorului două ipostaze ale bilanţului care deschid posibilităţi mai largi de interpretare şi analiză asupra unui capitol de bază al sistemului bancar – a băncilor comerciale.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul

Bilanțul băncilor din evidența Consiliului superior bancar,

ACTIV

Denumirea conturilor	1934 794 bănci	1935 688 bănci	1936 657 bănci	1937 648 bănci
1	2	3	4	5
Acționari	182	149	134	136
Casa	3 044	3 180	3 683	5 242
Disponibil în bănci	642	1 119	1 848	2 042
Portofoliu de scont	3 686	3 695	3 930	4 241
Portofoliu de reescont	3 412	1 740	1 242	1 209
Portofoliu de titluri				
efecte publice	323	189	322	343
alte titluri	919	870	812	777
Împrumuturi pe termen lung	356	357	344	371
Debitori	11 209	11 549	10 720	11 110
Debitori din conversiune	6 416	5 180	4 236	5 034
Participații	2 190	1 744	1 358	1 249
Conturi diverse și tranzitorii	501	597	605	967
Imobile și mobilier	3 062	2 988	2 604	2 496
Pierderi	2 662	1 546	1 217	779
Total activ	38 604	34 903	33 055	36 084

PASIV

Denumirea conturilor	1934 794 bănci	1935 688 bănci	1936 657 bănci	1937 648 bănci
1	2	3	4	5
Capital	7 367	7 119	6 887	6 937
Fond de rezervă	1 675	1 237	1 199	1 238
Diverse fonduri	1 565	1 424	1 242	1 514
Depuneri spre fructificare	10 832	11 169	11 169	12 047
Diverși creditori	8 112	7 635	7 412	12 647
Efecte reescontate	6 582	3 699	2 656	3 326
Cecuri și efecte de plată	770	769	249	190
Conturi diverse	1 379	1 540	1 107	2 048
Beneficii	174	193	255	338
Obligațiuni proprii	148	137	---	8
Pierderi				
Total pasiv	38 604	34 903	33 055	36 084

în perioada 1934–1945

mil. lei-monedă curentă

ACTIV

1938 550 bănci	1939 485 bănci	1940 343 bănci	1941 329 bănci	1942 323 bănci	1943 259 bănci	1944 239 bănci	1945 267 bănci
6	7	8	9	10	11	12	13
129	157	82	44	20	10	41	765
5 212	5 295	4 510	7 211	11 013	20 302	26 572	62 634
1 526	2 538	1 547	1 723	2 263	2 440	1 820	5 536
3 892	3 122	2 794	4 435	5 980	7 982	8 811	19 989
2 614	2 423	1 758	2 090	2 460	2 388	1 577	10 584
1 642	2 547	3 426	2 978	2 486	2 009	2 786	2 690
759	860	686	847	962	1 037	1 484	3 508
293	312	314	282	249	226	221	154
11 919	12 693	10 634	18 189	28 594	30 024	25 270	168 940
4 478	3 764	2 451	2 203	1 807	1 113	884	851
1 176	1 028	1 160	1 117	1 322	1 385	1 499	2 843
751	938	1 003	1 089	1 180	963	1 163	5 850
2 413	2 444	2 091	1 999	2 074	2 152	2 163	4 471
507	338	197	401	379	312	372	94
36 498	38 449	32 651	44 608	60 789	72 343	74 663	288 909

PASIV

1938 550 bănci	1939 485 bănci	1940 343 bănci	1941 329 bănci	1942 323 bănci	1943 259 bănci	1944 239 bănci	1945 267 bănci
6	7	8	9	10	11	12	13
6 673	6 504	5 171	5 316	5 659	5 701	5 641	10 764
1 288	1 292	1 341	1 264	1 508	1 637	2 375	4 779
1 529	1 632	1 289	1 422	2 015	2 381	2 980	7 905
7 838	5 404	4 072	7 748	15 483	24 571	25 197	85 089
14 913	15 050	14 551	19 990	25 775	27 999	28 036	112 373
3 641	5 562	4 506	5 389	6 571	5 331	4 865	48 042
166	397	381	1 166	1 004	1 494	2 591	10 049
1 492	1 996	889	2 008	2 218	2 061	2 384	8 796
372	300	331	297	550	957	591	1 092
8	135	121	8	6	2	2	15
		---	---	---	209	---	---
36 498	38 442	32 652	44 698	60 789	72 343	74 663	288 909

SURSA: Arhiva Băncii Naţionale a României. Fond Consiliul superior bancar, dosar nr. 154/1945.

Tabelul

Bilanțul băncilor din evidența Consiliului superior bancar,

ACTIV

Denumirea conturilor	1934	1935	1936	1937	1938	1939
1	2	3	4	5	6	7
Acționari	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
Casa	3,8	4,6	5,6	8,1	9,5	10,8
Disponibil în bănci	0,8	1,6	2,8	3,2	2,8	3,1
Portofoliu de scont	4,6	5,3	6,0	6,5	7,1	6,4
Portofoliu de reescont	4,3	2,5	1,9	1,9	4,7	5,0
Portofoliu de titluri						
efecte publice	0,4	0,3	0,5	0,5	3,0	5,2
alte titluri	1,2	1,3	1,2	1,2	1,4	1,8
Împrumuturi pe termen lung	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6
Debitori	14,1	16,8	16,3	17,1	21,7	26,2
Debitori din conversiune	8,1	7,5	6,4	7,8	8,1	7,1
Participații	2,8	2,5	2,0	1,9	2,1	2,1
Conturi diverse și tranzitorii	0,6	0,9	0,9	1,5	1,4	1,9
Imobile și mobilier	3,9	0,3	4,0	3,8	4,4	5,0
Pierderi	3,4	2,2	1,8	1,2	0,9	0,7
Total activ	48,6	50,7	50,3	55,7	66,4	80,8

PASIV

Denumirea conturilor	1934	1935	1936	1937	1938	1939
1	2	3	4	5	6	7
Capital	9,3	10,3	10,5	10,7	12,1	13,7
Fond de rezervă	2,1	1,8	1,8	1,9	2,3	2,7
Diverse fonduri	2,0	2,1	1,9	2,3	2,8	3,4
Depuneri spre fructificare	13,6	16,2	17,0	18,6	14,2	11,3
Diverși creditori	10,2	11,1	11,3	19,5	27,1	31,6
Efecte reescontate	8,3	5,4	4,0	5,1	6,6	11,7
Cecuri și efecte de plată	1,0	1,1	0,4	0,3	0,3	0,8
Conturi diverse	1,7	2,2	1,7	3,2	2,7	4,2
Beneficii	0,2	0,3	0,4	0,5	0,7	0,6
Obligațiuni proprii	0,2	0,2	-	0,010	0,01	0,3
Total pasiv	48,6	50,7	50,3	55,7	66,4	80,8

în perioada 1934–1945

pe unitate mil. lei

ACTIV

1940	1941	1942	1943	1944	1945
8	9	10	11	12	13
0,2	0,1	0,1	0,003	0,2	0,1
13,1	22,0	34,1	78,3	111,2	99,5
4,5	5,2	7,0	9,4	7,6	6,8
8,1	13,5	18,5	30,8	36,9	3,3
5,1	6,3	7,6	9,2	6,6	39,6
10,0	9,0	7,7	7,7	11,7	10,1
2,0	2,6	3,0	4,0	6,2	13,1
0,9	0,9	0,8	0,9	0,9	0,6
3,1	55,3	88,5	115,9	105,7	632,7
7,1	6,7	5,6	4,3	3,7	3,2
3,3	3,4	4,1	5,3	6,3	10,6
2,9	3,3	3,6	3,7	4,9	21,9
6,1	6,1	6,4	8,3	9,0	16,7
0,6	1,2	1,2	1,2	1,6	0,6
95,2	135,6	188,2	279,3	312,4	1 082,1

PASIV

1940	1941	1942	1943	1944	1945
8	9	10	11	12	13
15,1	16,2	17,5	22,0	23,6	40,3
3,9	3,8	4,7	6,3	9,9	17,9
3,8	4,3	6,2	9,2	12,4	29,6
11,9	23,6	47,9	94,9	105,4	318,7
42,4	60,8	79,8	108,1	117,3	420,9
13,1	16,4	20,3	20,6	20,3	180,0
1,1	3,5	3,1	5,8	10,8	37,6
2,6	6,1	6,9	7,9	10,0	33,0
1,0	0,9	1,7	3,7	2,5	4,1
0,3	0,002	0,01	0,007	0,008	0,06
95,2	135,6	188,2	279,3	312,4	1 082,1

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 43.

V

BILANȚUL TIP AL SOCIETĂȚILOR BANCARE 1936 – 1939 – Introducere

Prin regulamentul legii pentru organizarea şi reglementarea comerțului de bancă – aprilie 1934 – s-a stabilit, în vederea cercetării detaliate a activității bancare, un formular de bilanț tip, deosebit de amănunțit. „Statistica societăților anonime" după anul 1936, pe lângă bilanțul comun, cu structura de continuitate a conturilor de la 1919, publică un bilanț centralizat după cerințele legii bancare. Deşi se referă la o perioadă scurtă, 1936–1939, nesemnificativă ca durată, compoziția şi descifrarea conturilor bancare prezintă cel mai înalt interes ştiințific; este prima data când principalele conturi bancare ale bilanțului înfățişează detalii de natură să pună în evidență raporturile sistemului bancar cu piața internă şi cu piața externă; cele mai multe din conturi, după cum se poate constata, având două subdiviziuni – pentru interior şi pentru străinătate; de asemenea, sunt menționate separat participațiile industriale, împrumuturile pe termen lung etc.

Cercetătorii pot întreprinde, pe baza acestor date, o radiografiere mult mai adâncă a aparatului bancar al țării şi pot descifra aspecte şi tendințe noi, pe care bilanțul general comun – 1919–1939 – nu ni le poate oferi.

De menționat că, judecarea compoziției şi a participării diferitelor conturi, şi deci a diferitelor relații bancare la activitatea băncilor, trebuie să aibă în vedere conturile de ordine şi evidența care în bilanțul bancar ocupă o pondere însemnată, fără a avea o funcție economică operativă. Eliminându-l din calcul, putem avea activitatea efectiv „productivă" a băncilor.

Tabelul 45

Conturi principale din bilanțul general tip[1] al societăților bancare și de credit, în anii 1936-1939

mil. lei monedă curentă

ACTIV

Denumirea conturilor	1936 823 societăți	1937 841 societăți	1938 753 societăți	1939 491[2] societăți
1	2	3	4	5
Acționari	438,7	488,5	644,5	574,2
Casa	3 521,4	4 908,8	4 943,7	5 072,3
din care :				
numerar efectiv	2 048,6	2 261,4	2 570,8	2 252,7
disponibil la B.N.R. si la C.E.C.	1 459,0	2 623,0	2 356,2	2 805,8
Disponibil în bănci: total, din care	1 945,2	2 109,4	1 644,6	1 679,8
în țară	1 034,5	1 526,5	1 051,3	1 035,6
în străinătate	910,7	582,9	593,3	644,2
Portofoliu în titluri: total, din care	1 666,1	2 103,2	2 887,6	3 787,1
românești	1 499,1	1 989,7	2 877,6	3 762,1
străine	167,0	113,5	10,1	25,1
Portofolio de scont: total, din care	5 793,0	6 141,0	6 310,8	5 469,7
plătibil în țară	5 741,2	6 103,8	6 309,6	5 468,6
plătibil în străinătate	51,8	37,2	1,2	1,1
Debitori: total, din care	14 604,1	14 884,2	16 263,7	17 680,6
în țară	14 435,9	14 780,3	16 155,7	17 656.8
în străinătate	168,2	103,9	108,0	23,8
Debitori beneficiind de legea din 7 aprilie 1934	5 443,6	6 290,0	5 415,6	3 897,6
Pierderi din aplicarea legii din 7 aprilie 1934	1 246,5	943,2	616,7	272,9
Participații: total, din care	1 520,3	1 385,5	1 644,8	1 187,7
în țară	1 425,7	1 359,8	1 626,6	1 179,3
în întreprinderi industriale	734,1	674,1	1 030,1	729,3
în alte întreprinderi	691,6	685,7	596,5	450,0
în străinătate	94,6	25,7	18,2	8,4
Împrumuturi pe termen lung	1 333,4	2 083,3	2 359,5	2 202
Imobile și mobilier	2 960,0	2 912,8	2 591,0	2 276
Alte conturi[3]	58 955,4	77 322,7	74 934,1	91 870
Pierderi	642.0	399,9	362,5	107,9
Total activ	100 069,7	121 972,5	120 619,2	136 070

PASIV

Denumirea conturilor	1936 823 societăți	1937 841 societăți	1938 753 societăți	1939 491[2] societăți
1	2	3	4	5
Capital social	8 530,9	8 777,0	8 796,6	8 391,4
Fonduri de rezervă	1 607,0	1 672,3	1 653,5	1 569,5
Fonduri de amortisment	1 331,7	1 479,6	1 101,3	1 012,0
Fond de pensii și ajutoare ale funcționarilor	281,1	353,5	310,0	238,3
Dobânzi nerealizate din creanțe dubioase	129,9	138,7	148,4	127,7
Diferențe de curs nerealizate la portofoliul de titluri	50,0	118,3	153,0	155,6
Obligațiuni proprii în circulație	1 386,6	1 479,6	2 329,9	2 122,5
Depuneri spre fructificare, din care	12 493,7	12 682,4	8 680,6	6 836,5
din țară	11 716,8	12 336,4	8 328,5	6 599,2
din străinătate	776,9	346,0	352,1	237,3
Credit total, din care	7 470,6	9 200,1	12 141,1	10 576,5
din țară	5 140,0	7 231,0	10 146,8	8 864,0
din străinătate	2 330,6	1 969,1	1 994,3	1 712,5
Angajamente de reescont	5 959,3	5 851,3	8 439;3	11 476,7
Cecuri și ordine de plată emise	139,6	139,4	151,3	647,9
Efecte de plată: total, din care	146,5	681,2	589,3	647,9
în țară	146,5	664,2	575.6	---
în străinătate	---	17,0	13,7	19,9
Dividende neridicate	47,0	39,6	39,2	1 787,9
Conturi diverse	2 876,5	3 186,5	2 187,6	292,2
Conturi tranzitorii	208,6	688,7	319,5	9 159,2
Conturi de ordine	57 092,9	75 063,1	73 117,6	46,9
Beneficiu net	317,8	421,2	461,0	
Total pasiv	100 069,7	121 972,5	120 619,2	136 079,3

SURSA: „Statistica societăților anonime din România", 1937–1941.

NOTE: [1] Cuprinde principalele conturi ale societăților bancare în conformitate cu cerințele regulamentului legii pentru organizarea comerțului de bancă (1934). De menționat că restul conturilor au fost cumulate în sub „Alte conturi" din care principalul este cel de ordine cu sumele cele mai mari: 1937 – 75 miliarde lei; 1938 – 73 miliarde lei și 1939 – 90,2 miliarde lei.

[2] Nu sunt cuprinse datele societăților rămase în teritoriile cedate. Deși numeroase, acestea aveau o forță economică mai redusă, dovada că mărimea activului și pasivului nu s-a micșorat.

[3] S-au cuprins aici: cupoane scăzute și titluri ieșite la sorți, conturi diverse; conturi tranzitorii și conturi de ordine.

VI

CONTUL DE PROFIT ŞI PIERDERE AL SOCIETĂŢILOR BANCARE, ÎN ANII 1936–1939 – Introducere

Sursele statistice din toată perioada de evoluţie a aparatului bancar, furnizează date centralizate asupra compoziţiei contului de profit şi pierdere numai pentru anii 1936–1939.

Un studiu asupra dinamicii şi structurii acestui cont, pe o perioadă atât de scurtă, nu îngăduie judecăţi largi; în schimb, analiza componenţei debitului şi creditului este de importanţă covârşitoare în analiza surselor profitului societăţilor bancare şi a canalelor de cheltuire a lor.

Datele confirmă teza clasică, după care profitul bancar reprezintă diferenţa dintre dobânzile încasate şi cele plătite; pe lângă celelalte surse de beneficiu, dobânzile şi comisioanele încasate, în medie, reprezintă mult peste 50% din total; în schimb, venitul de la participaţii apare relativ modest, de câteva zeci de milioane anual, cu excepţia anului 1939, în comparaţie chiar cu venitul imobiliar. O notă specială pentru cititor se referă la contul comisioane încasate a cărui valoare este în continuă sporire; ea poate proveni din mărirea taxelor de comision pentru a compensa nivelul stabilit oficial al dobânzii băncilor comerciale – maxim 4% peste scontul B.N.R. Aceasta se observă atât în credit, la comisioane încasate, cât şi în debit, la comisioane plătite, în vreme ce dobânda, în cele doua situaţii, evoluează mult mai jos.

Capitolul cel mai important al distribuirii profitului îl deţin cheltuielile de administraţie depăşind o treime din total, aici fiind incluse şi formele mascate ale beneficiului organelor de conducere: salarii, tantieme etc.

Tabelul 46

Contul de profit şi pierderi al societăţilor bancare şi de credit, în anii 1936–1939

mil. lei monedă curentă

DEBIT

Conturi	1936	1937	1938	1939
1	2	3	4	5
Cheltuieli de administraţie	851,5	956,1	1 051,2	984,2
din care:				
cheltuieli cu salarii şi indemnizaţii	596,8	695,7	769,5	742,4
Impozite şi taxe	66,5	75,2	102,5	117,0
Dobânzi plătite	449,5	539,4	461,0	464,6
Comisioane plătite	11,9	23,8	22,8	25,6
Amortizări	275,8	300,2	182,4	128,5
Diferenţe de curs	94.6	22,6	17,9	19,6
Diverse	---	---	92,3	128,1
Report din pierderile anului trecut	248,3	104,4	184,0	234,1
Beneficiu net	320,3	432,6	416,7	488,1
Total debit	2 318,4	2 454,3	2 530,8	2 589,8

CREDIT

Conturi	1936	1937	1938	1939
1	2	3	4	5
Report din beneficiile anului trecut	51,2	77,5	100,9	111,1
Dobânzi încasate	1 082,3	1 369,8	1 324,4	1 143,7
Comisioane încasate	286,1	343,4	390,1	437,1
Venitul portofoliului de titluri	116,7	149,1	154,0	214,4
Venitul participaţiilor	28,4	44,5	46,1	136,9
Venitul imobilelor	110,0	103,6	108,0	90,4
Beneficii diverse	321,9	226,3	257,9	371,4
Pierdere netă	321,8	140,1	149,4	84,8
Total credit	2 318,4	2 454,3	2 530,8	2 589,8

SURSA: „Statistica societăţilor anonime din România", 1939.

Tabelul 47

Contul de profit si pierderi al societăților bancare și de credit, în anii 1936-1939

ponderi

DEBIT

Conturi	1936	1937	1939	1940
1	2	3	4	5
Cheltuieli de administrație	36,7	38,9	41,5	38,0
Impozite și taxe	2,9	3,1	4,1	4,6
Dobânzi plătite	19,4	22,0	18,2	17,9
Comisioane plătite	0,5	1,0	0,9	1,0
Amortizări	11,9	12,3	7,2	5,0
Diferențe de curs	4,1	0,9	0,7	0,8
Diverse	---	---	3,6	4,9
Report din pierderile anului trecut	10,7	4,3	7,2	9,0
Beneficiu net	13,8	17,5	16,6	18,8
Total debit	100,0	100,0	100,0	100,0

DEBIT

Conturi	1936	1937	1939	1940
1	2	3	4	5
Report din beneficiile anului trecut	2,2	3,2	4,0	4,3
Dobânzi încasate	46,7	55,8	52,3	44,2
Comisioane încasate	12,0	14,0	15,4	16,9
Venitul portofoliului de titluri	5,0	6,1	6,1	8,3
Venitul participațiilor	1,2	1,8	1,8	5,3
Venitul imobilelor	4,7	4,2	4,3	3,4
Beneficii diverse	13,9	9,2	10,2	14,3
Pierdere netă	13,9	5,7	5,9	3,3
Total credit	100,0	100,0	100,0	100,0

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 46.

VII

FONDURILE DE EXPLOATARE A SOCIETĂȚILOR BANCARE ÎN ANII 1919–1939 – Introducere

Examinarea fondurilor de exploatare proprii şi împrumutate ale băncilor comerciale, grupate şi calculate de noi, arată creşterea şi scăderea lor în raport de fazele ciclului capitalist şi de politica bancară şi monetară a statului. În perioada inflației a dominat procesul de amplificare a fondurilor; în perioada crizei bancare şi a celei de restructurare a sistemului bancar, masa fondurilor se reduce drastic.

Pe parcursul evoluției generale, diferitele componente urmează tendințe aparte exprimate mai clar în structura fondurilor pentru intervalul 1919–1939. Între acestea este de semnalat sporirea fondurilor proprii, o dată cu criza economică şi până în 1939 şi reducerea corespunzătoare a celor împrumutate; pe de altă parte, capitalul social, urmând aceeaşi tendință, nu creşte în aceeaşi măsură, sporul ponderii din perioada 1930–1939 aparținând aproape exclusiv celorlalte fonduri: de rezervă, de previziune, de amortizare, ceea ce marchează precauția mai mare a băncilor pentru a nu rămâne descoperite ca în criza bancară din anii 1930–1933.

Se produc modificări şi în domeniul fondurilor străine; ponderea lor diminuează după anul 1930, dar cele trei componente principale: creditori, depunători şi reescont evoluează în sensuri neparalele.

Ponderea creditelor angajate la alte bănci sporeşte până la 40% în perioada marii inflații – 1919–1922 –, ca apoi să evolueze moderat cu scăderi vizibile în anii crizei şi uşoară redresare ulterior. Atitudinea deponenților este însă diferită: în mod absolut depunerile nu cresc concomitent cu ritmul inflației, în anii 1919–1922, plasamentele în afaceri speculative fiind mai atrăgătoare; când acestea îşi restrâng aria, banii se depozitează la bănci care-i plasează cu profit ridicat în afaceri industriale şi credite agricole.

Depunerile, ca cel mai sensibil barometru financiar de conjunctură, evoluează spectaculos în perioada crizei: o reducere absolută la aproape un sfert până în anul 1934 şi ca pondere la jumătate; după un început de redresare, în ultimii ani, 1938 şi 1939 retragerile depunerilor sunt masive; plasamentul capitalurilor sub această formă devenea nerentabil.

Împrumuturile obținute prin reescont la B.N.R. și marile bănci, în primul deceniu postbelic, urmează o linie ascendentă în perioada de inflație pentru a se stabiliza în perioada 1925–1928 și a crește brusc în anii 1931–1933, mai ales pe seama reescontului Băncii Naționale, intervenit pentru a evita prăbușirea multor instituții bancare importante.

Plasamentele bancare, ca dinamică și structură, pun în evidență politica băncilor de utilizare a fondurilor în funcție de conjunctură.

Principalele plasamente sunt creditele pe efecte și debitorii în cont curent; până la criza economică debitorii dețin prioritatea plasamentelor și față de efectele scontate; în timpul crizei contul debitor se reduce prin încasarea debitelor și restrângerea împrumuturilor, iar efectele scontate dobândesc preponderența până în anul 1934, datorită pe de o parte dificultăților de recuperare, iar pe de altă parte moratoriului plăților – suspendarea executărilor silite a debitorilor pentru neplata datoriilor – în special agricole –, consacrat legal în anul 1931, ceea ce a dus la menținerea în bănci – cu toate eforturile acestora de a lichida – de datorii importante. Scăderea bruscă în 1934 a contului efectelor scontate este rezultatul, în mare parte, al conversiunii datoriilor rurale și urbane și al trecerii către Banca Națională a unei mari părți a portofoliului în „suferință", în vederea contabilizării lui în contul statului. Reducerea totodată și a contului debitor are aceeași semnificație dar de proporții mai mici. Ca pondere însă contul debitori preia prioritatea până la sfârșitul perioadei.

A doua direcție a plasamentelor revine conturilor de efecte publice, acțiuni și participațiuni; în perioada inflaționistă campania de achiziționare a acțiunilor și participațiilor face un salt atestând infiltrarea masivă a băncilor mijlocii și mari în afacerile industriale și comerciale, devenite deosebit de rentabile, prin creșterea masiva a prețurilor mărfurilor. După anul 1923 interesul pentru acest gen de plasamente scade, ceea ce se reflectă în reducerea ponderii lor față de celelalte plasamente. Fiind conturi de risc pentru bănci, în perioada crizei ele căută să le reducă la limite rezonabile; dar fluctuația lor este redusă întrucât sunt păstrate participațiile și acțiunile sigure. La acestea se impune de avut în vedere, că în scopul arătării în bilanț a unei lichidități mai mari, multe bănci înregistrau participațiile, acțiunile achiziționate la alte conturi. După criză ponderea acestor plasamente apare, în bilanțul general, mult sporită.

Celelalte conturi, de imobile și mobilier, împrumuturile pe termen lung urmează tendințele generale.

BCU IAȘI

Tabelul 48

Fondurile de exploatare ale societăților bancare și de credit, după surse, în perioada 1919–1939

mil. lei

Fonduri	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
TOTAL fonduri de exploatare	5 395	12 260	19 798	28 597	31 361	36 876	38 355	59 261	63 693	78 415	84 954
din care:											
A. Fonduri proprii, din care:	1 060	2 742	3 274	4 481	5 592	6 935	8 413	10 202	11 533	13 831	15 614
Capital	711	1 967	2 406	3 335	4 253	5 175	6 276	7 505	8 319	10 000	11 181
Fond de rezervă	299	693	796	948	1 090	1 307	1 559	1 820	2 085	2 569	2 951
Alte fonduri	50	82	72	198	249	453	578	877	1 129	1 262	1 482
B. Fonduri străine (împrumutate), din care:	4 335	9 518	16 524	24 116	25 769	29 943	40 692	49 059	52 160	64 584	69 340
Creditori	1 510	4 058	7 077	11 234	9 510	9 888	11 510	12 936	14 110	17 205	19 562
Depuneri spre fructificare	2 229	4 010	5 982	8 172	8 219	10 469	16 776	20 583	25 158	29 655	31 753
Efecte reescontate	140	515	1534	2 980	4 406	7 088	8 292	9 224	8 387	11 385	12 170
Altele	456	935	1 931	1 730	3 634	2 498	4 114	6 316	4 505	6 339	5 855
											ponderi
TOTAL fonduri de exploatare	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
din care :											
A. Fonduri proprii, din care:	19,6	22,4	16,5	15,7	17,8	18,8	17,1	17,2	18,1	17,6	18,4
Capital	13,2	16,0	12,1	11,7	13,6	14,0	12,8	12,7	13,1	12,7	13,2
Fond de rezervă	5,5	5,7	4,0	3,3	3,4	3,6	3,2	3,1	3,3	3,3	3,5
Alte fonduri	0,5	0,7	0,4	0,7	0,8	1,2	1,1	1,4	1,8	1,6	1,7
B. Fonduri străine (împrumutate), din care:	80,4	77,6	83,5	84,3	82,2	81,2	82,9	82,8	81,9	82,4	81,6
Creditori	28,0	33,1	35,7	39,3	30,3	26,8	23,4	21,8	22,1	21,9	23,0
Depuneri spre fructificare	41,3	32,7	30,2	28,6	26,3	28,4	34,2	34,7	39,5	37,8	37,4
Efecte reescontate	2,6	4,2	7,8	10,4	14,0	19,2	16,9	15,6	13,2	14,5	14,3
Altele	8,5	7,6	9,8	6,0	11,6	6,8	8,4	10,7	7,1	8,2	6,9

Continuarea *tabelului 48*

mil. lei

Fonduri	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
1	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
TOTAL fonduri de exploatare	85 529	70 097	58 857	56 540	48 653	43 927	42 659	46 489	47 042	45 159
din care:										
A. Fonduri proprii, din care:	16 981	16 797	14 947	14 121	13 345	12 860	13 317	14 019	14 494	13 616
Capital	11 628	11 879	10 487	9 992	9 515	9 355	8 531	8 777	8 797	8 391
Fond de rezervă	3 169	2 903	2 423	2 141	1 548	1 265	1 607	1 672	1 654	1 569
Alte fonduri	2 184	2 015	2 037	1 988	2 282	2 240	3 179	3 570	4 043	3 656
B. Fonduri străine (împrumutate), din care:	68 548	53 300	43 910	42 419	35 308	31 067	29 342	32 470	32 548	31 543
Creditori	18 212	12 840	11 714	10 111	7 897	9 566	7 471	9 200	12 141	10 577
Depuneri spre fructificare	35 112	17 366	14 469	12 886	10 387	11 449	12 494	12 682	8 681	6 837
Efecte reescontate	10 033	16 258	14 454	13 706	10 267	6 695	5 959	5 851	8 439	11 477
Altele	5 191	6 836	3 273	5 716	6 757	3 357	3 418	4 737	3 287	2 652

ponderi

TOTAL fonduri de exploatare	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
din care:										
A. Fonduri proprii, din care:	19,9	24,0	25,4	25,0	27,4	29,3	31,2	30,2	30,8	30,2
Capital	13,6	16,9	17,8	17,7	19,6	21,3	20,0	18,9	18,7	18,6
Fond de rezervă	3,7	4,2	4,1	3,8	3,1	2,9	3,8	3,6	3,5	3,5
Alte fonduri	2,6	2,9	3,5	3,5	4,7	5,1	7,4	7,7	8,6	8,1
B. Fonduri străine (împrumutate), din care:	80,1	76,0	74,6	75,0	72,6	70,7	68,8	69,8	69,2	69,8
Creditori	21,3	18,2	19,8	17,9	16,2	21,8	17,5	19,8	25,8	23,4
Depuneri spre fructificare	41,1	24,8	24,6	22,8	21,3	26,1	29,3	27,3	18,5	15,1
Efecte reescontate	11,7	23,2	24,6	24,2	21,2	15,2	14,0	12,5	17,9	25,4
Altele	6,0	9,8	5,6	10,1	13,9	7,6	8,0	10,2	7,0	5,9

SURSA: Calculat după „Statistica societăților anonime", 1937–1941.

Tabelul 49

Plasamentele societăților bancare, după principalele conturi, în perioada 1919–1939

mil. lei

Conturi de plasament	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
TOTAL plasament	3 915	9 265	15 345	23 377	25 044	28 995	38 623	47 439	52 590	67 425	73 445
din care:											
Efecte publice și acțiuni	495	978	1 583	1 991	2 028	2 166	2 443	2 604	3 091	2 877	2 781
Participațiuni	109	318	900	1 339	1 889	1 902	1 786	2 497	2 224	3 590	3 582
Efecte scontate	596	1 182	2 725	4 285	5 388	6 930	12 500	14 600	18 975	25 609	29 977
Debitori	1 538	5 025	9 797	15 134	14 852	16 926	20 659	23 791	24 234	28 240	28 907
Imobile si mobilier	83	216	340	628	887	1 071	1 235	1 574	1 843	2 338	2 601
Împrumuturi pe termen lung	1 094	1 546	-	-	-	-	-	2 373	3 123	4 771	5 597

ponderi

TOTAL plasament	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
din care:											
Efecte publice și acțiuni	12,7	10,6	10,3	8,6	8,1	7,5	6,3	5,5	5,9	4,3	3,7
Participațiuni	2,8	3,4	5,9	5,7	7,5	6,6	4,6	5,3	4,2	5,3	4,8
Efecte scontate	15,2	12,8	17,8	18,3	21,8	23,8	32,4	30,8	34,4	38,0	40,8
Debitori	39,3	54,2	63,8	64,7	59,3	58,4	53,5	50,2	46,1	41,8	38,9
Imobile și mobilier	2,1	2,3	2,2	2,7	3,5	3,7	3,2	3,2	3,5	3,5	3,5
Împrumuturi pe termen lung	27,9	16,7	-	-	-	-	-	5,0	5,9	7,1	7,6

Continuare *tabelul 49*

mil. lei

Conturi de plasament	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
1	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
TOTAL plasament	72 259	56 667	49 611	46 501	28 588	28 260	27 876	29 509	32 059	32 605
din care:										
Efecte publice şi acţiuni	2 804	2 625	2 227	2 020	1 957	1 723	1 666	2 103	2 888	3 787
Participaţiuni	3 300	3 667	2 535	1 782	2 208	1 866	1 520	1 385	1 645	1 188
Efecte scontate	28 898	21 945	19 436	18 951	6 583	6 131	5 793	6 141	6 311	5 470
Debitori	28 114	21 047	18 083	17 514	13 920	11 708	14 604	14 884	16 264	17 681
Imobile şi mobilier	2 782	3 478	3 533	3 290	3 210	3 271	2 960	2 913	2 591	2 276
Împrumuturi pe termen lung	6 361	3 905	3 797	2 944	711	3 561	1 333	2 083	2 360	2 203

ponderi

TOTAL plasament	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
din care:										
Efecte publice şi acţiuni	3,9	4,6	4,5	4,4	6,8	6,0	6,0	7,1	9,0	11,6
Participaţiuni	4,6	6,4	5,1	3,8	7,7	6,6	5,4	4,7	5,1	3,6
Efecte scontate	40,0	38,7	39,2	40,8	23,0	21,7	20,8	20,8	19,7	16,8
Debitori	37,2	36,4	37,7	37,7	48,7	41,3	52,4	50,4	50,7	54,2
Imobile şi mobilier	3,8	6,2	7,1	7,0	11,2	11,8	10,6	9,9	8,1	7,0
Împrumuturi pe termen lung	8,8	6,9	7,7	6,3	2,6	12,6	4,8	7,1	7,4	6,8

SURSA: Calculat după „Statistica societăţilor anonime", 1937–1941.

Tabelul 50

Întreprinderile bancare și de asigurări după forma juridică și vechime, în anul 1930

Specificația	Total	Bănci	Societăți de asigurare
TOTAL	3 504	3 234	270
Forma întreprinderii:			
Individuală	225	192	33
Societăți în nume colectiv	231	217	14
Societăți anonime	1 754	1 555	199
Cooperative	1 026	1 024	2
De stat, județ, comună	11	10	1
Alte forme și nedeclarate	257	236	21
Vechimea întreprinderii:			
Create înainte de 1914	1 552	1 465	87
1914–1918	126	119	7
1919–1930	1 674	1 523	151
nedeclarate	152	127	25

SURSA: *Recensământul general al populației din 1930,* Vol. X.

Tabelul 51

Întreprinderile bancare și de asigurări, după grupe de personal și număr de persoane, în anul 1930

Grupa de personal	Total	Bănci	Societăți de asigurări
TOTAL întreprinderi	3 504	3 234	270
TOTAL personal	27 206	24 431	2 775
Întreprinderi cu :			
1 persoană	263	225	38
2–5 persoane	2 067	1 932	135
nr. personal	6 675	6 224	451
6–20 persoane	996	918	78
nr. personal	9 538	8 773	765
21–50 persoane	132	123	9
nr. personal	4 017	3 714	303
50–100 persoane	26	20	6
nr. personal	1 778	1 320	458
101–200 persoane	13	11	2
nr. personal	1 666	1 432	234
201–500 persoane	5	3	2
nr. personal	1 596	1 070	526
peste 500 persoane	2	2	-
nr. personal	1 673	1 673	-

SURSA: *Recensământul general al populației din 1930,* vol. X.

VIII

ACTIVITATEA BANCARĂ DIN ROMÂNIA ŞI DIN ALTE ŢĂRI – Introducere

În scopul prezentării unei imagini de comparabilitate a activităţii bancare din România şi din alte ţări s-au reprodus o serie de date din publicaţii oficiale internaţionale, pentru perioada interbelică, referitoare la aspecte diferite ale temei. Sursele însă nu acoperă întreaga perioadă interbelică, astfel că tabelele se referă la unii ani ai acesteia. Se poate urmări raportul dintre fondurile proprii şi fondurile împrumutate în anii 1913 şi 1920–1929, compoziţia creditelor băncilor comerciale din aceeaşi ani, ponderea principalelor conturi în activ şi în pasiv în anul 1929, activul şi depozitele băncilor comerciale, în dolari pe locuitor în anul 1929, rata scontului şi a dobânzilor în anii 1924 şi 1925 etc.

Atrage atenţia că diferenţele, la indicatorii comuni, dintre România şi alte ţări europene pot rezulta din tradiţiile băncilor, din politica bancară urmată de băncile centrale şi de statele respective, dar şi din stadiile de dezvoltare economico-financiară a ţărilor date; ca regulă, până la primul război mondial, sursele proprii deţineau o pondere mare în fondurile de exploatare; în deceniul trei, ele se reduc în măsură însemnată, predominând resursele străine, împrumutate – creditori, depuneri etc.; inflaţia din primii ani postbelici a contribuit la modificarea raportului după cum şi criza economică a sporit brusc rolul capitalului propriu prin scăderea masivă a depunerilor şi a împrumuturilor contractate.

Situaţii diferite şi relaţii instructive relevă dinamica, pe categorii şi ţări, a creditelor băncilor comerciale. Ponderea principalelor conturi în activ şi în pasiv a băncilor din diferite ţări este variată, însă oglindeşte unele tendinţe ca de pildă: în ţările dezvoltate capitalul şi rezervele au ponderea mai redusă în pasiv, în timp ce în unele ţări mai slab dezvoltate aceasta este mai mare.

Relevantă este situaţia activului şi a depozitelor băncilor comerciale exprimată în dolari pe locuitor, care se diferenţiază relativ în raport cu gradul dezvoltării industrial bancare a ţărilor; tot în funcţie de nivelul dezvoltării şi al situaţiei monedei se situează şi nivelul dobânzilor particulare, mai joase în economiile industrializate, mai ridicate în cele agrare, slab dezvoltate.

Creditul este astfel mai scump în ultima categorie de ţări, de unde şi profiturile nete mai ridicate aici decât ale băncilor din statele dezvoltate.

Tabelul 52

Ponderea resurselor proprii în raport cu angajamentele* la băncile comerciale din România şi din alte ţări europene, în perioada 1913, 1920–1929

Ţara	1913	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
România	---	30,0	21,0	24,7	24,9	24,9	29,6	2,4	22,9	22,6	23,3
Anglia	10,1	6,5	6,5	7,0	7,1	7,3	7,5	7,5	7,4	7,3	7,4
Austria[1]	33,3	7,5	3,8	4,4	17,8	19,8	17,4	14,2	14,5	13,9	15,1
Belgia	24,3	15,1	16,1	17,1	16,8	19,5	16,8	15,4	15,7	21,5	25,6
Cehoslovacia[2]	---	11,6	10,4	10,7	11,7	12,7	12,7	13,4	11,5	11,6	12,2
Franţa[3] a)	19,8	8,9	9,3	9,0	8,3	8,7	6,6	6,1	5,4	4,5	8,3
b)	55,3	32,9	38,9	36,6	29,6	26,1	17,5	19,5	14,6	13,3	19,2
c)	24,7	11,5	12,5	11,5	10,5	10,7	8,0	7,9	6,6	5,4	9,5
Germania[4] a)	39,2	---	---	---	56,3	22,2	17,0	14,8	12,8	11,6	9,3
b)	30,3	4,0	4,1	0,8	[5)] 59,8	19,6	14,0	11,8	9,9	8,0	7,5
Grecia[6]	50,8	12,5	11,7	12,8	8,8	9,9	13,9	12,6	11,5	20,3	20,4
Italia[7]	31,1	7,8	7,6	---	10,5	10,0	12,8	13,7	13,1	13,3	13,6

Continuare *tabelul 52*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Iugoslavia	---	---	19,2	29,0	27,6	25,8	22,2	21,8	21,4	21,5	21,3
Olanda[8]	52,8	29,4	30,7	34,5	33,4	32,1	30,8	29,8	27,2	27,5	28,0
Polonia[9]	---	11,1	8,4	5,2	---	14,9	22,4	17,4	14,0	14,7	14,2
Ungaria	[10] 18,9	---	---	---	---	---	31,5	23,8	20,1	16,5	[10] 16,8

* Fără accepte şi conturi diverse

SURSA : *Memorandum sur les banques commerciales, 1913–1929*, Genève, 1931.

NOTE : [1] Principalele bănci comerciale.

[2] Bănci pe acţiuni în Boemia, Moravia şi Silezia.

[3] Principalele bănci comerciale: a) bănci de depozit; b) bănci de afaceri; c) total.

[4] a) Până în 1928: toate băncile comerciale pe acţiuni nu posedă datele corespondente pentru 1920–1922; în 1929: toate băncile comerciale care prezintă situaţii lunare. Proporţia corespunzătoare pentru această ultimă grupă de bănci, la sfârşitul anului 1928 şi 1930, era respectiv de 10,4 % şi de 9,7%.

[5] După bilanţul aur la 1 ianuarie 1924.

[6] Până în 1927: principalele bănci din ţară; în 1928 şi 1929: toate băncile sunt incluse la Banca Naţională a Greciei, devenită acum bancă comercială.

[7] Principalele bănci comerciale.

[8] Principalele bănci comerciale.

[9] Nu se posedă date referitoare la anul 1923.

[10] Proporţia resurselor proprii ale băncilor în raport cu angajamentele lor, excluzând emisiunile de obligaţii ipotecare şi conturi diverse, a fost de 33,2% în 1913, de 18,8 % în 1929 şi de 17,8 % în 1930.

Tabelul 53

Compoziția creditelor băncilor comerciale din România și din alte țări europene, în perioada 1913, 1920–1929

a = scont; b = împrumuturi și avansuri;
c = total a + b; d = plasamente și participații

ponderi în total

Țara	1913	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
România a)	---	13,1	18,4	18,8	22,3	24,8	33,4	31,8	35,6	39,4	40,6
b) [1]	---	72,6	64,9	66,5	61,5	60,6	55,3	57,1	53,9	50,7	50,1
c)	---	85,7	83,3	85,3	83,8	85,4	88,7	88,9	89,5	90,1	90,7
d)	---	14,3	16,7	14,7	16,2	14,6	11,3	11,1	10,5	9,9	9,3
Franța[2] (Bănci											
de afaceri) a)[3]	26,5	43,7	49,1	45,6	46,0	38,8	36,5	36,1	32,5	27,7	30,0
b) [4]	50,8	37,1	33,0	37,8	38,8	45,9	50,2	49,1	54,6	57,4	52,6
c)	77,3	80,8	82,1	83,4	84,8	84,7	86,7	85,2	87,1	85,1	83,5
d)	22,1	19,2	17,9	16,6	15,2	15,3	13,3	14,8	12,9	14,9	16,5
Germania[5]											
(Toate băncile											
comerciale) a)	27,2	59,1	---	---	12,9	28,6	28,3	25,5	23,3	25,8	23,3
b)	57,1	37,6	---	---	72,2	62,0	64,8	67,4	69,5	66,5	70,9
c)	84,3	96,7	---	---	85,1	90,6	93,1	92,9	92,8	92,3	94,2
d)	15,7	3,3	---	---	14,9	9,4	6,9	7,1	7,2	7,7	5,8

Continuare *tabelul 53*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Grecia[6] a)	---	15,5	17,4	8,5	16,3	19,8	22,2	17,3	21,2	24,5	29,3
b)[7]	---	76,4	74,1	77,6	73,1	75,3	70,6	68,8	66,9	52,6	49,3
c)	---	91,9	91,5	86,1	89,4	95,1	92,8	86,1	88,1	77,1	78,6
d)	---	8,1	8,5	13,9	10,6	4,9	7,2	13,9	11,9	22,9	21,4
Cehoslovacia a)[8]	---	8,6	12,5	10,2	10,9	10,0	10,8	11,8	10,5	9,9	10,1
b)	---	81,2	81,4	82,6	76,2	79,6	79,1	75,2	75,1	75,6	76,0
c)	---	89,8	93,9	92,8	87,1	89,6	89,9	87,0	85,6	85,5	86,1
d)	---	10,2	6,1	7,2	12,9	10,4	10,1	13,0	14,4	14,5	13,9
Iugoslavia a)	---	---	16,0	16,0	14,8	15,2	23,2	29,3	30,1	31,2	33,8
b)[10]	---	---	73,9	74,6	75,1	75,8	70,4	64,2	62,6	62,0	58,7
c)	---	---	89,9	90,7	89,9	91,0	93,6	93,5	92,7	93,2	92,5
d)	---	---	10,1	9,3	10,1	9,0	6,4	6,5	7,3	6,8	7,5
Polonia[11] a)	---	---	---	---	---	27,5	12,7	21,8	33,3	38,4	35,4
b)	---	---	---	---	---	58,2	76,3	70,7	60,0	55,0	57,8
c)	---	---	---	---	---	85,7	89,0	92,5	93,3	93,4	93,2
d)	---	---	---	---	---	14,3	11,0	7,5	6,7	6,6	6,8

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 53*

	1928	1929	1930
a)	24,9	20,6	17,0
b)	67,3	73,4	77,1
c)	92,2	94,0	94,1
d)	7,8	6,0	5,9

SURSA : *Memorandum sur les banques commerciales, 1913–1929*, Genève, 1931.

NOTE : [1] Împrumuturile cuprind corespondentele.

[2] Principalele bănci comerciale.

[3] Portofoliul de efecte cuprinde o mare parte de bonuri de tezaur care, ca regulă generală, nu sunt indicate separat de bănci.

[4] Împrumuturile cuprind corespondentele.

[5] Până la 1928 inclusiv: toate băncile comerciale pe acțiuni; în 1929: toate băncile comerciale care publică situații lunare. Portofoliul de efecte cuprinde o anumită proporție de bonuri de tezaur extinse separat în bilanțurile lunare după 1928. Deducția făcută din aceste date, repartiția procentajului la sfârșitul lunii noiembrie al fiecărui an va fi următoarea:

[6] Până în 1927 inclusiv: principalele bănci comerciale interne; 1928–1929: toate băncile comerciale. Datele dinainte de război nu se pretează la o comparație detaliată.

[7] Împrumuturile cuprind corespondentele din interior; împrumuturile pe termen lung de la Banca Națională a Grecici și împrumuturile ipotecare nu sunt incluse.

[8] Bănci pe acțiuni din Boemia, Moravia și Silezia.

[9] Împrumuturile cuprind corespondentele.

[10] Împrumuturile cuprind corespondentele. Împrumuturile ipotecare nu sunt incluse.

[11] Datele relative la anii anteriori anului 1925 nu se pretează la comparații.

Tabelul 54

Principalele conturi de activ ale băncilor comerciale din România și din alte țări europene, în anul 1929

pondere în activ

Țara	Total	Încasări	Alte conturi cu caracter de încasări	Scont	Plasamente	Participații	Corespondenți	Împrumuturi și avansuri	Garanții de acceptare	Imobile
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
România	100,0	8,1		3,8	3,4	4,4	42,1		---	3,2
Anglia	100,0	[1] 11,1	10,4	10,0	11,6	[2] 1,1	45,9		8,0	[3] 1,9
Austria[1]	100,0	3,1	---	11,9	3,6	6,6	73,8		0,1	0,9
Belgia	100,0	9,7		17,2	15,1		48,1		---	[4] 9,9
Cehoslovacia[6]	100,0	6,6	3,4	8,9	8,9	3,4	67,5		---	1,3
Franța[7]	100,0	13,6		49,8	1,3	0,8	30,4		3,5	0,6
Germania[8]	100,0	1,5		19,1	2,4	2,3	11,1	58,3	3,6	1,7
Grecia[9]	100,0	7,0	---	22,2	12,0	2,6	10,2	43,2	---	2,8
Italia[10]	100,0	8,4		38,6	5,8	4,7	[11] 27,4	8,8	5,8	0,5
Iugoslavia[12]	100,0	4,6	---	32,6	6,3		51,2		0,4	4,9

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 54*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Olanda	100,0	4,7		20,9	5,1	2,1	[13] 5,6	53,6	0,5	1,5
Polonia[14]	100,0	4,2	1,1	37,0	2,7	1,7	4,8	43,2	---	5,3
Ungaria	100,0	6,9		42,2	2,8	45,4			---	2,7

SURSA: *Memorandum sur les banques commerciales, 1913–1929*, Genève, 1931.

NOTE: [1] Repartiția evaluată după ceea ce au indicat băncile de compensație.

[2] Numai participații bancare.

[3] Sunt cuprinse activele diverse care nu figurează separat, dar sunt nesemnificative.

[4] Băncile principale.

[5] Sunt cuprinse activele diverse care nu figurează separat în statistici.

[6] Băncile pe acțiuni din Boemia, Moravia și Silezia.

[7] Principalele bănci de depozit și de afaceri.

[8] 1929 și 1930 (sfârșitul lunii noiembrie).

[9] Nu dispunem de cifre comparabile pentru anii anteriori.

[10] Bănci principale.

[11] Constă esențial în avansuri făcute clienților importanți, alții decât băncile.

[12] Băncile principale.

[13] Incomplet; corespondentele țării sunt cuprinse la împrumuturi și la avansuri.

[14] Cu excepția băncilor de stat.

BCU IASI CENTRALA UNIVERSITARA LIBRARY

Tabelul 55

Principalele conturi de pasiv ale băncilor comerciale din România și din alte țări europene, în anul 1929

pondere în total pasiv

Țara	Total	Capital și rezerve	Profit și pierdere	Bilete, cecuri și trate	Coresponденți	Depozite			Reesconturi și alte împrumuturi	Accepte
						Conturi curente și la vedere	Altele	Total		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
România	100,0	18,4	2,4	0,4	[1]	[2]	[2]	63,7	15,1	---
Anglia	100,0	6,3	0,3	---	[3]	[4]	[4]	85,4	---	8,0
Austria	100,0	13,0	0,7	[5]	[5]	[5)] 70,7	15,5	86,2	---	0,1
Belgia	100,0	19,9	2,3	[6]	[6]	56,4	21,4	77,8	---	---
Cehoslovacia	100,0	10,8	0,8	[7]	26,1	32,5	29,8	62,3	---	---
Franța	100,0	8,3	0,9	[8]	[8]	77,7	[9)] 9,5	87,2	---	3,6
Germania	100,0	8,2	[10]	[10]	18,7	18,8	44,0	62,8	6,7	3,6
Grecia	100,0	16,9	---	0,7	[11]	50,5	29,8	80,3	2,1	---
Italia	100,0	11,1	1,2	2,8	[12)] 64,8	[13]	[13]	14,4	---	5,7
Iugoslavia	100,0	17,5	[14]	[15]	[15]	[16]	[16]	78,0	4,2	0,3

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 55*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Olanda	100,0	20,2	1,4	2,3	[17] 2,1	32,1	35,4	67,5	---	6,5
Polonia	100,0	12,4	[18]	---	23,0	21,8	22,6	44,4	20,2	---
Ungaria	100,0	14,2	1,4	[19]	[19]	[20]	[20]	65,4	19,0	---

SURSA: *Memorandum sur les banques commerciales, 1913–1929*, Genève, 1931.

NOTE: [1] Incluși în depozite.
[2] Nu figurează separat.
[3] Incluse în depozite.
[4] Nu figurează separat
[5] Cecurile și corespondenții sunt incluși în depozite; conturile curente cuprind o proporție considerabilă de depozite la termen care nu figurează separat.
[6] Incluse în depozite care cuprind de asemenea pasivele diverse, nefigurând separat în statistici.
[7] Incluse în depozite.
[8] Incluse în depozite.
[9] Incomplet; depozitele la termen nu sunt indicate separat decât pentru un număr mic de bănci. Cifrele înscrise sub „conturi curente" reprezintă prin urmare, în parte, depozite la termen.
[10] Nu figurează separat.
[11] Incluse în depozite.
[12] Constă esențial în conturi curente ale clienților importanți alții decât băncile.
[13] Nu figurează separat.
[14] Incluse în pasivele diverse care nu figurează în tabel.
[15] Incluse în depozite.
[16] Nu figurează separat.
[17] Incomplet; inclus în parte în depozite.
[18] Incluse în pasive diverse, nu figurează în tabel.
[19] Incluse în depozite.
[20] Nu figurează separat.

BCU IASI CENTRALA UNIVERSITARA LIBRARY

Tabelul 56

Rata scontului și a dobânzilor în România și în alte țări europene, la sfârșitul anilor 1924 și 1925

Țara	Rata oficiată a scontului		Rata scontului pe piață		Rata avansului de la o zi la alta		Conturi curente		Depuneri la 3 luni	
	1924	1925	1924	1925	1924	1925	1924	1925	1924	1925
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
România	6,0	6,0	---	[1] 16–21	---	[1] 6–7	---	---	---	[1] 7,5–9
Anglia	4,0	5,0	[2] 3,75	[2] 4,81–4,88	3,5–4,75	4–5,5	---	---	---	---
Cehoslovacia	6,0	6,5	6,75	6,25–7	7	6,75–7,25	4,75	5,25	[3] 6,00	6,0
Elveția	4,0	3,5	3,125	2,5	[4] 2,25	[4] 2,125	2,50	2,00	3,50	[5] 3,5
Franța	7,0	6,0	[6] 5,75	4,125	---	---	---	---	---	---
Germania	10,0	9,0	[7] 10,4	6,75	10,5	8,9	---	---	---	---
Italia	5,5	7,0	5,375	8,50	6	7,0	3,00	4,50	4,25	5,75
Iugoslavia	6,0	6,0	[4] 20–25	[4] 16–18	---	---	8,00	---	[4] 8,00	[4] 5–6
Olanda	4,5	3,5	3,25	3,38–3,56	---	---	---	---	---	---
Ungaria	12,5	7,0	16,0	9,0	13,20	7,9	7,00	5,5	14,00	7,5

SURSA: *Memorandum sur les banques commerciales, 1913–1929*, Geneve, 1931.

NOTE: [1] Un comision de 0,25% pentru una, două luni și 0,5% pentru 3 trei luni.

[2] Avansuri pe termen scurt.

[3] Cifrele se raportează la aprilie 1925, fiind date anterior acestei luni, nu au fost acceptate decât depozitele de 60–120.

[4] Aproximativ.

[5] Redus la 3% la 1 iunie 1926.

[6] Ianuarie 1925.

[7] Frankfurt.

BCU "LUCIAN BLAGA" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 57

Randamentul capitalului bancar în România şi în alte ţări europene, în perioada 1913, 1920–1929

în procente[1]

a) beneficiu brut; b) beneficiu net sau pierderi

Ţara	1913	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
România[2] a)	---	---	---	39,0	49,9	48,1	48,4	55,3	53,3	41,3	42,4
b)	---	---	---	18,3	20,3	18,2	18,0	17,9	17,1	15,0	15,5
Cehoslovacia[3] a)	---	32,9	39,3	41,7	40,5	37,3	34,6	31,2	31,3	29,6	27,2
b)	-	8,9	9,8	10,2	9,2	8,5	8,3	7,5	6,9	7,0	6,7
Franţa (Bănci											
de afaceri) a)	10,2	14,2	11,0	12,5	14,4	16,8	18,6	22,0	24,2	26,7	23,1
b)	6,6	8,7	3,7	7,2	8,0	8,6	8,4	9,3	9,6	11,1	10,9
Germania[4]											
(Bănci din Berlin) a)	16,6	[7] 89,3	[7] 636,7	[7] 636,7	---	65,1	57,8	54,5	52,9	53,3	51,8
b)	9,1	23,3	145,6	145,6	---	8,4	7,5	10,2	9,0	9,9	7,0
Grecia[5] a)	4,0	59,8	64,8	64,8	85,0	77,3	70,5	74,5	71,7	55,1	56,6
b)	0,7	33,9	32,7	32,7	32,3	34,5	30,7	27,4	28,3	8,4	7,5
Polonia[6] a)	---	---	---	---	---	131,1	52,3	53,8	49,8	45,5	46,2
b)	---	---	---	---	---	9,7	19,9	1,8	10,3	6,4	5,1

SURSA: *Memorandum sur les banques commerciales, 1913–1929*, Genève, 1931.

NOTE: [1] Se are în vedere capitalul şi rezervele plus sumele reportate.

[2] Principalele bănci comerciale. Cifrele anterioare anului 1922 sunt incomplete.

[3] Bănci pe acţiuni din Boemia, Moravia şi Silezia.

[4] Nu dispunem de conturi de profit decât pentru marile bănci din Berlin. Beneficiile brute pot fi mai mult sau mai puţin incomplete, în special în anii de după război, căci majoritatea băncilor au operat pe anumite deducţii deprecierea participaţiilor şi creanţelor înainte de ridicarea beneficiilor lor. Cifrele din anul 1922 sunt incomplete.

[5] Până în 1927: principalele bănci comerciale; după 1928: toate băncile comerciale din ţară (astfel, băncile străine care operează în Grecia sunt excluse). Cifrele dinainte de război se raportează la anul 1914.

[6] Bănci naţionale pe acţiuni; cifrele pe care le posedăm pentru anii anteriori anului 1924 nu ne permit să facem comparaţii.

[7] În perioada inflaţiei galopante.

IX

POZIȚIILE CAPITALULUI STRĂIN ÎN SISTEMUL BANCAR – Introducere

O situație exactă asupra participării capitalului de peste graniță în economia bancară românească încă nu s-a făcut. Diferite estimări, bazate pe informații din presă și din arhive s-au întreprins într-o serie de studii și cercetări din ultimele decenii; ele poartă însă un caracter aproximativ deși mai aproape de realitate decât datele literaturii interbelice.

Banca Națională a României, prin serviciul său de studii, în deceniul patru a organizat o serie de investigații în vederea determinării cuantumului capitalurilor străine, a pozițiilor și intereselor în diferite sectoare ale economiei românești.

Una din situații, referitoare la apartenența națională a capitalului în domeniul bancar, o reproducem sub forma celor două tabele care urmează. Ea privește numărul băncilor, activul lor și beneficiul din anul 1937 clasate în bănci naționale și străine, iar cele naționale în bănci cu capital românesc și capital al naționalităților conlocuitoare. Important este de urmărit împărțirea fondurilor utilizate în fonduri proprii și fonduri împrumutate și proporția în care diferite categorii de bănci, după mărime, utilizează aceste fonduri.

Analiza datelor conduce la concluzia de importanță majoră pentru aprecierea sistemului bancar românesc la sfârșitul deceniului patru. Între acestea, de remarcat pozițiile importante ale băncilor cu capital străin deținătoare a 1,86% din numărul total și 32,5% din totalul activului bancar. De avut în vedere însă faptul că participări străine mai reduse existau la multe alte bănci mijlocii și mici, îndeosebi la cele aparținând capitalului naționalităților conlocuitoare, prioritar maghiar și german. Acestea aveau la rândul lor poziții dominante în 49% din băncile cu capital autohton și dețineau 39,1% din activul bancar național.

Datele pun în evidență, de asemenea, concentrarea bancară de nivel ridicat exprimată în faptul că 11 bănci sau 2% din numărul băncilor cu capital național dețineau 46,8% din activul lor. De altfel, din totalul de 549 bănci, 11 cu capital național și 10 cu capital străin posedau împreună 64% din totalul fondurilor bancare.

Interesante apar și judecățile asupra distribuirii fondurilor proprii și împrumutate, a beneficiilor între diferite categorii de capital. Toate însă subliniază controlul sistemului bancar de un grup restrâns de mari bănci în care un loc important revenea băncilor cu capital străin.

Tabelul 58

Instituțiile bancare după apartenența națională a fondurilor utilizate și a beneficiilor obținute, în anul 1937

Categoria de bănci	Număr de bănci	Activul		Beneficiul	
		mil. lei	%	mil. lei	%
1	2	3	4	5	6
Total bănci	676	36 273	100,0	344,5	100,0
din care :					
I Bănci active	549	34 249	94,4	342,0	99,3
II Bănci inactive	127	2 024	5,6	2,5	0,7
I Bănci active	549	34 249	100,0	342,0	100,0
din care având :					
A Capital național	539	23 128	67,5	234,8	68,7
B Capital străin	10	11 121	32,5	107,2	31,3
A Bănci active având capital național	539	23 128	100,0	234,8	100,0
din care :					
A_1 Bănci având capital românesc	273	14 096	60,9	160,6	68,4
A_2 Bănci având capital al naționalităților conlocuitoare	266	9 032	39,1	74,2	31,6
II Bănci inactive:	127	2 024	100,0	2,5	100,0
având capital național	82	1 681	83,1	2,3	92,0
având capital străin	44	302	14,9	0,2	8,0
III Bănci inactive fără bilanț	167	---	---	---	---

SURSA: Întocmit pe baza datelor din: Arhiva B.N.R., Fond Consiliul superior bancar, II, dosar 153.

Tabelul 59

Instituțiile bancare active, pe categorii, după sursa fondurilor utilizate – proprii și împrumutate – și apartenența lor națională, în anul 1937

Categoria de bănci	Număr de bănci	Total activ mil. lei	Fondurile utilizate = 100				Beneficii	
			Proprii		Împrumutate		mil. lei	% din fonduri proprii
			mil. lei	%	mil. lei	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Total bănci	549	34 249	9 447	26,3	26 477	73,7	344,5	3,6
A Bănci având capital național:	539	23 128	6 716	29,2	16 267	70,8	234,8	3,5
– mari	11	10 817	1 762	16,9	8 647	83,1	129,2	7,3
– mijlocii	89	7 282	2 866	38,0	4 676	62,0	73,1	2,6
– mici	218	5 032	2 088	41,5	2 944	58,5	32,5	1,6
A_1 Bănci având capital românesc:	273	14 096	4 128	30,3	9 523	69,7	160,6	3,9
– mari	8	7 536	1 359	19,0	5 804	81,0	105,8	7,8
– mijlocii	47	3 510	1 462	42,5	1 974	57,5	36,6	2,5
– mici	218	3 050	1 307	42,8	1 745	57,2	18,2	1,4
A_2 Bănci având capital al naționalităților conlocuitoare:	266	9 032	2 588	27,7	6 744	72,3	74,2	2,9
– mari	3	3 281	403	12,4	2 843	87,6	23,3	3,3
– mijlocii	42	3 772	1 404	34,2	2 702	65,8	36,5	2,6
– mici	221	1 979	781	39,4	1 199	60,6	14,3	1,8
B Bănci având capital străin[1]:	10	11 121	1 932	17,6	9 043	82,4	107,3	5,6
– mari	7	10 005	1 890	19,1	7 986	80,9	103,0	5,4
– mijlocii	1	45	17	37,0	29	63,0	---	---
– mici	2	1 070	26	2,5	1 028	97,5	4,3	16,5

SURSA: Întocmit pe baza datelor din: Arhiva B.N.R., Fond Consiliul superior bancar, II, dosar 153.

NOTĂ: [1] Unele dintre băncile cu capital străin aveau, în măsură mai mare sau mai mică, și capital românesc însă se aflau sub controlul grupurilor financiare de peste graniță. Cele 10 bănci cu capital străin erau: Banca anglo-cehoslovacă – Praga, Banca Chrissoveloni, Banca comercială italiană și română, Banca comercială română, Banca de credit român, Banca elvețiană de depozite din România, Bank of Roumania Ltd., Societatea bancară română. În afara de acestea, capitalul străin mai participă și la alte bănci autohtone, în special la cele cu capital al naționalităților conlocuitoare.

X

CASA DE COMPENSAȚIUNI A BĂNCILOR DIN BUCUREȘTI – Introducere

În vederea ușurării tranzacțiilor zilnice dintre băncile mari din București, în anul 1920, din inițiativa B.N.R. se creează Casa de Compensațiuni. La ea aderă ca asociate cele mai mari bănci din Capitală, care erau și cele mai mari din țară.

Casa, cu sediul la B.N.R. și un personal salarizat din buget propriu, alimentat din taxele plătite de asociați, avea ca obiect dezvoltarea plăților reciproce speciale, de plată și de încasat. Acestea sporeau operativitatea tranzacțiilor, eliminau o serie de operațiuni și cheltuieli de transferare a valorilor de la o bancă la alta.

Urmărirea operațiunilor Casei de Compensații indică variația operațiunilor în raport de fazele ciclului economic, iar distribuit pe asociați, forța financiară a participanților. De asemenea reiese masa de numerar substituită prin stingerea reciprocă și în cont cu care s-a redus circulația monetară.

BCU IASI/CENTRU UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 60

Casa de compensațiuni[1] a băncilor, principalele operațiuni, în perioada 1920–1946

mil. lei

Anii	Valoarea compensărilor	Soldul compensărilor	Efecte stinse nr.	Valoarea efectelor
1	2	3	4	5
1920	14 291	5 190	39 889	7 146
1921	50 240	15 366	92 207	25 120
1922	31 106	11 683	63 110	15 553
1923	36 441	11 659	74 608	18 220
1924	39 244	12 485	73 868	19 622
1925	56 536	15 789	81 296	28 268
1926	80 295	18 787	92 676	40 147
1927	79 666	19 761	47 577	39 833
1928	56 676	16 058	72 272	28 338
1929	62 268	18 700	67 700	31 134
1930	89 865	25 169	68 466	44 932
1931	63 490	20 952	59 534	31 745
1932	8 121	3 713	59 979	4 060
1933	6 827	3 471	45 468	3 414
1934	9 169	4 800	43 448	4 584
1935	12 578	6 600	41 655	6 289
1936	13 386	6 293	37 703	6 693
1937	25 553	14 933	43 116	12 776
1938	38 779	26 126	70 616	19 389
1939	46 094	33 104	73 692	23 047
1940	79 350	57 186	78 066	39 675
1941	94 458	71 536	63 158	47 229
1942	143 911	113 870	70 152	71 956
1943	192 172	151 005	67 024	96 086
1944	106 283	86 345	32 376	53 141
1945	344 930	231 541	24 434	172 465
1946	2 426 843	1 391 834	41 290	1 213 421

SURSA: Întocmit pe baza datelor din: Arhiva B.N.R., Serviciul de studii, Dare de seamă asupra activității Casei de compensațiuni din București, pe anii 1920–1946.

Tabel 61

Casa de compensațiuni, mișcarea generală a conturilor principalelor bănci asociate, în anii 1920, 1924, 1929, 1934, 1938, 1944

mil. lei

Băncile asociate	1920	1924	1929	1934	1938	1944
1	2	3	4	5	6	7
Banca Națională a României	999	1 105	36	485	10 151	34 387
Banca agricolă	339	166	83	---	57	126
Banca L. Berkowitz	311	978	2 096	---	---	---
Banca comercială română	1 691	5 505	15 185	1 950	8 291	13 590
Banca de credit român	1 764	4 576	9 558	1 858	5 378	8 213
Banca Chrissoveloni S.A.R.	388	3 849	5 695	0,03	280	2 660
Banca franco-română	127	864	140	---	---	---
Banca generală a Țării Românești	573	843	1 342	---	---	---
Banca Marmorosch Blanc & Co S.A.R.	4 412	5 792	7 078	---	---	---
Banca românească	2 074	2 445	3 464	1 233	4 166	24 171
Banca de scont a României	411	312	371	---	643	925
Bank of Romania Ltd.	822	1 892	1 264	912	1 534	328
Banca comercială italiană și română	326	4 016	5 485	1 155	1 870	2 226
Banque Belge pour l'Etranger	---	4 312	1 199	---	---	---
Banca Albina Sibiu, Suc. București	---	---	201	---	168	323
Banca română de comerț și credit din Praga	---	---	184	362	1 098	1 017
Banca națională de credit industrial	---	---	274	88	855	8 674
Societatea bancară română	---	---	4 053	996	3 519	8 819
Banca de comerț din București	---	---	---	---	124	388
Banca urbană	---	---	---	---	644	422

SURSA: Întocmit pe baza datelor culese din: Arhiva B.N.R., Serviciul de studii, Darea de seamă asupra activității Casei de compensațiuni din București, pe anii 1920–1946.

Tabelul 62

Casa de compensațiuni, mișcarea generală a conturilor principalelor bănci asociate, în anii 1920, 1924, 1929, 1934, 1938, 1944

ponderi în total

Băncile asociate	1920	1924	1929	1934	1938	1944
1	2	3	4	5	6	7
Banca Națională a României	6,91	2,82	0,06	5,28	26,18	32,35
Banca Agricolă	2,30	0,42	0,13	---	0,15	0,12
Banca L. Berkowitz	2,10	2,50	3,36	---	---	---
Banca comercială română	11,80	14,02	24,39	21,27	21,38	12,79
Banca de credit român	12,30	11,66	15,35	20,27	13,87	7,73
Banca Chrissoveloni S.A.R.	2,70	9,81	9,15	0,01	0,72	2,50
Banca franco-română	0,85	2,20	0,22	---	---	---
Banca generală a Țării Românești	4,00	2,14	2,16	---	---	---
Banca Marmorosch Blanc & Co S.A.R.	30,80	14,75	11,37	---	---	---
Banca românească	14,50	6,23	5,56	13,45	10,74	22,74
Banca de scont a României	3,50	0,80	0,59	---	1,66	0,87
Bank of Romania Ltd.	5,70	4,81	2,03	9,95	3,96	0,31
Banca comercială italiană și română	2,20	10,25	8,81	12,59	4,82	2,09
Banque Belge pour l'Etranger	---	11,00	1,93	---	---	---
Banca Albina Sibiu, Suc. București	---	---	0,32	---	0,43	0,30
Banca română de comerț și credit din Praga	---	---	0,29	3,95	2,83	0,96
Banca națională de credit industrial	---	---	0,44	0,95	2,20	8,16
Societatea bancară română	---	---	6,51	10,87	9,08	8,30
Banca de comerț din București	---	---	---	---	0,32	0,37
Banca urbană	---	---	---	---	1,66	0,40

SURSA: Calculat pe baza datelor din tabelul 61.

BOU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

D. *CREDITUL FUNCIAR*

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

INTRODUCERE

Agricultura, ca ramură principală de producție, unde trăiau și lucrau patru cincimi din populația țării, în condițiile dezvoltării economiei marfare, avea nevoie de masive fonduri de investiții și exploatare. Creditul modern putea să joace aici un rol important în promovarea progresului economico-social; el trebuia să substituie masivul exod de venit național din acest sector prin sistemele de exploatare moșieresc-arendășească, cămătărească-bancară și statală. Dacă plusprodusul creat în agricultură – majoritatea venitului național – ar fi rămas aici și s-ar fi utilizat productiv, această ramură s-ar fi dezvoltat puternic, nu însă fără a lipsi de resurse infrastructura și suprastructura țării, de sprijin și încurajare industria mecanizată și de cheltuieli risipitoare clasele dominante.

Proprietatea funciară și modul ei de gestionare privată în România perioadei 1864–1947 a produs două categorii principale de credite funciare: creditul pentru marea proprietate și exploatare și creditul pentru mica proprietate țărănească.

Marea proprietate funciară reprezentativă, și o vreme dominantă, în forurile supreme de legislație și administrație ale țării, și-a constituit instituții de credit necesare investite cu privilegii și avantaje de către stat și sprijinite substanțial de Institutul de emisiune și scont.

Mica proprietate țărănească, fără acces sau cu acces redus la elaborarea și înfăptuirea politicii economice a statului, subordonată din punct de vedere economic presiunii și exploatării marii proprietăți și arendășii – îndeosebi până la reforma agrară din anul 1921 – cu mari greutăți putea singură să-și constituie o organizare proprie eficientă de credit. Statul a manifestat o serie de inițiative însă fără ecou larg în rândul țărănimii și cu rezultate și mai slabe.

Cea mai importantă dezvoltare aparține creditului marii proprietăți funciare, deținătoare până la 1918 a peste jumătate din suprafața agricolă a țării și aspiratoare a 3/4 din plusprodusul agriculturii. Clasele, categoriile economico-sociale, cu veniturile cele mai mari însușite din agricultură, au beneficiat și de o organizare temeinică de credit, fără însă ca cultura agricolă pe marea exploatație să înregistreze progrese calitative față de exploatația țărănească.

Explicarea paradoxului aparent constă în destinația veniturilor și creditelor marilor proprietari, prioritar pentru consum, în țară și străinătate, iar a marilor arendași în activități neagricole-cămătărești, comerciale și industriale.

Ca reacție a marilor proprietari la dobânzile cămătărești percepute pe piață – 12–14% – și la încercările capitaliștilor străini de a acapara creditul funciar în România, se creează – din inițiativa și cu participarea moșierimii, în anul 1873, prin legea de stat *Prima societate de credit funciar român*. Ea a rămas până la 1945, prin excelență, unul din marile institute de finanțare a marii proprietăți agricole.

În baza aceleași legi din anul 1873 și pe aceleași principii, se creează ulterior *Societatea de credit funciar urban* – București, în anul 1874 și *Societatea creditului funciar urban* – Iași – în anul 1881 – ambele având ca scop procurarea împrumuturilor pentru construcțiile urbane. În 1919 s-a fondat *Creditul funciar urban* – Craiova, care, după o activitate fără rezultate pozitive, a intrat în lichidare.

Toate aceste instituții acordau credite pe termen lung, până la 60 de ani, și pe termen scurt. Creditul obținut de proprietarul funciar, garantat cu ipotecă pe proprietatea sa, se plătea prin anuități până la stingerea datoriei. Suma împrumutată se prezenta sub forma scrisurilor funciare – scrisori de gaj – emise de societate cu dobândă de 7% apoi 5% pe care posesorul le vindea la bursă, la un preț care oscila în jurul valorii nominale, intrând astfel în posesia contravalorii în bani a împrumutului.

Evoluția și mărimea creditelor acordate de aceste instituții se arată în tabelele ce urmează.

În perioada interbelică, după stabilizarea monetară din 1929, simțindu-se lipsa capitalurilor în agricultură, intrată în criza economică, s-a constituit în 1931 o nouă instituție bancară: *Creditul agricol ipotecar al României*. Capitalul de 330 mil. lei era subscris de statul român – 170 mil. lei, un consorțiu de bănci străine – 150 mil. lei și Banca de credit român – 10 mil. lei. Instituția era menită să servească nevoile de credit în principal ale agriculturii capitaliste, dovadă că media împrumuturilor acordate se situa în jur de 1 mil. lei fiecare.

În același spirit de susținere și finanțare a agriculturii mijlocii se înființează în 1937 *Institutul național de credit agricol* care în 1939 se transformă în *Banca pentru industrializarea și valorificarea produselor agricole* (BINAG), iar în 1940 primește denumirea de *Creditul național agricol*. Capitalul inițial de 1 000 mil. lei era format din 50% subscris de stat, 42% de B.N.R. și restul de alte instituții de credit funciar. Sfera de activitate era aceea a unei bănci, depășind limitele organizațiilor de credit funciar specializat. Ea asigura o finanțare indirectă a agriculturii acordând credite băncilor populare, cooperativelor de credit, tuturor instituțiilor de credit funciar.

Semnificativ pentru caracterul politicii sale este limita de proprietate creditată prioritar: între 5–50 ha agricole și 15 ha vie altoită. Se finanțau, de asemenea, operațiuni de valorificare a produselor, de cumpărări de mașini și unelte agricole etc.

Creditul pentru țărănime își are începutul organizării în anul 1881 din inițiativa statului, prin întemeierea *Caselor de credit agricol județene*. În fiecare capitală de județ se înființa o asemenea instituție cu capital de 150–450 mii lei din care statul subscria două treimi iar județul restul de o treime. Casele de credit agricol puteau primi depuneri și acorda împrumuturi pe gaj de produse agricole, inventar agricol și efecte publice. Împrumuturile se acordau pe maxi-

mum 9 luni cu dobândă oficială de 7–11% şi reală până la 25%. Deşi destinate ţărănimii, aceste credite au fost folosite aproape numai de marii proprietari.

În 1892, după 11 ani de activitate, Casele de credit judeţene se desfiinţează, înlocuindu-se printr-un institut central – *Creditul agricol* – care funcţionează până la 1912 când este trecut la Centrala băncilor populare. Creditul agricol a fost o instituţie de stat care a încercat sprijinirea ţărănimii, împrumuturile având limita maximă la 1 000 lei pe termene de 3 până la 9 luni, iar dobânda de 10%. Capitalul acordat de stat de 20 mil. lei era insuficient pentru ajutorarea cu credite a ţărănimii.

După răscoalele din 1907, una din măsurile preconizate a fost de a înlesni, printr-o instituţie de credit funciar, cumpărarea de pământ de către ţărani. În acest scop s-a creat, de către stat, în anul 1908 *Casa rurală*.

Până la 1918 ea desfăşoară o activitate susţinută cumpărând moşii şi vânzându-le în parcele ţăranilor. După reforma agrară din 1921 sfera ei de acţiune se restrânge.

Suferind repetate transformări, Casa rurală ajunge în deceniul cinci ca o bancă cu spectru larg de operaţiuni funciar agricole destinate să dezvolte şi să consolideze proprietatea şi exploataţia rurală mijlocie de 10–100 ha.

Între instituţiile de credit ţărănesc de amintit şi *Casele judeţene de împrumut pe gaj ale agricultorilor*, create în 1915, care au funcţionat până în anul 1939 când se desfiinţează, iar sumele împrumutate de stat trec asupra BINAG-ului. Rolul lor a fost redus.

Cea mai largă instituţie de credit pentru ţărănime a creat-o ea însăşi – banca populară – sub îndemnul propagandei pentru organizarea în cooperative şi din nevoia imperativă de a scăpa de povara împrumuturilor învoielilor agricole şi împrumuturilor cămătăreşti sub care trăia după 1864; din 1891 încep să se organizeze bănci populare în comune. Sprijinul lui Spiru Haret, ca ministru al şcoalelor, prin mijlocirea învăţătorilor este remarcabil. La 1900 funcţionau 79 de bănci populare, la 1905, 1849, iar în 1913 numărul lor era de peste 2 900, cuprinzând 584 mii membrii şi 107 mil. lei capital social vărsat. A fost perioada de glorie a cooperaţiei de credit din România. În anii interbelici, deşi se ajunge la aproape 4 000 unităţi, puterea financiară, din cauza inflaţiei – până la 1927, apoi a crizei economice – 1929–1933 –, şi a conversiunii datoriilor agricole – 1934 –, se reduce simţitor.

După reforma agrară din 1921, majoritatea suprafeţelor arabile, parcelate, aparţineau ţărănimii; când aceasta avea mai mare nevoie de credite pentru procurarea inventarului şi dezvoltarea gospodăriilor, creditul pentru populaţia rurală inclusiv băncile populare, atât de promiţătoare până la 1916, intră într-o stare de suferinţă de durată. Ţărănimea, mai ales cea săracă, devine clientela permanentă şi rentabilă nu numai a cămătarilor satelor, dar şi a mulţimii de bănci mici şi mijlocii plătind credite cu 25–35–40% şi ajungând în 1934, în pragul conversiunii datoriile agricole, cu un debit de 37 377 mil. lei, ceea ce revenea la 15 mii lei de debitor şi 6 000 lei de ha.

Analizând organizarea creditului funciar se poate constata că instituţiile financiare care au deservit mare proprietate au funcţionat, cu sprijinul statului şi-

al B.N.R. mai bine decât creditul pentru țărănime. Marea proprietate, cu capacitate însemnată de garanție a dispus atât înainte de reforma agrară din 1921 cât și în perioada până la 1945, de creditele cerute și la preț convenabil.

Defecțiunea fundamentală a constat în utilizarea, îndeosebi până la 1916, prioritar neproductivă a împrumuturilor contractate, o dată cu valoarea multor moșii vândute pentru achitarea marilor datorii făcute în străinătate sau în țară. Îmbunătățirile agro-funciare pe marea proprietate au fost nesemnificative în producția agricolă.

Creditul pentru țărănime, organizat după 1890 prin băncile populare și apoi prin Casa rurală înregistrează, până la 1914, un proces de dezvoltare și consolidare, reușind să scoată o parte a plugarilor din chinga cămătăriei și a învoielilor agricole. După reforma agrară din 1921 și în toată perioada până în 1945, acțiunea statului și a B.N.R. în sprijinirea populației rurale a fost canalizată spre lărgirea și consolidarea exploatațiilor înstărite considerate ca bază viabilă a economiei agrare țărănești și sprijin politic la sate. După cum arată datele statistice creditul obținut de categorile sărace ale țărănimii la băncile populare a fost parțial utilizat pentru consum.

Creditul destinat economiei țărănești de către instituții de stat, de bănci particulare și cămătari a fost, în general, scump, depășind rata de rentabilitate a majorității gospodăriilor debitoare ceea ce a făcut ca în loc să le ridice starea materială le-a înrăutățit-o. Doar o parte restrânsă de exploatații rurale, înstărite – capitaliste, au avut posibilitatea să valorifice creditele contractate, indiferent din ce surse, mărindu-și acumulările și patrimoniul și sporind cu evidență ponderea acestei categorii în structura economico-socială rurală a țării.

În general însă masa creditelor, în decursul celor peste șapte decenii, plasată în agricultură, a fost mult sub necesitățile ramurii; a reprezentat doar o fracțiune returnată scump, din venitul național creat aici, iar utilizarea ei nu s-a materializat în rezultate de investiție și producție vizibile. Din contră, pentru o largă categorie de debitori – țărănimea mică – creditul contractat s-a transformat într-un instrument suplimentar de exploatare și menținere în starea precară a gospodăriei agricole. La acestea se adaugă caracterul politic, în interesul partidelor de guvernământ, al manevrării organismelor bancare și creditului pentru țărănime, ceea ce i-a deteriorat și mai mult funcția sa economică.

Sursele statistice ale vremii nu prezintă în mod centralizat volumul de credite destinate agriculturii, ci numai pe diferite instituții de credit și pentru diferiți ani.

Tabelele ce urmează înfățișează, pentru perioade cât mai lungi, indicatori principali ai activității instituțiilor specializate de credit agricol. Datele au fost culese și prelucrate din surse diferite, în principal, din dările de seamă a acestor instituții.

I

CREDITUL AGRICOL PENTRU PROPRIETATEA ŞI EXPLOATAŢIA MARE

Tabelul 63

Principalele operaţiuni ale Creditului funciar rural[1], în perioada 1873–1944

mii lei

Anii	Emisiune de obligaţiuni	Datoria proprietarilor	Anuităţile datorate	Fonduri de garanţie
1	2	3	4	5
1873	374	374	17	---
1874	17 204	17 181	393	387
1875	30 308	30 002	1 504	620
1876	37 046	35 976	2 533	794
1877	39 393	37 955	2 824	237
1878	44 574	42 405	3 014	322
1879	51 081	51 582	3 521	1 198
1880	59 980	56 611	4 114	1 322
1881	65 440	62 041	4 547	1 429
1882	79 234	72 180	4 972	3 186
1883	90 942	79 879	5 506	3 458
1884	101 416	91 053	6 018	4 104
1885	117 224	98 326	6 533	4 983
1886	126 994	105 753	6 837	5 583
1887	137 757	112 702	7 261	6 238
1888	150 759	117 878	7 637	6 947

1	2	3	4	5
1889	170 221	124 254	7 661	7 820
1890	190 054	134 314	7 894	9 329
1891	221 494	146 361	8 262	10 307
1892	236 272	158 852	8 815	11 206
1893	253 617	173 139	9 597	12 234
1894	269 029	185 841	10 492	13 174
1895	284 144	199 163	11 272	14 193
1896	304 272	215 917	12 151	15 438
1897	321 044	225 817	13 068	16 481
1898	342 992	245 755	13 940	17 616
1899	361 218	255 900	14 661	17 548
1900	370 998	259 176	15 393	19 482
1901	376 293	259 441	15 573	20 501
1902	392 999	268 547	15 893	21 699
1903	407 700	276 142	17 218	23 205
1904	423 539	281 169	17 369	24 336
1905	440 022	288 130	17 554	25 822
1906	465 956	299 055	17 632	26 994
1907	484 090	307 995	18 623	28 196
1908	502 060	317 512	18 880	24 424
1909	530 819	333 098	19 684	31 071
1910	558 612	350 266	20 734	32 720
1911	537 409	373 806	21 847	34 700
1912	657 921	418 857	23 616	37 065
1913	698 467	450 040	26 047	39 100
1914	724 514	467 614	27 745	41 008
1915	725 114	461 776	28 433	42 505
1916	739 607	468 669	28 437	44 605
1917–1918	739 607	468 395	57 583	47 880
1919	739 607	465 569	28 682	49 717
1920	740 801	462 798	30 342	51 713
1921	743 408	462 326	30 459	53 898
1922	749 752	466 881	30 478	56 301
1923	755 142	466 707	30 724	58 107

Continuare *tabelul 63*

1	2	3	4	5
1924	781 772	445 404	33 846	27 890
1925	851 162	558 718	47 797	33 789
1926	1 070 405	743 903	48 231	35 305
1927	1 346 806	963 998	52 687	43 325
1928	1 618 466	1 158 608	73 575	46 830
1929	1 860 286	1 717 083	294 545	51 239
1930	1 909 436	1 696 370	387 732	53 941
1931	1 974 432	1 470 775	244 382	57 471
1932	1 974 432	1 360 791	312 325	61 701
1933	1 974 432	1 313 349	394 844	71 384
1936	1 974 432	491 516	36 788	55 056
1940	1 995 885	467 859	32 112	59 841
1942	2 028 897	478 094	40 137	70 460
1943	2 045 697	476 142	46 763	71 871
1944	2 045 697	468 429	65 440	71 707

SURSE : Întocmit pe baza datelor din: „Anuarul statistic al României", 1904, 1912, 1915/1916, 1927, 1929–1940; Victor Slăvescu, *Creditele funciare din România*, București, 1924; Arhiva B.N.R., Fond Serviciul de studii, Dări de seamă ale Consiliului de administrație către adunarea generală a acționarilor, 1930–1944.

NOTE : [1] Este denumirea prescurtată utilizată pentru „Prima societate de credit funciar român din București", creată pe bază legii din aprilie 1873. Societatea avea asigurat prin lege privilegiul pe 10 ani, apoi mărit la 30 de ani și prelungit ulterior, de a emite obligațiuni funciare rurale; durata societății, inițial stabilită la 60 ani, în 1882 este considerată ca nelimitată, Principalele operațiuni erau: împrumuturi pe ipotecă pe termen lung marilor proprietari funciari, cu plata prin anuități, împrumuturi pe ipotecă pe termen scurt, emisiunea de scrisuri funciare pentru împrumuturi acordate etc. Membrii Societății deveneau toți proprietarii care contractau împrumuturi; toate ipotecile garantau în mod solidar împrumuturile și respectiv obligațiunile contractate de societate.

Creditul funciar rural a fost cea mai mare instituție de credit agricol din țară. Împrumuturile contractate ajung, între anii 1900–1913, să fie aproximativ egale cu veniturile bugetului statului iar societatea deținea în gaj între 1/3–1/2 din suprafața marii proprietăți. Inflația din anii 1916–1926, urmările reformei agrare din anul 1921, criza economică din perioada 1929–1933, ca și conversiunea datoriilor agricole – 1934 – diminuează substanțial rolul și importanța activității Creditului funciar rural; inflația din anii războiului 1940–1945 și reforma agrară din 1945 scot societatea de credit a marilor proprietari din rândul instituțiilor bancare ale țării.

Cei patru indicatori urmăriți în tabel: obligațiunile emise, datoria proprietarilor, anuitățile datorate și fondurile de garanție înfățișează dinamica principalelor operațiuni ale Creditului funciar rural pe o perioadă de șapte decenii. De observat că indicatorii exprimați în monedă curentă, stabilă – aur – până la 1915 și sub puternica depreciere de inflația anilor 1916–1926 și apoi a perioadei 1936–1944, îngreuiază comparabilitatea lor.

Tabelul 64

Principalele operațiuni ale Creditului funciar urban[1] București, în perioada 1875–1946

mii lei

Anii	Emisiuni de obligațiuni	Împrumuturi realizate anual	Datoria proprietarilor	Rest de plată în contul anuităților	Fonduri de garanție
1	2	3	4	5	6
1875	---	2 976	---	---	56
1876	---	1 860	---	---	106
1877	---	625	---	---	116
1878	---	1 806	---	---	153
1879	---	4 207	---	---	246
1880	---	4 287	---	---	341
1881	---	4 149	---	---	437
1882	---	6 996	---	---	563
1883	---	8 519	---	---	738
1884	35 979	6 427	---	1 125	854
1885	40 006	5 159	---	1 276	954
1886	42 232	3 797	---	1 572	906
1887	44 031	3 335	---	1 203	1 073
1888	47 006	4 934	---	1 192	1 159
1889	49 965	6 353	---	1 281	1 243
1890	53 533	7 622	---	1 273	1 781
1891	58 740	9 505	---	1 482	1 987
1892	65 366	9 444	---	1 622	2 302
1893	70 869	8 941	---	1 852	2 645
1894	79 025	12 184	---	2 810	3 090
1895	90 777	15 832	---	2 703	3 665
1896	105 223	20 138	---	3 220	4 318
1897	119 527	20 855	---	4 027	5 022
1898	141 792	30 081	---	4 388	6 026
1899	168 583	34 204	653	6 529	7 225
1900	182 830	20 316	556	8 753	8 208

Continuare *tabelul 64*

1	2	3	4	5	6
1901	178 849	1 801	931	9 782	8 475
1902	176 536	3 517	2 225	9 553	9 640
1903	173 071	3 212	6 219	8 060	10 251
1904	170 209	2 698	13 892	7 602	9 770
1905	166 587	1 701	21 978	6 617	11 185
1906	161 542	1 931	29 814	5 501	11 493
1907	158 066	2 364	30 560	4 822	12 004
1908	156 038	5 192	29 506	4 506	12 639
1909	153 426	4 342	25 868	4 194	13 190
1910	150 833	4 834	22 295	4 125	13 208
1911	150 754	6 891	18 526	3 617	13 250
1912	157 030	14 182	13 292	3 434	13 443
1913	162 472	13 543	160 235	3 354	13 646
1914	171 280	16 712	169 176	3 989	14 037
1915	175 581	13 272	173 596	4 053	14 278
1916	171 309	4 146	159 511	4 146	14 458
1917		---		---	14 480
1918	183 748	---		---	14 560
		mil. lei			
1919	---	20,8	168,8	13,1	15,0
1920	199,9	30,7	182,8	11,0	15,8
1921	207,7	21,1	190,0	10,2	16,2
1922	278,6	85,4	261,7	9,8	18,1
1923	355,8	102,6	337,6	18,2	20,3
1924	---	138,4	---	14,9	---
1925	552,8	137,1	530,2	22,2	29,3
1926	726,1	220,9	700,0	18,6	35,2
1927	953,6	283,1	926,5	27,8	42,4
1928	1 553,9	666,7	1 511,8	32,6	61,4
1929	2 108,1	667,8	2 047,3	44,9	80,8
1930	2 508,1	546,1	2 431,8	76,2	104,3

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

Continuare *tabelul 64*

1	2	3	4	5	6
1931	2 778,7	549,2	2 695,1	115,2	121,9
1932	2 536,6	56,9	2 438,8	152,8	131,9
1933	2 298,0	---	2 227,2	179,3	136,1
1934	1 722,1	---	1 665,0	126,1	123,0
1935	1 662,4	---	1 601,0	51,2	126,5
1936	1 616,3	29,7	1 524,6	44,1	127,6
1937	1 659,3	155,9	1 599,9	50,1	130,0
1938	1 847,4	278,9	1 783,1	51,3	135,3
1939	2 011,5	265,5	1 938,8	56,9	142,7
1940	2 074,4	201,3	1 999,7	60,6	144,9
1941	2 101,1	177,0	2 020,6	58,7	172,6
1942	2 180,0	266,9	2 096,9	47,9	151,1
1943	2 448,8	428,1	2 357,2	54,7	159,8
1945	4 569,6	2191,2	4 394,5	114,4	115,0
1946	19 313,6	15 302,9	18 743,2	138,1	442,6

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: „Anuarul statistic al României", 1904, 1912, 1915–1916, 1927, 1929–1940; Victor Slăvescu, *Creditele funciare din România,* Bucureşti, 1924; Arhiva B.N.R., Fond Serviciul de studii, Dări de seamă ale Consiliului de administraţie către adunarea generală a acţionarilor, 1930–1944.

NOTE: [1] Termen folosit în literatura economică, titlul exact fiind „Societatea creditului funciar urban din Bucureşti". A fost constituit în decembrie 1874 şi a început să funcţioneze în 1875 în baza legii din 1873 de creare a creditului funciar în România. Această societate, ca şi cea de la Iaşi, acorda împrumuturi şi emitea obligaţiuni pe termen lung şi credite pe termen scurt proprietarilor de imobile urbane. Creditul funciar urban asigura, ca şi celelalte societăţi de credit funciar, împrumuturi cu dobânzi de 6–10% faţă de 15–24% ale cămătarilor sau ale băncilor speculative şi influenţând astfel nivelul dobânzilor pe piaţă în sensul coborârii lor. La început societatea a emis scrisuri funciare cu dobândă de 7%, apoi cu 5% care rămân tipul definitiv, pe piaţă, adoptat de toate creditele funciare.

Indicatorii din tabel: emisiune de scrisuri funciare sau obligaţiuni la sfârşitul fiecărui an, împrumuturile acordate anual, anuităţile de plată şi fondurile de garanţie, înfăţişează corelat desfăşurarea activităţii societăţii. Barometrul evoluţiei îl reprezintă împrumuturile acordate anual; ele marchează creşteri şi reduceri determinate de solicitarea şi de preţul spaţiului locuit urban în strânsă legătură cu variaţia nivelului chiriilor. Datele arată o sporire a împrumuturilor până la 1883 urmată de o reducere până la 1887 după care volumul împrumuturilor creşte până la 1899; criza din anii 1899 şi 1900 produce un recul drastic, pentru un deceniu, scăzând interesul faţă de asemenea împrumuturi din cauza preţului redus al imobilelor şi al chiriei. În anii interbelici fluctuaţia este amplificată de inflaţie, de criza economică din 1929–1933 şi apoi de inflaţia galopantă din anii războiului şi postbelici. În aceste intervale datoriile proprietarilor ajung la nivelul emisiunii de obligaţiuni. Perioadele de criză se remarcă prin sporirea datoriei proprietarilor. Creditele funciare ale asociaţiilor de proprietari urbani au jucat un rol însemnat în stimularea construcţiilor particulare de locuinţe din oraşele ţării.

Tabelul 65

Principalele operațiuni ale Creditului funciar urban Iași, în perioada 1882–1940

mii lei

Anii	Capital social	Fonduri de rezervă	Emisiuni de obligațiuni	Anuități datorate	Anuități neîncasate
1	2	3	4	5	6
1882	---	---	4 023	129	4
1883	175	22	6 586	324	20
1884	---	---	8 558	480	93
1885	---	---	10 986	---	---
1886	---	---	13 506	812	107
1887	---	---	16 179	968	191
1888	---	---	16 950	1 090	153
1889	---	---	17 797	1 176	185
1890	---	---	17 712	1 190	73
1891	---	---	18 407	1 219	77
1892	---	---	19 012	1 264	26
1893	411	---	18 163	1 297	125
1894	---	---	18 917	1 328	12
1895	434	61	20 600	1 318	55
1896	---	---	27 671	1 437	149
1897	---	---		1 493	165
1898	---	---		1 625	182
1899	---	---		1 986	396
1900	688	98	27 493	2 247	373
1901	---	---		2 217	259
1902	---	---	27 918	2 159	541
1903	---	---		2 132	547
1904	---	---		2 132	524
1905	656	101		2 133	491
1906	---	---		2 021	71
1907	---	---		2 085	312
1908	---	---		2 054	159
1909	---	---		2 048	31
1910	---	1 737		2 044	83
1911	---	---		2 112	445
1912	---	---		2 166	17

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1	2	3	4	5	6
1913	---	---	29 528	2 280	178
1914	---	---	33 141	2 444	36
1915	---	---	34 821	2 638	---
1916	910	1 807	37 725	2 761	532
1917	---	---	37 725	2 880	1 511
1918	---	---	37 900	2 872	486
1919	---	---	38 710	2 928	---
1920	1 048	1 837	43 558	3 138	---
1921	1 508	1 940	65 274	3 624	2 767
1922	2 821	2 010	83 476	5 206	3 187
1923	2 876	2 150	132 512	7 266	4 590
1924	6 206	2 595	298 442	11 147	6 250
1925	9 118	2 980	436 993	21 841	10 598
1926	10 992	3 581	526 902	32 366	18 265
1927	13 221	3 794	625 714	38 761	18 264
1928	15 581	6 975	736 769	46 183	20 338
1929	19 392	8 552	910 840	56 061	25 064
1930	22 096	9 557	1 133 149	71 222	46 654
1931	24 082	10 528	1 108 073	76 729	59 529
1932	23 261	11 029	1 002 258	133 428	87 949
1933	20 770	11 262	912 578	64 501	44 207
1934	9 187	9 187	655 295	34 121	12 466
1935	14 737	9 196	605 176	43 359	18 475
1936	14 696	9 373	574 311	47 127	24 117
1937	12 785	9 760	538 619	26 364	---
1938	12 355	10 559	520 023	24 682	---
1939	12 106	7 672	502 753	29 526	---
1940	11 959	6 956	490 065	---	34 881

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: Maria Andrievici-Dumitrescu, *Societatea creditului funciar din Iaşi 1881–1940,* Iaşi, 1941; *Société du Credit Foncier Urban de Jassy. 50 ans d'activité 1881–1931,* Bucureşti, 1931.

NOTE: [1] Societatea Creditului funciar urban din Iaşi s-a constituit în 1881 pe baza legislaţiei creditului funciar din 1873.

Activitatea Creditului urban din Iaşi a fost de amploare mai mică în comparaţie cu Creditul urban din Bucureşti, ceea ce se confirmă prin valoarea emisiunilor de obligaţiuni. Dezvoltarea împrumuturilor a suferit mari oscilaţii, creşteri şi scăderi în raport de conjunctura economică. Spre deosebire de împrumuturile funciare rurale prevalent contractate pentru cheltuielile de consum ale marilor proprietari, împrumuturile funciare urbane se angajau şi pentru construcţii care manifestau sensibilitate la mişcarea economică. Datele privitoare la numărul de împrumuturi şi la valoarea lor, în perioada 1881–1923 arată acest mod de evoluţie:

Anul	Numărul împrumuturilor	Valoarea împrumuturilor mii lei	Anii	Numărul împrumuturilor	Valoarea împrumuturilor mii lei
1	2	3	1	2	3
1881	29	863	1903	23	414
1882	136	3 160	1904	14	373
1883	155	2 563	1905	14	379
1884	147	2 197	1906	3	148
1885	219	2 655	1907	38	586
1886	213	1 714	1908	38	667
1887	185	2 009	1909	70	1 364
1888	154	1 693	1910	108	2 704
1889	58	828	1911	100	1 892
1890	34	428	1912	139	5 443
1891	60	905	1913	79	2 987
1892	59	631	1914	145	5 109
1893	80	891	1915	72	3 086
1894	54	1 051	1916	64	4 634
1895	90	1 682	1917	1	14
1896	103	1 279	1918	11	540
1897	82	1 460	1919	32	3 209
1898	187	5 364	1920	93	9 167
1899	211	5 689	1921	33	25 236
1900	62	1 242	1922	56	11 889
1901	24	291	1923	42	45 014
1902	13	263			

(Victor Slăvescu, *Creditele funciare din România,* Bucureşti, 1924, p. 60–61).

Tabelul 66

Principalele operațiuni ale Creditului național agricol[1]

mil. lei

Anii	Capital social	Fonduri de rezervă	Împrumuturi pentru producție, exploatare și cumpărare de inventar	Împrumuturi pentru cumpărare de pământ
1938–1942	1 000	---	2 243	512
1942	1 000	2	1 529	262
1943	1 000	31	1 396	376
1944	1 000	45	951	283
1946	1 000	495	50 162	6 993
1947[x]	966	4	579	10

SURSA: Arhiva B.N.R., Fond Serviciul de studii. Creditul național agricol, Dare de seamă anuală a Consiliului de administrație, pe anii 1942–1947.

NOTĂ: [1] A fost creat în anul 1938 sub denumirea de Institut național de credit agricol pentru finanțarea agriculturii mici și mijlocii. În 1939 i se schimbă denumirea și i se lărgește sfera de activitate – Banca pentru industrializarea produselor agricole la care statul participa cu 50% din capital și B.N.R. cu 42% din capital; ea și-a constituit sucursale în 29 de județe. În noiembrie 1940 se transformă în Creditul național agricol activând cu această denumire până în 1948.

[x] Lei 1947, după stabilizare.

Tabelul 67

Împrumuturile acordate de Creditul național agricol[1], pe categorii de exploatații, în perioada 1938–1942

Categoria	1938	1939	1940	1941	1942
1	2	3	4	5	6
Total					
Credite, mil. lei	276,5	305,4	110,3	181,6	1 096,3
Debitori, număr	31 197	20 004	4 893	3 390	15 085
Suprafețe, ha	209 484	177 573	83 847	54 282	221 102
Credite, lei pe ha	1 320	1 720	1 315	3 345	4 958
Credite pe debitor	8863	15 267	22 542	53 569	72 675
Până la 5 ha					
Credite, mil. lei	95,7	41,4	6,9	16,4	89,8
Debitori, număr	15 172	7 521	753	867	2 321
Suprafețe, ha	58 608	21 621	3 282	4 067	9 743
Credite, lei pe ha	1 633	1 915	2 102	4 032	9 217
Credite pe debitor	6 308	5 505	9 163	18 916	38 690
De la 5–15 ha					
Credite, mil. lei	123,5	138,4	26,8	56,3	355,3
Debitori, număr	13 754	3 415	3 247	1 831	9 979
Suprafețe, ha	96 791	87 389	29 768	18 028	74 014
Credite, lei pe ha	1 276	1 584	900	3 123	4 800
Credite pe debitor	8 979	14 700	8 254	30 748	35 605
De la 15–30 ha					
Credite, mil. lei	34,0	44,3	12,9	28,6	155,3
Debitori, număr	1 744	1 800	455	481	1 744
Suprafețe, ha	35 472	32 935	8 782	8 782	41 712
Credite, lei pe ha	959	1 345	1 469	3 257	3 723
Credite pe debitor	19 495	24 611	28 352	59 459	89 048
De la 30–50 ha					
Credite, mil. lei	13,0	18,7	6,0	12,4	74,2
Debitori, număr	376	525	113	96	334

Continuare *tabelul 67*

1	2	3	4	5	6
Suprafețe, ha	12 568	19 753	3 686	3 140	11 001
Credite, lei pe ha	1 034	947	1 628	3 949	6 745
Credite pe debitor	34 574	35 619	53 097	129 167	222 156
Peste 50 ha					
Credite, mil. lei	10,2	62,7	57,7	67,9	421,5
Debitori, număr	151	743	325	115	707
Suprafețe, ha	6 045	15 871	18 321	20 326	84 636
Credite, lei pe ha	1 687	3 951	3 149	3 341	4 980
Credite pe debitor	67 550	84 388	117 538	590 435	596 181

SURSA: Creditul național agricol, exercițiul V, 1942.

NOTE: [1] În anul 1937 s-a creat Institutul național de credit agricol pentru finanțarea agriculturii mici și mijlocii; capitalul inițial de 1 000 mil. lei a fost subscris în principal de stat – 500 mil. lei – și B.N.R. – 424,5 mil. lei; restul de 75,5 mil. lei a fost angajat de principalele instituții de credit agricol: Banca centrală cooperativă – 30 mil. lei; Creditul ipotecar agricol – 30 mil. lei; Creditul funciar rural – 10 mil. lei. Banca agricolă – 50 mil. lei și Casa rurală – 500 mii lei. Crearea Institutului național de credit agricol a fost argumentată prin faptul că instituțiile de profil existente nu au soluționat nevoia de credite pentru țărănime. Această sarcină revenea noii bănci specializate.

Statul se obliga să-și sporească contribuția la dezvoltarea capitalului cu câte 100 mil. lei pe an până la 2 500 mil. lei. Prin legea din ianuarie 1939 se schimbă denumirea institutului în Banca pentru industrializarea și valorificarea produselor agricole – B.I.N.A.G. În noile condiții, banca își lărgea sfera de activitate aprovizionând cu credite celelalte instituții de credit funciar pe termen scurt – 3–12 luni, pentru producție și exploatare; pe termen mediu, 1–5 ani pentru înzestrare cu inventar viu și mort, și pe termen lung – până la 30 de ani – în scopul îmbunătățiilor funciare și cumpărărilor de pământ.

De asemenea, se urmărea finanțarea valorificării produselor agricole prin acordare de credite exportatorilor, industriilor agricole, în scopul procurării de mașini și unelte agricole etc. Dobânda B.I.N.A.G. nu putea fi mai mare de 2% peste scontul B.N.R. Banca se bucura de privilegii speciale – scutiri de impozite, de taxe, prioritate la recuperarea creditelor etc.

În decembrie 1940, B.I.N.A.G. se transformă în Creditul național agricol fără să i se modifice obiectivele esențiale. Institutul a funcționat până la etatizarea din anul 1949.

De notat că în perioada 1938–1942 s-au acordat credite de 4 296,4 mil. lei cu următoarea destinație: exploatare și producție, 830,7 mil. sau 19,3%, viticultură, 213,9 mil. sau 5%, procurare de inventar, 1 198,6 mil. lei reprezentând 27,9% din totalul creditelor, pentru cumpărări de pământ, 398,9 mil. lei sau 9,3% și investiții, 112,6 mil. lei sau 7,6%; de asemenea, în scopul valorificării și industrializării producției agricole au fost făcute împrumuturi de 1 541,7 mil. lei reprezentând ponderea cea mai ridicată din total – 35,9%.

De reținut că după 1938 ritmul inflației sporește, astfel că valoarea reală a creditelor este mai redusă decât cifrele specificate.

II

CREDITUL AGRICOL PENTRU PROPRIETATEA ŞI EXPLOATAŢIA MICĂ

COOPERAŢIA DE CREDIT – Introducere

Aceasta a luat naştere în România la sfârşitul secolului trecut şi a progresat accelerat până la primul război mondial din necesitatea ţărănimii de a ieşi din plasa creditelor cămătăreşti speculative.

Cooperaţia de credit, în special sub forma băncilor populare, a reprezentat în mişcarea cooperativă românească principala ramură de activitate, concentrând peste jumătate din numărul unităţilor, a membrilor şi a mijloacelor financiare ale acesteia.

Faţă de avântul luat de crearea băncilor populare la sfârşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea, statul a găsit necesar să pună mişcarea cooperatistă sub o formă de organizare şi de conducere unitară, să-i asigure anumite avantaje pentru a încuraja dezvoltarea ei, s-o înzestreze cu organisme de îndrumare, control şi să-i reglementeze activitatea. În acest sens se adoptă, în 1903, prima lege asupra cooperaţiei în România – Legea băncilor populare şi a Casei centrale.

Ulterior, legislaţia a suferit modificări, apoi a cuprins întregul spaţiu cooperatist nu numai cel de credit. În anul 1928 intră în vigoare Codul cooperaţiei, o lege mult mai completă, dar în anul următor, 1929, cu schimbarea guvernului, se adoptă o nouă lege de organizare a cooperaţiei, urmată de cea din 1935, de alta din 1938 etc. Prin legea din anul 1938, conducerea diferitelor tipuri de cooperaţie se organizează sub forma Institutului naţional al cooperaţiei – INCOOP.

Departe de a reprezenta stadii de perfecţionare a reglementării organizării şi conducerii cooperaţiei, legislaţia şi instituţiile centrale, mereu schimbate, au afectat activitatea mişcării cooperatiste.

Reprezentând o instituţie economico-socială cu interese de masă, amestecul guvernelor, al partidelor politice în acţiunea şi politica cooperatistă, în scopuri electorale, a guvernat activitatea de îndrumare, conducere şi control ale verigilor superioare ale sistemului ceea ce, după opinia majorităţii specialiştilor, a produs daune organismului cooperatist.

Băncile populare, organizate iniţial la sate, se răspândesc şi la oraşe, chiar într-un raport mai mare faţă de populaţia mediului.

După formarea statului național unitar în 1918, în sistemul cooperației se cuprind și cooperative ale minorităților naționale, care se adaptează treptat normelor de funcționare prevăzute în legile anterioare ale cooperației.

Situațiile statistice înfățișează o serie de indicatori principali ai activității cooperației de credit în perioada 1900–1945, reflectând aspecte economico-sociale. Ele confirmă caracterul de masă al băncilor populare: în 1913 aproape jumătate din gospodăriile rurale participau direct sau indirect – ca membri sau debitori – la băncile populare. În perioada interbelică sfera de cuprindere a lor se reduce la 1/4–1/3 din gospodăriile rurale. În măsură și mai însemnată se micșorează participarea la capitalul social și la activitatea de credit; băncile populare, în primul deceniu postbelic, sunt depășite de concurența băncilor mici și mijlocii speculative care preiau o parte însemnată din clientela țărănească.

Inflația postbelică, până în 1926, criza economică din anii 1929–1933, apoi conversiunea datoriilor agricole din 1934, toate au concurat la slăbirea substanțială a organismului de credit cooperatist. Sprijinul statului – organizatoric și financiar – a fost mult insuficient pentru a compensa acțiunea factorilor menționați și a restabili încrederea țărănimii în băncile populare.

Modificările suferite de creditul cooperatist în cele 4 decenii de la legiferarea lui nu s-au datorat schimbărilor în componența membrilor. Datele expuse arată că până la 1913 circa 91% din asociați erau țărani; după 1919 se remarcă o tendință de reducere a acestora și de creștere a meseriașilor și a unor categorii de funcționari – creștere care, evident, vizează în primul rând băncile populare urbane.

Participarea membrilor cu capital, pe grupe, arată până la 1912 un proces de sporire a ponderii membrilor cu participare de peste 50 lei aur și reducere a ponderii celor cu subscrieri sub 50 lei. În schimb, crește sensibil ponderea capitalului subscris de peste 1 000 lei și se reduce cel cu sume mici, ceea ce atestă creșterea influenței financiare în băncile populare a categoriilor înstărite de țărani, a negustorilor și chiar a marilor proprietari și arendași; membrii cu subscrieri de capital peste 2 000 lei în anii 1907–1912 își sporesc ponderea de la 0,4 la 1,4%, iar capitalului de la 16,8% la 27% în totalul capitalului.

Perioada interbelică (date în acest sens există numai pentru anii 1924–1931) marchează o reducere substanțială a valorii capitalului subscris. Dacă se ia în calcul deprecierea, de 30–40 ori pentru acești ani, a leului față de 1913, membrii care în anii 1930–1931 au subscris între 1 000–5 000 lei și în lei aur corespundeau categoriei de 33–152 lei, reprezentau circa 30%, iar cei până la 15 lei aur în medie 32%.

Diminuarea de câteva ori a participării individuale la capitalul social a condus la reducerea fondurilor și a puterii economice a cooperației de credit.

În linii mari, aceleași manifestări le înregistrează și depunerile la băncile populare.

În anii războiului al doilea mondial, datorită reducerii puternice a valorii monedei, a creșterii inflației, forța financiară a cooperației de credit și interesul țărănimii pentru ea diminuează și mai mult.

Instructive apar motivațiile, pe grupe, a creditelor contractate la băncile populare.

Între 1907–1912, din totalul creditelor acordate, ponderea celor pentru cumpărare de pământ sporește de la 15–23%, pentru arenzi de la 10,5–14,7%, scăzând cele cu scop de hrană și nutreț – 20,9–14,7 %, cât și pentru cumpărare de vite și unelte – 37,9–29,9%.

În anii interbelici – 1924 și 1925 – împrumuturile pentru cumpărare de pământ și plata arenzilor se mențin ridicate – împreună 36,3%–33,5% – atestând în continuare, și după reforma agrară, preocuparea unei părți a țărănimii pentru procurare de pământ. Nevoia de inventar și de vite de muncă sporește considerabil după crearea noilor gospodării prin reforma agrară din 1921; creditele acordate în acest scop de băncile populare reprezentau 43% în 1924 și 38% în anul 1925.

Cooperația de credit, în perioada modernă a României, a avut ca scop important degrevarea țărănimii de povara împrumuturilor cămătărești, fructificarea unor economii din mediul rural, obișnuirea țărănimii cu forme comune de organizare și activitate. Rolul și funcțiile sale au fost subminate de factori subiectivi și obiectivi menționați, de interese economice antagoniste din cadrul unităților, de subordonarea mișcării cooperatiste scopurilor politice. Sprijinul statului atât de mult solicitat s-a materializat în credite ieftine și modalități de organizare insuficiente pentru progresul organismului cooperatist dar necesare pentru supraviețuire.

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITARĂ

Tabelul 68

Băncile populare[1], după număr de membri, capital social vărsat şi activ al bilanţului[2], în perioada 1900–1946

Anii	Bănci	Membri	Capital social vărsat	Activ
	număr	număr	mii lei	mii lei
1	2	3	4	5
1900	[3] 79	---	---	---
1901	251	20 604	20	---
1902	709	59 618	---	---
1903	1 026	---	---	---
1904	1 625	121 786	6 851	10 169
1905	1 849	198 411	13 666	16 703
1906	2 021	240 253	18 510	27 275
1907	2 223	295 325	27 746	41 153
1908	2 410	346 707	37 852	58 671
1909	2 543	402 938	49 034	75 709
1910	2 656	454 187	61 016	93 568
1911	2 755	510 118	79 592	121 477
1912	2 862	563 270	99 068	157 155
1913	2 901	583 632	107 142	170 790
1918	2 965	641 359	186 439	325 265
1919	3 114	678 061	243 439	482 218
1920	3 194	752 864	301 850	646 304
1921	3 211	705 150	348 063	813 460
1922	3 713	717 507	396 975	1 064 029
1923	3 747	875 879	478 915	1 507 953
1924	3 956	847 217	584 035	1 894 469
1925	4 207	886 844	745 357	2 709 845
1926	4 413	915 515	971 747	3 608 670
1927	4 766	962 515	1 265 465	4 414 494
1928	4 743	1 013 970	1 563 349	5 313 797

Continuare *tabelul 68*

1	2	3	4	5
1929	4 757	1 002 926	1 799 351	7 248 725
1930	4 679	994 224	1 986 622	7 768 890
1931	4 742	996 269	2047 315	7 936 624
1932	4 695	969 453	1 978 752	7 746 711
1934	4 577	946 532	1 953 383	7 566 093
1935	4 674	957 751	1 902 329	6 411 206
1936	4 633	963 637	1 799 152	4 877 374
1937	4 618	962 624	1 808 357	4 812 034
1938	4 525	975 130	1 854 866	5 053 679
1939	3 954	873 543	1 720 000	5 054 000
1940	3 920	909 225	1 735 000	5 168 000
1941	4.085	998 565	1 839 000	6 267 000
1945	3 504	986 323	---	21 358 000
1946	3 076	1 034 370	---	173 328 000

SURSE: „Anuarul statistic al României", 1904, 1909, 1915–1916, 1930, 1939–1940; Situația mișcării cooperative din România la începutul exercițiului 1941, 1942.

NOTE : [1] Nu sunt cuprinse formele de credit cooperatist ale minorităților naționale. Din 1930 de când s-a urmărit statistic situația lor se prezintă astfel:

Anii	Bănci	Membri	Capital social	Activ
	număr	număr	mii lei	mii lei
1930	546	133 000	46,2	1 108,6
1931	549	135 558	57,4	1 057,1
1932	546	130 493	51,2	986,7
1934	571	132 350	52,8	971,1
1935	599	138 508	62,7	873,7
1936	602	139 704	62,7	776,8
1937	595	142 306	65,9	536,9
1938	585	140 313	84,5	554,5

[2] Datele referitoare la cooperația de credit nu sunt aceleași în diferite surse.

[3] Până la 1900 sursele arată numai numărul de bănci populare existente astfel: 1891–1892: 1; 1893–1895: 6; 1896–1898: 17; 1899: 32.

Tabelul 69

Băncile populare, după numărul de membri şi capitalul social vărsat, în perioada 1921–1938

Anii	Unităţi	Membri	Capital social vărsat	Revin în medie la o unitate		Capital pe un membru	Membri cooperatori la 1 000 locuitori
				membri	capital		
	nr.	mii	mil. lei	nr.	mii lei	lei	
1	2	3	4	5	6	7	8
1921	3 211	705	348	220	253	494	45
1922	3 213	718	399	223	331	556	45
1923	3 747	826	479	220	402	580	51
1924	3 956	847	584	214	479	689	52
1925	4 207	887	745	211	644	840	53
1926	4 413	915	972	207	818	1 062	54
1927	4 766	963	1 265	202	926	1 314	56
1928	4 743	1 014	1 563	214	1 119	1 541	58
1929	4 732	1 003	1 799	212	1 527	1 794	57
1930	4 679	994	1 987	212	1 660	1 999	55
1931	4 742	996	2 047	210	1 674	2 055	55
1932	4 695	969	1 979	206	1 650	2 042	53
1933	4 577	947	1 953	207	1 653	2 062	51
1935	4 674	958	1 902	205	1 372	1 985	50
1936	4 633	964	1 799	208	1 053	1 866	50
1937	4 618	963	1 808	209	1 042	1 877	49
1938	4 525	975	1 854	215	1 117	1 902	49

SURSE : Calculat după „Anuarul statistic al României", 1939 şi 1940.

Tabelul 70

Structura[1] membrilor băncilor populare, după profesiune, în perioada 1906–1931, ani diferiți

mii

Anii	Total membri	Țărani	Negustori	Meseriași	Mari proprietari funciari	Funcționari	Învățători	Preoți	Alții
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1906	239,0	216,8	5,1	3,8	1,7	5,7	3,1	2,8	---
1910	454,2	412,5	8,3	9,5	4,8	10,6	4,7	3,8	---
1913	583,6	530,5	10,4	15,0	4,7	14,2	5,0	3,8	---
1919	678,0	615,4	11,0	17,1	9,0	16,3	5,5	3,7	---
1923	875,9	760,4	25,4	17,3	16,4	39,6	5,6	5,1	6,1
1927	962.5	827,6	21,7	49,1	15,8	32,8	10,4	5,1	---
1931	996,3	795,8	17,7	50,2	17,7	51,3	26,9	6,0	30,7

Tabelul 71

Structura membrilor băncilor populare, după profesiune, în perioada 1906–1931, ani diferiți

ponderi

Anii	Total membri	Țărani	Negustori	Meseriași	Mari proprietari funciari	Funcționari	Învățători	Preoți	Alții
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1906	100,0	90,7	2,1	1,6	0,7	2,4	1,3	1,2	---
1910	100,0	90,8	1,9	2,1	1,1	2,3	1,0	0,8	---
1913	100,0	90,9	1,8	2,6	0,8	2,4	0,9	0,6	---
1919	100,0	90,8	1,6	2,6	1,3	2,4	0,8	0,5	---
1923	100,0	86,8	2,9	2,0	1,9	4,5	0,6	0,6	0,7
1927	100,0	86,0	2,3	5,1	1,6	3,4	1,1	0,5	---
1931	100,0	79,9	1,8	5,0	1,8	5,1	2,7	0,6	3,1

SURSE: Calculat după: „Anuarul statistic al României", 1909–1934; „Buletinul statistic al României", 1911, nr. 19–20; nr. 32–33; „Anuarul băncilor populare din România", 1906–1935; A. G. Galan, *Monografia cooperației de credit din România, 1906–1935*, București, 1935.

NOTĂ: [1] Evidența după compoziția profesională a membrilor cooperatori a fost publicată în surse numai până în 1931.

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

Tabelul 72

Structura membrilor băncilor populare, după mărimea capitalului social vărsat, în anii 1907–1912

Anii	Total membri	Total capital	De la 2–50 lei		De la 51–100 lei	
			Membri	Capital	Membri	Capital
	mii	mii lei	mii	mii lei	mii	mii lei
1	2	3	4	5	6	7
1907	[1] 120,2	[1]11 772	82,3	1 618	16,0	1 116
1908	[1] 282,2	[1]32 379	182,0	3 819	40,8	2 786
1909	402,9	49 034	254,1	5 647	59,7	3 993
1910	454,1	61 016	272,0	6 488	74,1	5 032
1911	510,1	79 592	289,1	7 312	85,2	6 050
1912	563,3	99 068	302,4	7 909	98,3	7 329

Anii	De la 101–500 lei		De la 501–1 000 lei		De la 1 001–2 000 lei		De la Peste 2 001 lei	
	Membri	Capital	Membri	Capital	Membri	Capital	Membri	Capital
	mii	mii lei	mii	mii lei	mii	mii lei	mii	mii lei
1	8	9	10	11	12	13	14	15
1907	17,3	3 544	2,8	1 898	1,2	1 618	0,6	1 978
1908	46,4	9 494	7,3	4 948	3,7	4 803	2,0	6 529
1909	68,7	13 925	11,4	7 764	5,8	7 531	3,2	10 174
1910	82,4	16 824	13,9	9 305	7,5	9 734	4,2	13 633
1911	101,8	21 293	18,0	12 211	10,0	13 259	6,0	19 467
1912	119,1	25 102	22,4	15 214	12,8	16 788	8,3	26 726

SURSE: Calculat după: „Anuarul statistic al României", 1904, 1909, 1919.

NOTĂ: [1] Datele sunt mai mici decât cele reale din cauza faptului că o serie de cooperative nu au furnizat informații în acest sens.

Tabelul 73

Structura membrilor băncilor populare, după mărimea capitalului social vărsat, în anii 1907–1912

ponderi

Anii	Total membri	Total capital	De la 2–50 lei		De la 51–100 lei		De la 101–500 lei	
			Membri	Capital	Membri	Capital	Membri	Capital
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1907	100	100	68,5	13,7	13,3	9,5	14,4	30,1
1908	100	100	64,5	11,8	14,5	8,6	16,4	29,3
1909	100	100	63,1	11,5	14,8	8,1	17,1	28,4
1910	100	100	59,9	10,6	16,3	8,2	18,1	27,6
1911	100	100	56,7	9,2	16,7	7,6	20,0	26,8
1912	100	100	53,7	8,0	17,5	7,4	21,1	25,3

Anii	De la 501–1 000 lei		De la 1 001–2000 lei		Peste 2 001 lei	
	Membri	Capital	Membri	Capital	Membri	Capital
1	10	11	12	13	14	15
1907	2,3	16,2	0,1	13,7	0,4	16,8
1908	2,6	15,3	1,3	14,8	0,7	20,2
1909	2,8	15,8	1,4	15,4	0,8	20,8
1910	3,1	15,3	1,7	16,0	0,9	22,3
1911	3,5	15,3	2,0	16,6	1,1	24,5
1912	4,0	15,4	2,3	16,9	1,4	27,0

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 72.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 74

Structura membrilor băncilor populare, după mărimea capitalului social vărsat, în anii 1924–1931

Anii	Total membri	Total capital	Până la 500 lei		De la 501–1 000 lei		De la 1 001–5000 lei		Peste 5 000 lei[1]
			Membri	Capital	Membri	Capital	Membri	Capital	Membri
	mii	mii lei	mii	mii lei	mii	mii lei	mii	mii lei	mii
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1924	847	584 035	625	96 318	81	63 078	141	424 639	-
1925	887	745 357	611	102 152	109	82 339	167	560 866	-
1926	915	971 747	643	120 023	106	89 438	175	762 286	-
1930	994	1 986 622	329	---	294	---	295	---	76
1931	996	2 047 315	304	---	298	---	317	---	77

SURSE: Calculat după: „Anuarul statistic al României", 1924–1927, 1934; „Anuarul cooperației române", 1928–1933.

NOTĂ: [1] La categoria „Peste 5 000 lei" statistica arată, pentru anii 1930 și 1931, numai numărul de membri.

Tabelul 75

Structura membrilor băncilor populare, după mărimea capitalului social vărsat, în anii 1924–1931

ponderi

Anii	Total membri	Total capital	Până la 500 lei		De la 501–1 000 lei		De la 1 001–5000 lei		Peste 5 000 lei
			Membri	Capital	Membri	Capital	Membri	Capital	Membri
	mii	mii lei	mii	mii lei	mii	mii lei	mii	mii lei	mii
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1924	100,0	100,0	73,8	16,5	9,6	10,8	16,6	72,7	-
1925	100,0	100,0	68,9	13,7	12,3	11,1	18,8	75,2	-
1926	100,0	100,0	69,3	12,4	11,6	9,2	19,1	78,4	-
1930	100,0	- - -	33,1	- - -	20,6	- - -	29,7	- - -	7,6
1931	100,0	- - -	30,5	- - -	30,0	- - -	31,8	- - -	7,7

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 74.

Tabelul 76

Compoziția depunerilor spre fructificare la băncile populare, după mărimea sumelor, în perioada 1908–1913

Anii	Total		Până la 50 lei		51–100 lei		101–500 lei		501–1 000 lei		1 000–2 000 lei		peste 2 000 lei	
	depunători	depuneri	depunători	depuneri	depunători	depuneri	depunători	depuneri	depunători	depuneri	depunători	depuneri	depunători	depuneri
	număr	mii lei	număr	mii lei	număr	mii lei	număr	mii lei	număr	mii lei	număr	mii lei	număr	mii lei
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1908	32 426	5 557	14 766	283	5 464	416	9 860	2 116	1 471	982	594	812	261	947
1909	44 851	7 911	21 239	424	6 962	548	13 277	2 938	2 014	1 290	859	1 114	500	1 597
1910	52 915	8 389	25 243	505	8 049	628	15 536	2 321	2 496	1 628	1 041	1 396	550	1 910
1912	63 935	13 257	28 453	615	10 313	921	18 596	3 990	3 999	2 392	1 684	2 024	890	3 314
1913	81 660	17 541	35 884	794	14 282	1 160	23 234	5 040	4 982	3 198	2 076	2 680	1 242	4 668

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 72.

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 77

Structura depunerilor spre fructificare la băncile populare, după mărimea sumelor, în perioada 1908–1913

ponderi

Anii	Total depunători	Total depuneri	Până la 50 lei		51–100 lei		101–500 lei		501–1 000 lei		1 000–2 000 lei		peste 2 000 lei		Număr depunători		Valoarea depunerii lei	
			depunători	depuneri	depunători	depuneri	depunători	depuneri	depunători	depuneri	depunători	depuneri	depunători	depuneri	la 100 cooperatori	la 1 000 locuitori	la 100 cooperatori	la 1 000 locuitori
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1908	100,0	100,0	45,5	5,1	16,9	7,5	30,4	38,1	4,6	17,7	1,8	14,6	0,8	17,0	11	5	20	0,82
1909	100,0	100,0	47,4	5,4	15,4	6,9	29,8	37,1	4,4	16,3	1,9	14,1	1,1	20,2	11	7	20	1,15
1910	100,0	100,0	47,7	6,0	15,2	7,5	29,4	27,7	4,7	19,4	2,0	16,6	1,0	22,8	12	8	21	1,35
1912	100,0	100,0	44,5	4,7	16,1	6,9	29,1	30,1	6,3	18,0	2,6	15,3	1,4	25,0	11	9	24	1,83
1913	100,0	100,0	43,9	4,5	17,5	6,6	28,5	28,8	6,1	18,2	2,5	15,3	1,5	26,6	14	11	30	2,39

SURSA: Calculat pe baza datelor din tabelul 76.

BCU IAȘI CENTRU PATRIMONIU DIGITAL LIBRARY

Tabelul 78

Compoziția depunerilor spre fructificare la băncile populare, după mărimea sumelor, în perioada 1924–1929

Anii	Total depunători	Total depuneri	Până la 1 000 lei		1 000–5 000 lei		5 000–10 000 lei		10 000–20 000 lei		peste 20 000 lei	
	depunători	depuneri	depunători	depuneri	depunători	depuneri	depunători	depuneri	depunători	depuneri	depunători	depuneri
	număr	mii lei	număr	mii lei	număr	mii lei	număr	mii lei	număr	mii lei	număr	mii lei
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1924	348	498	254	63	166	138	16	96	7	77	5	124
1925	356	591	258	64	67	142	17	99	7	85	7	201
1926	406	754	297	70	70	165	21	105	8	92	10	321
1927	367	591	236	65	86	142	26	99	10	86	9	200
1928	445	1 183	316	88	78	182	25	173	15	204	11	536
1929	478	1 417	340	106	81	204	5 000–20 000 lei				15	696
							42	411				

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 72.

BCU BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ LIBRARY

Tabelul 79

Structura depunerilor spre fructificare la băncile populare, după mărimea sumelor, în perioada 1924–1929

ponderi

Anii	Total depunători	Total depuneri	Până la 1 000 lei		1 000–5 000 lei		5 000–10 000 lei		10 000–20 000 lei		peste 20 000 lei		Depuneri			
			depunători	depuneri	depunători	depuneri	depunători	depuneri	depunători	depuneri	depunători	depuneri	Număr depunători		Valoarea depunerilor	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1924	100,0	100,0	73,0	12,7	19,0	27,7	4,6	19,3	2,0	15,5	1,4	24,8	41	21	588	30
1925	100,0	100,0	72,4	10,8	18,8	24,0	4,8	16,8	2,0	14,4	2,0	34,0	40	21	666	35
1925	100,0	100,0	73,2	9,3	17,2	21,9	5,2	13,9	2,0	12,3	2,4	42,6	44	24	824	45
1927	100,0	100,0	64,3	11,0	23,4	24,0	7,1	16,8	2,7	14,5	2,5	33,7	38	21	614	34
1928	100,0	100,0	71,0	7,4	17,5	15,4	5,6	14,7	3,4	17,2	2,5	45,3	44	26	1 167	68
1929	100,0	100,0	71,2	7,5	16,9	14,4	5 000–20 000 lei				3,1	49,1	48	27	1 413	80
							8,8	29,01								

SURSA: Calculat pe baza datelor din tabelul 78.

BCU IASI CENTRALA UNIVERSITARA LIBRARY

Tabelul 80

Structura creditelor acordate de băncile populare, după destinație, în perioada 1907–1913

Anii	Total număr credite	Total valoarea creditelor	Hrană și nutreț		Cumpărări de vite și unelte		Arendare de pământ		Cumpărare de pământ		Alte destinații		Credit			
													Număr		Valoare	
			mii credite	mil. lei	mii credite	mil. lei	mii credite	mil. lei	mii credite	mil. lei	mii credite	mil. lei	la 100 cooperatori	la 1 000 locuit.	la un cooperator	la un locuitor
	mii	mil. lei														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1907 [1]	136	15,3	42	3,2	50	5,8	12	1,6	13	2,3	19	2,4	113	20	127	2,29
1908	339	41,8	116	10,2	112	14,0	33	4,4	35	6,6	43	6,6	120	50	148	6,17
1909	535	66,6	177	15,9	184	22,3	51	7,8	56	10,3	68	10,3	133	78	165	9,70
1910	608	80,9	178	16,7	211	26,8	71	10,3	72	14,7	76	12,4	134	87	178	11,62
1911	689	101,0	179	17,5	237	32,7	80	12,9	95	21,0	98	16,9	135	97	198	14,25
1912	819	138,7	198	22,7	276	42,8	104	18,6	121	31,0	120	23,6	145	113	246	19,17
1913	840	149,2	187	21,9	281	44,6	116	22,0	132	34,8	124	25,9	---	114	---	20,29

SURSE: Calculat după: „Anuarul statistic al României", 1909–1915/ 1916; „Buletinul statistic al României", 1910, nr. 13–14; „Anuarul băncilor populare din România", 1908.

NOTĂ: [1] Datele acoperă numai 856 bănci care au răspuns la chestionar.

BCU BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ LIBRARY

Tabelul 81

Structura creditelor acordate de băncile populare, după destinație, în perioada 1907–1913

ponderi

Anii	Total număr credite	Total valoarea credi-	Hrană și nutreț			Cumpărări de vite și unelte			Arendare de pământ			Cumpărare de pământ			Alte destinații		
			Credite		Valoarea medie a unui credit	Credite		Valoarea medie a unui credit	Credite		Valoarea medie a unui credit	Credite		Valoarea medie a unui credit	Credite		Valoarea
			valoare	număr		valoare	număr		valoare	număr		valoare	număr		valoare	număr	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1907	100,0	100,0	31,0	20,9	76	36,8	37,9	116	9,1	10,5	133	9,5	15,0	177	13,6	15,7	126
1908	100,0	100,0	34,2	24,4	88	33,1	33,5	125	9,7	10,5	133	10,3	15,8	189	12,7	15,8	177
1909	100,0	100,0	33,1	23,9	90	34,3	33,4	121	9,5	11,7	153	10,4	15,5	184	12,7	15,5	151
1910	100,0	100,0	29,3	20,6	94	34,7	33,1	127	11,7	12,8	145	11,8	18,2	204	12,5	15,3	163
1911	100,0	100,0	26,0	17,3	98	34,4	32,4	138	11,6	12,8	161	13,8	20,8	221	14,2	16,7	172
1912	100,0	100,0	24,1	16,4	115	33,7	30,8	155	12,7	13,4	179	14,8	22,4	256	14,7	17,0	197
1913	100,0	100,0	22,2	14,7	117	33,5	29,9	159	13,8	14,7	190	15,7	23,3	264	14,8	17,4	209

SURSA: Calculat după datele din tabelul 80.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 82

Fondurile proprii şi fondurile împrumutate ale băncilor populare, la unitate şi membru, în perioada 1921–1938

mii lei

Anii	Total fonduri		Fonduri proprii		Fonduri împrumutate	
	la o bancă	la un membru	la o bancă	la un membru	la o bancă	la un membru
1	2	3	4	5	6	7
1921	216	984	120	545	96	440
1922	287	1 283	140	627	147	656
1923	351	1 590	148	669	203	921
1924	419	1 959	173	810	246	1 149
1925	556	2 635	213	1 006	343	1 629
1926	692	3 340	268	1296	424	2 044
1927	778	3 849	332	1 643	446	2 206
1928	988	4 622	418	1 957	570	2 665
1929	1 392	6 570	515	2 430	877	4 160
1930	1 587	7 469	639	3 010	948	4 459
1931	1 633	7 774	679	3 231	954	4 543
1932	1 623	7 862	689	3 338	934	4 524
1933	1 632	7 887	706	3 413	926	4 474
1935	1 339	6 532	678	3 308	661	3 224
1936	1 028	4 941	505	2 426	523	2 515
1937	1 015	4 869	513	2 462	502	2 407
1938	1 073	4 982	545	2 532	528	2 450

SURSE: Calculat după „Anuarul statistic al României", 1939 şi 1940.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 83

Principalele operațiuni ale Casei rurale[1], în perioada 1909–1945

mii lei

Anii	Capital social	Fonduri de rezervă	Bonuri rurale în circulație	Împrumuturi pe termen lung[2]	Beneficii
1	2	3	4	5	6
1909	10 000	---	10 108	---	229
1910	10 000	68	30 925	6 418	420
1911	10 000	200	50 490	15 869	639
1912	10 000	404	64 554	24 104	956
1913	10 000	719	81 287	28 647	990
1914	10 000	1 063	93 030	34 267	721
1915	10 000	1 340	101 195	39 710	556
1919	10 000	2 050	99 754	39 774	1 000
1920	10 000	2 144	99 754	39 421	1 128
1921	10 000	2 481	99 754	39 421	1 309
1922	10 000	2 890	98 100	39 390	---
1923	10 000	3 436	96 535	38 909	3 459
1924	10 000	5 225	95 010	38 343	4 592
1925	10 000	7 748	93 439	37 718	5 300
1926	10 000	11 207	91 764	37 029	6 700
1927	10 000	15 122	89 692	36 465	8 045
1928	10 000	19 890	87 045	35 846	8 280
1929	10 000	24 841	84 168	35 205	8 281
1930	100 000	2 043	98 909	34 733	5 452
1931	100 000	2 703	118 082	69 969	5 197
1932	100 000	3 426	118 082	68 962	1 736
1933	100 000	3 636	115 941	---	1 654

BCU Cluj / Central University Library

Continuare *tabelul 83*

Anii	Capital social	Fonduri de rezervă	Bonuri rurale în circulație	Împrumuturi pe termen lung	Beneficii	Debitori din conversiune
1	2	3	4	5	6	7
1934	100 000	3 895	55 800	41 400	2 200	94 999
1935	100 000	4 453	51 500	40 831	2 480	72 063
1936	100 000	4 792	49 300	37 077	3 690	66 238
1937	100 000	5 247	46 800	36 270	4 400	55 029
1938	100 000	13 336	44 323	37 760	4 794	54 601
1939	100 000	13 884	42 432	36 807	5 233	45 167
1940	100 000	14 654	40 321	36 428	5 743	42 222
1941	100 000	20 290	38 237	34 982	5 780	29 640
1942	x) 100 000	37 000	36 000	32 000	6 000	21 000
1943	x) 100 000	41 000	33 000	31 800	7 000	19 954
1944	x) 100 000	41 000	32 000	30 000	7 000	18 000
1945	x) 100 000	43 000	30 000	28 000	7 500	13 000

x În sursă ciftele se dau în milioane lei.

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: Arhiva B.N.R., Serviciu de studii. Dare de seamă a Consiliului de administrație pe anii 1919–1929, 1931–1940; „Anuarul statistic al României",1912, 1922–1934; V. V. Protopopescu, C. M. Meriu, I. I. Bozdog, *Ghidul pieței financiare*, București, 1943; Simon D. Gartenberg, *Îndreptar bursier*, București, 1947.

NOTE: 1 A fost creată în 1908, după răscoalele țărănești din1907, ca instituție de credit pentru săteni în vederea cumpărării de pământ. Casa rurală achiziționa moșii puse în vânzare, le parcela și le vindea în loturi țăranilor pe baza împrumuturilor contractate; de asemenea, acorda împrumuturi pe termen lung obștiilor pentru cumpărare de izlazuri și pentru arendare de moșii. Aceste funcții Casa rurală le-a realizat îndeosebi până la reforma agrară din 1921. Între 1908–1914 a achiziționat 109 moșii cu suprafața de 127 263 ha din care a vândut țăranilor 19 586 ha. Altă parte a suprafeței a intrat în fondul de expropriere și împroprietărire la reforma agrară din 1921. Capitalul social al Casei rurale a fost subscris în proporție egală de stat și de acționari particulari. Fondurile principale ea și le procura însă prin emisiune de obligațiuni. Până la 1930 Casa rurală emisese bonuri rurale cu dobândă de 5%; după această dată pune în circulație bonuri rurale cu dobândă de 10%, toate plătibile în timp de 30 de ani de la emisiune prin trageri la sorți semestriale. Prin legea conversiunii datoriilor agricole din 1934 împrumuturile acordate de Casa rurală se reduc la jumătate, plătibile în 15 ani cu dobândă 3%. Bonurile rurale de 5% și 10% aflate în circulație se reduc la jumătate din valoarea lor, iar dobânda la ambele emisiuni se fixează la 3%.

Cea mai fructuoasă activitate a Casei rurale s-a desfășurat până în 1921, după care datorită inflației, crizei economice, conversiunii datoriilor rurale și apoi războiului din 1941–1945, operațiunile își reduc din importanță și o dată cu acestea și rolul acestei instituții în sistemul de credit agricol.

Tabelul 84 -

Principalele operațiuni ale Creditului agricol[1], anii 1882–1892, 1893–1911

mii lei

Anii	Capital	Fond de rezervă	Împrumuturi pe amanete[2]	Depuneri spre fructificare	Credite B.N.R.
1882	1 430	-	2 025	-	323
1883	2 130	-	15 006	47	8 565
1884	2 930	2,2	33 789	88	34 543
1885	5 250	8,2	36 860	136	50 664
1886	6 825	14,6	51 067	192	62 056
1887	7 700	30,4	45 695	413	61 027
1888	7 700	73,5	40 975	622	62 230
1889	7 700	110,7	34 532	674	53 513
1890	7 700	140,1	34 063	1 077	56 199
1891	7 700	175,5	34 110	2 538	60 570
1892	10 585	242,3	30 405	876	55 989
1893	20 000	219,8	36 453	739	5 578
1894	20 000	332,5	50 147	966	2 556
1895	20 000	444,2	52,161	1 031	4 643
1896	20 000	589,3	47 494	1 127	2 424
1897	20 000	589,3	22 443	627	242
1898	20 000	761,8	52 543	1 331	3 790
1899	20 000	900,0	51 298	1 771	4 174
1900	20 000	1 038,2	49 398	1 923	3 493
1901	20 000	1 169,8	49 175	1 604	4 986
1902	20 000	1 322,1	46 846	1 974	2 764
1903	20 000	1 479,6	51 155	2 708	2 866
1904	20 000	1632,3	54 303	3 078	6 761
1905	20 000	1 801,4	56 745	4 672	7 488
1906	20 000	2 030,7	58 422	7 935	11 206
1907	20 000	2 211,0	56 641	4 580	11 200
1908	20 000	2 333,0	55 754	3 118	9 910
1909	20 000	-	53 727	3 782	-
1910	20 000	-	51 213	4 674	-
1911	20 000	-	41 535	6 511	-

SURSE: „Raportul asupra bilanțului general și contului de pierderi și profit pe 1907–1908"; Anuarul statistic al României, 1912.

NOTE: [1] Prin legea din anul 1881 au fost create Casele de credit județean al căror capital era subscris de stat – 2/3 – și de județe – 1/3. Acestea funcționau în fiecare capitală de județ primind depuneri de economii și acordând împrumuturi pe termen scurt, până la 9 luni pe gaj de produse agricole, obiecte de inventar și efecte publice. Casele de credit agricol au fost desființate în 1892 și înlocuite cu o instituție de credit centrală – Creditul agricol cu sediul la Ministerul de Finanțe. Acesta acorda împrumuturi tot pe termen scurt, dar de mărime mică – până la 1 000 lei. Întregul capital aparținea statului iar pentru completarea fondurilor Creditul agricol putea contracta credite în cont curent la B.N.R.

[2] Soldul anului precedent plus cele efectuate în cursul anului.

[3] După 1897 anul financiar este între 1 aprilie – 31 martie.

E. *CREDITUL INDUSTRIAL*

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

INTRODUCERE

Extinderea poziţiilor şi creşterea importanţei industriei mecanizate în economia naţională a impus şi adaptarea unor forme adecvate, moderne de finanţare. Pe de altă parte, maturizarea sistemului bancar s-a manifestat şi în specializarea creditului şi crearea instituţiilor corespunzătoare. Pe aceste premise se întemeiază, în anul 1924, Societatea naţională de credit industrial. Scopurile urmărite erau finanţarea industriei şi încurajarea industriei naţionale, mobilizarea resurselor băneşti pentru a le transforma în capitaluri industriale. Până la înfiinţarea acestei instituţii de credit specializat, care se va impune ca cel mai mare alimentator de credite a procesului industrializării, finanţarea industriei se realiza pe mai multe canale: băncile mari şi mijlocii, Banca Naţională a României şi capitalul extern. Societatea naţională de credit industrial nu substituie nici una din aceste surse, dar prin faptul că preia o parte însemnată a finanţării le modifică gradul de participare la această acţiune. S.N.C.I., deşi societate anonimă particulară, întrunea o serie de privilegii ale statului şi Băncii Naţionale care participau cu 20% şi respectiv 30% la capitalul său.

Caracterul privilegiat rezultă din faptul că scrisurile industriale şi obligaţiunile industriale pe care avea dreptul să le emită societatea, pentru sporirea resurselor sale, puteau fi lombardate la B.N.R. şi depuse ca garanţii la casele publice; toate titlurile societăţii se bucurau de privilegiile rentelor de stat; societatea reesconta efectele sale de credit la B.N.R. numai cu o singură semnătură etc. Toate acestea îi asigurau cele mai largi surse de aprovizionare cu capital şi o piaţă întinsă de plasament a lui. În fapt, S.N.C.I. era mandatara B.N.R. de finanţare a industriilor cu capital autohton în competiţie cu capitalul străin; ea gravita în sfera de interese ale grupurilor bancare liberale. Până la 90% din resurse le procura prin reescont la B.N.R.

În 1937 pentru finanţarea industriei extractive se creează Institutul naţional de credit aurifer şi metalifer cu un capital de 300 mil. lei în care statul participa cu 100 mil. lei, B.N.R. cu 168,5 mil. lei, iar restul până la 300 mil. lei se împărţea între principalele societăţi miniere. Acest institut fuzionează în 1942 cu Societatea naţională de credit industrial sub denumirea de Creditul naţional industrial, mărindu-şi capitalul de la 500 mil. lei la 700 mil. lei.

Împrumuturile oferite de Creditul industrial erau de două tipuri, pe termen scurt de 6 luni, cu posibilitatea de reînnoire şi pe termen lung, până la 20 de ani; în practică, majoritatea împrumuturilor se acordau pe termen scurt, însă prin

reînnoiri continue se transformau în împrumuturi pe termen mediu – de la 1–5 ani. Societatea, în scopul stimulării marilor proprietari expropriați ca să-și plaseze capitalurile, avea prevăzută, în legea de înființare, obligația de a acorda împrumuturi, cu destinație industrială, pe baza titlurilor de expropriere.

Consiliul de administrație format din 10 membri, se compunea astfel: 3 reprezentanți ai B.N.R., 2 ai Ministerului Industriei și Comerțului și Ministerului de Finanțe, 4 din partea acționarilor și unul în calitate de comisar al guvernului cu drept de control și supraveghere a operațiunilor societății.

Evoluția posturilor principale ale bilanțului S.N.C.I. evidențiază amploarea operațiunilor de credit care, între 1925–1939, cresc de circa trei ori. Față de un capital de numai 500 mil. lei, Societatea de credit industrial făcea plasamente până la 5 000 mil. lei în 1939.

Plasamentele pe ramuri, expuse în tabelele următoare, marchează orientarea finanțării principale a societății, în timp de pace, către industria metalurgică, alimentară, textilă, iar în timpul războiului către ramurile metalurgică, petrolieră și textilă. Creditele acordate celorlalte ramuri se impun judecate și după mărimea capitalului și producția acestora în totalul industriei.

Tabelul 85

Creditul industrial[1], principalele conturi de activ, în perioada 1924–1946

mil. lei

Anii	Total	Casa și disponibil la bănci	Efecte publice, participațiuni, titluri diverse	Portofoliu de scont	Conturi curente	Diverse conturi
1	2	3	4	5	6	7
1924	1 452	60	11	34	1 338	9
1925	2 365	128	59	72	1 887	219
1926	2 601	180	69	236	2 069	47
1927	2 812	57	81	438	2 221	15
1928	3 361	31	135	373	2 808	14
1929	2 698	17	146	285	2 228	14
1930	2 515	34	159	259	2 040	23
1931	2 516	31	133	277	1 986	89
1932	2 298	57	133	210	1 758	140
1933	2 324	44	131	213	1 811	125
1934	2 301	21	148	180	1 832	120
1935	2 883	119	138	348	2 075	203
1936	3 205	98	161	245	2 418	283
1937	3 815	113	163	417	2 938	184
1938	5 340	168	234	356	4 432	150
1939	6 492	300	237	252	5 575	128
1940	8 816	396	387	445	7 487	101
1941	9 571	439	450	466	8 309	87
1942	14 030	553	629	1 317	11 376	155
1943	21 285	834	618	5 193	14 471	169
1944	32 078	1 208	673	14 094	15 740	363
1945	77 214	4 432	821	15 124	54 631	2 205
1946	479 577	21 775	1 882	20 300	430 319	23 321

SURSE: Întocmit pe baza datelor culese din: Arhiva B.N.R., Fond Serviciul de studii, Societatea națională de credit industrial, S.A., Dare de seamă, anii 1925–1947.

NOTE: [1] Creat în anul 1924 sub denumirea de Societatea națională de credit industrial, în ianuarie 1942 fuzionează cu Institutul de credit minier și își schimbă denumirea în Creditul național industrial – modificându-și și statutele.

Tabelul 86

Creditul industrial, principalele conturi de pasiv, în perioada 1924–1946

mil. lei

Anii	Total	Capital	Fonduri de rezervă şi diverse	Angaja-mente	Diverse conturi	Beneficiu net
1	2	3	4	5	6	7
1924	1 452	200	4	1 202	12	34
1925	2 365	500	20	1 784	5	56
1926	2 601	500	40	1 969	2	90
1927	2 812	500	76	2 119	10	107
1928	3 361	500	126	2 593	52	90
1929	2 698	500	143	1 944	34	69
1930	2 515	500	159	1 770	26	60
1931	2 516	500	179	1 765	18	42
1932	2 298	500	181	1 511	64	54
1933	2 324	500	198	1 570	15	42
1934	2 301	500	189	1 423	147	42
1935	2 883	500	199	2 136	6	42
1936	3 205	500	205	2 453	3	42
1937	3 815	500	197	3 058	19	41
1938	5 340	500	218	4 555	17	50
1939	6 492	500	256	5 627	56	53
1940	8 816	500	316	7 863	81	56
1941	9 571	500	367	8 815	4	65
1942	14 030	700	781	12 452	7	90
1943	21 285	700	989	19 449	41	106
1944	32 078	700	1 337	29 784	139	119
1945	77 294	2 500	3 556	70 143	673	312
1946	497 577	5 000	12 549	478 773	---	1 255

SURSE: Întocmit pe baza datelor culese din: Arhiva B.N.R., Fond Serviciul de studii, Societatea naţională de credit industrial S.A. Dare de seamă, anii 1924–1947.

Tabelul 87

Plasamentele creditului industrial, pe principalele ramuri industriale, în perioada 1925–1944, ani diferiți

mil. lei

Ramurile	1925	1929	1932	1935	1936	1941	1944
1	2	3	4	5	6	7	8
Total	1 956	2 511	1 968	2 423	2 663	8 808	29 138
Industria mecano-metalurgică	597	645	487	619	826	4 156	12 427
Industria lemnului	120	118	95	76	88	111	1 809
Industria chimică	105	54	47	33	30	703	592
Industria alimentară	401	601	480	562	531	526	1 269
Industria textilă	202	255	224	311	252	703	5 357
Industria pielăriei	182	212	125	152	156	171	589
Industria ceramică	77	105	83	74	62	86	44
Industria artelor grafice	111	141	128	68	44	122	107
Industria electrică	104	38	13	8	33	93	655
Industria diverse	47	199	167	245	396	488	1 769
Industria petrolieră[1]	---	71	71	251	235	1 649	4 320
Industria mică	10	72	48	24	10	---	---

SURSE : Calculat după: Societatea națională de credit industrial, Dări de seamă, 1925–1944.

NOTE : [1] Din anul 1942, după fuziunea cu Institutul de credit minier, Sociatatea națională de credit industrial finanța și ramura minieră.

BCU MS CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 88

Structura plasamentelor creditului industrial, pe principalele ramuri industriale, în perioada 1925–1944, ani diferiți

ponderi

Ramurile	1925	1929	1932	1935	1936	1941	1944
1	2	3	4	5	6	7	8
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Industria mecano-metalurgică	30,5	25,7	24,7	25,6	31,0	47,2	42,6
Industria lemnului	6,2	4,7	4,8	3,1	3,3	1,3	6,2
Industria chimică	5,4	2,2	2,4	1,4	1,1	8,0	2,0
Industria alimentară	20,5	23,9	24,4	23,2	19,9	6,0	4,4
Industria textilă	10,3	10,2	11,4	12,8	9,5	7,9	18,3
Industria pielăriei	9,3	8,4	6,4	6,3	5,8	1,9	2,0
Industria ceramică	3,9	4,2	4,2	3,0	2,3	1,0	0,1
Industria artelor grafice	5,7	5,6	6,5	2,8	1,6	1,4	0,4
Industria electrică	5,3	1,5	0,7	0,3	1,2	1,1	2,2
Industria diverse	2,4	7,9	8,5	10,1	14,8	5,5	6,1
Industria petrolieră	- - -	2,8	3,6	10,4	8,8	18,7	15,7
Industria mică	0,5	2,9	2,4	1,0	0,3	- - -	- - -

SURSĂ : Calculat pe baza datelor din tabelul 87.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

F. *BĂNCILE ȘI CREDITUL ÎN TRANSILVANIA PÂNĂ LA 1918*

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 88

Structura plasamentelor creditului în industrie pe principalele ramuri industriale, în perioada 1925–1944, ani diferiţi

procente

Ramurile	1925	1929	1932	1935	1936	1941	1944
1	2	3	4	5	6	7	8
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Industria metalo-metalurgică	30,5	25,7	34,7	15,6	11,6	47,2	42,6
Industria lemnului	6,2	8,7	1,8	[illegible]	[illegible]	1,3	6,2
Industria chimică	5,4	2,2	2,4	1,4	1,1	8,0	3,0
Industria alimentară	20,5	23,9	14,4	13,2	19,9	6,0	4,4
Industria textilă	10,3	10,2	11,4	12,8	9,5	5,9	18,3
Industria pielăriei	9,5	8,4	6,4	6,3	5,8	1,9	2,0
Industria ceramică	4,9	4,1	4,2	3,0	2,1	1,0	0,1
Industria artelor grafice	3,7	5,6	6,5	7,8	1,6	1,4	0,4
Industria electrică	5,3	1,5	0,7	0,8	1,2	1,1	2,2
Industrii diverse	2,4	7,9	8,5	10,1	14,8	5,5	6,1
Industria petroliferă	–	2,8	3,6	10,4	8,6	18,7	15,7
Industria [illegible]	0,5	3,9	2,4	1,0	0,3	–	–

SURSA: Calculat pe baza datelor din tabelul 87.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY
B.C.U. "M. EMINESCU" IAŞI

I

BĂNCILE* DIN TRANSILVANIA – Introducere

Dezvoltarea economiei marfare, a capitalului comercial a fost urmată şi în Transilvania, ca pretutindeni, de organizarea creditului şi a băncilor pentru substituirea cămătăriei şi crearea premiselor economiei moderne capitaliste.

Stăpânirea străină habsburgică şi apoi austro-ungară asupra vieţii naţionale şi economice sociale a Transilvaniei a imprimat şi formelor de organizare şi activitate economico-financiară specificul său. În primul rând se impun semnalate interdicţiile, până în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, impuse românilor de a desfăşura activităţi industriale şi comerciale în oraşe, acestea fiind rezervate numai naţiunilor „privilegiate".

Acţiunea de organizare bancară modernă, în formele ei primare apare la saşi, şvabi şi unguri încă în deceniile patru – cinci ale secolului al XIX-lea. Organizarea de credit a românilor, în forme mai moderne, începe la 1872, prin crearea băncii Albina.

Ulterior, structura bancară a Transilvaniei se profilează pe două direcţii principale: reţeaua băncilor locale, autohtone – româneşti, maghiare şi germane – şi reţeaua alogenă, a capitalului, de stat şi particular, penetrat din centrele financiare ale monarhiei, respectiv sucursalele şi agenţiile Băncii de stat austro-ungare, sucursalele şi investiţiile marilor bănci particulare vieneze şi budapestane reprezentante ale capitalului german, austriac, francez, maghiar etc.

Ritmul de dezvoltare, forţa financiară şi aria de influenţă economică a acestor reţele a fost diferită în cele cinci – şase decenii de evoluţie până la Unirea Transilvaniei cu România.

După Unirea din 1918, reţeaua sucursalelor şi agenţiilor Băncii de stat austro-ungare şi-a încetat activitatea şi a fost preluată de Banca Naţională a României. Băncile cu capital străin particular şi-au păstrat în mare parte poziţiile intrând în concurenţă şi uneori în alianţă cu capitalul naţional românesc. Reţeaua locală, transilvăneană – românească, maghiară şi germană – a cunoscut o dezvoltare concomitentă cu aceea generală a provinciei în corpul naţional al statului

* În Bucovina şi Basarabia instituţiile de credit erau mai puţine şi cele importante reprezentau sucursale sau filiale ale băncilor de stat sau particulare din marile centre ale imperiilor austro-ungar şi rus.

român; mai mult chiar, fiind mai puternice, băncile germane şi maghiare şi-au extins participarea de interese şi în teritoriul vechi al statului român; pe de altă parte, băncile maghiare şi germane locale transilvănene şi-au păstrat o serie din vechile legături de finanţare cu băncile de la Viena şi Budapesta şi în anumită măsură şi le-au extins şi în centrele financiare de la sud şi est de Carpaţi.

Reţeaua de bănci a capitalului românesc transilvănean se dezvoltă mai susţinnut după 1918 cu sprijinul Institutului de emisiune integrându-se, deplin în sistemul de credit naţional şi participând la investiţii şi exploatarea economică prioritar în Transilvania.

Situaţiile statistice urmăresc să înfăţişeze, prin conturile cele mai expresive a activităţii bancare – bilanţul cu activul şi pasivul său – evoluţia complexului bancar din Transilvania pe reţelele amintite.

Băncile româneşti au avut ca centru de iniţiativă şi conducere banca Albina, cea mai importantă instituţie de credit românesc din Transilvania. În patru decenii şi jumătate de la înfiinţare, operaţiunile ei iau o extensiune deosebită, atestată de conturile operative de: depuneri, scont, împrumuturi şi credite, a căror valoare urcă în această perioadă de la câteva sute de mii de coroane la câteva zeci de milioane. Procesul confirmă nu numai fenomenul general al dezvoltării creditului în economia românească transilvăneană dar şi expansiunea economiei băneşti, a celei a capitalismului şi sporirea forţei financiare a românilor. O parte însemnată a împrumuturilor acordate era destinată cumpărărilor de bunuri imobile – în primul rând pământuri – de către ţăranii români, după cum tot această categorie constituia şi partea preponderentă a depunătorilor de economii la bancă.

Pe lângă Albina, ulterior ia fiinţă un număr tot mai mare de bănci: la 1882 funcţionau 3 unităţi, la 1892 erau în activitate 38 de bănci, iar la 1900 numărul lor se ridica la 97 pentru ca până în anul 1914 să se mai constituie încă 175 de unităţi.

Bilanţurile băncilor româneşti se publică în mod centralizat în Anuarul băncilor române începând din anul 1898. Datele reproduse privesc perioada 1898–1913 care este şi cea mai fructuoasă a expansiunii bancare româneşti. Activul băncilor cărora li s-a centralizat bilanţul, sporeşte de la 60 mil. în 1898 la 245,7 mil. coroane în 1913. Conturile de activ şi de pasiv înregistrează sporuri diferenţiate, în funcţie de orientarea activităţilor bancare; împrumuturile acordate pe bază de scont au ponderea şi dezvoltarea cea mai însemnată, urmate de împrumuturile cambiale şi ipotecare. În pasiv primul loc îl ocupă depunerile spre fructificare, angajamentele de reescont fiind reduse, ceea ce relevă independenţa băncilor române faţă de instituţii similare de credit; de semnalat creşterea mai mare însă a fondurilor proprii – capital şi diferite rezerve. Relaţiile conturilor bilanţului general al băncilor româneşti pun în evidenţă, în primul rând, soliditatea operaţiunilor şi în al doilea rând, caracterul relativ autonom al reţelei româneşti bancare.

Politica de bancă a fost îndrumată pe aceste căi de către instituţia centrală, banca Albina, până la 1907, iar de atunci, într-o formă sever controlată şi urmărită de către asociaţia băncilor „Solidaritatea" creată în acest scop.

Băncile româneşti din Transilvania, stăpânită de Austro-Ungaria, au promovat şi stimulat activităţile economico-sociale şi industriale ale populaţiei româneşti, a economiei unor largi categorii ale ţărănimii contribuind atât din punct de vedere economico-social cât şi cultural naţional la acţiunea de rezistenţă în faţa deznaţionalizării de către puterile stăpânitoare, la lupta de eliberare pentru unitate deplină naţională a românilor.

Tabelul 89

Conturile de bilanț ale băncilor românești din Transilvania, în anii 1898–1913, ani diferiți

ACTIV

mii coroane

Conturi	1898[1] --- bănci	1899[2] 73 bănci	1900 75 bănci	1901 80 bănci	1902 88 bănci	1903 89 bănci	1904 102 bănci	1905 --- bănci	1906 110 bănci	1907 149 bănci	1908 --- bănci	1912 148 bănci	1913 --- bănci
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
TOTAL	60 030	60 220	63 487	69 202	76 106	80 599	97 464	110 505	128 645	145 374	161 249	250 315	245 727
1 Casa	712	722	851	1 063	1 278	1 293	1 293	1 505	1 695	2 343	2 148	3 255	3 340
2 Scont	26 912	29 312	30 793	33 711	38 754	41 495	49 566	56 718	68 122	75 403	83 791	117 542	113 033
3 Împrumuturi ipotecare	12 702	12 176	13 144	13 549	13 874	14 704	17 182	20 333	22 405	27 093	29 335	41 392	40 455
4 Credite personale	4 298	4 250	4 453	4 728	5 092	4 863	5 381	5 929	6 567	7 105	6 509	7 229	5 895
5 Credite cambiale cu acoperire ipotecară	6 872	5 196	5 654	6 642	6 763	7 349	9 381	10 066	11 011	11 707	15 575	41 393	41 027
6 Avans pe efecte publice	346	350	443	531	522	527	563	525	630	547	606	---	552
7 Imobile	1 472	1 624	2 030	2 412	2 839	2 674	2 868	3 083	3 465	3 662	4 167	6 828	7 943
8 Efecte publice și acțiuni	2 870	2 940	3 042	3 051	3 307	3 980	5 421	5 755	6 777	7 845	8 716	15 690	14 788
9 Credite fixe	24	22	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
10 Capital nevărsat	354	210	337	210	54	78	1120	158	103	503	191	---	---
11 Cont curent giranți	1 882	2 334	1 303	1 443	2 116	2 600	3 894	5 092	5 702	6 947	7 695	14 735	15 245
12 Mobilier	74	78	83	92	97	103	111	117	132	177	193	---	---
13 Împrumut pe produse	14	12	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	272
13 bis Efecte ale fondului pentru scrisuri funciare	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	562
14 Interese restante și diverse conturi debitoare	1 482	994	1 349	1 007	1 501	949	1 495	1 223	2 040	2 042	2 323	5421	1 818
14 bis Efectele fondului de pensie	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	799

Continuare

PASIV

mii coroane

Conturi	1898 --- bănci	1899 73 bănci	1900 75 bănci	1901 80 bănci	1902 88 bănci	1903 89 bănci
1	2	3	4	5	6	7
TOTAL	60 030	60 220	63 487	69 202	76 106	80 599
1 Capital social	8 682	8 872	9 632	10 026	10 514	10 725
2 Fond de rezervă	1 974	2 308	2 518	2 827	3 184	3 489
3 Fond special de rezervă	280	310	337	426	528	673
4 Fond de garanție al scrisurilor funciare ale băncii Albina	400	400	400	400	400	400
5 Fond de pensie	494	572	668	763	866	1 005
6 Scrisuri funciare Albina	4 694	4 916	4957	5 160	5 146	5 196
7 Împrumuturi ipotecare cedate	---	---	---	---	---	---
8 Depozite spre fructificare	31 798	32 212	34 953	37 725	41 588	47 216
9 Reescont	7 980	7 272	7 236	8 958	10 201	8 496
10 Cont curent	58	22	21	48	---	---
11 Fondul binefaceri	---	---	---	85	105	137
12 Dividende neridicate	20	18	34	31	23	21
13 Conturi tranzitorii anticipate	638	500	554	627	710	792
14 Conturi creditoare	1 694	1 514	786	671	1 298	753
15 Profit curent	1 316	1 304	1 361	1 455	1 544	1 698
16 Lombard	---	---	---	---	---	---
17 Împrumuturi ipotecare	---	---	---	---	---	---

tabelul 89

1904 102 bănci	1905 --- bănci	1906 110 bănci	1907 149 bănci	1908 --- bănci	1912 148 bănci	1913 --- bănci
8	9	10	11	12	13	14
97 494	110 505	128 645	145 374	161 249	250 315	245 727
11 185	12246	13 073	18247	20 777	34 127	34924
4 338	5 016	6 171	6 584	7 358	12 876	13 191
---	---	---	---	---	---	---
500	500	500	500	500	---	560
1 124	1 254	1 403	1 548	1 749	3 027	3 221
5 607	5 995	6 078	6 560	6 970	11 529	11 288
506	1 173	1 969	3 056	3 262	5 811	5 578
53 520	58 692	66 910	74 164	78 918	113 538	109 249
15 391	19 601	23 629	25 133	31 387	47 900	47 208
---	---	---	---	---	---	2 892
117	152	165	141	175	206	346
23	26	30	28	35	48	52
919	1 078	1 284	1 465	1 803	2 662	2 881
2 423	2 585	4 957	5 435	5 495	14 510	6 510
1 811	2 285	2 477	2 500	2 839	4 082	4 562
---	---	---	---	---	---	2 501
---	---	---	---	---	---	758

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: „Anuarul băncilor române", 1901–1909; Nicolae N. Petra. *Băncile româneşti din Ardeal şi Banat.* Sibiu, 1936.

NOTE: [1] Pentru anii 1898–1899 cifrele, date în florini, au fost calculate în coroane, în raport de 2 coroane = 1 florin.

[2] Până la 1898 unele din principalele conturi de bilanţ ale băncilor române au evoluat în felul următor, în mii florini

Anii	Total activ	Cambii	Cambii ipotecare	Capital	Depuneri
1872	389	48	---	300	26
1873	458	166	---	300	70
1880	1 950	625	218	300	763
1888	7 334	4 006	2 270	1 019	4 284
1892	16 160	14 257	---	1 510	9 355
1895	21 404	10 193	8 059	3 235	11 721
1897	26 216	12 719	9 478	4 178	14 375

(Nicolae N. Petra. *Băncile româneşti din Ardeal şi Banat.* Sibiu, 1936, Anexa 1).

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 90

Principalele operațiuni ale Băncii „Albina" în perioada 1872–1918[1]

mii coroane

Anii	Depuneri spre fructificare	Scont de cambii și credite personale	Împrumuturi ipotecare	Scrisuri funciare în circulație	Credite fixe	Credite cambiale cu acoperire ipotecară	Împrumuturi pe produse	Credite de cont curent	Împrumuturi pe efecte
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1872/73	192,3	248,0	---	---	---	629,4	---	---	25,7
1874	243,7	595,3	43,2	---	---	217,8	---	---	10,4
1875	576,9	941,8	73,3	---	---	151,3	---	---	8,0
1876	655,8	990,4	72,1	---	---	---	---	---	2,5
1877	862,2	1 243,1	71,5	---	4,8	---	---	---	1,0
1878	971,0	1 219,9	58,6	---	114,7	---	---	---	1,1
1879	1 186,6	1 148,4	83,3	---	164,2	---	---	---	3,8
1880	1 525,1	1 249,6	435,0	362,8	135,8	---	---	---	9,6
1881	2 021,5	1 345,0	911,8	820,2	92,1	---	---	---	15,1
1882	2 353,3	1 502,4	1 506,6	1 123,3	129,4	---	---	4,2	47,6
1883	2 947,5	1 849,7	1 701,4	1 420,0	161,9	---	2,0	28,8	85,9
1884	3 332,5	2 234,1	2 041,1	1 721,0	229,4	---	8,8	137,9	173,5
1885	3 499,6	2 424,2	2 207,5	1 944,2	247,4	---	14,5	120,6	205,9
1886	4 178,2	2 680,0	2 238,5	1 944,2	234,8	---	32,3	199,5	154,2
1887	4 971,0	3 548,6	2 347,2	2 106,0	188,8	382,9	51,6	209,7	139,3
1888	5 728,8	4 219,0	2 370,5	2 148,8	172,5	591,5	55,2	235,4	184,6
1889	6 977,9	4 819,2	2 539,3	2 388,6	141,5	776,3	33,3	525,0	135,1
1890	8 274,5	6 219,2	2 532,4	2 342,0	114,4	885,3	68,0	212,8	163,0
1891	10 158,5	6 697,1	2 859,9	2 414,6	96,9	1 040,5	29,8	381,0	288,1
1892	9 736,0	8 421,8	2 940,8	2 675,4	74,6	1 035,1	33,5	375,5	161,4

Continuare *tabelul 90*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1893	9 916,5	9 314,4	3 089,5	2 596,0	59,9	996,1	15,5	159,3	150,9
1894	9 890,5	8 093,5	3 789,7	3 502,2	49,6	1 064,2	54,0	254,8	141,1
1895	10 230,5	8 314,7	4 083,5	3 908,0	41,4	1 177,7	64,4	425,4	141,1
1896	10 996,8	8 241,5	4 282,6	4 100,0	38,6	1 386,3	41,6	472,9	180,6
1897	11 005,1	8 717,5	4 459,0	4 350,0	30,8	1 401,6	17,6	761,2	217,1
1898	10 851,0	8 903,8	4 773,5	4 596,5	23,5	1 590,0	13,3	1 056,4	157,6
1899	10 387,9	8 283,3	5 050,8	4 815,5	21,8	1 672,2	8,3	1 468,5	122,4
1900	10 453,8	8 260,0	5 061,0	4 838,0	15,5	1 661,0	4,7	640,2	158,8
1901	11 092,3	8 937,4	5 149,1	5 019,5	15,4	1 910,7	12,2	1 041,2	149,0
1902	11 525,6	9 742,5	5 299,9	4 988,5	10,9	1 960,4	9,1	1 008,8	114,9
1903	12 289,9	8 845,3	5 340,9	5 053,0	9,4	1 956,9	7,5	478,8	65,2
1904	13 122,6	10 232,5	5 844,2	5 307,0	8,8	1 868,7	1,4	2 228,3	64,3
1905	13 833,4	11 184,9	6 252,0	5 661,0	8,4	1 833,3	0,3	2 294,2	71,6
1906	15 530,1	12 187,6	6 893,6	5 715,0	7,5	1 861,4	0,3	2 462,4	109,7
1907	15 140,9	12 820,6	8 442,0	6 405,0	---	1 818,7	---	3 434,4	58,0
1908	16 656,9	14 406,4	9 184,6	6 781,0	---	1 834,5	---	3 524,9	46,3
1909	18 135,7	15 429,9	10 546,8	7 448,0	---	2 731,6	---	3 858,4	53,0
1910	20 007,8	15 815,4	11 093,4	8 196,0	---	4 981,1	---	4 666,7	55,3
1911	24 815,4	18 111,6	11 990,2	9 432,0	---	7 615,2	---	7 552,1	53,4
1912	23 174,3	20 352,5	13 375,1	11 236,0	---	9 097,8	---	7 152,1	42,0
1913	22 773,7	20 376,3	13 124,1	11 006,0	---	9 354,5	---	7 656,9	37,1
1914	22 489,5	20 896,7	12 519,9	10 956,0	---	9 624,5	---	4 852,2	43,1
1915	25 605,9	12 474,8	11 708,6	10 756,0	---	8 603,9	---	6 991,5	36,9
1916	29 062,1	7 698,2	10 408,1	10 375,0	---	7 292,3	---	6 399,8	35,0
1917	34 660,5	5 494,0	7 912,7	7 875,5	---	5 873,1	---	7 876,2	27,7
1918	46 404,7	3 928,5	5 893,2	5 815,0	---	4 729,3	---	8 058,4	12,8

SURSA: După Mihai D. Drecin, *Banca Albina din Sibiu, Instituție a românilor transilvăneni (1871–1918)*. Cluj-Napoca, 1982, Anexa B.

G. *INSTITUȚII DE ASIGURĂRI*

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

I

ASIGURĂRILE PRIVATE ŞI DE STAT – Introducere

În economia modernă asigurarea bunurilor, a capitalului, a veniturilor, a vieţii devine o practică curentă şi necesară în funcţionarea mecanismului economic. O întreprindere nu va primi credit, de regulă garantat cu gaj sau ipotecă pe bunurile sale, dacă acestea nu vor fi asigurate pentru eventuale calamităţi – incendiu etc, care ar periclita şi sumele împrumutate.

Asigurările private sunt practicate de societăţi de asigurare. Ele se deosebesc de asigurările sociale care reprezintă acţiunea de asigurare colectivă a unor categorii sociale cu sau fără participarea statului şi au ca obiect sănătatea, pensia etc. a asiguraţilor. Asigurările private cuprind diferite aspecte de risc din care principalele sunt accidentele, transporturile, furturile, calamităţile naturale, viaţa etc. constituite în practica istorică ca ramuri de asigurare.

Întrucât acţiunea de asigurare se extinde asupra intereselor unei părţi însemnate a populaţiei, care intră în legătură cu institutele de asigurări, activitatea lor este supusă, în cele mai multe ţări, reglementării şi controlului statului mult mai strict decât a altor organizări economice.

În România, societăţile de asigurări au apărut, ca un auxiliar necesar expansiunii producţiei şi circulaţiei de mărfuri dezvoltate, încă din deceniul al cincilea al secolului al XIX-lea.

Prima formă de asigurare a luat amploare în porturile dunărene – asigurarea pentru transporturile de cereale exportate. În 1870 funcţionau nouă societăţi de asigurare la Brăila şi una la Galaţi. Statutele şi regulamentele lor erau asemănătoare.

Concomitent îşi instalează, sediile în Bucureşti, o serie de agenţii ale societăţilor externe de asigurare, care şi-au deschis sucursalele în principalele centre economce ale ţării. Între 1856–1870 se creează 11 asemenea societăţi de asigurare, toate cu capital extern. Interesul sporit pentru fondarea instituţiilor de asigurare, mai ales străine, provenea din profiturile mari pe care le obţineau din activitatea în acest domeniu, mult mai ridicate decât în alte ramuri economice. Aceasta şi explică apariţia în viaţa economică a ţării, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, a societăţilor de asigurare, mai numeroase şi mai puternice

decât a primelor întreprinderi bancare şi industriale. Extinderea asigurărilor private era legată şi de dezvoltarea instituţiilor de credit funciar, comercial, industrial. Marea proprietate care contracta masiv împrumuturi la instituţiile de credit, garanta restituirea anuităţilor cu valoarea recoltelor; dar acestea, pentru siguranţa instituţiilor creditoare, trebuiau să fie asigurate contra grindinei etc. Astfel că cele două categorii de activităţi financiare private se completau şi se stimulau reciproc. La rândul lor întreprinderile comerciale şi industriale nu puteau obţine credite dacă averea ce garanta împrumuturile nu era asigurată contra incendiilor, furturilor etc. În acest fel se dezvoltă una după alta toate ramurile principale ale asigurărilor private – de transport, agricole, de incendiu etc. Ulterior ia o extindere deosebită asigurarea de viaţă.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea afacerile de asigurări aduceau societăţilor averi considerabile, ceea ce a generat şi multe societăţi improvizate, sfârşite în stare de faliment şi cu pierderi pentru asiguraţi; în perioadă sunt cunoscute campaniile de critici şi proteste împotriva acestor societăţi.

După Unirea din 1859, datorită acumulării unor capitaluri interne mai însemnate, se întreprind iniţiative autohtone pentru înfiinţarea de societăţi de asigurare în scopul contracarării tendinţelor de monopolizare a domeniului de către capitalurile externe. După societăţile de asigurare a transporturilor de cereale, create la Brăila şi Galaţi, în 1871 se fondează societatea Dacia, prima cu sediul la Bucureşti pentru asigurări pe mai multe ramuri; doi ani mai târziu se înfiinţează o altă societate – România – care în 1882 fuzionează cu Dacia. Până la primul război mondial se constituie mai multe întreprinderi de asigurări, dar rămân în funcţiune şapte societăţi mari.

O serie de agenţii ale societăţilor străine se retrag din România sau cedează afacerile societăţilor autohtone. Cu capital extern mai activau trei societăţi – Victoria – ţinând de finanţa berlineză şi Generala şi Agricola, ale trusturilor de asigurări. De regulă acestea mobilizau o parte din asigurările întreprinderilor comerciale şi industriale cu capital străin din România, altă parte fiind canalizată nemijlocit la societăţile de peste graniţă.

În Transilvania acţiona până la 1918 o reţea de agenţii ale societăţilor de asigurare din imperiul austro-ungar şi o alta a capitalului autohton românesc, maghiar şi săsesc. Printre acestea se numărau Prima Ardeleană, Transilvania, Agronomul etc. După Unirea Transilvaniei cu România agenţiile societăţilor străine sunt preluate de societăţile autohtone care se integrează în sistemul naţional de asigurări.

Perioada postbelică, de inflaţie şi speculaţii financiare, stimulează crearea unui număr mare de societăţi de asigurări; după câţiva ani de aparentă prosperitate, ele intră în criza economică din 1929–1933, care le filtrează sever, eliminând pe cele slabe şi speculative.

Reglementarea legală a activităţii societăţilor de asigurare se introduce în România prin prevederile Codului de comerţ din anul 1886. Până atunci însă crearea oricărei societăţi se autoriza prin legi speciale, care aprobau şi condiţiile de funcţionare.

Cea mai completă şi importantă reglementare a asigurărilor private o dă legea din iulie 1930. Un oficiu de control de pe lângă Ministerul Industriei şi Comerţului este însărcinat cu verificarea îndeplinirii de către societăţi a condiţiilor impuse de lege. Ca rezultat, din cele 44 de societăţi de asigurare existente, 17 societăţi naţionale şi 2 societăţi străine îşi menţin dreptul de funcţionare, 11 societăţi primesc autorizaţie provizorie până realizează toate criteriile prevăzute în lege, iar 16 societăţi, care nu se puteau adapta prevederilor legale, sunt puse în lichidare.

De menţionat că după anul 1930, când regimul legislativ favorizează capitalul străin, în ţară îşi stabilesc sucursalele şapte societăţi de asigurare externe.

O lege din anul 1941 impune, pentru cunoaşterea apartenenţei capitalului, nominalizarea tuturor acţiunilor. Totodată legea interzice constituirea de noi societăţi de asigurare, considerându-se suficiente cele existente.

Cercetarea referitoare la natura capitalului investit în societăţile de asigurare a relevat faptul că în afară de trei instituţii – Cooperativa de asigurare Vulturul şi societăţile Naţionala şi Asigurarea românească, celelalte, în mod direct sau indirect, se aflau sub controlul capitalurilor externe – italiene, engleze, franceze, germane etc. Multe din societăţile româneşti de asigurare, prin sistemul de coasigurare sau reasigurare, în scopul dimiunării riscurilor preluate prin contracte, şi pentru a dispune de sprijin financiar mai solid, şi-au cointeresat în capitalurile lor participarea unor mari societăţi europene.

În perioada interbelică apare şi se dezvoltă asigurarea de stat. Ea îşi are originea şi începuturile în asigurarea pentru riscul de incendiu, organizată, încă în 1908, de Ministerul de Interne pentru bunurile comunelor şi judeţelor. La început, acest tip de asigurare a funcţionat pe lângă Casa de economii, ajutor şi pensiuni a aceluiaşi minister. O dată cu dezvoltarea operaţiunilor, ca urmare a creşterii patrimoniului de bunuri, în 1936, se creează Casa de asigurare a Ministerului de Interne, aşezată pe principiul regiei publice comerciale autonome.

Casa de asigurare îşi extinde sfera obligativităţii asigurării cuprinzând toate bunurile imobile, mobile şi instalaţiile care aparţineau Ministerului de Interne şi altor instituţii dependente de el. Casa de asigurare putea asigura şi bunurile altor ministere sau instituţii controlate de acestea, în măsura în care nu aveau alte forme de asigurare.

În anul 1942, Casa de asigurare a Ministerului de Interne este transformată în Regia autonomă a asigurărilor de stat – R.A.A.S. – care dobândeşte o extindere mult mai mare, creându-se noi secţii de asigurare: Casco, de responsabilitate civilă, deteriorare de maşini, accidente, viaţă, inundaţii, grindină, asigurări de transport, de furt şi spargeri de vitrine. Astfel, noua organizare integrează în activitatea sa toate formele de asigurare practicate de societăţile private. În afara noilor ramuri de asigurare, R.A.A.S. îşi lărgeşte zona de activitate prin obligativitatea asigurării bunurilor tuturor ministerelor, instituţiilor publice, întreprinderilor publice şi mixte. Domeniul asigurărilor de stat viza cea mai mare parte a patrimoniului bunurilor materiale ale statului.

Condițiile de asigurare ale R.A.A.S. – mai favorabile decât ale societăților particulare și garanția statului – stimulează creșterea activității instituției.

Potențialul și capacitatea financiară a asigurărilor sunt redate în tabelele ce urmează, prin diferiți indicatori valorici. În primul rând se prezintă bilanțul colectiv al societăților de asigurare pentru perioada interbelică, unde sunt expuse conturile principale de activ și de pasiv; el pune în evidență elementele particulare ale asigurărilor, determinante pentru activitatea lor și pentru aprecierea forței financiare a sistemului de asigurare privată. Ceea ce exprimă mai bine aceste elemente sunt fondurile de prime, de rezerve tehnice și matematice acumulate, capitalurile asigurate, daunele plătite de societăți. Capitalul social al societăților private de asigurare nu este semnificativ pentru capacitatea lor financiară ca la societățile anonime din alte ramuri. Puterea unei societăți de asigurare constă în masa totală de prime încasate anual și de rezerve acumulate pentru plata daunelor. Din acest punct de vedere tabelele, înfățișând valoarea primelor anuale ale principalelor societăți de asigurare între anii 1929–1940, precum și primele încasate și daunele plătite în perioada 1927–1940, după diferite ramuri de asigurare, sunt cât se poate de semnificative. Dintre toate, asigurările de viață aveau ponderea cea mai mare, iar evoluția rezervelor matematice și a capitalurilor asigurate între 1927–1943 înfățișează traiectoria activității în perioada de avânt până la criza economică, depresiunea din anii crizei și redresarea până la război. Inflația rapidă după 1939 și condițiile excepționale din anii războiului nu favorizează concluzii corecte din cifrele referitoare la acești ani. Deși activitatea asigurărilor private nu a făcut până acum obiectul unor cercetări economice mai largi, importanța lor financiară nu poate fi subapreciată. Sumele mari pentru prime și rezerve încasate, marile profituri distribuite capitalului angajat în afacerile de asigurări făceau din această ramură a capitalului social un domeniu important și necesar funcționării sistemului economiei moderne.

BCU IAȘI/CENTRU

Tabelul 91

Societățile de asigurare, după conturile de activ, în perioada 1921–1939

mil. lei

Conturile	1921 9 soc.	1922 15 soc.	1923 17 soc.	1924 20 soc.	1925 20 soc.	1926 24 soc.	1927 24 soc.	1928 30 soc.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Casa	129,5	90,7	86,0	103,4	107,1	148,2	54,1	65,9
Disponibil la bănci		115,0	100,6	165,0	200,2	225,1	446,1	522,9
Acțiuni	---	---	---	---	---	10,7	---	1,9
Acționari	12,0	---	---	---	17,1	19,6	10,3	10,8
Bilete la ordin	2,6	3,7	42,0	17,8	43,1	39,5	39,2	24,6
Efecte publice	102,1	36,6	67,6	104,0	96,9	135,9	171,8	204,3
Participații	0,6	31,4	10,0	23,1	42,1	62,7	49,7	57,4
Împrumuturi pe ipoteci	118,2	---	---	---	---	317,1	301,2	341,5
Împrumuturi pe polițe de asigurare	---	---	---	---	---	50,6	79,4	127,2
Agenții	---	---	---	---	---	252,2	366,9	426,5
Societăți de asigurare și reasigurare	45,5	93,1	208,4	229,2	373,3	337,0	325,3	387,8
Diverși debitori	---	---	---	---	---	93,3	149,2	160,5
Conturi curente debitoare	144,4	389,9	501,4	406,1	576,6	163,7	64,1	115,2
Cauțiuni	0,1	1,1	5,8	6,2	3,1	3,5	4,5	23,5
Conturi de ordine	61,1	---	---	---	---	100,6	434,7	418,8
Conturi diverse	1,3	86,7	168,5	523,8	190,3	346,3	113,0	64,4
Imobile	42,0	57,4	85,5	125,6	180,3	287,8	436,0	545,9
Mobilier	0,6	2,4	3,0	3,2	4,8	6,7	9,3	17,7
Animale și vehicule	---	---	---	---	0,2	0,8	1,7	2,9
Cheltuieli cuvenite anului viitor	---	---	---	---	---	6,7	1,4	2,9
Pagubă	0,2	1,3	---	0,1	2,6	3,4	4,1	2,2
Total	660,2	909,3	1 278,8	1 707,5	2 214,3	2 611,4	3 062,0	3 524,8

Continuare *tabelul 91*

mil. lei

Conturile	1929 31 soc.	1930 25 soc.	1931 27soc.	1932 27 soc.	1933 25 soc.	1934 24 soc.	1935 22 soc.	1936 21 soc.	1937 20 soc.	1938 21 soc.	1939 19 soc.
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Casa	123,6	369,8	154,0	117,0	137,5	79,8	87,9	38,7	61,3	71,0	100,0
Disponibil la bănci	477,6	126,4	157,1	191,6	162,3	230,9	258,2	376,9	383,6	478,8	357,9
Acţiuni	1,4	3,4	0,5	0,3	0,4	---	1,7	---	1,1	4,4	3,5
Acţionari	16,2	7,1	4,5	3,4	4,3	4,8	---	0,9	---	---	---
Bilete la ordin	28,6	50,5	41,2	34,3	19,2	24,8	11,5	22,6	21,9	22,8	14,8
Efecte publice	267,5	279,3	353,3	315,2	259,8	247,1	289,6	346,7	419,7	528,8	647,0
Participaţii	28,3	25,8	28,1	11,6	7,5	17,8	0,5	1,4	0,9	1,9	0,7
Împrumuturi pe ipoteci	409,9	442,2	410,5	432,4	424,3	375,4	363,0	329,8	301,5	268,3	215,7
Împrumuturi pe polițe de asigurare	149,6	195,9	324,1	384,4	397,8	327,3	372,4	420,9	410,6	435,0	445,0
Agenţii	402,2	428,2	382,6	307,7	229,6	198,0	188,2	201,6	211,2	216,2	210,8
Societăţi de asigurare şi reasigurare	268,0	305,1	381,7	388,4	324,7	292,4	202,8	166,5	182,9	162,4	220,1
Diverşi debitori	152,6	140,1	173,5	152,5	136,9	147,5	161,4	160,3	147,9	174,4	145,6
Conturi curente debitoare	147,8	188,6	97,6	165,0	129,8	121,5	166,6	88,8	104,9	129,2	95,6
Cauţiuni	24,4	12,7	25,1	67,0	15,5	19,7	160,7	45,3	45,7	30,1	29,7
Conturi de ordine	419,5	319,3	373,3	247,5	916,4	304,2	358,9	440,0	422,6	373,5	732,1
Conturi diverse	146,3	194,8	49,8	79,5	101,0	115,1	76,8	89,8	106,3	160,6	181,1
Imobile	684,4	750,4	858,3	875,9	219,8	1 021,7	1 088,6	1 137,2	1 348,1	1453,5	1 463,6
Mobilier	12,2	11,3	18,4	13,3	6,6	11,5	5,2	9,6	10,7	4,3	13,3
Animale şi vehicule	0,4	---	2,2	4,1	---	0,4	0,3	---	---	---	---
Cheltuieli cuvenite anului viitor	3,9	2,9	5,1	1,3	---	---	---	---	---	12,4	18,1
Pagubă	8,3	11,0	5,3	32,3	12,1	1,8	---	0,8	0,5	0,3	0,1
					33,3	68,0	64,8	80,3	84,0	84,5	85,3
Total	3 772,7	3 864,8	3 846,2	3 824,5	3 538,8	3 609,7	3 859,1	3 958,1	4 265,4	4 612,4	4 980,1

SURSA: „Statistica societăţilor anonime din România", 1938 şi 1940.

Tabelul 92

Societăţile de asigurare, după conturile de pasiv, în perioada 1921–1939,

mil. lei

Conturile	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Capital	86,7	114,5	123,7	173,7	200,7	251,2	317,2	348,2
Fond de rezervă	32,9	33,0	34,2	41,4	48,1	58,1	80,3	84,9
Rezerve tehnice	---	---	---	-	---	693,4	806,1	1 037,1
Diverse fonduri	29,0	61,0	55,2	237,2	285,8	63,2	53,3	93,1
Conturi curente creditoare	114,7	159,8	137,2	259,5	133,4	138,7	168,1	129,4
Agenţii	---	---	---	---	---	4,0	4,6	80,4
Societăţi de asigurare şi reasigurare	65,3	107,2	304,9	244,3	462,0	350,4	362,4	543,7
Diverşi creditori	---	1,9	---	157,2	---	108,3	117,5	175,9
Prime cuvenite anului viitor	191,6	242,6	334,0	298,0	479,3	290,1	436,4	354,1
Pagube nelichidate	35,6	57,5	55,1	55,9	70,8	99,5	134,8	95,1
Dividende neridicate	3,5	4,8	6,5	5,0	4,6	7,5	8,5	8,1
Cauţiuni	---	---	5,5	6,0	3,2	3,6	4,5	27,6
Conturi de ordine	61,1	---	---	---	376,2	100,6	434,7	418,8
Conturi diverse	16,2	95,8	167,6	162,8	68,1	355,8	42,7	20,3
Venitul şi dobânda anului viitor	3,6	9,3	7,3	9,6	13,7	16,9	20,4	23,1
Beneficiul net	19,8	21,8	47,7	57,0	68,6	70,1	70,7	84,9
Total	660,0	909,2	1 278,9	1 707,6	2 214,5	2 611,4	3 062,2	3 524,7

Continuare *tabelul 92*
mil. lei

Conturile	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
1	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Capital	353,9	351,5	383,5	387,5	368,5	360,9	352,9	349,9	361,9	378,9	370,0
Fond de rezervă	119,7	106,0	114,6	117,9	112,8	106,0	113,1	109,2	117,0	118,1	116,1
Rezerve tehnice	1 204,7	1 173,9	1 303,2	1 565,0	1 748,8	1 560,8	1 482,6	1 476,7	1 995,3	2 041,8	2 285,2
Diverse fonduri	130,1	125,8	132,2	109,5	113,4	117,3	121,2	113,5	155,0	157,0	138,7
Conturi curente creditoare	276,6	199,8	93,7	207,1	140,0	171,7	128,3	124,0	111,6	139,1	96,4
Agenții	8,6	11,1	8,6	4,2	14,9	5,3	2,9	4,6	10,3	4,3	4,1
Societăți de asigurare și reasigurare	445,5	466,9	461,7	395,8	347,0	278,5	371,0	235,6	232,1	275,3	275,8
Diverși creditori	111,1	114,4	153,7	133,6	118,5	109,9	142,2	98,0	74,2	107,0	107,6
Prime cuvenite anului viitor	401,1	664,2	571,8	381,2	120,0	405,8	577,2	765,5	493,4	713,6	574,2
Pagube nelichidate	100,8	135,3	120,3	122,3	108,1	85,6	65,9	115,4	112,1	121,1	134,3
Dividende neridicate	6,2	12,4	4,8	3,0	33,5	4,5	2,8	3,5	2,6	3,0	1,2
Cauțiuni	24,3	12,5	13,8	56,0	12,9	18,1	75,1	48,2	26,4	75,8	23,3
Conturi de ordine	419,5	319,3	373,3	247,5	219,8	304,2	358,9	440,0	422,6	373,5	732,1
Conturi diverse	58,1	75,5	44,7	44,0	35,7	35,2	18,4	30,3	104,2	46,3	63,9
Venitul și dobânda anului viitor	25,4	24,7	18,4	11,3	9,2	8,3	9,4	6,9	7,8	10,9	11,7
Beneficiul net	87,2	71,6	47,9	38,7	35,6	37,6	37,1	37,2	38,9	46,8	45,7
Total	3 772,8	3 864,9	3 846,2	3 824,6	3 538,7	3 609,7	3 858,5	3 958,5	4 265,4	4 612,5	4 980,2

SURSA: „Statistica societăților anonime din România", 1938, 1940.

Tabelul 93

Rezultatele activității societăților de asigurare, după ramuri, în perioada 1927–1943

mil. lei

Anul	Total		Incendiu		Grindină		Accidente		Transport		Viața	
	Prime încasate	Daune plătite	Prime încasate	Daune plătite	Prime încasate	Daune plătite	Prime încasate	Daune plătite	Prime încasate	Daune plătite	Prime încasate	Daune plătite
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1927	1 747	---	1 009	---	49	---	100	---	84	---	505	---
1928	1 822	---	943	---	83	---	113	---	78	---	561	---
1929	1 713	---	860	---	56	---	116	---	93	---	588	---
1930	1 628	---	802	---	48	---	108	---	92	---	578	---
1931	1 253	---	605	---	14	---	52	---	74	---	509	---
1932	1 015	---	473	---	4	---	50	---	68	---	419	---
1933	976	482	448	178	7	4	60	17	47	47	414	236
1934	1 017	427	473	163	4	2	73	23	48	35	423	204
1935	1 103	412	486	163	9	5	80	34	50	31	478	179
1936	1 145	329	481	141	11	7	95	37	71	46	487	98
1937	1 287	374	505	159	17	8	109	45	89	46	567	124
1938	1 370	391	528	146	22	15	121	53	82	41	617	136
1939	1 358	461	555	197	17	12	130	60	84	35	572	157
1940	1 357	544	568	180	15	9	126	69	112	37	536	249
1941	790	507	139	64	---	---	---	---	189	26	462	417
1942	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
1943	3 046	1 586	1 584	1 021	---	---	291	121	486	141	685	303

SURSE: „Anuarul pentru știința asigurărilor", 1930–1940; V. Gălătescu, *Les sociétés privées d'assurance de Roumanie et la Régie Autonome des Assurances d'État*, București, 1945.

Tabelul

Primele încasate[1] de principalele societăți de asigurări,

Societatea	1927	1928	1929	1930	1931	1932
1	2	3	4	5	6	7
Adriatica[2]	---	---	---	---	46,4	37,7
Agricola fonciera[3]	136,5	144,5	218,0	208,8	112,1	85,2
Agronomul[4]	60,0	45,2	39,9	46,5	31,3	24,1
Alemania[5]	---	---	---	---	---	---
Ancora	52,5	49,7	63,4	60,7	---	---
Asigurarea românească[6]	151,4	149,7	145,5	114,6	85,5	60,8
Asigurarea țărănească[6]	---	---	---	9,1	7,3	2,9
Aquila română	---	18,8	13,8	10,5	---	---
Britania[7]	---	26,3	28,0	23,9	21,1	19,1
Caledonia română[8]	---	---	---	---	10,8	3,5
Compania europeană[9]	---	9,9	---	---	4,3	5,0
Dacia România[10]	316,6	279,8	229,7	205,6	143,5	105,3
Dorna Vatra[11]	---	---	---	---	4,6	7,7
Fonciera[3]	63,4	68,6	---	---	---	---
Franco- română[12]	62,0	64,1	55,0	35,3	34,7	22,1
Generala[13]	294,5	303,6	295,1	280,0	194,7	150,7
Metropola [14]	---	---	---	---	2,4	1,0
Minerva[15]	---	---	---	17,1	12,3	6,1
Națională[16]	219,4	200,7	178,3	175,0	75,1	85,8
Norwich Union Fire Ins[17]	---	---	---	---	---	2,9
Phonix[13]	---	---	---	32,9	50,3	---
Prima ardeleană[18]	86,0	94,3	104,0	101,0	87,0	67,0
Prevederea[19]	77,6	72,6	54,0	42,5	---	---
Standard[20]	---	---	---	---	---	---
Steaua România[21]	106,7	122,6	154,4	168,1	162,7	125,0
Sun Insurance Office[22]	---	---	---	---	27,0	33,5
Transilvania[23]	49,2	61,8	70,2	69,1	54,2	42,0
Union	---	---	---	---	---	---
Urania[24]	75,1	65,9	63,6	54,2	---	---
Victoria națională	---	---	---	0,8	---	---
Victoria Berlin[25]	---	---	---	---	12,7	13,0
Vulturul[26]	---	---	---	---	2,9	7,9

în perioada 1927–1940

mil. lei

1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940
8	9	10	11	12	13	14	15
66,7	75,2	80,4	92,7	106,4	112,7	109,9	109,8
81,0	88,5	85,7	85,6	92,6	94,0	94,7	90,7
25,7	37,4	32,3	45,1	37,8	38,1	39,2	31,4
---	---	---	---	---	---	49,0	55,8
---	---	---	---	---	---	---	---
60,4	57,0	67,8	89,2	116,0	117,4	110,3	119,7
3,6	3,3	4,1	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---
18,3	27,1	34,3	86,5	41,3	45,1	---	---
30,1	35,7	37,7	35,9	36,8	42,1	43,3	53,7
---	---	---	---	---	---	---	---
94,5	103,3	105,7	108,4	134,3	145,0	142,6	140,0
1,4	7,6	13,9	9,6	23,5	10,5	18,0	39,6
---	---	---	---	---	---	---	---
17,7	25,2	26,5	29,1	27,1	28,7	23,3	28,3
170,9	136,0	136,9	142,4	161,7	171,0	159,1	169,6
1,5	0,8	4,6	3,4	2,5	4,7	7,3	6,9
7,1	7,0	6,7	6,6	7,8	8,9	8,8	---
66,8	62,4	65,8	65,3	86,2	103,1	89,2	93,6
4,4	3,5	3,9	4,3	4,3	4,7	5,1	5,2
37,3	45,9	---	---	---	---	---	---
58,0	59,5	63,0	71,9	81,8	86,8	87,7	89,4
2,0	3,3	4,7	---	2,8	2,7	3,2	---
1,1	1,1	11,2	11,7	15,8	17,8	19,4	11,0
114,6	101,0	110,7	137,4	133,8	119,9	110,2	85,9
27,8	33,7	38,5	41,9	53,2	56,2	65,1	65,5
44,0	45,2	53,0	61,7	67,4	76,7	86,7	79,9
---	---	---	0,7	0,8	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---
---	---	---	---	---	---	---	---
26,3	44,8	47,2	45,9	39,9	43,4	47,7	45,1
13,9	12,6	19,4	19,9	27,3	40,2	39,7	33,8

SURSE: „Anuarul general al societăților anonime pe acțiuni din România", 1928–1929, vol. I; *Enciclopedia României*, vol. IV, 1943; „Compas Rumänien", 1939, 1940, 1944; Simon D. Gartemberg, *Bursa și valorile mobiliare*, București, 1935; *Ghidul pieței financiare*, București, 1943; Simion D. Gartemberg, *Îndreptar bancar*, București, 1947.

NOTE: [1] Reproducem datele referitoare la primele încasate de societățile de asigurare din perioada interbelică întrucât acestea reflectă cel mai bine dimensiunile activității acestora, forța lor financiară între celelalte societăți.

[2] Este denumirea agenției italiene a lui Rionioni Adriatica di Sicurta, intrată în România în 1930.

[3] Înființată în anul 1906 sub denumirea de Agricola – societate generală de asigurări – funcționează până în 1930 când fuzionează cu Fonciera, societate tot de asigurări de la Cluj, sub noua denumire Agricola fonciera. Participă la diferite societăți de asigurare din țară și din străinătate; are legături strânse cu Rionioni Adriatica di Sicurta-Triest.

[4] Creată în 1921 la Arad, pe baza Societății de asigurare a agronomilor – Budapesta, care a funcționat până la Unire în Transilvania. Are legături de asigurare cu „Donau", societate de asigurări din Viena. În 1942 fuzionează cu societatea de asigurări Transilvania sub denumirea „Transilvania și agronomul".

[5] Este o creație a societăților Commercial Union Assurance Company Limited și Excess Insurance Company Limited, Londra.În 1938 intră în legătură cu Kölnische Versicherangs A. G. Köln.

[6] Creată în 1923 cu capital românesc; în 1937 fuzionează cu societatea Asigurarea țărănească. A fost una din marile societăți de asigurare din România din perioada interbelică.

[7] Funcționează din 1924, ca societate anglo-română de asigurări, fondată de către Commercial Union Assurance Company Limited și Excess Insurance Company Limited-London. În 1937 o parte din acțiuni sunt preluate de Anglo-Elementar Vers. A. G. Wien care împreună cu Commercial Union Assurance Company Limited-London – dețineau controlul Britaniei.

[8] Creată în 1930 cu capital străin – englez; în 1941 intră în inactivitate.

[9] Compania europeană – societate de asigurări, a fost fondată în 1922, cu capital francez, pentru asigurarea mărfurilor și a bagajelor la orice fel de transporturi.

[10] Cea mai mare societate generală de asigurări din România. A fost fondată în 1871 sub denumirea „Dacia", cu capital românesc. În anul 1881 fuzionează cu societatea România luând denumirea Dacia-România. Toate sporirile de capital s-au efectuat prin mărirea valorii nominale a acțiunilor de la 200 lei la 2 000 lei. În anul 1909 a fuzionat cu societatea de asigurări Patria.

[11] A fost înființată în anul 1926 ca societate petrolieră, iar în 1931 transformată în societate de asigurări generale. Se afla în strânse legături de afaceri cu Generala și grupa Jauch Huebener și Dacia-România și de reasigurări cu marile societăți internaționale.

[12] Creată în anul 1921, provine din Societatea franco-ungară de asigurări – Budapesta, care a funcționat până la Unire în Transilvania. Și-a menținut legăturile cu capitalul extern; în 1925 fuzionează cu Societatea română de asigurări Carpați. Din 1934 intră în posesia grupului francez „Michel et Co.", iar din 1942 majoritatea acțiunilor aparțin lui Nordtern, A. G. Berlin.

[13] A fost întemeiată în 1897 contând ca una din cele mai importante societăți de asigurare din România; provine din Societatea generală de asigurări, cu sediul la Brăila, creată de

Assicurazioni Generali din Triest. În 1899 își schimbă firma în Generala – societate de asigurări transferându-și sediul în București. După 1918 preia interesele lui Assicurazioni Generale din Transilvania și Bucovina. În 1936 împreună cu Dacia România și o altă societate străină – Phönix din Viena participă la reorganizarea societății de asigurare Steaua României. Participă la societățile de asigurare Prima Ardeleana, Steaua României, Dacia România.

[14] Fondată în 1928 cu participare engleză, avea ca obiect principal, asigurarea transporturilor de mărfuri.

[15] Rezultatul transformării în anul 1921 a unei societăți cu capital maghiar în societate anonimă română de asigurări cu sediul la Cluj. Capitalul extern a rămas precumpănitor. Reasigurări la Frankonia Berlin. Din 1938 trece sub influența capitalului german.

[16] Una din primele societăți de asigurare generală din România, creată în 1882 la București. Avea participări străine încă dinaintea primului război mondial. În 1933 principalul acționar devine societatea L'Union Paris. Întreține legături strânse de reasigurare cu Wiener Städtiche Wechselseitige A. G. Wien, Kölnische Rückversicherungs-Ges. Köln, Assicurazioni Generali Triest etc.

[17] Creată în 1930 ca agenție a societății engleze cu același nume.

[18] Societate de asigurare a capitalului maghiar autohton din Transilvania, creată în 1911 la Cluj. După 1918 se „naționalizează" introducând în conducere o serie de personalități politice românești. Prima Ardeleana participă în 1936 cu Dacia România și Generala la reorganizarea societății de asigurare Steaua României.

[19] Fondată la Brăila în anul 1919 cu capital extern – italian – și român.

[20] A fost creată în 1930 cu capital german și întreținea legături strânse cu Albingia – Versicherungs A. G. Hamburg.

[21] Societate cu capital extern, constituită în anul 1920. În anul 1932 fuzionează cu societatea Ancora, iar în anul 1935 a preluat portofoliul asigurărilor asupra vieții ale societății Phönix din Viena; în anul 1936 este reorganizată cu concursul societăților Dacia România, Generala și Prima Ardeleana care preiau participații la Steaua României. A intrat în legături de asigurare cu societatea mondială Münchener din München.

[22] Agenție de asigurări stablită la București în 1930 de societatea engleză cu același nume. În timpul războiului 1941–1944 este în inactivitate.

[23] Societatea de asigurări a sașilor din Transilvania creată în anul 1918 la Sibiu prin transformarea în societate anonimă a Reuniunii generale de asigurări și bancă din Transilvania. Întreținea legături financiare cu societăți de reasigurare din Austria și Germania. În 1942 fuzionează cu societatea de asigurări Agronomul din Timișoara.

[24] Fondată în anul 1911 de capitalul francez; în perioada interbelică la ea se interesează și un grup de capitaliști români.

[25] Agenție a societății Victoria – Berlin, creată în 1931 la București.

[26] Societate de asigurare cooperativă, cu capital românesc, creată în 1923.

Tabelul 95

Capitalurile asigurate şi rezervele matematice la ramura „Viaţa" ale societăţilor de asigurare, în perioada 1927–1943

mil. lei

Anii	Rezerva matematică[1]	Capitalul asigurat la sfârşitul anului	Ponderea rezervei faţă de capitalul asigurat
1927	820,2	9 372	8,7
1928	---	11 045	---
1929	---	11 398	---
1930	---	10 239	---
1931	1 759	10 113	17,4
1932	---	8 766	---
1933	1 765	8 063	21,9
1934	1 898	8 544	22,2
1935	2 062	9 347	22,1
1936	2 282	9 478	24,1
1937	2 572	10 730	24,0
1938	2 794	10 628	26,3
1939	3 074	10 578	29,1
1940	3 061	9 755	31,4
1941	2 916	---	---
1942	3 097	---	---
1943	3 476	12 881	27,0

SURSE: „Anuarul Societăţii pentru ştiinţa asigurărilor", 1930–1940; V. Gălătescu, *Les Sociétés privées d'assurance de Roumanie et la Régie Autonome des Assurances d'État,* Bucureşti, 1945.

NOTĂ: [1] Rezerva matematică se constituie îndeosebi la asigurările de viaţă şi reprezintă rezerva din prime şi din rata de capitalizare a primelor. Ea este dictată de împrejurarea specifică acestui domeniu, după care riscul creşte o dată cu înaintarea în vârstă a asiguraţilor şi deci şi obligaţia societăţii de asigurare de a achita suma prevăzută în contract. Dar prima pe care o plăteşte asiguratul nu creşte o dată cu vârsta şi riscul; ea este o sumă fixă plătită anual societăţii. Astfel că, la începutul perioadei contractului de asigurare (care nu putea fi mai mică de 10 ani) prima plătită de asigurat este superioară primei reale de risc, iar în partea a doua a perioadei, prima plătită de asigurat este inferioară primei de risc. Surplusul încasat de societate în cursul anilor, când prima depăşeşte riscul, formează o rezervă care are rolul unui depozit bancar al asiguratului – care se fructifică – şi care serveşte la acoperirea diferenţei de primă din a doua parte a perioadei contractului când se încasează o primă inferioară primei reale de risc. Rezerva matematică se formează la asigurările de viaţă, dar şi la cele de risc contra incendiilor, de responsabilitate civilă ca şi pentru plata unei rente. Fondurile acestei rezerve matematice, considerate ca valoare, sunt plasate pentru fructificare. Legea asigurărilor din România obliga societăţile de asigurare să plaseze integral rezervele matematice şi 35% din rezervele tehnice în ţară, în împrumuturi de stat, împrumuturi pe gaj de efecte, imobile sau să le depoziteze la C.E.C. şi B.N.R. pentru a nu le trimite peste graniţă. Multe societăţi de asigurare îşi plasau o mare parte din aceste fonduri în imobile; în Bucureşti, unele dintre cele mai reprezentative blocuri particulare aparţineau societăţilor de asigurare, ca de pildă Patria (fost Aro), Scala, Ambasador, cele două clădiri din faţa Universităţii etc. pe care le închiriau.

Tabelul 96

Activitatea și beneficiile Regiei autonome a asigurărilor de stat, în perioada 1921–1945

mil. lei

Anii	Prime și taxe	Daune și cheltuieli de administrație	Procentul daunelor față de prime %	Beneficiul %
1921/22	0,4	0,1	24,2	0,3
1922/23	0,5	0,1	27,4	0,3
1923	0,5	0,1	15,7	0,4
1924	1,1	0,2	16,4	1,0
1925	2,1	1,2	56,3	1,0
1926	2,3	0,1	38,0	2,2
1927	3,9	0,8	20,5	3,1
1928	5,4	2,3	42,5	4,1
1929	6,9	3,5	49,9	3,5
1930	6,6	1,2	17,6	3,5
1931	7,1	1,1	16,0	6,0
1932/33	7,9	3,1	39,4	4,8
1933/34	11,3	4,4	36,7	6,9
1934/35	10,2	4,4	43,0	5,8
1935/36	9,8	4,5	45,8	5,3
1936/37	13,9	9,4	67,5	4,5
1937/38	28,4	16,5	57,9	12,0
1938/39	29,3	14,9	51,0	14,3
1939/40	43,0	20,5	47,5	22,5
1940/41	33,7	13,7	40,7	20,0
1941/42	49,6	33,4	67,3	16,2
1942/43	68,0	44,8	65,8	23,2
1943/44	227,8	190,5	83,5	37,3
1944/45	245,7	232.3	94,5	13,4
1945/46 (trei trimestre)	501,6	344,8	---	---

SURSA: V. Gălătescu, *Les Sociétés privées d'assurance de Roumanie et la Régie Autonome des Assurances d'État*, București, 1945.

Tabelul 97

Asigurările riscului de incendiu ale Regiei autonome a asigurărilor de stat, în perioada 1925–1945

mil. lei

Anii	Număr contracte	Valoarea asigurată	Prime încasate	Daune plătite	% din prime
1	2	3	4	5	6
1925	13 763	1 767,1	2,1	0,3	14,9
1926	14 675	2 412,5	2,3	0,5	22,6
1927	15 587	3 003,0	3,9	0,8	20,4
1928	17 636	4 149,3	5,4	2,0	37,1
1929	19 630	5 288,7	6,9	3,5	50,5
1930	20 787	6 101,6	6,6	1,2	18,7
1931	20 952	6 428,7	7,0	4,2	60,3
1932/33	21 952	6 833,7	7,9	3,1	38,6
1933/34	22 048	7 274,3	11,9	1,0	8,8
1934/35	23 260	7 274,3	10,2	0,9	8,7
1935/36	23 938	8 850,0	9,8	0,3	2,9
1936/37	27 100	8 588,8	6,7	2,2	33,3
1937/38	27 494	11 600,0	16,5	3,3	20,1
1938/39	30 166	12 502,0	24,4	1,0	4,1
1939/40	30 668	12 783,1	24,3	4,2	17,4
1940/41	31 586	12 842,2	31,5	21,4	68,0
1941/42	23 994	10 237,5	26,7	13,0	48,8
1942/43	29 098	31 173,1	75,0	4,4	5,7
1943/44	31 496	107 600,9	100,1	16,4	16,3
1944/45	32 339	179 195,8	168,0	5,2	3,1
1945/46 (trei trimestre)	29 829	300 386,4	448,6	106,6	23,7

SURSA : V. Gălătescu, *Les Sociétés privées d'assurance de Roumanie et la Régie Autonome des Assurances d'État,* Bucureşti, 1945.

H. *BURSA DE VALORI*

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

INTRODUCERE

Dezvoltarea mai târzie a capitalismului industrial şi bancar în România a determinat şi apariţia şi funcţionarea cu întârziere a institutelor sale financiare. Operaţiuni de schimb de monede se făceau la arie largă, mai ales până la anul 1867, când se creează sistemul monetar naţional, de către zarafi şi bancheri; în târguri şi iarmaroace se stabilea preţul produselor conform cererii şi ofertei.

Forma organizată şi modernă, specifică capitalismului, bursa de valori şi de mărfuri, apare în România abia în deceniul al nouălea. Menţionăm că în Occident acestea s-au creat încă din secolele XV–XVI. La noi, încercări se fac mai devreme, prin anii 1865 şi 1868 de către Camera de comerţ din Bucureşti, dar fără rezultate de durată. Ziarul „Românul", apoi „Curierul financiar" publică cota cursurilor efectelor împrumuturilor statului român, a cursului în lei a unor valute străine sau uneori a unor acţiuni ale primelor societăţi anonime ce luau fiinţă; cursurile se decideau din iniţiativă particulară la tranzacţiile ce aveau loc la Hanul cu Tei şi ulterior la Casa de bancă Zerlendy. Între timp se fac demersuri, memorii, propuneri pentru întemeierea unei burse oficiale.

În iunie 1881 se adoptă *Legea asupra burselor, mijlocitorilor de schimb şi mijlocitorilor de mărfuri.* În septembrie 1882 se inaugurează prima bursă de comerţ la Iaşi; la 1 decembrie acelaşi an se deschide bursa din Bucureşti. Din aceeaşi lună ziarele economice publică cota oficială a bursei la rentele de stat, acţiuni bancare şi cota schimbului de valute.

În baza legii din anul 1881 încep să funcţioneze bursele de mărfuri şi de valori la Galaţi şi Brăila.

Atât din cauza unor prevederi restrictive ale legii, cât şi din cauza numărului mic de societăţi anonime din ţară, activitatea burselor este restrânsă, majoritatea afacerilor făcându-se în băncile particulare; în anul 1883 bursa din Iaşi se închide. În noiembrie 1883 are loc un crah de răsunet la bursa din Bucureşti: s-au constatat insolvabilităţi considerabile la plata efectelor. În perioada următoare viaţa bursieră lâncezeşte; se fac diferite modificări la legea din anul 1881, ajungându-se astfel până la marea criză din 1899–1901.

După multe stăruinţe şi propuneri, în anul 1904 se votează o nouă lege a burselor, cu multe elemente stimulatoare a activităţii acestora. Afacerile financiare şi comerciale dobândesc amploare şi datorită creării unui mare număr de întreprinderi bancare, industriale, comerciale sub forma societăţilor pe acţiuni.

Bursa din Bucureşti devine centrul afacerilor cu valori mobiliare al ţării. Se editează publicaţii speciale: „Cota oficială a cursurilor", „Buletinul bursei Bucureşti" care furnizează informaţii privind cursurile efectelor şi acţiunilor negociate. Se impune de subliniat faptul că o parte redusă din societăţi îşi înscriau acţiunile şi obligaţiunile pentru negociere la bursă. În anul 1935 erau cotate la Bursa din Bucureşti 56 acţiuni şi 77 categorii de efecte de împrumut şi obligaţiuni de stat şi particulare; în acelaşi an funcţionau în ţară 3 017 societăţi anonime din care 920 bănci, 1 214 societăţi industriale, 831 societăţi comerciale, 22 societăţi de asigurare şi 30 diverse. Proporţia redusă de acţiuni înscrise la bursă se datoreşte faptului că majoritatea societăţilor nu-şi negociau acţiunile la bursă, fiind în general societăţi de familie, de grupuri restrânse, unde în caz de necesitate, transferul se efectua în cercul închis al grupului. Ca urmare şi volumul vânzărilor-cumpărărilor de valori mobiliare cu venit variabil era minor în raport cu întregul capital pe acţiuni al ţării.

Informaţiile din „Cota oficială a bursei", din revista „Bursa" şi ziarul „Argus", prin excelenţă publicaţii ale afacerilor financiare şi economice, au permis constituirea indicilor valorilor mobiliare care sunt redaţi în tabelele ce urmează pentru intervalul 1908–1944.

Indicii au fost calculaţi pentru perioada 1908–1930 de G. G. Caranfil şi D. N. Iordan, iar cei referitori la anii de după 1930 s-au stabilit de către Serviciul de studii al B.N.R.

Indicii bursei de valori din Bucureşti, în general, reflectă dinamica cursurilor acestora în raport de cerere şi ofertă; ei se modifică sub incidenţa diferitelor fenomene de conjunctură economică, financiară, politică. „Citirea" indicilor relevă calitatea de barometru al activităţii capitaliste industriale şi bancare a ţării. În variaţia indicilor se oglindesc ciclurile de producţie, devenite vizibile de la începutul secolului al XX-lea şi în economia România, perioadele de criză şi depresiune, de înviorare şi avânt. Pe termen lung creşterea indicilor valorilor unor ramuri economice pune în evidenţă orientarea capitalurilor şi rentabilitatea lor sporită de care nu este străină politica economică a statului.

Tabelul 98

Valoarea negocierilor la bursă, în perioada 1925–1947

mil. lei

Anii	Total	ianuarie	aprilie	iunie	septembrie	decembrie
1	2	3	4	5	6	7
			VALORI CU VENIT VARIABIL[1]			
1925	2 440	194	193	155	191	425
1926	3 797	412	336	331	200	159
1927	2 158	176	213	238	127	87
1928	5 006	255	223	868	255	149
1929	2 066	518	175	119	79	78
1930	448	54	30	29	20	30
1931	233	20	7	27	18	24
1932	393	13	15	11	79	25
1933	769	33	22	59	207	48
1934	897	79	74	73	40	45
1935	1 264	107	70	109	92	82
1936	975	91	117	33	47	61
1937	1 235	119	93	53	109	81
1938	1 337	98	126	135	144	74
1939	3 508	152	143	119	133	468
1940	2 883	710	185	113	117	61
1941	2 418	61	183	107	323	129
1942	277	236	211	160	161	750
1943	271	633	262	221	159	126
1944	741	127	72	87	8 000	775
1945	7 815	555	1 235	3 222	22 601	11 806
1946	8 202	11 043	9 396	4 641	3 203	25 897
1947	201 841[xx]					
	79[x]	92 497	156 956	223 374	108[x]	22[x]

[x] Lei stabilizați.

[xx] Total 1 I – 15 VIII 1947.

Continuare *tabelul 98*

mil. lei

1	2	3	4	5	6	7
			VALORI CU VENIT FIX[2]			
1925	356	51	21	37	37	20
1926	203	15	19	35	8	15
1927	291	19	16	34	22	32
1928	495	57	42	43	46	20
1929	331	34	26	23	15	49
1930	338	48	23	16	22	30
1931	843	35	49	52	106	88
1932	855	83	85	83	64	58
1933	728	52	55	72	43	82
1934	866	55	64	69	51	81
1935	1 126	80	93	111	79	65
1936	1 660	79	94	106	202	230
1937	3 757	232	292	216	380	443
1938	4 969	377	381	318	457	260
1939	3 280	284	222	234	365	223
1940	1 894	184	152	156	109	96
1941	1 720	81	228	134	104	106
1942	521	84	145	209	420	977
1943	493	856	415	477	392	274
1944	893	287	134	169	3 103	937
1945	8 247	753	1 376	3 551	23 267	12 386
1946	9 284	11 811	10 257	5 567	4 465	27 174
1947	356[xx)]	93 716	158 882	226 681	108[x)]	23[x)]

[x)] Lei stabilizați.

[xx)] Total 15 VIII – 31 XII 1947.

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: G. G. Caranfil et D. N. Jordan, *Étude statistique sur les valeurs mobilières en Roumanie de 1908–1930,* Bucureşti, 1931; *Enciclopedia României,* vol. IV, Bucureşti, 1943; B.N.R, „Bulletin d'information et de documentation", 1924–1947.

NOTE: [1] Reprezintă acțiuni industriale, bancare etc. a căror venit îl constituie dividendele variabile, după mărimea beneficiului anual al societății pe acțiuni.

[2] Constituie venituri la obligațiuni, înscrisuri funciare etc. ale statului și companiilor particulare în special sub formă de dobândă fixă, anuală.

Tabelul 99

Cotația unor acțiuni industriale, principale, la bursă, în perioada 1923–1947

lei per unitate

Ani și luni	Astra[1] română	Steaua[2] română	Creditul minier[3]	I.R.D.P.[4]	Mica[5]	Letea[6]	Reșița[7]	Clădirea românească[8]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Valoarea nominală	500	500	500	500	500	500	500	500
1923								
I	10 600	6 950	2 860	2 050	1 600	1 960	1 960	---
V	7 700	4 650	4 220	2 200	2 200	1 800	---	---
IX	9 100	3 800	2 000	1 860	1 515	1 525	---	---
1924								
I	10 500	4 509	2 370	1 845	1 575	---	1 810	215
V	12 350	4 475	1 960	1 077	1 488	450	1 482	366
IX	7 422	3 203	2 057	1 145	815	440	1 119	380
1925								
I	6 981	3 472	1 561	1 196	777	544	1 195	400
V	5 935	3 265	1 537	1 334	738	555	1 171	360
IX	6 680	2 655	1 622	1 093	610	590	1 021	400
1926								
I	9 100	3 910	1 999	1 300	663	605	1 162	---
V	8 438	3 910	3120	1 551	690	520	1 581	170
IX	6 370	2 758	2 334	1 118	455	460	---	405
1927								
I	4 896	2 580	2 327	1 037	478	629	428	421
V	3 756	2 094	1 933	745	564	830	496	519
IX	3 432	1 618	1 427	698	434	776	470	512
1928								
I	3 335	1 610	1 427	572	611	809	579	788
V	3 570	1 884	1 514	543	876	1 137	1 054	919
IX	3 330	1 703	1 303	445	741	1 091	941	931

BCU MICHAEL KOGĂLNICEANU LIBRARY

Continuare *tabelul 99*

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1929								
I	3 278	1 869	1 262	607	825	1 036	981	993
V	2 352	1 360	771	443	641	966	765	862
IX	2 212	1 209	486	221	487	640	597	539
1930								
I	1 588	845	495	184	420	598	476	515
V	1 064	702	411	154	356	424	418	409
IX	666	466	301	133	425	449	331	394
1931								
I	567	332	190	87	483	387	279	388
V	532	314	183	87	468	338	225	331
IX	372	174	94	49	376	395	340	289
1932								
I	353	134	98	50	376	185	161	244
V	334	137	91	34	473	188	132	185
IX	604	231	159	56	474	237	179	242
1933								
I	597	300	206	39	649	295	209	222
V	542	287	209	41	767	309	217	269
IX	732	471	330	87	859	406	279	303
1934								
I	709	486	334	106	1 063	471	320	307
V	725	478	321	59	1 386	595	447	398
IX	610	393	278	88	1 257	599	425	356
1935								
I	660	406	298	81	1 333	662	453	358
V	939	458	350	81	1 605	689	557	331
IX	940	459	333	74	1 772	744	592	592
1936								
I	999	459	308	62	1 859	825	581	327
V	947	400	241	46	1 783	665	456	243
IX	769	345	229	40	1 203	680	427	229

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1937								
I	1 140	543	308	98	1 427	838	531	289
V	1 119	571	297	96	1 679	797	599	251
IX	1 137	527	338	101	1 368	848	589	285
1938								
I	853	364	273	70	1 283	859	468	276
V	1 049	424	292	84	1 424	819	534	287
IX	918	360	269	70	1 391	906	486	304
1939								
I	957	364	243	72	1 634	990	463	340
V	896	341	255	107	1 666	1 021	491	315
IX	796	291	207	90	1 097	996	428	318
1940								
I	1 609	714	625	440	1 521	1 342	630	551
V	1 185	582	529	632	1 368	1 158	550	569
IX	1 095	575	567	490	1 128	1 073	511	510
1941								
I	783	376	383	276	876	882	413	500
V	1 026	509	566	308	1 022	1 142	481	515
IX	1 616	746	828	331	1 569	1 372	654	678
1942								
I	1 798	876	872	349	1 879	1 469	666	969
V	2 222	1 135	1 174	334	---	1 230	784	1 103
IX	2 571	1 262	1 136	323	---	1 236	966	1 604
1943								
I	4 642	2 298	1 434	645	1 764	2 156	1 694	2 700
V	4 013	2 218	1 564	514	1 495	1 636	1 739	2 050
IX	3 754	1 725	1 195	495	1 293	1 449	1 387	1 962
1944								
I	3 377	1 640	979	343	1 057	1 095	1 061	1 517
V	3 673	1 395	736	251	872	688	899	---
IX	10 675	5443	2 844	1 357	2 541	2 600	2 859	3 623

Continuare *tabelul 99*

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1945								
I	14 176	7 106	4 016	1 865	2 663	2 459	2 984	4 000
V	22 036	11 527	4 921	2 288	3 741	2 509	2 640	2 660
IX	90 349	54 927	31 599	10 168	11 708	16 936	---	22 310
1946								
I	139 184	62 611	9 278	9 058	16 277	22 780	17 371	48 185
V	182 579	75 307	5 637	7 089	14 451	5 059	6 579	14 611
IX	140 501	58 214	6 899	6 598	4 000	3 481	5 478	10 145
1947								
I	843 237	434 129	46 998	56 783	23 044	24 307	38 552	71 839
V	2 519 747	1 013 829	77 940	137 761	40 182	44 870	83 712	146 765
IX x)	1 204	562	67	46	33	30	49	49

x) Lei stabilizați.

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: Christ. D. Stoicovici și P. Economu, *Statistica anuală a României,* 1911–1928; Simion D. Gartenberg, *Bursa și valorile mobiliare,* București, 1935; V. V. Protopopescu, C. A. Meriu și I. I. Bozdog, *Ghidul pieței financiare,* București, 1943; „Buletinul bursei București", 1928–1947; B.N.R, „Bulletin d'information et documentation", 1928–1947.

NOTE: [1] Astra română, cea mai mare societate petrolieră din România, creată în 1910, cu un capital de 29,4 mil. lei aparținând grupului olandez-englez Royal-Dutch-Schell. A mărit capitalul până în 1938 la 2 034 mil. lei. În același an extrăgea peste un sfert din producția de țiței a României și rafina 24% din total. Acțiunile sale cotau la bursele din Paris, Amsterdam, Anvers și București.

[2] Steaua română, societate petrolieră înființată în anul 1895, cu 2 mil. lei capital social. A sporit capitalul până în anul 1938 la 1 000 mil. lei. Până la primul război mondial a aparținut capitalului financiar german; după război, a intrat sub controlul companiilor anglo-franceze și românești. În anul 1938 producea și rafina peste 11% din producția de țiței a României. Acțiunile cotau la bursele din Paris, Amsterdam, Bassel, Frankfurt, Zürich și București.

[3] Creditul minier, societate petrolieră cu capital prioritar românesc. A fost creată în anul 1919 cu un capital de 10 mil. lei. În 1938, după sporiri succesive, capitalul ajunge la 630 mil. lei. În același an producea și rafina circa 6% din producția petrolieră a țării.

[4] I.R.D.P. – Industria română de petrol, S.A.R., societate cu capital românesc, fondată în anul 1920, cu 100 mil. lei capital, care ajunge în 1938 la 600 mil. lei. Producea și rafina între 2–3% din producția de țiței.

[5] Mica, societate anonimă minieră, creată în anul 1920 cu 21 mil. lei capital. Avea ca obiect principal exploatarea zăcămintelor de aur; aparținea capitalului românesc. Era cea mai mare societate din ramură, deținând până la 60% din totalul producției de aur a țării. Mica, în deceniul

patru devine unul din cele mai mari concerne, având întreprinderi şi participaţii în ramurile minieră, petrolieră, metalurgică, chimică, hârtiei, textilă.

[6] Letea, una din cele mai vechi şi mai mari societăţi producătoare de hârtie din ţară. A fost creată în anul 1881, cu un capital de 1 472 mii lei, care ajunge în anul 1938 la 240 mil. lei, integral românesc. În 1938 achiziţiona fabrica de hârtie Zărneşti şi devine cea mai mare societate din ramură şi organizatorul cartelului hârtiei. Era principalul furnizor de hârtie pentru stat.

[7] Reşiţa – Uzinele de fier şi domeniile din Reşiţa, S.A. – provine din vechea societate metalurgică minieră STEG din Banat. Se creează în anul 1920 ca societate anonimă română, iar în anul 1923, fiind considerată de interes militar-naţional, legea stabileşte că 60% din acţiuni să fie deţinute de capitaliştii români. Capitalul sporeşte de la 125 mil. lei în 1920 până la 1 000 mil. lei în 1939. În cele două decenii interbelice, Reşiţa devine un mare concern, având întreprinderi şi participaţii în industria minieră – carboniferă, metalurgică etc.; Reşiţa poseda cele mai importante uzine de armament ale ţării.

[8] Clădirea românească, societate anonimă de construcţii, creată în anul 1919 cu 20 mil. lei capital. Obiectul societăţii era construcţia de clădiri civile şi exploatarea lor. În anul 1936 era proprietara a circa 12 mii m^2 de construcţii şi blocuri, majoritatea în centrul capitalei. În anul 1938 ajunge la un capital de 120 mil. lei.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 100

Cotația unor acțiuni bancare, de asigurări și de transport la bursă, în perioada 1923–1947

lei

Ani și luni	B.N.R.[1]	Banca româ-nească[2]	Creditul industrial[3]	Dacia[4]	Generala[5]	S.R.D.[6]	S.T.B.[7]
1	2	3	4	5	6	7	8
Valoarea nominală	500	500	1 000	2 000	1 000	500	500
1923							
I	14 400	750	---	---	1450	1 675	700
V	14 700	660		---			
IX	14 300	695		---	1 400	950	470
1924							
I	15 100	720		2 550	2 600	960	410
V	13 000	614	---	2 462	2 508	835	380
IX	11 700	641	---	2 525	1 610	620	370
1925							
I	13 137	695	---	2 925	825	556	382
V	17 072	625	---	3 358	1 150	780	442
IX	14 500	669	---	3 500	850	810	400
1926							
I	5 600	687	---	3 272	2 500	---	---
V	5 850	622	---	3 950	2 500	---	---
IX	5 000	593	---	3 800	1 690	---	---
1927							
I	5 719	652	---	4 150	2 015	---	---
V	6 324	774	---	5 032	2 119	---	---
IX	5 250	799	---	4 831	1 874	---	---
1928							
I	6 457	922	1 039	4 920	2 045	---	777
V	13 523	1 345	1 279	8 270	3 303	---	1 336
IX	13 275	1 122	1 075	---	2 655	---	1 275

Continuare *tabelul 100*

1	2	3	4	5	6	7	8
1929							
I	14 735	1 272	1 128	7 481	3 059	---	1 314
V	10 902	971	793	6 981	2 717	---	963
IX	9 202	891	728	5 470	2 132	---	883
1930							
I	7 904	814	699	5 588	2 000	698	818
V	6 443	657	503	4 925	1 800	548	740
IX	6 807	674	501	4 444	1 619	519	823
1931							
I	5 827	609	403	3 975	1 488	440	763
V	5 397	513	301	3 606	1 425	467	717
IX	4 034	368	189	2 638	1 481	376	667
1932							
I	4 201	315	218	2 213	848	352	731
V	3 430	178	168	1 747	696	372	724
IX	3 958	249	215	1 972	833	345	801
1933							
I	4 400	193	227	2 363	---	318	1 011
V	4 168	169	226	2 100	1 181	285	1 054
IX	4 661	215	391	2 300	1 213	405	1 096
1934							
I	4 713	311	539	2 513	1 275	418	1 387
V	5 337	307	460	2 950	1 275	500	1 514
IX	5 130	324	509	3 025	1 275	411	1 569
1935							
I	5 323	354	570	3 238	1 407	433	1 935
V	4 985	321	548	3 450	1 350	539	2 148
IX	4 674	324	625	4 750	---	666	2 682
1936							
I	4 750	328	644	4 325	1 500	697	1 761
V	4 452	281	523	4 300	1 275	663	1 364
IX	4 584	320	563	---	---	666	1 321

1	2	3	4	5	6	7	8
1937							
I	4 823	405	689	---	---	811	1 588
V	4 813	419	618	---	1 075	830	1 395
IX	4 872	534	736	4 682	1 068	840	1 406
1938							
I	4 948	583	713	---	---	710	1 270
V	5 007	503	742	4 350	---	781	1 246
IX	5 340	576	796	4 113	1 213	755	1 183

1939								S.A.R.T.[8]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1939								
I	5 397	627	844	4 050	---	785	1 166	---
V	5 475	575	748	---	1 148	728	1 134	1197
IX	5 534	500	663	---	---	640	1 012	961
1940								
I	6 979	685	927	---	---	1 398	1 286	1 287
V	6 331	570	713	5 150	1 150	1 187	1 131	1 113
IX	6 075	573	623	---	---	1 350	1 164	1 013
1941								
I	5 650	594	574	---	1 125	1 429	1 098	869
V	5 925	595	603	---	---	1 261	1 134	854
IX	8 091	724	853	---	---	2 317	1 705	1 046
1942								
I	7 965	802	1 002	5 400	1 725	2 877	1 827	1 606
V	8 334	731	973	---	---	5 071	2 188	1 515
IX	10 570	818	1 063	---	---	---	2 318	1 923
1943								
I	15 286	1 096	1 496	13 953	3 000	4 032	4 719	2 472
V	13 888	947	1 249	---	---	4 032	2 184	2 391
IX	15 922	882	1 129	---	---	2 821	1 960	2 187
1944								
I	12 849	864	1 270	---	2 100	2 129	1 947	1 971
V	11 062	746	730	---	---	1 755	1 340	1 582
IX	22 313	1 843	1 374	---	2 200	3 425	3 442	4 362
1945								
I	19 810	979	1 050	---	---	1 921	2 436	4 225
V	25 853	1 341	1 253	---	---	3 797	2 241	7 164
IX	114 280	13 040	12 747	---	---	27 447	14 207	35 691

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1946								
I	83 840	6 156	5 041	---	---	29 741	12 632	48 140
V	54 747	3 764	3 084	---	---	25 758	5 571	41 203
IX	43 298	3 200	2 780	---	---	20 371	3 921	26 934
1947								
I	---	23 145	11 308	---	---	110 955	20 086	158 804
V	---	39 095	16 496	---	---	308 172	51 931	349 128
IX x)	---	27	12	---	---	161	65	178

x) Lei stabilizați.

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 99.

NOTE: [1] B.N.R. – Banca Națională a României, bancă de emisiune și scont, creată în anul 1880, cu capital inițial vărsat de 12 mil. lei. În anul 1938 capitalul era de 600 mil. lei. În unele perioade statul a deținut până la 30% din capitalul băncii. B.N.R. oferea dividende mari la acțiunile sale ceea ce urca la zeci de ori prețul unei acțiuni negociată la bursa din București.

[2] Banca românească S.A.R., era una din cele mai mari bănci, cu capital românesc. A fost creată în anul 1911, având capital inițial de 17,5 mil. lei. În anul 1938 capitalul social ajunge la 350 mil. lei. Dispunea de o rețea largă de participații industriale și bancare.

[3] Creditul național industrial S.A. a rezultat în 1942 prin fuziunea Societății naționale de credit industrial, societatea de baza, cu Institutul de credit minier. Societatea națională de credit industrial a fost creată în anul 1924, în scopul finanțării industriei; S.N.C.I. era un mandatar al B.N.R. întrucât cea mai mare parte din sumele împrumutate proveneau de la Institutul de emisiune. Statul participa cu 20%, iar B. N. R. cu 30% la capitalul S.N.C.I. Capitalul subscris a fost de 500 mil. lei, rămânând la aceeași mărime până în anul 1938.

[4] Dacia România, societatea generală de asigurări. În 1878 s-a creat societatea Dacia cu capital străin, iar în 1881 fuzionează cu societatea de asigurări „România", formând un capital de 3 mil. lei. În 1909 fuzionează cu societatea de asigurări „Patria". Capitalul sporește în diferite perioade, în 1938 fiind de 60 mil. lei. Era una din cele mai mari societăți de asigurare din România.

[5] Generala S.A.R. de asigurări generale, a fost înființată în anul 1897, cu un capital de 3 mil. lei, sporit ulterior până la 50 mil. lei în anul 1938.

[6] S.R.D. – Societate anonimă română de navigație pe Dunăre a fost creată în anul 1914 de un grup de mari bănci din România și câțiva capitaliști. Capitalul inițial de 7,2 mil. lei s-a majorat până în anul 1938 la 80 mil. lei. Obiectul societății îl formau transporturile pe Dunăre și construcția de vase.

[7] S.T.B. – Societatea tramvaielor din București, S.A., a fost înființată în 1909, cu un capital de 3 mil. lei. În anul 1938 acesta reprezenta 300 mil. lei, din care o parte aparținea municipiului București. S.T.B. asigura transportul public de călători în capitală cu 340 autobuze și 570 vagoane de tramvai.

[8] S.A.R.T. – Societatea anonimă de telefoane, creată în 1930, de către International Telephon & Telegraph Corporation, care a preluat patrimoniul regiei autonome P.T.T. în urma aranjamentului din 1929 pentru împrumutul străin. Capitalul societății de telefoane ajunge în anul 1938 la 1 650 mil. lei. În cursul anilor 1941–1942, B.N.R. răscumpără acțiunile de la trustul american.

I

INDICII VALORILOR MOBILIARE CU VENIT FIX – Introducere

Titlurile de valoare ale împrumuturilor publice – de stat, județ sau comună – și ale împrumuturilor întreprinderilor private, numite rente și obligațiuni, au venitul stabilit la emisiune, el este fix. Valorile cu venit fix, ca și cele cu venit variabil – acțiunile – se negociază la bursă. Prețul titlurilor cu venit fix se află în raport de venitul anual pe care-l poartă acestea – de regulă 4–8% – și de nivelul dobânzii.

În măsură însemnată cursul efectelor publice și al obligațiunilor variază și cu tendințele și perspectivele politicii de împrumuturi și a politicii monetare ale statului, precum și ale situației și perspectivei – pentru obligațiuni – ale întreprinderilor. Spre deosebire de acțiuni, cursurile acestora oscilează mai strâns în jurul valorilor nominale; dar reflectă totuși conjuncturile favorabile sau nefavorabile legate de domeniul investiției lor.

Indicii valorilor cu venit fix, urmăriți pentru perioada 1908–1914 și 1920–1947, arată situația raportului determinant al cursului menționat mai sus. Ei se exprimă într-un indice general, în indicele efectelor publice – a titlurilor împrumuturilor de stat – numite curent rente –, în indicele înscrisurilor de credit, respectiv a titlurilor instituțiilor particulare de credit funciar și în indicele-titluri ale împrumuturilor societăților industriale, bancare, comerciale particulare, contractate pe piață. Acești indici au variat în mod diferit, fiind în relație cu dobânda, care la rândul ei se afla în raport cu cererea și oferta de capital și deci în funcție de conjunctura economică. Cât timp dobânda era în urcare pe piață, ca urmare a conjuncturii de avânt, interesul capitaliștilor pentru plasament în titluri de valoare cu venit fix era mai redusă și atunci cursul acestora și deci și indicele urmează o linie descendentă sau temperată și invers, când apare o abundență de capital și dobânda scade cursul lor crește.

Tabelul 101

Indicii valorilor mobiliare[1] cu venit fix, în perioada 1908–1914, 1920–1947

% din valoarea nominală

Anii	Media anuală	ianuarie 15	aprilie 15	iunie 15	septembrie 15	decembrie 15
1	2	3	4	5	6	7
	INDICELE GENERAL					
1908	95,8	95,0	95,9	96,0	95,5	96,1
1909	95,7	95,8	95,3	96,0	95,7	97,1
1910	96,5	96,3	96,3	96,9	96,2	96,7
1911	97,3	97,0	97,0	97,9	97,8	97,7
1912	95,5	97,5	98,0	97,8	98,5	95,5
1913	93,5	95,3	96,2	95,7	95,2	94,3
1914	---	94,3	93,8	93,3	---	---
1920	89,7	100,2	92,5	90,3	85,5	83,9
1921	82,4	83,5	82,4	83,1	79,7	81,6
1922	79,8	81,8	80,8	79,3	78.0	76,5
1923	64,8	75,9	68,1	65,1	60,9	61,6
1924	57,2	63,6	59,9	54,8	51,3	52,2
1925	53,7	51,7	54,9	58,9	52,7	48,6
1926	49,2	48,9	50,0	50,4	47,6	48,3
1927	51,6	49,7	52,9	52,5	50,3	52,2
1928	64,3	58,1	64,4	66,2	65,2	65,3
1929	59,0	63,9	63,5	56,2	56,3	54,3
1930	52,4	52,9	53,2	53,3	51,5	53,3
1931[2]	107,6	108,5	116,5	116,0	101,4	90,6
1932	69,7	86,5	71,7	66,6	67,4	64,0
1933	65,3	60,9	65,1	63,1	62,2	79,0
1934	83,6	73,9	88,6	79,3	84,2	90,8
1935	78,8	73,3	82,7	82,6	79,5	73,9
1936	78,0	77,6	78,1	74,4	78,0	79,4
1937	76,0	78,4	73,6	73,8	72,9	77,0

Continuare *tabelul 101*

1	2	3	4	5	6	7
1938	94,4	92,7	85,7	97,3	95,9	102,0
1939	102,4	98.0	109.8	105,9	90,3	102,8
1940	93,6	97,8	98,0	94,6	90,2	89,8
1941	97,5	87,3	83,9	85,2	106,7	112,4
1942	108,3	119,6	125,9	124,3	127,6	122,3
1943[3]	101,1	---	95,5	103,1	102,8	105,1
1944	91,9	102,7	85,9	73,3	95,1	106,4
1945	94,6	96,4	79,7	100,3	106,2	90,9
1946	104,4	100,3	91,2	101,7	116,9	106,4
1947	115,3	127,3	119,9	90,1	149,5	94,5
	INDICELE RENTELOR DE STAT					
1908	95,1	94,3	94,8	94,9	95,2	95,3
1909	95,1	95,2	94,7	95,3	95,8	96,6
1910	95,5	96,1	95,3	95,4	94,9	95,1
1911	96,1	95,9	95,7	96,3	97,0	95,8
1912	95,8	95,7	96,4	96,3	96,1	94,0
1913	94,1	94,9	94,9	94,5	93,4	92,0
1914	92,0	92,3	92,5	91,7	---	---
1920	86,4	93,0	85,0	83,2	85,8	79,8
1921	80,7	78,5	80,0	83,0	81,4	83,2
1922	81,5	82,9	82,9	80,3	82,7	80,7
1923	67,6	81,8	71,4	65,6	63,0	60,7
1924	61,5	64,7	65,0	58,4	55,6	56,4
1925	56,5	57,6	57,3	58,0	55,7	51,0
1926	50,1	53,2	54,1	52,0	47,0	50,1
1927	54,0	51,3	56,4	54,8	53,2	53,7
1928	66.4	60,7	70,9	71,2	66,1	65,1
1929	61,2	66,6	63,6	56,9	58,5	57,2
1930	57,1	57,5	59,0	58,6	56,7	57,2
1931[2]	100,3	105,5	110,7	105,3	93,7	78,2
1932	63,1	77,0	63,8	57,3	64,6	58,1

Continuare *tabelul 101*

1	2	3	4	5	6	7
1933	64,1	58,7	64,3	60,5	60,5	78,9
1934	85,0	72,6	92,4	80,6	87,0	86,1
1935	79,7	73,4	83,8	83,9	82,1	74,6
1936	78,1	78,2	78,8	75,4	78,2	78,3
1937	74,4	78,3	72,7	71,6	72,6	76,9
1938	94,3	92,5	85,5	97,3	95,9	103,2
1939	102,7	98,6	110,7	105,9	89,8	103,7
1940	93,9	97,7	98,1	95,4	90,2	90,2
1941	98,9	86,6	84,0	85,7	109,5	114,8
1942	108,0	120,8	128,7	126,2	133,0	121,6
194 [3]	98,6	---	93,0	98,5	101,7	103,8
1944	89,8	102,6	86,3	72,5	90,3	99,7
1945	95,7	94,5	77,5	100,8	104,7	94,6
1946	124,7	104,0	94,7	111,6	140,4	167,3
	INDICELE OBLIGAȚIUNILOR ȘI SCRISORILOR DE CREDIT					
1908	96,8	96,0	97,1	97,3	95,9	97,2
1909	96,2	96,5	96,0	96,9	95,6	97,6
1910	97,7	96,9	97,7	98,6	97,5	98,5
1911	98,7	98,2	98,5	99,7	98,8	100,0
1912	98,8	99,5	99,6	99,3	100,9	97,0
1913	96,6	95,8	97,5	96,8	97,0	96,7
1914	95,4	96,5	95,2	95,2	---	---
	OBLIGAȚIUNI					
1920	83,8	---	---	87,5	80,0	80,1
1921	79,8	80,9	79,7	80,8	77,6	78,4
1922	78,9	78,8	78,0	77,4	78,3	76,5
1923	65,5	75,2	67,0	72,4	63,9	67,2
1924	58,7	67,1	59,2	56,8	52,9	52,6
1925	56,3	52,5	58,0	64,4	54,0	50,5
1926	52,1	50,7	49,7	54,0	55,5	52,5
1927	53,7	55,0	54,1	53,7	51,7	54,0

Continuare *tabelul 101*

1	2	3	4	5	6	7
1928	63,8	59,1	60,7	61,2	71,9	71,5
1929	64,0	66,5	69,4	59,3	59,7	---
1930	52,9	53,3	52,5	52,8	52,3	53,7
1931[2]	104,5	118,0	117,7	110,4	102,3	81,1
1932	67,6	83,0	74,5	62,0	62,7	66,1
1933	70,7	64,7	64,9	70,0	76,7	90,2
1934	103,5	95,9	---	104,2	109,6	103,6
1935	99,1	109,1	107,5	102,3	92,4	97,8
1936	98,8	94,7	93,4	95,9	98,5	107,8
1937	125,4	112,4	127,3	126,3	126,4	132,9
1938	139,6	129,6	134,4	143,1	143,5	144,2
1939	143,8	147,2	146,2	153,9	124,3	144,5
1940	134,3	146,4	142,7	141,9	124,8	128,4
1941	123,6	127,9	118,6	115,1	119,5	127,6
1942	113,6	128,7	145,0	184,4	140,2	139,1
1943[3]	122,5	---	113,8	129,6	128,3	140,7
1944	129,7	143,2	115,2	122,2	136,6	117,8
1945	89,3	113,8	133,1	142,4	135,1	---
1946	---	---	---	---	139,9	---
1947	---	---	---	---	---	---
	SCRISORI DE CREDIT					
1920	98,8	103,9	100,2	97,8	93,0	93,1
1921	86,7	90,3	86,2	86,3	81,1	84,4
1922	79,0	84,7	82,8	80,9	73,0	72,7
1923	61,2	70,9	62,0	54,7	53,1	53,5
1924	51,5	57,4	54,2	47,2	45,3	45,5
1925	46,1	42,7	47,8	49,6	44,6	43,7
1926	41,9	41,4	43,9	43,3	38,1	40,3
1927	44,0	40,2	43,7	48,3	43,6	47,9
1928	58,1	53,5	60,8	64,0	55,0	57,4
1929	53,6	57,1	55,7	51,2	48,7	49,0
1930	45,8	46,2	46,4	46,7	45,3	47,5
1931[2]	121,6	112,5	125,5	128,4	116,6	116,3
1932	83,7	106,9	84,3	89,2	77,3	71,7
1933	69,7	69,2	70,3	71,3	66,8	76,3

Continuare *tabelul 101*

1	2	3	4	5	6	7
1934	67,5	78,2	63,8	66,9	66,5	69,8
1935	66,7	69,5	66,8	67,3	63,4	66,0
1936	66,1	62,7	66,0	67,6	64,7	68,3
1937	71,3	64,9	66,8	70,8	73,2	76,4
1938	85,1	75,1	86,5	90,1	83,5	91,0
1939	82,1	98,0	82,6	83,2	74,5	79,3
1940	72,1	77,6	79,2	72,4	67,9	72,9
1941	76,2	71,3	67,4	73,6	79,3	84,3
1942	113,6	88,4	92,7	106,0	106,6	117,6
1943[3]	111,5	---	110,2	116,5	106,3	110,0
1944	99,1	103,4	81,4	84,6	120,8	119,0
1945	94,0	103,9	83,3	98,5	111,8	84,9
1946	85,3	85,0	75,4	86,2	95,6	90,5
1947	95,0	---	---	---	---	---

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: G. G. Caranfil şi D. N. Jordan, *Étude statistique sur les valeurs mobilières en Roumanie de 1908–1930,* Bucureşti, 1931; *Enciclopedia României,* vol. IV, Bucureşti, 1943; B.N.R, „Bulletin d'information et de documentation", 1928–1947.

NOTE: [1] Se cuprind la perioada 1908–1914 efectele de rentă ale împrumuturilor de stat, efectele de credit ale altor trei mari instituţii de credit funciar: Creditul funciar rural, Creditul funciar urban – Bucureşti şi Creditul funciar urban – Iaşi şi patru categorii de obligaţiuni.

Pentru perioada 1920–1930 s-au luat în calcul patru efecte ale împrumuturilor de stat, efectele de credit ale celor trei instituţii de credit funciar şi aceleaşi patru obligaţiuni din perioada 1908–1914.

Indicii valorilor cu venit fix sunt calculaţi după aceeaşi metodă – pentru anii 1908–1914 şi 1920–1930, de George G. Caranfil şi D. N. Jordan în *op. cit.* Perioadei 1931–1947 îi aparţin indicii calculaţi de Serviciul de studii al B.N.R. şi publicaţii în „Bulletin d'information et de documentation". Calculul acestora diferă puţin de calculul indicilor precedenţi, dar asigură continuitatea exprimării procesului. Baza indicelui valorilor mobiliare cu venit fix a constituit-o valoarea nominală a efectului luată ca 100.

[2] După anul 1931, indicii reprezintă medii lunare.

[3] Din anul 1943, indicele îşi schimbă baza cu 1937 = 100. Media anuală a anului 1942 este calculată tot cu noul indice.

II

INDICII VALORILOR MOBILIARE CU VENIT VARIABIL – Introducere

În termen financiar bursier, valorile cu venit variabil reprezintă părți de capital ale societăților anonime, respectiv acțiuni, al căror venit – de regulă dividendul – variază după mărimea profitului distribuit acționarilor. În consecință și cursul, prețul acțiunilor la bursă, se află în primul rând în raport direct cu dividendul și cu dobânda și bineînțeles în raport de cerere și ofertă, care la rândul lor sunt determinate de o serie de împrejurări economice imediate sau de perspectivă a societății respective, de evenimente sociale și politice care afectează activitatea acesteia și nu de puține ori de speculații și jocuri de bursă.

Față de valoarea nominală a unei acțiuni – de regulă, în perioada interbelică, de 500 lei – cursul ei era mai mare sau mai mic dacă dividendul era mai mare sau mai mic decât dobânda pe care putea s-o obțină suma plătită pentru acțiune dacă se depunea la bancă; asupra mărimii cursului a influențat inflația, cum s-a menționat și o serie de alți factori.

Seria indicilor valorilor cu venit variabil din perioada 1908–1947 este constituită din trei grupe: anii 1908–1914, când valoarea acțiunilor se exprimă în lei aur; indicele marchează o sporire însemnată până la începutul primului război mondial (august 1914), atestând o situație de avânt economic în România. A doua grupă – anii 1920–1930 – și a treia – din perioada 1931–1947 – a seriei indicilor valorilor cu venit variabil are la bază leul hârtie, devalorizat în comparație cu leul aur în proporție de 30–40 ori, în perioada interbelică, și de sute de ori în cea a războiului al doilea mondial.

Indicii acestor valori, între anii 1908–1930, sunt calculați pentru ziua de 15 ale lunilor: ianuarie, aprilie, iunie, septembrie și decembrie și ca medie anuală; în intervalul 1931–1947 ei reprezintă media lunară.

Valorilor cu venit variabil li s-au calculat indici pe domenii: ai acțiunilor bancare, petroliere, industriale – altele decât petroliere, de transport și de asigurare precum și un indice general.

Cercetarea, pe baza acestor serii de indici, poate să analizeze atât mișcările conjuncturale ale economiei și ramurilor ei principale, cât și raporturile dintre acestea. Perioada primilor ani postbelici, 1920–1924, când inflația începută în

1916 depreciază în continuare leul, indicele general scade în urma marei oferte de acțiuni rezultate din avalanșa de noi societăți constituite, dar și ca urmare a dobânzilor mari de 10–16% pe care, în condiții de inflație, băncile le acordă depunătorilor, concurând astfel cu dividendul plătit de societăți la acțiuni. După 1926, când inflația este oprită, indicele oscilează în jurul bazei sale pentru ca în cei doi ani următori să cunoască urcări sensibile. Criza financiară începută în 1929 coboară drastic cota acțiunilor, indicele ajungând în unele luni ale anilor 1932 și 1933 sub 50%. Din anul 1934 cursurile înregistrează un proces de redresare în urma avântului economic până în preajma războiului al doilea mondial. Inflația galopantă din timpul războiului și până la reforma monetară din august 1947 multiplică indicele de zeci de ori, fără nici o legătură directă cu producția materială. În comparație cu evoluția indicelui general; indicii acțiunilor bancare, industriale, de transport și de asigurări au nivele diferite și tendințe particulare generate de condiții specifice.

Tabelul 102

Indicii valorilor mobiliare[1] cu venit variabil, în perioada 1908–1914, 1920–1947

Anii	Media anuală	ianuarie 15	aprilie 15	iunie 15	septembrie 15	decembrie 15
1	2	3	4	5	6	7
			INDICELE GENERAL			
1908	78,0	79,1	80,9	76,6	77,1	74,5
1909	78,4	75,9	77,6	77,9	79,5	82,1
1910	91,9	84,6	90,9	94,7	98,5	102,9
1911	106,6	106,2	107,8	103,9	112,2	109,4
1912	112,8	111,5	109,9	118,2	123,4	106,1
1913	118,1	104,7	121,1	124,0	124,1	118,8
1914	117,0	121,9	117,2	113,0	---	---
1920	137,6	137,1	139,5	142,6	144,5	131,7
1921	108,3	124,3	109,8	108,8	99,8	99,2
1922	111,5	103,1	106,6	117,2	116,3	110,4
1923	106,0	110,3	120,4	100,4	106,8	106,0
1924	100,9	104,7	107,3	100,0	93,2	94,1
1925	96,7	93,8	97,9	100,0	95,9	99,5
1926	100,9	102,5	107,8	103,7	94,7	97,2
1927	101,7	98,9	99,8	102,2	104,3	105,2
1928	142,1	114,4	138,3	167,6	149,4	141,8
1929	133,9	155,0	140,7	128,0	122,6	105,1

1	2	3	4	5	6	7
1930	89,7	108,2	94,3	80,8	86,5	75,7
1931[3]	67,7	73,5	70,8	59,5	62,9	66,0
1932	49,8	58,5	60,3	68,0	27,7	55,7
1933	60,1	53,1	75,6	69,0	40,4	91,3
1934	101,7	69,9	94,9	117,7	81,9	93,8
1935	176,4	96,7	145,5	195,8	185,3	268,4
1936	175,0	254,9	224,6	194,9	192,0	112,2
1937	99,6	54,7	147,5	130,0	90,9	109,9
1938	125,3	117,8	80,0	113,6	136,1	156,4
1939	116,5	161,6	130,2	132,0	119,2	63,6
1940	105,7	76,0	86,7	84,0	123,2	132,3
1941	150,9	126,1	112,6	123,3	152,6	191,4
1942	375,0	1 192,7	1 436,1	1 324,9	1 539,7	2 111,8
1943[4]	451,2	---	504,5	572,3	449,5	409,9
1944	561,7	326,4	328,4	372,6	751,2	1 098,6
1945	3 093,6	838,6	1 016,4	1 330,0	6 302,3	7 673,9
1946	8 287,5	6 880,2	9 215,6	6 239,6	7 152,7	18 945,3
1947	x) 47,6	38 725,0	91 107,0	63 883,0	x) 63,5	x) 23,7

INDICELE ACȚIUNILOR BANCARE

Anii	Media anuală	ianuarie 15	aprilie 15	iunie 15	septembrie 15	decembrie 15
1908	87,9	89,0	90,5	87,4	87,5	85,0
1909	87,6	85,9	86,5	86,0	87,3	90,8
1910	96,3	92,2	93,6	96,4	98,8	102,3
1911	103,1	103,7	102,6	100,1	106,9	104,5
1912	109,5	106,1	104,6	113,9	117,0	103,8
1913	115,3	102,0	118,7	120,8	122,7	118,8
1914	116,1	122,6	116,1	113,7	---	---
1920	174,6	162,8	161,3	175,2	169,0	170,9
1921	135,8	156,6	135,3	142,6	124,6	115,5
1922	117,1	114,7	116,0	119,5	114,3	110,1
1923	105,9	115,2	107,4	97,1	106,9	96,6
1924	96,8	99,5	102,1	95,8	93,2	96,3
1925	102,9	100,4	106,7	105,7	102,2	101,1

1	2	3	4	5	6	7
1926	98,3	100,8	93,2	97,0	96,1	96,7
1927	114,4	101,7	104,3	117,6	124,4	124,2
1928	166,8	129,5	155,9	196,7	180,9	179,3
1929	163,8	202,1	148,4	148,2	146,9	127,9
1930	104,9	127,2	108,2	93,2	103,5	88,0
		ianuarie	aprilie	iunie	septembrie	decembrie
1931[3]	79,4	96,7	84,5	81,2	67,9	74,4
1932	63,7	68,8	67,7	57,0	64,0	63,2
1933	62,4	56,3	51,3	71,1	65,1	62,6
1934	69,3	61,6	69,5	73,3	58,0	64,1
1935	71,4	64,1	69,0	73,7	74,1	76,8
1936	72,4	73,6	72,5	68,8	63,0	74,8
1937	77,4	69,1	75,8	73,2	80,8	87,9
1938	86,6	84,6	81,4	86,4	86,5	89,6
1939	90,6	94,1	85,4	86,7	83,8	97,1
1940	89,9	104,4	87,4	83,8	82,7	79,6
1941	102,3	85,5	88,0	96,9	114,5	120,3
1942	178,6	122,0	133,7	90,9	137,0	176,3
1943[4]	231,3	---	236,2	221,3	237,5	244,5
1944	303,6	242,3	198,4	207,4	446,3	478,4
1945	1 397,9	376,8	354,5	354,7	3 442,7	2 487,0
1946	2 505,8	3 110,9	2 266,7	2 813,1	1 934,7	3 745,5
1947	7,9[x)]	11 397	19 437	21 361	12.5[x)]	3.9[x)]

INDICELE ACȚIUNILOR PETROLIERE

Anii	Media anuală	ianuarie 15	aprilie 15	iunie 15	septembrie 15	decembrie 15
1920	90,8	-	-	88.8	117.2	104.2
1921	79.3	95.2	78.9	71.7	75.5	78.3
1922	122.5	87.0	109.8	154.5	140.6	137.0
1923	135.9	135.9	180.4	131.1	133.2	125.1
1924	116.9	125.4	125.4	118.6	103.6	102.2
1925	92.5	97.9	94.0	89.6	91.1	107.1
1926	111.2	113.3	122.0	114.8	97.9	87.4
1927	74.1	90.9	77.7	70.7	68.3	60.8

Continuare *tabelul 102*

1	2	3	4	5	6	7
1928	68,4	65,2	68,4	72,1	63,0	65,2
1929	50,2	65,2	57,3	50,1	42,2	36,4
1930	27,0	34,2	32,2	26,7	26,2	17,9
		ianuarie	aprilie	iunie	septembrie	decembrie
1931[3]	7,0	8,5	8,5	8,0	4,7	4,5
1932	6,3	4,4	4,8	6,8	7,7	8,1
1933	10,6	8,8	7,4	10,0	13,2	13,8
1934	11,9	13,0	12,4	12,5	10,6	11,3
1935	13,6	12,0	12,6	14,2	14,3	13,2
1936	11,6	13,5	12,4	11,3	10,6	9,7
1937	14,9	13,6	15,0	13,6	15,1	13,2
1938	12,5	11,2	12,3	14,4	12,1	11,9
1939	13,7	12,6	11,6	10,3	10,1	26,1
1940	26,5	31,9	34,8	24,5	23,7	15,0
1941	26,1	14,7	18,9	22,0	34,3	34,7
1942	298,2	35,8	47,5	42,8	46,8	60,0
1943[4]	421,7	---	458,4	441,2	373,3	315,4
1944	700,9	318,2	335,0	371,4	1 000,9	1 560,1
1945	4 768,8	1 453,3	1 486,3	2 185,0	9 558,5	10 937,0
1946	13 982,0	12 028,0	16 152,0	11 119,0	10 709,0	31 020,0
1947	75,2[x)]	68 876,0	174 548,0	286 449,0	107,9[x)]	38,8[x)]

INDICELE ACȚIUNILOR INDUSTRIALE

Anii	Media anuală	ianuarie 15	aprilie 15	iunie 15	septembrie 15	decembrie 15
1920	187,2	---	---	201,1	194,8	151,7
1921	128,6	151,0	135,7	133,5	119,4	122,4
1922	124,8	123,7	118,5	125,9	129,0	115,8
1923	107,0	112,7	123,2	103,5	105,0	99,0
1924	94,5	96,6	104,7	93,0	90,0	88,2
1925	90,8	86,8	90,2	96,0	91,6	89,2
1926	100,6	93,1	107,6	102,0	95,6	106,9
1927	119,3	111,4	111,4	118,1	121,7	135,2
1928	199,5	156,6	185,3	239,1	217,9	194,5
1929	186,8	211,0	215,1	181,6	173,1	147,6
1930	123,7	156,9	131,3	118,3	124,2	111,7

Continuare *tabelul 102*

1	2	3	4	5	6	7
Anii	Media anuală	ianuarie	aprilie	iunie	septembrie	decembrie
1931[3]	55,0	67,1	66,0	52,0	46,4	46,0
1932	50,4	44,7	59,8	43,6	52,2	71,8
1933	82,6	76,7	80,9	82,4	92,1	102,5
1934	123,7	108,1	132,9	129,8	122,0	122,7
1935	175,0	171,3	159,1	189,6	189,8	210,6
1936	203,6	201,2	236,9	186,5	190,2	203,8
1937	181,4	156,1	208,2	186,2	181,9	177,7
1938	174,9	161,3	168,4	178,9	174,2	195,7
1939	187,9	215,7	209,9	177,6	156,3	192,5
1940	169,1	194,5	187,6	166,1	161,3	130,0
1941	187.0	133,6	127,6	156,6	217,3	227,0
1942	200.3	235,2	191,0	176,2	208,7	283,8
1943[4]	273,3	---	300,4	305,5	268,7	220,2
1944	309,5	208.2	159,4	148,8	451,3	635,6
1945	2 262.7	563,3	456.0	713,0	4 943,8	5 242,7
1946	5 047,6	5 983,0	6 422.8	3 436,4	3 170,9	10 381,5
1947	14,4[x)]	20 046,0	48 813,0	51 632,0	25,7[x)]	6,7[x)]

INDICELE ACȚIUNILOR DE TRANSPORT

Anii	Media anuală	ianuarie 15	aprilie 15	iunie 15	septembrie 15	decembrie 15
1920	535.5	429,4	622,1	499,9	566,0	408,5
1921	323.5	491.3	332,3	314.3	280,9	256,0
1922	242.1	263,2	238.5	253.2	214,2	171,8
1923	167.3	175.4	176,8	168,3	160,3	142,3
1924	135,0	141,5	148.2	130,9	128,0	106,4
1925	105.7	100.7	97.4	115.2	117,1	99,9
1926	93.2	102.1	96.5	99.5	78.8	76,0
1927	74.8	75.7	72.8	77.0	71,2	76,2
1928	112.7	90.9	110.3	133.1	118.4	110.3
1929	101,3	108,3	100,2	90.7	102.6	99.0
1930	62,0	85.1	67.2	55.9	59.0	55,5
		ianuarie	aprilie	iunie	septembrie	decembrie
1931[5]	155.7	160.1	165.7	142.1	159.9	157.2
1932	188.9	170.3	165.1	186.0	209.7	222.4

1	2	3	4	5	6	7
1933	262,4	252,6	235,2	245,6	246,7	349,8
1934	350,5	277,3	262,2	337,8	337,1	387,7
1935	530,6	474,8	411,0	579,3	629,6	578,9
1936	495,3	586,1	621,2	481,1	434,8	490,1
1937	401,0	452,1	455,2	458,3	369,2	263,6
1938	388,6	427,6	489,6	342,5	378,0	344,5
1939	172,8	414,4	170,0	122,5	137,8	187,4
1940	240,8	214,4	221,4	204,3	286,4	279,4
1941	301,9	230,7	292,9	260,8	342,9	362,5
1942	802,2	505,1	545,8	581,5	460,4	699,9
1943[4]	835,1	---	969,4	1 124,3	830,5	849,2
1944	771,7	707,6	568,4	466,5	887,4	1 055,9
1945	2 905,5	746,7	666,0	897,1	5 957,4	8 640,7
1946	6 446,8	6 203,4	9 129,8	6 987,7	2 612,8	15 875,5
1947	19,4[x)]	23 358,0	80 579,0	138 720,0	31,5[x)]	10,6[x)]

INDICELE ACȚIUNILOR DE ASIGURARE

Anii	Media anuală	ianuarie 15	aprilie 15	iunie 15	septembrie 15	decembrie 15
1908	67,7	69,2	71,4	65,8	66,8	64,0
1909	70,0	65,8	68,7	69,8	71,8	73,5
1910	89,4	76,9	88,0	93,1	98,3	103,9
1911	110,8	108,7	112,9	107,6	117,5	114,8
1912	117,6	116,9	115,2	122,5	129,8	108,3
1913	120,5	107,4	123,5	127,2	125,5	118,7
1914	118,0	121,0	118,2	112,3	- - -	- - -
1920	106,1	111,5	117,8	105,6	96,9	99,9
1921	85,4	94,2	89,1	84,2	79,6	81,0
1922	83,2	87,1	81,5	68,9	81,5	78,9
1923	75,7	77,2	70,8	70,0	82,3	103,4
1924	92,6	97,5	97,2	92,9	86,2	84,7
1925	100,5	90,2	100,9	108,7	98,3	101,0
1926	97,4	101,5	108,2	101,2	88,9	98,0
1927	101,5	91,8	105,6	102,8	102,8	100,4
1928	131,8	106,5	143,4	162,7	135,7	128,2
1929	130,9	142,1	141,8	132,5	121,0	108,8
1930	98,1	114,5	105,7	95,1	92,0	85,3

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: G. G. Caranfil şi D. N. Jordan, *Étude statistique sur les valeurs mobilières en Roumanie de 1908 á 1930,* Bucureşti, 1931; *Enciclopedia României,* vol. IV, Bucureşti, 1943; B.N.R „Bulletin d'information et de documentation", 1928–1947.

NOTE: [1] S-au luat în calcul pentru anii 1908–1914, la indicele bancar, acţiunile a opt bănci mari şi la cel al asigurărilor, acţiunile a trei societăţi de asigurare.

În perioada 1920–1930 au intrat în compoziţia indicelui bancar acţiunile a 11 bănci, la cel petrolier, acţiunile a 12 societăţi petroliere, la cel industrial, 12 societăţi din diferite ramuri şi la cel de asigurare, acţiunile a 5 societăţi.

Baza indicilor din anii 1908–1914 au format-o cursurile medii ale anilor 1911–1912 = 100, iar aceea a perioadei 1920–1930, cursurile medii ale efectelor negociate în anii 1925–1926 = 100.

După 1930 Serviciul de studii al B. N. R. a întocmit indicii pe baza acţiunilor a 8 bănci mari, a 14 societăţi petroliere, a 5 societăţi de asigurări, a 4 societăţi de navigaţie, a 7 societăţi industriale. Baza a fost cotaţia din ianuarie 1926 = 100. În urma modificărilor provocate de criza economică din 1929–1932, B. N. R. a calculat, din anul 1933, un nou indice al valorilor cu venit variabil compus din acţiunile a 5 societăţi bancare, a 4 societăţi petroliere, a 3 societăţi industriale şi a 2 societăţi de transport.

[2] Pentru perioada 1920–1930 indicele general nu cuprinde acţiunile societăţilor de navigaţie.

[3] Din anul 1931 indicii reprezintă medii lunare.

[4] Din anul 1943 indicele îşi schimbă baza cu 1937 = 100. Media anuală a fost calculată tot cu noul indice.

[x)] Indice la valori în lei stabilizaţi, 15 august 1947.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Secțiunea a treia

COMERȚUL INTERIOR

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

A. *FIRME ŞI ACTIVITĂŢI ECONOMICE*

BCU IAŞI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

OBSERVAȚII METODOLOGICE

Secțiunea referitoare la comerțul interior a fost constituită din serii de indicatori asupra unor variate aspecte din domeniul schimbului, a circulației mărfurilor și a tranzacțiilor economice în scopul înlesnirii cercetării cât mai cuprinzătoare a domeniului. O mare parte din datele culese și prelucrate apar inedite sau rar și accidental folosite în literatura de specialitate. De altfel, studiile, puține câte s-au efectuat asupra acestui sector (vezi *Enciclopedia României*, vol. IV), deosebit de important în economia națională, le-a lipsit un fond consistent de informație.

Datele înfățișate în această secțiune, atât cele reproduse din surse cât și cele calculate, reprezintă informația de bază, cunoscută în stadiul actual al cercetării. S-au format astfel, deși uneori incomplete din lipsa datelor, serii de indicatori pe termen lung privind evoluția firmelor comerciale, individuale și colective, structura lor pe categorii în anumite momente, activitatea societăților comerciale, exprimată în conturile de activ și de pasiv în anii interbelici, situația tuturor întreprinderilor comerciale, după diferite categorii, la recensământul din anul 1930, ceea ce poate reprezenta o oglindă a sectorului comercial al economiei naționale.

Un capitol cumulează serii de indicatori privind diferite tranzacții economice, cu precădere în intervalul de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, deosebit de edificatoare asupra expansiunii schimbului și afacerilor economice, respectiv a lărgirii economiei marfare capitaliste în România; de regretat că asemenea indicatori nu s-au mai produs de serviciile de statistică și pentru perioada interbelică.

Importanță deosebită prezintă, pentru urmărirea evoluției conjuncturii economice, prețurile cu amănuntul și prețurile cu ridicata, în medii anuale, constituite în serii pe perioade lungi, primele între anii 1862–1947 și cele cu ridicata între 1920–1940, cât și indicii acestor prețuri, ai costului vieții în intervalul 1933–1947.

Alți indicatori, indirecți, ai activității comerciale pot fi considerați falimentele, efectele protestate, cu semnificația de barometri ai mersului afacerilor.

O serie de date se referă și la personalul din domeniul comerțului indicând populația ocupată aici, din care reiese, prin raportare la populația activă, importanța acestui sector în viața economică a țării.

I

FIRMELE COMERCIALE – Introducere

Amploarea comerțului se exprimă în cantitatea de mărfuri intrată în procesul de schimb, în varietatea şi valoarea lor, în frecvența şi rapiditatea schimbului, în instrumentele folosite şi în caracterul magazinelor etc.

Firmele comerciale pot fi un indicator al evoluției circulației mărfurilor. Dar valoarea lui, în cazul datelor care arată numai numărul, are un grad mare de relativitate, întrucât elemente de determinare cum ar fi capitalul, dimensiunea firmelor, deverul întreprinderilor etc., nu se menționează. Mai mult decât atât, într-o perioadă lungă, în opt decenii s-a schimbat şi caracterul întreprinderilor comerciale însăşi. În deceniul şapte al secolului trecut acestea, de regulă, aveau caracter universal, negociind mărfuri de tot felul. Mai târziu şi îndeosebi în secolul al XX-lea, după un proces de diviziune a muncii, de specializare, comerțul se profilează pe diferite branşe: băcănii, prăvălii de manufactură, de confecții, de fierărie etc.; se diversifică şi comerțul cu ridicata şi cel mediu, iar mărimea unităților, în general, creşte, o parte din ele folosind şi angajați.

Datele, reprezentând numărul firmelor comerciale, provin din surse diferite; până la 1914, din înregistrările Ministerului de Finanțe la impozitele contribuțiilor directe, iar după anul 1931, din evidențele Uniunii camerelor de comerț şi industrie. Aceste date însă au capacitatea de a marca doar tendința generală, cantitativă, de expansiune a unităților comerciale în măsura în care au fost luate în evidență. Alte surse asupra acestui subiect, pentru anumite intervale, furnizează informații privind numai numărul de firme create şi radiate anual, ceea ce relevă intensitatea activității comerciale, nu şi dimensiunile sale.

În toată perioada modernă tipul predominant de întreprindere economică, ca număr, a fost acela al firmei individuale.

Din deceniul al şaptelea al secolului trecut se răspândesc firmele sociale, colective sub diferite forme de societăți, la început cu număr limitat de membri – de tipul celor în nume colectiv sau în comandită – şi cu răspundere materială nelimitată, apoi societăți pe acțiuni sau anonime cu număr de acționari nelimitat şi răspunderea limitată la valoarea capitalului subscris în acțiuni. Aceasta a rămas forma cea mai eficientă şi avantajoasă pentru investirea capitalului în perioada modernă şi contemporană.

În stadiul primar al organizării şi funcționării capitalului în România, întreprinderile societăți erau slab răspândite din cauza tradiției, încă puternice, a

firmei individuale, dar şi a climatului economic nemodernizat al raporturilor pieţei de mărfuri şi capital.

Datele referitoare la fondarea societăţilor economice din perioada 1874–1914 şi 1919–1930 reliefează nu numai procesul ascendent de proliferare a acestora în economie, dar şi creşterea importanţei lor faţă de firmele individuale. În corelare cu alte date, asupra capitalului şi activului, se constată că societăţile pe acţiuni devin, din deceniul al treilea, forma dominantă de organizare a capitalului în ramurile şi sectoarele de bază neagricole ale economiei.

Situaţiile statistice referitoare la constituirea societăţilor relevă, astfel, expansiunea capitalului în economia naţională sub forma contemporană de întreprindere. Este o atestare care se impune luată în considerare la caracterizarea tipului şi stadiului capitalismului în România.

Tabelul 103

Firmele comerciale în perioada 1863–1945, ani diferiţi

număr

Anii	Firme individuale	Firme sociale	Total [4]
1863[1]	---	---	71 625
1876[1]	---	---	77 972
1887[1]	---	---	92 822
1895[1]	---	---	96 326
1906[1]	---	---	115 237
1914[1]	132 431	6 875	139 306
1930[2]	113 804	6 906	120 710
1937[3]	182 310	20 449	202 759
1940	---	---	140 470
1943	145 000	12 949	157 949
1945	147 038	10 588	157 626

SURSE : „Expunerea tezaurului public", anii 1887–1914; *Recensământul întreprinderilor industriale şi comerciale din 1930,* vol. X. Bucureşti, 1939; „Anuarul Camerelor de comerţ şi industrie", 1937; Victor Scărlătescu, *Comerţul intern,* Bucureşti, 1939; *Trei ani de guvernare,* Bucureşti, 1943; *Indicatorul general al industriei şi comerţului 1946/1947,* Bucureşti, 1947.

NOTE : [1] Până la 1914 datele reprezintă numărul patentarilor comercianţi, respectiv cei care erau impuşi la impozite directe, numite patente.

[2] Date de la Recensământul întreprinderilor industriale şi comerciale din decembrie 1930.

[3] După anul 1931 datele provin de la Oficiul central al Registrului comerţului creat în acest an de Uniunea camerelor de comerţ şi industrie, care ţinea evidenţă tuturor firmelor de comerţ înfiinţate, radiate şi existente în ţară; datele acestei surse au certitudinea cea mai mare. Ele nu au fost publicate anual ci numai la anumite ocazii. În 1936 totalul firmelor de 173 261 se repartizau astfel, pe ramuri de activitate:

Comerț alimentar și băuturi	113 959
Comerț de îmbrăcăminte și confecții	25 861
Comerț de produse chimice și farmaceutice	3 551
Comerț de materiale de construcții și mobile	8 631
Comerț de aparate și mașini	8 532
Comerț cu produse diverse	8 875
Agenții de comerț	3 852

[4] Ritmul de înființare a firmelor comerciale se constată din seria ce urmează care, deși incompletă, oferă totuși o imagine a dimensiunii anuale a fenomenului.

Concomitent cu firmele noi înregistrate, o serie de firme erau radiate în perioade de activitate normală, de regulă, mai puține la număr, ceea ce lăsa un surplus care mărea numărul celor existente la sfârșitul anului.

Anii	Firme noi		
	individuale	sociale	Total
1908	3 383	447	3 830
1909	4 446	312	4 758
1910	4 281	522	4 803
1911	4 211	602	4 813
1912	4 730	670	5 400
1919	8 811	1 464	10 275
1920	14 238	2 252	16 490
1921	13 877	2 486	16 363
1922	11 729	2 559	14 285
1923	12 517	2 517	15 034
1924	12 685	2 073	14 758
1925	9 812	2 300	12 112
1926	8 606	1 518	10 124
1927	8 944	1 838	10 782
1928	9 679	2 045	11 724
1929	9 033	1 595	10 618
1930	7 306	1 146	8 452
1938	9 238	702	9 940
1941	---	---	10 590
1942	---	---	12 200
1943	---	---	10 772
1944	---	---	8 131
1945	---	---	11 440

(Calculat după: „Anuarul statistic al României", 1922–1934; „Statistica judiciară a României", 1904–1913; *Dare de seamă a Uniunii camerelor de comerț și industrie*, 1939–1939, București, 1939; *Indicatorul general al industriei și comerțului 1946–1947*, București, 1947).

Tabelul 104

Societățile economice constituite, pe categorii, după număr, în perioada 1874–1914

Anii	Societăți constituite				Societăți desființate
	Total	în nume[1] colectiv	în comandită[2]	anonime[3]	
1	2	3	4	5	6
1874	9	7	2	-	5
1875	10	8	1	1	5
1876	17	16	1	-	6
1877	14	13	-	-	12
1878	17	14	3	-	9
1879	11	11	-	-	5
1880	7	7	-	-	2
1881	19	9	7	3	9
1882	29	24	3	2	11
1883	24	20	3	1	9
1884	119	107	9	3	16
1885	131	125	6	-	27
1886	64	58	5	1	23
1888	115	106	6	3	69
1889	66	60	3	3	14
1890	64	57	7	---	15
1891	51	49	1	1	12
1892	86	86	---	---	38
1893	108	99	8	1	37
1894	94	84	9	1	22
1895	128	87	33	8	42
1896	120	99	14	7	40
1897	129	107	18	4	23
1898	145	124	16	5	32
1899	265	220	23	22	50
1900	202	164	19	19	81
1901	226	173	30	23	78
1902	277	225	26	26	79
1903	311	238	27	46	85
1904[4]	792	511	28	253	108
1905	389	264	37	88	73
1906	498	352	65	81	93
1907	605	413	64	128	115
1908	1 138	449	120	569	42
1909	669	344	63	262	62
1910	929	357	54	468	50
1911	866	426	31	348	61
1912	945	495	83	367	52
1913	545	403	60	82	51
1914	863	518	41	304	101

SURSA: Întocmit pe baza datelor din „Statistica judiciară a României", 1872–1922.

NOTE: [1] Societăți cu obiect economic în orice domeniu, cu număr limitat de membri, cu patrimoniu constituit din bunurile aduse de asociați, care răspund nelimitat și solidar cu întreg patrimoniul lor pentru activitatea societății.

[2] Societăți cu obiect economic, cu număr nelimitat de membri; ele pot fi în comandită simplă sau în comandită pe acțiuni, după modul de reprezentare al capitalului aportat. Societatea în comandită are două feluri de membri: asociați cu răspundere patrimonială solidară nelimitată – comanditați – și asociați cu răspundere patrimonială limitată la bunurile aduse în societate sub formă de capital, – comanditari.

[3] Societăți în care capitalul este format din acțiuni, asociații răspunzând numai în limita capitalului subscris în acțiuni.

[4] După anul 1904 s-au înscris și unele societăți cooperative.

Tabelul 105

Societăți și firme[1], nou create anual, după număr și categorii, în perioada 1919–1930

Anii	Societăți noi					Firme sociale	Firme individuale
	total	anonime	în nume colectiv	în comandită	cooperative		
1	2	3	4	5	6	7	8
1919	1 963	110	1 106	25	622	1 464	8 811
1920	1 721	237	1 085	28	371	2 252	14 238
1921	1 937	227	1 302	50	358	2 486	13 877
1922	1 833	200	1 374	70	189	2 459	11 729
1923	1 918	197	1 416	96	209	2 517	12 517
1924	1 586	168	1 143	67	207	2 073	12 685
1925	1 765	206	1 368	64	127	2 300	9 812
1926	1 287	155	997	48	87	1 518	8 606
1927	1 750	364	1 102	74	210	1 838	8 944
1928	1 725	377	1 118	77	153	2 045	9 679
1929	1 320	353	831	50	86	1 595	9 033
1930[2]	921	331	546	12	32	1 146	7 306

SURSA: Întocmit pe baza datelor din: „Anuarul statistic al României", 1922–1934.

NOTE: [1] În sursă nu sunt cuprinse datele pentru Transilvania și Banat.

[2] După 1930 nu se mai publică date în această structură.

Tabelul 106

Firmele individuale[1], repartizate pe categorii, după obiectul activității, în anul 1938

Categorii de firme după obiect	Număr	Pondere
Total	231 999	100,0
Localuri de consumații	10 410	4,5
Băuturi	28 496	12,2
Băcănii	56 317	24,3
Alimente animale	20 486	8,8
Alimente vegetale	4 052	1,8
Cereale și derivate	19 101	8,2
Zahăr și derivate	2 585	1,1
Textile	19 689	8,5
Confecții	5 971	2,6
Case de schimb	207	0,1
Transporturi	1 757	0,7
Agenturi	4 384	1,9
Metalurgice	6 130	2,6
Electrotehnice	1 375	0,6
Mașini și aparate de precizie	2 959	1,3
Hârtie și arte grafice	2 935	1,3
Articole de sticlă	1 338	0,6
Cherestea	4 938	2,1
Mobile	2 736	1,2
Piei brute	2 067	1,3
Confecții din piele	6 318	2,7
Chimico-farmaceutice	4 577	2,0
Materiale de construcții	3 512	1,5
Hoteluri	1 012	0,4
Produse minerale	1 039	0,4
Mixte	9 920	4,3
Ape minerale și gazoase	1 137	0,5
Meserii nespecificate	1 598	0,7
Import	290	0,1
Export	188	0,1
Diverse	3 476	1,5

SURSA: *Dare de seamă a activității Uniunii camerelor de comerț și industrie de la 15 iunie 1939*, București, 1939.

NOTE: [1] Reproducem datele furnizate de Oficiul central al Registrului comerțului, referitoare la firmele individuale înmatriculate până la 15 XII 1938, după obiectul activității, în scopul constituirii unei imagini de structură a acestora în faza cea mai dezvoltată a economiei, în perioada interbelică.

[2] Se cuprind, după cum se poate constata, pe lângă firmele individuale de comerț propriu-zis și unități de producție – comerț: cofetării, pensiuni, restaurante precum și ateliere de producție meșteșugărească etc., între care însă predomină firmele comerciale.

Tabelul 107

Personalul din domeniul comerțului,pe grupe și categorii, la recensământul din anul 1912

Grupele de profesiune[1]		Total	Patroni	Slujbași	Lucrători, ucenici, membri de familie folosiți	Servitori[2]
1	2	3	4	5	6	7
TOTAL	Total	122 120	60 130	38 893	5 551	17 546
	Urban	89 884	38 378	34 115	3 011	14 380
	Rural	32 236	21 752	4 778	2 540	3 166
1 Comisionari, voiajori, agenții etc.	Total	5 810	3 586	1 060	3	1 161
	Urban	5 395	3 250	1 012	3	1 130
	Rural	415	336	48	-	31
2 Comercianți de textile, îmbrăcăminte, încălțăminte	Total	16 227	6 601	6 429	837	2 360
	Urban	11 933	3 981	5 587	368	1 997
	Rural	4 294	2 620	842	469	363
3 Comercianți de piei, blănuri, pene etc.	Total	1 178	590	346	60	182
	Urban	1 038	504	322	36	176
	Rural	140	86	24	24	6
4 Comercianți de lemnărie de construcție și combustibil	Total	3 103	1 458	810	152	683
	Urban	2 536	1 145	643	141	607
	Rural	567	313	167	11	76
5 Comercianți de fierărie, de unelte, și mașini	Total	2 040	659	931	55	395
	Urban	1 875	582	889	31	373
	Rural	165	77	42	24	22
6 Comercianți de materiale de construcție, var, ciment, cărămizi etc.	Total	775	479	161	34	101
	Urban	690	410	154	31	95
	Rural	85	69	7	3	6
7 Comercianți de produse chimice, parfumerii și farmacii	Total	3 591	649	944	1 208	790
	Urban	3 217	505	908	1 097	707
	Rural	374	144	36	111	83

Continuare *tabelul 107*

1	2	3	4	5	6	7
8 Hoteluri, restaurante şi altele similare	Total	33 659	16 548	9 927	1 330	5 854
	Urban	20 540	8 003	7 833	480	4 224
	Rural	13 119	8 545	2 094	850	1 630
9 Comercianţi de produse alimentare, băcănie etc.	Total	19 016	10 897	4 716	1 241	2 162
	Urban	11 047	5 259	3 794	427	1 567
	Rural	7 969	5 638	922	814	595
10 Comercianţi engros de animale şi fructe	Total	10 972	7 102	1 938	318	1 614
	Urban	8 433	5 106	1 730	223	1 374
	Rural	2 539	1 996	208	95	240
11 Comercianţi de zarzavat, legume, păsări etc.	Total	10 799	9 737	593	202	267
	Urban	8 970	8 126	524	93	227
	Rural	1 829	1 611	69	109	40
12 Comercianţi de mobilă, articole de menaj etc.	Total	1 086	513	304	42	227
	Urban	1 019	454	301	39	225
	Rural	67	59	3	3	2
13 Comercianţi de bijuterii, ceasornice, articole lux, jucării etc	Total	233	101	49	4	79
	Urban	224	92	49	4	79
	Rural	9	9	-	-	-
14 Comercianţi de articole de librărie,anticariat, editori de gazete	Total	1 186	340	609	32	205
	Urban	1 147	319	605	22	201
	Rural	39	21	4	10	4
15 Comercianţi de articole diverse şi nederminate	Total	12 445	870	10 076	33	1 466
	Urban	11 820	642	9 764	16	1 398
	Rural	625	228	312	17	68

SURSA: *Statistica profesiunilor din România după recensământul general al populaţiunei din 1 ianuarie 1913 st. n.* Bucureşti, 1915 (Ministerul Industriei şi Comerţului).

NOTE: [1] Denumirea grupelor de profesiuni a fost rezumată, în sursă fiind enumerativă.

[2] S-au inclus şi servitorii întrucât cea mai mare parte din ei, ca necalificaţi, deserveau activităţile de comerţ, transport, manipulare, curăţenie etc.

Tabelul 108

Societățile economice pe acțiuni, pe categorii, după număr și valoarea activului, în perioada 1921–1939

Anii	Total		Bancare		Industriale		Comerciale		Asigurări		Diverse	
	Număr	Activ mil. lei	Număr	Activ mil. lei	Număr	Activ mil. lei	Număr	Activ mil. lei	Număr	Activ mil. lei	Număr	Activ mil. lei
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1921	1 266	37 627	556	20 956	529	13 735	159	2 073	9	660	13	203
1922	1 650	57 167	683	30 340	720	22 260	218	3 444	15	909	14	214
1923	1 942	79 993	756	37 980	874	35 490	277	4 929	17	1 279	18	315
1924	2 188	102 793	844	48 676	1 014	46 657	293	5 412	20	1 708	17	340
1925	2 440	142 169	928	71 150	1 108	61 175	352	7 194	21	2 214	31	436
1926	2 622	177 172	1 029	90 122	1 171	76 336	368	7 582	24	2 611	30	521
1927	2 694	201 437	1 054	98 395	1 168	90 114	414	9 207	24	3 062	34	659
1928	2 729	232 186	1 122	116 601	1 123	99 760	415	11 649	30	3 525	39	651
1929	2 662	245 859	1 097	122 835	1 078	107 511	418	10 971	31	3 773	38	769
1930	2 682	243 127	1 102	119 288	1 063	108 123	448	10 890	25	3 865	44	961
1931	2 620	233 388	1 037	104 786	1 054	112 963	463	10 889	27	3 846	39	904
1932	2 589	200 159	953	79 882	1 049	103 961	514	11 517	27	3 825	46	974
1933	2 592	202 270	893	81 395	1 079	103 268	548	12 884	25	3 539	47	1 184
1934	1 744	211 623	873	82 071	1 136	108 309	661	16 217	24	3 610	50	1 416
1935	3 017	235 198	920	97 424	1 214	116 610	831	16 765	22	3 860	30	519
1936	2 729	242 605	823	100 070	1 038	119 111	794	18 169	21	3 958	53	1 297
1937	3 095	293 631	841	121 972	1 145	144 628	934	21 429	20	4 265	55	1 337
1938	2 857	309 015	753	120 619	1 160	162 507	857	20 677	21	4 612	66	1 500
1939[1]	2 261	348 995	491	136 079	941	183 313	755	22 718	19	4 989	55	1 896

SURSA: Calculat după „Statistica societăților anonime din România", 1938, 1940.

NOTĂ: [1] Pentru anul 1939 nu sunt cuprinse datele societăților rămase din anul 1940 în teritoriile ocupate.

Tabelul 109

Bilanțul societăților comerciale, în perioada 1919–1939

ACTIV

mil. lei

	Conturi	1919 100 soc.	1920 146 soc.	1921 158 soc.	1922 218 soc.	1923 277 soc.	1924 293 soc.	1925 352 soc.	1926 368 soc.	1927 414 soc.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	Casa și disponibil la bănci	36	44	87	444	519	142	228	218	245
3	Acțiuni și acționari	29	70	---	---	---	---	48	59	104
4	Efecte de primit	4	14	22	25	69	126	189	340	378
5	Efecte publice și acțiuni	8	21	26	34	34	47	64	86	147
5	Mărfuri	144	401	705	785	1 302	1 471	1 748	1 806	1 844
6	Materiale	6	27	50	152	131	34	31	79	87
7	Participații	10	29	34	18	66	53	156	110	196
8	Diverși debitori	208	472	799	1 459	1 856	2 040	2 667	2 429	3 199
9	Diverse garanții	---	3	1	22	43	68	18	55	177
10	Conturi tranzitorii	---	---	---	---	---	---	---	27	48
11	Conturi de ordine	11	58	---	---	---	---	797	966	1 291
12	Conturi de valori și diverse	32	13	129	103	291	395	245	139	114
13	Imobile și mobilier	46	95	156	298	432	544	701	761	870
14	Instalații și vehicule	12	19	35	37	111	186	157	302	332
15	Cheltuieli cuvenite anului următor	---	---	---	5	7	16	16	19	22
16	Pierderi	4	14	28	62	68	90	130	186	162
17	TOTAL ACTIV	550	1 280	2 073	3 444	4 929	5 212	7 195	7 582	9 206

Continuare *tabelul 109*

ACTIV

mil. lei

	1928 415 soc.	1929 418 soc.	1930 448 soc.	1931 463 soc.	1932 514 soc.	1933 548 soc.	1934 661 soc.	1935 831 soc.	1936 794 soc.	1937 934 soc.	1938 857 soc.	1939[1] 755 soc.
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	262	236	208	249	430	643	914	952	913	1 093	1 464	1 890
2	106	48	73	64	79	106	76	146	93	103	137	148
3	658	769	747	366	275	241	243	221	288	438	270	214
4	209	157	108	161	234	216	181	228	495	480	396	390
5	1 900	2 320	2 003	1 713	1 667	1 752	2 111	2 630	3 151	3 584	3 703	4 158
6	75	54	141	175	66	24	65	146	105	139	90	78
7	196	270	192	110	45	66	255	80	74	74	50	47
8	3 599	3 989	4 339	4 306	4 704	5 515	6 540	7 147	7 034	8 687	8 543	8 476
9	91	45	46	152	285	202	233	136	318	726	197	189
10	30	28	70	34	110	120	56	47	121	141	127	133
11	2 536	993	784	917	829	829	1 467	2 072	2 359	2 533	2 574	3 965
12	277	343	229	443	550	852	1 770	616	637	654	663	685
13	1 018	922	1 054	1 209	1 159	1 233	951	1 435	1475	1 813	1 515	1 479
14	348	523	486	492	522	447	688	339	738	601	609	556
15	27	22	35	22	23	40	51	87	35	37	45	48
16	317	253	375	476	542	596	615	503	333	327	293	262
17	11 649	10 971	10 890	10 889	11 517	12 884	16 216	16 785	18 169	21 430	20 676	22 718

PASIV

mil. lei

	Conturi	1919 100 soc.	1920 146 soc.	1921 158 soc.	1922 218 soc.	1923 277 soc.	1924 293 soc.	1925 352 soc.	1926 368 soc.	1927 414 soc.
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Capital	132	337	468	1 125	1 417	1 618	1 863	1 490	2 036
2	Fond de rezervă	9	10	17	22	31	46	64	59	71
3	Diverse fonduri	9	14	13	24	50	56	110	158	178
4	Diverşi creditori	321	707	1 096	1 760	2 477	2 758	3 697	4 067	4 703
5	Efecte de plată	25	97	252	327	478	277	363	523	477
6	Dividende neridicate	2	1	2	3	5	10	1 217	17	14
7	Diverşi deponenţi de garanţii	---	6	8	11	23	46	17	38	171
8	Conturi tranzitorii	---	---	---	---	----	---	---	15	20
9	Conturi de ordine	11	58	---	---	---	202	798	967	1 291
10	Conturi de valori şi diverse	23	12	166	78	284	249	141	94	75
11	Beneficiul net	18	38	51	94	164	150	130	154	170
12	TOTAL PASIV	550	1 280	2 073	3 444	4 929	5 412	7 195	7 582	9 206

BCU IAŞI CENTRALA UNIVERSITARĂ

Continuare *tabelul 109*

PASIV

mil. lei

	1928 415 soc.	1929 418 soc.	1930 448 soc.	1931 463 soc.	1932 514 soc.	1933 548 soc.	1934 661 soc.	1935 831 soc.	1936 794 soc.	1937 934 soc.	1938 857 soc.	1939[1] 755 soc.
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1	2 464	2 418	2 730	2 786	2 946	2 943	2 775	3 200	3 343	3 697	4 041	4 132
2	85	100	109	117	97	89	99	113	144	166	191	208
3	244	255	295	313	380	416	445	578	854	937	1 007	1 044
4	5 288	6 225	6 185	5 719	6 192	6 304	8 126	9 206	9 169	11 075	10 477	10 946
5	529	507	400	457	441	1 235	1 355	1 242	1 277	1 314	1 099	1 170
6	8	6	7	7	6	4	5	5	29	20	13	13
7	70	30	45	148	105	166	153	70	286	696	225	198
8	27	36	95	33	26	38	41	46	80	118	173	147
9	2 536	993	784	917	829	829	1 466	2 072	2 359	2 533	2 574	3 964
10	205	245	138	338	435	791	1 659	110	430	569	529	525
11	193	155	102	54	60	69	92	143	198	305	347	371
12	11 649	10 971	10 890	10 889	11 517	12 884	16 216	16 785	18 169	21 430	20 676	22 718

SURSA: „Statistica societăților anonime din România", 1936, 1940.

NOTE: [1] Nu sunt cuprinse datele societăților rămase după 1940 în ținuturile ocupate.

[2] Contul „disponibil la bănci" trecut la „diverși debitori".

[3] Inclusiv contul „disponibil la bănci".

Tabelul 110

Întreprinderile comerciale, pe ramuri, după felul comerțului și perioadele de înființare, în anul 1930

Felul comerțului	Total unități	Înainte de 1914	1914–1918	1919–1930	Nedeclarate
1	2	3	4	5	6
TOTAL	120 710	27 948	6 233	79 874	6 655
ALIMENTAR:	59 985	12 567	2 765	41 355	3 298
comerț de băcănie	31 277	5 571	1 289	22 907	1 510
comerț de băcănie și cârciumă	12 408	4 069	648	6 877	814
comerț de pâine, făină, sare etc.	1 405	231	60	999	115
comerț de pește, păsări, ouă	944	179	53	615	97
comerț de lapte și derivate	1 018	140	61	745	72
comerț de fructe, legume, flori	1 930	284	98	1 424	124
comerț cofetărie, bomboane, altele	1 121	159	53	863	46
comerț de tutun și ziare	2 140	216	106	1 720	98
magazine mixte băcănie și manufactură	7 587	1 693	392	5 094	408
alte întreprinderi de comerț alimentar	155	25	5	111	14
HOTELURI, RESTAURANTE, CÂRCIUMI, CAFENELE:	28 731	7 255	1 638	18 214	1 620
restaurante, cârciumi, cafenele	28 063	7 083	1 584	17 806	1 590
hoteluri, hanuri, pensiuni	668	172	54	408	34
CONFECȚII, ÎMBRĂCĂMINTE:	13 891	3 534	829	8 943	585
îmbrăcăminte, haine	977	253	58	606	60
încălțăminte și pielărie	2 164	589	149	1 342	84
manufactură, lenjerie, galanterie	10 396	2 592	608	6 775	421
blănuri, cojoace, căciuli	279	76	13	173	17
hamuri, geamantane, articole piele	75	24	1	47	3
MATERIALE DE CONSTRUCȚII, COMBUSTIBIL:	5 639	1 239	267	3 806	237
lemnărie și combustibil	2 531	409	117	1 879	126
petrol și derivate	773	106	25	592	50

Continuare *tabelul 110*

1	2	3	4	5	6
materiale de construcţii	863	297	61	434	71
sobe, geamuri, oglinzi, gips	236	34	7	177	18
mobile, articole menaj, sticlărie	1 236	393	57	724	62
MAŞINI, APARATE, ARTICOLE METALICE:	2 818	735	195	1 758	130
fierărie şi alte metale	1 234	416	78	711	49
maşini agricole şi industriale	158	44	7	104	3
instalaţii industriale	11	1	1	8	1
automobile şi accesorii	241	11	4	222	4
biciclete, maşini de cusut, arme	304	63	17	190	34
instrumente tehnice şi de precizie	500	72	63	334	31
bijuterii, ceasornicării, antichităţi	350	128	25	189	8
PRODUSE CHIMICE ŞI DROGHERIE:	2 281	866	132	1 201	82
produse drogherie, farmacie, parfumerie	1 904	755	109	969	71
produse chimice, săpun, lumânări	377	111	23	232	11
PRODUSE AGRICOLE ŞI ANIMALE:	4 162	971	247	2 552	392
produse animale brute	159	42	8	89	20
cereale	2 692	641	150	1 698	213
furaj, seminţe, răsaduri	227	37	17	140	13
comerţ în târguri şi oboare	443	95	34	233	81
comerţ ambulant	641	136	38	392	75
PRODUSE DE PAPETĂRIE, LIBRĂRII, NESPECIFICATE:	2 341	636	135	1 387	173
librării, papetărie	1 193	325	80	732	56
nespecificate	1 148	311	55	665	117
REPREZENTANŢE ŞI AGENŢII COMERCIALE	862	145	25	648	44

SURSA: *Recensământul general al populaţiei din 1930,* vol. X, Bucureşti, 1938.

Tabelul 111

Întreprinderile comerciale, pe ramuri, după felul comerțului și forma juridică, în anul 1930

Felul comerțului	Total unități	Forma întreprinderii				
		individuale	societăți anonime și pe acțiuni	cooperative	de stat, județene, comunale	altele
1	2	3	4	5	6	7
TOTAL	120 710	113 804	3 875	969	272	1 790
ALIMENTAR:	59 985	57 779	630	777	132	617
comerț de băcănie	31 277	30 553	261	200	3	260
comerț de băcănie și cârciumă	12 408	11 719	146	326	100	117
comerț de pâine, făină, sare etc.	1 405	1 346	39	1	5	20
comerț de pește, păsări, ouă	944	884	25	5	1	29
comerț de lapte și derivate	1 018	978	17	9	1	13
comerț de fructe, legume, flori	1 930	1 189	26	1	---	14
comerț cofetărie, bomboane, altele	1 121	1 090	19	---	---	12
comerț de tutun și ziare	2 140	2 101	7	1	20	11
magazine mixte băcănie și manufactură	7 587	7 079	134	234	2	138
alte întreprinderi de comerț alimentar	155	140	12	---	---	3
HOTELURI, RESTAURANTE, CÂRCIUMI, CAFENELE :	28 731	27 666	457	87	125	396
restaurante, cârciumi, cafenele	28 063	27 055	421	87	124	376
hoteluri, hanuri, pensiuni	668	611	36	---	1	20
CONFECȚII, ÎMBRĂCĂMINTE :	13 891	12 729	865	24	1	272
îmbrăcăminte, haine	977	908	55	1	---	13
încălțăminte și pielărie	2 164	1 952	172	2	---	38
manufactură, lenjerie, galanterie	10 396	9 538	622	21	1	214
blănuri, cojoace, căciuli	279	261	13	21	1	214
hamuri, geamantane, articole piele	75	70	3	---	---	2
MATERIALE DE CONSTRUCȚII, COMBUSTIBIL :	5 639	4 750	694	32	7	156

Continuare *tabelul III*

1	2	3	4	5	6	7
lemnărie şi combustibil	2 531	2 116	296	27	6	86
petrol şi derivate	773	463	275	---	---	35
material de construcţii	863	822	27	---	1	13
sobe, geamuri, oglinzi, gips	236	213	22	---	---	1
mobile, articole menaj, sticlărie	1 236	1 136	74	5	---	21
MAŞINI, APARATE, ARTICOLE METALICE:	2 818	2 156	526	8	4	124
fierărie şi alte metale	1 254	1 085	118	1	---	50
maşini agricole şi industriale	158	78	63	6	---	11
instalaţii industriale	11	6	4	---	---	1
automobile şi accesorii	241	141	84	---	---	16
biciclete, maşini de cusut, arme	304	182	101	1	---	20
instrumente tehnice şi de precizie	500	340	134	---	4	22
bijuterii, ceasornicării, antichităţi	350	324	22	---	---	4
PRODUSE CHIMICE ŞI DROGHERIE:	2 281	2 162	94	---	1	24
produse drogherie, farmacie, parfumerie	1 904	1 828	58	---	---	18
produse chimice, săpun, lumânări	377	334	36	---	1	6
PRODUSE AGRICOLE ŞI ANIMALE:	4 162	3 867	176	18	---	101
produse animale brute	159	148	8	---	---	3
cereale	2 692	2 439	160	17	---	76
furaj, seminţe, răsaduri	227	219	4	1	---	3
comerţ în târguri şi oboare	443	443	3	---	---	7
comerţ ambulant	641	628	1	---	---	12
PRODUSE DE PAPETĂRIE, LIBRĂRII, NESPECIFICATE:	2 341	2 085	170	21	2	63
REPREZENTANŢE ŞI AGENŢII COMERCIALE	862	610	213	2	0	37

SURSA: *Recensământul general al populaţiei din 1930,* vol. X, Bucureşti, 1938.

Tabelul 112

Întreprinderile comerciale, pe ramuri de comerț și grupe de personal, în anul 1930

Ramura comerțului	Total	Total	1	2–5 persoane		6–20 persoane		21–100 persoane		101–500 persoane	
	unități	personal	persoană	unități	personal	unități	personal	unități	personal	unități	personal
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
TOTAL	120 804	273 122	49 979	65 574	162 802	4 822	41 164	412	15 456	18	3 722
Alimentar	59 985	114 002	25 862	32 971	76 955	1 102	9 219	47	1 566	3	400
Hoteluri, restaurante, cârciumi, cafenele	28 731	66 462	11 116	16 371	40 639	1 114	9 634	129	4 969	1	104
Confecții, îmbrăcăminte	13 891	37 581	5 113	7 644	20 941	1 076	8 803	56	1 927	2	797
Materiale de construcții și mobile	5 639	17 382	2 198	3 001	8 325	383	3 362	51	2 144	6	1 353
Mașini, instrumente și articole metalice	2 818	12 016	841	1 463	4 383	446	4 203	66	2 328	2	261
Produse chimice și drogherie	2 281	6 657	749	1 317	3 841	206	1 570	8	371	1	126
Produse agricole și animaliere brute, târguri, oboare	4 162	7 115	2 882	1 164	2 950	105	928	11	355	---	---
Alte întreprinderi de comerț	2 341	7 355	964	1 138	3 164	208	1 823	30	1 241	1	163
Reprezentanțe, agenții de comerț	956	4 552	253	505	1 604	182	1 622	14	555	2	518

SURSA: *Recensământul general al populației din 1930*, vol. X, București, 1938.

II

TRANZACȚIILE ECONOMICE – Introducere

Aceasta este cea mai largă categorie de raporturi ale pieței cuprinzând acte de vânzare-cumpărare, de servicii, de împrumut, de contracte de aprovizionare și construcții, de desfacere, de transport etc.

La sfârșitul secolului al XIX-lea, o serie de instituții oficiale, îndeosebi Ministerul de Finanțe, au inițiat și au efectuat statistica anuală a unor categorii de tranzacții înscrise la tribunale sau la administrațiile financiare. Acestea au fost publicate în lucrări sau în periodice din care s-au extras date asupra unora mai importante, întrucât ele demonstrează expansiunea economiei bănești, a economiei capitaliste, precum și unele procese particulare acesteia, în ultimele decenii ale secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea.

O primă categorie de tabele se referă la contractele pentru diferite scopuri economice încheiate de stat cu particularii, între particulari și tranzacții economice generale, toate extrase din registrele tribunalelor.

Din toate datele existente până acum referitoare la evoluția economiei bănești sau a producției marfare, acestea sunt cele mai expresive, mai ales că au continuitate, cuprinzând o perioadă de 2–3 decenii, până la începutul secolului al XX-lea. Prin numărul de acte înregistrate, succesiv anual și valoarea lor, se constituie o imagine etalon a procesului de amploare al creșterii tranzacțiilor economice și deci a dezvoltării producției și a comerțului, a pieței interne.

În speță, datele exprimă în cea mai mare parte acte de schimb, deci privitoare la circulația bunurilor, prin vânzare-cumpărare, respectiv aparțin comerțului și ca urmare, reflectă mersul și amploarea lui în această perioadă.

O altă categorie de tranzacții se referă la imobilele vândute și la ipotecile constituite pentru împrumuturile acordate. Ele înregistrează o dinamică ascendentă și mai rapidă ca a primei categorii; numărul imobilelor vândute – pământ, case, magazine, stabilimente industriale etc. – sporește o dată cu valoarea lor. Dar creșterea numărului imobilelor, intrate în tranzacții, de 12–15 ori, evidențiază intensificarea, în primul rând a vânzărilor și a cumpărărilor de pământ în rândul țărănimii, ca și a imobilelor urbane, rezultat al dezvoltării activității de construcții, de modernizare a orașelor.

Vânzările și cumpărările de imobile intrau cu o pondere însemnată în tranzacțiile pieței interne, în operațiunile de comerț, constituind unul din indicatorii evoluției și dimensiunilor acestui sector.

Tabelul 113

Tranzacțiile economice[1] după numărul actelor și valoare, în perioada 1882–1903

Anii	Numărul actelor	Valoarea tranzacțiilor mil. lei	Valoarea medie a unei tranzacții, lei
1882	30 008	190,6	6 512
1883	31 169	178,0	5 711
1884	33 317	187,4	5 625
1885	33 899	160,8	4 744
1886	32 605	186,3	5 714
1887	34 926	178,7	5 117
1888	34 091	197,6	5 796
1889	38 021	212,8	5 597
1890	43 344	279,6	6 451
1891	51 513	299,5	5 814
1892	55 099	317,2	5 757
1893	58 094	352,2	6 063
1894	63 739	356,1	5 587
1895	64 416	346,1	5 373
1896	65 921	350,9	5 323
1897	69 862	396,4	5 674
1898	88 662	426,3	4 808
1899	83 381	395,2	4 740
1900	67 349	375,2	5 571
1901	68 712	250,7	3 646
1902	84 338	363,9	4 315
1903	87 901	383,7	4 365

SURSA : „Statistica succesiunilor", 1905.

NOTE: [1] Se cuprind acte de ipotecă, contracte de aprovizionare, de construcții etc., contracte de mandat și comision, contracte de exploatări de mine, cariere, păduri, terenuri petroliere, vânzări de bunăvoie și silite de imobile, bunuri mobiliare, vânzări de uzufruct, cesiuni de drepturi succesorale, schimb de bunuri imobiliare și mobiliare și taxe de înregistrare, 2%.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 114

Contractele economice[1] încheiate de stat, judeţe şi comune cu particularii, după număr şi valoare, în perioada 1882–1903

Anii	Contracte număr	Valoarea contractelor mii lei	Valoarea medie pe contract, mii lei
1882	3 634	47 100	13,0
1883	4 105	41 404	10,0
1884	4 882	45 003	9,2
1885	4 969	36 214	7,3
1886	5 425	64 844	12,0
1887	6 648	62 563	9,4
1888	6 817	69 768	10,2
1889	6 910	65 100	9,4
1890	7 407	98 357	13,3
1891	7 900	96 086	12,2
1892	8 716	95 225	10,9
1893	9 272	113 697	12,3
1894	10 842	124 146	11,5
1895	10 426	123 400	11,8
1896	11 248	95 573	8,7
1897	12 112	122 629	10,0
1898	12 881	107 199	8,3
1899	15 522	93 831	9,8
1900	10 273	96 678	9,4
1901	9 719	60 968	6,3
1902	10 438	75 980	7,3
1903	10 776	80 933	7,4

SURSE: Calculat după: „Statistica timbrului şi înregistrării", 1892–1894; „Anuarul statistic al României", 1904, 1912.

NOTE: [1] Datele provin din statistica oficială şi se referă la contractele pentru construcţii, aprovizionare încheiate de stat, judeţe şi comune cu întreprinderi particulare.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 115

Contracte economice încheiate între particulari, după număr și valoare, în perioada 1886–1903

Anii	Contracte de mandat și comision		Contracte de aprovizionare		Contracte de exploatare cariere, mine	
	Număr	Valoare mii lei	Număr	Valoare mii lei	Număr	Valoare mii lei
1	2	3	4	5	6	7
1886	68	194	58	377	23	88
1887	123	485	114	929	27	57
1888	127	373	160	1 466	106	288
1889	152	350	181	1 844	136	756
1890	157	957	190	1 319	116	1 120
1891	194	585	209	1 347	142	1 093
1892	192	749	284	2 005	68	722
1893	223	959	308	2 763	54	340
1894	329	1 088	325	4 115	82	339
1895	450	1 200	430	3 861	73	334
1896	440	1 074	340	5 235	124	5 030
1897	516	1 551	393	5 926	338	1 399
1898	690	1 815	641	9 854	376	1 772
1899	339	1 655	475	6 453	348	9 976
1900	---	1 244	---	3 710	---	1 908
1901	---	1 010	---	3 106	---	957
1902	---	1 451	---	3 894	---	1 253
1903	---	1 039	---	3 570	---	824

SURSE: Calculat după: „Statistica timbrului și înregistrării", 1892–1894; „Anuarul statistic al României", 1904, 1912.

Tabelul 116

Vânzările de imobile şi ipoteci constituite, după număr şi valoare, în perioada 1874–1914

Anii	Imobile vândute		Valoarea medie a unui imobil	Ipoteci şi privilegii	
	Număr	Valoare mii lei	mii lei	Număr	Valoare mii lei
1	2	3	4	5	6
1874	8 406	37 533	4,5	4 107	59 147
1875	7 645	38 351	5,1	4 487	53 053
1876	6 407	28 668	4,5	4 049	48 860
1877	5 939	28 118	4,7	3 085	42 248
1878	8 540	29 469	3,5	3 819	123 028
1879	8 475	41 023	4,8	3 704	54 053
1880	10 926	40 085	3,7	4 144	40 039
1881	13 125	64 879	4,9	3 952	39 469
1882	16 347	51 525	3,8	4 632	52 873
1883	18 876	53 098	2,8	4 133	63 516
1884	19 142	45 341	2,4	4 441	62 378
1885	18 695	41 434	2,2	4 572	49 125
1886	16 090	50 956	3,2	4 311	42 992
1887	15 737	35 221	2,2	4 195	44 502
1888	18 597	58 451	3,1	4 132	50 170
1889	15 751	35 136	2,2	3 945	48 030
1890	22 705	56 866	2,5	4 814	52 118
1891	31 982	96 872	3,0	5 119	60 124
1892	34 649	113 189	3,3	5 269	61 416
1893	36 053	121 903	3,4	5 688	68 377
1894	38 217	79 551	2,1	6 587	85 920

1	2	3	4	5	6
1895	37 477	79 954	2,1	7 334	80 614
1896	36 448	94 397	2,6	7 432	97 139
1897	38 071	92 741	2,4	8 227	101 724
1898	52 365	106 566	2,0	9 769	128 177
1899	48 311	79 646	1,6	10 761	136 887
1900	36 780	90 788	2,5	7 682	118 347
1901	41 643	64 675	1,6	6 356	65 420
1902	52 661	96 693	1,8	5 599	68 399
1903	54 457	93 477	1,7	6 416	57 809
1904	57 580	109 449	1,9	6 783	84 695
1905	61 835	110 431	1,8	5 392	75 833
1906	71 677	149 125	2,1	5 017	87 084
1907	74 194	124 452	1,7	5 265	87 469
1908	62 274	143 540	2,3	6 870	114 820
1909	62 919	143 164	2,3	9 705	123 593
1910	92 919	178 540	1,9	8 556	160 102
1911	114 441	309 818	2,7	9 861	191 154
1912	124 679	472 788	3,8	7 176	212 179
1913	113 443	343 146	3,0	11 438	245 634
1914	108 275	308 383	2,8	12 045	252 089

SURSE: „Statistica succesiunilor", 1905; „Statistica timbrului şi înregistrării", 1892–1894; „Statistica judiciară", 1874–1914.

NOTĂ: [1] Pentru perioada 1869–1874 situaţia vânzărilor voluntare de imoblie a fost următoarea:

Anul	1869	1870	1871	1872	1873
Număr	1 039	2 139	2 840	3 763	40 [x]
Valoare mii lei	8 066	10 412	15 566	18 908	2 483 [x]

[x] Date incomplete.

Tabelul 117

Vânzări de imobile și ipoteci constituite, după număr și valoare, în perioada 1919–1944, ani diferiți

Anii	Vânzări de imobile[1]		Ipoteci constituite[1]	
	Număr	mil. lei	Număr	mil. lei
1919	116 356	870,4	6 884	218,5
1920	136 208	1 987,6	6 248	310,3
1921	152 821	2 014,2	7 382	773,5
1922	159 383	4 271,8	8 591	1 564,5
1923	156 275	3 956.7	9 495	2 006,5
1924	152 053	3 926,4	11 566	2 760,5
1925	---	---	13 789	4 214,7
1926	---	---	13 846	4 523,6
1927	---	---	16 264	4 948,8
1928	---	---	21 525	6 133,4
1929	363 837	5 746,5	22 406	6 385,8
1930	251 361	4 229,6	18 813	5 595,6
1931	290 715	6 401,5	103 066	9 109,1
1932	272 742	5 918,0	40 897	6 411,5
1933	268 483	4 165,6	33 006	5 237,8
1934	337 874	4 257,6	46 377	7 692,7
1935	359 810	4 019,2	46 150	8 144,3
1936	402 112	5 174,8	41 707	4 000,0
1937	- - -	- - -	42 717	6 149,2
1943	4 346	4 616,0	1 246	3 274,7
1944	2 928	4 313,0	608	1 937,7

SURSE: Întocmit după: „Anuarul statistic al României", 1922–1940; *Dare se seamă asupra statisticii judiciare a României pe anii 1925–1928*, București, 1931; „Statistica judiciară a României" pe anii 1929–1930, 1931–1935; „Bursa", nr. 1, 1945;

NOTĂ: [1] Până în anul 1924 nu sunt cuprinse datele pentru Transilvania și Banat.

B. *EVOLUȚIA PREȚURILOR ÎN ROMÂNIA*

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

INTRODUCERE

Economia modernă a României cunoaşte două mari etape, specifice, din punctul de vedere al mişcării preţurilor şi a monedei.

Prima etapă se situează până la 1914; intervalul de timp de 5 decenii s-a caracterizat printr-o stabilitate relativă a preţurilor, dar cu mişcări conjuncturale produse de starea recoltelor şi influenţa preţurilor pieţei mondiale.

Această etapă a fost determinată de buna stabilitate a monedei româneşti introdusă în 1867, mai ales după adoptarea monometalismului aur – 1890 –, de circulaţia liberă a aurului şi de convertibilitatea directă şi liberă a monedelor.

În consecinţă, factorul monetar, prin stabilitatea lui, a influenţat în măsură redusă preţurile – cu excepţia perioadei 1880–1890, când apare disagiul dintre argint şi aur, baza etalonului leului fiind până la 1890 bimetalismul.

Variaţia preţurilor între 1867–1914 are loc astfel datorită factorilor de producţie şi circulaţie a mărfurilor, cererii şi ofertei, concurenţei pe piaţa externă şi internă.

Dar gradul de influenţă a factorilor interni şi a celor externi depindea de provenienţa mărfurilor şi cantităţile vândute pe piaţa internă.

Producţia principală materială a ţării, şi prin urmare şi producţia marfară autohtonă, destinată schimbului, până la sfârşitul secolului al XIX-lea, era constituită, în principal, de produse agricole, forestiere, animaliere şi meşteşugăreşti la care ulterior se adaugă produse ale industriei extractive – ţiţei, cărbuni şi produse petroliere rafinate – benzine, motorine, petrol lampant precum şi o serie de mărfuri ale noii industrii mecanizate, în creştere cantitativă şi în diversificare.

Se poate aprecia că până la 1914, bunurile de consum industriale din producţia autohtonă asigurau piaţa naţională în cantităţi inegale, dar în proporţie medie de 25–30 % din total. Restul cererii, de 70–75% de bunuri de consum şi peste 95% din mijloacele de producţie industriale – maşini şi instalaţii – provenea de peste graniţă, din ţările industriale ale Europei. De asemenea, pe piaţa internă se desfăceau unele produse alimentare şi băuturi de lux din import.

Astfel că, preţurile pe piaţa internă erau formate parţial după costurile de producţie interne, dar în mare măsură determinate de preţurile pieţei mondiale, după caz. Influenţa pieţei mondiale în formarea preţurilor interne era şi mai largă, dacă se are în vedere că o mare parte din mărfurile agricole cerealiere şi animaliere, ca şi produsele petroliere se desfăcea pe piaţa europeană; în acest caz preţurile lor, pe piaţa internă, se formau nu după valoarea naţională, după costurile producţiei ci după nivelul preţurilor mondiale.

În ceea ce privește condițiile specifice ale producției agricole, respectiv recoltele bune sau proaste, din cauza factorilor climaterici, prețurile interne, în anumită măsură, oscilau în raport de cerere și de ofertă pe pieţele locale, dar mult mai slab pe pieţele porturilor de export unde prețurile erau determinate exclusiv de cererea și de oferta pieţelor mondiale.

În cazurile de producție agricolă slabă în țară, dar de abundență, de ofertă mare pe piața mondială datorită producției superioare în alte țări sau continente, prețurile produselor agricole pe piața românească, chiar dacă oferta era redusă, scădeau în preajma și imediat după culegerea recoltei – aliniindu-se prețurilor mondiale și menținându-se la acest nivel până se scurgeau la export surplusurile; după aceea, din lunile decembrie, ianuarie, prețurile creșteau mult, exportul nemaifiind avantajos, sista, și prețurile pe piața internă urcau în continuare. Ele nu puteau fi oprite ca pe alte piețe; importul de cereale, cu excepția cazurilor de mare calamitate, nu se făcea; aceasta și din cauză că, de regulă, taxele de import erau ridicate la produsele românești de export, iar prețurile cerealelor aduse reveneau scump.

Astfel că s-a constituit, din cauzele de mai sus, o mișcare specifică pe piața românească a prețurilor agricole pentru situațiile menționate: ele creșteau în anul următor recoltelor slabe, dar coborau chiar în anul în care se anunțau (încă din lunile mai și iunie) recolte abundente în țară.

În general însă, circulația mărfurilor peste graniță, importul și exportul, neîntâmpinând piedici mari, nivelurile prețurilor pe piața internă și pe piața europeană oscilau în paralel, aflându-se într-un decalaj relativ constant; diferențele constând mai ales în cheltuielile de transport și de desfacere, profitul comerțului, eventuale pierderi și variațiile sezonale. De pildă, în timpul iernii, când Dunărea era înghețată și transportul ieftin pe apă era simțitor redus și deplasat pe uscat, deci mult mai scump, nivelul prețurilor produselor industriale din România creștea față de cel european.

În afară de aceasta, prețurile interne, articulate pe atâtea canale cu piața mondială, oscilau (urcau și coborau) și în funcție de ciclul economic, de fazele sale, de crizele economice din țările dezvoltate, deși în economia României nu apăruseră condițiile dezvoltării ciclice proprii.

Decalajul constituit, dintre prețurile interne și cele europene, în acea perioadă, se baza pe factori prioritar economici ceea ce nu înseamnă că economia națională nu era afectată. Astfel, produsele de export, în special agricole, suportau o diferență mare; ele se colectau pe pieţele locale cu prețuri de 30–40% mai mici decât cele desfăcute la Anvers sau Marsilia pe seama câștigului a 2–4 verigi de comercianți, a taxelor de transport și de depozitare, vamale, de manipulare și de asigurare. La rândul lor, prețurile mărfurilor industriale importate erau încărcate, față de nivelul lor pe piața producătoare, cu cheltuieli de transport, de depozitare, de asigurare etc., de taxele vamale ale țării exportatoare și cele de import în România, la care se adăuga profitul a 2–3 verigi comerciale până la consumator. Astfel că, dintr-o sută de unități de valoare create în țară, prin schimbul extern și cheltuielile generate de acesta, numai prin mecanismul economic, producătorul român, în cazul nostru țăranul, primea sub formă de valori de întrebuințare mai puțin de jumătate din valorile produse. Aceasta se oglindea nemijlocit în prețurile pieței interne ale produselor de export și ale celor de

import; decalajul prețurilor astfel înfățișat încă nu explică baza neegală a schimbului datorat diferențelor dintre valoarea națională și cea mondială.

În perioada următoare, după începutul secolului al XX-lea, peste aceste inegalități de prețuri de export și de import se va suprapune influența prețurilor de monopol ale produselor importate, ceea ce va agrava condițiile schimbului dintre România și țările industriale, va contribui la sporirea decalajului dintre nivelul prețurilor pieței interne și a celei mondiale.

Revenind însă la situația anterioară, menționăm că după anul 1886, când se introduce sistemul de protecție vamală cu taxe sporite de 8–16% la importul produselor industriale, care se fabricau sau urmau să se producă și în țară, piața internă a mărfurilor industriale manifestă o ridicare ușoară a nivelului prețurilor acestei categorii de produse față de nivelul european, deși măsurile de încurajare, prin avantaje materiale acordate de stat în 1887 tindeau să contracteze tendința de sporire a prețurilor.'

Se poate sesiza astfel fenomenul creșterii decalajului dintre nivelul prețurilor industriale interne și nivelul prețurilor pe piața mondială la sfârșitul secolului al XIX-lea pentru ca în toată perioada următoare, care se va caracteriza prin sporirea taxelor vamale și introducerea restricțiilor la import, diferențele de nivel, prețuri industriale interne – prețuri industriale mondiale, să crească în avantajul acumulării interne de capital, dar în detrimentul lărgirii pieței interne pentru mărfurile industriale.

Caracterul și nivelul relativ stabil al prețurilor produselor industriale și stabilitatea monetară până la 1914 au o importanță deosebită pentru comensurarea fenomenelor financiare, seriile statistice valorice pe termen lung de aproape cinci decenii, în care se exprimă ele, având deplină comparabilitate. De aceea, în literatura economică moneda acestei perioade s-a numit și leul aur spre deosebire de leul de hârtie din deceniile trei – cinci.

A doua etapă, după 1916 până la 1947, deci de circa trei decenii, este cea mai bulversată din punct de vedere monetar și al prețurilor din toată istoria modernă a țării; deprecierea monetară și concomitent urcarea prețurilor atinge, față de primul deceniu al secolului, cifre uriașe, până la 700 000–1 000 000 ori. Este suficient să arătăm că la apogeul celei mai mari inflații cunoscute în România, în iulie-august 1947, un kilogram de mălai costa 250 000 lei față de 0,20 lei în 1913, după cum o cutie de chibrituri de 0,05 lei în 1913 costa 5 000 lei în 1947.

Procesul inflaționist, de depreciere a monedei naționale a fost provocat, în principal, de cheltuielile statului și de pierderile economiei naționale din perioadele celor două războaie mondiale, 1914–1918 și 1940–1945, precum și de împrejurările primilor ani postbelici. În consecință, prețurile au urmat îndeaproape deprecierea monetară, uneori depășind-o mult din cauza lipsei de produse, cererea manifestându-se deasupra ofertei.

Procesul deprecierii monetare nu a fost uniform ci a alternat cu perioade scurte de relativă stabilitate: astfel, între anii 1916 și 1924, inflația, alimentată de emisiunea de hârtie monetă a Băncii Naționale a României fără acoperire, pentru cheltuieli de război și de unificare monetară (1920–1921), depreciază leul de cca 40 de ori față de 1913; până în anul 1927 urmează oscilații mari, între 37–42 de ori, mai reduse, în comparație cu etalonul antebelic. Stabilizarea monetară din februarie 1929 fixează leul la o paritate de 32,26 ori mai mică față de leul aur (1913).

Câțiva ani, favorizați și de scăderea puternică a prețurilor din perioada crizei economice, leul își menține valoarea fixată la stabilizarea din anul 1929; dar emisiunea sporită de hârtie monedă, peste nevoile circulației, cât și valul de devalorizări monetare din lume, conduce la sporirea, de către Banca Națională a României, în 1935 cu 38% a prețului aurului și prin aceasta la prima devalorizare a leului după 1929; în anul 1940 intervine o nouă devalorizare oficială care reduce la jumătate valoarea leului.

Reducerile de valoare a monedei naționale au fost premerse sau însoțite de creșterea prețurilor cu ridicata și cu amănuntul în diferite proporții. În perioada următoare, 1940–1947, se declanșează o inflație accelerată care atinge nivelul cel mai înalt în preziua stabilirizării din 14 august 1947.

Pe fundalul liniei de depreciere a monedei prețurile produselor urmează o linie ascendentă din 1916 până în 1947 cu excepția perioadei 1929–1934, de scădere, sub impactul crizei economice.

Prețurile interne au evoluat însă sub influența puternică a factorilor interni și externi, a politicii economice a statului. Cronologic, noii factori de influență au intrat în acțiune o dată cu declanșarea în 1914 a războiului mondial. Până atunci intervenția politicii economice asupra prețurilor, și aceasta indirect, privea doar mărfurile de import datorită taxelor vamale; la nivel local administrația unor orașe, în baza tradiției mai vechi, fixa prețuri pentru unele, puține, produse de primă necesitate – pâine, carne etc. pe care brutarii și măcelarii trebuiau să le respecte. O categorie de prețuri dirijate privea produsele sub monopol de stat – tutun, chibrituri, cărți de joc, explozibile – statul stabilind prețuri ridicate, mult peste cost, pentru a obține venituri bugetare. Unele carteluri monopoliste industriale, create până la 1914 maximalizau prețurile la zahăr, hârtie, ciment, petrol lampant etc. În rest însă, la masa largă a produselor se formau prețuri după cerere și ofertă.

Din preajma războiului – 1916–1918 – apar, o dată cu lipsa de mărfuri și tendința de urcare a prețurilor, preocupări oficiale de intervenție asupra lor. Primele măsuri se aplică din 1916 prin liste de prețuri maximale, stabilite de guvern, la o serie de produse necesare aprovizionării statului și populației. Urmează apoi prețuri fixate la produsele raționalizate.

După război, în condițiile crizei alimentare, se prohibește exportul grâului, a porumbului, dar o recoltă mai bună în anul următor slăbește restricțiile. Cererea de cereale și produse alimentare și prețurile ridicate oferite pe piața Europei în acești ani ar fi dus la o creștere puternică a exportului, dar și a prețurilor interne. Pentru a se evita ultimul fenomen, cerealele sunt supuse pentru prima oară, la taxe ridicate de export care echivalau ca mărime cu valoarea însăși al produsului, ceea ce va menține, după 1922, pe piața internă prețuri la cereale mai reduse ca cele europene, dar va scade capacitatea de cumpărare a țărănimii.

În primii ani postbelici importul sporește considerabil, stimulat de cererea mare acumulată încă din anii războiului, dar și de inflația, de abundența de numerar. Comerțul particular importă cea mai mare parte din mărfuri pe credit în speranța restabilirii puterii de cumpărare a leului pentru a le plăti mai târziu și mai ușor, fapt ce nu s-a mai realizat. S-au acumulat astfel credite externe de zeci de miliarde de lei, imposibil de achitat, datorie ce va fi soluționată mai târziu cu sprijinul statului.

Tariful vamal protecționist, la import, din 1906, o dată cu inflația postbelică și-a pierdut capacitatea; mărfurile, după toate tarifele antebelice, pe baza stabilității monedei, se taxau pe greutate, nu pe valoare, cu taxe stabilite la 100 kg. Inflația a transformat taxa fixă în sumă derizorie față de noile prețuri ale mărfurilor. Pentru remedierea situației statul ridică taxele vamale în câteva rânduri, iar în anul 1924 adoptă un nou tarif vamal cu taxe fixate în lei aur cu scopul temperării importului și apărării industriei naționale; în anul 1927 se măresc substanțial taxele la produsele metalurgice și la cele textile care reprezentau peste jumătate din valoarea importului.

O dată cu venirea la guvern a Partidului Național Țărănist – agrarian – acesta introduce, din anul 1929 un nou tarif vamal, în care, în general, protecția industriei se reduce, urmărindu-se avantajarea exploatațiilor agricole, reducerea prețului multor mărfuri industriale importate. Tariful vamal din anul 1929 nu-și poate atinge scopul întrucât începe criza economică care coboară prețurile produselor importate, urcând astfel indirect impunerea vamală calculată la greutate. Tariful vamal, împotriva scopului promotorilor lui, devine astfel protecționist industrial.

Dar balanța de plăți fiind în gravă dificultate, după marile împrumuturi din anii 1929 și 1931, care au dublat anuitatea datoriei externe și mai ales din cauza scăderii sub jumătate a nivelului prețurilor produselor exportate, statul întreprinde măsuri de micșorare a importului și de stimulare a exportului pentru realizarea unor solduri pozitive ale balanței comerciale, singura sursă de plată atunci a datoriei externe.

Se introduc astfel măsuri de contigentare la peste 80–90% dintre produsele importate care au ca efect nu numai scăderea substanțială a importului, dar și urcarea prețurilor interne.

Este perioada în care nivelul prețurilor industriale autohtone se află mult superior celor de pe piața Europei.

Stimularea exportului unor produse agricole, a unor cereale, animale se face printr-un sistem de prime acordate exportatorilor la cantitățile furnizate pe piața externă. Rezultatul a fost mărirea exportului, dar și urcarea prețurilor acestor produse pe piața internă.

Restricțiile mari menținute la importul, în special al fabricatelor de consum, au stimulat producția industrială autohtonă, dar pe seama măririi prețurilor interne de vânzare.

În ajunul războiului al doilea mondial prețurile sporesc la toate produsele pe piața europeană, sub influența conjuncturii de militarizare. Ca urmare, primele de export acordate de guvernul român se reduc și apoi se desființează introducându-se chiar taxe la o serie de mărfuri exportate. Importul rămâne sub semnul contigentărilor și în plus al unui complex de restricții care decurgea din măsurile valutare, întrucât tranzacțiile cu valute, din orice surse, intră sub controlul și gestiunea deplină a Băncii Naționale a României.

În timpul războiului al doilea mondial comerțul intern și extern este pus sub controlul diferitelor organe, departamente care fixează prețuri, stabilesc limite maxime, raționalizează consumul, distribuie cote de producție civilă fabricilor și de desfacere organizațiilor de întreprinzători.

Politica şi practica de intervenţie merge mult mai departe decât în vremea primului război mondial; preţurile produselor întreprinderilor private – cele alimentare şi industriale, în special – sunt supuse controlului şi aprobării pe baza unor sisteme obligatorii de calcul pornind de la preţul de cost până la cel de desfacere.

În toată perioada interbelică, a războiului şi până la 1947 preţurile industriale, de consum în deosebi, sunt încărcate treptat şi sporite cu impozite indirecte, de consumaţie, de lux etc. La începutul deceniului trei doar câteva produse purtau taxe de consum pentru ca în timpul războiului să fie impuse sute de produse şi multe dintre ele concomitent la mai multe taxe. Impozitele indirecte au devenit principala sursă de venituri ale bugetelor ordinare şi extraordinare ale statului.

Prima încercare de simplificare a sistemului multiplu şi complicat de taxe pe produse şi deci de încărcarea preţurilor se face cu prilejul reformei monetare din 14 august 1947.

Descifrarea cauzelor formării şi mişcării preţurilor este o chestiune dificilă, evoluţia lor în România, atât a celor de detaliu, între 1862–1947, cât şi a celor cu ridicata, în perioada 1920–1940, poate fi judecată cu rezultate şi înţeleasă just dacă se au în vedere atât împrejurările generale cât şi cele particulare, interne şi externe, care le-au determinat deplasările, variaţiile pe axa celor doi factori: monetar şi marfar.

Etapa a doua a mişcării preţurilor în România, a anilor 1916–1947, datorită marilor variaţii monetare sub imperiul inflaţiei, influenţării cu diferite instrumente a preţurilor de către stat pe piaţa internă, a produselor de export şi a celor de import, datorită influenţelor monetare şi a politicilor tarifare vamale şi a altor măsuri ale ţărilor Europei, moneda, leul în expresia lui curentă, nu mai poate servi, ca în etapa anterioară, comparabilităţii valorice, pe termen lung, a seriilor de date asupra principalelor procese şi fenomene ale economiei naţionale; indicatorii economici în valoare curentă pot fi comparaţi doar pe unele segmente scurte de timp şi în analiza structurilor valorice din acelaşi an.

BCU IASI CENTRU

I

PREȚURILE CU AMĂNUNTUL – Introducere

Indicatorul prețurilor cu amănuntul se constituie într-un instrument important în analiza fenomenelor economico-sociale în evoluția țării.

Statistica vremii a cules şi a publicat prețurile cu amănuntul ale unor produse de primă necesitate, pentru unele intervale de timp, fără continuitate.

Formarea prețurilor cu amănuntul a avut particularități pregnante în diferite perioade. Astfel, până în deceniul al nouălea, până la cuprinderea generală a țării în rețeaua căilor ferate, produsele agricole se situau la un nivel relativ redus, iar cele industriale, în majoritate importate, erau scumpe din cauza transportului, a multor verigi de intermediari şi a riscului însemnat în deplasarea, depozitarea şi desfacerea lor. În această perioadă, deşi cererea de expot creşte, produsele agricole nu se pot scurge uşor la schelele de la Dunăre. Majoritatea produselor agricole îşi formau prețuri la nivelul pieţelor locale. Pe de altă parte, taxele de import fiind reduse, contau cu o mărime neînsemnată în prețul de vânzare ale acestora; nici impozitele indirecte, ca taxe de consumație – nu se practicau pe scară largă.

La sfârşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea, după construirea rețelei de căi ferate şi amenajarea drumurilor, transportul devine mai ieftin şi mărfurile se distribuie între zonele de producție şi consumație cu mai mare frecvență şi viteză; se intensifică procesul de egalizare a prețurilor fără a se ajunge la dispariția decalajelor, încă importante.

Solicitările de export a cerealelor şi a vitelor leagă piața internă de cea externă şi prețurile interne la produsele de export sunt dictate, de acum încolo, de piața mondială, indiferent de condițiile interne de producție. Criza agrară din Europa din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, a redus, aproape două decenii, prețurile agricole mondiale ca şi cele interne din diferite țări exportatoare. Totodată progresul industrializării şi libera concurență acționează, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în sensul reducerii relative a prețurilor produselor industriale.

Asupra prețurilor interne cu amănuntul intervin elemente noi: politica protecționistă cu taxe vamale mai ridicate la importul mărfurilor industriale diminuează avantajul reducerii prețurilor industriale pe piața europeană.

Formarea, din deceniul al nouălea al secolului al XIX-lea, a industriei mecanizate, moderne, în România sporeşte oferta de mărfuri autohtone, dar se accentuează şi concurenţa produselor străine. De la începutul secolului al XX-lea unele subramuri industriale organizează carteluri şi preţurile intră în regim reglementat: petrol, zahăr, hârtie, ciment etc., dar piaţa, în majoritatea ei, rămâne sub influenţa concurenţei libere.

Piaţa europeană însă, intră din ce în ce mai mult sub dominaţia marilor monopoluri industriale – produse metalurgice, electrotehnice, chimice, maşini şi instalaţii, materiale de construcţii etc. ceea ce se repercutează şi asupra preţurilor, contractând parţial tendinţa de reducere a lor datorată revoluţiei industrializării occidentale.

Perioada războiului mondial măreşte considerabil cererea de mărfuri, care, însoţită şi de inflaţie în cea mai mare parte a ţărilor beligerante, urcă spectaculos preţurile pe piaţa mondială şi pe pieţele naţionale.

În România, cu o creştere uşoară din deceniul antebelic, după1914, preţurile, pe fondul inflaţiei, sporesc până în 1919 de 8–11 ori, iar din 1920 până în 1923 de încă 3–4 ori, ajungând să reprezinte, în 1924, măriri de 35–42 de ori în comparaţie cu 1913. Pe piaţa europeană în monedă constantă, în anii postbelici, preţurile erau mai urcate cu 40–60 % faţă de nivelul anului 1913.

În anii interbelici nivelul preţurilor, cum s-a arătat, este supus acţiunii mai multor factori externi şi interni; preţuri ferme monopolizate la diferite mărfuri industriale pe piaţa Europei, politica protecţionistă a produselor agricole în ţările industriale, dar şi cele mai ridicate taxe de până atunci la exportul produselor agricole româneşti, până în anul 1928, ca şi tarife urcate la importul mărfurilor industriale. Criza economică din anii 1929–1933 coboară puternic nivelul preţurilor, mai ales la cele agricole; dar cele industriale se situează, datorită interdicţiilor şi taxelor de import, deasupra preţurilor mondiale.

În deceniul patru, preţurile interne cu amănuntul sunt încărcate cu impozite şi taxe, unele până la 80–100% pentru ca în anii războiului acestea să ajungă la nivele fără precedent. Inflaţia apărută din nou, numai după patru-cinci ani de la stabilizarea din 1929, ia curs ascendent până în 1939, după care se accelerează mărind până la reforma monetară din 15 august 1947 preţurile de 20–30 000 ori faţă de 1938.

Pe acest traseu şi sub incidenţa factorilor principali menţionaţi, au evoluat preţurile cu amănuntul.

Urmărind nu numai dinamica preţurilor produselor, dar şi unele raporturi dintre ele, apar uneori în evidenţă situaţii pe care cititorul le înţelege mai dificil. Astfel, până la sfârşitul deceniului opt al secolului trecut, preţul pâinii este mai redus decât al făinei, fapt explicat prin aceea că pâinea intră în categoria alimentelor ce aveau preţuri stabile, fixate prin contract încheiat între primăria Capitalei şi producători-brutari, pentru asigurarea pieţei.

La o perioadă atât de lungă, 1862–1947, deşi produsele luate în sine sunt valori de întrebuinţare stabile – făină, mălai, cartofi etc. – calitatea lor a variat, iar preţurile culese şi raportate nu au respectat totdeauna metodologia; o influenţă puternică asupra întregului grup au exercitat-o condiţiile meteorologice; anii secetoşi sau ploioşi au ridicat preţurile pe grilă. Un an secetos se va reflecta în preţurile produselor agricole din semestrul I al anului următor, dar un an bun va influenţa imediat preţul acestora; după cum un an secetos va urca preţul cerealelor, dar va asigura o recoltă bună de struguri; de unde va creşte preţul alcoolului obţinut din cereale, dar se va reduce preţul vinului; un an secetos, din cauza insuficienţei de furaje, va reduce preţul vitelor oferite în măsură mai mare vânzării şi deci şi preţul cărnii de vită, dar va spori preţul leguminoaselor, păsărilor, ca şi al produselor animale – lapte, brânză, unt etc.

Seriile de preţuri pe termen lung permit urmărirea fazelor ciclurilor proprii de producţie sau a influenţei celor mondiale asupra economiei naţionale, preţul fiind barometrul cel mai sensibil şi mai prompt al activităţii economice. Cum media anuală a preţului unui produs cumulează variaţiile zilnice, săptămânale sau lunare ale mişcării lui, în funcţie de modul cum este constituit, unele fenomene de conjunctură scurtă, favorizată de variaţii ale cererii şi a ofertei se anihilează în indicatorul anual.

Preţurile medii anuale ale produselor înscrise în tabele se referă la oraşul Bucureşti întrucât pentru capitală sursele au permis urmărirea unei continuităţi mai lungi a fenomenului: 1862–1867, 1877–1881, 1887–1892, 1895–1944, 1947.

Datele pentru anii 1862–1867 s-au obţinut din arhive, iar perioada cea mai lungă din 1887 până în 1936 a fost asigurată de publicaţia statistică a capitalei – „Anuarul statistic al oraşului Bucureşti".

Preţurile articolelor de primă necesitate la Bucureşti erau în genere cu 10–15% mai mari decât în oraşele din provincie, dar în urmărirea dinamicii lor aceasta interesează mai puţin; iar piaţa capitalei, cea mai dezvoltată din ţară, prin multitudinea actelor de schimb şi mărimea tranzacţiilor putea exprima un raport general socialmente necesar dintre cerere şi ofertă şi o relaţie paralel apropiată de valoarea mărfurilor.

Aceasta este mai importantă în perioada primelor decenii, după 1860, când transporturile încă slab dezvoltate şi deplasarea redusă a mărfurilor frânau egalizarea preţurilor la nivelul pieţei naţionale; pieţele locale aveau rol important în formarea preţurilor. În funcţie de specificul zonelor, de oferta şi de cererea de produse, preţurile la unele mărfuri apăreau cu diferenţe considerabile de la un oraş la altul, multiplul de 1–2 ori mai mari sau mai mici, fiind situaţii considerate normale.

Abia la începutul secolului, şi în deosebi în anii interbelici, prin dezvoltarea schimbului între sat şi oraş, a transporturilor, preţurile nu mai au jocuri atât de mari ca în trecut; statistica preţurilor din perioada 1919 - 1944, care prezintă date lunare şi anuale asupra unor categorii de mărfuri agricole şi industriale, pe

orașe, evidențiază disparități între localități mai însemnate la produsele agricole și mai reduse la cele industriale.

Referitor la conținutul prețurilor cu amănuntul sunt de menționat o serie de împrejurări necesare de avut în vedere la judecarea cantitativă și calitativă a fenomenului în dinamica lui seculară.

În primul rând, produsele luate în evidență reprezintă, în general, pe cele de consum larg, de masă, de calitate medie, specificate, acolo unde aceasta s-a făcut, ca fiind de calitatea a II-a – carne, făină, pâine etc.

În al doilea rând, deși s-a urmărit să se mențină, pentru asigurarea în cât mai bună măsură a comparabilității pe tot intervalul, produse de același tip și aceeași calitate, nu s-a putut realiza cerința în întregime întrucât însuși procesul tehnologic de producție al multor mărfuri a suferit modificări; în deceniile șapte-opt ale secolului al XIX-lea, uleiul comestibil, petrolul lampant etc. se produceau cu mijloace primitive și difereau radical de produsele similare din deceniile trei-patru ale secolului al XX-lea.

Nivelul prețurilor se determina prin jocul cererii și ofertei, însă la o serie de produse intervin prețuri administrate, stabilite de organele oficiale, cum au fost prețurile fixate la pâine, carne, lemne etc. în deceniile șapte - opt ale secolului XIX de primăria Capitalei.

Mult mai drastică a fost intervenția administrației asupra prețurilor și concomitent asupra calității mărfurilor de consum produse și puse în circulație, în perioadele de război, în anii care le-au precedat și care le-au urmat, din cauza insuficienței produselor, a materiilor prime necesare producției lor. Mărfurile de strictă necesitate, ca și prețurile lor, sunt încadrate într-un sistem complex de standardizare, tipizare și raționalizare, de dirijare și de control. Introdus și practicat în anii 1916–1922, dar perfecționat în perioada războiului al doilea mondial, acest sistem urmărea să atenueze adânca criză de aprovizionare provocată de împrejurări anormale. Se practicau mai multe categorii de prețuri – la produsele raționalizate, la cele regelmentate, la produsele lăsate libere la vânzare – precum și prețuri de „bursa neagră" pentru mărfurile de toate categoriile, oferite pieței în cantități mult sub nevoi. Același produs putea avea legal trei – patru prețuri, dintre care unul minim, iar altul ridicat de câteva ori față de primul. Astfel, în anii 1945–1947 zahărul pe cartelă costa cel mai puțin, cel distribuit suplimentar prin economate avea un preț mai ridicat; zahărul pentru fabricile de bomboane și pentru cofetării se vindea la alt preț, iar cel lăsat cotei libere costa de patru ori mai mult decât cel raționalizat. În asemenea situații produsele pe cartelă erau de multe ori sub prețul de cost, iar statul compensa pe întreprinzători lăsându-le o cotă din producție pentru vânzarea la preț liber la care obțineau câștiguri mari.

Calitatea produselor în aceste împejurări era mult inferioară timpurilor normale, produsele de primă necesitate de consum individual – alimentare și industriale – au fost tipizate; zeci și sute de sortimente ale diferitelor fabrici au fost reduse la două – trei tipuri stabilite prin lege și care trebuiau produse în mod

obligatoriu pentru consum popular. La mărfurile fabricate din materii prime deficitare sau din import – bumbac, lână, piele, talpă etc.– s-au introdus înlocuitori – celofibră, fire din zdrențe, piele artificială, talpă de cauciuc și lemn etc. – în proporție de 40–60 %.

În această situație prețul pentru un metru de pânză, stofă de lână, o pereche de încălțăminte etc. se referea la o calitate de marfă ce reprezenta abia 30–40% din calitatea prețului acestor produse din vremurile normale, ceea ce afectează comparabilitatea pe termen lung.

Descifrarea cauzelor, motivelor variațiilor prețurilor pe perioade scurte și lungi presupune luarea în considerare a unei game largi de informații economice, sociale etc. întrucât în seriile date, prețurile apar ca efecte ale unor procese economice, cauzele urmând să fie investigate în altă etapă a cercetării.

Prețurile cu amănuntul din această parte mai pot să furnizeze informații pentru stabilirea capacității de cumpărare a unor categorii de venituri, după cum pot servi la formarea de indici de prețuri.

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITAR

Prețurile[1] medii cu amănuntul ale unor produse de consum,

Produse	U. M.	1862[2]	1863[2]	1864[2]	1865[2]	1866[2]	1867[2]	1877[6]	1878
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cartofi	1 kg	0,06	0,05	0,08	0,09	0,07	0,05	0,07	0,23
Ceapă uscată	1 kg	0,05	0,06	0,07	0,11	0,11	0,05	0,16	0,14
Fasole uscată	1 kg	0,16	0,19	0,17	0,16	0,17	0,20	0,15	0,19
Mere	1 kg	0,30	0,20	0,18	0,18	0,16	0,08	0,28	0,54
Făină de grâu	1 kg	0,61	0,69	0,47	0,29	0,31	0,23	0,53	0,60
Mălai de porumb	1 kg	0,08	0,12	0,10	0,09	0,09	0,18	0,09	0,14
Pâine	1 kg	0,11	0,11	0,11	0,11	0,11	0,11	0,24	0,35
Zahăr tos	1 kg	1,18	0,97	1,18	0,95	0,95	0,97	1,25	1,30
Ulei de in (alimentar)	1 litru	1,45	1,49	1,49	1,20	1,45	1,72	---	---
Griș	1 kg	0,60	0,37	0,59	0,36	0,33	0,30	0,50	0,56
Bere	1 litru	0,30	0,24	0,24	0,23	0,28	0,40	0,47	0,45
Vin obișnuit	1 litru	0,36	0,26	0,35	0,37	0,27	0,40	0,47	0,59
Țuică	1 litru	0,38	0,35	0,40	0,39	0,35	0,49	0,67	0,80
Găină[3]	1 bucată	0,81	0,67	0,87	0,65	0,50	1,24	1,25	1,83
Ou de găină	10 bucăți	0,22	0,34	0,48	0,44	0,43	0,57	0,40	0,70
Lapte de vacă	1 litru	0,37	0,24	0,24	0,31	0,34	0,31	0,40	0,45
Brânză de oi[4]	1 kg	0,53	0,31	0,39	0,36	0,59	0,65	0,60	0,99
Unt topit	1 kg	2,18	1,78	1,90	1,90	1,80	1,21	2,52	3,43
Pește proaspăt – crap	1 kg	0,83	0,79	0,91	0,67	0,48	0,47	0,47	0,68
Carne de vacă	1 kg	0,31	0,36	0,35	0,32	0,32	0,34	0,60	0,86
Carne de porc	1 kg	0,33	0,34	0,34	0,34	0,31	0,34	0,55	0,75
Untură	1 kg	1,14	0,92	0,94	0,93	0,94	1,17	1,18	1,52
Ulei de măsline	1 litru	1,20	1,55	1,63	1,31	1,00	1,50	1,80	1,90
Petrol lampant	1 litru	---	---	---	---	---	---	0,57	0,48
Orez	1 kg	0,60	0,61	0,51	0,48	0,57	0,63	---	---
Cafea crudă	1 kg	2,56	2,89	2,83	2,62	2,83	2,82	---	---
Măsline	1 kg	1,81	0,61	0,60	0,57	0,67	0,93	---	---
Tutun brut[10]	1 kg	0,76	0,70	1,25	1,44	0,93	1,00	12,15	12,50
Chibrituri[10]	1 cutie	---	---	---	---	---	---	0,08	0,08
Săpun de rufe	1 kg	0,96	0,89	0,90	0,62	0,67	0,70	0,98	1,14
Sare	10 kg	1,20	1,10	1,10	1,10	1,10	1,20	1,55	1,20
Lemne de foc[5]	100 kg	---	---	---	---	---	---	7,90	9,23

în București, în perioada 1862–1947

lei

1879[7]	1880[7]	1881	1887	1888	1889	1890	1891	1892	1895	1896	1897
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
0,08	0,12	0,12	0,16	0,15	0,16	0,10	0,13	0,08	0,12	0,11	0,13
0,12	0,24	0,10	0,20	0,13	0,15	0,10	0,16	0,15	0,13	0,10	0,18
0,22	0,32	0,26	0,27	0,30	0,40	0,30	0,40	0,30	0,33	0,31	0,32
0,54	0,34	0,29	0,30	0,34	0,39	0,40	0,42	0,60	- - -	- - -	- - -
0,28	0,24	0,29	0,18	0,17	0,15	0,18	0,20	0,18	0,27	0,29	0,29
0,12	0,21	0,13	0,13	0,15	0,17	0,13	0,13	0,14	0,16	0,17	0,16
0,23	0,31	0,23	0,22	0,21	0,20	0,20	0,23	0,20	0,27	0,26	0,29
1,20	1,15	1,18	1,22	1,15	1,17	1,20	1,23	1,16	0,96	1,00	0,99
- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -
0,48	0,47	0,52	0,42	0,50	0,48	0,45	0,51	0,46	0,53	0,50	0,47
0,47	0,47	0,77	0,90	0,80	0,80	0,80	0,79	0,75	- - -	- - -	- - -
0,35	0,37	0,25	1,05	1,24	0,60	0,60	0,56	0,70	0,75	0,74	0,65
0,51	0,47	0,32	1,20	0,80	0,80	0,80	0,89	0,98	0,78	0,82	0,84
1,40	1,30	1,60	1,25	1,40	1,85	1,32	1,42	1,78	1,39	1,43	1,49
0,90	1,00	0,80	0,70	1,30	0,70	0,50	0,80	0,70	0,55	0,52	0,47
0,51	0,45	0,43	0,40	0,53	0,51	0,44	0,44	0,47	0,38	0,39	0,40
0,79	0,75	0,94	1,10	1,0	1,13	0,98	1,08	1,19	1,02	1,06	1,02
2,95	3,10	3,10	2,85	3,05	3,08	2,94	3,00	3,22	3,00	3,23	3,12
0,78	0,78	0,87	1,05	1,14	0,97	0,79	0,83	1,01	1,00	1,00	0,81
0,83	0,83	0,83	0,59	0,60	0,66	0,60	0,70	0,68	0,71	0,70	0,72
0,63	0,83	0,75	0,69	1,17	0,73	0,70	0,80	0,79	0,86	0,82	0,83
1,42	1,10	1,57	1,20	1,32	1,35	1,14	1,30	1,20	1,13	1,19	1,20
1,85	1,80	1,90	2,60	2,91	2,80	2,52	3,28	2,50	1,40	1,41	1,40
0,46	0,51	0,47	0,50	0,50	0,57	0,48	0,45	0,35	0,34	0,33	0,32
- - -	- - -	- - -	0,50	0,58	0,52	0,50	0,56	0,52	0,49	0,48	0,50
- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -
- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -
12,50	12,50	12,50	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00
0,06	0,06	0,06	0,07	0,08	0,06	0,06	0,06	0,06	0,05	0,05	0,05
1,02	0,94	0,94	0,85	0,80	0,75	0,73	0,72	0,73	0,68	0,68	0,64
1,80	1,50	2,40	1,50	1,50	2,00	1,80	1,80	1,50	1,01	1,01	1,02
11,80	9,40	7,60	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	2,52	2,55	2,62

Produse	U.M.	1898	1899[9]	1900	1901	1902	1903	1904[11]	1905
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30
Cartofi	1 kg	0,12	0,14	0,12	0,15	0,12	0,12	0,14	0,15
Ceapă uscată	1 kg	0,22	0,14	0,16	0,14	0,14	0,18	0,15	0,12
Fasole uscată	1 kg	0,32	0,28	0,28	0,28	0,27	0,30	0,35	0,36
Făină de grâu	1 kg	0,30	0,27	0,25	0,25	0,24	0,22	0,23	0,20
Mălai de porumb	1 kg	0,16	0,18	0,19	0,17	0,15	0,16	0,18	0,20
Pâine	1 kg	0,27	0,28	0,24	0,25	0,23	0,24	0,26	0,26
Zahăr tos	1 kg	1,07	1,06	1,15	1,12	1,13	1,11	1,11	1,10
Griş	1 kg	0,48	0,47	0,51	0,45	0,37	0,50	0,45	0,50
Bere	1 litru	- - -	- - -	- - -	0,70	0,75	0,80	0,80	0,80
Vin obişnuit	1 litru	0,56	0,55	0,68	0,56	0,67	0,76	0,95	0,95
Ţuică	1 litru	0,77	0,88	0,78	0,87	0,86	0,95	1,20	1,20
Găină[3]	1 bucată	1,32	1,38	1,28	1,21	1.16	1,29	1,25	1,21
Ou de găină	10 bucăţi	0,44	0,64	0,51	0,46	0,41	0,58	0,52	0,64
Lapte de vacă	1 litru	0,38	0,37	0,38	0,37	0,35	0,34	0,32	0,35
Brânză de oi[4]	1 kg	0,98	1,04	0,79	0,93	1,05	1,06	1,11	1,13
Unt topit	1 kg	3,14	3,19	2,67	2,82	2,70	2,61	2,71	2,93
Peşte proaspăt - crap	1 kg	0,61	0,73	0,77	0,75	0,79	0,74	0,91	1,12
Carne de vacă	1 kg	0,74	0,73	0,67	0,70	0,71	0,73	0,71	0,74
Carne de porc	1 kg	0,85	0,84	0,80	0,80	0,80	0,85	0,89	0,92
Untură	1 kg	1,25	1,12	1,02	1,00	1,16	1,26	1,19	1,70
Ulei de măsline	1 litru	1,40	1,35	1,50	1,44	1,40	1,42	1,45	1,44
Petrol lampant	1 litru	0,34	0,33	0,35	0,36	0,33	0,33	0,29	0,29
Orez	1 kg	0,50	0,49	0,50	0,50	0,59	0,48	0,50	0,50
Tutun brut [0]	1 kg	10,00	10,00	12,50	11,75	10,00	12,50	12,50	12,50
Chibrituri [0]	1 cutie	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
Săpun de rufe	1 kg	0,60	0,61	0,60	0,68	0,68	0,70	0,69	0,65
Sare	10 kg	0,99	0,99	0,99	1,01	1,01	1,00	1,01	0,99
Lemne de foc	100 kg	2,50	2,45	2,46	2,48	2,52	2,51	2.60	2,68

tabelul 118

1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915	1916[12]
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41
0,11	0,13	0,15	0,17	0,13	0,13	0,14	0,16	0,16	0,18	0,16
0,11	0,18	0,22	0,19	0,12	0,18	0,18	0,32	0,39	0,47	0,42
0,30	0,32	0,26	0,31	0,35	0,35	0,38	0,37	0,36	0,34	0,41
0,20	0,24	0,27	0,28	0,38	0,28	0,27	0,30	0,31	0,35	0,30
0,18	0,14	0,19	0,20	0,17	0,16	0,15	0,20	0,19	0,29	0,22
0,25	0,28	0,32	0,32	0,29	0,27	0,26	0,28	0,27	0,32	0,32
1,11	1,09	1,11	1,10	1,14	1,18	0,95	1,20	1,24	1,28	1,28
0,52	0,50	0,61	0,56	0,58	0,53	0,52	0,55	0,51	0,72	0,81
0,79	0,76	0,82	0,83	0,79	0,80	0,82	0,76	0,70	0.75	0,76
1,00	1,00	0,95	0,85	0,95	0,95	0,90	0,90	0,90	1,12	1,17
1,20	1,20	1,21	1,05	1,27	1,27	1,25	1,20	1,23	1,23	1,28
1,20	1,23	1,71	1,93	1,80	1,80	1,78	2,32	2,18	2,40	3,35
0,60	0,56	0,75	0,78	0,70	0,72	0,70	0,84	0,75	0,73	0,87
0,38	0,40	0,41	0,40	0,40	0,40	0,38	0,40	0,41	0,44	0,47
1,20	1,08	1,46	1,36	1,64	1,50	1,48	1,67	1,82	1,76	2,08
3,23	3,43	3,78	3,52	3,45	4,11	3,98	3,99	4,01	4,68	5,93
0,97	0,78	0,83	1,08	0,74	0,93	1,01	1,42	0,99	1,64	1,30
0,83	0,91	0,92	0,88	0,83	0,92	0,91	1,09	1,01	0,92	1,30
1,04	1,09	1,12	1,19	1,31	1,33	1,34	1,31	1,25	1,49	1,98
1,47	1,31	1,34	1,50	2,06	1,94	1,96	1,62	1,47	1,93	2,78
1,37	1,36	1,44	1,46	1,75	2,00	2,05	2,04	2,27	4,76	9,80
0,30	0,30	0,29	0,30	0,25	0,25	0,25	0,24	0,25	0,27	0,29
0,50	0,53	1,57	1,58	0,51	0,52	0,56	0,54	0,53	1,27	3,91
12,50	12,50	12,50	12,50	12,50	12,50	12,50	12,50	12,50	12,50	12,50
0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05	0,05
0,69	0,80	0,78	0,82	0,78	0,80	0,63	0,94	0,90	1,32	1,97
0,98	0,98	0,99	0,99	1,01	0,99	1,00	1,00	1,01	1,02	1,01
2,77	3,75	2,92	3,25	3,25	3,52	3,92	4,42	3,98	4,20	5,16

Produse	U. M.	1917[13]	1918[13]	1919[13]	1920[13]	1921	1922	1923
1	2	42	43	44	45	46	47	48
Cartofi	1 kg	0,45	3,08	1,87	1,41	1,48	2,08	3,90
Ceapă uscată	1 kg	1,65	1,30	1,21	2,11	5,48	4,37	3,16
Fasole uscată	1 kg	1,25	5,10	3,74	2,31	2,69	4,62	10,51
Făină de grâu	1 kg	0,50	3,62	4,87	3,31	3,83	4,50	5,71
Mălai de porumb	1 kg	0,40	3,95	3,53	1,46	2,44	4,44	6,46
Pâine	1 kg	[14)]0,51	[14)]0,46	0,83	1,05	2,06	3,00	4,25
Zahăr tos	1 kg	5,10	12,40	34,25	30,44	19,34	22,93	27,75
Ulei floarea soarelui[15]	1litru	[3,80]	[8,40]	12,88	15,41	15,60	15,80	24,00
Griş	1 kg	1,90	5,10	6,00	5,04	5,52	7,30	12,25
Bere	1 litru	0,90	4,50	6,21	6,91	7,67	9,08	12,75
Vin obişnuit	1 litru	2,70	9,41	10,10	11,45	13,50	14,70	14,95
Ţuică	1 litru	4,40	21,00	20,83	17,10	19,58	19,83	20,75
Găină [3]	1 bucată	9,00	17,30	26,83	29,88	26,79	39,17	53,40
Ou de găină	10 bucăţi	3,38	9,00	8,20	9,20	12,50	15,00	18,70
Lapte de vacă	1 litru	0,80	2,50	3,37	3,33	4,12	4,75	7,25
Brânză de oi[4]	1 kg	7,00	13,33	17,00	19,16	23,16	28,50	40,75
Unt topit	1 kg	16,00	37,25	38,42	37,33	51,00	66,25	105,00
Peşte proaspăt – crap	1 kg	1,96	1,89	4,28	7,88	7,06	7,24	13,26
Carne de vacă	1 kg	2,41	7,07	11,75	12,95	10,88	12,75	21,41
Carne de porc	1 kg	3,93	14,00	14,33	13,20	13,91	19,75	37,91
Untură	1 kg	15,50	33,25	32,00	18,60	19,00	37,91	58,00
Ulei de măsline	1 litru	[16,0]	[19,0]	21,90	26,30	39,40	41,76	66,40
Petrol lampant	1 litru	2,50	2,60	0,97	1,56	1,82	2,12	3,08
Orez	1 kg	10,00	14,20	16,10	15,83	18,00	21,70	28,17
Ceai	1 kg	- - -	- - -	68,03	62,10	61,04	63,28	175,75
Cafea crudă	1 kg	- - -	- - -	14,33	32,50	31,16	62,90	99,35
Măsline	1 kg	- - -	- - -	18,08	23,81	22,56	25,99	48,00
Tutun brut[10]	1 kg	15,00	15,00	50,00	100,00	100,00	100,00	150,00
Chibrituri[10]	1 cutie	0,10	0,10	0,15	0,25	0,25	0,25	0,50
Săpun de rufe	1 kg	8,50	18,25	14,16	16,08	18,17	21,17	30,83
Sare	10 kg	1,90	5,20	2,40	4,20	5,40	6,60	7,00
Lemne de foc[5]	100 kg	20,40	28,30	34,20	32,88	46,98	50,61	98,95

tabelul 118

1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
4,75	4,08	4,58	4,75	5,16	5,00	2,90	3,04	2,98	2,75	2,83
8,00	10,00	6,00	7,87	11,30	4,80	2,90	4,45	3,81	3,29	3,66
13,66	13,83	10,42	9,67	17,33	28,58	12,00	8,61	6,95	5,45	6,83
8,21	13,87	14,87	15,42	13,41	14,00	10,16	9,00	7,64	8,45	7,75
7,27	8,62	7,92	8,12	9,62	12,00	9,41	6,60	3,75	4,20	3,66
5,67	10,98	10,08	9,37	9,33	10,00	7,50	5,00	5,91	7,41	5,77
29,00	27,25	29,08	34,00	33,71	35,33	37,33	37,50	30,33	37,08	23,50
25,00	26,46	36,80	51,50	49,15	48.65	40,95	33,90	30,90	26,50	26,75
14,50	17,00	20,50	21,20	23,16	25,25	23,66	17,58	13,58	24,75	22,58
17,40	18,83	19,08	19,50	21,41	23,00	24,83	24,00	21,83	21,16	20,00
15,00	19,41	24,00	25,25	24,50	26,50	25,00	16,00	15,16	15,83	14,91
22,83	26,66	34,75	37,20	42,66	46,00	49,00	44,50	47,41	47,16	31,58
66,00	65,63	75,00	79,79	72,50	78,00	72,00	62,50	51,04	42,38	42,13
26,10	27,10	29,70	26,00	33,50	38,30	26,80	18,30	17,30	15,00	12,80
10,71	12,75	12,92	14,00	15,44	14,66	14,50	11,30	8,75	8,33	8,00
54,58	55,25	61,66	59,25	75,00	77,00	76,66	43,75	37,50	38,83	31,75
125,50	137,00	137,75	135,00	180,44	178,65	120,00	101,00	74,50	73,75	56,66
18,77	20,37	31,45	55,00	115,00	100,00	63,58	50,37	42,91	33,95	33,04
28,92	29,00	32,00	37,08	39,08	38,83	34,15	28,00	20,75	16,67	16,70
48,04	49,00	53,08	53,83	62,16	61,25	46,75	36,37	30,45	27,00	20,20
68,08	70,00	74,25	60,50	70,58	72,16	58,83	38,50	27,58	29,41	32,66
51,00	61,55	65,05	[88,0]	160,00	135,00	120,00	119,00	105,50	91,25	102,00
6,00	5,04	6,00	6,58	6,87	7,00	6,92	4,00	4,06	3,96	4,62
26,70	28,90	30,55	25,84	28,00	28,00	27,00	28,83	21,41	24,75	22,58
238,60	271,65	281,45	295,60	300,00	300,00	300,00	270,00	240,00	180,00	184,00
103,00	141,45	176,40	175,20	160,00	160,00	155,00	130,00	110,00	89,65	88,50
58,00	78,00	81,00	84,00	82,00	43,00	40,00	38,00	34,00	29,50	33,90
200,00	250,00	250,00	300,00	400,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00
1,50	1,50	1,50	2,00	2,00	2,00	2,50	2,50	3,00	3,00	3,00
32,50	35,66	38,83	43,00	43,33	44,75	38,33	30,00	23,33	20,75	17,25
9,60	9,00	25,00	23,70	24,40	24,60	23,70	23,00	24,80	32,90	34,20
85,90	95,35	131,80	130,00	124,20	130,00	130,00	103,00	82,00	77,90	71,20

Produse	U. M.	1935	1936	1937	1938	1939	1940[17]
1	2	60	61	62	63	64	65
Cartofi	1 kg	2,83	2,92	3,70	3,60	4,00	6,55
Ceapă uscată	1 kg	7,75	5,42	4,45	11,05	5,80	8,75
Fasole uscată	1 kg	7,50	8,17	11,30	13,42	16,40	26,27
Făină de grâu	1 kg	8,25	9,21	11,25	11,30	12,00	16,50
Mălai de porumb	1 kg	3,62	4,00	4,65	5,00	6,33	7,75
Pâine	1 kg	6,25	6,85	6,75	7,30	7,98	10,98
Zahăr tos	1 kg	28,33	28,08	28,50	31,75	32,00	32,33
Ulei floarea soarelui[15]	1litru	30,20	35,40	34,95	34,40	39,39	58,58
Griș	1 kg	12,83	12,93	15.40	16,80	19,10	22,15
Bere	1 litru	18,42	18,50	23,00	21,00	24,00	32,50
Vin obișnuit	1 litru	11,42	17,33	20,00	20,36	32,50	32,50
Țuică	1 litru	28,50	27,50	30,00	31,00	40,00	57,00
Găină[3]	1 bucată	42,25	47,50	56,90	62,60	66,70	106,66
Ou de găină	10 bucăți	13,60	17,00	16,90	17,90	22,50	34,30
Lapte de vacă	1 litru	7,75	7,96	8,05	9,65	10,10	12,25
Brânză de oi[4] (telemea)	1 kg	30,92	30,92	40,40	47,35	46,75	64,50
Unt topit	1 kg	69,00	68,08	79,85	89,80	101,00	173,00
Pește proaspăt - crap	1 kg	36,08	49,73	51,30	41,60	46,25	70,80
Carne de vacă	1 kg	18,67	17,50	19,71	21,89	23,60	26,20
Carne de porc	1 kg	31,92	28,87	29,02	34,23	38,27	35,56
Untură	1 kg	35,67	38,42	42,15	43,00	49,75	73,33
Ulei de măsline	1 litru	122,00	133,00	138,00	137,00	142,00	158,00
Petrol lampant	1 litru	4,17	4,00	4,50	3,10	3,75	3,20
Orez	1 kg	24,75	28,67	29,40	31,15	37,67	62,00
Ceai	1 kg	230,00	290,00	400,00	400,00	439,00	948,00
Cafea crudă	1 kg	98,00	135,00	171,65	160,00	198,75	346,75
Măsline	1 kg	36,00	41,00	41,10	40,35	49,64	71,33
Tutun brut[10]	1 kg	500,00	550,00	550,00	550,00	600,00	650,00
Chibrituri[10]	1 cutie	2,00	2,00	2,50	2,50	2,50	2,50
Săpun de rufe	1 kg	18,75	23,33	25,55	26,90	31,25	61,40
Sare	10 kg	32,90	34,20	32,80	31,00	34,70	39,60
Lemne de foc[5]	100 kg	73,70	81,60	84,50	102,00	103,00	152,00

tabelul 118

1941[17]	1942[17]	1943[17]	1944[17]	1947[17]		
				iulie–august	decembrie monedă stabilizată lei	
				mii lei	preț reglementat	preț liber
66	67	68	69	70	71	72
10,10	16,68	16,00	255,45	50,0	6,0	22
22,83	28,40	21,66	32,00	39,0	12,0	10
26,17	27,42	34,50	31,92	56,0	45,0	80
48,80	56,20	110,00	129,42 xx) 250,0	x) 19,5 14,3	115	
11,50	18,90	38,66	38,33 xx) 240,0	x) 14,5 12,5	200	
14,90	24,82	32,72	45,55	x) 20,0	14,0	
40,17	71,66	140,00	255,00 xx) 440,0	x) 165,0 70,0	600	
60,33	98,50	178,00	340,00 xx) 558,0	x) 170,0 50,0	200	
56,20	60,00	130,00	180,00	19,5	20,0	220
53,00	50,00	60,00	140.00	110,0	60,0	60,0
68,25	120,00	144,50	160,00	120,0	48,0	48,0
92,50	140,00	210,00	200,00	124,0	84,0	
220,83	265,00	472,50	633,33	260,0	60,0	500
6,27	9,26	13,63	257,10	13,0	3,5	18
18,75	34,00	58,00	81,67	40,0	22,0	80
108,00	190,00	347,20	506,67	460,0	70,0	420
243,00	443,00	720,00	845,83	600,0	140,0	600
101,00	106,58	106,58	250,00	170,0	42,0	---
76,30	107,9	123,45	187,17	140,0	43,0	200
96,16	152,67	181,00	255,00	180,0	48,0	270
116,00	246,00	353,00	384,55	200,0	78,0	360
3,54	4,67	9,50	16,00	x) 68,0	6,6	14
122,00	300,00	350,00	350,00	200,0	78,0	190
1 901,50	---	---	---	---	---	---
717,25	---	---	---	---	---	2 200
135,63	---	---	---	---	---	650
1 000,00	2 000,00	3 000,00	5 000,0	x) 2 000	1 500,0	---
3,00	3,8	4,25	12,0	x) 5,0	5,0	---
70,75	86,25	185,00	320,0	250,0	129,0	500
5,00	7,00	12,50	30,0	25,0	26,0	---
175,60	268,30	356,60	529,0	158,0	150,0	450

x) Preţuri reglementate. xx) Preţuri libere.

SURSE: Întocmit pe baza datelor din : „Monitorul Primăriei Bucureşti", 1877–1916; „Monitorul comunei Bucureşti", 1880–1913; „Anuarul statistic al oraşului Bucureşti", 1879–1936; „Buletinul statstic al oraşului Bucureşti", 1895–1948; „Anuarul statistic al României", 1912, 1915–1916; „Revista Cercului comercial şi industrial", 1909–1913; „Statistica preţurilor", 1911–1914, 1921– 1939; „Buletinul informativ pentru departamentele economice", ianuarie – aprilie,1948; „Buletinul statistic al României", 1914–1945; „Buletinul preţurilor", 1937–1944; „Argus", 1944, 1947; Arhivele Naţionale, Fond Direcţia generală de statistică 1860–1880; Arhivele Naţionale, Filiala municipiului Bucureşti, Fond Primăria comunei Bucureşti, 1895–1900.

NOTE: [1] Preţurile medii anuale ca rezultat al mediei lunare. Se înţelegeau preţurile la piaţa cea mai mare a Capitalei, piaţa Ghica, iar mai târziu, după 1920, piaţa Obor.

[2] Preţurile în sursă exprimate în lei vechi şi parale, iar cantităţile în ocale şi vedre. Au fost transformate, conform etaloanelor oficiale, leii vechi în lei noi şi bani (1 leu vechi = 40 parale vechi = 0,37lei noi), iar cantităţile în kg şi litri (1 oca de greutate = 1,27 kg; 1 oca de capacitate = 1,29 litri; 1 vadră = 12,9 litri).

Preţurile pentru aceşti ani s-au calculat ca medie a preţurilor din lunile ianuarie şi august sau în lipsa datelor, pe luna august şi ianuarie. Anii 1862 şi mai ales 1865 şi 1866 au fost secetoşi.

[3] Găina vie.

[4] Brânza albă de oi, zisă de Brăila sau telemea.

[5] Lemnele de foc pentru anii 1879–1881 au preţul pentru 1 stânjen.

[6] Media lunilor martie şi august; an secetos ce va imprima o urcare a preţurilor unor produse în anul următor.

[7] Media lunilor ianuarie şi august.

[8] De prin 1884 se răspândeşte filoxera în vii şi oferta de vin se reduce, ceea ce imprimă pentru anii următori o tendinţă de creştere a preţului vinului.

[9] Secetă şi începutul crizei economice.

[10] La tutun şi chibrituri, după instituirea monopolului de stat în producere şi desfacere, preţurile au fost fixe.

[11] Secetă mare şi urcarea preţurilor unor produse în 1904 şi 1905.

[12] La unele produse ca făină, mălai, pâine, zahăr, petrol lampant se stabilesc prin lege preţuri maximale la vânzarea cu amănuntul.

[13] Produsele de strictă necesitate – pâine, zahăr, carne., mălai etc. – intră sub regim raţionalizat, se distribuie, când se găsesc, pe cote lunare şi la preţuri fixate sau la piaţă se vând cu preţuri maximale.

[14] Pâinea integrală de 600 grame.

[15] Pentru perioada 1895–1910 datele din „Revista Cercului comercial şi industrial", 1911, nr. 1–2.

[16] Ulei de floarea soarelui rafinat, după „Statistica preţurilor".

[17] Din anul 1940, preţurile în parte au fost reglementate, fixate sau maximalizate.

BCU IASI

Tabelul 119

Indicele preţurilor de detaliu la articole de primă necesitate[1], medii trimestriale şi anuale, în Bucureşti, în perioada 1921–1940

baza 1929 = 100

Anii	Media anuală	Media trimestrului I	Media trimestrului II	Media trimestrului III	Media trimestrului IV
1	2	3	4	5	6
1921	31,1	33,2	31,0	27,7	32,7
1922	39,6	37,6	36,7	37,0	47,1
1923	62,4	55,6	64,2	63,8	66,0
1924	75,0	73,8	75,1	75,0	77,0
1925	83,5	84,0	83,7	80,9	85,2
1926	94,2	90,0	95,0	94,3	97,5
1927	100,2	103,0	99,4	96,4	101,8
1928	99,9	101,3	97,6	98,3	102,2
1929	100,0	104,9	100,7	95,2	99,1
1930	88,4	94,5	89,5	84,8	84,6
1931	72,7	81,2	73,8	69,7	66,1
1932[2]	62,2	65,8	61,9	60,4	60,7
1933	56,1	56,6	56,9	55,0	55,8
1934	52,8	54,7	52,0	51,2	53,2
1935	56,9	53,6	56,6	57,1	60,0
1936	61,1	61,0	61,5	60,6	61,4
1937	67,2	62,6	65,2	68,3	72,8
1938	74,6	75,3	76,1	72,8	74,1
1939	77,9	73,8	73,9	76,3	87,4
1940	110,5	92,6	104,1	116,3	129,1

SURSA: Calculat pe baza datelor din „Buletinul preţurilor", 1940.

NOTE: [1] Numai indicele preţurilor alimentelor şi combustibilului.

[2] Reducerea însemnată a indicelui în 1933 faţă de 1932 se datoreşte nu scăderii reale a preţurilor ci modificării metodei de culegere a datelor de către serviciul respectiv din Institutul de Statistică; articolele au fost standardizate, iar în locul preţului calităţii superioare s-a luat preţul calităţii medii. Astfel, că între decembrie 1932 şi ianuarie 1933 prin această operaţie indicele a scăzut cu cca 9 puncte sau aproape 18%.

Atunci când acest indice însă este folosit la determinarea capacităţii de cumpărare a salariului el duce în eroare arătând o sporire a salariului real care însă nu se datoreşte decât operaţiunii de calcul şi nu a reducerii reale a preţurilor. Notăm că această menţiune nu însoţeşte indicele publicat în „Buletinul preţurilor" ci este adnotată în „Buletinul trimestrial", nr. 3–4 din 1934 al Institutului Român de Conjunctură, p. 116.

II

PREȚURILE DE GROS. INDICI AI PREȚURILOR DE GROS ȘI DE DETALIU, ÎN PERIOADA 1920 – 1947 –

Introducere

Istoria economică a României nu dispune de un indice al prețurilor de gros pentru perioade mai lungi. Este nevoie de un asemenea indice în deosebi pentru intervalul 1913–1947, caracterizat prin creșterea spectaculoasă a inflației și a prețurilor; el este necesar în vederea cunoașterii evoluției și a variației diferitelor categorii de prețuri, a relațiilor dintre ele cât și pentru studierea pieței interne în raport cu cea externă; mai mult însă, multiplicarea de zeci, de sute și chiar de mii de ori a prețurilor reduce considerabil sau anulează capacitatea de comparabilitate pe termen lung a seriilor de indicatori valorici referitori la această etapă a evoluției economiei românești ceea ce diminuează posibilitățile de analiză a proceselor și a fenomenelor economiei naționale.

Singurul indice de prețuri de gros elaborat cu metode științifice, pentru intervalul dintre 1929 până în august 1940, cu baza în anul 1929, aparține Institutului românesc de conjunctură. Indicele este constituit din prețurile medii anuale a 48de produse: 4 agricole, 2 carne, 2 petroliere, zahăr, lemne de foc, fire de bumbac, țesături, pielărie, ulei vegetal, cherestea, produse metalurgice, geamuri, ciment și hârtie.

Din acestea s-au format trei indici – unul general, unul pentru produsele industriale și ultimul pentru cele agricole.

Indicii parțiali au fost ponderați cu valoarea cantităților de produse vândute pe piața internă în anii 1929–1934. Ulterior, după cum reiese din publicația „Conjunctura economiei românești", 1938, nr. 1–4, numărul prețurilor a fost restrâns la 41, iar structura modificată, incluzându-se mai multe produse agricole, petroliere, produse de import[1].

[1] Produse agricole: grâu, porumb, orz, fasole, cartofi, vin, floarea soarelui, carne de vacă, piei, carne de porc, untură, găini, oua, lemn de foc; produse industriale si diverse: păcură, motorină, benzină ușoara, petrol lampant, bumbac englezesc, america, stofă kamgarn, talpa, piele box, aramă, cositor, plumb, zinc, fontă, tablă galvanizată, fier beton, zahăr, hârtie, ciment, geamuri, cherestea, cafea, ceai, măsline, orez, ulei de măsline, ulei solidificat, ulei vegetal, de cocos.

În intervalul menționat indicii prețurilor de gros evoluează astfel:

Anii	Indice produse agricole	Indice produse industriale	Indice general
1929	100,0	100,0	100,0
1930	78,4	68,2	92,6
1931	60,2	50,8	73,2
1932	54,0	47,7	62,1
1933	52,3	44,9	62,1
1934	52,4	44,1	63,3
1935	60,0	48,4	74,7
1936	68,7	54,0	84,7
1937	78,2	64,6	94,1
1938	78,3	67,1	90,5
1939	87,8	72,7	104,1
1940 I–VIII	125,2	96,4	156,3

Până la 1938 datele sunt reproduse după „Conjunctura economiei românești", 1938, nr. 4; pentru anul 1939 și cele opt luni ale anului 1940 s-a calculat după datele lunare din „Conjunctura economiei românești", 1940, iulie – august, ultimul număr al publicației înainte de suspendare.

Indicele Institutului românesc de conjunctură cuprinde peste un deceniu din perioada interbelică și servește la urmărirea mișcării prețurilor, exclusiv pentru acest interval.

Indicii prețurilor de gros calculați de noi se întemeiază pe seriile de prețuri de gros în București la 69 de produse și îmbrățișează toată perioada interbelică, de la un an după terminarea războiului.

Având baza în media anilor 1913–1914 ei se constituie ca o punte de legătură cu cele cinci decenii anterioare ale dezvoltării economiei moderne a României.

Indicii se bazează pe prețurile de gros de pe piața Bucureștiului, cea mai cuprinzătoare la nivelul pieței naționale. Aici prețurile erau în directă legătură cu toate piețele mari ale țării, regionale, de import și de export; mișcarea, variația prețurilor se producea cu promptitudine ca urmare a informației rapide și regulate care provenea în Capitală.

Piața Bucureștiului exprima în cea mai mare măsură nivelul mediu, social-mente general a prețurilor naționale. Pe de altă parte, până la 1937 nu a existat o evidență și o statistică a prețurilor de gros de la principalele piețe ale țării.

În actualul stadiu al cercetării am alcătuit indicii prețurilor de gros care acoperă anii 1920–1940, deși este imperios necesar un sistem de indici pentru întreaga perioadă 1913–1947 – de trei decenii și jumătate. Dificultățile mari în procurarea datelor cât și schimbările radicale în structura grupelor de produse

provocate de situațiile excepționale ale celor două războaie mondiale necesită timp mai îndelungat și investigații mult mai extinse.

Referitor la modul de formare a indicelor menționăm că s-au selecționat pentru calcul 69 de produse, considerate mai importante și reprezentative în masa mărfurilor – între 65% – 85% din volumul pieței interne – urmărindu-se reflectarea proporțiilor marilor grupe de produse vândute pe piața națională. Prețurile de gros s-au înțeles acelea ale mărfurilor vândute de marii comercianți, către detaliști, de întreprinderi cu depozite proprii de desfacere, prețurile oficiilor de vânzare ale cartelurilor de întreprinzători, acolo unde a fost cazul.

Ele au inclus întotdeauna impozitele indirecte aferente, nu s-au luat în considerare suprapreturile unor produse, practicate la import și nici bonificațiile oferite de uzine și fabrici unora din clienții lor privilegiați. Mărfurile luate în evidență sunt de calitate medie, respectiv de consum de masă. Prețurile cu ridicata selecționate privesc în general produse vândute liber din depozite și din oboare, cu excepția unor perioade deosebite – 1916–1922 și 1939–1940 – când s-au inclus și prețuri cu nivele maximalizate, stabilite de organe guvernamentale sau comunale.

În cazurile când la unele produse și pentru unii ani nu s-a putut determina cu certitudine nivelul prețurilor de gros, s-au utilizat prețuri de detaliu, reduse cu 15–30% în raport de natura mărfii și a gradului de perisabilitate, după normele folosite de comerțul vremii, de costul transportului, depozitării și de profitul comerțului cu amănuntul.

De asemenea, în același scop, s-au făcut interpolări, în sensul tendinței prețurilor unor produse apropiate sau derivate din produsele de bază, așa ziselor perechi: grâu – făină, porumb – mălai, fier laminat – cuie, talpă și piele – încălțăminte, fire de bumbac – țesături de bumbac etc. În câteva cazuri, unde prețul marca o abatere extremă de la un an la altul, s-a procedat la ajustarea corespunzătoare tendinței.

Prețurile de gros la unele produse au, în diferite surse, mărimi diferite; selecția a dat prioritate prețurilor stabilite de organele oficiale sau oficioase, apoi de cele ale unor colectivități de industriași și comercianți.

Indicii prețurilor cu ridicata se exprimă în primul rând într-un *indice general* al tuturor celor 69 de produse ponderate cu coeficientul valorii mărfurilor fiecărui produs vândut pe piața internă în perioadele 1926–1928 și 1936–1938; urmează apoi indici pe grupe: produse *industriale,* produse *agricole* (neprelucrate), produse industriale *mijloace de producție,* produse *bunuri de consum* alimentare și industriale, produse industriale în *concurență liberă,* produse industriale în *regim de monopol* și *produse importate* sau prioritar importate.

Indicele general arată că între anii de bază 1913–1914 și anul 1920 prețurile s-au urcat de 11,8 ori, iar după 1920 și până la 1928, nivelul antecriză, creșterea a ajuns până la 42,26 ori; urmează reducerea provocată de criza economică, nivelul cel mai scăzut situându-se în anul 1934 după care urcarea lor nu se mai oprește, în anul 1940 depășindu-se nivelul anului 1928.

Cuplul produse industriale – produse agricole, are o evoluție paralelă dar asincronă; după urcarea provocată de seceta mare a anului 1918 și a urmărilor războiului, prețurile produselor agricole (neprelucrate) favorizate de o recoltă mai bună înregistrează o scădere în anul 1920 pentru a urma ulterior o creștere, în ariergarda prețurilor produselor industriale, până în anul 1925, după aceasta doi ani, 1926 și 1927, indicele se reduce, dar urcă în 1928 la cel mai înalt nivel din perioada interbelică. De altfel, în anul 1927 și indicele prețurilor industriale diminuează ușor, dar menține cota ridicată până în 1929.

Urmează căderea mare provocată de criza economică, în care prețurile produselor agricole coboară mult mai jos decât cele industriale.

Repriza creșterii se manifestă mai viu la produsele industriale decât la cele agricole care din nou rămânând în urmă relevă decalajul dintre cele două categorii în defavoarea produselor agricole.

În timp ce în 1939 indicele prețurilor industriale atinge și depășește nivelul anului 1929, indicele prețurilor agricole rămâne inferior nivelului 1928 și chiar și în anul 1940.

În ceea ce privește indicele prețurilor produselor industriale mijloace de producție, în perioada refacerii, acesta acuză o creștere superioară, cu apogeul în 1926, față de toți ceilalți indici, cu excepția indicelui produselor importate. Comportamentul indicelui prețurilor mijloacelor de producție se explică prin faptul că în componența sa intrau și produse din grupa celor cu prețuri de cartel și produse importate a căror indici se situează la un nivel mai ridicat față de ceialalți.

În anii crizei prețurile mijloacelor de producție, din motivele menționate, scad mai încet și după 1935 urcă mult mai repede, cel mai mult până în anul 1940.

Relevantă apare și evoluția indicilor prețurilor produselor industriale libere și a produselor industriale monopolizate, din 1920 până în 1928 s-ar părea că primele sunt în avantaj, dar trebuie să se rețină că în anii de bază, 1913–1914, prețurile de monopol se situau deja la un nivel mai ridicat și de aceea până în anul 1928 ele urcă mai incet decât cele libere. Dar mai important este că în perioada crizei economiccce și până în 1940, prețurile de monopol coboară mai încet, cu diferență sensibilă față de prețurile libere și după 1934 urcă mai repede, ceea ce exprimă politica și forța cartelurilor care încep să domine piața produselor industriale către sfârșitul deceniului patru.

O notă deosebită se impune pentru indicele prețurilor produselor de import; permanent acesta a fost mai ridicat decât nivelul indicelui general și al celorlalți indici; faptul se explică prin tarifele ridicate, protecționiste, tot mai mari, la importul produselor luate în calcul cât și prin legătura lor cu schimbul valutar; mărfurile de import se achiziționau în valute provenite în majoritate din export de pe piața internă; și cum leul atât înainte cât și după, a avut, în general, curs scăzut valutele străine reveneau scump și respectiv și mărfurile importate cu excepția anilor 1927 și 1929 când cursul leului urcă față de anii 1926.

Asupra nivelului prețurilor diferitelor grupe de produse, și în general asupra tuturor indicilor în perioada 1929–1940 au influențat puternic o serie de împrejurări și de factori care în 1913–1914 fie că erau mai slabi, fie că nu existau. Ca urmare, prețurile diferitelor grupe de produse nu mai păstrează raporturile din anii de bază. În perioada interbelică tarifele de import la mărfurile industriale sporesc simțitor, de câteva ori, la produsele agricole se impun taxe mari de export în anii 1920–1927 pentru ca în anii 1931–1937 din contră să se acorde prime de export pentru stimularea vânzării pe piața mondială a cerealelor și a produselor petroliere; organizarea mai multor cartele industriale duce la sporirea prețurilor produselor acestoara pe piața internă; o contribuție importantă în același sens o aduce impunerea de impozite de consum la un număr mare de produse, cca 230 în 1940 față de 8 în 1920.

Indicii prețurilor de gros, constituiți pe grupe de produse, pot reprezenta un instrument util și necesar pentru efectuarea comparabilității indicatorilor valorici ai proceselor economice din perioadă.

Prezentăm mai întâi prețurile medii de gros pe baza cărora s-au calculat indicii prețurilor de gros.

Tabelul

Prețurile medii de gros, la principalele produse,

Produsele	U. M.	Media 1913/ 1914	1920	1921	1922	1923	1924
1	2	3	4	5	6	7	8
1 Grâu	q	19,00	300	250	350	473	665
2 Porumb	q	13,50	95	193	321	382	491
3 Orz	q	14,00	116	192	324	366	520
4 Ovăz	q	13,40	125	165	335	427	487
5 In sămânță	q	40,00	402	335	458	615	731
6 Floarea soarelui sămânță	q	20,00	298	249	341	457	542
7 Cartofi	q	14,00	99	104	146	273	333
8 Fasole	q	27,30	185	215	370	841	1 093
9 Ceapă	q	17,00	148	384	306	221	413
10 Fân	q	8,10	72	160	185	197	200
11 Brânză de oi	q	136,00	1 437	1 737	2 138	3 056	4 094
12 Ouă	100 buc.	6,00	69	94	113	140	196
13 Unt	q	261,50	2 800	3 825	4 969	7 875	9 413
14 Peşte - crap	q	96,00	472	498	556	989	1 408
15 Vin obişnuit	hl	106,00	916	1 080	1 176	1 196	1 200
16 Ţuică	hl	131,00	1 368	1 566	1 586	1 660	1 826
17 Alcool	hl	204,00	3 200	3 813	3 987	4 505	4 539
18 Făină	q	26,00	325	309	360	457	657
19 Mălai	q	13,50	117	195	355	517	582
20 Ulei floarea soarelui cal. I	hl	116,00	996	1 280	1 320	1 960	2 206
21 Carne de vacă	q	90,00	971	956	1 606	2 169	2 175
22 Carne de porc	q	105,00	990	1 043	1 481	2 843	3 603
23 Slănină	q	150,00	1 250	1 450	2 200	3 810	5140
24 Untură	q	130,00	1 488	1 520	3 033	4 640	5 446
25 Ceai	q	375	5 100	5 600	6 000	14 100	19 100

în București, în perioada 1920–1940

lei

1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
853	859	747	775	669	415	283	402	491	389
618	434	311	620	589	282	221	226	206	228
696	613	578	755	635	309	273	295	250	226
725	560	543	705	539	291	358	305	220	237
1 143	1 165	800	1 100	1 000	850	450	560	550	665
849	792	700	900	550	400	200	250	203	287
286	321	333	316	399	226	254	190	174	150
946	834	774	1 386	1 560	1 007	600	395	307	340
529	406	710	692	263	146	170	240	264	325
213	373	304	414	250	157	117	106	117	119
4 144	4 625	4 444	5 625	5 775	5 750	3 281	2 803	3 049	2 775
203	223	195	251	303	205	158	131	118	103
10 275	10 331	9 401	13 530	13 999	8 228	7 575	5 594	5 531	4 250
1 528	2 359	4 125	8 625	8 039	6 795	6 262	4 842	4 168	4 052
1 553	1 920	2 020	1 960	2 120	2 000	1 280	1 213	1 266	1 193
2 133	2 780	2 976	3 313	3 680	3 920	3 560	3 793	3 773	2 526
5 250	6 620	6 960	8 410	9 080	9 000	9 000	8 700	8 700	8 700
1 110	1 190	1 234	1 073	1 120	813	720	762	705	581
690	634	650	770	960	753	528	300	248	288
3 150	4 187	3 974	4 123	3 396	2 974	2 292	2 004	2 324	2 169
2 175	3 439	3 516	3 289	3 457	3 557	2 581	1 690	1 446	1 577
3 675	4 824	4 283	4 524	5 126	4 587	3 151	2 214	2 204	1 970
5 100	6 314	5 217	5 890	6 663	4 935	3 049	2 005	2 277	2 501
5 600	6 914	5 251	6 262	6 824	5 179	3 310	2 076	2 601	2 758
21 700	24 300	23 200	22 900	20 800	19 100	17 200	14 100	12 800	14 400

Produsele	U. M.	Media 1913/ 1914	1920	1921	1922	1923	1924
1	2	3	4	5	6	7	8
26 Cafea	q	243	3 040	3 020	5 050	6 500	9 600
27 Măsline	q	102	2 320	1 920	2 080	3 800	4 600
28 Ulei de măsline	hl	170	2 640	4 600	5 400	8 000	8 400
29 Orez	q	43	1 250	950	1 250	1 600	1 750
30 Sare	q	14	38	49	60	73	87
31 Chibrituri	100 cutii	5	50	50	50	75	100
32 Tutun	q	1 000	6 670	9 100	8 100	14 100	16 200
33 Zahăr	q	104	2 031	1 850	2 170	3 000	2 850
34 Sticlă plană	q	56	410	830	1 620	1 960	2 300
35 Hârtie de tipar de ziare	q	43	525	780	780	925	1 250
36 Hârtie plană de scris	q	59	800	1 000	1 415	1 700	2 600
37 Țiței	q	6,40	67	87	137	284	246
38 Benzină	q	32	120	162	169	350	945
39 Motorină	q	7,50	38	76	76	184	330
40 Lampant	q	25	83	78	78	181	380
41 Cărbuni	q	2	29	49	51	69	80
42 Fier comercial	q	24,70	415	600	770	1 050	1 050
43 Cuie	q	30,50	608	800	1 150	1 700	1 550
44 Tablă galvanizată	q	60	1 130	1 660	2 050	2 700	3 310
45 Căldări galvanizate	100 buc.	160	2 080	3 240	4 100	5 360	6 620
46 Fier de plug	q	115	1 610	1 680	2 650	2 380	3 380
47 Plug	buc.	96	1 210	1 250	1 850	2 270	2 340
48 Sape	q	175	2 410	2 220	2 690	2 960	3 530
49 Ciment	q	7	128	219	228	285	310
50 Sodă caustică	q	32	450	680	980	1 260	1 420

tabelul 120

1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
12 300	12 300	10 100	10 200	10 600	8 174	7 170	7 216	7 663	7 812
4 240	3 191	4 087	3 933	3 300	2 995	2 812	2 415	2 395	2 500
8 875	10 200	11 600	12 000	11 000	10 100	8 800	7 900	7 400	6 800
2 025	2 321	1 884	1 808	1 733	1 585	1 367	1 102	966	1 182
82	227	216	222	222	215	209	225	299	311
150	200	200	200	200	250	250	300	300	300
21 600	25 800	29 100	32 900	41 200	45 300	43 900	41 500	40 100	40 900
2 850	2 854	3 299	3 300	3 302	3 507	3 675	2 865	2 525	2 239
3 200	3 150	3 400	3 300	3 400	3 100	2 100	2 100	2 200	2 250
1 750	1 750	1 750	1 800	1 600	1 568	1 568	1 400	1 250	1 275
2 600	3 100	2 880	2 880	2 750	2 750	2 575	2 400	2 448	2 351
248	228	166	172	154	109	44	48	41	59
1 129	1 317	1 104	1 214	1 282	1 513	1 080	980	1 003	935
230	360	283	336	334	388	321	269	293	273
320	565	600	650	615	1 050	450	275	330	235
75	96	82	92	82	72	69	75	64	60
1 025	1 179	1 080	1 045	1 090	996	850	707	710	715
1 500	1 604	1 555	1 641	1 685	1 502	1 093	927	1 087	1 057
3 100	3 460	3 490	2 900	2 810	2 680	2 210	2 020	2 005	1 925
5 880	6 420	6 310	6 107	6 158	5 700	5 175	4 017	4 137	3 685
3 620	3 630	2 515	2 700	2 593	2 611	2 287	1 965	1 968	1 800
3 250	3 350	2 480	2 360	2 290	2 120	1 866	1 787	1 477	1 331
4 210	4 260	5 080	5 000	4 688	4 183	3 600	3 106	2 996	2 846
345	369	370	350	320	250	240	240	251	259
1 100	1 190	1 250	1 290	1 410	1 400	1 230	1 186	1 190	1 210

BUCUREȘTI BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

Produsele	U. M.	1935	1936	1937	1938	1939	1940
1	2	19	20	21	22	23	24
1 Grâu	q	381	424	480	485	442	591
2 Porumb	q	268	287	341	341	381	459
3 Orz	q	264	274	362	349	369	447
4 Ovăz	q	318	300	348	473	429	532
5 In sămânță	q	574	728	891	1 044	1 490	2 140
6 Floarea soarelui sămânță	q	330	462	675	604	1 098	1 740
7 Cartofi	q	184	190	283	316	342	420
8 Fasole	q	580	618	805	1 174	1 400	1 650
9 Ceapă	q	762	399	382	321	465	1 110
10 Fân	q	141	109	180	172	150	182
11 Brânză de oi	q	2 802	3 082	3 346	3 479	3 862	4 849
12 Ouă	100 buc.	140	156	147	176	200	255
13 Unt	q	6 033	6 848	6 800	8 071	8 596	12 975
14 Pește - crap	q	4 526	6 184	6 700	5 873	6 979	5 310
15 Vin obișnuit	hl	1 000	1 112	1 100	1 046	1 275	2 600
16 Țuică	hl	2 175	2 350	2 470	2 730	3 240	5 250
17 Alcool	hl	9 000	9 700	9 000	9 700	10 300	11 574
18 Făină	q	633	770	827	854	808	1 387
19 Mălai	q	300	356	429	475	556	620
20 Ulei floarea soarelui cal. I	hl	2 517	3 212	3 137	3 000	3 629	5 086
21 Carne de vacă	q	1 737	2 137	2 379	2 538	2 658	3 546
22 Carne de porc	q	2 573	2 586	2 875	3 350	3 760	5 356
23 Slănină	q	2 858	2 966	3 155	3 221	3 996	5 905
24 Untură	q	3 247	3 298	3 477	3 446	4 573	6 511

tabelul 120

Produsele	U. M.	1935	1936	1937	1938	1939	1940
1	2	19	20	21	22	23	24
25 Ceai	q	19 900	24 100	24 000	25 600	33 300	75 800
26 Cafea	q	10 400	11 100	13 200	13 500	16 700	27 700
27 Măsline	q	2 626	3 076	3 311	3 137	3 267	5 706
28 Ulei de măsline	hl	7 600	8 100	10 923	12 000	12 700	14 800
29 Orez	q	1 787	2 124	2 100	2 240	2 892	4 960
30 Sare	q	299	311	298	282	315	360
31 Chibrituri	100 cutii	200	250	250	250	250	300
32 Tutun	q	40 900	42 000	45 900	43 200	46 000	52 000
33 Zahăr	q	2 735	2 796	2 845	3 113	3 113	3 248
34 Sticlă plană	q	2 230	1 600	1 550	1 420	1 620	2 108
35 Hârtie de tipar ziare	q	1 275	1 275	1 275	1 275	1 275	2 000
36 Hârtie plană de scris	q	2 351	2 351	2 351	2 351	2 411	2 000
37 Țiței	q	59	71	125	86	196	195
38 Benzină	q	1 040	1 082	1 142	1 104	1 183	1 580
39 Motorină	q	264	285	363	322	392	500
40 Lampant	q	351	349	401	293	309	256
41 Cărbuni	q	63	64	63	62	72	81
42 Fier comercial	q	748	816	1 035	1 331	1 388	2 250
43 Cuie	q	1 168	1 370	1 712	1 773	1 940	3 375
44 Tablă galvanizată	q	1 935	2 308	2 755	2 820	3 250	3 135
45 Căldări galvanizate	100 buc.	3 740	4 717	5 500	5 525	6 148	8 250
46 Fier de plug	q	1 610	1 819	1 936	1 887	2 002	4 200
47 Plug	buc.	1 287	1 543	1 648	1 480	1 529	1 926
48 Sape	q	2 881	2 900	3 083	2 641	3 402	4 500
49 Ciment	q	270	275	275	285	285	359
50 Sodă caustică	q	1 207	1 195	1 195	1 195	1 850	2 700

BCU IAȘI CENTRU VECHI

Continuare *tabelul 120*

Produsele	U. M.	Media 1913/ 1914	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
51 Acid sulfuric	q	15,50	230	350	550	562	571	571	596	624	639
52 Sulfat de cupru	q	67,50	911	1 340	2 260	2 800	2 870	2 420	2 580	2 350	2 350
53 Fontă	q	16	144	220	320	468	443	436	449	448	378
54 Laminate	q	22	432	535	872	1 252	1 068	1 147	1 372	1 334	1 320
55 Cărămizi	1000 buc	50	820	1 425	1 430	1 720	1 660	1 469	1 676	1 745	1 685
56 Var	q	8	112	155	161	204	210	240	279	279	250
57 Cherestea	m. c.	30	430	865	920	1 200	1 350	1 450	1 490	1 418	1 400
58 Talpă crupoane	q	540	3 400	5 700	6 700	11 000	11 500	13 400	22 800	25 500	23 200
59 Piele box	100 fuse	185	2 300	2 300	3 350	4 200	4 750	5 400	7 437	6 721	6 850
60 Ghete	100 per.	1 300	18 000	20 960	25 760	31 680	35 600	43 200	48 640	52 800	57 600
61 Pantofi de damă	100 per.	1 200	16 320	18 480	23 440	29 440	32 160	40 320	43 600	51 200	54 400
62 Pânză albă – americă	100 m	65	850	1 400	2 100	3 200	3 200	3 950	4 120	3 900	3 920
63 Indian	100 m	96	1 020	1 800	2 650	3 740	3 920	5 125	5 412	5 464	5 950
64 Stambă	100 m	76	900	1 600	2 200	3 600	3 800	4 230	4 458	4 104	4 133
65 Bumbac fire – pachet	4,5 kg	1 000	21 500	46 000	61 800	100 000	100 000	108 000	92 500	68 200	66 900
66 Stofă de lână inferioară	100 m	580	6 500	9 600	12 800	17 400	20 000	19 600	20 200	21 800	24 000
67 Stofă kamgarn	100 m	1 020	13 500	18 900	24 200	35 000	38 000	41 100	43 500	42 900	51 200
68 Săpun de rufe	q	73	1 240	1 440	1 694	2 466	2 600	2 853	3 106	3 440	3 466
69 Lemne de foc	q	3,50	30	33	42	72	86	88	109	83	87

Produsele	U.M.	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939	1940
1	2	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
51 Acid sulfuric	q	690	662	615	598	591	586	620	610	606	594	612	650
52 Sulfat de cupru	q	2 500	2 500	2 250	2 150	2 150	2 290	2 280	2 260	2 260	2 860	2 860	4 650
53 Fontă	q	365	378	341	370	334	259	275	329	368	396	460	884
54 Laminate	q	1 294	1 227	1 079	890	871	898	935	1 146	1 277	1 198	1 620	2 440
55 Cărămizi	100 b	1 610	1 200	1 300	1 340	1 260	1 270	1 450	1 290	1 180	1 340	1 700	2 150
56 Var	q	233	200	200	116	107	100	104	96	122	144	154	180
57 Cherestea	mc	1 350	1 200	1 070	835	849	844	952	1 004	1 306	1 324	1 350	1 832
58 Talpă crupoane	q	19 900	17 500	14 000	11 500	11 100	11 700	12 400	14 500	21 600	19 104	24 083	36 500
59 Piele box	*	6 271	5 446	4 282	2 895	3 187	3 382	4 000	4 237	5 200	4 725	5 267	7 410
60 Ghete	per.	57 600	51 200	44 560	37 760	30 720	29 200	27 280	36 960	41 366	44 534	54 234	67 120
61 Pantofi de damă	per.	54 400	51 200	43 072	36 640	28 288	27 520	25 000	27 200	29 400	33 000	38 000	53 520
62 Pânză albă – americă	100 m	4 210	3 840	3 405	2 960	2 715	2 810	3 200	3 200	3 300	3 340	3 960	5 000
63 Indian	100 m	6 237	5 612	5 768	4 021	3 187	3 054	4 283	5 350	6 033	5 940	6 980	10 520
64 Stambă	100 m	4 625	4 133	3 608	3 237	2 967	3 000	3 342	3 483	3 725	3 520	4 270	5 575
65 Bumbac fire	100 pch.	65 800	55 800	40 500	35 100	32 300	40 800	62 400	73 600	72 200	76 100	94 400	103 000
66 Stofă de lână inferioară	100 m	23 100	21 700	16 300	14 400	13 300	12 200	11 175	13 517	15 833	17 133	20 325	24 000
67 Stofă kamgarn	100 m	56 100	52 700	49 300	44 600	42 800	44 500	49 500	54 750	66 500	66 500	75 583	90 800
68 Săpun de rufe	q	3 471	2 954	2 325	2 020	2 064	2 053	2 148	2 654	2 650	2 167	2 717	4 250
69 Lemne de foc	q	103	89	71	62	53	51	55	56	64	79	79.	53

SURSE : Tabel constituit pe baza datelor din: „Anuarul statistic al României" 1915/ 1916, 1920–1940; „Buletinul statistic al României", 1910–1945; „Statistica preţurilor", 1910–1914, 1920–1932. 1937–1942; „Statistica preţurilor şi a costului vieţii", 1933–1936; „Buletinul preţurilor", 1938–1941; *Evoluţia preţurilor de gros pe piaţa Bucureşti 1926–1938*, Bucureşti, 1938; George Miletici, *Statistica economică internaţională*, Bucureşti, 1928; Mihail G. Romaşcanu, *Statistica preţurilor de gros în Bucureşti, 1935–1939*, Bucureşti, 1940; „Buletinul Camerei de comerţ şi industrie", 1910–1914, 1920–1940.

Tabelul

Indicii prețurilor de gros în București la 69 de produse,

Produsele	1913/ 1914 = 100	1919	1920	1921	1922	1923	1924
1	2	3	4	5	6	7	8
1 Grâu	100	1 942	1 579	1 316	1 842	2 489	3 500
2 Porumb	100	1 415	704	1 430	2 378	2 830	3 637
3 Orz	100	800	829	1 371	2 314	2 614	3 714
4 Ovăz	100	627	933	1 231	2 500	3 187	3 634
5 In sămânță	100	1 230	1 005	838	1 145	1 538	1 828
6 Floarea soarelui sămânță	100	1 825	1 490	1 245	1 705	2 285	2 710
7 Cartofi	100	936	707	743	1 043	1 950	2 379
8 Fasole	100	1 099	678	788	1 355	3 081	4 004
9 Ceapă	100	500	871	2 259	1 800	1 300	2 429
10 Fân	100	1 494	889	1 975	2 284	2 432	2 469
11 Brânză de oi	100	938	1 057	1 277	1 572	2 247	3 010
12 Ouă	100	1 033	1 150	1 567	1 883	2 333	3 267
13 Unt	100	1 102	1 071	1 463	1 796	3 011	3 600
14 Pește –crap	100	335	492	519	579	1 030	1 467
15 Vin obișnuit	100	762	864	1 019	1 109	1 128	1 132
16 Țuică	100	1 272	1 044	1 195	1 211	1 267	1 394
17 Alcool	100	1 667	1 569	1 869	1 954	2 208	2 225
18 Făină	100	1 500	1 250	1 188	1 385	1 758	2 527
19 Mălai	100	1 763	731	1 219	2 219	3 231	3 638
20 Ulei floarea soarelui cal. I	100	774	859	1 103	1 138	1 690	1 902
21 Carne de vacă	100	979	1 079	1 062	1 784	2 410	2 417
22 Carne de porc	100	1 024	943	993	1 410	2 708	3 431
23 Slănină (lard)	100	1 240	833	967	1 467	2 540	3 427
24 Untură	100	1 969	1 145	1 169	2 333	3 569	4 189
25 Ceai	100	1 440	1 360	1 493	1 600	3 760	5 093

în perioada 1919–1940

913/1914 = 100

1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
4 489	4 521	3 932	4 079	3 521	2 184	1 489	2 116	2 584	2 047	2 005	2 232
4 578	3 215	2 304	4 593	4 363	2 089	1 637	1 674	1 526	1 689	1 985	2 126
4 971	4 379	4 129	5 393	4 536	2 207	1 950	2 107	1 786	1 614	1 886	1 957
5 410	4 179	4 052	5 261	4 022	2 172	2 672	2 276	1 642	1 769	2 373	2 239
2 858	2 913	2 000	2 750	2 500	2 125	1 125	1 400	1 375	1 663	1 435	1 820
4 245	3 960	3 500	4 500	2 750	2 000	1 000	1 250	1 015	1 435	1 650	2 310
2 043	2 293	2 379	2 257	2 850	1 614	1 814	1 357	1 243	1 071	1 314	1 357
3 465	3 055	2 835	5 077	5 714	3 689	2 198	1 447	1 125	1 245	2 125	2 264
3 412	2 388	4 176	4 076	1 547	859	1 000	1 412	1553	1 912	4 482	2 347
2 630	4 605	3 753	5 111	3 086	1 938	1 444	1 309	1 444	1 469	1 741	1 346
3 047	3 401	3 268	4 136	4 246	4 228	2 413	2 061	2 242	1 040	2 060	2 266
3 383	3 717	3 250	4 183	5 050	3 417	2 633	2 183	1 967	1 717	2 333	2 600
3 929	3 951	3 595	5 174	5 124	3 146	2 897	2 139	2 155	1 625	2 307	2 619
1 592	2 457	4 297	8 984	8 374	7 078	6 523	5 044	4 342	4 221	4 714	6 442
1 465	1 811	1 906	1 849	2 000	1 887	1 208	1 144	1 194	1 125	943	1 049
1 628	2 122	2 272	2 605	2 809	2 992	2 718	2 895	2 880	1 928	1 660	1 794
2 574	3 245	3 412	4 123	4 451	4 412	4 412	4 265	4 265	4 265	4 412	4 755
4 269	4 577	4 746	4 127	4 308	3 127	2 769	2 931	2 712	2 235	2 435	2 962
4 313	3 963	4 063	4 813	6 000	4 706	3 300	1 875	1 550	1 800	1 875	2 225
2 716	3 609	3 426	3 554	2 928	2 564	1 976	1 728	2 003	1 870	2 170	2 769
2 417	3 821	3 907	3 654	3 841	3 952	2 868	1 878	1 607	1 752	1 930	2 374
3 500	4 594	4 079	4 309	4 882	4 369	3 001	2 109	2 099	1 876	2 450	2 463
3 400	4 209	3 478	3 927	4 442	3 290	2 033	1 337	1 518	1 667	1 905	1 977
4 308	5 318	4 039	4 817	5 249	3 984	2 546	1 597	2 001	2 122	2 498	2 537
5 787	6 480	6 187	6 107	5 547	5 093	4 587	3 760	3 413	3 840	5 307	6 427

Produsele	1913/ 1914 = 100	1919	1920	1921	1922	1923	1924
1	2	3	4	5	6	7	8
26 Cafea	100	662	1 251	1 243	2 078	2 675	3 951
27 Măsline	100	1 412	2 275	1 882	2 039	3 725	4 510
28 Ulei de măsline	100	1 064	1 553	2 706	3 176	4 706	4 941
29 Orez	100	2 698	2 907	2 209	2 907	3 721	4 070
30 Sare	100	157	271	350	429	521	621
31 Chibrituri	100	300	1 000	1 000	1 000	1 500	2 000
32 Tutun	100	240	667	910	810	1 410	1 620
33 Zahăr	100	1 673	1 953	1 779	2 087	2 885	2 740
34 Sticlă plană	100	375	732	1 482	2 893	3 500	4 107
35 Hârtie de tipar ziare	100	663	1 221	1 814	1 814	2 151	2 907
36 Hârtie plană de scris	100	822	1 356	1 831	2 398	2 881	4 407
37 Țiței	100	2 66	1 047	1 359	2 141	4 438	3 844
38 Benzină	100	259	375	506	528	1 094	2 953
39 Motorină	100	653	507	1 013	1 013	2 453	4 400
40 Petrol lampant	100	440	332	312	312	724	1 520
41 Cărbuni	100	1 100	1 450	2 450	2 550	3 450	4 000
42 Fier comercial	100	907	1 680	2 429	3 117	4 251	4 251
43 Cuie	100	1 016	1 993	2 623	3 770	5 574	5 082
44 Tablă galvanizată	100	800	1 883	2 767	3 417	4 500	5 517
45 Căldări galvanizate	100	700	1 300	2 025	2 563	3 350	4 138
46 Fier de plug	100	713	1 400	1 461	2 304	2 070	2 939
47 Plug	100	563	1 260	1 302	1 927	2 365	2 438
48 Sape	100	600	1 377	1 269	1 537	1 691	2 017
49 Ciment	100	914	1 829	3 129	3 257	4 071	4 429
50 Sodă caustică	100	656	1 406	2 125	3 063	3 938	4 438

913/1914 = 100

1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
5 062	5 062	4 156	4 198	4 362	3 364	2 951	2 970	3 153	3 215	4 280	4 568
4 157	3 128	4 007	3 856	3 235	2 936	2 757	2 368	2 348	2 451	2 575	3 016
5 221	6 000	6 824	7 059	6 471	5 941	5 176	4 647	4 353	4 000	4 471	4 765
4 709	5 398	4 381	4 205	4 030	3 686	3 179	2 563	2 247	2 749	4 156	4 940
586	1 621	1 543	1 586	1 586	1 536	1 493	1 607	2 136	2 221	2 136	2 221
3 000	4 000	4 000	4 000	4 000	5 000	5 000	6 000	6 000	6 000	4 000	4 000
2 160	2 580	2 910	3 290	4 120	4 530	4 390	4 150	4 010	4 090	4 090	4 200
2 740	3 029	3 269	3 173	3 175	3 372	3 534	2 755	2 428	2 153	2 630	2 688
5 714	5 893	5 893	5 893	6 071	5 536	3 750	3 750	3 929	4 018	3 982	2 857
4 070	4 070	4 070	4 186	3 721	3 647	3 647	3 256	2 907	2 965	2 965	2 965
4 407	5 254	4 881	4 881	4 661	4 661	4 364	4 068	4 149	3 585	3 985	3 985
3 875	3 563	2 594	2 688	2 406	1 703	688	750	641	922	922	1 109
3 528	4 116	3 450	3 794	4 006	4 728	3 375	3 063	3 134	2 922	3 250	3 381
3 067	4 800	3 773	4 480	4 453	5 173	4 280	3 587	3 907	3 640	3 520	3 800
1 280	2 260	2 400	2 600	2 460	4 200	1 800	1 100	1 320	1 340	1 404	1 396
3 750	4 800	4 100	4 600	4 100	3 600	3 450	3 750	3 200	3 000	3 150	3 200
4 150	4 773	4 372	4 231	4 413	4 032	3 441	2 862	2 874	2 895	3 028	3 304
4 918	5 259	5 098	5 380	5 525	4 925	3 584	3 039	3 564	3 466	3 830	4 492
5 167	5 767	5 817	4 833	4 683	4 467	3 683	3 367	3 342	3 208	3 225	3 847
3 675	4 013	3 944	3 817	3 849	3 563	3 234	2 511	2 586	2 303	2 338	2 948
3 148	3 157	2 187	2 348	2 255	2 270	1 989	1 709	1 711	1 565	1 400	1 582
3 385	3 490	2 583	2 458	2 385	2 208	1 944	1 861	1 539	1 386	1 341	1 607
2 406	2 434	2 903	2 857	2 679	2 390	2 057	1 775	1 712	1 626	1 646	1 657
4 929	5 271	5 286	5 000	4 571	3 571	3 429	3 429	1 586	3 700	3 857	3 929
3 438	3 719	3 906	4 031	4 406	4 375	3 844	3 706	3 719	3 781	3 772	3 734

Produsele	1913/ 1914 = 100	1937	1938	1939	1940
1	2	21	22	23	24
1 Grâu	100	2 526	2 326	2 326	3 111
2 Porumb	100	2 526	2 526	2 822	3 400
3 Orz	100	2 586	2 493	2 636	3 193
4 Ovăz	100	2 597	3 530	3 201	3 970
5 In sămânță	100	2 228	2 610	3 725	5 350
6 Floarea soarelui sămânță	100	3 375	3 020	5 490	8 700
7 Cartofi	100	2 021	2 257	2 443	3 000
8 Fasole	100	2 949	4 300	5 128	6 044
9 Ceapă	100	2 247	1 888	2 735	6 529
10 Fân	100	2 222	2 133	1 852	2 247
11 Brânză de oi	100	2 460	2 558	2 840	3 565
12 Ouă	100	2 450	2 933	3 333	4 250
13 Unt	100	2 600	3 086	3 287	4 962
14 Peşte-crap	100	6 979	6 118	7 270	5 531
15 Vin obişnuit	100	1 038	987	1 203	2 453
16 Ţuică	100	1 885	2 084	2 473	4 008
17 Alcool	100	4 412	4 755	5 049	5 674
18 Făină	100	3 181	3 285	3 108	5 335
19 Mălai	100	2 681	2 969	3 475	3 875
20 Ulei floarea soarelui cal. I	100	2 704	2 586	3 128	4 384
21 Carne de vacă	100	2 643	2 820	2 953	3 940
22 Carne de porc	100	2 738	3 190	3 581	5 101
23 Slănină (lard)	100	2 103	2 147	2 664	3 937
24 Untură	100	2 675	2 651	3 518	5 008
25 Ceai	100	6 400	6 827	8 880	20 213

Continuare *tabelul 121*

Produsele	1913/ 1914 = 100	1937	1938	1939	1940
1	2	21	22	23	24
26 Cafea	100	5 432	5 556	6 827	11 400
27 Măsline	100	3 246	3 075	3 203	5 594
28 Ulei de măsline	100	6 425	7 059	7 471	8 706
29 Orez	100	4 884	5 209	6 726	11 535
30 Sare	100	2 129	2 014	2 250	2 571
31 Chibrituri	100	5 000	5 000	5 000	6 000
32 Tutun	100	4 590	4 320	4 600	5 200
33 Zahăr	100	2 736	2 993	2 993	2 642
34 Stielă plană	100	2 768	2 536	2 893	3 750
35 Hârtie de tipar ziare	100	2 965	2 965	2 965	4 651
36 Hârtie plană de scris	100	3 985	3 985	4 086	3 390
37 Țiței	100	1 953	1 344	3 063	3 047
38 Benzină	100	3 569	3 450	3 697	4 938
39 Motorină	100	4 840	4 293	5 227	6 667
40 Lampant	100	1 604	1 172	1 236	1 024
41 Cărbuni	100	3 150	3 100	3 600	4 050
42 Fier comercial	100	4 190	5 389	5 619	9 109
43 Cuie	100	5 613	5 813	6 361	11 066
44 Tablă galvanizată	100	4 592	4 700	5 417	5 225
45 Căldări galvanizate	100	3 438	3 453	3 843	5 156
46 Fier de plug	100	1 683	1 641	1 741	3 652
47 Plug	100	1 717	1 542	1 593	2 006
48 Sape	100	1 762	1 509	1 944	2 571
49 Ciment	100	3 929	4 071	4 071	5 129
50 Sodă caustică	100	3 734	3 734	5 781	8 438

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Produsele	1913/ 1914 = 100	1919	1920	1921	1922	1923	1924
1	2	3	4	5	6	7	8
51 Acid sulfuric	100	839	1 484	2 258	3 548	3 626	3 684
52 Sulfat de cupru	100	726	1 350	1 985	3 348	4 148	4 252
53 Fontă	100	538	900	1 375	2 000	2 925	2 769
54 Laminate	100	1 173	1 964	2 432	3 964	5 691	4 855
55 Cărămizi	100	500	1 640	2 850	2 860	3 440	3 320
56 Var	100	575	1 400	1 938	2 013	2 550	2 625
57 Cherestea	100	700	1 433	2 883	3 067	4 000	4 500
58 Talpă crupoane	100	626	630	1 056	1 241	2 037	2 130
59 Piele box	100	1 351	1 243	1 243	1 811	2 270	2 568
60 Ghete	100	1 378	1 385	1 612	1 981	2 437	2 738
61 Pantofi de damă	100	1 373	1 360	1 540	1 953	2 453	2 680
62 Pânză albă – americă	100	1 385	1 308	2 154	3 231	4 923	4 923
63 Indian	100	1 104	1 063	1 875	2 760	3 896	4 083
64 Stambă	100	1 224	1 184	2 105	2 895	4 737	5 000
65 Bumbac fire – pachet	100	1 976	2 150	4 600	6 180	10 000	10 000
66 Stofă de lână inferioară	100	1 112	1 121	1 655	2 207	3 000	3 448
67 Stofă kamgarn	100	1 422	1 324	1 853	2 373	3 431	3 725
68 Săpun de rufe	100	1 534	1 699	1 973	2 321	3 378	3 562
69 Lemne de foc	100	657	857	943	1 200	2 057	2 457

BCU CLUJ CENTRALA UNIVERSITARA LIBRARY

Produsele	1913/ 1914 = 100	1925	1926	1927	1928	1929	1930
1	2	9	10	11	12	13	14
51 Acid sulfuric	100	3 684	4 845	4 026	4 123	4 452	4 271
52 Sulfat de cupru	100	3 585	3 822	3 481	3481	3 704	3 704
53 Fontă	100	2 725	2 806	2 800	2 363	2 281	2 363
54 Laminate	100	5 214	6 236	6 064	6 000	5 882	5 577
55 Cărămizi	100	2 938	3 352	3 490	3 370	3 220	2 400
56 Var	100	3 000	3 488	3 488	3 125	2 913	2 500
57 Cherestea	100	4 833	4 967	4 727	4 667	4 500	4 000
58 Talpă crupoane	100	2 481	4 222	4 722	4 296	3 685	3 241
59 Piele box	100	2 919	4 020	3 633	3 703	3 390	2 944
60 Ghete	100	3 323	3 742	4 062	4 431	4 431	3 938
61 Pantofi de damă	100	3 360	3 633	4 267	4 533	4 533	4 267
62 Pânză albă – americă	100	6 077	6 338	6 000	6 031	6 477	5 908
63 Indian	100	5 339	5 638	5 692	6 198	6 497	5 846
64 Stambă	100	5 566	5 866	5 400	5 438	6 086	5 438
65 Bumbac fire – pachet	100	10 800	9 250	6 820	6 690	6 580	5 980
66 Stofă de lână inferioară	100	3 379	3 483	3 759	4 138	3 983	3 741
67 Stofă kamgarn	100	4 029	4 265	4 206	5 020	5 500	5 167
68 Săpun de rufe	100	3 908	4 255	4 712	4 748	4 755	4 047
69 Lemne de foc	100	2 514	3 114	2 371	2 486	2 943	2 543

Produsele	1913/ 1914 = 100	1931	1932	1933	1934	1935
1	2	15	16	17	18	19
51 Acid sulfuric	100	3 968	3 858	3 813	3 781	4 000
52 Sulfat de cupru	100	3 333	3 185	3 185	3 393	3 378
53 Fontă	100	2 131	2 313	2 088	1 619	1 719
54 Laminate	100	4 905	4 045	3 959	4 082	4 332
55 Cărămizi	100	2 600	2 680	2 520	2 540	2 900
56 Var	100	2 500	1 450	1 338	1 250	1 300
57 Cherestea	100	3 567	2 783	2 830	2 813	3 173
58 Talpă crupoane	100	2 593	2 130	2 056	2 167	2 296
59 Piele box	100	2 315	1 565	1 723	1 829	2 162
60 Ghete	100	3 428	2 905	2 363	2 246	2 098
61 Pantofi de damă	100	3 589	3 053	2 357	2 293	2 083
62 Pânză albă – americă	100	5 238	4 554	4 177	4 323	4 923
63 Indian	100	6 008	4 189	3 320	3 181	4 461
64 Stambă	100	4 747	4 259	3 904	3 947	4 397
65 Bumbac fire – pachet	100	4 050	3 510	3 230	4 080	6 240
66 Stofă de lână inferioară	100	2 810	2 483	2 293	2 103	1 927
67 Stofă kamgarn	100	4 833	4 373	4 196	4 363	4 853
68 Săpun de rufe	100	3 185	2 767	2 827	2 812	2 942
69 Lemne de foc	100	2 029	1 771	1 514	1 457	1 571

Produsele	1913/ 1914 = 100	1936	1937	1938	1939	1940
1	2	20	21	22	23	24
51 Acid sulfuric	100	3 935	3 910	3 832	3 948	4 194
52 Sulfat de cupru	100	3 348	3 348	4 237	4 237	6 889
53 Fontă	100	2 056	2 300	2 475	2 875	5 525
54 Laminate	100	5 209	5 805	5 445	7 364	11 091
55 Cărămizi	100	2 580	2 360	2 680	3 400	4 300
56 Var	100	1 200	1 525	1 800	1 925	2 250
57 Cherestea	100	3 347	4 353	4 413	4 500	6 107
58 Talpă crupoane	100	2 685	4 000	3 538	4 460	6 759
59 Piele box	100	2 290	2 811	2 554	2 847	4 005
60 Ghete	100	2 843	3 182	3 426	4 172	5 163
61 Pantofi de damă	100	2 267	2 450	2 750	3 167	4 460
62 Pânză albă – americă	100	4 923	5 077	5 138	6 092	7 692
63 Indian	100	5 573	6 284	6 188	7 271	10 958
64 Stambă	100	4 583	4 901	4 632	5 618	7 336
65 Bumbac fire – pachet	100	7 360	7 220	7 610	9 440	10 300
66 Stofă de lână inferioară	100	2 331	2 730	2 954	3 504	4 138
67 Stofă kamgarn	100	5 368	6 520	6 520	7 410	8 902
68 Săpun de rufe	100	3 636	3 630	2 968	3 722	5 822
69 Lemne de foc	100	1 600	1 829	2 257	2 257	1 514

SURSA: Calculat pe baza datelor din tabelul nr. 120.

Tabelul 122

Indicii prețurilor de gros în București, medii anuale, pe grupe de produse, în perioada 1920–1940

media 1913–1914 = 100

Anii	General[1]	Produse industriale[2]	Produse agricole (neprelucrate)[3]	Mijloace de producție industriale[4]	Produse de consum alimentare și industriale[5]	Produse industriale		Produse importate sau prioritar importate[8]
						cu preț liber[6]	cu preț de monopol[7]	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1920	1 180	1 271	1 069	1 486	1 027	1 157	1 352	1 829
1921	1 545	1 845	1 285	2 350	1 202	1 783	1 723	2 685
1922	2 124	2 370	1 966	2 964	1 415	2 281	2 183	3 765
1923	3 022	3 574	2 518	4 118	2 324	3 605	3 031	5 494
1924	3 475	3 692	3 321	4 406	2 665	3 728	3 148	5 489
1925	4 025	3 940	4 186	4 573	3 103	3 971	3 369	5 878
1926	4 105	4 282	3 704	5 072	3 634	4 258	3 917	6 156
1927	3 764	4 035	3 196	4 744	3 626	3 869	3 984	5 593
1928	4 226	4 121	4 218	4 768	3 812	3 988	4 076	5 491
1929	4 131	4 155	3 836	4 663	4 167	3 876	4 312	5 484
1930	3 269	3 888	2 227	4 273	3 906	3 393	4 354	4 998
1931	2 663	3 319	1 720	3 689	3 200	2 758	3 950	4 315
1932	2 470	2 960	1 887	3 287	2 714	2 449	3 555	3 580
1933	2 407	2 824	1 923	3 230	2 579	2 231	3 528	3 392
1934	2 334	2 855	1 746	3 242	2 488	2 266	3 497	3 574
1935	2 559	3 078	1 869	3 599	2 693	2 448	3 637	4 298

Continuare *tabelul 122*

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1936	2 779	3 326	2 057	3 914	2 902	2 661	3 870	5 063
1937	3 176	3 731	2 440	4 424	3 150	3 198	4 233	5 615
1938	3 213	3 699	2 540	4 482	3 255	3 024	4 252	5 797
1939	3 641	4 433	2 647	5 164	3 592	3 908	4 706	7 062
1940	4 700	5 565	3 418	6 860	4 676	4 892	5 963	9 773

SURSA: Calculat pe baza datelor din tabelul 120.

NOTE: (1) Total 69 de produse: grâu, porumb, orz, ovăz, in sămânță, floarea soarelui – sămânță, cartofi, fasole, ceapă, fân, brânză de oi – telemea, ouă, unt, pește – crap, vin obișnuit, țuică, alcool, făină, mălai, ulei de floarea soarelui, carne de vacă, carne de porc, slănină, untură, ceai, cafea, măsline, ulei de măsline, orez, sare, chibrituri, tutun, zahăr, sticlă plană, hârtie de tipar – ziar, hârtie plană de scris, țiței, benzină, motorină, lampant, cărbuni, fier comercial, cuie, tablă galvanizată, căldări galvanizate, fier de plug, plug, sape, ciment, sodă caustică, acid sulfuric, sulfat de cupru, fontă, laminate, cărămizi, var, cherestea, talpă crupoane, piele box, ghete, pantofi de damă, pânză albă, indian, stambă, bumbac englezesc, stofă inferioară de lână, stofă kamgarn, săpun, lemne de foc.

(2) 38 de produse: sare, chibrituri, tutun, zahăr, sticlă plană, hârtie de tipar – ziar, hârtie plană de scris, țiței, benzină, motorină, lampant, cărbuni, fier comercial, cuie, tablă galvanizată, fier de plug, plug, sape, ciment, sodă caustică, acid sulfuric, sulfat de cupru, fontă, laminate, cărămizi, var, cherestea, talpă crupoane, piele box, ghete, pantofi de damă, pânză albă – americă, indian, stambă, bumbac englezesc, stofă inferioară de lână, stofă kamgarn, săpun, care au 45,17% în ponderea indicelui general.

(3) 12 produse de bază neprelucrate: grâu, porumb, orz, ovăz, in sămânță, floarea soarelui – sămânță, cartofi, fasole, brânză de oi – telemea, unt, vin, țuică, care dețin 40,25% în ponderea indicelui general.

(4) 24 de produse principale: hârtie de tipar – ziar, hârtie plană, de scris, sticlă, cărbuni, fier comercial, cuie, tablă galvanizată, căldări gavanizate, fier de plug, sodă caustică, acid sulfuric, sulfat de cupru, fontă, laminate, cărămizi, var, cherestea, benzină, motorină, talpă, piele, bumbac, stofă cu pondere de 22,10% în indicele general.

(5) 24 de produse alimentare și industriale: fasole, brânză de oi – telemea, vin, țuică, făină, mălai, ulei de floarea soarelui, carne de porc, carne de vacă, ceai, cafea, măsline, ulei de măsline, sare, chibrituri, tutun, zahăr, lampant, ghete, pantofi de damă, pânză albă – americă, stambă, săpun de rufe, lemne de foc., împreună constituind 34,74% din ponderea indicelui general.

(6) 21 de produse: hârtie de tipar – ziar, țiței, benzină, motorină, cărbuni, fier de plug, plug, fontă, cărămizi, var, cherestea, talpă, piele box, ghete, pantofi de damă, pânză albă – americă, indian, stambă, stofă inferioară de lână, săpun de rufe, lemne de foc, cu 24,30% în ponderea indicelui general.

(7) 17 produse de bază: alcool, sare, chibrituri, tutun, zahăr, sticlă plană, hârtie plană, de scris, lampant, fier comercial, cuie, tablă galvanizată, ciment, sodă caustică, acid sulfuric, laminate, stofă kamgarn, cu 20,95% în ponderea indicelui general.

(8) 11 produse principale: ceai, cafea, măsline, ulei de măsline, orez, fier comercial, tablă galvanizată, laminate, bumbac fire, indian, stofă kamgarn, cu pondere de 8,14% în indicele general.

Tabelul 123

Indicele preţurilor de detaliu[1], pe categorii, în Bucureşti, în perioada 1933–1947

1933 = 100; 1938 = 100

Anii	Indicele general	Alimente	Îmbrăcăminte şi încălţăminte	Combustibil	Diverse
1	2	3	4	5	6
1933	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1934	94,8	94,4	96,3	92,0	101,4
1935	101,6	104,2	98,4	94,2	103,4
1936	108,5	115,6	96,8	96,2	103,1
1937	117,8	121,5	114,3	107,3	114,6
1938	127,7	130,2	120,2	128,1	128,3
1938	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1939	108,6	106,7	118,1	102,7	109,0
1940	156,3	153,5	174,3	147,7	139,4
1941	271,3	287,0	276,2	184,4	214,0
1942	431,9	575,1	470,5	328,7	382,6
1943	586,0	906,0	692,1	387,0	570,6
1944	934,4	7 179,1	1 215,4	688,7	775,2
1945	6 489,5	7 179,1	6 615,5	3 685,7	4 730,2
1946	38 808,6	39 907,2	39 139,1	19 319,0	33 759,9
ianuarie	17 882,6	20 701,6	15 977,2	10 159,7	11 370,8
martie	28 159,4	28 497,8	31 705,9	14 612,8	22 166,8
mai	34 005,9	34 808,5	43 612,7	15 302,7	34 512,9
iulie	33 337,3	35 195,1	37 882,8	18 279,0	31 940,8
septembrie	36 529,0	39 797,6	37 520,4	19 295,6	38 425,6
decembrie	70 169,5	79 679,9	63 522,9	40781,9	58 612,6
1947					
ianuarie	101 395	114 362	82 757	69 847	103 507
februarie	143 324	159 231	110 516	116 055	157 288
martie	172 381	191 967	135 620	125 683	210 600
aprilie	465 710	466 133	569 651	211 390	725 643
mai	583 146	615 916	580 138	315 121	928 293
iunie	718 560	814 950	582 951	397 672	964 147
iulie	851 163	957 336	741 273	439 811	1 155 105

SURSA: „Comunicări statistice", 1945, nr. 2; 1948, nr. 19.

NOTĂ: [1] Indicele este calculat de Institutul de statistică pentru produsele de bază consumate de o familie de cinci persoane, capul de familie fiind un salariat mijlociu. În calculul indicelui preţurilor de detaliu nu au fost luate în consideraţie deplasările intervenite în structura consumului, nici nu s-a ţinut seama de preţurile produselor standard.

Tabelul 124

Indicele costului vieții în București[1], în perioada 1933–1947

1933 = 100; 1938 = 100

Anii	Indice general	Alimente	Îmbrăcăminte	Combustibil	Transport	Chirie, apă, lumină	Diverse
1	2	3	4	5	6	7	8
1933	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1934	96,8	94,4	96,3	92,0	100,0	99,6	101,4
1935	103,6	104,2	98,4	94,2	100,0	108,8	103,4
1936	110,4	115,6	96,8	96,2	100,0	117,9	103,1
1937	118,8	121,5	114,3	107,3	100,0	127,0	114,0
1938	124,6	130,2	120,2	128,1	100,0	127,0	128,3
1938	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1939	107,5	107,0	118,1	102,7	105,4	100,4	109,0
1940	145,0	152,8	174,3	147,7	133,1	102,1	139,4
1941	207,2	255,5	276,2	184,4	155,1	113,4	214,0
1942	306,4	387,4	470,5	328,7	175,5	119,7	382,6
1943	413,9	539,0	692,1	387,0	198,8	138,5	570,6
1944	621,6	815,0	1 215,4	688,7	217,1	220,6	775,2
1945	3 678,7	6 016,0	6 651,5	3 685,7	262,7	847,2	4 730,2
1946	22 563	39 105	39 139	19 319	490	3 369	33 760
ianuarie	10 140	17 984	15 977	10 160	298	1 819	11 371
martie	15 418	24 944	31 706	14 613	347	1 819	22 167
mai	19 623	30 392	43 613	15 303	568	4 144	34 513
iulie	18 818	29 715	37 883	18 279	568	4 144	31 941
septembrie	23 220	40 823	37 520	19 297	568	4 144	38 426
decembrie	46 140	86 976	63 523	40 782	568	4 144	56 613
1947							
ianuarie	68 642	130 766	82 757	68 847	567	4 144	103 507
februarie	97 248	182 101	110 516	116 055	568	4 144	157 288
martie	114 250	209 663	135 620	125 620	1 079	23 293	210 600
aprilie	327 173	553 358	569 651	211 390	6 532	95 957	725 643
mai	411 896	733 554	580 138	315 121	7 855	108 511	928 293
iunie	494 095	930 681	582 951	397 672	7 855	108 511	964 147
iulie	525 688	938 595	741 273	439 811	7 855	108 511	1 155 105

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

SURSA: „Comunicări statistice", 1945, nr. 2; 1948, nr. 19.

NOTE: [1] Indicele costului vieții este calculat de Institutul de statistică pentru produsele de bază consumate de o familie de cinci persoane, capul de familie fiind un salariat mijlociu.

Alimente: pâine, mălai, zahăr, făină, carne de vacă, carne de porc, grăsimi, lapte, brânză, ouă, păsări, peşte, paste făinoase, fructe, legume;

Îmbrăcăminte şi încălţăminte: zefir, americă indigenă, şifon, indian indigen, mosor de aţă, ciorapi bărbăteşti, ciorapi de damă, stofă, pantofi bărbăteşti, pantofi de damă, talpă, confecţii pentru femei;

Combustibil: lemne de foc, stejar şi fag, mangal, petrol, benzină, alcool;

Transport: bilete şi abonamente de tramvai;

Chirie, apă, lumină: chiria unui apartament, apă, lumină;

Medicamente şi diverse: alcool rafinat, aspirină, chinină, tinctură de iod, vată, săpun de rufe, săpun de toaletă, sodă de rufe, pastă de dinţi.

Preţurile pe baza cărora s-au făcut calculele sunt atât preţurile reale, cât şi cele legale. Între preţurile reale şi cele legale s-a efectuat o medie în calculul căreia s-au apreciat cantităţile care se desfăceau la preţurile legale.

Valoarea cheltuielilor pe baza cărora s-au calculat apoi indicii s-a stabilit înmulţind preţurile de mai sus cu cantităţile de produse şi cota parte de servicii, presupuse a fi consumate în medie de o familie de funcţionari mijlocii compusă din cinci membri. De la sfârşitul anului 1939, în stabilirea valorii cheltuielilor s-a ţinut seama de deplasarea produsă în structura consumului o dată cu dispariţia unora dintre produse sau micşorarea numărului altora. În perioada în care existau, s-a ţinut seama şi de preţurile produselor standard.

Indicii astfel calculaţi măsoară evoluţia valorii principalelor cheltuieli de întreţinere.

BCU IAŞI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

C. *FALIMENTELE*

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

INTRODUCERE

O întreprindere intră în stare de faliment în momentul în care nu mai poate achita creditorii la termen şi la cererea lor, când pasivul nu mai are acoperire prin activ.

Starea de faliment în România se declara fie la iniţiativa creditorilor, fie la aceea a instanţelor judecătoreşti. Procedura falimentară, înscrisă în legislaţie specială, constituie un mijloc de apărare colectivă a creditorilor împotriva întreprinzătorului insolvabil, de recuperare în măsură cât mai mare a datoriilor din bunurile patrimoniale ale acestuia, în regim de egalitate, în proporţia creanţei lor, între creditori. Legislaţia falimentului a intervenit tocmai pentru ca întreprinzătorul nesolvabil să nu părtinească, avantajând pe unii din creditori şi dezavantajând pe alţii. Instanţa judecătorească intervine punând sub supraveghere bunurile insolvabilului şi partajând valorile disponibile între creditori.

Falimentele, după codul de comerţ, se operau în România prin instanţele judecătoreşti care ţineau evidenţa lor şi publicau datele în statistica judiciară. Partea numerică covârşitoare a acţiunilor falimentare privea pe comercianţi, întreprinderile industriale declarate în această stare fiind considerabil mai puţine. Pentru acest motiv datele referitoare la falimente au fost expuse în această parte. Ele exprimă variaţia incapacităţii de plată a comercianţilor insolvabili, dimensiunile patrimoniului în activ şi în pasiv, şi pe termen lung o creştere a numărului falimentelor ceea ce este un indicator indirect şi al creşterii masei de comercianţi şi a activităţi comerciale. Din situaţiile statistice se pot „citi" anii şi perioadele de criză cu un spor crescut de falimente şi perioadele de avânt cu un număr mai redus. Până la 1915, de la 1869, se expun date anuale, iar în anii interbelici, date lunare. Întrucât statistica falimentelor pe întreaga ţară nu furnizează date decât între 1925–1931, reproducem şi cifrele referitoare la judeţul Ilfov, care cuprindea şi Capitala, însă pentru intervalul 1925–1939 faţă de care se pot face analize mai complete asupra tendinţelor falimentelor. În ambele cazuri, numărul falimentelor cerute, expuse lunar, constituie un barometru al activităţii economice, sensibil la conjunctura pe termen scurt şi la cea a fazelor ciclului economic pe termen scurt.

Tabelul 125

Falimentele, după număr şi valoarea patrimoniului, în perioada 1869–1914

Anii	Număr falimente administrate	Număr falimente lichidate	Valoarea activului	Valoarea pasivului	Valoarea activului, medie pe faliment
			mii lei	mii lei	mii lei
1	2	3	4	5	6
1869	---	78	1 474	1 590	22,4
1870	---	91	3 135	4 061	34,5
1871	---	84	2 276	2 760	27,1
1872	---	74	1 539	1 521	20,8
1873	---	107	1 349	2 023	12,6
1874	---	263	4 433	5 874	16,9
1875	354	71	3 263	5 387	46,0
1876	452	80	3 303	5 304	41,9
1877	399	76	2 273	3 574	29,9
1878	248	16	700	784	43,8
1879	256	30	683	1 690	23,0
1880	416	75	2 238	3 592	29,8
1881	431	76	2 064	3 942	27,2
1882	546	150	4 170	8 178	31,4
1883	358	120	2 364	7 789	19,7
1884	420	135	5 585	6 301	41,4
1885	446	162	5 226	12 169	32,3
1886	352	113	3 716	8 251	32,9
1887	350	90	2 655	4 351	29,5
1888	401	199	3 616	6 320	18,2
1889	325	125	2 894	4 882	23,2

1	2	3	4	5	6
1890	407	201	3 936	6 669	19,6
1891	422	251	5 669	13 189	22,6
1892	523	313	9 089	17 343	29,0
1893	507	248	8 725	13 084	35,3
1894	725	358	15 084	22 361	42,1
1895	650	299	10 076	13 925	50,4
1896	726	251	5 958	7 878	23,7
1897	800	355	10 024	10 724	28,2
1898	491	474	11 913	16 689	25,1
1899	1 058	452	16 077	23 639	35,6
1900	550	468	12 187	16 043	26,0
1901	240	229	7 105	9 014	9,2
1902	167	134	4 478	6 711	33,4
1903	227	157	2 512	4 480	16,0
1904	274	175	2 596	5 811	14,8
1905	586	218	2 580	4 706	11,8
1906	536	206	2 238	4 302	10,9
1907	652	250	3 346	6 396	13,4
1908	648	220	4 158	6 743	18,9
1909	955	330	6 950	12 006	21,1
1910	1 174	347	6 513	11 163	17,9
1911	1 239	427	8 138	13 737	19,1
1912	1 418	478	6 937	11 502	14,5
1913	1 796	661	11 782	19 460	17,8
1914	1 468	533	7 736	14 819	14,5

SURSA: Calculat pe baza datelor din „Statistica judiciară", 1869–1914.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 126

Falimente și moratorii în România, în perioada 1925–1931

Anul, luna	Falimente		Moratorii[1]	Anul, luna	Falimente		Moratorii[1]
	cerute	declarate			cerute	declarate	
1925	4 040	1 007	219	XI	598	173	39
I	327	82	14	XII	507	101	17
II	274	79	16	1927	6 285	1 446	355
III	305	85	9	I	622	148	39
IV	255	68	14	II	597	142	41
V	353	107	19	III	546	139	37
VI	376	78	10	IV	493	94	26
VII	307	83	23	V	542	131	28
VIII	253	73	18	VI	506	107	22
IX	308	76	17	VII	428	82	21
X	422	77	28	VIII	411	85	21
XI	456	98	24	IX	482	113	24
XII	389	94	27	X	537	150	25
1926	6 083	1 347	354	XI	574	137	26
I	542	100	32	XII	548	116	35
II	487	86	28	1928	9 314	1 869	565
III	480	90	34	I	636	105	38
IV	454	87	27	II	715	135	47
V	473	100	42	III	599	138	48
VI	542	135	25	IV	467	100	29
VII	570	133	39	V	848	135	52
VIII	392	76	19	VI	834	166	40
IX	404	128	35	VII	809	194	64
X	625	136	17	VIII	763	148	37

Anul, luna	Falimente		Moratorii[1]	Anul, luna	Falimente		Moratorii[1]
	cerute	declarate			cerute	declarate	
IX	818	184	56	V	631	199	116
X	1 066	198	66	VI	510	180	66
XI	985	778	54	VII	461	111	48
XII	867	134	34	VIII	380	58	34
1929	10 340	2 206	569	IX	428	125	57
I	1 145	214	49	X	513	190	52
II	907	238	74	XI	588	157	86
III	893	196	64	XII	558	122	107
IV	959	209	56	1931	6 640	1 725	1 378
V	1 129	210	81	I	594	140	135
VI	979	188	88	II	586	162	143
VII	910	191	54	III	553	154	144
VIII	641	121	29	IV	486	117	161
IX	663	130	17	V	579	168	133
X	788	207	13	VI	557	159	104
XI	748	151	29	VII	662	135	76
XII	578	151	15	VIII	452	95	64
1930	6 231	1 695	810	IX	515	176	75
I	641	164	65	X	580	162	106
II	599	114	54	XI	584	157	131
III	510	137	61	XII	492	100	106
IV	412	138	64				

SURSA: B.N.R., „Bulletin d'information et de documentation", 1929–1932.

NOTĂ: [1] Moratoriu, situație reglementată de lege prin care întreprinderilor, care neputându-și achita datoriile la termen, li s-a acordat, pe cale judecătorească, amânarea plății pentru o perioadă determinată. Dacă nici în termenul dat nu se achită datoria, întreprinderea respectivă intră în stare de faliment.

Tabelul 127

Falimente și moratorii în județul Ilfov, în perioada 1925–1939

Anul, luna	Falimente		Moratorii	Anul, luna	Falimente		Moratorii
	cerute	declarate			cerute	declarate	
1925	1 038	280	26	XI	135	40	3
I	86	26	1	XII	126	24	1
II	65	25	2	1927	1 409	317	35
III	74	24	2	I	149	33	3
IV	50	18	1	II	143	34	6
V	98	34	1	III	121	34	4
VI	118	20	1	IV	118	23	1
VII	72	24	6	V	126	30	5
VIII	58	18	2	VI	133	27	3
IX	78	16	4	VII	96	22	1
X	112	19	4	VIII	89	16	1
XI	120	29	---	IX	96	20	4
XII	107	27	2	X	108	31	1
1926	1 484	311	48	XI	110	23	3
I	133	28	1	XII	120	24	3
II	123	16	3	1928	2 111	336	47
III	122	22	3	I	128	10	4
IV	120	14	4	II	169	21	4
V	105	25	6	III	109	20	7
VI	135	36	5	IV	93	12	1
VII	138	30	11	V	186	18	3
VIII	84	20	2	VI	187	32	4
IX	108	26	7	VII	194	44	8
X	155	30	2	VIII	149	40	4

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 127*

Anul, luna	Falimente		Moratorii	Anul, luna	Falimente		Moratorii
	cerute	declarate			cerute	declarate	
IX	176	37	5	IX	141	35	8
X	255	23	5	X	180	88	1
XI	257	50	1	XI	164	53	10
XII	208	29	1	XII	173	45	9
1929	2 542	424	74	1931	1 778	521	145
I	290	42	3	I	161	49	15
II	212	43	7	II	171	44	12
III	227	37	7	III	150	57	19
IV	235	44	5	IV	137	30	11
V	316	32	10	V	166	49	21
VI	243	34	16	VI	150	53	11
VII	215	47	13	VII	158	40	10
VIII	158	24	7	VIII	126	17	7
IX	161	18	2	IX	120	50	8
X	178	50	---	X	138	51	12
XI	168	19	3	XI	179	48	12
XII	139	34	1	XII	122	33	8
1930	1 979	571	77	1932	1 136	281	408
I	151	36	4	I	162	35	11
II	173	53	2	II	174	35	3
III	173	48	10	III	134	42	11
IV	125	47	7	IV	107	34	---
V	213	75	6	V	77	31	---
VI	190	58	6	VI	84	29	2
VII	163	23	9	VII	61	7	---
VIII	133	10	5	VIII	57	2	---

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anul, luna	Falimente		Moratorii	Anul, luna	Falimente		Moratorii
	cerute	declarate			cerute	declarate	
IX	44	19	---	IX	16	14	7
X	50	22	42	X	30	16	11
XI	117	16	228	XI	21	6	10
XII	69	9	103	XII	32	6	3
1933	514	97	856	1935	260	111	48
I	41	4	343	I	32	5	2
II	55	6	62	II	28	9	14
III	56	11	74	III	40	14	5
IV	49	3	24	IV	20	13	5
V	44	13	65	V	26	15	2
VI	39	5	67	VI	27	3	1
VII	53	8	75	VII	28	6	6
VIII	29	3	24	VIII	15	3	2
IX	30	6	29	IX	22	11	1
X	46	17	42	X	24	10	3
XI	39	14	28	XI	43	10	4
XII	33	7	23	XII	23	12	3
1934	289	109	92	1936	380	131	55
I	37	9	8	I	28	11	7
II	38	11	9	II	25	10	5
III	27	10	13	III	17	10	10
IV	14	12	8	IV	29	3	8
V	38	11	7	V	40	9	4
VI	39	5	6	VI	28	16	6
VII	39	4	8	VII	30	10	5
VIII	34	5	2	VIII	28	2	2

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Anul, luna	Falimente		Moratorii	Anul, luna	Falimente		Moratorii
	cerute	declarate			cerute	declarate	
IX	21	5	1	V	75	18	---
X	40	24	2	VI	48	43	1
XI	54	19	5	VII	50	20	2
XII	40	12	---	VIII	21	4	---
1937	410	132	28	IX	42	6	1
I	40	8	2	X	89	15	1
II	41	8	2	XI	59	13	1
III	30	19	3	XII	56	5	---
IV	21	12	3	1939	685	220	5
V	29	20	1	I	64	15	---
VI	46	8	4	II	48	21	---
VII	36	6	2	III	54	17	---
VIII	39	3	1	IV	49	8	---
IX	32	8	---	V	77	40	1
X	50	12	2	VI	83	23	1
XI	46	18	5	VII	59	20	---
XII	27	10	3	VIII	31	13	---
1938	610	157	15	IX	38	11	1
I	27	8	2	X	67	12	2
II	33	10	3	XI	68	32	---
III	65	20	3	XII	47	8	---
IV	45	5	1				

SURSA: B.N.R., „Bulletin d'information et de documentation", 1929–1940.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 128

Efecte protestate[1] în România, după număr și valoare, în perioada 1925–1939

Anul, luna	Număr	Valoare mil. lei	Anul, luna	Număr	Valoare mil. lei
1925	203 871	2 561,5	IV	25 519	447,8
I	17 368	242,4	V	29 101	374,3
II	12 033	185,0	VI	26 634	344,0
III	12 387	140,9	VII	28 966	387,5
IV	12 681	150,0	VIII	30 413	412,0
V	13 991	165,1	IX	31 733	385,4
VI	14 984	153,7	X	39 080	532,9
VII	15 825	150,5	XI	32 391	432,2
VIII	17 326	176,5	XII	32 454	428,1
IX	18 838	227,4	1928	575 514	7 705,9
X	21 055	313,5	I	46 284	556,0
XI	23 364	315,5	II	37 157	486,4
XII	24 019	341,1	III	36 456	478,8
1926	294 532	4 060,2	IV	38 765	564,7
I	26 594	376,0	V	45 646	698,7
II	21 968	280,4	VI	41 289	638,1
III	24 423	269,0	VII	43 680	717,7
IV	19 999	254,4	VIII	55 068	667,9
V	23 959	335,9	IX	62 880	648,3
VI	22 024	321,8	X	58 670	868,0
VII	22 011	304,1	XI	50 835	625,2
VIII	24 677	281,3	XII	58 784	756,1
IX	23 768	323,2	1929	629 303	8 891,4
X	26 966	401,0	I	57 285	864,1
XI	25 780	392,6	II	51 443	692,5
XII	32 363	521,1	III	50 769	713,9
1927	369 626	5 203,0	IV	51 753	726,3
I	36 819	607,5	V	57 527	739,5
II	27 343	448,0	VI	48 735	704,0
III	29 173	412,3	VII	55 544	756,8

Anul, luna	Număr	Valoare mil. lei	Anul, luna	Număr	Valoare mil. lei
VIII	54 152	707,0	I	23 472	354,8
IX	51 847	753,3	II	22 520	328,1
X	55 511	815,3	III	21 764	304,3
XI	46 337	671,0	IV	21 627	345,4
XII	48 400	747,7	V	26 435	522,5
1930	545 946	6 899,5	VI	24 880	1 057,8
I	44 125	576,4	VII	20 417	651,8
II	40 518	549,1	VIII	19 619	690,8
III	44 374	603,4	IX	11 760	277,7
IV	44 188	681,8	X	28 318	479,1
V	44 314	683,9	XI	32 453	416,6
VI	46 835	559,6	XII	24 414	336,5
VII	44 589	526,0	1933	102 097	2 880,6
VIII	42 566	514,2	I	21 240	284,7
IX	43 326	520,6	II	18 208	236,2
X	48 281	566,1	III	5 511	130,2
XI	44 156	543,4	IV	5 335	182,8
XII	51 674	574,6	V	9689	225,0
1931	452 987	6 023,4	VI	4 541	265,2
I	42 681	545,0	VII	4 640	189,6
II	37 771	462,8	VIII	3 968	126,4
III	41 672	505,0	IX	5 708	198,8
IV	41 486	502,8	X	4 049	186,0
V	38 422	512,9	XI	15 328	505,9
VI	36 110	487,7	XII	3 880	349,6
VII	32 183	503,2	1934	50 678	1 104,6
VIII	34 757	546,0	I	3 366	103,4
IX	37 404	521,0	II	2 846	56,5
X	37 280	515,4	III	2 996	56,6
XI	37 484	523,5	IV	3 0876	67,1
XII	35 737	497,1	V	4 292	107,7
1932	277 579	5 765,4	VI	4 486	96,9

BCU CLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 128*

Anul, luna	Număr	Valoare mil. lei	Anul, luna	Număr	Valoare mil. lei
VII	8 820	208,1	X	4 332	31,0
VIII	5 932	162,6	XI	4 563	35,9
IX	3 072	38,4	XII	5 724	46,1
X	3 883	66,2	1938	76 726	559,6
XI	3 809	85,3	I	6 343	38,9
XII	4 089	58,8	II	5 970	38,1
1935	40 425	496,4	III	5 825	41,6
I	3 470	52,7	IV	5 665	43,5
II	3 303	44,7	V	6 022	39,9
III	3 273	35,9	VI	6 016	38,4
IV	3 263	45,7	VII	5 239	62,3
V	3 557	34,9	VIII	5 715	45,0
VI	3 315	35,0	IX	6 526	44,9
VII	3 681	40,1	X	7 661	53,3
VIII	3 254	45,5	XI	7 543	58,9
IX	3 232	56,6	XII	8 003	54,8
X	3 167	33,5	1939	95 474	960,8
XI	3 151	39,5	I	7 147	63,6
XII	3 759	32,3	II	5 857	48,9
1937	47 326	398,1	III	9 045	71,6
I	3 570	28,1	IV	9 651	74,7
II	3 106	22,3	V	7 538	67,7
III	3 426	26,5	VI	6 606	54,4
IV	3 408	22,8	VII	6 347	56,8
V	3 710	28,4	VIII	6 478	64,4
VI	3 988	39,9	IX	11 830	101,6
VII	4 116	37,7	X	10 391	102,0
VIII	3 557	28,8	XI	8 547	75,0
IX	3 826	49,9	XII	6 137	58,9

SURSA: B.N.R., „Bulletin d'information et de documentation", 1924–1940.

NOTĂ: [1] Documente de credit, polițe, neachitate la scadență de către debitor și constatate pe cale judiciară. Dacă într-un anumit termen, după protestare, efectele nu sunt achitate, debitorul este acționat în judecată de creditor.

Secțiunea a patra

COMERȚUL EXTERIOR

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

OBSERVAȚII METODOLOGICE

Comerțul exterior constituie una din cele mai importante ramuri ale economiei moderne. Prin canalele sale și cu instrumentele sale specifice, comerțul exterior înfăptuiește partea majoritară a relațiilor economice externe ale țării, asigură realizarea prin export, pe piața internațională, a unei părți din valoarea producției naționale de bunuri și servicii, cât și disponibilul de valoare, exprimată în semne monetare, pentru plata mărfurilor importate și pentru necesitățile echilibrării balanței de plăți.

Traficul de comerț – export-import și tranzit – în România modernă după anul 1859, a fost instituționalizat și legiferat de stat; direcții de comerț exterior în ministere, apoi ministere de comerț exterior și o legislație bogată asupra instituției vămilor, nomenclatoarelor și tarifelor vamale, aparatului vamal, reglementărilor și evidenței traficului de export, import și tranzit etc. au pus bazele instituției și mecanismelor comerțului exterior modern românesc în a doua jumătate a secolului XIX.

Comerțul exterior al României s-a desfășurat o primă perioadă – 1859–1885 – sub regimul liberului schimb, ca apoi, după anul 1886 până la 1990 să evolueze în regimul de protejare a pieței și industriei naționale.

Politica economică a protecționismului industrial, a fost de lungă continuitate aplicată de statul român în interesul economiei naționale, a susținerii industriei autohtone și agenților industriali din țară. Acțiunea statului, cu unele mici excepții, în domeniul relațiilor economice externe, a fost ascendentă, de la evidența și taxarea importului și exportului până la controlul lor sever, la determinarea cantitativă și valorică, pe produse, selectivă a importului și a exportului, gestionarea de alte ministere și B.N.R. a fondului valutar obținut de agenții economici particulari de la mărfurile exportate etc. Comerțul exterior, vital și pentru plata datoriilor externe a constituit, mai ales după anul 1920, terenul celei mai puternice intervenții a statului.

Datele, seriile statistice pe termen lung, privitoare la comerțul exterior, în dinamică și structură pe ramuri și produse, reprezintă, direct și indirect, oglinda capacității de producție a economiei, a nivelului productivității și a eficienței activităților economice, a muncii românești în comparație cu a altor state, a stării tehnice și științifice a aparatului național de producție, a stadiului, structurii și nivelului general de dezvoltare a economiei cât și a poziției României în economia europeană. În acest ultim sens, de menționat că ponderea țării noastre în

comerțul mondial a evoluat de la 0,32%–0,38% în anii 1867–1872 la 0,71%–0,78% în perioada 1897–1898 și 0,61%–0,71% în anii 1908–1911, iar în intervalul interbelic de la 0,40%–0,44% în anii 1922–1923 la 0,69%–0,81% în perioada 1934–1936.

Informația de bază provine din sursa cu cea mai lungă continuitate dintre izvoarele economice românești – Statistica comerțului exterior–1860–1944; a doua sursă ca importanță și primă ca valoare analitică, o reprezintă lucrare elaborată sub egida B.N.R., în 11 volume – *Comerțul exterior al României – 1927–1937* – cu variați indicatori pe grupe de mărfuri și pe produse, pe țările partenere și comparații la nivel european și mondial. De asemenea, au fost utilizate publicațiile Ministerului de Finanțe, ale altor departamente, lucrări și studii referitoare la diferite aspecte ale comerțului exterior.

Cu acest fond de informații brute și prelucrate s-au elaborat serii lungi, pe șase-opt decenii, de indicatori cantitativi și valorici de export și import de mărfuri, după categorii, grupe și produse vizând dinamica, natura, gradul de prelucrare, structura etc. acestora, mare parte indicatori și indici inediți, calculcați de noi, meriți să faciliteze studii aprofundate asupra comerțului exterior al României în perioada 1860–1944. Menționăm că după anul 1944 până în 1947, anul limită al perioadei noastre de cercetare, nu există date oficiale publicate, decât incomplete, parțiale, din care nu s-au putut completa seriile statistice proiectate anterior.

Caracterele comerțului exterior românesc generate de nivelul, structura economiei și de resursele naturale ale țării cât și de gradul de dezvoltare a economiei mondiale s-au impus pe o lungă perioadă la aceleași valori calitative.

O constantă fundamentală a relațiilor economice externe ale României, în raport cu economia europeană, a fost caracterul complementar-dependent față de economiile dezvoltate; acesta s-a exprimat în exportul prioritar format din bunuri agricole și forestiere primare și combustibili petrolieri de primă prelucrare, respectiv din produse directe ale solului și subsolului; ca excepție și în cantități reduse apăreau la export produse industriale finite, bunuri de consum.

În schimb, importul era dominat de produse fabricate, atât bunuri de consum cât și mijloace de producție. În acest mod, economia românească se articula cu economiile dezvoltate industrial furnizând pieței externe materii prime și resurse energetice și aprovizionându-se cu bunuri fabricate finite, de consum și de producție, atâta timp cât procesul de industrializare a României (până la 1947) s-a aflat în prima sa fază.

Tipul dat de complementaritate, specific celei mai mari părți a comerțului mondial, asigura economia românească cu resurse financiare din exportul produselor sale naturale pentru plata importului și ale debitelor datoriei externe, alimentând totodată piața națională cu bunurile necesare, fabricate, îndeosebi cu mijloace de producție și construcție, cu tehnici și tehnologii destinate utilării mecanizate a economiei și demarării procesului de industrializare.

Cuplarea organismului economic național la economiile dezvoltate a creat premizele și șansele modernizării economice a României, dar principiile și legile schimbului internațional au defavorizat economia românească, astfel încât, plusul de creștere a productivității muncii și eficienței activităților economice, generate de importurile de tehnici și tehologii și de punerea lor în producție, în mare parte a fost anihilat, și avantajele sale transferate în exterior sub forma beneficiilor și dobânzilor la împrumuturile și investițiile externe plasate în România.

Cu toată politica promovată timp de şapte decenii de protecţie şi încurajare a industriei naţionnale, costisitoare pentru masa consumatorilor români, rezultatele au rămas mediocre; industria prelucrătoare a României debita, în 1938, produse de 12$ pe locuitor faţă de media europeană de 81$ şi de 132$ pe locuitor în Germania; ponderea ţării noastre în industria continentului era în acelaşi an doar de 0,8% în vreme ce ponderea sa în populaţia Europei atingea 6%.

România a rămas, astfel, în continuare slab dezvoltată în comparaţie cu statele industriale, cu structură predominant agrar ţărănească; comerţul exterior reflecta această structură.

Secţiunea înfăţişează, sub forma seriilor lungi, indicatorii principali ai comerţului exterior românesc în perioada 1859–1947; importul şi exportul pe categorii de produse şi produse principale, exprimate cantitativ şi valoric şi în ponderi. Indicatorii importului şi exportului, exprimând grupe de produse şi produse, dobândesc o importanţă decisivă în analiza detaliată nu numai a comerţului exterior, dar mai ales în determinarea consumului intern al acestora, al consumului pe locuitor de produse agricole şi industriale, acţiune ce rămâne de studiat; baza principală informativă a fost realizată.

Într-un capitol, separat – capitolul 3 – se expun seriile de date rezultate din prelucrări mai laborioase privitoare la exportul şi importul mărfurilor după destinaţia consumului lor – mijloace pentru producţie şi bunuri pentru consum – şi după gradul de prelucrare – materii prime, semifabricate şi produse finite, toţi aceşti indicatori exprimaţi în unităţi cantitative şi valorice, global şi pe locuitor cât şi în ponderi în structuri diferite. Se pune astfel la dispoziţia cercetătorilor informaţia inedită, însoţită de metodologia utilizată, necesară analizei calitative a relaţiilor economice externe ale României şi a capacităţii sale de a prelucra şi a exporta produsele autohtone, a necesităţilor pieţei interne de produse exogene.

Seriile de date pe termen lung pun în evidenţă faptul că economia României exporta produse cu slabă prelucrare şi valoare mică; industria prelucrătoare funcţiona prioritar pentru acoperirea pieţei interne de bunuri de consum; necesităţile majore de mijloace de producţie se acopereau din import.

Deplasări sensibile s-au înregistrat în cele şapte decenii ale perioadei luate în studiu, de la importul majoritar – 82% – de bunuri de consum fabricate şi doar 18% de mijloace de producţie, în 1860–1862, la import paritar – 50% + 50% în 1914 şi 1938, bunuri de cosum şi mijloace de producţie. Aceasta atestă un proces de utilare mecanizată a industriei şi un progres al acesteia de acoperire, în 1938, din producţie autohtonă a celei mai mari părţi – 80% – a necesarului intern de bunuri de consum industriale.

Exportul a rămas însă dominat de materii prime şi combustibil, deosebirea constând în faptul că la 1860, 87% din export era acoperit de produse primare agricole, iar în anul 1938 numai 38%, predominând la export, cu peste 56% produse petroliere şi forestiere semiprelucrate.

Ultima parte a secţiunii prezintă, pentru intervalul 1862–1940, comparaţii ale diferiţilor indicatori de comerţ exterior ai României cu ai unor ţări vecine şi ai unora dezvoltate industrial, exprimaţi în dolari, global şi pe locuitor; de asemenea se înfăţişează pentru această perioadă balanţa comercială a ţării noastre.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

A. *EXPORTUL ŞI IMPORTUL GENERAL, PE GRUPE ŞI CATEGORII DE MĂRFURI ŞI PE PRODUSE*

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

INTRODUCERE

Secțiunea de situații statistice consacrată acestei probleme urmărește să detaşeze şi să pună în evidență raporturile economice externe ale țării sub triplu aspect:

1. al produselor de bază determinante în tranzacțiile externe ale țării;
2. al compoziției valorilor de întrebuințare vehiculate, în dinamica perioadei, a schimbărilor calitative produse;
3. al reflectării lor în posibilitățile şi necesitățile reproducției sociale în diferite etape ale dezvoltării economice proprii.

Produsele exportate au fost ordonate după natura lor–vite, cereale, lemnărie, petroliere etc. întrucât gama acestora era relativ restrânsă şi fără variații de sortimente şi de calități deosebite. Se evidențiază aici, alături de mişcările cantitative, modificarea compoziției exportului: predominare la începutul perioadei a vitelor şi a cerealelor, corespunzător stărilor generale agrare ale structurii economiei; ulterior, pe măsura apariției unor producții noi, ce depăşeau posibilitățile şi cerințele reproducției interne lista exportului sporeşte cu produse forestiere şi petroliere. Cele patru grupe de produse vor domina, în proporții modificate, exportul românesc şi vor acoperi importul şi plata capitalurilor împrumutate. Ponderea şi locul celor patru grupe de produse se vor schimba, dictate nu atât de transformarea internă a structurii economiei cât de resursele producției lor.

Cu toată dezvoltarea de peste şase decenii, industrializarea nu a revoluționat decât parțial producția şi circulația bunurilor materiale şi nu a modificat platforma producțiilor pentru export. Acestea erau asigurate, în principal, de agricultură – animale şi cereale –şi industriile extractive – petrolieră şi forestieră. Cerealele, animalele, lemnăria nu au fost supuse transformării industriale; petrolul se exporta, după prelucrarea de rafinare, sub forma produselor de bază: benzine, petrol lampant, motorină, păcură etc.

Produsele de export şi-au modificat locul şi rolul în comerțul exterior; în urma reducerii la o treime a păşunilor numărul animalelor domestice, crescute în regim pastoral, se micşorează şi odată cu aceasta şi oferta pentru export, diminuată şi de calitatea lor necompetitivă pe piața mondială. Cerealele rezistă pe primul loc al exportului şapte din cele opt decenii ale perioadei, fiind secondate, din deceniul doi al secolului XX, de produsele industriei petroliere; acestea, realizând o creştere spectaculoasă a producției, de la 1,8 mil t în anul

1924 la 8 mil. t în 1934, trec în deceniul patru pe primul loc, însă şi datorită reducerii randamentului şi disponibilităţilor de export a producţiei agricole în intervalul interbelic.

Lemnăria cunoaşte exportul cel mai mare în deceniul al treilea, dar situându-se mai tot timpul pe penultimul loc înaintea animalelor.

Traseele exportului produselor de bază înregistrează şi variaţii conjuncturale, provocate de cauze economice, naturale sau sociale, cum se poate desprinde din urmărirea seriilor de date. Se impune încă menţiunea că aproape tot timpul exportul a fost stimulat de politica guvernamentală – cu excepţia perioadelor extraordinare–războaie, secete etc. – prin taxe modice la ieşirea din ţară.

Produsele importate sunt urmărite statistic, în principal cu scopul stabilirii unei relaţii indirecte faţă de nevoile economiei naţionale şi de posibilităţile producţiei autohtone. Majoritatea lor fiind de natură industrială, destinată consumului individual şi consumului productiv intern, importul lor, cantitatea şi varietatea lor, se afla într-un raport invers proporţional cu producţia autohtonă de asemenea produse la capacitatea de cumpărare dată a pieţei. În acest sens, produsele importate au fost clasificate după criteriul ramurilor industriale, sporirea sau reducerea importurilor având un corespondent direct în mişcarea producţiei autohtone ale aceloraşi produse, fie substituindu-le, fie completându-le sau asigurându-le materia primă. Este semnificativă în acest sens creşterea importurilor de bunuri de consum, alimentare şi nealimentare, până la un nivel maxim prin deceniul nouă-zece al secolului al XIX-lea şi apoi descreşterea multora dintre ele ca efect al substituirii cu mărfurile fabricate de noile întreprinderi şi ramuri mecanizate autohtone, create între timp.

În perioada interbelică, importul de bunuri de consum sporeşte mult în primii ani, până la încheierea refacerii capacităţilor industriale, după care urmează un declin la limitele cele mai joase în deceniul patru.

Mijloacele de producţie, ca utilaje, instalaţii, maşini, necesitate de investiţiile în expansiune, continuă să fie importate în cantităţi ce sporesc de la o perioadă la alta, cu excepţia anilor de criză sau de război, ajungând să deţină între 1/6–1/3 din totalul importului.

Dacă importul bunurilor de consum industriale, până în deceniul patru al secolului XX, se reduce substanţial, ca urmare şi ca motivaţie a stimulării dezvoltării industriei uşoare autohtone, în prima fază a industrializării, importul mijloacelor de producţie continuă la nivel ridicat, industria metalurgică şi constructoare de maşini fiind capabile doar în anumite subramuri să asigure necesităţile de utilare a economiei.

Seriile de date mai furnizează informaţii pentru analiza importului unor produse complementare – materii prime, semifabricate, produse finite, din care reies sensuri inverse de evoluţie; creşterea importului de materie primă şi/sau semifabricatele unui produs este însoţită de reducerea importului cantităţilor de produse finite, după cum creşterea şi predominarea importului fabricatelor îşi are corespondentul într-o cantitate redusă de materie primă sau produse intermediare ale speciei respective.

Mişcarea importului diferitelor produse industriale, începând din deceniul nouă a secolului al XIX-lea până la sfârşitul perioadei – 1947 – s-a aflat sub acţiunea măsurilor vamale, cu taxe mai ridicate sau mai scăzute, dar substanţial

diferențiate de la produs la produs, dictate de politica protecționistă de apărare și de stimulare a dezvoltării industriei autohtone. Ca regulă, momentele de adoptare a noilor taife vamale din anii 1876, 1886, 1893, 1906, 1924, 1927, 1929, 1934 care au modificat taxele vamale și deci și prețul mărfurilor importate, s-a manifestat în sporiri sau reduceri vizibile a importului unor categorii de produse.

De asemenea, mărimea importului bunurilor de consum pentru piața rurală a variat, pe perioade scurte, de la un an la altul, în raport de capacitatea de cumpărare a țărănimii, la rândul ei determinată de cantitatea și de prețul produselor agricole vândute; astfel că anii agricoli slabi – secetoși sau ploioși – au redus veniturile rurale și posibilitatea de achiziție a mărfurilor. Într-atât de puternic era factorul climateric, care putea anula practic majoritatea venitului bănesc pentru un an al gospodăriei țărănești, încât în lunile de secetă prelungită ale anului curent comercianții contramandau sau reduceau comenzile la casele de comerț din străinătate pentru întreg anul următor.

La judecarea importului, în deosebi pe produse, nu se poate omite contextul istorico economic extern, acțiunea de concurență a industriilor occidentale asupra pieței românești, în plină expansiune și în mod special, de la sfârșitul secolului al XIX-lea, practicile monopoliste de împărțire și reîmpărțire a piețelor de desfacere cu efecte multiple asupra economiei: deversarea unor cantități mari de mărfuri externe care frânau creșterea industriei autohtone, dumping, cu scopul lărgirii desfacerii pe seama partenerilor de concurență și a industriei slabe naționale etc.

La rândul lor, datele asupra importului dezvăluite, ca de altfel și cifrele generale ale comerțului exterior, manifestări ale ciclicității economiei românești, în principal ca o consecință a crizelor de supraproducție din țările dezvoltate.

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITARĂ

Tabelul 129

Exportul şi importul general al României în expresie cantitativă şi valorică, în perioada 1859–1947

Anii	Export		Import		Sold
	mii tone	mii lei	mii tone	mii lei	mii lei
1	2	3	4	5	6
1859	---	78 491	---	37 658	+ 40 833
1860	---	116 166	---	62 718	+ 53 448
1861	---	101 334	---	66 404	+ 34 930
1862	---	113 982	---	6 444 787	+ 49 195
1863	---	120 917	---	72 139	+ 48 778
1864	---	148 521	---	78 782	+ 69 739
1865	---	111 736	---	68 039	+ 43 697
1866	---	116 500	---	71 429	+ 45 071
1867	---	110 481	---	70 550	+ 39 931
1868	---	198 026	---	90 790	+ 107 236
1871	---	177 683	---	82 927	+ 94 756
1872	---	166 557	---	102 328	+ 64 229
1873	---	157 571	---	97 867	+ 59 704
1874	---	134 714	---	122 794	+ 11 920
1875	---	144 962	---	100 834	+ 44 128
1876	---	235 256	---	165 934	+ 69 322
1877	---	141 081	---	335 549	– 194 468
1878	---	217 042	---	306 582	– 89 540
1879	---	238 650	---	254 482	– 15 832
1880	1 324	218 919	311	255 396	– 36 477
1881	1 556	206 518	399	274 758	– 68 240
1882	1 810	244 730	408	268 852	– 24 122
1883	1 603	220 650	593	359 907	– 139 257
1884	1 324	184 116	575	294 986	– 110 870
1885	1 797	247 968	571	268 539	– 20 571
1886	1 705	255 547	572	296 497	– 40 950
1887	1 805	265 727	414	304 681	– 38 954
1888	1 952	256 789	453	310 378	– 53 589
1889	2 237	274 167	485	367 944	– 93 777
1890	2 221	275 958	554	262 791	+ 13 167
1891	2 055	274 663	703	436 683	– 162 020
1892	1 959	285 384	653	380 747	– 95 363

1	2	3	4	5	6
1893	2 895	370 652	727	430 490	– 59 838
1894	2 071	294 198	718	422 142	– 127 944
1895	2 041	265 048	617	304 575	– 39 527
1896	2 660	324 057	656	337 923	– 13 866
1897	2 082	224 180	631	355 783	– 131 603
1898	2 644	283 182	883	389 908	– 106 726
1899	1 301	149 120	790	333 268	– 184 148
1900	2 047	280 000	412	216 986	+ 63 014
1901	2 985	353 831	484	292 436	+ 61 395
1902	3 318	374 819	462	283 345	+ 91 474
1903	3 238	355 630	470	269 924	+ 85 706
1904	2 269	261 872	525	311 372	– 49 500
1905	3 464	457 101	731	337 538	+ 119 563
1906	4 213	491 360	734	422 114	+ 69 246
1907	4 200	554 019	935	430 509	+ 123 510
1908	2 823	379 431	871	414 058	– 34 627
1909	3 297	465 057	716	368 300	+ 96 757
1910	4 489	616 505	772	409 716	+ 206 789
1911	5 390	691 720	986	569 745	+ 121 975
1912	4 327	642 104	1 214	637 906	+ 4 198
1913	4 569	670 705	1 374	590 013	+ 80 692
1914	3 127	451 891	1 145	504 241	– 52 350
1915	1 413	570 182	291	332 942	+ 237 240
		milioane lei		milioane lei	milioane lei
1919	109	104,4	414	3 762,3	– 3 657,9
1920	1 467	3 447,8	304	6 980,3	– 3 532,5
1921	2 713	8 263,0	615	12 145,4	– 3 882,4
1922	4 070	14 039,3	584	12 325,4	+ 1 713,9
1923	4 901	24 594,1	699	19 516,0	+ 5 078,1
1924	4 833	28 361,0	826	26 264,6	+ 2 096,4
1925	4 664	29 126,8	900	29 912,6	– 785,8
1926	6 118	38 264,8	924	37 195,6	+ 1 069,4
1927	7 337	38 110,8	1 008	33 852,1	+ 4 258,7
1928	5 886	27 029,7	953	31 641,0	– 4 611,3
1929	7 065	28 960,0	1 102	29 628,0	– 668,0
1930	9 215	28 522,0	805	23 044,2	+ 5 477,8
1931	10 047	22 196,9	560	15 754,6	+ 6 442,3

1	2	3	4	5	6
1932	9 057	16 721,6	450	12 011,3	+ 4 710,3
1933	8 778	14 170,8	467	11 741,9	+ 2 428,9
1934	8 854	13 655,7	636	13 208,5	+ 447,2
1935	9 276	16 756,2	533	10 847,5	+ 5 908,7
1936	10 549	21 703,4	630	12 637,7	+ 9 065,7
1937	9 637	31 568,4	709	20 284,7	+ 11 283,7
1938	7 409	21 532,6	821	18 767,8	+ 2 764,8
1939	7 564	26 809,3	739	22 890,5	+ 3 918,8
1940	5 374	36 779,9	522	27 410,8	+ 9 369,1
1941	4 821	41 286,4	392	30 576,1	+ 10 710,3
1942	3 975	52 816,3	911	44 906,6	+ 7 909,7
1943	3 652	71 132,4	1 259	94 883,6	– 23 751,2
1944	2 204	53 040,1	694	42 337,2	+ 10 702,9
1945	222	2 917,3	831	4 325,6	– 1 408,3
1946	846	74 566,4	[1] 3 099	117 852,8	– 43 286,4
1947	751	[2] 228,6	[1] 723	[2] 408,8	– 180,2

SURSELE GENERALE: „Anale statistice pentru cunoaşterea părţii muntene din România", 1860–1869; „Statistica din România. Comerţul exterior", 1869–1875; „Comerţul exterior al României", 1871–1942; *Comerţul exterior al României de animale şi cereale de la 1871–1904,* Bucureşti, 1905; „Anuarul statistic al României", 1912, 1915–1916, 1922–1940; C. I. Băicoianu, *Istoria politicii noastre vamale şi comerciale,* vol. I, Partea II-a, Bucureşti, 1904; „Annuaire statistique international", Genève, 1926–1930; Georges D. Cioriceano, *Roumanie économique et ses rapports avec l'étranger de 1860–1915,* Paris, 1928; „Annuaire statistique de la Société des Nations", Genève, 1931–1942; „Statistiques du commerce international", Genève, 1933, 1936–1938; *World Economic Crises – 1848–1935,* vol. I, *Comparativ date for the leading capitalist countries,* Moscow, 1937; „Buletinul statistic al României", 1939–1945; *Comerţul exterior al României,* 1928–1937, Vol. I, Partea I şi II, Bucureşti, 1939; *Enciclopedia României,* vol. IV, Bucureşti, 1943; „Comunicări statistice", 1946, nr. 8; „Buletin informativ pentru departamente economice", 1948, ianuarie, februarie, martie, aprilie; „Probleme economice", 1948; D. Puia, *Relaţiile economice externe ale României în perioada interbelică,* Bucureşti, 1982; Nicolae Sută, Gabriela Drăgan, Maria Mureşan şi Sultana Sută Sălăjan, *Istoria comerţului exterior românesc, Bucureşti, 1996;* Eugen Ghiorghiţă, *Protecţionismul industrial în perioada interbelică în România.* Teză de doctorat. Bucureşti. 1999; Gabriela Drăgan, *Comerţul exterior al României în perioada 1860–1914.* Teză de doctorat, Bucureşti, 1999.

NOTE: [1] Import de cereale din cauza secetei.

[2] În monedă stabilizată, la 15 august 1947. În sursă, „Probleme economice", nr. 3, 1948, datele sunt exprimate în dolari S.U.A.

Se menţionează cursul oficial al dolarului de 150 lei. Cursul liber era mult mai ridicat de unde valoarea comerţului exterior apare subestimată.

I

EXPORTUL DE MĂRFURI

Tabelul 130

Exportul, după valoare pe principalele grupe de mărfuri, în perioada 1861–1947

mil. lei

Anii	Total	Animale vii	Cereale, semințe, și derivate	Produse animale alimentare	Produse animale nealimentare	Produse vegetale alimentare	Lemn și produse derivate	Petroliere	Diverse
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1861	101,3	8,9	75,0	14,5		---	1,4	0,2	1,3
1862	114,0	11,9	84,6	13,0		---	1,2	0,3	3,0
1863	121,0	9,9	91,5	14,8		---	1,2	0,6	3,1
1864	148,5	8,7	117,9	16,1		---	1,9	1,1	2,8
1865	111,7	7.0	83,3	15,7		---	2,3	0,5	2,9
1866	116,5	7,1	82,0	21,1		---	2,4	0,6	3,3
1867	110,5	10,2	76,5	17,8		---	2,4	0,4	3,2
1868	198,0	13,8	153,0	24,3		---	2,7	0,7	3,5
1871	177,7	13,5	145,6	13,3		---	1,8	1,2	2,3
1872	166,6	19,1	127,1	15,0		---	1,9	1,0	2,5
1873	157,6	18,9	119,9	12,8		---	2,0	1,1	2,9
1874	134,7	14,4	100,4	13,6		---	2,0	1,0	3,3
1875	145,0	13,7	113,2	12,3		---	1,8	0,7	3,3
1876	235,3	26,5	174,8	8,1	3,5	8,8	3,3	2,4	7,9
1877	141,1	28,6	82,4	2,6	4,7	10,7	1,7	2,8	7,6
1878	217,0	19,7	158,7	4,8	4,8	11,7	4,0	2,4	10,9

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1880	218,9	12,2	167,8	7,7	6,2	5,1	5,3	3,0	11,6
1881	206,5	16,6	157,3	4,2	2,6	8,1	5,2	2,1	10,4
1882	244,7	10,9	197,9	3,9	6,1	8,8	5,1	1,8	10,2
1883	220,7	11,6	172,6	2,4	7,7	5,5	8,1	2,0	10,8
1884	184,1	7,6	136,2	3,1	11,9	6,2	6,9	2,4	9,8
1885	248,0	6,4	178,7	3,9	10,9	16,0	7,8	2,4	21,9
1886	255,5	7,3	184,2	2,5	7,3	37,0	7,4	1,7	8,1
1887	265,7	5,9	214,6	2,6	3,6	23,5	4,1	1,7	9,7
1888	256,8	3,5	206,7	2,4	2,5	26,6	2,2	1,9	11,8
1889	274,2	2,1	239,4	2,7	1,7	14,5	4,0	1,9	7,9
1890	276,0	2,7	226,1	3,8	2,2	29,1	2,9	1,2	8,0
1891	274,7	2,0	225,0	3,8	2,7	26,5	3,5	2,0	9,2
1892	285,4	2,6	251,9	2,8	1,8	11,6	3,2	2,1	9,4
1893	370,7	2,0	338,4	4,3	2,8	8,9	2,7	2,0	9,6
1894	294,2	6,9	256,0	3,8	3,0	7,0	4,6	2,1	10,8
1895	265,0	8,5	194,9	4,2	4,8	35,6	4,8	1,7	10,5
1896	324,1	6,4	276,5	3,8	2,6	17,2	7,4	1,9	8,3
1897	224,2	2,3	179,8	4,1	3,8	19,7	6,6	2,2	5,7
1898	283,2	4,3	245,4	7,1	2,4	12,1	5,0	3,8	3,1
1899	149,1	4,3	97,1	6,9	4,1	8,5	8,1	8,2	11,9
1900	280,0	2,5	172,7	7,2	4,5	50,0	12,3	11,4	19,4
1901	353,8	3,7	245,8	12,0	2,6	31,9	18,0	6,0	33,8
1902	374,8	3,5	292,8	14,1	2,8	29,7	19,6	3,3	9,0
1903	355,6	3,7	276,7	9,7	2,9	24,1	23,1	4,6	10,8
1904	261,9	4,6	195,9	7,0	3,4	8,7	23,5	6,2	12,6
1905	457,1	2,1	345,2	5,4	5,4	49,5	27,1	8,8	13,6
1906	491,4	1,0	405,4	5,1	7,8	19,6	28,5	18,9	5,1
1907	554,0	1,1	473,3	6,6	4,1	13,7	25,6	24,7	4,9
1908	379,4	2,6	282,4	6,9	4,3	13,3	26,5	38,6	4,8
1909	465,1	2,7	357,6	5,8	5,5	22,4	29,4	36,3	5,4
1910	616,5	6,0	489,8	4,8	7,0	37,5	25,2	38,9	7,3
1911	691,7	6,5	557,7	7,3	5,6	38,8	25,8	40,7	9,3
1912	642,1	4,0	486,5	13,8	6,7	29,3	24,4	66,2	11,2
1913	670,7	2,9	448,4	11,2	7,6	36,2	23,7	131,5	9,2
1914	451,9	3,6	310,2	11,4	6,0	17,7	12,4	82,4	8,2
1915	570,2	4,7	389,0	6,9	2,9	50,8	2,3	111,2	2,4

Continuare *tabelul 130*

mil. lei

Anii	Total	Animale vii	Cereale, semințe, și derivate	Produse animale alimentare	Produse animale nealimentare	Produse vegetale alimentare	Lemn și produse derivate	Petroliere	Diverse
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1920	3 447,8	6,6	2 316,7	19,4	17,3	289,0	124,6	657,8	8,4
1921	8 263,0	744,2	4 171,7	246,9	64,5	509,7	473,0	1 858,7	33,6
1922	14 093,3	1 870,9	5 378,5	95,0	146,6	882,8	2 600,0	2 601,6	131,9
1923	24 594,1	1 717,2	12 187,1	244,9	262,2	2 111,6	4 091,4	3 222,4	207,9
1924	28 361,0	2 888,8	12 266,4	739,1	533,9	1 944,5	5 549,0	3 377,9	254,2
1925	29 126,8	4 084,1	7 384,9	1 329,1	652,3	2 177,1	6 388,2	5 780,6	344,9
1926	38 264,8	3 020,1	14 070,0	1 737,4	618,7	2 257,5	5 941,7	9 463,3	202,0
1927	38 110,8	2 562,9	19 725,3	832,8	556,9	1 635,8	4 610,3	7 516,6	320,8
1928	27 029,7	2 124,9	8 081,8	731,6	639,4	1 812,8	4 868,6	8 124,8	291,6
1929	28 960,0	1 992,9	9 516,7	890,6	712,5	924,5	4 679,3	9 628,7	263,5
1930	28 522,0	1 878,4	10 402,1	1 068,1	357,4	781,9	3 095,9	10 437,4	148,0
1931	22 196,9	1 550,0	9 199,9	833,5	289,4	589,2	2 375,2	6 832,6	152,5
1932	16 721,6	636,9	6 214,7	564,8	183,0	388,0	1 231,9	7 205,6	95,1
1933	14 170,8	404,1	3 809,9	361,3	198,7	277,4	1 016,9	7 838,3	86,9
1934	13 655,7	692,1	3 009,2	391,0	286,7	427,7	1 470,3	7 215,0	61,6
1935	16 756,7	948,9	4 107,9	433,1	245,7	677,4	1 457,7	8 661,2	89,7
1936	21 703,4	1 082,7	7 621,6	664,8	562,1	892,9	1 685,3	8 960,8	93,9
1937	31 568,4	1 339,4	11 482,8	741,9	857,5	941,5	2 828,6	12 792,2	101,2
1938	21 532,6	1 220,9	6 356,1	637,9	429,2	761,3	2 465,4	9 313,2	90,6
1939	26 809,3	1 880,1	8 558,0	958,1	492,0	890,9	2 529,9	11 226,6	273,7
1940	36 779,9	983,4	7 917,6	1 073,7	549,0	920,2	1 822,6	23 001,9	511,5
1941	41 286,4	131,6	5 700,8	117,4	370,6	1 277,3	972,2	32 155,1	336,0
1942	52 816,3	2 639,9	10 633,5	1 847,8	361,1	3 677,4	571,4	31 905,7	413,0
1943	71 132,4	4 219,7	10 379,5	2 345,5	249,7	5 158,5	485,1	46 968,6	579,5
1944	53 040,1	1 431,6	17 603,1	578,0	113,7	2 882,4	220,6	29 468,2	742,5
1947	3 623,7	---	---	11,3	43,2	801,8	1304,7	1 462,7	---

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul 131

Structura exportului după valoare, după principalele grupe de mărfuri, în perioada 1861–1947

ponderi din total export

Anii	Total	Animale vii	Cereale, semințe, și derivate	Produse animale alimentare	Produse animale nealimentare	Produse vegetale alimentare	Lemn și produse derivate	Petroliere	Diverse
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1861	100,0	8,8	74,0	14,3		---	1,4	0,2	1,3
1862	100,0	10,4	74,2	11,4		---	1,1	0,3	2,6
1863	100,0	8,1	75,6	12,2		---	1,0	0,5	2,6
1864	100,0	5,9	79,4	10,8		---	1,3	0,7	1,9
1865	100,0	6,3	74,5	14,1		---	2,1	0,4	2,6
1866	100,0	6,1	70,4	18,1		---	2,1	0,5	2,8
1867	100,0	9,2	69,2	16,1		---	2,2	0,4	2,9
1868	100,0	7,0	77,2	12,2		---	1,4	0,4	1,8
1871	100,0	7,6	81,9	7,5		---	1,0	0,7	1,3
1872	100,0	11,5	76,3	9,0		---	1,1	0,6	1,5
1873	100,0	12,0	76,1	8,1		---	1,3	0,7	1,8
1874	100,0	10,7	74,6	10,1		---	1,5	0,7	2,4
1875	100,0	9,4	78,1	8,5		---	1,2	0,5	2,3
1876	100,0	11,3	74,3	3,4	1,5	3,7	1,4	1,0	3,4
1877	100,0	20,3	58,4	1,8	3,3	7,6	1,2	2,0	5,4
1878	100,0	9,2	73,1	2,2	2,2	5,4	1,8	1,1	5,0
1880	100,0	5,6	76,7	3,5	2,8	2,3	2,4	1,4	5,3
1881	100,0	8,0	76,2	2,0	1,3	3,9	2,5	1,0	5,1
1882	100,0	4,5	80,9	1,6	2,5	3,6	2,1	0,7	5,1
1883	100,0	5,3	78,2	1,1	3,5	2,5	3,7	0,9	4,8
1884	100,0	4,1	74,0	1,7	6,5	3,4	3,7	1,3	5,3
1885	100,0	2,6	72,1	1,6	4,4	6,5	3,1	1,0	8,7

Continuare *tabelul 131*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1886	100,0	2,9	72,1	1,0	2,9	14,5	2,9	0,7	3,0
1887	100,0	2,2	80,8	1,0	1.4	8,8	1,5	0,6	3,7
1888	100,0	1,4	80,5	0,9	1,0	10,4	0,9	0,7	4,2
1889	100,0	0,8	87,3	1,0	0,6	5,3	1,4	0,7	2,9
1890	100,0	1,0	81,9	1,4	0,8	10,5	1,1	0,4	2,9
1891	100,0	0,7	81,9	1,4	1,0	9,6	1,3	0,7	3,4
1892	100,0	0,9	88.3	1,0	0,6	4,1	1,1	0,7	3,3
1893	100,0	0,5	91,3	1,2	0,8	2,4	0,7	0,5	2,6
1894	100,0	2,3	87,0	1,3	1,0	2,4	1,6	0,7	3,7
1895	100,0	3,2	73,5	1,6	1,8	13,4	1,8	0,6	4,1
1896	100,0	2,0	85,3	1,2	0,8	5,3	2,3	0,6	2,5
1897	100,0	1,0	80,2	1,8	1,7	8,8	2,9	1,0	2,6
1898	100,0	1,5	86,7	2,5	0,8	4,3	1,8	1,3	1,1
1899	100,0	2,9	65,1	4,6	2,7	5,7	5,4	5,5	8,1
1900	100,0	0,9	61,7	2,6	1,6	17,9	4,4	4,1	6,8
1901	100,0	1,0	69,5	3,4	0,7	9,0	5,1	1,7	9,6
1902	100,0	0,9	78,1	3,8	0,7	7,9	5,2	0,9	2,5
1903	100,0	1,0	77,8	2,7	0,8	6,8	6,5	1,3	3,1
1904	100,0	1,8	74,8	2,7	1,3	3,3	9,0	2,4	4,7
1905	100,0	0,5	75,5	1,2	1,2	10,8	5,9	1,9	3,0
1906	100.0	0,2	82,6	1,0	1,6	4,0	5,7	3,8	1,0
1907	100,0	0,2	85,4	1,2	0,7	2,5	4,6	4,5	0,9
1908	100.0	0,7	74,4	1,8	1,1	3,5	7,0	10,2	1,3
1909	100,0	0,6	76,9	1,2	1,2	4,8	6,3	7,8	1,2
1910	100,0	1,0	79,4	0,8	1,1	6,1	4,1	6,3	1,2
1911	100,0	0,9	80,6	1,1	0,8	5,6	3,7	5,9	1,4
1912	100,0	0,6	75,7	2,1	1,0	4,6	3,8	10,3	1,9
1913	100,0	0,4	66,9	1,7	1,1	5,4	3,5	19,6	1,4
1914	100,0	0,8	68,6	2,5	1,3	3,9	2,7	18,2	2,0

BCU "MIHAIL KOGĂLNICEANU" LIBRARY

Continuare *tabelul 131*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1915	100,0	0,8	68,2	1,2	0,5	8,9	0,4	19,5	0,5
1920	100,0	0,2	67,2	0,6	0,5	8,4	3,6	19,1	0,4
1921	100,0	9,1	50,5	3,0	0,8	6,2	5,7	22,5	2,2
1922	100,0	13,3	38,2	0,7	1,0	6,3	18,4	18,5	3,6
1923	100,0	7,0	49,6	1,0	1,1	8,6	16,6	13,1	3,0
1924	100,0	10,2	43,3	2,6	1,9	6,9	19,6	11,9	3,6
1925	100,0	14,0	25,4	4,6	2,2	7,4	21,9	19,8	4,7
1926	100,0	7,9	36,8	4,5	1,6	5,9	15,5	24,7	3,1
1927	100,0	6,7	51,8	2,2	1,5	4,3	12,1	19,7	1,7
1928	100,0	7,9	29,9	2,7	2,4	6,7	18,0	30,1	2,3
1929	100,0	6,9	32,9	3,1	2,5	3,2	16,2	33,2	2,0
1930	100,0	6,6	36,5	3,7	1,3	2,7	10,9	36,6	1,7
1931	100,0	7,0	41,4	3,8	1,3	2,7	10,7	30,8	2,3
1932	100,0	3,8	37,2	3,4	1.1	2,3	7,4	43,1	1,7
1933	100,0	2,9	26,9	2,5	1,4	2,0	7,2	55,3	1,8
1934	100,0	5,1	22,0	2,9	2,1	3,1	10,8	52,8	1,2
1935	100,0	5,7	24,5	2,6	1,5	4,0	8,7	51,7	1,3
1936	100,0	5,0	35,1	3,1	2,6	4,1	7,8	41,3	1,0
1937	100,0	4,2	36,4	2,4	2,7	3,0	9,0	40,5	1,8
1938	100,0	5,7	29,5	3,0	2,0	3,5	11,4	43,3	1,6
1939	100,0	6,7	31,9	3,6	1,8	3,3	9,4	41,9	1,4
1940	100,0	2,7	21,5	2,9	1,5	2,5	5,0	62,5	1,4
1941	100,0	0,3	13,8	0,3	0,9	3,1	2,4	77,9	1,3
1942	100,0	5,0	20,1	3,5	0,7	7,0	1,1	60,4	2,2
1943	100,0	5,9	14,6	3,3	0,4	7,3	0,7	66,0	1,8
1944	100,0	2,7	33,2	1,1	0,2	5,4	0,4	55,6	1,4
1947	100,0	---	---	0,3	1,2	22,1	36,0	40,4	---

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 130.

Tabelul 132

Exportul, după cantitate a principalelor produse, în perioada 1861–1939

mii tone

Produse	1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1871	1872	1873	1874
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Cabaline mii capete	3	5	3	0,8	1	2	4	4	1,8	2,6	1,9	1,6
Bovine „ „	20	34	32	39	39	37	61	48	34,1	39,0	51,1	32,3
Ovine „ „	39	237	239	288	150	152	171	188	192,0	200,9	203,3	187,4
Porcine „ „	162	87	98	88	93	70	76	55	116,5	154,0	97,9	76,8
Grâu	255,3	309,9	258,4	356,5	---	233,9	343,8	436,7	362,6	300,9	246,8	247,3
Porumb	251,3	208,8	220,3	294,7	---	134,6	17,5	229,5	366,7	357,2	309,6	214,1
Orz	24,3	72,3	47,8	15,6	---	55,0	28,7	54,6	175,0	180,0	260,0	275,0
Ovăz									22,5	29,5	35,3	30,5
Secară	---	20,5	3,0	2,1	---	4,1	16,0	42,8	74,9	46,2	14,2	25,3
Mei	1,9	6,0	4,2	105,9	---	3,4	0,8	3,8	15,1	6,0	5,8	1,4
Făină	147,6	0,8	5,0	2,2	2,3	11,3	1,5	23,2	1,6	4,3	2,5	2,3
Tărâțe	x	x	x	0,9	---	0,8	x	0,4	---	---	---	---
Rapiță	1,9	9,4	3,0	6,7	3,0	3,6	20,5	23,2	34,4	23,3	45,1	4,9
Păcură	7,0	15,7	2,3	4,4	5,2	6,2	4,2	4,5	---	---	---	---
Petrol lampant	1,5	4,7	20,7	11,9	13,0	17,6	23,4	5,3	---	---	---	---
Lemne de foc	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Lemn de construcții	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

BCU IAȘI - BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ

Continuare *tabelul 132*

mii tone

Produse	1875	1876	1877	1878	1879	1880	1881	1882	1883	1884	1885	1886
1	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Cabaline mii capete	1,5	2,6	5,4	4,7	4,4	2,6	2,0	2,1	2,4	3,7	2,9	1,4
Bovine „ „	19,8	46,4	57,9	43,8	30,6	20,5	20,8	2,3	3,2	3,2	11,8	18,1
Ovine „ „	163,8	123,4	178,8	142,2	200,9	163,2	114,9	139,1	159,6	170,7	117,8	50,0
Porcine „ „	80,2	138,2	196,0	142,5	153,6	92,1	178,4	136,3	143,7	73,6	36,3	45,6
Grâu	358,5	130,2	143,1	298,3	450,5	399,7	203,0	400,0	401,6	265,9	383,5	305,1
Porumb	222,5	261,3	298,2	480,4	565,8	393,4	844,4	636,8	606,1	571,8	668,0	743,6
Orz	128,8	187,2	131,2	247,0	151,6	217,2	223,3	413,7	241,1	117,0	237,9	155,6
Ovăz	9,9	13,3	6,9	9,8	6,5	21,3	17,5	19,2	16,7	14,3	76,3	44,3
Secară	20,4	77,9	23,8	31,0	60,2	63,7	32,6	78,1	71,2	79,7	85,6	104,1
Mei	2,1	2,2	2,2	12,9	11,3	20,6	26,2	27,2	19,8	23,7	38,6	40,1
Făină	3,3	3,3	6,5	19,0	10,8	10,0	3,8	8,3	5,0	4,6	15,6	9,5
Tărâțe	---	---	---	0,5	---	0,9	0,6	2,5	2,1	3,8	3,9	2,8
Rapiță	16,5	11,7	8,5	25,0	25,0	9,0	26,0	28,0	12,0	16,0	43,3	78,7
Păcură	---	---	---	---	---	---	---	12,2	17,5	21,7	19,9	14,4
Petrol lampant	---	---	---	---	---	9,8	10,4	1,9	x	0,5	1,1	0,7
Lemne de foc	---	---	---	31,5	---	38,0	30,0	31,0	40,0	16,0	x	0,5
Lemn de construcții	---	---	---	---	---	78,1	63,7	74,7	111,7	109,7	112,7	75,3

Continuare *tabelul 132*

mii tone

Produse	1887	1888	1889	1890	1891	1892	1893	1894	1895	1896	1897	1898
1	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
Cabaline mii capete	1,0	0,8	0,8	0,5	0,7	0,4	0,5	1,0	0,8	0,6	0,3	0,4
Bovine „ „	17,4	6,4	2,0	8,5	3,5	29,3	2,0	22,8	34,4	20,6	6,3	8,5
Ovine „ „	75,7	74,2	57,3	51,1	71,3	55,9	25,9	46,0	57,4	30,4	11,5	35,8
Porcine „ „	22,3	18,7	15,0	3,9	5,2	10,8	18,6	26,1	14,3	39,0	15,5	40,8
Grâu	502,2	830,6	945,4	922,8	661,4	771,0	703,0	683,6	971,2	1 224,8	434,0	580,3
Porumb	733,3	376,2	528,7	746,3	700,9	657,7	1 212,1	694,4	330,8	443,9	781,8	1 119,3
Orz	206,7	232,6	265,1	180.8	318,6	189,2	460,6	290,4	247,4	396,8	333,8	363,5
Ovăz	30,7	37,2	24,4	6,4	12,3	25,3	149,7	28,4	35,8	58,2	54,3	95,0
Secară	131,3	233,7	251,2	86,6	72,9	90,8	131,2	136,4	194,9	233,2	142,7	117,4
Mei	24,3	9,4	18,7	11,9	22,7	30,4	45,9	21,1	3,7	5,8	35,6	53,6
Făină	9,3	15,6	16,5	8,9	11,2	17,3	20,4	31,3	22,0	24,3	10,2	18,5
Tărâțe	2,5	6,5	8,5	3,4	7,6	8,0	10,6	9,4	8,1	9,6	10,6	15,4
Semințe uleioase	22,7	58,8	37,0	102,2	92,3	34,8	24,2	18.6	80.4	39.4	52,9	25,3
Păcură	16,1	18,1	18,7	11,8	18,1	19,7	17,1	16,6	15,7	17,3	21,3	27,3
Petrol lampant	x	---	x	---	x	x	x	0,7	x	0,5	x	4,3
Lemne de foc	6,4	7,2	7,6	12,0	7,5	6,6	4,8	5,6	9,1	14,6	12,0	19,5
Lemn de construcții	33,9	35,9	12,6	44,0	38,5	27,0	20,5	34,0	39,3	59,5	50,7	39,4

Continuare *tabelul 132*
mii tone

Produse	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910
1	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
Cabaline mii capete	0,6	0,3	0,3	0,3	0,3	0,6	0,4	0,3	0,2	0,2	0,4	0,3
Bovine „ „	16,4	9,0	13,7	11,5	12,8	17,4	6,2	2,4	3,5	11,9	9,3	22,5
Ovine „ „	24,1	22,3	23,9	20,1	19.0	12,0	12,0	15,6	4,7	1,4	9,2	12,4
Porcine „ „	7,4	2,2	3,1	0,7	x	x	x	x	x	x	x	x
Grâu	181,3	721,7	568,5	918,5	883,1	710,5	1 716,4	1 727,8	1 151,4	714,3	857,7	1 841,4
Porumb	595,5	434,1	1 161,4	1 092,6	789,5	458,3	36,6	603,4	1 389.7	735,6	739,0	594,8
Orz	66,8	141,5	284,2	333,5	374,3	211,7	340,7	470,7	13,7	1,4	295,8	393,5
Ovăz	24,9	16,0	127,6	155,0	285,4	94,1	181,8	169,4	103,8	58,4	175,3	172,1
Secară	30,5	78,6	157,9	112,9	125,4	45,3	169,5	184,8	106,3	45,1	57,2	134,6
Mei	27,5	30,5	46,5	21,8	20,0	7,7	1,2	26,5	41,1	22,6	13,4	15,7
Făină	23,4	22,7	24,0	19,1	24,7	12,1	43,1	66,3	49,5	15,3	18,9	40,5
Tărâțe	12,4	17,1	28,0	22,5	20,5	10,7	11,5	30,8	23,7	14,5	17,0	21,2
Semințe uleioase	12,4	168,4	94,9	111,6	91,7	17,2	195,6	22,5	7,0	8,7	37,0	90,3
Păcură	47,8	48,8	25,8	29,0	57,0	48,5	51,8	53,9	76,1	77,1	52,7	118,9
Petrol lampant	14,3	24,6	16,8	39,8	46,9	78,6	119,6	190,9	262,5	263,6	262,6	337,0
Benzină	---	---	---	---	---	---	---	79,5	89,5	122,9	108,7	126,3
Lemne de foc	29,4	22,0	26,3	26,1	25,3	29,6	36,9	36,2	30,1	32,1	27,8	19,3
Lemn de construcții	57,2	92,0	150,8	351,3	1 147.4	368,3	356,8	303,1	269,7	262,4	300,2	259,6
Petrol brut	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	11,1	42,7
Ulei mineral	---	---	---	---	---	---	---	1,0	2,3	1,7	1,6	3,5

Continuare *tabelul 132*

mii tone

Produse	1911	1912	1913	1914	1915	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
1	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61
Cabaline mii capete	0,7	1,2	0,1	0,3	---	0,1	0,7	1,2	x	0,2	0,2	0,2
Bovine „ „	24,8	14,1	10,0	12,9	4,3	75,4	151,1	106,3	107,0	84,2	63,4	63,0
Ovine „ „	4,3	2,4	11,8	55,9	2,2	19,1	25,3	27,1	4,1	48,4	25,3	10,2
Porcine „ „	x	x	x	x	0,8	11,0	26,4	x	12,4	28,7	28,7	40,5
Grâu	1 458,0	1 371,6	1 152,6	559,1	24,2	73,3	25,2	27,8	122,4	5,2	267,7	214,6
Porumb	1 555,3	1 085,0	974,4	1 143,1	459,1	830,9	302,5	678,0	745,4	584,3	688,7	1 766,1
Orz	480,2	238,7	377,1	220,4	156,4	377,5	576,0	815,9	276,0	187,2	576,8	707,1
Ovăz	233,3	29,0	173,6	83,6	31,9	150,8	232,9	176,0	92,0	20,6	61,3	89,3
Secară	130,8	63,0	66,2	31,7	10,8	34,8	28,4	10,3	30,5	0,7	26,5	61,1
Mei	35,5	17,5	13,8	5,1	9,7	33,7	6,3	8,5	16,0	10,4	13,9	21,8
Făină	64,9	75,0	123,1	75,7	55,2	18,1	24,2	29,1	115,6	27,1	108,4	67,5
Tărâțe	41,5	41,4	60,8	35,6	60,4	5,0	4,9	19,0	19,7	14,8	33,1	78,7
Semințe uleioase	44,9	43,1	59,7	26,7	10,7	6,8	4,1	1,5	4,1	13,1	11,4	24,8
Păcură	200,8	291,3	350,8	163,4	74,5	15,5	---	3,2	1,0	x	---	x
Petrol lampant	318,4	352,9	428,1	281,4	73,6	181,5	267,4	200,1	211,1	330,0	525,9	610,6
Benzină	124,4	173,8	241,7	167,1	13,2	151,2	132,7	159,6	162,9	266,5	424,5	543,5
Petrol brut	29,8	25,1	26,9	15,0	3,3	---	---	---	---	---	---	---
Motorină	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	215,5
Uleiuri minerale	3,3	7,5	7,8	12,5	70,9	13,8	17,5	16,7	27,0	42,1	42,5	64,1
Păcură	---	---	---	---	---	15,0	16,5	33,3	34,0	148,5	148,5	498,9
Lemne de foc	21,0	16,1	19,1	9,3	8,8	381,4	1 174,6	1 250,8	1 548,8	1 225,0	1 040,7	703,4
Lemn de construcții	260,8	161,2	161,8	78,8	6,6	161,7	737,9	917,3	932,1	1 222,5	1 145,9	1 072,9

Continuare *tabelul 132*
mii tone

Produse	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
1	62	63	64	65	66	67	68	68	70	71	72	73
Cabaline mii capete	x	8,2	0,6	2,2	0,9	0,5	2,1	5,8	5,8	6,6	3,8	1,6
Bovine „ „	75,7	103,6	143,5	95,9	18,2	16,6	45,9	69,8	41,7	44,2	39,8	43,2
Ovine „ „	776,7	9,3	34,0	39,0	24,0	2,5	91,5	79,9	26,3	17,8	37,9	---
Porcine „ „	28,9	14,3	11,7	20,3	22,9	12,6	8,6	17,2	31,2	29,0	29,5	28,0
Grâu	29,8	8,4	337,0	986,2	102,6	6,1	0,3	252,4	610,7	1 000,3	882,2	1 132,2
Porumb	473,0	374,5	1 180,8	1 027,2	1 739,3	1 072,1	530,5	634,9	771,3	523,2	241,9	506,3
Orz	414,5	1 154,7	1 443,8	1 034,7	542,4	621,7	333,5	177,4	522,0	317,1	173,4	201,2
Ovăz	16,9	41,7	94,1	38,2	31,9	23,4	0,4	16,6	17,0	17,6	---	---
Secară	32,5	15,6	29,1	96,0	12,1	---	x	9,4	30,2	259,6	21,8	56,5
Mei	4,8	19,1	37,9	16,1	24,0	25,7	15,5	10,5	10,6	5,9	0,9	---
Făină	24,9	8,5	21,2	39,5	8,5	1,4	0,3	2,0	11,8	2,2	---	---
Tărâțe	55,5	49,6	39,4	60,6	28,8	10,5	24,9	38,5	24,2	29,2	16,9	---
Semințe uleioase	18.0	27,4	38,6	57,3	80,4	60,0	43,9	70,1	39,2	51,5	65,7	---
Țiței	---	2,6	69,4	84,3	156,6	237,0	274,1	3 35,4	628,8	472,4	335,4	329,2
Petrol lampant	688,7	778,7	941,7	1 045,5	920,9	950,8	1 085,4	1 167,3	1 146,8	952,1	827,3	793,5
Benzină	662,3	802,4	1 119,5	1 544,8	1 639,2	1 757,2	1 957,7	1 951,9	2 098,7	1 829,9	1 586,3	3 020,5
Motorină	206,9	388,9	547,6	779,9	887,2	1 035,6	1 096,2	1 131,4	1 181,7	897,3	754,9	626,0
Uleiuri minerale	62,2	62,6	71,3	60,6	58,8	56,4	62,0	58,8	37,2	34,8	41,1	41,2
Păcură	479,2	720,9	784,3	1 103,7	1 142,4	1 791,4	2 020,8	1 192,5	1 764,6	1 454,1	917,3	770,2
Lemne de foc	647,2	795,2	673,7	524,2	224,9	87,8	136,9	123,9	131,2	165,9	156,2	28,1
Lemn de construcții	1 200,4	1 125,2	860,4	851,5	587,5	511,0	693,6	694,0	811,5	861,3	648,0	678,7

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul 133

Exportul, după valoare a principalelor produse, în perioada 1861–1939

mii lei

Produse	1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868	1871	1872	1873	1874
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Cabaline	395	1 121	489	237	223	229	623	1 559	653	1 097	616	580
Bovine	2 368	4 499	3 544	3 747	2 160	3 039	5 087	6 138	7 440	8 493	11 166	7 003
Ovine	377	2 568	2 094	1 674	1 547	1 481	1 679	2 211	1 928	2 009	2 033	1 874
Porcine	5 411	3 187	3 277	2 635	2 583	1 937	2 251	3 120	5 824	7 701	4 893	3 838
Grâu	42 163	48 265	50 782	64 889	44 541	54 889	63 036	97 257	47 140	39 114	32 082	32 155
Porumb	28 133	23 367	28 867	37 715	27 964	17 407	3 823	31 785	32 999	32 152	27 864	19 273
Orz	1 983	6 875	5 504	7 663	5 423	5 989	2 754	9 009	12 250	12 600	18200	19 250
Ovăz									1 802	2 356	2 822	2 441
Secară	---	2 449	2 161	2 424	1 894	321	1 581	8 021	7 494	4 618	1 416	2 529
Mei	170	486	404	230	388	331	41	357	1 060	420	409	98
Făină	61	171	1 092	643	667	481	550	469	297	769	445	419
Tărâțe	0,7	15	16	27	13	44	x	25	29	71	4	33
Rapiță	419	739	777	1 341	202	238	4 085	4 248	6 197	4 186	8 121	876
Păcură	210	300	575	1 123	491	587	396	691	1 197	992	1 056	938
Petrol lampant	74	124	835	379	494	666	888	1 363	669	1 164	1 735	1 356
Lemne de foc	15	25	28	39	144	163	78	194	186	183	121	116
Fabricate lemn	---	---	---	---	---	---	---	---	326	158	201	582
Lemn construcții	612	929	963	1 570	1 498	1 759	1 654	2 309	992	1 312	1 463	1 311

Continuare *tabelul 133*

mii lei

Produse	1875	1876	1877	1878	1879	1880	1881	1882	1883	1884	1885	1886
1	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Cabaline	443	698	2 063	1 719	1 606	890	689	739	841	1 318	981	504
Bovine	4 226	9 922	12 614	9 402	6 666	4 406	4 431	456	604	619	2 492	3 831
Ovine	1 638	1 234	1 788	1 422	2 009	1 632	1 149	1 391	1 596	1 707	1 178	500
Porcine	4 012	6 863	9 777	6 815	4 589	4 589	8 903	6 806	14 365	3 648	1 773	2 280
Grâu	46 603	16 931	18 604	38 775	58 566	51 961	26 391	52 005	52 204	34 568	49 859	39 660
Porumb	20 025	23 521	26 834	43 235	50 922	35 404	75 992	57 315	54 552	51 460	60 122	66 921
Orz	9 016	13 101	9 181	17 289	10 614	14 207	15 633	28 957	16 879	8 189	16 654	10 889
Ovăz	788	1 064	551	781	523	1 703	1 399	1 534	1 340	1 141	6 106	3 543
Secară	2 041	7 794	2376	3 097	6 023	6 371	3 256	7 811	7 117	7 974	8 557	10 412
Mei	2 972	2 099	1 531	906	790	1 442	1 833	1 902	1 388	1 662	2 703	2 804
Făină	603	586	1 165	3 420	1 943	1 795	689	1 502	905	835	2 807	1 713
Tărâțe	23	37	32	32	---	---	---	---	123	228	236	170
Semințe uleioase	2 972	2 099	1 531	4 500	4 500	1 620	4 680	5 040	2 160	2 880	10 814	19 685
Păcură	725	953	la petrol	la petrol	la petrol	la petrol	la petrol	1 223	1 755	2 172	1 992	1 442
Petrol lampant	1 700	2 355	2 770	2 380	1 837	2 928	2 076	576	22	159	1 067	206
Lemne de foc	66	77	630	630	---	---	---	---	190	80	164	132
Fabricate lemn	90	107	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Lemn construcții	1 639	1 968	1 083	3 811	2 364	4 127	4 140	4 462	6 902	6 198	6 457	6 114

Continuare *tabelul 133*

mii lei

Produse	1887	1888	1889	1890	1891	1892	1893	1894	1895	1896	1897	1898
1	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
Cabaline	374	273	305	190	220	116	178	343	271	212	113	146
Bovine	3 626	1 361	335	1 860	746	628	317	4 982	7 466	4 309	1 385	1 872
Ovine	757	742	573	511	713	558	259	460	574	304	115	358
Porcine	1 112	931	739	192	260	538	928	1 255	712	1 951	776	2 040
Grâu	65 281	107 903	122 901	119 968	85 979	100 232	91 384	88 869	126 261	159 222	56 414	75 434
Porumb	65 993	33 856	47 579	67 169	63 082	59 191	109 090	62 499	29 775	39 952	70 358	100 733
Orz	14 468	16 285	18 559	12 653	22 299	13 243	32 239	20 326	17 315	27 774	23 364	25 447
Ovăz	2 455	2 978	1 948	513	983	2 021	11 978	2 274	2 865	4 656	4 347	7 599
Secară	13 131	23 365	25 121	8 664	7 293	9 085	13 121	13 637	19 485	23 316	14 268	11 739
Mei	1 704	657	1 307	831	1 591	2 128	3 211	1 480	259	407	2 489	3 753
Făină	1 677	2 809	2 975	1 596	2 011	3 116	3 677	5 638	3 965	4 382	1 834	3 335
Tărâţe	152	387	507	205	1 534	479	635	565	487	575	634	927
Seminţe uleioase	5 665	14 711	9 246	25 539	23 086	8 690	6 050	4 655	32 155	9 861	13 229	6 318
Păcură	1 610	1 813	1 866	1 177	1 807	1 972	1 708	1 663	1 572	1 727	2 133	2 733
Petrol lampant	11	---	3	---	2	18	13	182	x	106	10	850
Benzină	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	---	---
Lemne de foc	64	72	76	120	89	99	72	85	182	292	241	390
Lemn construcţii	3 392	1 793	1 841	2 199	2 778	2 703	2 055	3 396	3 934	4 763	4 055	3 150
Petrol brut	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 133*

mii lei

Produse	1899	1906	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910
1	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
Cabaline	218	105	97	94	114	237	142	65	41	48	109	67
Bovine	3 605	1 964	2 909	3 507	2 749	3 810	1 336	565	812	2 351	2 231	5 457
Ovine	241	223	239	201	190	120	120	136	35	19	100	128
Porcine	370	110	153	28	3	2	1	2	x	2	15	4
Grâu	23 573	93 818	73 908	119 410	108 306	92 368	251 342	231 523	207 256	140 367	178 402	329 609
Porumb	53 593	39 068	104 530	98 332	71 053	41 247	5 107	65 774	166 766	98 569	102 716	69 597
Orz	4 674	9 908	19 894	23 348	26 198	14 820	38 744	49 300	2 047	221	37 442	41 184
Ovăz	1 992	1 281	10 208	12 397	22 833	7 525	14 446	19 142	14 318	7 095	20 338	17 042
Secară	3 052	7 858	15 792	11 286	12 539	4 528	21 933	20 419	17 005	7 695	8 872	16 015
Mei	1 925	2 135	3 256	1 528	1 398	540	105	2 126	4 311	2 458	1 729	1 679
Făină	4 204	4 081	4 320	3 433	4 442	2 175	9 907	14 577	10 892	4 140	5 105	10 933
Tărâțe	746	1 027	1 682	1 350	1 332	737	768	2 156	1 662	1 015	1 189	1 482
Semințe uleioase	3 103	42 105	23 720	27 899	20 175	3 780	39 765	5 365	1 744	2 110	10 011	21 700
Păcură	4 783	4 878	2 580	869	1 710	1 455	1 555	1 616	2 282	2 911	2 016	3 696
Petrol lampant	2 857	4 922	3 364	2 389	2 817	4 713	7 173	11 455	15 749	19 772	19 694	17 694
Benzină	---	---	---	---	---	---	---	5 565	6 267	15 358	13 592	16 676
Lemne de foc	588	440	527	522	506	593	369	362	301	321	278	193
Lemn construcții	4 573	7 363	12 065	14 399	---	20 254	20 259	25 044	22 856	22 965	24 836	21 246
Petrol brut	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	479	1 410
Uleiuri minerale	---	---	---	---	---	---	---	116	284	338	317	704

Continuare *tabelul 133*

mil. lei

Produse	1911	1912	1913	1914	1915	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
1	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61
Cabaline	173	289	25	74	–	0,6	2,1	11,7	2,4	2,5	5,6	2,8
Bovine	5 960	3 380	2 480	2 684	2 986	516,4	1 172,2	1 678,2	2 246,8	2 500,2	1 540,3	981,2
Ovine	48	32	130	380	89	6,6	8,8	26,6	5,7	52,9	20,7	8,3
Porcine	x	x	x	x	1 624	220,5	687,7	0,5	631,3	1 490,9	1 422,7	1 538,1
Grâu	244 803	256 496	208 152	101 933	12 350	164,9	84,4	223,9	1 220,5	72,0	3 421,8	1 937,7
Porumb	183 218	146 699	115 765	140 264	211 200	2 118,8	1 164,7	5 017,6	5 732,5	4 966,5	4 338,9	9 554,8
Orz	59 835	37 288	48 633	26 715	75 092	1 094,9	2 592,0	5 140,0	2 354,6	1 497,6	3 863,6	5 183,0
Ovăz	26 386	4 439	22 140	9 377	14 520	414,6	1 083,2	1 108,9	650,3	202,7	375,2	553,7
Secară	16 606	9 389	9 023	4 701	5 642	132,2	130,8	65,2	235,0	6,8	212,0	466,5
Mei	4 227	2 375	1 604	617	4 834	89,3	29,1	50,3	113,8	73,2	73,2	140,3
Făină	16 878	21 165	34 044	21 810	37 528	98,9	204,5	407,9	1 817,7	469,4	1 679,8	871,6
Tărâțe	2 902	5 081	5 832	3 350	16 316	4,3	11,1	70,3	87,8	69,6	144,8	293,5
Semințe uleioase	10 285	10 213	13 147	7 356	8 433	29,1	22,1	17,3	56,9	200,5	150,6	247,5
Păcură	6 025	13 515	22 663	12 189	9 314	38,4	49,4	136,4	132,1	509,4	853,0	758,4
Petrol lampant	15 030	21 457	35 789	26 169	39 671	608,1	1 069,8	920,7	1 002,5	1 405,9	2 487,6	1 996,8
Benzină	17 791	27 702	68 239	37 885	4 612	1 088,7	1 353,2	2 010,7	1 952,0	3 389,4	4 890,6	3 652,3
Motorină	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	504,3
Țiței	---	---	---	---	---	25,1	---	7,5	3,4	x	---	x
Lemne de foc	210	209	248	121	263	110,6	481,6	612,9	1 037,7	931,0	790,9	478,3
Lemn construcții	21 510	19 240	18 918	9 720	1 528	335,8	2 036,4	3 343,2	4 267,0	5 175,0	4 904,6	3 947,4
Petrol brut	1 042	960	1 922	1 245	445	–	–	–	–	–	–	–
Uleiuri minerale	652	2 320	2 444	4 552	56 717	98,1	125,2	136,7	280,5	462,6	403,8	421,1

Continuare *tabelul 133*
mil. lei

Produse	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
1	62	63	64	65	66	67	68	68	70	71	72	73
Cabaline	5,9		7,5	22,0	7,2	1,6	12,3	5,8	38,8	55,3	39,6	17,0
Bovine	1 002,0	1 324,3	1 380,5	802,7	111,6	84,7	212,6	270,4	224,0	298,4	202,1	620,3
Ovine	---	6,3	12,7	39,0	24,0	0,6	24,5	38,5	4,8	7,8	14,4	20,1
Porcine	1 025,8	568,4	380,1	590,1	450,9	215,5	180,6	431,9	628,8	757,1	737,9	819,9
Grâu	261,1	60,6	1 449,1	2 690,9	331,2	22,7	1,0	699,5	2 630,8	5 232,3	3 336,6	3 744,4
Porumb	3 573,9	1 877,7	3 884,8	2 241,8	3 463,7	1 876,3	1 120,4	1 531,3	2 040,4	1 735,5	826,6	1 897,0
Orz	2 845,9	5 695,0	3 580,7	2 610,0	1 305,9	968,1	764,3	406,2	1 485,4	1 276,4	638,4	700,7
Ovăz	257,9	160,5	230,4	103,2	69,5	32,9	0,7	47,0	46,9	58,6	---	---
Secară	257,9	80,1	71,0	215,4	35,5	---	---	28,2	104,0	1 314,7	109,6	174,5
Mei	38,3	76,4	125,2	42,5	43,6	45,9	55,4	37,1	34,7	24,8	4,3	---
Făină	316,4	89,3	169,8	169,4	37,6	4,2	0,8	7,3	44,1	12,8	---	---
Tărâțe	213,3	181,4	82,4	107.8	48,9	12,7	51,3	100,2	72,5	103,1	49,4	---
Semințe uleioase	144,3	199,3	183,1	204,2	266,3	236,6	186,2	308,8	191,8	352,8	387,8	---
Păcură	847,0	1 022,0	779,6	779,6	709,9	964,8	1 153,7	1 228,5	1 136,2	1 644,8	1 035,7	1 157,0
Petrol lampant	2 044,0	2 172,5	1 748,7	1 126,7	1 048,4	1 278,3	1 169,6	1 363,6	1 316,8	2 331,1	1 727,9	1 995,4
Benzină	4 341,0	5 300,0	6 342,9	3 784,6	4 143,1	3 817,3	3 288,9	4 306,4	4 505,7	5 940,3	4 400,9	10 119,8
Motorină	448,6	810,9	857,6	720,5	927,0	1 270,5	1 093,6	1 184,7	1 248,0	1 820,1	1 377,2	1 542,9
Țiței	---	4,5	80,5	42,3	104,8	212,8	218,3	329,6	579,9	853,9	534,4	743,9
Lemne de foc	411,0	548,7	471,6	269,6	100,5	36,6	57,9	58,2	63,0	92,4	89,0	17,5
Lemn construcții	4 273,5	3 789,1	2 430,7	1 922,7	1 019,2	896,6	1 318,3	1 296,2	1 440,4	2 344,4	1 944,4	2 077,8
Uleiuri minerale	401,3	340,6	301,4	199,3	199,3	178,1	163,9	144,3	96,4	114,3	138,8	161,8

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

II

IMPORTUL DE MĂRFURI – Introducere

Mărfurile exploatate şi importate de România, după anul 1871 au fost clasificate în sursa statistică de bază „Comerţul exterior al României", după norme şi criterii internaţionale.

Clasificaţia permite determinarea cantitativă şi valorică şi compoziţia după natura şi substanţa produselor provenite din regnul vegetal, animal şi mineral, uleiuri, legume, hârtie, sticlărie, combustibil, fierărie, maşini şi instrumente, produse chimice, culori etc. –, şi în anumită măsură după destinaţia valorii de întrebuinţare.

Între 1877–1905 gruparea s-a făcut pe 25 de categorii, iar după 1906 până la 1947 în 35 de categorii prin divizarea unora din categoriile anterioare. Notăm că în diferite perioade, o dată cu schimbarea tarifelor vamale, s-a modificat denumirea şi conţinutul unor categorii; în scopul menţinerii comparabilităţii s-au efectuat modificările necesare de concordanţă.

Exportul şi importul pe categoriile expuse de sursă nu poate oferi decât în linii generale elementele de analiză a unor procese determinante în dezvoltarea forţelor de producţie moderne ale ţării: înzestrarea cu utilaj şi maşini, aprovizionarea cu bunuri de consum, gradul de complexitate al importului etc.

Comensurarea mai precisă a acestora este înlesnită de tabelele elaborate, referitoare la exportul şi importul principalelor produse. Datele importului arată, în dinamica deceniilor, sporirea substanţială a aprovizionării economiei naţionale cu mijloace de producţie necesare creării bazei mecanizate a producţiei, urbanizării, în general modernizării vieţii sociale.

Într-o primă perioadă, după formarea statului modern român, importul creşte, dar nu spectaculos; abia în urma începerii construirii căilor ferate şi a obţinerii independenţei de stat – deceniul opt – şi a promovării politicii de protecţie vamală şi de încurajare a industriei – deceniul nouă – importul se intensifică, se diversifică. Între timp se pun temeliile ramurilor şi subramurilor industriei mecanizate, se formează matricea structurii moderne a ei; noile ramuri încep să debiteze mărfuri, mai multe şi mai variate, să substituie treptat pe cele importate; astfel la o serie de bunuri de consum industriale importul îşi moderează creşterea deşi contribuie încă în măsură însemnată la aprovizionarea pieţei interne şi la concurarea produselor autohtone.

La începutul secolului al XX-lea şi în deosebi în perioada interbelică exportul produselor de bază se intensifică în timpul ce volumul importului unor serii de produse – bunuri de consum industriale – se reduce relativ, şi uneori absolut până la dispariţie, piaţa internă fiind asigurată de industria naţională. Este o indicaţie deosebit de importantă asupra sporirii capacităţii industriei autohtone.

Pe de altă parte, din studierea structurii produselor importate se deduce cu evidenţă trecerea unor ramuri de la prelucrarea semifabricatelor importate – celuloză, fir de bumbac etc. la producerea şi la importul de materie primă – bumbac, mătase, metale etc. – pentru prelucrare. Industria uşoară, în branşele ei principale a desăvârşit, în general, procesele de producţie integrându-le de la materia primă la produsul finit. Era dovada încheierii primului stadiu al industrializării, al industriei uşoare.

S-a urmărit constituirea seriilor statistice ****** la export şi la import atât după indicatori cantitativi – tone – cât şi după indicatori valorici – mii şi milioane lei –; la rândul lor aceşti indicatori au fost detaliaţi pe grupe mari de mărfuri, pe categorii mai amănunţite şi în final pe produse după ramurile de producţie industrială formându-se un tandem de tabele perechi după criteriile menţionate.

Întrucât însă exportul produselor româneşti se reprezintă de o varietate mult mai restrânsă de mărfuri faţă de scara extrem de diferenţiată a importului, exportul este redat doar sub două aspecte: a grupelor principale de produse formate după sursa naturală – agricole, forestiere, petroliere etc. – şi a produselor principale.

La partea cea mai amplă, a importului pe grupe de produse sau produse după ramurile industriale, întrucât tarifele vamale au schimbat componenţa materială a acestora, în note speciale s-au făcut menţiuni asupra modificării cuprinsului grupelor sau produselor în perioadele respective. În ceea ce priveşte cuprinsul temporal, tabelele de la acest capitol îmbrăţişează intervalul cercetat, 1861–1940 – în două perioade: între 1861/65–1915 şi 1919–1940; împărţirea s-a făcut din două motive: a. teritoriul la care se referă datele este diferit în aceste perioade şi deci comparabilitatea se face în interiorul fiecărei perioade; b. din punct de vedere valoric, în prima perioadă – 1861–1915 –, când moneda – leul aur – era stabilă, comparabilitatea indicatorilor era asigurată; în a doua perioadă – 1919–1940 –, moneda românească sa depreciat şi a variat mult din cauza inflaţiei ceea ce exclude compararea cifrelor fără aplicarea unui deflator.

IMPORTUL DE MĂRFURI PE CATEGORII

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul

Importul după cantitate pe 25 categorii

Categoria	1880	1881	1882	1883	1884
1	2	3	4	5	6
TOTAL	310 955	398 839	407 703	592 919	575 386
1 Animale vii	6 709	9 079	8 454	4 963	3 115
2 Produse animale alimentare	2 530	2 874	3 762	7 030	6 930
3 Materii făinoase şi derivatele lor	14 102	17 417	15 321	30 634	22 585
4 Fructe (altele decât cele meridionale), legume (altele decât cele făinoase), alte produse vegetale	2 929	2 492	3 190	4 256	3 154
5 Produse şi fructe exotice	12 534	12 138	13 427	18 144	15 737
6 Băuturi	2 188	3 952	5 600	3 721	2 048
7 Conserve alimentare şi cofetării	1 961	2 548	2 592	3 872	2 472
8 Sucuri vegetale, specii medic., medicamente	2 256	2 330	2 532	3 749	3 382
9 Parfumerii	111	115	115	147	132
10 Materii şi produse chimice	1 886	1 999	2 030	3 077	3 241
11 Materii tinctoriale, taninuri, vopsele, lacuri	1 442	1 560	2 224	3 272	2 336
12 Uleiuri, grăsimi, ceară şi derivatele lor	4 215	4 643	4 644	7 059	6 038
13 Resturi şi prod. anim. diverse (afară de piei)	8	10	19	10	39
14 Piei şi blănuri, curelărie, div. obiecte de piele, încălţăminte, piei crude, uscate şi sărate	1 777	3 141	3 053	3 345	2 458
15 Cauciuc, gutapercă şi fabricate din ele	69	102	80	151	103
16 Materii textile şi industrii derivate	12 320	15 713	13 071	18 202	14 979
17 Hârtie, carton şi fabricate din ele	2 497	2 663	2 851	3 408	3 133
18 Lemne şi industrii derivate	131 763	152 854	146 945	178 412	181 910
19 Combustibili minerali, bitumuri şi derivatele lor	39 258	71 283	64 488	134 092	151 885
20 Materii minerale, ind. ceramice şi sticlărie	27 385	37 002	61 556	67 580	84 645
21 Metale şi fabricaţiuni metalice	37 313	50 766	47 534	93 526	61 919
22 Căruţărie	1 860	1 898	2 831	1999	1 689
23 Vase plutitoare				192	21
24 Obiecte de artă şi curiozitate	11	28	16	14	54
25 Materii, compoziţii şi fabricaţii etc.	3 831	2 232	1 348	2 064	1 381

principale de produse, în perioada 1880–1905

tone

1885	1886	1887	1888	1889	1890	1891	1892	1893
7	8	9	10	11	12	13	14	15
571 183	571 664	414 243	453 243	485 439	553 938	702 604	653 370	727 125
1 835	1 494	419	1 806	4 440	2 321	2 589	2 478	2 970
6 600	4 508	5 890	6 677	6 142	6 586	9 402	7 364	9 337
18 388	16 626	14 455	17 355	13 949	12 118	17 960	14 862	19 674
1 692	1 040	1 017	1 657	1 706	1 474	3 435	3 972	3 104
14 329	15 843	17 852	17 010	18 702	20 142	22 522	22 126	28 372
1 420	644	381	385	464	586	780	574	721
2 465	2 028	2 092	2 202	3 134	2 868	4 191	4 636	4 454
3 162	2 311	3 071	2 950	3 781	4 870	5 210	6 104	6 383
110	71	76	72	75	83	102	116	134
4 017	5 538	4 244	3 985	5 433	5 317	6 249	6 007	7 504
2 475	2 818	3 764	3 997	3 642	4 093	5 083	4 723	4 416
6 261	5 535	4 783	5 387	6 373	6 442	7 845	7 475	7 834
23	19	41	40	12	29	64	58	69
1 966	1 812	1 682	1 355	1 738	2 722	3735	2 149	2 923
109	114	127	134	174	180	236	237	298
14 773	16 995	18 696	17 887	21 081	20 630	26 477	20 026	24 902
2 943	3 062	3 346	3 499	3 679	3 475	4 029	3 549	3 602
153 893	125 726	25 341	20 991	38 921	42 397	42 888	29 050	51 446
149 350	171 471	170 882	205 446	199 430	247 893	341 639	302 772	345 906
126 952	103 283	65 091	62 650	76 073	79 752	85 572	109 389	83 438
54 864	86 015	66 904	69 170	72 030	82 699	105 032	97 026	104 847
1 804	3 638	3 437	7 907	3 200	6 308	6 581	7 693	13 374
57	42	34	40	424	10	168	285	496
86	5	21	12	14	21	14	10	16
1 609	1 026	597	629	822	920	801	689	905

Categoria	1894	1895	1896	1897	1898
1	16	17	18	19	20
TOTAL	718 272	617 229	656 077	693 819	882 902
1 Animale vii	1 954	1 834	2 180	2 791	2 517
2 Produse animale alimentare	7 858	9 210	9 022	6 883	5 881
3 Materii făinoase şi derivatele lor	16 171	23 197	18 588	25 528	34 293
4 Fructe (altele decât cele meridionale), legume (altele decât cele făinoase), alte produse vegetale	11 198	10 236	8 364	7 637	7 665
5 Produse şi fructe exotice	30 174	29 098	26 957	27 348	31 363
6 Băuturi	580	480	431	442	515
7 Conserve alimentare şi cofetării	3 975	3 970	4 343	3 990	4 370
8 Sucuri vegetale, specii medic., medicamente	5 871	4 334	4 732	5 209	5 780
9 Parfumerii	95	99	111	96	113
10 Materii şi produse chimice	7 918	8 132	8 504	10 308	11 666
11 Materii tinctoriale, taninuri, vopsele, lacuri	8 063	4 291	5 515	7 332	7 020
12 Uleiuri, grăsimi, ceară şi derivatele lor	8 095	5 506	5 670	6 850	9 205
13 Resturi şi prod. anim. diverse (afară de piei)	61	68	91	127	117
14 Piei şi blănuri, curelărie, div. obiecte de piele, încălţăminte, piei crude, uscate şi sărate	3 482	938	2 754	3 569	4 004
15 Cauciuc, gutapercă şi fabricate din ele	254	306	407	351	317
16 Materii textile şi industrii derivate	22 950	18 213	24 495	26 474	29 023
17 Hârtie, carton şi fabricate din ele	4 019	4 267	4 327	4 292	4 840
18 Lemne şi industrii derivate	33 156	21 588	47 307	16 990	16 368
19 Combustibili minerali, bitumuri şi derivatele lor	316 638	316 593	332 324	371 464	417 785
20 Materii minerale, ind. ceramice şi sticlărie	97 574	59 545	57 001	48 672	135 630
21 Metale şi fabricaţiuni metalice	133 714	93 783	90 582	114 088	148 992
22 Căruţărie	1 552	427	562	2 310	3 705
23 Vase plutitoare	2 078	270	641	51	312
24 Obiecte de artă şi curiozitate	47	27	85	20	42
25 Materii, compoziţii şi fabricaţii etc.	795	817	1 084	997	1 379

tabelul 134

tone

1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
21	22	23	24	25	26	27
789 789	412 105	484 368	462 333	470 075	525 294	731 039
2 205	907	1 399	2 621	2 661	2 258	2 253
5 637	5 666	5 400	6 044	9 122	9 070	10 503
65 909	43 803	18 607	30 727	33 689	42 617	133 069
36 789	13 408	4 376	4 636	7 064	14 472	12 824
22 325	14 874	13 654	15 636	16 091	15 531	17 548
471	277	319	312	324	340	329
4 206	3 686	4 220	4 899	5 171	5 386	6 895
4 564	3 729	4 596	4 641	4 617	4 760	5 027
104	91	100	104	111	118	116
10 559	10 186	11 379	15 089	12 393	13 700	16 338
4 788	3 377	6 492	8 081	6 660	7 543	8 080
6 084	5 510	7 875	7 265	8 678	7 811	9 811
91	231	151	605	1 947	3 849	303
1 905	695	3 008	3 964	2 663	1 961	2 013
257	224	373	323	389	304	360
21 768	13 495	24 816	32 823	25 503	25 467	28 333
5 387	4 080	4 240	5 060	4 498	2 628	1 744
18 785	10 305	9 675	8 360	8 429	11 577	62 849
322 950	160 976	231 077	194 406	190 872	185 892	190 439
114 191	29 493	60 480	21 834	25 308	27 126	37 680
125 850	76 808	68 458	93 281	101 645	136 888	175 430
6 845	8 596	1 883	441	1 146	2 818	7 679
6 852	916	1 074	63	64	23	28
23	26	25	10	22	14	46
1 244	746	691	1 108	1 088	3 141	1 242

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul

Importul, după cantitate pe 35 categorii

Categoria	1906	1907	1908	1909
1	2	3	4	5
TOTAL	734 352	934 792	871 190	716 020
1 Animale vii	3 082	2 124	2 529	2 460
2 Produse animale alimentare	15 514	7 871	7 361	9 795
3 Produse animale nealimentare	2 023	2 077	1 935	1 759
4 Piei, obiecte din piele	4 787	4 121	4 789	3 503
5 Blănuri	71	65	73	64
6 Lână, păruri, lucrări din aceste materiale	4 409	4 226	4 470	3 900
7 Substanțe și resturi animale	1 592	2 394	3 376	2 575
8 Mătase și lucrări de mătase	228	187	224	223
9 Cereale și derivatele lor	41 021	12 533	33 806	17 807
10 Legume, flori, semințe și părți de plante	10 928	14 489	14 645	17 518
11 Uleiuri vegetale	6 244	5 811	7 018	5 063
12 Băuturi	641	792	785	811
13 Fructe, coloniale	25 050	26 755	26 599	26 411
14 Zahăr și zaharicale	2 096	2 671	2 433	2 548
15 Lemne și industrii derivate	80 450	74 546	57 481	62 439
16 Textile vegetale și industrii derivate	25 535	25 905	26 128	23 660
17 Confecții	6 249	5 781	6 266	5 279
18 Hârtie	2 671	5 959	4 871	3 138
19 Celuloid	33	22	27	36
20 Cauciuc, gutapercă, sucuri vegetale	3 891	3 484	3 974	3 352
21 Ape minerale și săruri	2 862	3 790	3 009	3 333
22 Pământuri, pietre și fabricate din ele	33 927	59 826	75 540	36 145
23 Sticlărie	4 246	5 410	5 488	6 959
24 Petrol și bitumuri	8 910	10 884	12 526	13 073
25 Metale, lucr. de metale și alte prod. minere	371 428	588 532	510 294	411 940
26 Mașini	30 311	31 116	22 955	24 382
27 Vehicule	23 413	11 408	9 664	4 501
28 Vase plutitoare	1 890	2 543	79	1 066
29 Ceasornicărie	64	109	163	177
30 Instrumente de muzică	227	165	218	162
31 Jucării	203	203	196	209
32 Produse chimice și medicamente	20 941	16 495	19 079	17 636
33 Parfumerie	113	110	116	124
34 Culori și lacuri	3 230	2 531	2 723	3 403
35 Explozivi	1 072	1 857	350	569

135

principale de produse, în perioada 1906–1915

tone

1910	1911	1912	1913	1914	1915
6	7	8	9	10	11
771 516	986 300	1 213 957	1 374 116	1 145 298	290 607
2 143	3 984	3 599	2 982	3 114	145
10 176	13 014	12 630	12 113	6 888	6 148
2 159	2 828	2 442	1 931	1 462	154
4 109	5 922	5 280	5 000	5 000	434
63	88	86	57	74	39
4 144	6 106	6 887	4 636	4 711	2 118
2 402	2 491	2 716	2 260	1 565	697
278	393	421	308	359	304
29 643	52 554	32 943	28 725	48 009	47 297
12 906	11 640	11 212	21 847	14 970.	8 320
5 646	6 232	6 999	5 553	5 100	2 155
991	1 204	1 360	1 426	1 148	232
31 445	29 467	32 359	35 290	24 324	11 743
2 429	3 326	3 404	5 507	8 120	1 843
48 499	111 940	172 996	287 865	284 481	40 471
22 751	31 336	36 149	23 560	26 840	9 402
7 790	7 691	11 451	6 724	8 337	2 994
2 874	3 725	5 708	6 394	4 970	2 109
39	52	54	36	43	12
3 739	4 767	4 840	4 141	4 115	1 706
3 604	4 026	3 965	3 724	2 564	1 171
30 559	38 100	68 444	45 815	45 334	10 298
8 594	10 414	11 294	11 137	9 383	8 491
14 190	15 009	18 763	12 416	11 358	722
460 187	518 939	670 002	750 942	552 778	107 474
29 575	44 478	46 598	40 340	28 966	6 136
6 608	30 522	7 754	15 795	15 288	3 995
29	14	58	111	111	4
176	247	307	206	209	77
206	236	332	269	279	149
269	308	292	255	221	220
19 333	20 457	26 143	26 716	23 951	12 684
142	180	173	231	173	122
3 525	3 886	4 369	3 094	3 773	517
293	724	1 927	6 710	2 100	224

SURSE : Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul

Importul după cantitate pe 35 categorii

Categoria	1919	1920	1921	1922	1923
1	2	3	4	5	6
TOTAL	413 939	304 485	615 451	583 668	699 124
1 Animale vii	779	200	249	135	31
2 Produse animale alimentare	18 585	7 732	12 422	10 386	13 491
3 Blănuri	18	56	43	24	41
4 Piei şi lucrări din piele	3 541	3 993	5 855	1 495	1 807
5 Lână, păruri	1 807	3 114	6 686	6 319	8 239
6 Mătase şi lucrări din mătase	250	298	512	239	539
7 Diverse substanţe animale	6 939	3 428	4 034	2 364	2 224
8 Cereale şi derivatele lor	229 175	22 059	12 767	19 410	16 306
9 Seminţe de plante	[1]	[1]	[1]	[1]	[1]
10 Uleiuri şi grăsimi vegetale	2 882	636	2 706	2 071	2 735
11 Legume şi flori	10 225	3 921	7 905	6 021	6 511
12 Fructe, coloniale	20 968	18 137	24 841	26 673	28 980
13 Băuturi	1 154	239	151	81	18
14 Zahăr şi zaharicale	24 619	24 409	44 084	29 488	23 619
15 Textile vegetale	22 713	29 167	47 551	37 190	46 794
16 Lemn şi industrii derivate	8 470	26 558	11 788	19 889	19 803
17 Hârtie şi lucrări din hârtie	7 105	12 218	23 157	12 329	12 155
18 Cauciuc, celuloid	2 082	3 241	4 434	5 738	7 137
19 Ape minerale şi săruri	983	3 137	2 200	1 172	944
20 Pământuri, pietre	1 861	12 380	55 833	43 955	19 962
21 Sticlărie	3 265	8 006	17 425	11 566	13 661
22 Combustibili minerali	1 869	3 419	4 121	3 944	3 119
23 Fier şi lucrări din fier	25 998	74 916	242 312	251 646	374 039
24 Aparate, maşini, motoare	9 360	13 549	36 115	58 062	35 540
25 Vehicule şi ambarcaţiuni	1 363	3 007	7 259	5 759	6 509
26 Alte metale şi metaloide	[2]	[2]	[2]	[2]	[2]
27 Jucării	18	49	171	355	284
28 Instrumente muzicale	3	37	174	147	178
29 Instrumente optice	[3]	[3]	[3]	[3]	[3]
30 Ceasornicărie	24	30	117	173	361
31 Bijuterii	[3]	[3]	[3]	[3]	[3]
32 Produse chimice şi medicamente	6 253	8 241	14 958	10 132	13 451
33 Parfumerie	150	344	256	98	86
34 Culori şi lacuri	958	5 508	7 014	8 078	6 343
35 Explozivi	522	12 456	17 321	8 179	4 217

principale de produse, în perioada 1919–1944

tone

1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931
7	8	9	10	11	12	13	14
825 753	899 923	924 442	1 008 069	952 997	1 101 992	805 233	560 366
66	136	488	1 147	215	124	297	113
11 415	9 608	12 766	11 641	15 650	21 879	10 281	9 553
61	86	90	135	137	125	122	98
2 338	2 061	4 375	11 555	2 704	3 396	3 308	3 143
6 566	5 882	6 767	11 846	9 264	8 338	5 905	4 650
809	411	467	51	64	77	46	48
1 825	1 864	2 207	4 229	4 538	4 636	3 998	3 020
21 820	48 432	26 632	23 854	33 452	93 125	29 802	35 861
[1]	[1]	[1]	4 365	5 230	3 908	4 131	2 496
2 527	2 823	2 790	3 231	2 865	2 634	2 336	1 823
10 598	8 676	9 386	16 943	15 992	12 247	9 713	8 162
27 528	28 202	29 997	34 123	33 911	34 839	33 313	31 785
22	35	33	239	175	175	239	172
27 435	2 039	616	1 222	751	1 507	1 250	415
47 596	47 484	49 954	63 451	54 574	54 574	49 597	47 204
33 296	41 311	28 444	84 368	30 906	24 963	13 538	16 298
20 589	9 492	12 225	16 232	11 195	10 262	13 534	8 475
6 309	6 015	7 354	9 043	8 889	8 836	8 183	5 991
1 255	1 430	1 835	1 388	1 429	1 329	898	694
54 216	55 623	68 571	94 906	100 518	100 518	83 540	43 719
10 604	8 688	6 633	5 864	5 159	3 504	2 465	1 809
4 753	5 138	4 790	196 597	173 700	247 732	181 695	136 038
467 902	523 594	549 972	292 274	310 738	352 260	263 088	144 177
29 505	32 426	40 940	46 467	54 736	51 491	34 949	17 474
8 973	27 036	25 784	21 857	25 280	16 396	12 446	9 483
[2]	[2]	[2]	11 958	14 682	13 545	12 473	8 883
306	262	131	237	313	195	215	134
202	201	520	1 179	1 429	731	469	183
[3]	[3]	[3]	101	226	149	125	104
265	261	149	188	274	163	152	75
[3]	[3]	[3]	116	113	68	74	66
16 844	20 378	23 485	26 267	22 484	18 486	14 659	11 368
90	52	57	63	75	51	45	40
7 035	4 668	5 532	10 608	10 483	9 110	7 619	6 689
3 003	4 611	1 452	324	846	619	728	123

Continuare

Categoria	1932	1933	1934	1935	1936
1	15	16	17	18	19
TOTAL	449 980	466 962	635 868	533 268	630 443
1 Animale vii	41	41	61	56	146
2 Produse animale alimentare	7756	5 943	5 287	2 378	3 871
3 Blănuri	103	81	79	37	34
4 Piei şi lucrări din piele	7 125	4 675	3 767	537	317
5 Lână, păruri	6 061	8 028	6 983	4 733	4 520
6 Mătase şi lucrări din mătase	39	49	53	34	58
7 Diverse substanţe animale	2 668	2 602	2 809	1 204	1 186
8 Cereale şi derivatele lor	21 196	44 067	17 013	36 743	29 958
9 Seminţe de plante	2 710	3 216	3 796	2 963	1 961
10 Uleiuri şi grăsimi vegetale	1 391	1 638	1 427	725	543
11 Legume şi flori	10 958	11 152	12 136	8 253	10 818
12 Fructe, coloniale	33 374	29 447	33 652	28 898	27 162
13 Băuturi	112	57	60	45	18
14 Zahăr şi zaharicale	100	50	35	26	25
15 Textile vegetale	48 365	51 284	51 816	41 986	45 916
16 Lemn şi industrii derivate	4 837	2 643	5 106	2 971	2 638
17 Hârtie şi lucrări din hârtie	7 906	9 995	10 134	7 233	6 735
18 Cauciuc, celuloid	6 088	7 366	9 446	7 218	9 704
19 Ape minerale şi săruri	848	552	651	382	405
20 Pământuri, pietre	48 655	51 220	69 559	45 268	53 545
21 Sticlărie	1 214	1 444	1 318	1 257	1 774
22 Combustibili minerali	111 492	72 259	84 119	67 465	68 701
23 Fier şi lucrări din fier	82 894	111 822	252 986	219 390	302 486
24 Aparate, maşini, motoare	12 688	14 498	21 766	31 594	26 337
25 Vehicule şi ambarcaţiuni	2 432	2 405	4 407	4 331	5 682
26 Alte metale şi metaloide	9 917	9 796	14 281	12 486	11 465
27 Jucării	110	104	91	30	34
28 Instrumente muzicale	115	100	101	69	87
29 Instrumente optice	57	93	109	96	137
30 Ceasornicărie	60	45	88	92	69
31 Bijuterii	40	44	65	25	40
32 Produse chimice şi medicamente	11 134	13 416	15 336	10 281	9 828
33 Parfumerie	37	39	35	27	27
34 Culori şi lacuri	7 285	6 649	7 159	4 177	3 933
35 Explozivi	173	142	137	258	283

tabelul 136

tone

1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
20	21	22	23	24	25	26	27
709 415	820 602	739 040	522 035	391 883	910 745	125 511	694 061
107	156	32	160	16	77	81	449
7 147	7 761	3 985	716	1 503	1 247	230	32
54	43	28	19	22	35	75	5
3 406	2 703	2 396	321	211	782	2 030	389
5 922	4 594	3 942	4 534	3 028	2 588	3 824	996
71	78	83	85	81	184	289	143
1 366	1 631	1 601	1 605	181	258	379	325
24 795	23 879	16 744	11 831	5 948	2 710	6 177	3 931
2 347	2 394	2 931	5 066	1 682	2 264	4 050	770
466	1 011	948	277	89	151	198	1
10 978	11 151	11 144	12 053	10 208	7 200	9 217	3 149
21 107	31 838	33 540	24 509	10 663	8 392	4 219	1 121
40	80	75	58	85	403	364	14
50	12 334	2 724	21	30 017	5 200	9	28
59 899	49 348	41 860	27 704	15 870	13 309	17 677	5 438
3 404	4 314	370	358	3 771	1 873	4 336	1 501
7007	6 900	9 396	6 306	4 110	10 322	19 064	7 217
9 328	9 221	7 464	5 351	1 075	4 112	3 328	1 541
387	186	202	22	28	1	4	---
69 731	80 488	76 891	73 290	52 482	68 661	90 496	23 803
2 336	2 022	1 721	1 109	867	1 322	2 042	1 126
86 182	93 643	77 974	73 504	61 683	389 241	565 224	399 989
298 333	383 917	345 234	178 028	106 285	297 002	376 862	181 583
40 585	41 966	42 847	31 258	19 724	28 797	48 827	27 884
10 339	14 685	16 690	19 452	9 189	7 987	22 784	7 865
16 921	20 062	20 527	20 682	33 539	26 349	45 391	15 451
56	52	35	28	44	173	169	54
119	85	93	78	90	168	251	74
167	192	145	130	139	169	208	119
164	93	89	117	61	47	34	19
53	41	24	27	17	26	28	13
11 040	10 278	13 512	14 130	15 654	24 043	24 211	6 732
34	30	27	32	37	42	41	16
5 034	3 231	2 544	2 266	2 172	5 011	6 116	2 109
440	195	185	388	1 313	599	322	178

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTE: [1] Cuprinse în categoria „legume, flori şi părţi din plante".
[2] Cuprinse în categoria „fier şi lucrări din fier".
[3] Cuprinse în categoria „ceasornicărie".

Tabelul

Importul după valoare pe 25 categorii

Categoria	1861[1]	1862	1863	1864	1865
1	2	3	4	5	6
TOTAL	66 404	64 787	72 139	78 782	68 039
1 Animale vii	3 318	3 147	4 536	4 676	3 104
2 Produse animale alimentare	---	---	---	---	---
3 Materii făinoase şi derivatele lor	367	762	2 165	2 506	4 881
4 Fructe (altele decât cele meridionale), legume (altele decât cele făinoase), alte produse vegetale	2 999	5 104	6 030	6 107	4 349
5 Produse şi fructe exotice	7 825	5 370	5 235	5 274	5 591
6 Băuturi	486	769	717	611	893
7 Conserve alimentare şi cofetării[2]	---	---	---	---	---
8 Sucuri vegetale, specii medic., medicamente	494	422	439	509	452
9 Parfumerie[2]	---	---	---	---	---
10 Materii şi produse chimice[2]	---	---	---	---	---
11 Materii tinctoriale, taninuri, vopsele, lacuri	383	366	417	347	664
12 Uleiuri, grăsimi, ceară şi derivatele lor	1 123	1 023	1 035	1 129	723
13 Resturi şi prod. anim. diverse (afară de piei)	2 352	2 575	3 162	2 884	1 843
14 Piei şi blănuri, curelărie, diverse obiecte de piele, încălţăminte, piei crude, uscate şi sărate	4 115	4 991	4 444	5 259	4 297
15 Cauciuc, gutapercă şi fabricate din ele[2]	---	---	---	---	---
16 Materii textile şi industrii derivate	27 524	24 822	27 417	31 441	25 892
17 Hârtie, carton şi fabricate din ele	666	790	899	1 136	829
18 Lemne şi industrii derivate	1 191	1 666	1 699	2 172	2 053
19 Combustibili minerali, bitumuri şi derivatele lor	63	49	86	76	54
20 Materii minerale, ind. ceramice şi sticlărie	1 793	1 976	1 979	3 321	2 591
21 Metale şi fabricaţiuni metalice	7 524	8 028	8 619	8 602	6 248
22 Căruţărie[2]	---	---	---	---	---
23 Vase plutitoare[2]	---	---	---	---	---
24 Obiecte de artă şi curiozitate	1 020	470	559	500	626
25 Materii, compoziţii şi fabricaţii etc.	3 161	2 457	2 701	2 232	2 949

principale de produse, în perioada 1861–1905

mii lei

1866	1867	1868	1871	1872	1873	1874	1875	1876
7	8	9	10	11	12	13	14	15
71 429	70 550	90 790	82 927	109 328	97 867	122 794	100 834	165 934
2 737	3 297	3 665	3 500	3 037	3 439	4 152	3 274	1 928
1 893	1 320	1 000	1 179	1 180	775	483	451	2 001
4 657	4890	6 720	8 985	16 876	8 017	13 156	10 318	3 733
5 573	5 920	5 893	7 940	7 127	7 719	7 425	8 265	7 362
897	736	680	1 526	1 934	1 532	1 406	1 373	1 520
---	---	---	---	---	---	---	---	856
713	366	548	593	618	584	580	723	1 818
---	---	---	---	498	486	433	434	481
---	---	---	---	---	---	---	---	777
714	663	495	318	555	739	925	1 267	1 144
580	857	1 073	704	1 491	924	878	984	2 894
1 959	1 560	3 212	3 509	5 368	3 696	7 341	8 257	3 687
4 214	5 051	5 309	4 438	8 102	6 192	3 439	3 494	10 969
---	---	---	---	---	---	---	---	694
30 075	32 153	44 739	27 271	38 274	33 261	36 206	34 806	41 179
1 055	1 107	2 056	1 229	1 436	1 682	2 421	1 988	2 392
1 812	1 286	991	1 858	2 925	3 443	5 172	5 470	10 611
63	39	260	432	542	449	569	84	5 590
2 624	1 355	2 104	2 406	3 780	3 651	4 114	3 631	17 528
7 944	6 521	7 429	10 799	10 721	15 843	26 963	12 521	24 783
---	---	---	---	---	---	---	---	2 309
---	---	---	---	---	---	---	---	2 438
973	460	267	698	786	588	564	232	393
2 946	2 969	4 349	5 542	4 118	4 847	6 577	3 263	17 319

Categoria	1877	1878	1880	1881	1882
1	16	17	18	19	20
TOTAL	335 549	306 582	255 336	274 757	268 852
1 Animale vii	8 551	10 339	3 533	5 014	5 602
2 Produse animale alimentare	3 668	4 546	2 695	2 993	3 445
3 Materii făinoase şi derivatele lor	9 798	11 521	4 377	5 622	4 913
4 Fructe (altele decât cele meridionale), legume (altele decât cele făinoase), alte produse vegetale	328	760	1 009	901	1 066
5 Produse şi fructe exotice	15 340	16 068	13 070	12 906	14 465
6 Băuturi	4 890	8 124	2 766	4 957	6 264
7 Conserve alimentare şi cofetării	2 636	2 990	2 409	2 413	2 231
8 Sucuri vegetale, specii medic., medicamente	2 238	3 048	1 839	2 765	3 027
9 Parfumerii	439	762	535	628	
10 Materii şi produse chimice	1 148	2 524	2 143	1 666	1 679
11 Materii tinctoriale, taninuri, vopsele, lacuri	1 468	1 513	1 678	2 186	2 254
12 Uleiuri, grăsimi, ceară şi derivatele lor	5 551	7 955	7 086	6 307	6 157
13 Resturi şi prod. anim. diverse (afară de piei)	3 131	166	55	104	123
14 Piei şi blănuri, curelărie, diverse obiecte de piele, încălţăminte, piei crude, uscate şi sărate	19 296	47 867	30 259	36 500	38 350
15 Cauciuc, gutapercă şi fabricate din ele	1 404	2 456	928	1 066	886
16 Materii textile şi industrii derivate	79 902	99 659	91 906	98 419	85 907
17 Hârtie, carton şi fabricate din ele	4 378	10 931	8 300	5 465	5 872
18 Lemne şi industrii derivate	19 085	5 999	12 710	13 912	15 484
19 Combustibili minerali, bitumuri şi derivatele lor	5 346	6 115	3 036	4 793	3 842
20 Materii minerale, ind. ceramice şi sticlărie	13 604	7 118	7 483	7 140	8 798
21 Metale şi fabricaţiuni metalice	97 832	36 490	47 523	48 628	47 047
22 Căruţărie	12 141	10 586	2 029	2 151	3 067
23 Vase plutitoare	146	---	---	---	---
24 Obiecte de artă şi curiozitate	48	223	81	67	86
25 Materii, compoziţii şi fabricaţii etc.	23 181	8 822	7 886	8 154	7 598

tabelul 137

mii lei

1883	1884	1885	1886	1887	1888	1889	1890	1891
21	22	23	24	25	26	27	28	29
359 907	294 986	268 539	296 497	314 681	310 378	367 944	362 791	436 683
3 985	2 455	1 417	1 154	336	1 592	4 169	2 185	2 491
5 882	5 523	4 995	3 559	4 469	5 102	4 912	5 169	7 212
7 034	5 857	5 237	4 823	3 696	3 740	3 314	3 194	4 620
1 571	1 288	747	500	476	735	799	608	1 306
17 827	17 658	15 950	17 658	26 290	19 408	21 105	23 692	24 845
3 704	2 103	1 475	734	1 680	1 898	776	978	1 272
3 431	2 263	2 034	1 591	1 680	1 898	2 435	2 380	3 784
4 628	4 221	3 384	2 626	3 211	3 447	4 138	6 836	6 900
897	824	679	439	458	429	453	508	661
2 505	2 749	3 237	6 620	6 829	6 439	9 076	9 328	10 582
2 970	2 592	2 567	3 046	3 975	4 389	3 998	4 723	5 619
9 358	7 566	8 099	6 395	5 604	6 689	7 894	7 860	10 334
105	123	86	101	93	107	52	78	146
43 742	35 004	28 652	23 236	18 251	16 967	19 253	20 319	23 962
1 606	1 108	1 163	1 635	2 042	2 196	2 871	2 923	4 063
117 652	100 765	90 289	16 990	138 777	136 386	169 468	155 045	184 162
6 866	6 587	6 589	6 918	12 415	15 149	14 386	13 760	15 821
18 869	17 137	17 418	11 978	6 026	4 866	6 834	7 209	8 618
7 459	9 267	9 898	10 615	4 394	5 629	6 044	7 202	12 813
11 388	11 437	11 655	13 394	16 265	15 281	17 801	16 471	16 207
73 164	47 793	40 982	53 770	53 202	52 411	60 656	64 499	82 064
2 324	1 948	1 786	2 438	1 031	2 284	1 236	1 811	2 260
21	6	5	11	7	14	114	4	14
48	113	165	26	105	59	71	105	74
12 871	8 599	10 030	6 240	4 442	4 532	6 089	5 904	6 853

BCU Cluj / Central University Library

Continuare

Categoria	1892	1893	1894	1895	1896
1	30	31	32	33	34
TOTAL	380 747	430 490	422 142	304 575	337 923
1 Animale vii	2 456	2 888	1 986	1 831	2 183
2 Produse animale alimentare	5 998	7 395	5 920	6 834	7 084
3 Materii făinoase şi derivatele lor	4 156	5 097	3 917	5 248	4 567
4 Fructe (altele decât cele meridionale), legume (altele decât cele făinoase), alte produse vegetale	1 136	1 188	2 296	2 696	2 376
5 Produse şi fructe exotice	18 821	25 884	32 768	21 626	21 062
6 Băuturi	782	1 064	1 354	923	877
7 Conserve alimentare şi cofetării	3 963	4 296	3 152	3 322	3 573
8 Sucuri vegetale, specii medic., medicamente	7 613	7 430	8 646	7 409	5 929
9 Parfumerii	779	908	646	676	590
10 Materii şi produse chimice	9 823	12 355	13 155	11 806	9 766
11 Materii tinctoriale, taninuri, vopsele, lacuri	5 814	6 675	8 153	6 645	5 656
12 Uleiuri, grăsimi, ceară şi derivatele lor	11 031	11 192	11 756	6 076	6 274
13 Resturi şi prod. anim. diverse (afară de piei)	140	196	179	185	223
14 Piei şi blănuri, curelărie, div. obiecte de piele, încălţăminte, piei crude, uscate şi sărate	12 022	16 681	18 278	11 099	15 104
15 Cauciuc, gutapercă şi fabricate din ele	4 143	5 202	3 461	4 107	3 991
16 Materii textile şi industrii derivate	155 961	168 581	143 928	111 914	150 978
17 Hârtie, carton şi fabricate din ele	12 659	14 768	14 242	11 465	6 064
18 Lemne şi industrii derivate	7 110	8 285	6 220	5 210	6 376
19 Combustibili minerali, bitumuri şi derivatele lor	12 775	15 608	14 782	9421	9 394
20 Materii minerale, ind. ceramice şi sticlărie	13 980	13 966	15 729	10 870	8 125
21 Metale şi fabricaţiuni metalice	81 944	90 532	104 012	58 882	61 184
22 Căruţărie	2 768	4 448	1 231	514	883
23 Vase plutitoare	28	91	497	87	175
24 Obiecte de artă şi curiozitate	42	91	179	110	187
25 Materii, compoziţii şi fabricaţii etc.	4 803	5 649	5 655	5 619	5 302

tabelul 137

mii lei

1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905
35	36	37	38	39	40	41	42	43
355 783	389 908	333 268	216 986	292 436	283 345	269 924	311 372	337 538
2 781	2 361	2 132	950	1 373	3 330	3 419	2 943	3 021
5 568	5 159	4 815	4 655	4 284	4 353	6 268	6 265	7 062
5 345	6 535	9 389	7 078	4 572	5 176	5 486	6 781	19 808
2 596	3 633	4 531	3 199	2 164	2 069	4 119	4 042	4 997
21 165	25 051	19 111	14 257	13 773	7 245	10 573	10 695	9 306
968	1 094	1 013	576	699	669	713	739	750
3 375	4 367	4 121	3 271	4 416	5 196	3 720	3 948	4 834
5 506	6 952	5 300	4 099	5 055	4 899	5 199	4 008	3 983
509	601	562	478	528	611	658	722	670
12 183	12 999	11 377	10 464	11 807	6 678	5 341	5 984	6 581
7 377	6 808	4 498	2 868	5 137	5 375	4 832	6 066	6 460
7 311	9 458	6 397	5 606	8 041	7 506	9 001	8 284	9 989
267	220	200	206	186	324	615	1 021	290
16 022	16 937	11 400	6 396	13 260	15 041	12 050	10 074	11 052
3 413	3 024	2 431	2 107	3 615	4 640	5 667	4 168	4 942
150 032	149 710	130 987	73 963	141 930	134 613	109 367	118 205	115 547
6 027	6 637	6 587	4 583	5 100	6 625	6 499	5 970	5 662
5 737	5 368	4 245	2 138	2 199	2 754	2 832	3 288	5 467
10 089	11364	9 035	4 637	6 238	5 883	5 847	5 883	6 202
7 554	11 289	8 166	3 939	4 991	5 777	5 621	6 011	6 814
74 871	91 769	76 366	53 162	47 764	48 451	55 722	82 946	93 279
1 687	2 801	4 854	5 363	1 444	600	859	1 701	3 610
25	63	899	178	109	40	70	17	21
105	208	115	127	124	52	108	71	229
5 270	5 500	4 737	2 686	3 627	5 438	5 338	11 540	6 962

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTE: [1] Între 1861–1875 exportul este prezentat în sursă sub forma altei clasificații. În scopul obținerii continuității seriilor, categoriile vechi au fost recalculate conform celor 25 de categorii după care este structurat comerțul exterior din anul 1876.

[2] În procesul de reclasificare după sistemul din 1876, o parte din produse au fost grupate global în categoriile noi, astfel că unele grupe au rămas neacoperite.

Tabelul

Importul după valoare pe 35 categorii principale

Categoria	1906	1907	1908	1909	1910
1	2	3	4	5	6
TOTAL	422 114	430 509	414 058	368 300	409 716
1 Animale vii	4 936	3 206	3 976	3 935	3 132
2 Produse animale alimentare	6 810	5 569	5 249	6 863	7 183
3 Produse animale nealimentare	1 918	2 939	2 594	2 838	2 653
4 Piei, obiecte din piele	15 987	14 063	15 534	13 565	14 919
5 Blănuri	2 293	1 977	2 722	2 459	2 186
6 Lână, păruri, lucrări din aceste materiale	37 600	36 061	37 833	31 472	36 246
7 Substanțe și resturi animale	2 257	2 158	2 613	2 410	2 097
8 Mătase și lucrări de mătase	12 308	9 954	12 537	12 265	14 982
9 Cereale și derivatele lor	6 372	2 656	6 429	3 807	5 958
10 Legume, flori, semințe și părți de plante	12 594	11 630	7 928	8 233	7 369
11 Uleiuri vegetale	5 421	5 183	5 873	3 631	4 917
12 Băuturi	1 104	1 379	1 383	1 440	1 741
13 Fructe coloniale	10 855	10 845	11 095	11 111	12 627
14 Zahăr și zaharicale	1 166	1 496	1 375	1 400	1 327
15 Lemne și industrii derivate	9 580	8 886	10 073	9 763	10 447
16 Textile vegetale și industrii derivate	79 132	74 151	74 421	65 634	66 185
17 Confecții	17 046	22 040	21 157	17 967	20 720
18 Hârtie	4 499	4 729	5 597	4 695	5 126
19 Celuloid	369	286	340	434	476
20 Cauciuc, gutapercă, sucuri vegetale	4 762	5 277	5 200	6 778	7 548
21 Ape minerale și săruri	1 123	1 339	1 217	1 347	1 342
22 Pământuri, pietre și fabricate din ele	4 348	4 593	5 446	4 645	5 194
23 Sticlărie	3 062	3 479	3 600	4 383	4 870
24 Petrol și bitumuri	1 397	1 599	1 818	1 886	2 134
25 Metale lucr. de metale și alte prod. miner.	92 199	115 309	100 197	86 912	98 972
26 Mașini	38 926	14 281	37 561	32 101	39 219
27 Vehicule	23 563	12 740	13 546	7 715	11 289
28 Vase plutitoare	472	634	19	270	10
29 Ceasornicărie	1 729	2 077	2 700	2 666	3 170
30 Instrumente de muzică	783	575	673	527	654
31 Jucării	1 071	1 039	993	1 050	1 325
32 Produse chimice și medicamente	8 014	6 529	7 640	7 860	8 279
33 Parfumerie	1 121	1 039	1 141	1 218	1 374
34 Culori și lacuri	2 411	1 834	2 082	2 500	2 782
35 Explozivi	4 886	8 957	1 496	2 520	1 263

de produse, în perioada 1906–1915

mii lei

1911	1912	1913	1914	1915
7	8	9	10	11
569 745	637 906	590 013	504 241	332 942
6 457	5 954	4 950	5 147	550
8 759	10 418	10 175	6 687	9 658
3 237	2 250	1 939	1 479	384
23 023	23 602	21 716	21 509	9 455
2 705	2 636	1 653	2 177	2 752
51 130	54 411	33 070	35 440	19 385
2 831	2 930	2 511	2 204	1 575
20 597	21 036	16 148	17 871	19 875
9 774	6 551	6 027	8 340	29 229
8 805	6 435	9 311	10 488	13 108
4 902	5 803	4 550	4 174	3 905
2 295	2 645	2 332	1 917	1 254
12 793	14 223	15 460	11 621	17 170
1 743	1 829	2 920	2 801	1 195
15 027	21 419	23 026	21 530	10 251
91 558	104 741	64 902	74 476	53 127
28 309	32 634	21 711	23 460	17 880
6 408	7 422	7 425	7 156	4 787
618	596	384	480	179
9 129	9 208	9 311	8 002	9 004
1 507	1 471	1 505	1 040	591
6 263	7 391	6 351	6 433	4 118
6 046	7 087	6 049	5 581	6 274
2 418	2 933	2 492	2 429	879
122 555	157 098	173 075	124 965	48 686
59 156	65 361	59 053	43 030	12 561
37 975	25 442	27 260	22 462	5 394
5	20	30	28	3
4 193	4 753	3 057	3 012	2 793
789	1 054	805	863	856
1 573	1 423	1 285	1 190	1 363
9 483	12 666	13 551	12 141	18 977
1 721	1 704	2 046	1 510	2 092
3 226	3 869	2 761	2 991	1 996
2 672	8 891	31 172	9 640	1 636

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul

Importul după valoare pe 35 categorii principale

Categoria	1919	1920	1921	1922	1923
1	2	3	4	5	6
TOTAL	3 762,1	9 680,2	12 145,3	12 325,3	19 516,2
1 Animale vii	9,1	2,0	4,8	2,8	1,4
2 Produse animale alimentare	280,7	83,1	171,2	163,1	210,1
3 Blănuri	3,2	7,8	4,9	5,3	33,7
4 Piei şi obiecte din piele	253,9	465,0	642,2	311,0	410,8
5 Lână, păruri	285,3	704,5	1 292,9	879,9	2 096,9
6 Mătase naturală şi lucrări de mătase	92,9	196,4	314,8	169,7	762,9
7 Diverse substanţe animale	75,4	66,4	93,6	59,5	104,4
8 Cereale şi derivatele lor	390,5	95,5	100,4	208,5	248,2
9 Seminţe de plante	1)	1)	1)	1)	1)
10 Uleiuri şi grăsimi vegetale	39,0	16,3	52,9	52,1	140,4
11 Legume, flori, plante	62,0	49,1	130,7	207,4	189,3
12 Fructe, coloniale	233,2	200,0	228,2	492,5	736,6
13 Băuturi	11,6	5,3	1,9	0,7	0,5
14 Zahăr şi zaharicale	184,4	317,1	606,7	425,5	605,8
15 Textile vegetale	1 176,8	2 904,5	3 940,1	3 987,7	5 723,8
16 Lemn şi industrii derivate	39,9	77,5	131,2	233,1	274,3
17 Hârtie şi lucrări de hârtie	83,1	154,1	278,5	195,2	489,6
18 Cauciuc, celuloid	59,6	180,0	290,1	434,3	559,2
19 Ape minerale şi săruri	0,7	5,6	6,9	6,5	9,2
20 Pământuri, pietre	6,6	42,4	115,5	122,8	166,1
21 Sticlărie	28,0	76,8	168,4	169,9	318,2
22 Combustibili minerali	20,0	47,9	64,2	56,0	43,4
23 Fier şi lucrări din fier	185,2	643,5	1 948,7	2 403,8	3 291,1
24 Aparate, maşini, motoare	102,3	201,5	563,7	904,6	1 517,6
25 Vehicule	28,1	111,3	314,5	190,9	450,8
26 Alte metale şi metaloide	2)	2)	2)	2)	2)
27 Jucării	0,6	1,9	7,7	21,9	59,8
28 Instrumente muzicale	0,2	2,5	10,7	8,4	20,5
29 Instrumente optice	3)	3)	3)	3)	3)
30 Ceasornicărie	9,8	8,4	38,5	42,0	107,2
31 Bijuterii	3)	3)	3)	3)	3)
32 Produse chimice şi medicamente	70,6	128,6	268,7	209,2	335,8
33 Parfumerie	9,6	20,2	34,2	24,7	39,4
34 Culori şi lacuri	15,2	74,4	153,7	224,5	351,5
35 Explozivi	4,6	90,6	164,7	121,8	217,6

de produse, în perioada 1919–1944

mil. lei

1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
7	8	9	10	11	12	13	14	15
26 264,7	29 912,9	37 195,3	33 853,0	31 640,2	29 628,0	23 044,1	15 754,6	12 011,3
6,5	14,3	51,6	53,3	10,5	9,0	16,4	6,2	1,3
230,6	195,8	305,8	288,8	297,3	448,9	221,4	182,3	114,8
60,3	122,2	227,3	417,8	412,8	305,5	244,2	182,8	138,0
575,6	776,9	1 145,4	1 472,7	784,5	592,7	508,1	324,8	304,2
2 605,9	2 109,2	2 705,0	3 589,1	2 979,9	2 167,7	1 359,4	853,2	707,6
1 175,1	645,0	686,8	112,0	127,7	165,0	87,2	69,7	55,2
107,1	115,5	159,6	225,8	207,0	187,8	158,0	114,2	75,0
343,9	793,8	464,7	426,3	443,2	893,4	307,5	268,0	144,7
1)	1)	1)	167,6	132,8	85,1	113,9	50,1	40,8
125,5	144,9	154,4	176,2	138,8	118,0	97,0	67,6	46,4
449,0	456,3	529,5	353,0	382,6	316,3	221,8	182,3	161,8
757,5	1 070,0	1043,0	1 101,2	1 106,4	1 123,4	818,2	613,0	569,4
0,4	1,6	1,8	10,4	9,6	10,7	8,4	8,2	3,1
458,0	30,8	12,6	20,6	20,2	17,2	16,9	7,8	2,1
8 537,3	9 915,5	10 679,4	10 073,7	8 622,0	7 639,3	6 678,5	4 462,3	3 949,4
359,0	476,7	476,6	401,7	321,4	248,0	146,8	174,4	90,5
604,3	398,3	449,0	537,6	504,1	517,2	524,3	365,9	268,9
500,2	715,3	1 174,8	931,3	958,3	843,8	740,4	412,0	410,7
10,1	10,1	11,2	9,6	11,9	13,9	8,4	5,9	8,0
243,6	414,7	594,8	511,9	575,6	553,9	476,4	286,9	269,4
282,8	436,6	473,7	224,7	239,4	196,0	161,9	108,7	83,5
75,2	104,8	129,7	344,3	408,5	483,5	300,6	273,4	138,5
5 200,6	5 820,6	7 815,8	4 821,2	4 117,5	5 658,1	3 700,9	2 510,7	1 278,3
1 646,0	1 989,4	4 103,8	3 202,3	3 864,1	4 001,2	2 851,6	1 649,9	1 040,8
716,9	1 648,7	2 253,2	1 588,1	1 863,1	1 509,5	872,5	585,1	233,4
2)	2)	2)	939,5	1 045,9	993,7	870,0	814,5	874,0
65,5	51,5	33,8	47,2	64,1	41,1	40,7	27,6	17,7
22,6	26,3	128,9	304,6	368,8	198,1	138,4	56,9	28,5
3)	3)	3)	85,4	166,8	116,8	100,9	76,3	57,1
95,2	114,0	68,7	88,1	106,0	83,8	77,7	21,9	23,7
3)	3)	3)	62,3	61,6	44,0	41,4	32,3	20,3
477,2	528,1	737,9	665,7	638,0	657,1	606,8	571,0	465,4
72,1	65,0	76,3	71,0	84,6	38,5	48,7	38,0	33,8
356,6	277,1	414,6	490,7	462,7	375,3	373,7	326,4	334,6
104,1	443,9	85,6	36,3	102,5	74,7	105,2	14,3	20,3

Continuare

Categoria	1933	1934	1935	1936	1937
1	16	17	18	19	20
TOTAL	11 741,9	13 208,3	10 847,6	12 637,8	20 284,5
1 Animale vii	1,3	3,1	3,1	6,3	6,7
2 Produse animale alimentare	89,5	70,3	37,0	41,6	93,5
3 Blănuri	104,2	111,5	51,0	69,9	122,1
4 Piei şi obiecte din piele	255,4	241,2	80,2	64,3	272,3
5 Lână, păruri	1 014,4	1 123,8	662,3	730,1	1 245,2
6 Mătase naturală şi lucrări de mătase	68,9	78,6	31,6	47,0	62,5
7 Diverse substanţe animale	74,3	84,6	41,4	49,8	63,6
8 Cereale şi derivatele lor	214,9	76,1	164,8	144,4	168,5
9 Seminţe de plante	47,1	54,4	68,5	31,1	46,4
10 Uleiuri şi grăsimi vegetale	46,2	36,8	24,4	17,2	22,1
11 Legume, flori, plante	174,2	186,5	138,3	181,1	242,7
12 Fructe, coloniale	448,6	503,4	478,9	437,4	592,0
13 Băuturi	3,1	4,7	2,6	1,7	3,0
14 Zahăr şi zaharicale	1,5	1,5	1,0	1,1	2,3
15 Textile vegetale	3 905,0	3.717,1	2 715,1	3 117,8	4 576,0
16 Lemn şi industrii derivate	78,1	83,3	65,7	68,9	98,6
17 Hârtie şi lucrări de hârtie	333,6	351,1	289,1	292,3	342,7
18 Cauciuc, celuloid	372,8	417,6	297,8	337,3	441,5
19 Ape minerale şi săruri	5,7	6,4	4,0	4,4	3,9
20 Pământuri, pietre	281,3	323,2	281,9	301,8	368,1
21 Sticlărie	90,9	94,7	78,7	86,2	133,6
22 Combustibili minerali	105,4	107,3	99,9	110,5	167,8
23 Fier şi lucrări din fier	1 249,8	1 979,4	1 879,4	2 472,8	3 547,5
24 Aparate, maşini, motoare	1 096,2	1 540,3	1 675,6	1 991,6	3 835,9
25 Vehicule	237,7	309,7	265,4	399,3	882,6
26 Alte metale şi metaloide	329,3	435,7	492,9	454,1	1 421,1
27 Jucării	16,0	12,9	3,6	4,6	6,8
28 Instrumente muzicale	23,2	23,5	16,8	21,3	31,5
29 Instrumente optice	99,2	86,3	67,9	157,2	171,8
30 Ceasornicărie	29,7	53,2	27,5	28,6	52,2
31 Bijuterii	22,0	29,1	10,9	16,8	25,8
32 Produse chimice şi medicamente	506,5	594,5	459,0	576,8	670,4
33 Parfumerie	38,1	36,6	25,9	23,7	35,9
34 Culori şi lacuri	358,0	417,1	281,9	303,1	469,1
35 Explozivi	19,8	13,3	23,8	45,7	58,8

tabelul 139 mil. lei

1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
21	22	23	24	25	26	27
18 767,4	22 879,0	27 410,0	30 576,2	44 865,9	93 983,8	42 238,0
9,3	3,1	18,9	9,3	20,3	33,2	82,7
84,7	57,8	35,4	84,8	90,6	57,3	7,1
114,4	109,4	137,9	218,7	354,9	628,0	84,1
175,8	251,2	112,3	199,9	810,5	2 091,1	859,6
882,6	710,5	820,7	849,2	1 784,4	2 457,9	849,5
64,7	76,1	101,1	264,9	649,4	1 057,3	603,4
68,6	61,9	107,1	53,5	98,9	188,5	103,3
213,2	154,2	205,4	236,9	135,5	152,5	305,6
48,6	66,4	76,1	98,1	181,3	379,1	188,9
34,4	29,5	16,6	10,6	23,2	25,0	---
244,4	229,6	376,8	431,0	489,8	962,8	528,3
524,6	532,8	626,7	450,3	454,4	461,8	424,2
4,5	3,0	3.0	1,9	15,8	27,5	1,0
67,4	14,0	2,0	930,6	154,0	3,2	4,9
2848,2	2 948,0	3 104,0	3 924,1	7 575,6	13 979,4	5 841,8
90,7	78,5	75,6	99,0	206,6	201,4	81,6
327,4	396,8	491,7	418,2	804,1	1 500,9	714,3
423,5	380,7	519,0	233,3	742,4	1 059,8	711,8
2,0	20,0	---	0,2	---	0,1	---
379,8	379,0	458,1	455,5	858,1	1 409,7	611,5
109,0	122,9	181,1	180,2	337,9	617,9	313,3
156,1	157,7	253,7	225,1	1 464,0	1 391,8	1 216,5
4 060,1	6 762,7	6 420,9	5 338,4	9 959,9	12 465,5	7 528,4
3 557,7	4 339,3	4 765,5	3 679,8	5 420,0	12 698,2	6 659,0
1 455,5	1 766,8	2 895,4	1 554,5	1 227,5	4 104,0	3 217,7
1 476,1	1 739,3	3 487,4	8 215,7	6 380,6	30 479,4	8396,7
5,3	5,0	6,0	13,7	55,9	73,7	28,5
25,0	30,9	30,2	49,6	45,7	175,1	93,8
170,3	117,0	239,2	331,8	401,5	439,7	304,9
52,2	35,7	69,7	121,4	228,6	246,3	179,6
21,4	20,2	30,0	34,7	154,2	511,6	219,9
620,2	756,0	1 251,9	1 165,1	2 338,4	2 393,6	1 468,7
33,3	41,2	43,8	54,9	73,1	97,8	56,4
373,2	390,1	389,5	465,4	1 234,7	1 521,2	499,9
35,2	47,7	58,0	175,4	84,5	87,7	45,6
Import şi reexport			0,5	0,6	3,8	5,5

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTE: Vezi notele de la tabelul 134.

IMPORTUL PRINCIPALELOR PRODUSE INDUSTRIALE, GRUPATE PE RAMURILE PRODUCȚIEI

Tabelul 140

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie alimentară, în perioada 1865–1915

tone

Anii	Zahăr	Uleiuri vegetale	Conserve	Paste făinoase	Tutun	Scrobeală	Bere
1	2	3	4	5	6	7	8
1865	4 507	812	---	17	4	99	95
1866	4 497	791	---	18	19	80	71
1867	4 325	1 209	---	6	41	70	114
1868	3 641	1 663	1	11	66	46	225
1869	---	---	---	---	---	---	---
1870	---	---	---	---	---	---	---
1871	6 349	1 028	34	52	114	287	407
1872	5 074	1 429	98	55	415	2	394
1873	5 472	1 679	32	106	51	231	468
1874	5 199	1 842	96	32	182	302	868
1875	5 859	2 115	120	---	128	370	460
1876	3 735	1 773	94	88	68	240	305
1877	5 381	1 511	294	853	236	199	196
1878	6 936	2 533	223	252	201	463	371

Continuare *tabelul 140*

1	2	3	4	5	6	7	8
1879	---	---	---	---	---	---	---
1880	5 667	3 041	253	268	2 242	311	601
1881	6 444	3 135	342	344	313	320	880
1882	7 684	3 297	265	302	375	369	751
1883	9 892	4 992	370	604	487	530	482
1884	9 599	4 270	215	459	380	374	418
1885	7 918	4 661	133	273	449	408	379
1886	10 284	4 169	120	315	467	275	176
1887	10 410	3 570	160	145	1 469	457	66
1888	9 356	3 909	198	74	1 570	417	57
1889	10 977	4 455	200	54	399	412	61
1890	12 324	1 681	197	49	483	357	84
1891	12 316	5 453	443	49	350	383	101
1892	12 156	5 076	447	38	363	243	84
1893	16 574	5 595	574	82	576	186	22
1894	16 324	5 693	283	53	707	157	23
1895	16 552	4 161	353	45	178	186	15
1896	15 407	4 305	439	33	559	228	10
1897	15 230	4 447	387	34	477	211	12
1898	16 597	6 264	397	43	595	258	20
1899	9 337	4 378	325	26	686	187	14
1900	4 709	3 779	261	34	524	212	14
1901	590	4 711	267	---	378	190	---
1902	542	4 310	259	---	280	168	---
1903	218	5 504	256	26	934	174	5
1904	184	4 055	288	30	1 041	134	14
1905	245	5 052	377	5	1 785	182	5
1906	331	6 245	939	35	1 589	166	15
1907	126	5 811	1 102	50	1 324	140	23
1908	155	7 018	---	50	455	187	---
1909	289	4 064	399	63	396	182	48

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 140*

1	2	3	4	5	6	7	8
1910	460	5 646	391	72	347	185	31
1911	749	6 232	1 060	114	385	430	9
1912	691	6 999	572	117	112	406	7
1913	1 158	5 553	559	196	535	288	13
1914	5 742	5 101	679	110	548	269	5
1915	1 589	2 154	245	32	277	46	2

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTE: **ZAHĂR**

1865–1873 – zahăr + candel

1874–1876 – zahăr brut + zahăr rafinat + candel

1877–1887 – zahăr rafinat, în căpățâni, în bucăți + zahăr brut + zahăr brut nerafinat și siropuri de zahăr + melasă, glucoză de feculă sau de fructe

1888–1889 – zahăr rafinat, în căpățâni, în bucăți sau praf, zahăr candel + zahăr brut și siropuri de zahăr + melase

1890–1898 – zahăr rafinat, în căpățâni, în bucăți sau praf, zahăr candel, soluție de zahăr + zahăr brut și casonadă, siropuri de zahăr + melase + glucoză de fructe

1899–1905 – zahăr rafinat, în căpățâni, în bucăți sau praf, zahăr brut, melase, zahăr candel, glucoză de feculă sau fructe, siropuri de zahăr

1906–1915 – zahăr brut + glucoză de feculă sau fructe + siropuri brute de rafinărie + zahăr rafinat sub orice formă + candel

ULEIURI VEGETALE

1865–1879 – untdelemn + ulei din semințe

1880–1885 – untdelemn (ulei de măsline), ulei comestibil de tot felul, uleiuri vegetale pentru industrie, ulei de rapiță, ulei de in și altele

1886–1892 – uleiuri vegetale de tot felul afară de cele volatile

1893–1915 – ulei de rapiță, in, cânepă, sămânță de bumbac, ricin, arahidă, mac, jir, floarea soarelui și alte uleiuri și grăsimi vegetale, ulei de palm pentru fabricarea stearinei, ulei de măsline, de tahân

CONSERVE (carne, pește, legume)

1865–1873 – conserve de carne și pește

1874–1876 – conserve de legume + conserve de carne + bulion și extract de carne + conserve de pește + mezeluri diverse

1877–1886 – conserve de carne și vânat + bulion și extract de carne + conserve de legume

1886–1892 – conserve de carne, de vânat, de pește, stacoji, stridii și altele, în grăsime, în untdelemn, oțet + bulion și extract de carne + castraveți și alte legume precum și ciuperci conservate fie în butoaie sau în cutii de tinichea

1893–1915 – conserve de legume în butoaie sau în cutii de tinichea, în sticlă, în orice fel de vase și forme + salamuri, altă cârnățărie, conserve de carne în orice ambalaj ermetic, conserve de vânat, pastete de vânat de păsări, de ficați, extract de carne, bulion de carne, sardele, stacoji, conserve de pește în cutii ermetice, sardele rusești, conserve de stridii

PASTE FĂINOASE

1865–1875 – macaroane

1876–1879 – griș, fidea, macaroane + arpacaș, sorgo, paste de supă

1880–1905 – paste făinoase zise de Italia, glutinuri granulate, grișuri și crupe

1906–1915 – macaroane, fidea, paste făinoase, făinuri pentru alimentarea copiilor

TUTUN

1865–1878 – tutun + țigări Havana, tabac + țigarete
1880–1889 – tutunuri în foi și fabricate sub orice formă
1890–1915 – tutunuri în foi, țigări și țigarete, orice tutunuri fabricate

SCROBEALĂ

1865–1883 – scrobeală
1884–1915 – scrobeală albă

BERE

1865–1888 – bere în orice fel de vase + bere în butoaie și urcioare
1889–1915 – bere în butoaie + bere în butelii sau urcioare

Tabelul 141

Importul, după cantitate a principalelor produse de industrie alimentară, în perioada 1919–1940

tone

Anii	Uleiuri vegetale	Conserve	Tutun
1	2	3	4
1919	2 882	5 431	91
1920	637	1 509	34
1921	2 706	1 491	298
1922	2 071	797	1 643
1923	2 735	1 000	98
1924	2 527	2 231	3 520
1925	2 823	722	---
1926	2 790	1 098	---
1927	2 977	691	286
1928	2 485	76	370
1929	2 348	62	252
1930	2 162	52	84
1931	1 649	43	105
1932	1 238	52	121
1933	1 522	48	156
1934	1 333	58	86
1935	680	63	107
1936	496	64	123
1937	363	52	301
1938	980	---	328
1939	591	---	233
1940	245	---	231

SURSE : Vezi sursele de la tabelul 129.

BCU IASI UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 142

Importul după valoare a principalelor produse de industrie alimentară, în perioada 1865–1915

mii lei

Anii	Zahăr	Uleiuri vegetale	Conserve	Paste făinoase	Tutun	Scrobeală	Bere
1	2	3	4	5	6	7	8
1865	4 038	1 081	---	17	91	69	36
1866	4 029	1 054	---	18	498	56	27
1867	3 875	1 611	---	6	1 057	49	43
1868	3 262	2 215	8	11	1 707	32	85
1869	---	---	---	---	---	---	---
1870	---	---	---	---	---	---	---
1871	5 689	1 369	202	52	2 950	200	154
1872	4 546	1 903	331	55	10 776	1	149
1873	4 903	2 236	190	106	4 715	161	177
1874	4 658	2 453	414	32	3 312	211	328
1875	5 250	2 817	586	---	1 500	258	174
1876	3 344	2 303	535	88	6 126	167	112
1877	4 821	2 013	1 643	853	3 734	139	74
1878	6 175	4 172	1 339	252	---	324	149
1879	---	---	---	---	---	---	---
1880	5 078	4 935	976	268	2 955	218	223
1881	5 778	4 122	735	258	1 747	224	450
1882	6 900	4 259	559	226	2 253	259	381
1883	8 854	6 542	1 072	453	1 634	371	248
1884	8 605	5 317	599	344	2 976	262	213
1885	7 093	5 713	381	280	2 426	285	193
1886	9 618	3 589	344	236	2 106	192	93
1887	10 410	3 570	526	109	8 816	320	39
1888	9 282	3 909	603	56	2 583	292	34

1	2	3	4	5	6	7	8
1889	10 840	4 455	595	40	1 892	288	36
1890	12 150	1 681	588	37	3 119	250	---
1891	1 402	5 798	1 311	37	1 958	267	---
1892	7 254	6 476	1 316	29	1 470	170	54
1893	9 856	6 971	1 707	61	3 458	130	21
1894	16 258	7 244	838	40	4 242	110	20
1895	8 245	4 607	1 047	36	1 069	93	14
1896	7 669	4 863	1 115	26	2 795	114	7
1897	7 572	4 963	975	27	2 383	105	9
1898	8 258	6 612	1 001	34	2 976	129	13
1899	4 659	4 685	830	21	3 431	94	10
1900	2 335	3 961	---	---	2 620	---	---
1901	---	5 357	638	---	1 891	---	---
1902	---	4 547	---	---	1 399	---	---
1903	76	5 737	541	21	4 669	87	4
1904	67	4 374	608	24	5 204	67	8
1905	90	5 237	798	3	2 602	91	3
1906	121	5 421	1 566	29	8 039	129	10
1907	36	5 182	1 848	41	6 698	110	15
1908	44	5 873	---	46	2 462	145	---
1909	88	3 630	366	58	2 083	140	26
1910	135	4 916	408	63	1 869	143	17
1911	207	4 902	1 486	95	2 106	342	7
1912	189	5 802	582	91	749	317	5
1913	355	4 549	606	161	2 562	229	8
1914	1 424	4 174	1 054	84	2 946	212	3
1915	871	3 905	923	111	2 865	68	2

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul 143

Importul după valoare a principalelor produse de industrie alimentară, în perioada 1919–1940

mil. lei

Anii	Uleiuri vegetale	Conserve	Tutun
1	2	3	4
1919	39,0	118,4	6,1
1920	16,3	35,0	3,0
1921	52,9	58,5	43,6
1922	52,1	38,9	246,8
1923	140,4	121,2	15,0
1924	125,6	150,4	196,0
1925	141,9	59,3	---
1926	154,4	115,3	---
1927	149,8	72,3	54,3
1928	118,9	219,0	85,1
1929	100,7	165,2	41,7
1930	84,4	121,2	26,0
1931	58,9	79,9	25,1
1932	40,2	70,2	18,9
1933	41,2	61,3	27,3
1934	32,7	85,6	12,1
1935	22,3	144,5	18,8
1936	14,9	129,3	18,6
1937	17,3	107,6	59,4
1938	32,0	---	58,5
1939	21,1	---	36,5
1940	14,4	---	54,8

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul 144

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a pielăriei, în perioada 1865–1915

tone

Anii	Piei crude uscate, destinate tăbăcăriei[1]	Piei tăbăcite groase, tălpi[2]	Piei tăbăcite subțiri[3]	Încălțăminte[4]	Confecții de piele[5]
1	2	3	4	5	6
1865	591	---	---	57	30
1866	533	---	---	56	35
1867	915	---	---	36	31
1868	937	---	---	42	34
1869	---	---	---	---	---
1870	---	---	---	---	---
1871	368	18	---	94	29
1872	14	850	---	125	32
1873	890	---	---	92	28
1874	124	684	3	100	27
1875	111	775	3	121	15
1876	67	508	41	177	101
1877	136	1 002	62	387	55
1878	104	1 207	182	423	428
1879	---	---	---	---	---
1880	115	835	126	281	317
1881	515	1 570	161	362	712
1882	493	1 468	137	442	374
1883	385	1 696	155	498	437
1884	188	1 243	105	473	310
1885	96	1 034	111	397	239
1886	90	979	155	302	183
1887	196	769	179	335	115
1888	226	486	184	278	98
1889	545	467	155	318	110
1890	1 464	482	230	294	136

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1	2	3	4	5	6
1891	2197	661	267	373	586
1892	1 341	273	271	115	86
1893	1 893	268	333	228	128
1894	2 540	272	278	197	129
1895	341	102	248	112	79
1896	1 902	205	343	122	122
1897	2 743	197	328	128	115
1898	3 132	210	351	99	51
1899	1 297	115	233	94	126
1900	318	55	193	37	68
1901	2 325	153	341	47	92
1902	3 195	218	324	52	125
1903	2 028	137	274	47	124
1904	1 388	110	243	36	128
1905	1 336	153	299	29	134
1906	3 770	342	247	43	178
1907	3 182	313	235	47	157
1908	3 840	317	235	47	143
1909	2 460	304	288	46	149
1910	2 916	300	274	59	189
1911	4 368	359	405	93	261
1912	3 545	507	351	125	299
1913	3 106	463	262	167	304
1914	3 103	362	248	200	242
1915	51	51	143	86	34

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTE: [1] **PIEI CRUDE USCATE, PIEI UMEDE, DESTINATE TĂBĂCĂRIEI**

1865–1871 – piei – considerate la piei crude

1872–1876 – piei neargăsite de vite, de oi, piei neargăsite diverse şi piei diverse de îmblănit

1877–1886 – piei brute, piei de vite cornute mari, crude, uscate sau sărate

1887–1915 – piei de bivol, de bou, crude sărate cu sau fără păr + piei de viţel + piei de oaie, de miel, de capră, de ied, crude sărate cu sau fără păr + piei de cal, de porc + orice alte piei fără blană, toate acestea crude, sărate + piei uscate

[2] PIEI TĂBĂCITE GROASE

1871 – Sursa indică „piei tăbăcite"; fără altă indicație–au fost trecute la „piei tăbăcite groase"

1872 – Sursa indică „piei lucrate"–au fost trecute la „piei tăbăcite groase"

1874–1890 – piei de orice fel pentru tălpi, toval, piei de bou sau de vacă întregi zise toval, teletin, iuft de bou, de vacă, de cal

1891–1905 – orice fel de piei tăbăcite de vite mari

1906–1915 – piei tăbăcite + crupoane tăbăcite + piei tăbăcite vite mari

[3] PIEI TĂBĂCITE SUBȚIRI

1865–1877 – iuft de vițel, de capră, piele de căprioară, piele de vițel zisă „de vacs", piele fină de căprioară zisă „castor", piele de ied

1878 – piei fine precum: colorate, bătute, lustruite, aurite

1880–1885 – piei fine + peticărie de tot felul pregătită

1886–1891 – iuft de vițel zisă vacs cu sau fără căpățână, naturală sau înnegrită, saftian de capră, marochin negru sau colorat, piele de căprioară cu sau fără lustru

1892 – orice fel de piei tăbăcite vite mici cu sau fără căpățână, piele de căprioară zisă castor, de ied glacé, de mânuți, de vițel glacé de lac etc.

1893–1905 – piei tăbăcite vite mici + piei fine

1906–1915 – piei tăbăcite vite mici + piei fine

[4] ÎNCĂLȚĂMINTE

1865–1875 – încălțăminte bună + încălțăminte ordinară

1876–1877 – încălțăminte (cizme și pantofi de piele comună + cizme, botine, pantofi + încălțăminte de dame de stofe, de mătase)

1880–1892 – încălțăminte de tot felul din piele, din orice fel de stofe pe deplin confecționată sau numai croită

1893–1899 – încălțăminte (ghems, chevreau, alte piei vite mici) + încălțăminte piei fine, încălțăminte (piele cu pâslă ori stofă, bumbac) toval, tovălaș, iuft, teletin, vax

1900–1905 – încălțăminte pe deplin confecționată sau numai croită din piele de iuft cadrilat creț sau neted, de toval, tovălaș creț, cadrilat sau neted, de teletin, de vax, de saftian, de marochin și de spalt + încălțăminte de orice alte piei pe deplin confecționată sau numai croită + încălțăminte de orice fel de stofă brodată sau nu

1906–1915 – încălțăminte (toval, tovălaș, iuft, teletin, vax) + încălțăminte (ghems, chevreau, alte piei vite mici) + încălțăminte (piei fine) + încălțăminte (piele cu pâslă, oristofă, bumbac etc)

[5] CONFECȚII DE PIELE

1865 – mănuși + curelărie + cojocărie groasă + cojocărie subțire + saci de voiaj

1866–1873 – geamantane + mănuși + curelărie + cojocărie + cojocărie groasă + chimire + portofele + saci de voiaj

1874–1877 – cojocărie fină + curelărie + hamuri + șelărie + mănuși + portofele + cojocărie groasă

1878 – obiecte din piele ordinare: lucrări de cizmar, șelar etc + lucrări de piele fină

1878–1893 – obiecte din piele ordinare: lucrări de cizmar, șelar, curelar, cufărar de piele ordinară + lucrări de piele fină + mănuși de piele de tot felul

1894–1901 – hamuri, diverse obiecte fabricate din piei, curele, portmonee, mănuși

1902–1905 – hamuri și șele de tot felul cu accesoriile lor + obiecte diverse de piele + curele plate sau rotunde pentru transmisiuni având cele două capete împreunate sau nu + obiecte de piele fină + obiecte diverse de călătorie + mănuși de piele militărești

1906–1915 – curele transmisiune, hamuri, obiecte diverse fabricate din piele, curele, portmonee + mănuși

Tabelul 145

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a pielăriei, în perioada 1919–1940

tone

Anii	Piei crude, uscate, umede	Piei tăbăcite		Încălțăminte	Confecții	Blănuri
		groase	subțiri			
1	2	3	4	5	6	7
1919	214	599	150	679	159	18
1920	383	2 266	221	738	308	56
1921	1 281	2 675	359	991	334	43
1922	266	479	348	307	219	24
1923	446	285	241	220	185	41
1924	922	226	339	384	186	61
1925	691	261	261	380	186	86
1926	2 748	333	333	302	159	90
1927	10 636	102	295	261	173	69
1928	2 055	383		142	133	137
1929	2 933	277		53	135	124
1930	2 905	262		53	87	121
1931	2 922	175		59	93	107
1932	6 870	199		11	44	102
1933	4 425	170		11	62	80
1934	3 534	147		7	57	79
1935	441	175		3	15	37
1936	238	140		2	18	34
1937	3 280	197		2	26	54
1938	2 674	46		---	16	42
1939	2 029	46		75	25	29
1940	2 218	45		36	5	19

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul 146

Importul după valoare a principalelor produse de industrie a pielăriei, în perioada 1865–1915

mii lei

Anii	Piei crude, uscate, umede destinate tăbăcăriei	Piei tăbăcite groase, tălpi	Piei tăbăcite subțiri	Încălțăminte	Confecții de piele[1]
1	2	3	4	5	6
1865	2 015	---	---	1 392	1 195
1866	1 820	---	---	1 360	1 365
1867	3 121	---	---	885	1 229
1868	3 197	---	---	1 012	1 338
1869	---	---	---	---	---
1870	---	---	---	---	---
1871	1 256	86	---	2 275	1 138
1872	47	4 076	---	3 047	1 275
1873	3 036	---	---	2 236	1 094
1874	422	3 280	36	2 420	1 048
1875	379	3 719	32	2 936	581
1876	170	2 675	479	4 011	3 432
1877	464	4 806	748	9 411	2 165
1878	311	7 245	5 461	12 701	20 409
1879	---	---	---	---	---
1880	346	5 009	2 931	8 340	11 797
1881	772	10 988	3 388	11 586	17 576
1882	914	10 275	3 364	14 138	7 226
1883	696	11 871	3 755	15 993	8 459
1884	373	8 703	2 574	15 130	5 775
1885	191	7 239	2 753	12 705	4 201
1886	168	5 295	2 697	9 514	3 658
1887	294	3 075	1 791	8 376	2 905

1	2	3	4	5	6
1888	340	1 946	1 839	6 956	4 270
1889	818	1 868	1 549	7 943	3 451
1890	2 195	1 927	2 303	7 354	3 999
1891	3 296	2 640	2 807	9 313	3 394
1892	2 012	1 093	2 876	2 858	1 963
1893	2 840	1 070	3 543	5 253	2 360
1894	3 810	1 276	4 385	5 454	1 849
1895	511	479	4 282	3 296	1 488
1896	2 852	921	4 916	3 166	2 348
1897	4 115	888	4 648	3 258	2 218
1898	4 698	944	5 047	2 603	2 637
1899	1 946	518	3 493	2 496	2 311
1900	477	246	2 874	847	639
1901	3 487	690	5 071	1 274	2 029
1902	5 014	979	---	---	---
1903	3 230	615	4 350	1 018	1 981
1904	2 196	494	3 706	752	1 534
1905	2 054	686	4 963	589	1 383
1906	6 491	1 941	4 050	867	1 701
1907	5 388	1 739	3 675	911	1 465
1908	6 165	2 097	3 819	924	2 319
1909	3 933	1 829	4 512	897	2 130
1910	4 542	1 661	4 628	1 179	2 562
1911	7 039	3 185	6 697	2 097	2 522
1912	6 184	4 353	5 764	2 756	3 902
1913	4 954	4 243	4 573	3 976	3 354
1914	5 023	4 437	4 491	4 753	2 928
1915	152	950	3 616	2 861	1 626

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTĂ: [1] Cuprinde şi blănuri.

Tabelul 147

Importul după valoare a principalelor produse de industrie a pielăriei, în perioada 1919–1940

mil. lei

Anii	Piei crude, uscate, umede	Piei tăbăcite		Încălțăminte	Confecții	Blănuri
		groase	subțiri			
1	2	3	4	5	6	7
1919	1,7	102,2	37,3	91,8	19,7	3,2
1920	4,7	189,9	85,2	144,0	40,3	7,8
1921	25,6	247,9	110,5	197,5	59,8	4,9
1922	6,1	63,9	114,4	59,3	52,5	5,3
1923	20,3	113,9	138,2	71,7	69,9	33,7
1924	73,9	102,9	179,2	116,0	92,3	60,3
1925	58,1	120,7	120,7	109,7	60,8	122,1
1926	209,2	196,7	196,7	166,6	80,4	277,3
1927	784,7	32,1	295,5	125,6	159,2	140,3
1928	200,7	333,4		153,2	99,3	411,9
1929	201,1	241,5		64,3	88,1	304,6
1930	173,4	212,7		57,0	66,0	242,4
1931	104,3	127,9		47,9	45,7	189,5
1932	156,0	115,1		9,5	24,5	137,0
1933	131,8	93,2		6,7	23,7	104,0
1934	127,5	89,2		4,0	20,2	111,4
1935	22,4	50,7		2,1	6,2	51,0
1936	15,2	27,2		2,1	7,0	69,7
1937	196,4	61,1		3,5	11,6	122,1
1938	232,0	42,4		---	6,4	112,9
1939	213,0	49,9		26,7	29,7	107,6
1940	313,6	61,2		4,4	4,8	132,6

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul 148

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie textilă, în perioada 1865–1915

tone

Anii	Bumbac puf	Lână	In, cânepă, iută	Fire de bumbac	Fire de lână	Fire de in, cânepă, iută	Țesături de bumbac	Țesături de lână	Țesături de in, cânepă, iută	Țesături de mătase	Tricotaje de lână, bumbac	Confecții diverse	Pălării
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1865	1 467	---	---	158	---	399	1 503	483	6	19	12	206	7
1866	1 964	9	---	144	---	379	1 330	580	6	20	64	261	6
1867	1 624	4	---	165	---	291	1 414	435	6	23	53	318	8
1868	1 917	3	---	169	---	435	1 851	616	28	34	34	343	10
1869	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
1870	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
1871	365	3	---	375	---	393	1 245	603	702	15	16	133	13
1872	1 352	3	---	430	---	---	1 658	831	140	22	26	389	14
1873	938	1	---	903	9	359	1 364	684	93	16	23	444	11
1874	1 730	31	---	513	3	494	1 751	806	995	12	93	258	14
1875	1 083	18	---	641	7	471	1 747	677	468	4	136	248	10
1876	935	11	---	1 077	30	792	1 841	728	844	3	91	259	11
1877	279	3	---	2 579	17	564	3 292	1 312	3 136	8	139	611	1
1878	161	40	88	3 033	53	308	5 130	1 381	2 417	---	81	1	10
1879	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
1880	278	6	81	2 868	48	1 044	3 784	1 917	1 166	14	34	1 188	54
1881	370	7	121	3 599	89	1 191	4 565	2 135	1 862	19	41	1 400	49
1882	360	19	111	2 709	55	1 204	3 541	1 576	1 565	14	40	1 249	76
1883	506	9	155	4 005	88	1 567	5 290	1 909	4 517	104	384	1 159	89
1884	377	93	164	4 653	67	1 252	2 623	1 782	1 915	41	309	1 130	2
1885	323	26	195	5 044	77	1 315	2 461	1 940	2 263	39	302	804	2
1886	380	70	347	5 041	65	946	4 039	916	2 720	33	190	130	56
1887	385	26	549	3 948	79	1 084	6 392	2 136	2 863	71	43	359	101
1888	430	16	952	4 177	80	915	5 090	2 059	2 942	75	203	496	114

tone

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1889	588	36	782	4 775	72	796	7 032	2 573	3 043	92	128	486	139
1890	491	60	1 024	4 821	97	957	5 745	2 105	4 022	112	24	363	---
1891	694	146	1 112	5 558	51	1 380	6 658	966	5 328	81	281	87	176
1892	558	326	1 019	5 014	95	833	6 328	2 212	2 634	97	258	324	88
1893	529	715	1 093	5 750	146	1 277	6 333	2 079	4 067	30	327	467	116
1894	559	527	769	4 329	146	1 191	6 822	2 270	3 488	30	295	463	146
1895	547	395	681	4 853	109	894	4 994	1 568	2 262	39	222	368	---
1896	594	524	693	5 577	157	1 085	9 101	2 096	3 162	37	315	446	---
1897	516	618	763	6 004	167	1 828	7 889	2 001	4 029	39	268	411	---
1898	721	755	773	8 324	156	2 135	7 146	1 945	4 292	49	252	448	---
1899	342	539	434	5 936	169	1 231	6 693	1 759	2 505	37	232	379	---
1900	334	476	372	3 734	121	913	3 708	927	1 616	26	135	223	---
1901	611	620	539	5 990	182	1 593	8 499	1 847	2 985	36	229	367	---
1902	736	728	609	7 505	234	2 356	9 391	2 264	6 537	40	239	479	---
1903	724	1 001	541	6 201	230	2 205	6 758	1 958	3 560	34	217	410	---
1904	576	663	424	6 632	236	2 176	7 629	2 204	2 804	35	205	384	48
1905	646	419	521	7 557	221	2 338	7 887	2 881	4 316	36	235	358	37
1906	1 639	1 036	700	8 849	289	1 878	9 397	528	6 227	68	319	647	55
1907	1 919	968	757	9 479	271	2 838	8 459	2 329	5 809	44	296	873	76
1908	1 436	1 124	1 048	10 909	320	2 028	7 487	2 292	6 536	61	304	818	53
1909	1 317	1 181	1 138	9 343	271	2 373	6 838	1 764	5 310	54	231	711	51
1910	1 262	1 127	935	8 467	298	2 357	7 140	2 121	7 656	70	224	761	58
1911	1 663	1 863	837	11 836	453	3 296	10 210	3 034	7 260	94	292	1 145	---
1912	2 121	2 368	752	14 030	467	3 578	12 849	3 144	10 907	89	309	1 287	93
1913	1 398	1 875	684	10 480	359	2 562	5 666	1 730	6 085	79	236	805	56
1914	1 660	1 787	691	8 991	335	3 994	7 500	2 007	8 261	80	288	897	69
1915	---	1 057	---	2 190	x	1 279	3 844	747	2 452	90	210	580	

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTE: BUMBAC PUF – bumbac netors

1865–1873 – bumbac netors + bumbac puf.

1874–1879 – bumbac brut şi vată

1880–1892 – bumbac brut + bumbac pieptănat şi dărăcit + vată şi scamă

1893–1905 – bumbac brut sau în puf + bumbac dărăcit sau pieptănat + rămăşiţe de bumbac pentru curăţarea maşinilor

1906–1915 – bumbac brut sau în puf + bumbac dărăcit sau pieptănat + resturi şi descămări de bumbac + vată albă + vată colorată

LÂNĂ

1865–1882 – lânuri de orice fel nespălate + lânuri spălate dar nepieptănate + lânuri felurite, pieptănate, naturale sau vopsite

1883–1892 – lânuri de orice fel nespălate + lânuri spălate dar nedăracite, nici pieptănate + lânuri felurite, dărăcite, pieptănate, naturale sau vopsite

1893–1905 – lânuri brute nespălate + lânuri brute spălate + lânuri pieptănate

1906–1915 – lânuri brute nespălate + lânuri brute spălate + lânuri pieptănate, zdrenţe de lână, lână artificială

IN, CÂNEPĂ, IUTĂ

1865–1868 – in + cânepă

1871–1876 – cânţi + cânepă +in

1877–1905 – cânepă verde, uscată sau topită dar nemeliţată, cânepă meliţată, cânepă meliţată, pieptănată, in meliţat dar nepieptănat, in pieptănat

1906 -1915 iută brută, cânepă, in în orice stare inclusiv meliţată + cânepă de orice fel pieptănată + in de orice fel pieptănat

FIRE DE BUMBAC

1865–1876 – bumbăcel + aţă + arnici

1878–1892 – torturi de bumbac pieptănate neînălbite sau înălbite + torturi de bumbac răsucite înălbite sau neînălbite + torturi de bumbac vopsite

1893–1905 – torturi de bumbac într-un fir, neînălbite, nevopsite, idem albite + torturi de bumbac dintr-un singur fir vopsite sau imprimate + torturi de bumbac din două sau mai mute fire răsucite simplu, nealbite, nevopsite, idem albite, idem vopsite sau imprimate, idem mercerizate + fire de bumbac nevopsite, pregătite pentru cusut în gheme, cartele sau mosoare, idem în jurubiţe sau sub orice formă pentru mercerie

1906–1915 – torturi + fire de bumbac vopsite, mercerizate, pregătite pentru cusut în gheme, cartele sau mosoare, idem pregătite pentru mercerie + fire de bumbac răsucite, nealbite, nevopsite pe sul. ţevi cu urzeală gata pentru război, aceleaşi albite, aceleaşi vopsite sau imprimate, aceleaşi mercerizate

FIRE DE LÂNĂ

1865–1879 – aţă de lână albă şi colorată

1880–1891 – torturi de lână de tot felul

1893–1905 – tort de lână nevopsit într-un fir + tort de lână într-un fir albit sau vopsit + tort de lână nevopsit în două fire + tort de lână albit sau nevopsit în două fire + tort de lână nevopsit în trei fire sau mai multe + torturi de lână albite sau vopsite în trei sau mai multe fire

1906–1915 – tort de lână nevopsit într-un fir + tort de lână într-un fir albit sau vopsit + tort de lână nevopsit în două fire + tort de lână albit sau nevopsit în două fire + tort de lână nevopsit în trei fire sau mai multe + torturi de lână albite sau vopsite în trei sau mai multe fire

FIRE DE IN, CÂNEPĂ, IUTĂ

1865–1871 – sforărie

1872–1875 – aţă de in şi de cânepă + frânghii + sfoară şi obiecte de sfoară

1876–1891 – fire de in şi de cânepă simple neînmlăbite sau vopsite + fire (aţă) de in, de cânepă răsucite neînălbite + fire iută, abaca neînălbite + fire iută, abaca înălbite + otgoane, frânghii + sfoară de orice grosime

1892–1915 – torturi (fire) de iută, de abaca, de formium-tenax, de aloes şi de alte asemenea textile neînălbite, înălbite sau vopsite + fire de in şi de cânepă simple neînmlăbite sau vopsite + fire (aţă) de in, de cânepă răsucite neînălbite +torturi (fire) de in şi de cânepă simple neînălbite sau vopsite + aţă de cusut de cânepă sau de in înălbită sau nu, vopsită sau nu + sfoară de cânepă, de in, de tei, de iută, de abaca de formium-tenax, de aloes şide alte textile vegetale, neînălbite, înălbite, vopsite sau cătrănite, căpestre, guri de ham şi chingi, plăşi, năvoade şi asemenea

ŢESĂTURI DE BUMBAC

1865–1872 – cit, basmale, băsmăluţe, testemele, stambă, zăbranic, organtin, pânză subţire, pânză groasă, tifon, broderii, transparente, tulpane, fitiluri de lampă, marchitănie ordinară, plăpumi saltele, tactile, plocate, materii de aţă felurite, materii de bumbac

1873–1876 – basmale + băsmăluţe + chembrică + demicoton + dril + cituri + feţe de masă şi şerveţele + organtin + pânză de casă + pânză subţire + pânză groasă + pichet + stambă + tifon + tulpan

1878–1891 – ţesături de bumbac ordinare, fitiluri ţesute, fileuri şi chingi + ţesături de bumbac semifine, ţesături catifelate + ţesături de bumbac extrafine

1892–1905 – ţesături de bumbac neînălbite, nevopsite, neapreţate, nefasonate + ţesături de bumbac albe sau vopsite într-o singură culoare, prin orice fel de procedeu, însă numai în urma ţesutului lor, apretate sau nu, fasonate sau nu, afară de ţesăturile uşoare şi de catifele de bumbac + ţesături de bumbac + ţesături de bumbac ţesute din fire vopsite într-una sau mai multe culori, ţesături de bumbac

1906–1915 – ţesături de bumbac de orice fel, nealbite, nevopsite + ţesături de bumbac de orice fel albite + ţesături de bumbac vopsite într-o singură culoare + ţesături de bumbac imprimate sau vopsite în două sau mai multe culori

ŢESĂTURI DE LÂNĂ

1865–1870 – bariţe, covoare, postav, aba, dimie, glugi, pâslă, materii felurite, lânuri feţe

1871–1873 – lânuri feţe + bariţ + damasc + covoare + postav + aba + dimie + glugi + poplin + boccele de lână şi de damasc

1874–1879 – bariţ şi zăbranice + materii felurite de lână + pâslă şi pături + postavuri + abale şi zeghii + caşmir + merinos + stofe de lână şi bumbac amestecat + stofe de mobile

1880–1891 – ţesături de lână ordinare (pături, postavuri, aba, zeghe, dimie + postavuri şi alte ţesături analoage cu postavurile, ţesături de lână altele decât cele desemnate, afară de şaluri şi dantele + pâsle de tot felul

1892–1905 – ţesături de lână + covoare de lână curată

1906–1915– ţesături de lână + stofe împletite de lână, ţesături şi stofe de păr de cămilă + cupoane până la maximum 7 m din ţesături şi stofe + covoare

ŢESĂTURI DE IN, CÂNEPĂ, IUTĂ

1865–1876 – pânzărie groasă (ţoluri, saci)

1880–1905 – pânză de iută de tot ordinară şi saci de asemenea pânză + ţesături de diferite textile vegetale (iută, abaca, aloes, formium-tenax şi alte asemenea) neînălbite, înălbite sau colorate + pânză de cânepă sau de in de orice calitate, simplă sau ţesută în culori, vărgată neînălbită sau înălbită + driluri de orice fel neînălbite, vopsite sau ţesute în culori + pânză de cânepă sau de in înălbită sau vopsită de orice calitate + pânză simplă imprimată de orice calitate precum şi basmale cu desenuri imprimate în fâşii conţinând mai multe bucăţi; pânzărie de masă şi de toaletă neînălbită, înălbită sau vopsită, imprimată, fasonată sau damascată + batist şi linon

1906–1915 – pânză de iută nealbită, nevopsită cu urzeală şi bătătură în pătrat de 2 cm ... + covoare, preţuri de iută, cocos şi altele vopsite, imprimate sau nu, ţesături de iută în amestec cu alte fibre textile vegetale în care predomină iuta 80 % sau mai mult

ŢESĂTURI DE MĂTASE

1865–1873 – boccele + catifea + plisă + stofe + marţanderie + mătăsuri felurite

1874–1877 – batiste de mătase + atlasuri + catifele + crep, tul şi blondă + stofe de mobilă + stofe diverse de mătase + pânză de borangic + panglici

1878–1892 – stofe de mătase simple + stofe de mătase fasonate, crepuri simple, stofe de mătase broţate cu mătase, crepuri brodate, gază + catifele de mătase curată simple sau fasonate

1893–1905 – țesături și stofe de mătase pură, nevopsite, vopsite în negru, amestecate cu orice alte materii textile 50% sau mai mult, mătase nevopsită sau vopsită în negru

1906–1915 – țesături și stofe de mătase pură, nevopsite, vopsite în negru, amestecate cu orice alte materii textile 50% sau mai mult, mătase nevopsită sau vopsită în negru + țesături de mătase pură catifelate, tunse sau netunse; aceleași amestecate 50% + tuluri mătase pură sau amestec cu alte textile de mătase 50% mai mult 20 gr/m^2 sau mai puțn, muselinuri, gaze, crepuri, cupoane etc., museline etc.

TRICOTAJE DE LÂNĂ, DE BUMBAC, DE MĂTASE

1865–1873 – broderii, materii de ață felurite, materii de ață de bumbac, marchitănie de țară, ciorapi, șaluri

1874–1876 – orbotă de tul și de bumbac + împletituri diverse de bumbac + orbotă de tul și de bumbac + împletituri diverse de bumbac + orbotă de lână + șaluri de India + împletituri de ață + orbotă de ață

1877–1892 – obiecte de bonetărie de lână + șaluri brotate și fasonate + șaluri de India + dantele de lână + dantele de mătase + împletituri de mătase + bonetărie de bumbac + dantele de bumbac, articole de pasmanterie + împletituri de ață + tuluri și dantele de ață

1893–1905 – șaluri de lână + șaluri de India + flanele și allte obiecte de lână nedecorate cu alte materii + alte împletituri de lână + mănuși de lână, ciorapi de lână + orice împletituri de lână afară de mănuși și ciorapi + dantele de lână , tuluri de lână

1906–1915 – șaluri de lână + flanele și allte obiecte de lână nedecorate cu alte materii + alte împletituri de lână, ciorapi de lână + orice împletituri de lână afară de mănuși și ciorapi + dantele de lână + mănuși de mătase curată sau în amestec 50% mătase sau mai mult + ciorapi mătase curată sau în amestec 50% mătase sau mai mult + alte obiecte împletite de mătase pură sau amestec 50% mătase sau mai mult + flanele, izmene și alte obiecte împletite de in, de cânepă + ciorapi de ață (cânepă, in), mănuși de bumbac, mănuși de ață

CONFECȚII DIVERSE

1865–1870 – flanelă + ceaprazărie + zeghii + haine bune, haine ordinare + tartane + fesuri + cămăși bune și ordinare + crinoline + testemele + taclite + plocate + transparente

1871–1886 – materii de ață + materii de bumbac + plocate + taclite + testemele + zăbranice + cămăși bune + capișoane + crinoline + fesuri + veșminte bărbătești ordinare + veșminte de damă

1891–1892 – confecții de lână + confecții de bumbac + confecții de iută + confecții de in + confecții de mătase

1893–1915 – confecții de orice fel de stofe de lână pentru bărbați și copii, pentru femei + cămăși și alte albituri + confecții din stofe de bumbac pentru bărbați și copii, pentru femei + cămăși și alte albituri din cânepă + confecții din cânepă și orice textile vegetale pentru bărbați și copii, pentru femei + orice alte confecții textile + confecții de mătase + confecții de lână pentru bărbați și copii, pentru femei, cu blană, pene, dantele, broderii, idem cânepă, in mătase

PĂLĂRII

1865–1880 – pălării bune + pălării ordinare

1883 – pălării bărbătești de mătase, de stofă, de lac + lucrări de pâslă inclusiv pălării de pâslă

1884–1892 – pâsle de tot felul precum și următoarele obiecte de pâslă: tălpi, șoșoni cu sau fără tălpi și pălării ordinare pentru uzul țăranilor și a soldaților + lucrări de pâslă inclusiv pălării de pâslă montate dar negarnisite + pălării bărbătești de mătase, pălării mecanice de orice stofă + pălării de carton, șepci și alte articole de coafură bărbătească

1893–1895 – lucrări de pâslă groasă ordinare nevopsite sau vopsite într-o singură culoare + pălării bărbătești de mătase, pălării mecanice etc.

1896–1898 – lucrări de pâslă semifină sau fină de orice culoare + lucrări de pâslă groasă ordinare nevopsite sau vopsite într-o singură culoare + pălării bărbătești de mătase, pălării mecanice de orice fel de stofă, de lac, șepci

1899–1915 – pălării bărbătești de mătase, pălării mecanice de orice fel de stofă, pălării de carton de lac, șepci și alte articole de coafură bărbătească + lucrări de pâslă semifină sau fină de orice culoare + lucrări de pâslă groasă ordinare nevopsite sau vopsite într-o singură culoare

Tabelul 149

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie textilă, în perioada 1919–1940

tone

Anii	Bumbac	Lână	In, cânepă, iută	Fire de bumbac	Fire de lână	Fire in, cânepă, iută	Fire de mătase	Țesături de bumbac	Țesături de lână	Țesături de in, cânepă, iută	Țesături diverse	Confecții diverse
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1919	382	44	60	3 053	8	236	3	12 522	1 731	461	253	1 900
1920	719	16	757	4 292	60	267	10	14 240	2 934	947	290	4 952
1921	1 656	1 126	681	9 927	125	615	43	21 348	5 274	1 288	564	7 120
1922	1 992	3 395	624	5 869	257	590	57	17 553	2 175	1 660	181	4 861
1923	2 423	4 658	2 696	8 425	553	776	157	19 115	3 577	1 643	381	5 115
1924	2 627	2 334	1 111	10 503	843	470	283	19 036	3 361	1 605	524	5 911
1925	1 055	2 556	1 394	11 616	1 200	1 178	182	19 595	1 937	1 672	213	6 333
1926	1 814	3 186	1 415	13 187	1 602	2 498	291	15 987	1 739	1 598	154	7 185
1927	3 807	5 894	193	22 091	2 955	1 349	46	19 557	2 750	7 943	2	6 259
1928	4 153	4 381	1 065	22 718	2 727	2 235	676	13 809	932	2 010	764	7 507
1929	4 120	5 043	3 229	23 973	2 564	2 653	1 591	9 725	587	1 716	328	7 370
1930	4 060	3 411	3 025	25 216	2 029	1 897	619	7 228	361	837	98	4 926
1931	3 689	2 555	4 430	23 663	1 799	1 512	1 497	5 288	272	652	65	3 382
1932	4 436	3 714	3 685	29 531	2 147	1 030	1 394	4 348	166	498	103	2 016
1933	6 094	4 607	3 764	30 016	3 217	1 041	1 516	3 516	144	489	143	4 076
1934	7 285	3 432	4 651	28 396	3 355	1 230	1 994	2 942	153	448	169	1 595
1935	6 486	2 669	4 300	23 216	1 974	1 118	1 471	1 526	87	302	37	1 035
1936	10 037	2 297	5 081	23 053	2 164	1 252	1 994	1 127	103	339	38	884
1937	17 499	3 281	5 044	26 878	2 616	1 875	1 261	1 502	155	503	72	1 088
1938	20 826	3 082	6 937	13 958	1 317	598	590	717	10	53	6	---
1939	14 120	642	4 537	15 344	1 142	475	509	661	155	54	15	---
1940	13 853	3 801	1 834	5 557	596	241	368	823	70	60	19	---

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul 150

Importul după valoare a principalelor produse de industrie textilă, în perioada 1865–1915

mii lei

Anii	Bumbac puf	Lână	In, cânepă, iută	Fire de bumbac	Fire de lână	Fire de in, cânepă, iută	Țesături de bumbac	Țesături de lână	Țesături de in, cânepă, iută	Țesături de mătase	Tricotaje de lână, bumbac	Confecții	Pălării
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1865	3 292	---	46	732	---	957	9 268	4 412	10	3 034	333	4 256	502
1866	4 407	92	48	665	---	909	8 204	5 291	10	3 159	1 822	5 379	398
1867	3 644	41	42	763	---	698	8 719	3 973	10	3 561	1 503	6 556	552
1868	4 302	25	33	782	---	1 044	11 417	5 626	48	5 333	963	7 072	698
1869	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
1870	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
1871	820	28	14	1 739	---	943	7 682	5 502	1 221	2 391	457	2 754	854
1872	3 883	27	61	1 994	---	718	10 227	7 589	244	3 478	729	8 016	914
1873	2 105	12	112	4 185	96	862	8 413	6 244	625	2 465	648	9 156	761
1874	3 883	305	60	2 379	37	1 185	10 801	7 360	1 731	1 859	2 621	5 332	925
1875	2 430	177	40	2 972	78	1 129	10 777	6 178	814	625	3 860	5 110	703
1876	2 089	181	108	4 806	289	1 282	11 482	6 256	1 468	718	5 027	4 728	638
1877	626	50	96	11 952	181	1 353	20 304	11 975	5 456	1 262	3 937	12 605	67
1878	338	68	144	19 038	792	740	32 104	18 832	5 969	915	2 413	728	497
1879	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Continuare *tabelul 150*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1880	596	11	156	24 952	717	1 836	24 098	16 286	3 546	723	507	12 067	2 711
1881	777	14	161	14 705	1 332	2 197	20 447	30 501	5 620	1 037	593	16 554	1 893
1882	754	33	148	8 427	831	2 296	16 670	25 447	4 848	909	731	16 979	3 058
1883	1 067	200	190	13 186	1 314	2 986	24 927	33 238	6 919	4 436	9 791	11 299	3 576
1884	790	270	209	16 485	999	2 435	131 392	30 206	5 584	1 551	7 720	10 513	1 108
1885	691	71	211	17 876	1 160	2 360	120 562	240 004	63 272	12 373	75 685	70 729	1 145
1886	1 529	168	453	17 480	985	1 650	10 572	36 978	7 676	2 807	4 594	8 532	1 234
1887	962	65	426	12 738	1 194	1 734	50 701	37 474	6 892	7 536	1 734	10 290	2 252
1888	1 075	39	720	13 314	1 199	1 392	38 788	41 269	7 000	7 007	8 113	16 029	3 459
1889	1 469	89	628	15 198	1 085	1 298	54 886	53 146	7 231	8 505	5 115	14 910	4 220
1890	1 228	149	792	15 434	1 463	1 718	47 376	47 828	9 033	10 269	959	10 420	184
1891	1 325	365	961	18 316	758	2 556	53 308	11 522	12 478	4 057	8 202	3 641	5 903
1892	838	817	967	14 221	1 417	1 600	49 297	44 082	5 323	7 541	6 543	25 009	3 289
1893	794	1 788	1 093	16 160	2 163	2 316	46 933	40 821	8 136	3 048	5 535	19 594	4 611
1894	839	1 318	769	11 238	1 448	2 142	41 823	33 242	4 883	3 044	4 449	19 577	4 405
1895	520	1 987	681	12 354	1 151	1 493	30 113	23 811	3 167	3 855	3 354	16 814	2 061
1896	653	944	693	12 561	1 253	1 645	45 728	43 782	3 795	3 692	3 477	18 306	1405
1897	568	1 112	763	13 503	1 331	2 852	44 186	41 595	4 835	3 864	2 901	17 683	1 807

Continuare *tabelul 150*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1898	793	1 358	773	18 517	1 237	2 988	40 013	38 785	5 151	4 935	2 736	18 153	1 681
1899	377	970	434	13 572	1 347	1 975	38 617	36 695	3 006	3 716	2 470	15 215	1 826
1900	368	857	372	8 774	963	895	21 101	18 850	1 939	2 649	1 431	---	---
1901	665	1 117	539	13 782	1 436	870	49 109	38 139	3 582	3 572	---	6 662	---
1902	698	1 144	548	14 285	1 133	536	45 889	29 371	5 883	2 999	---	5 951	---
1903	677	1 516	541	12 458	1 159	1 965	33 317	24 644	3 173	2 570	2 680	11 765	---
1904	524	1 026	424	12 750	1 644	2 186	38 302	28 478	2 493	2 611	2 564	11 228	765
1905	569	627	521	15 123	1 517	2 551	38 101	22 902	4 857	2 707	2 797	10 630	600
1906	1 290	2 417	535	20 676	2 041	1 704	40 654	28 073	4 137	5 974	3 041	14 286	1 296
1907	1 592	1 834	604	22 789	1 969	2 599	35 976	26 516	3 911	4 250	2 876	19 054	1 289
1908	1 303	2 286	807	26 154	2 285	1 894	31 903	25 712	4 397	5 720	3 003	18 550	1 512
1909	1 087	2 188	849	22 258	1 942	2 063	29 149	20 883	3 587	5 124	2 289	16 458	1 458
1910	1 008	2 137	713	20 313	2 215	2 163	31 057	24 514	4 952	6 762	2 151	17 879	1 703
1911	1 482	3 220	603	28 082	3 298	3 103	44 433	34 948	4 855	8 968	2 849	27 194	---
1912	1 996	3 996	529	33 219	3 380	3 443	32 793	35 824	7 145	8 599	2 955	28 830	2 704
1913	1 151	3 341	465	25 055	2 560	2 579	24 623	19 549	3 987	7 500	2 314	18 259	1 622
1914	1 503	3 252	455	21 743	2 381	4 024	33 708	23 053	5 393	7 618	2 568	20 114	2 015
1915	---	1 634	---	8 515	x	2 616	29 906	12 918	4 215	8 778	2 867	15 145	4 270

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul 151

Importul după valoare a principalelor produse de industrie textilă, în perioada 1919–1940

mil. lei

Anii	Bumbac – puf	Lână	In, cânepă, iută	Fire de bumbac	Fire de lână	Fire in, cânepă, iută	Fire de mătase	Țesături de bumbac	Țesături de lână	Țesături de in, cânepă, iută	Țesături de mătase	Confecții diverse
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1919	5,1	0,7	0,4	115,7	0,6	3,7	1,4	669,2	261,2	5,5	91,8	127,3
1920	17,6	0,3	5,4	360,4	5,2	10,1	6,9	2 153,9	690,1	19,0	192,8	152,8
1921	34,1	30,5	6,6	705,0	13,8	25,4	31,4	2 447,1	1 236,4	31,1	287,8	136,2
1922	34,1	101,5	4,5	472,6	40,9	18,5	47,3	2 685,0	721,4	42,3	121,2	128,6
1923	67,3	205,2	34,4	497,8	117,3	58,2	152,5	3 565,3	1 813,7	55,5	610,1	202,2
1924	151,9	138,8	20,6	1 655,2	270,3	49,2	235,1	4 974,9	2 257,9	126,9	937,8	316,4
1925	62,3	137,7	111,7	2 282,4	475,4	119,7	110,9	5 174,4	1 499,8	192,0	524,6	689,1
1926	183,3	268,3	76,1	2 839,5	646,4	236,5	127,5	4 165,9	1 698,3	150,8	402,5	826,5
1927	205,6	609,1	82,3	3 114,8	1 092,8	131,8	91,6	4 709,4	1 739,4	475,9	15,7	498,0
1928	313,5	469,4	32,5	3 332,8	1 067,9	170,0	335,4	3 866,2	797,3	195,5	150,7	414,7
1929	325,5	547,4	18,6	3 114,4	883,4	194,4	265,8	2 855,5	508,7	137,6	80,9	380,0
1930	333,6	320,5	32,9	3 050,8	831,7	110,8	320,4	2 159,4	307,9	90,1	34,7	290,5
1931	218,2	180,7	68,1	2 093,4	449,0	83,3	268,6	1 420,8	182,5	76,7	24,5	202,2
1932	174,0	150,8	34,0	2 183,7	437,1	51,9	288,3	941,6	84,8	45,5	28,6	298,3
1933	236,7	214,2	43,2	2 294,7	691,8	51,0	265,8	765,7	72,2	38,3	37,5	88,2
1934	302,6	242,8	46,5	2 144,7	787,7	56,0	278,2	636,4	65,9	36,7	46,2	85,7
1935	229,6	169,3	41,7	1 697,8	444,1	47,0	216,9	322,5	36,0	46,1	11,9	59,3
1936	402,2	173,7	52,2	1 901,6	507,4	69,5	193,5	275,1	41,8	25,9	14,3	84,1
1937	919,5	424,1	69,7	2 519,8	732,8	151,0	200,7	390,2	64,7	48,8	24,6	98,0
1938	914,6	461,1	106,8	1 174,5	405,2	72,4	110,0	208,3	11,6	13,3	20,1	- - -
1939	601,9	274,1	79,8	1 106,0	317,9	53,6	119,1	183,7	59,8	16,9	18,7	- - -
1940	1 056,4	490,1	82,6	729,5	229,6	42,2	141,0	312,7	11,5	28,4	32,7	- - -

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul 152

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a hârtiei, în perioada 1865–1915

tone

Anii	Celuloză și pastă mecanică	Hârtie și carton	Confecții de hârtie
1	2	3	4
1865	-	325	---
1866	-	429	---
1867	-	469	---
1868	-	964	---
1869	-	---	---
1870	-	---	---
1871	-	508	---
1872	-	557	---
1873	-	718	---
1874	-	1 138	---
1875	-	966	---
1876	-	878	13
1877	-	1 577	16
1878	-	2 110	65
1879	-	---	---
1880	-	2 301	48
1881	-	2 456	71
1882	-	2 634	66
1883	-	3 160	77
1884	-	2 887	80
1885	-	2 722	71
1886	355	2 491	64
1887	370	2 558	252
1888	416	2 615	277
1889	768	2 408	234
1890	608	2 395	251
1891	718	2 607	260
1892	759	2 492	65
1893	755	2 298	216
1894	947	2 592	179
1895	899	2 914	160
1896	1 109	2 419	210
1897	1 298	2 477	158

1	2	3	4
1898	1 837	2 462	173
1899	2 545	2 337	141
1900	2 803	938	78
1901	2 702	1 195	65
1902	3 646	975	79
1903	2 988	1 117	72
1904	908	1 323	77
1905	178	1 262	78
1906	574	1 332	99
1907	1 535	1 720	111
1908	1 823	2 202	108
1909	611	1 786	101
1910	177	1 736	106
1911	640	2 064	136
1912	1 523	3 162	139
1913	2 629	2 815	118
1914	1 169	2 706	113
1915	14	1 578	73

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTE: **CELULOZĂ ŞI PASTĂ MECANICĂ**

1886–1891 – pasta de hârtie este dată în sursă împreună cu „carton de tot ordinar" (cătrănit şi carton cu asfalt)

1892–1905 – pastă mecanică din lemn, de paie şi de orice alte fibre vegetale + celuloză neînălbită, umedă sau uscată + celuloză înălbită, umedă sau uscată

1906–1915 – pastă mecanică din lemn, de paie şi de alte fibre vegetale + pastă de zdrenţe + celuloză neînălbită, umedă sau uscată + celuloză înălbită, umedă sau uscat

HÂRTIE ŞI CARTON

1865–1878 – hârtie de scris şi de tipar + hârtie de ţigară + tapete

1874–1883 – hârtie de scris + hârtie de ţigară + cartoane şi obiecte de carton + hârtie de scris felurită + hârtie de ţigară hârtii diverse

1884–1892 – hârtie nelustruită de tot ordinară colorată sau nu, hârtie de băcănie, pentru saci, hârtie de paie, hârtie cu praf de sticlă, cu grafit sau asfalt, cu nisip, hârtie sugătoare pentru filtrat + hârtie de orice fel colorată sau nu, lustruită, hârtie de tipar, de afişe, de scrisori, ministerială, de desen, muzică etc. + hârtie de lux de orice fel, cartoane de orice fel

1893–1915 – hârtie ordinară de împachetat necolorată, nelustruită din paie şi pastă mecanică de lemn, carton ordinar brun, galben sau necolorat artificial, lustruit din paie şi pastă mecanică de lemn + hârtie de împachetat nelustruită, necolorată din celuloză neînălbită şi pastă mecanică de lemn, hârtie de tipar nelustruită, necolorată din celuloză neînălbită şi pastă mecanică de lemn neînălbită, cartoane necolorate din celuloză neînălbită şi pastă mecanică de lemn neînălbită şi orice fel de cartoane + hârtie conţinând celuloză înălbită, velină, lustruită, nelustruită, hârtie colorată la suprafaţă, marmorată, marochinat, de porţelan, de cretă, cartoane pregătite pentru picturi, foto etc., hârtie de scris îndoită împachetată în topuri, hârtie de registre, hârtie şi cartoane duplex, hârtie de desen suluri, hârtie liniată, cadrilată etc.

CONFECȚII DE HÂRTIE

1865–1879 – etichete, conturi, facturi, polițe etc. + obiecte de papier–marché și carton Pierre, obiecte de carton, de tăiat și de lipit, obiecte de orice fel de hârtie precum abajururi

1880–1891 – etichete, cărți de vizită etc. + obiecte de papier–marché + cutii de carton + orice obiecte de carton tăiat

1892–1905 – saci, pungi, plicuri, cutii de carton și tuburi pentru împachetat din același material, abajururi + cărți poștale ilustrate, gulere, mânecuțe, plastroane de hârtie simplă sau îmbrăcată cu stofă de bumbac albă sau vopsită, albume, calendare, caiete, cărți de vizită, etichete, conturi,facturi, polițe, confecții de carton

1906–1915 – saci, pungi, plicuri de corespondență, hârtie tuburi, cutii de carton, tuburi, abajururi etc., cărți poștale ilustrate, gulere, mânecuțe, caiete, carnete, copiere scrisori, cărți de vizită, confecții de carton

Tabelul 153

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a hârtiei, în perioada 1919–1940

tone

Anii	Pastă de lemn	Hârtie și cartoane	Confecții de hârtie
1	2	3	4
1919	---	5 634	1 331
1920	35	7 388	4 526
1921	753	18 947	2 846
1922	33	6 818	4 929
1923	4	4 889	3 438
1924	4	7 418	2 629
1925	67	6 503	2 264
1926	1 011	7 762	576
1927	---	4 178	2 889
1928	577	7 198	897
1929	721	5 813	1 313
1930	545	9 716	1 126
1931	853	4 428	753
1932	1 178	3 076	890
1933	1 364	4 002	1 056
1934	2 790	2 676	909
1935	1 384	1 582	404
1936	461	1 419	504
1937	21	1 654	568
1938	-	2 138	986
1939	-	3 209	655
1940	-	1 224	428

SURSE : Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul 154

Importul după valoare a principalelor produse de industrie a hârtiei, în perioada 1865–1915

mii lei

Anii	Celuloză şi pastă mecanică	Hârtie şi carton	Confecţii de hârtie
1	2	3	4
1865	-	613	---
1866	-	810	---
1867	-	886	---
1868	-	1 820	---
1869	-	---	---
1870	-	---	---
1871	-	960	---
1872	-	1 052	---
1873	-	1 356	---
1874	-	2 149	---
1875	-	1 823	---
1876	-	1 234	85
1877	-	2 978	85
1878	-	7 980	387
1879	-	---	---
1880	-	7 519	257
1881	-	4 614	353
1882	-	5 024	350
1883	-	5 810	452
1884	-	5 519	433
1885	-	5 610	381
1886	335	4 704	591
1887	370	4 684	5 721
1888	416	5 333	7 917

BCU CLUJ/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 154*

1	2	3	4
1889	768	4 540	5 845
1890	608	4 669	6 060
1891	882	6 331	5 917
1892	1 138	8 166	1 018
1893	1 132	4 209	5 996
1894	1 421	4 471	4 895
1895	360	3 409	4 447
1896	443	2 577	1 011
1897	519	2 505	789
1898	735	2 570	862
1899	1 018	2 519	707
1900	1 121	---	---
1901	1 083	901	563
1902	1 094	947	1 443
1903	---	3 053	435
1904	272	3 342	385
1905	54	3 365	528
1906	141	1 790	291
1907	319	1 906	298
1908	380	2 258	328
1909	161	1 737	305
1910	73	1 807	318
1911	148	2 335	406
1912	285	2 878	407
1913	547	2 841	346
1914	248	2 710	335
1915	4	2 391	367

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 155

Importul după valoare a principalelor produse de industrie a hârtiei, în perioada 1919–1940

mil. lei

Anii	Pastă de lemn	Hârtie și cartoane	Confecții de hârtie
1	2	3	4
1919	---	49,7	31,8
1920	0,1	64,3	82,5
1921	2,8	190,9	64,5
1922	0,2	73,3	102,2
1923	0,1	113,3	309,4
1924	0,1	188,3	264,2
1925	0,4	161,2	236,0
1926	15,2	178,1	114,4
1927	---	134,2	317,6
1928	3,4	288,6	80,8
1929	4,3	249,5	58,6
1930	5,6	288,2	54,0
1931	6,9	168,1	31,4
1932	12,4	133,4	29,0
1933	12,2	147,2	36,1
1934	13,1	143,8	26,6
1935	6,5	90,7	15,7
1936	2,5	91,3	19,0
1937	0,2	121,1	18,4
1938	-	146,9	97,1
1939	-	225,6	72,9
1940	-	330,8	51,6

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 156

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a lemnului, în perioada 1865–1915

tone

Anii	Cherestea	Mobilă	Tâmplărie
1	2	3	4
1865	28 182	146	407
1866	21 614	138	427
1867	11 636	112	258
1868	9 045	103	272
1869	---	---	---
1870	---	---	---
1871	12 750	166	452
1872	32 250	171	592
1873	39 432	242	648
1874	34 705	263	965
1875	45 023	226	1 423
1876	47 090	720	1 316
1877	---	190	1 406
1878	---	104	1 539
1879	---	---	---
1880	127 923	1 673	1 826
1881	148 440	1 766	2 194
1882	136 730	1 705	2 688
1883	156 727	2 068	3 567
1884	161 618	1 767	3 270
1885	138 629	1 700	2 911
1886	114 027	1 054	2 144
1887	12 493	648	1 119
1888	8 380	598	1 158
1889	20 088	754	1 186
1890	20 052	747	1 177
1891	25 306	926	1 967
1892	9 145	906	2 212
1893	9 710	1 044	929
1894	1 401	870	708
1895	1 320	755	533
1896	862	692	709
1897	560	795	817
1898	1 247	821	733
1899	542	618	805

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 156*

1	2	3	4
1900	340	331	289
1901	427	322	423
1902	335	414	180
1903	100	408	173
1904	190	434	270
1905	243	493	202
1906	377	492	1 249
1907	1 373	471	1 524
1908	906	502	2 030
1909	712	497	1 689
1910	965	550	1 718
1911	3 567	842	2 234
1912	21 716	1 322	3 181
1913	30 146	1 400	2 832
1914	39 383	1 153	2 088
1915	1 123	409	618

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTE: **CHERESTEA**

Pentru anii 1865–1878 sursa indică numai valoarea; cantităţile au fost calculate cu ajutorul preţului tonei de cherestea din 1880 = 44 lei

1865–1873 – lemne de lucru

1874–1891 – lemne fine de lucru, lemne de construcţie de stejar, de brad, alte lemne

1892 – lemne de construcţie şi de lucru + lemne de abanos, de cedru etc.

1893–1915 – lemne de construcţie de stejar lucrate din topor sau din fierăstrău, idem, la rindea

MOBILĂ

1865–1879 – mobile; nu se specifică dacă aceasta este din lemn sau din fier – s-a trecut la mobile de lemn

1880–1885 – obiecte fine de lemn, scule de menaj, mobile, parchete marchetate

1886–1893 – mobile de orice fel tapiţate, îmbrăcate sau nu, lucrări fine de strungar şi de împletitor, foi pentru placaj în marchitănie, mobile şi orice lucrări de lemn sculptate, marchitate, încrustate, aurite sau argintate etc.

1893–1906 – mobile de lemn netapiţate, nesculptate, necombinate cu metale, parchete combinate cu diferite lemne, întrunite în careuri, marchetate, alte lucrări de tâmplărie gata, netapiţate, nesculptate + mobile de lemn tapiţate, sculptate, marchetate combinate cu alte materii fine, aurite, argintate, alte lucrări de tâmplărie gata tapiţate

1906–1915 – mobile de lemn netapiţate, necombinate cu metale, parchete combinate cu diferite lemne, întrunite în careuri, marchetate, alte lucrări de tâmplărie gata, netapiţate, nesculptate + mobile de lemn tapiţate, sculptate, marchetate combinate cu alte materii fine, aurite, argintate, smălţuite, alte lucrări de tâmplărie gata tapiţate, sculptate, combinate, mobile de bambus şi trestii exotice

TÂMPLĂRIE

1865–1873 – strungărie şi obiecte de lemn + vase de lemn

1874–1879 – şindrilă, şiţă, obiecte felurite de lemn, strungărie de lemn, doage şi dogărie, rotărie, rudărie

1880–1891 – obiecte comune de lemn: lucrări de dogar, de dulgher, de strungar grosolane, brute, lucrări de rotar nevopsite, nelustruite, nelăcuite, nici vernisate etc. + mobile şi scule de menaj de orice fel de lemn, precum şi obiecte comune de lemn vopsite, lustruite, date cu lac, vernisate, poleite, combinate chiar cu metale comune, cu piele ordinară cu trestie, papură sau alte materii vegetale etc., parchetate, marchetate

1892–1906 – doage, butii, butoaie; lucrări comune de lemn nevopsite, nelustruite, nelăcuite, nevernisate, nepoleite, nedate cu lac, numai cioplite sau date la rindea + mobile, scule de menaj şi alte lucrări de lemn lustruit

1906–1915 – buţi şi butoaie de stejar, doage, funduri şi butoaie din altfel de lemn, alte obiecte de dogărie din orice alt lemn

Tabelul 157

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a lemnului, în perioada 1919–1940

tone

Anii	Cherestea	Mobilă	Tîmplărie
1	2	3	4
1919	446	349	246
1920	1 587	1 030	1 261
1921	370	1 354	794
1922	357	2 731	1 527
1923	38	2 151	793
1924	67	703	876
1925	---	345	918
1926	242	138	725
1927	---	766	181
1928	---	392	3 691
1929	---	278	2 425
1930	---	133	102
1931	---	60	1 411
1932	---	38	911
1933	---	52	1 177
1934	---	19	603
1935	---	6	1 365
1936	---	4	440
1937	---	8	1 546
1938	---	5	134
1939	---	8	148
1940	---	2	132

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul 158

Importul după valoare a principalelor produse de industrie a lemnului, în perioada 1865–1915

mii lei

Anii	Cherestea	Mobilă	Tâmplărie
1	2	3	4
1865	1 240	440	244
1866	951	415	256
1867	512	336	155
1868	398	311	163
1869	---	---	---
1870	---	---	---
1871	561	499	271
1872	1 419	514	355
1873	1 735	726	389
1874	1 527	789	579
1875	1 981	660	854
1876	6 983	1 560	790
1877	17 294	571	844
1878	224	4 691	924
1879	---	---	---
1880	5 605	5 742	1 219
1881	5 432	6 347	1 945
1882	6 369	6 696	2 274
1883	7 377	8 213	2 886
1884	6 740	7 163	2 883
1885	8 441	6 888	1 024
1886	5 682	4 428	1 552
1887	1 249	3 636	672
1888	419	3 373	695
1889	1 004	4 452	711

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1	2	3	4
1890	1 253	4 718	706
1891	2 030	4 889	1 030
1892	915	4 445	995
1893	971	4 918	260
1894	140	3 817	154
1895	132	3 223	111
1896	69	1 953	182
1897	45	3 597	117
1898	100	3 435	146
1899	43	2 633	144
1900	---	424	---
1901	---	1 203	---
1902	---	1 213	---
1903	8	1 768	66
1904	15	1 936	104
1905	19	2 056	74
1906	33	1 788	507
1907	114	1 932	618
1908	76	2 180	818
1909	59	1 919	681
1910	87	2 213	695
1911	348	3 213	907
1912	2 271	4 446	1 300
1913	3 147	4 469	1 155
1914	4 054	3 482	845
1915	179	1 599	309

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 159

Importul după valoare a principalelor produse de industrie a lemnului, în perioada 1919–1940

mil. lei

Anii	Cherestea	Mobilă	Tâmplărie
1	2	3	4
1919	0,4	4,0	2,8
1920	1,2	14,1	4,1
1921	0,6	62,4	11,2
1922	0,6	51,5	11,6
1923	0,1	34.0	17,9
1924	0,3	68,0	33,5
1925	---	33,5	47,8
1926	0,9	21,5	48,0
1927	---	84,4	20,2
1928	37,2	37,2	159,0
1929	---	27,3	115,3
1930	---	14,4	76,4
1931	---	5,3	70,3
1932	---	2,1	40,9
1933	---	2,4	49,0
1934	---	1,5	55,4
1935	---	0,8	41,3
1936	---	0,4	45,4
1937	---	1,0	60,0
1938	---	1,4	8,6
1939	---	4,5	13,5
1940	---	0,6	7,5

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 160

Importul după cantitate a principalelor produse din industria sticlei și a ceramicei, în perioada 1865–1915

tone

Anii	Sticlă, geamuri	Sticlă suflată, turnată	Ceramică
1	2	3	4
1865	63	621	400
1866	59	656	431
1867	35	280	301
1868	42	227	316
1869	---	---	---
1870	---	---	---
1871	86	321	---
1872	79	351	444
1873	70	437	350
1874	197	484	547
1875	224	398	631
1876	722	319	256
1877	496	600	206
1878	991	2 454	1 041
1879	---	---	---
1880	707	2 359	1 040
1881	664	2 645	426
1882	638	2 576	895
1883	4 083	1 094	925
1884	3 520	298	576
1885	3 542	216	428
1886	3 557	458	589
1887	2 822	1 397	1 087
1888	2 144	1 403	1 181
1889	3 246	1 360	1 297
1890	2 514	1 136	1 352
1891	2 715	1 621	1 758
1892	3 174	1 411	1 311
1893	3 467	2 075	1 603
1894	3 224	2 332	1 745
1895	2 958	1 911	1 310
1896	3 686	1 836	1 981

BCU "ASICENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1	2	3	4
1897	3 725	1 789	1 823
1898	3 095	2 790	---
1899	3 587	2 143	---
1900	2 401	553	687
1901	2 812	530	1 588
1902	2 827	1 242	1 170
1903	---	1 258	1 720
1904	1 938	1 546	1 034
1905	1 904	1 755	1 719
1906	1 667	1 919	2 570
1907	2 656	2 087	2 505
1908	2 872	1 995	2 676
1909	4 646	1 688	2 405
1910	5 469	2 449	2 761
1911	6 781	2 755	3 353
1912	6 708	3 572	3 353
1913	6 198	4 099	3 277
1914	4 493	3 996	2 334
1915	3 583	2 501	1 342

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTE: STICLĂ, GEAMURI

1865–1874 – oglinzi, geamuri

1876–1887 – sticlărie de geamuri şi orice sticlărie plată + sticlărie plată în culoarea ei naturală + sticlărie plată în bucăţi de orice dimensiuni + sticlă comună, oglinzi

1891–1905 – geamuri şi sticlă plată în table în orice dimensiuni în culoarea ei naturală, jumătate albă sau albă de tot, negravată, neornamentată etc. + oglinzi

1906–1915 – plăci de sticlă, plăci şi geamuri, plăci şi geamuri turnate cu suprafaţă aspră, ondulată, în dungi, de orice grosime colorate, idem cu reţea de sârmă în pastă, geamuri colorate (vitralii)

STICLĂ SUFLATĂ, TURNATĂ

1865–1877 – lămpi şi sticlării felurite, butelii

1878–1890 – sticlărie comună de vase colorată, sticlă suflată albă, simplă, nepoleită, granată, sculptată, sticlă tăiată zugrăvită, aurită, argintată

1891–1906 – butelii de sticlă naturală, neagră, verzuie, damigene şi baloane fie îmbrăcate + vase de masă, carafe din sticlă albă, borcane din sticlă albă, sticle de lampă comune, alte obiecte din sticlă albă

1906–1915 – sifoane colorate sau nu, fără montură de metal şi necombinate cu alte materii; damigene fie îmbrăcate în scoarţă flexibilă, baloane de sticlă, fie şi îmbrăcate în scoarţă flexibilă, baloane de sticlă, fie şi îmbrăcate + butelii de sticlă naturală, neagră, verzuie, roşietică etc., damigene şi baloane fie îmbrăcate + vase de masă, carafe din sticlă albă, sticle de lampă comune, alte obiecte din sticlă albă

BUCHAREST NATIONAL UNIVERSITY LIBRARY

CERAMICĂ

1865–1877 – porțelanuri și faianță

1878–1890 – olărie ordinară (faianță) albă, colorată, olărie semifină, faianță colorată, porțelan colorat

1891–1905 – faianță de tot felul, albă sau vopsită, în una sau mai multe culori, imprimată sau nu + porțelan de tot felul + obiecte de fantezie de teracotă, de porțelan etc.

1906–1915 – ustensile de menaj, vase de faianță, alte obiecte de faianță, ustensile de menaj de porțelan, alte obiecte de porțelan, izolatori și obiecte izolatoare din porțelan.

Tabelul 161

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a sticlei și a ceramicei, în perioada 1919–1940

tone

Anii	Sticlă și geamuri	Sticlă suflată și turnată	Ceramică
1	2	3	4
1919	2 538	747	483
1920	5 099	2 907	2 591
1921	8 087	9 338	6 582
1922	5 587	5 979	5 555
1923	7 551	5 801	5 592
1924	6 602	3 697	5 891
1925	5 926	2 762	7 419
1926	2 512	4 121	5 186
1927	2 136	2 748	5 914
1928	2 619	2 082	6 777
1929	1 876	1 278	6 514
1930	1 182	857	4 963
1931	724	663	3 627
1932	490	487	4 888
1933	468	430	4 575
1934	328	502	5 170
1935	393	352	6 071
1936	375	457	4 815
1937	279	657	4 038
1938	1 266	745	2 802
1939	936	858	1 890
1940	354	727	1 716

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul 162

Importul după valoare a principalelor produse de industrie a sticlei și a ceramicei, în perioada 1865–1915

mii lei

Anii	Sticlă, geamuri	Sticlă suflată, turnată	Ceramică
1	2	3	4
1865	140	1 404	334
1866	130	1 483	360
1867	77	633	251
1868	92	514	264
1869	---	---	---
1870	---	---	---
1871	191	726	---
1872	175	793	371
1873	156	988	292
1874	437	1 095	457
1875	497	900	527
1876	1 766	653	208
1877	1 099	1 357	172
1878	1 080	2 526	1 273
1879	---	---	---
1880	912	2 207	1 734
1881	907	1 755	1 301
1882	949	1 635	1 432
1883	2 858	1 359	1 496
1884	2 599	706	1 553
1885	2 536	552	1 166
1886	4 737	1 462	1 210
1887	6 087	4 691	1 570
1888	4 826	4 470	1 699

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 162*

1	2	3	4
1889	7 090	4 052	1 853
1890	5 706	3 132	1 962
1891	4 357	4 101	2 593
1892	2 633	2 227	2 641
1893	2 221	2 702	3 110
1894	2 087	2 527	3 170
1895	1 899	1 877	2 510
1896	1 216	1 158	2 335
1897	1 223	1 124	2 105
1898	1 011	1 349	---
1899	1 163	1 026	---
1900	---	---	---
1901	---	---	---
1902	---	---	---
1903	15	911	2 497
1904	778	1 005	1 584
1905	816	1 310	2 497
1906	573	544	2 452
1907	866	543	2 357
1908	970	542	2 560
1909	1 536	499	2 290
1910	1 814	683	2 625
1911	2 226	803	3 128
1912	2 221	985	4 386
1913	2 075	1 065	4 109
1914	1 508	997	2 794
1915	2 725	1 072	2 024

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 163

Importul după valoare a principalelor produse de industrie a sticlei şi a ceramicei, în perioada 1919–1940

mil. lei

Anii	Sticlă şi geamuri	Sticlă suflată şi turnată	Ceramică
1	2	3	4
1919	17,7	10,3	3,4
1920	35,4	41,6	18,7
1921	57,0	110,0	60,1
1922	47,8	112,2	45,6
1923	45,7	98,0	86,1
1924	88,4	76,3	132,8
1925	113,8	323,1	277,4
1926	182,9	290,8	272,8
1927	55,1	141,1	217,2
1928	60,3	134,3	215,4
1929	52,6	106,7	218,5
1930	35,9	83,4	168,7
1931	20,2	60,5	116,7
1932	15,6	39,5	112,4
1933	15,4	46,8	101,6
1934	10,8	46,1	99,8
1935	13,8	35,8	109,9
1936	8,7	45,5	101,3
1937	7,6	68,4	106,1
1938	14,6	86,1	164,2
1939	16,9	55,1	59,8
1940	14,8	153,6	71,5

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 164

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a materialelor de construcții, în perioada 1865–1915

tone

Anii	Ciment	Var hidraulic	Cărămizi și țigle	Ipsos
1	2	3	4	5
1865	400	5 333	49	---
1866	110	4 933	---	x
1867	100	3 067	---	x
1868	240	14 967	13	5
1869	---	---	---	---
1870	---	---	---	---
1871	1 380	6 067	59	5
1872	2 160	9 433	663	5
1873	2 440	12 667	1 097	20
1874	2 050	10 233	291	20
1875	1 730	8 200	243	10
1876	1 832	7 700	733	83
1877	820	1 030	998	5
1878	2 018	10 411	5 151	34
1879	---	---	---	---
1880	2 574	6 666	6 945	125
1881	3 842	6 916	2 059	259
1882	10 086	9 030	10 994	139
1883	16 611	10 755	14 741	412
1884	16 164	9 600	14 747	583
1885	7 558	10 133	8 274	309
1886	18 582	4 110	4 834	107
1887	28 533	---	553	---
1888	39 174	---	1 340	---
1889	49 787	---	1 357	---
1890	54 485	---	1 042	---
1891	27 650	---	1 548	---
1892	29 093	11 433	1 825	---
1893	20 469	9 508	1 351	---
1894	9 038	10 719	3 373	---
1895	5 026	8 589	1 558	---

1	2	3	4	5
1896	5 363	6 608	1 183	---
1897	6 107	5 741	2 065	---
1898	5 987	7 123	2 765	---
1899	10 596	5 739	3 143	---
1900	3 711	4 233	1 539	---
1901	974	3 711	1 198	---
1902	1 930	3 964	858	---
1903	1 638	3 794	1 547	---
1904	2 179	3 608	1 546	---
1905	2 038	4 565	2 478	---
1906	1 869	308	2 633	436
1907	1 037	308	3 045	417
1908	3 231	382	2 535	504
1909	778	529	2 280	456
1910	1 836	472	3 071	222
1911	1 442	469	3 505	162
1912	2 142	719	5 759	198
1913	1 828	244	6 003	348
1914	4 792	191	5 346	336
1915	66	2	1 524	132

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTE: **CIMENT**

1865–1886 – cimenturi naturale şi preparate

1887–1905 – cretă în bucăţi fasonate sau nu, ipsos, var ordinar şi var hidraulic, cimente naturale şi preparate precum şi plăci de ciment; datele au fost trecute la „ciment"

1906–1915 – ciment zis Portland şi plăci de ciment, tuburi de ciment, obiecte de decor şi alte obiecte

VAR HIDRAULIC

1865–1885 – var ordinar şi var hidraulic

1886–1905 – cretă, ipsos, var ordinar şi var hidraulic

1906–1915 – var hidraulic

CĂRĂMIZI ŞI ŢIGLE

1865–1872 – cărămidă + fabricaţii de pământ, olărie

1873–1892 – cărămizi pentru zidărie şi învelit case, olărie comună

1893–1905 – materiale de pământ ars fără smalţ + olărie comună de pământ, gresie cu sau fără smalţ, precum şi materiale diverse smălţuite

1906–1915 – cărămizi ordinare şi aparente pentru zidărie, cărămizi refractare, olanene smălţuite, ţigle smălţuite, ţigle nesmălţuite, argilă arsă

IPSOS

1865–1885 – ipsos

1886–1905 – cretă, ipsos, var ordinar și var hidraulic, ciment naturale și preparate; s-au trecut la „ciment"

1906–1915 – ipsos

Tabelul 165

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a materialelor de construcții, în perioada 1919–1940

tone

Anii	Ciment	Var hidraulic	Cărămizi și țigle
1	2	3	4
1919	457	---	406
1920	522	257	4 648
1921	12 097	3 820	11 216
1922	4 433	347	11 773
1923	2 381	203	12 443
1924	8 455	238	8 636
1925	2 738	143	11 018
1926	9 253	---	9 886
1927	8 279	8 207	18 168
1928	708	6 735	12 944
1929	1 012	4 699	11 974
1930	434	3 427	9 254
1931	1 010	1 849	4 624
1932	445	601	3 621
1933	191	438	4 644
1934	231	542	5 800
1935	73	537	5 505
1936	53	496	6 911
1937	5 249	639	7 244
1938	9 007	---	13 474
1939	12 120	---	11 266
1940	7 392	---	7 186

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul 166

Importul după valoare a principalelor produse de industrie a materialelor de construcții, în perioada 1865–1915

mii lei

Anii	Ciment	Var hidraulic	Cărămizi, țigle	Ipsos
1	2	3	4	5
1865	40	160	18	---
1866	11	148	---	x
1867	10	92	---	x
1868	24	449	5	1
1869	---	---	---	---
1870	---	---	---	---
1871	138	182	22	1
1872	216	283	246	1
1873	244	380	407	4
1874	205	307	108	4
1875	173	246	90	2
1876	183	233	140	16
1877	82	31	370	1
1878	202	312	258	7
1879	---	---	---	---
1880	257	200	724	25
1881	384	346	616	52
1882	1 009	451	792	28
1883	1 661	538	1 057	82
1884	1 616	480	997	117
1885	756	507	663	62
1886	1 199	205	457	21
1887	1 427	---	119	---
1888	1 859	---	153	---
1889	2 489	---	127	---
1890	2 724	---	93	---
1891	1 292	---	173	---
1892	1 455	572	321	---
1893	1 023	475	271	---
1894	452	536	600	---
1895	201	344	374	---
1896	322	529	172	---
1897	366	459	291	---
1898	359	570	382	---
1899	636	459	408	---
1900	223	339	---	---
1901	---	---	---	---
1902	---	---	---	---
1903	98	269	209	---

Continuare *tabelul 166*

1	2	3	4	5
1904	131	281	215	---
1905	122	368	331	---
1906	118	8	134	17
1907	62	8	163	17
1908	194	10	135	20
1909	48	13	123	18
1910	119	12	174	9
1911	87	12	165	6
1912	130	18	257	8
1913	113	6	174	14
1914	289	5	197	13
1915	7	x	76	7

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul 167

Importul după valoare a principalelor produse de industrie a materialelor de construcții, în perioada 1919–1940

mil.lei

Anii	Ciment	Var hidraulic	Cărămizi și țigle
1	2	3	4
1919	0,5	---	---
1920	0,4	0,1	2,1
1921	11,0	2,3	10,4
1922	5,0	0,2	11,4
1923	2,6	0,2	21,8
1924	12,7	0,4	23,7
1925	5,8	0,3	35,1
1926	17,6	---	58,6
1927	14,0	9,0	269,2
1928	3,5	9,1	61,2
1929	4,8	7,3	63,4
1930	3,2	5,6	50,6
1931	2,4	3,4	23,4
1932	2,1	1,5	16,3
1933	2,3	1,3	20,6
1934	2,7	2,2	28,2
1935	0,6	2,8	28,5
1936	1,2	2,2	41,2
1937	5,9	3,8	49,2
1938	9,8	---	78,7
1939	11,1	---	77,6
1940	8,6	---	64,6

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul 168

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie chimică, în perioada 1865–1915

tone

Anii	Acid sulfuric	Acid clorhidric	Sodă caustică, sodă calcinată	Sulfat de cupru	Săpun	Lumânări	Chibrituri	Stearină	Vopsele
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1865	-	-	46	15	153	166	49	-	581
1866	16	-	46	17	145	170	51	-	2 971
1867	48	-	32	6	175	186	68	-	554
1868	34	-	66	7	345	526	51	-	121
1869	---	-	---	---	---	---	---	--	---
1870	---	-	---	10	336	501	125	-	433
1872	94	-	110	12	499	770	80	-	307
1873	116	-	138	7	489	635	110	-	534
1874	124	-	234	7	727	282	165	-	566
1875	140	x	124	7	635	545	146	-	630
1876	232	195	158	5	504	411	289	22	893
1877	270	394	---	---	313	801	573	23	1 469
1878	208	67	---	---	496	1 063	862	28	1 513
1879	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Continuare *tabelul 168*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1880	286	4	515	---	319	530	653	43	1 442
1881	362	11	663	501	321	780	524	85	1 560
1882	446	10	665	446	292	597	601	43	2 224
1883	361	14	1 184	733	556	893	861	129	3 272
1884	385	45	1 229	835	389	699	558	71	2 336
1885	97	23	1 333	572	191	521	589	441	2 475
1886	320	6	1 360	---	86	495	182	171	2 818
1887	744	32	1 296	---	15	364	x	474	3 764
1888	806	21	1 382	---	44	310	x	762	3 997
1889	889	68	1 810	105	43	362	x	997	3 642
1890	1 003	71	1 618	46	32	211	x	1 011	4 093
1891	1 135	85	2 185	72	49	301	x	1 472	5 083
1892	1 262	67	1 994	56	39	50	3	1 649	4 723
1893	1 546	65	2 434	114	16	67	-	1 486	4 416
1894	1 925	85	2 617	74	27	32	-	1 786	8 063
1895	2 221	65	2 451	166	17	27	-	798	4 291
1896	2 494	41	2 250	148	12	21	-	386	5 515
1897	2 727	108	2 618	163	13	17	-	860	7 332
1898	3 407	62	2 979	138	14	50	-	1 824	7 020

Continuare *tabelul 168*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1899	3 090	42	2 684	313	13	12	-	1 104	4 788
1900	2 781	81	2 495	399	10	9	-	912	3 377
1901	2 768	74	3 877	354	26	6	-	1 512	6 492
1902	3 384	133	3 621	859	36	8	-	1 287	8 081
1903	2 281	133	3 582	606	41	5	-	1 373	6 660
1904	2 534	130	3 858	980	87	4	1	1 956	7 543
1905	3 441	144	4 630	377	72	3	1	1 700	8 080
1906	7 837	132	4 389	502	190	6	60	709	3 230
1907	5 230	155	2 250	719	149	5	37	483	2 531
1908	5 981	188	4 194	1 071	178	7	1	799	2 723
1909	3 111	252	4 818	788	179	4	199	685	3 403
1910	3 552	293	4 312	781	194	4	99	342	3 525
1911	2 331	322	5 926	1 506	304	5	1	487	3 886
1912	4 281	487	6 830	1 711	278	5	-	360	4 369
1913	5 788	528	6 979	2 349	236	2	x	398	3 094
1914	5 432	276	5 613	3 079	245	3	-	207	3 773
1915	1 934	211	4 117	1 858	211	x	1	17	517

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTE: ACID SULFURIC

1865–1877 – vitriol

1878–1905 – apă regală, acid arsenios, acid galic etc.

1906–1908 – acid sulfuric diluat + acid sulfuric concentrat

1909–1915 – acid sulfuric + acid sulfuric fumegând

Cantităţile de acid sulfuric importate în anii 1865–1876 au fost calculate cu ajutorul preţului unei tone din 1877 = 500 lei.

ACID CLORHIDRIC

1865–1915 – acid clorhidric sau muriatic

SODĂ CALCINATĂ + SODĂ CAUSTICĂ

1865–1873 – sodă

1874–1879 – sodă, potasă şi carbonatele lor

1880–1882 – soda caustică este dată în sursă împreună cu apa regală (acid clorhidric în combinaţie), acid arsenic, acid galic

1883 – apa regală (acid clorhidric amestecat cu acid nitric), acid arsenios, sodă caustică, carbonat de sodă, bicarbonat de sodă rafinat, sulfit şi hiposulfit de sodă

1884–1892 – apa regală (acid clorhidric + acid nitric), acid arsenios, acid galic, sodă caustică, azotat de sodă rafinat, sulfit şi hiposulfit de sodă, silicat de sodă, sulfat de zinc, clorură de potasiu, clorură de calciu

1893–1905 – apa regală (acid clorhidric + acid nitric), acid arsenios, acid galic, sodă caustică, azotat de sodă rafinat, sulfit şi hiposulfit de sodă, silicat de sodă, sulfat de zinc, clorură de potasiu, clorură de calciu

1906–1915 – sodă caustică + sodă caustică (carbonat de sodiu cristalizat) + sodă calcinată (carbonat de sodiu)

Cantităţile de sodă importate în anii 1865–1877 au fost calculate cu ajutorul preţului unei tone de sodă importată în anul 1880 = 499 lei

SULFAT DE CUPRU

1865–1879 – piatră vânătă

1880–1891 – acid nitric, potasă, oxid de plumb, oxid de zinc, carbonat de potasă, carbonat de plumb, silitră, sulfat de potasiu, sulfat de cupru, sulfură de arsenic, sulfură şi prosulfură de antimoniu, acetat de fier, acetat de sodă, sulfură de carbon şi subacetat de plumb

1892–1915 – sulfat de cupru (piatră vânătă)

SĂPUN

1865– 1874 – săpun ordinar + săpunuri bune

1875–1892 – săpun ordinar + săpunuri bune

1893–1915 – săpunuri ordinare în bucăţi, alte compuse, menite a înlocui săpunul în spălătorie + săpunuri fine

LUMÂNĂRI

1865–1882 – lumânări de stearină şi spermanţet de tot felul

1883–1915 – lumânări de stearină

Sursa nu indică cantităţile de lumânări de stearină importate în anii 1865–1876; acestea au fost calculate cu ajutorul preţului unei tone de lumânări de stearină din 1877 = 2 301 lei

STEARINĂ

1865– 1915 – stearină, spermanţet

VOPSELE

Sursele nu indică pentru anii 1865–1876 cantitățile de vopsele importate; acestea au fost calculate cu ajutorul prețului unei tone de vopsele din 1877 = 999 lei

1865–1873 – vopseli + cârmâz + băcan

1874–1905 – s-a trecut totalul grupei intitulată: „Materii tinctoriale, taninuri, vopsele, lacuri"

1906–1915 – s-a trecut totalul grupei intitulată: „Culori și lacuri'

Tabelul 169

Importul după cantitate a unor produse de industrie chimică, în perioada 1919–1940

tone

Anii	Cauciuc	Vopsele și coloranți	Alte produse chimice[1]
1	2	3	4
1919	439	958	6 253
1920	853	5 508	8 241
1921	1 999	7 014	14 948
1922	1 929	8 078	10 132
1923	1 780	6 343	13 451
1924	1 781	7 035	16 844
1925	5 895	4 668	20 378
1926	7 168	5 532	23 485
1927	2 974	8 163	26 267
1928	802	10 326	27 235
1929	776	8 788	23 314
1930	896	7 219	19 985
1931	813	6 182	17 234
1932	738	6 972	18 154
1933	723	6 294	21 783
1934	1 824	6 702	24 947
1935	1 203	3 929	15 538
1936	1 877	3 713	17 185
1937	2 717	4 891	18 753
1938	1 906	3 231	10 278
1939	1 577	2 544	13 512
1940	514	2 266	14 130

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTĂ: [1] Se cuprind și medicamentele.

BCU ASSOCIATION UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 170

Importul după valoare a principalelor produse de industrie chimică, în perioada 1865–1915

mii lei

Anii	Acid sulfuric	Acid clorhidric	Sodă caustică, sodă calcinată	Sulfat de cupru	Săpun	Lumânări	Chibrituri	Stearină	Vopsele
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1865	---	---	23	17	153	381	221	---	580
1866	8	---	23	19	145	392	228	---	2 968
1867	24	---	16	7	175	429	304	---	553
1868	17	---	33	8	345	1 211	231	---	121
1869	---	---	---	---	---	---	---	---	---
1870	---	---	---	---	---	---	---	---	---
1871	45	---	---	11	336	1 153	564	---	433
1872	47	---	55	14	499	1 771	361	---	307
1873	58	---	69	8	489	1 462	496	---	533
1874	62	---	117	8	727	649	742	---	565
1875	70	x	62	8	635	1 254	658	---	629
1876	116	58	79	6	504	947	1 303	43	892
1877	135	118	---	---	313	1 843	2 577	47	1 469
1878	62	20	---	---	496	2 444	3 881	46	1 513
1879	---	---	---	---	---	---	---	---	---

BCU IASI CENTRUL UNIVERSITAR LIBRARY

Continuare *tabelul 170*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1880	86	1	257	...	1 465	1 218	2 940	56	1 678
1881	109	3	332	576	400	1 170	2 097	112	2 186
1882	134	3	333	513	383	896	2 404	85	2 254
1883	108	4	592	843	661	1 339	3 445	258	2 970
1884	115	13	615	960	486	1 049	2 231	143	2 592
1885	8	7	666	657	284	781	2 357	882	2 567
1886	96	4	1 285	543	391	743	728	342	3 046
1887	223	10	2 073	---	15	545	x	948	3 975
1888	242	6	2 212	---	44	464	---	1 524	4 389
1889	267	20	2 896	74	43	543	x	1 994	3 998
1890	301	21	2 589	32	32	316	x	2 023	4 723
1891	341	25	3 495	50	167	456	---	2 945	5 619
1892	379	20	3 191	39	236	80	11	3 299	5 814
1893	464	19	3 894	80	16	107	---	2 971	6 675
1894	577	26	4 188	52	27	52	---	3 571	4 589
1895	666	20	3 922	116	17	44		718	6 645
1896	499	6	1 800	103	11	33		347	5 656
1897	545	15	2 094	114	12	27	---	774	7 377
1898	681	9	2 383	96	12	80	---	1 641	6 808

Continuare *tabelul 170*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1899	618	6	2 147	219	12	20	---	993	4 498
1900	556	---	1 996	279	---	---	---	821	2 868
1901	553	---	3 101	248	---	---	---	---	5 137
1902	1 287	---	838	601	---	---	---	---	5 375
1903	160	19	831	333	37	7	---	1 373	4 832
1904	177	18	901	539	204	7	3	1 956	6 065
1905	241	20	1 038	207	65	5	3	1 700	6 460
1906	1 198	23	894	251	384	9	181	712	2 412
1907	819	26	603	360	415	7	112	489	1 834
1908	931	32	825	535	450	10	4	804	2 082
1909	497	43	979	394	431	6	298	690	2 500
1910	562	50	1 033	390	490	6	148	347	2 782
1911	364	55	1 177	753	700	7	2	494	3 226
1912	695	83	1 316	855	642	7	---	367	3 869
1913	929	90	1 338	1 174	619	3	x	402	8 761
1914	842	47	1 103	1 540	606	5	---	211	2 991
1915	1 356	84	2 432	2 787	419	x	1	26	1 996

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

BCU BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

Tabelul 171

Importul după valoare a unor produse de industrie chimică, în perioada 1919–1940

mil. lei

Anii	Cauciuc	Vopsele	Alte produse chimice[1]
1	2	3	4
1919	48,1	15,2	70,6
1920	154,8	74,4	128,6
1921	251,7	153,7	268,7
1922	362,1	224,5	209,2
1923	468,0	351,5	335,8
1924	384,0	356,6	477,2
1925	674,4	277,1	528,1
1926	1 100,0	414,6	737,9
1927	734,5	414,9	665,7
1928	51,2	415,6	680,8
1929	39,5	334,6	663,5
1930	30,7	327,5	583,4
1931	21,0	285,1	478,3
1932	12,8	306,8	427,7
1933	13,5	329,1	430,1
1934	44,2	376,7	552,0
1935	31,6	257,1	390,9
1936	62,3	282,9	495,7
1937	140,6	454,9	562,9
1938	193,0	373,2	620,2
1939	189,6	390,1	756,0
1940	213,9	389,5	1 251,9

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTĂ: [1] Se cuprind şi medicamentele.

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

Tabelul 172

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie metalurgică, în perioada 1865–1915

tone

Anii	Fier brut	Oțel brut	Fontă brută	Laminate	Fier bare	Fusuri axe	Tuburi	Piese de fontă turnate
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1865	---	-	-	-	-	-	-	240
1866	---	-	-	-	-	-	-	234
1867	---	-	-	-	-	-	-	103
1868	---	-	-	-	-	-	-	120
1869	---	-	-	-	-	-	-	---
1870	---	-	-	-	-	-	-	---
1871	---	-	-	-	-	-	-	589
1872	---	-	-	-	-	-	-	567
1873	---	-	-	-	-	-	-	628
1874	---	44	-	1 890	-	-	-	893
1875	---	85	-	2 774	-	-	-	287
1876	---	137	2 893	1 878	-	9	243	222
1877	---	52	6 744	2 536	-	18	31	135
1878	---	5 412	5	8 354	-	86	378	---
1879	---	---	---	---	---	---	---	---

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 172*

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1880	---	351	8 736	11 407	---	196	207	730
1881	---	525	8 454	21 854	628	137	145	2 030
1882	---	331	8 769	15 906	720	187	231	2 096
1883	---	495	13 968	16 293	3 441	239	814	2 884
1884	---	368	10 965	20 687	---	131	530	2 768
1885	---	351	10 208	20 127	---	377	603	2 829
1886	---	236	11 765	34 765	---	163	494	3 936
1887	---	458	9 590	13 315	---	203	454	8 127
1888	---	518	9 328	19 302	---	270	542	6 861
1889	---	812	6 914	17 497	---	304	586	4 444
1890	---	338	8 465	23 918	---	529	554	4 070
1891	---	537	9 707	45 538	---	735	307	2 419
1892	---	467	7 952	44 900	---	1 338	---	3 689
1893	---	432	10 365	20 530	---	1 561	---	3 998
1894	---	839	8 799	20 305	---	1 735	---	7 309
1895	---	457	8 874	15 760	---	1 385	---	4 999
1896	---	2 042	9 034	18 784	---	1 544	---	5 288
1897	---	2 955	9 864	21 965	---	3 800	---	5 313

BCU IASI(CENTRALA UNIVERSITARA LIBRARY

Continuare *tabelul 172*

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1898	---	723	10 780	28 663	---	3 829	---	6 331
1899	---	504	9 955	25 389	---	3 580	---	7 479
1900	---	405	3 419	11 818	---	5 185	---	6 486
1901	---	427	6 143	18 158	---	3 621	---	3 020
1902	---	543	3 836	29 342	---	3 041	---	4 021
1903	---	479	4 353	31 318	---	4 160	---	3 234
1904	---	593	4 373	54 663	---	10 098	---	3 761
1905	---	851	6 758	62 710	---	15 280	---	997
1906	969	708	3 966	79 474	---	1 354	21 897	3 686
1907	99	649	6 474	104 554	---	1 907	26 083	4 544
1908	7	357	5 239	102 521	---	1 280	22 321	5 120
1909	215	178	5 532	88 124	---	1 844	15 328	4 680
1910	10	209	6 926	105 091	---	1 689	19 546	4 917
1911	7	448	8 768	128 193	---	2 299	23 649	5 304
1912	60	359	9 151	156 325	---	2 056	33 561	6 774
1913	22	282	6 896	139 048	---	1 593	60 057	5 948
1914	62	362	5 519	112 768	---	1 539	34 181	4 643
1915	---	627	1 220	33 910	---	562	3 374	1 339

Continuare *tabelul 172*

tone

Anii	Lăcătuşerie (feronerie)	Sârmă, cuie, şuruburi	Tablă diferită, tinichea	Maşini industriale, de transport	Maşini agricole	Unelte, scule, instrumnete diferite	Unelte, instrumente agricole	Diverse obiecte de metal	Vehicule pe şine buc.
1	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1865	1 127	---	835	171		69	---	153	---
1866	1 656	---	941	182		174	12	71	---
1867	1 118	---	905	297		38	35	129	---
1868	910	---	874	977		66	52	173	---
1869	---	---	---	---		---	---	---	---
1870	---	---	---	---		---	---	---	---
1871	1 114	---	788	622		57	166	361	---
1872	990	---	1 414	700		84	328	548	---
1873	2 057	---	1 767	1 812		90	327	336	---
1874	2 282	221	1 086	182	9 868	1 222	273	442	---
1875	1 201	699	1 586	266	2 415	134	178	552	---
1876	938	1 159	748	1 334	1 487	178	163	521	---
1877	437	2 351	881	245	668	223	272	1 634	---
1878	---	4 840	3 260	1 086	251	---	986	---	---
1879	---	---	---	---	---	---	---	---	---
1880	---	3 555	2 100	3 927	478	36	2 009	2 120	44

Continuare *tabelul 172*

1	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1881	---	3 833	2 054	3 098	1 066	29	2 863	2 663	---
1882	---	4 234	2 434	3 494	1 341	33	2 750	3 836	61
1883	2 673	6 762	3 420	3 047	1 259	38	4 154	5 669	20
1884	3 261	6 364	3 784	3 784	853	41	3 482	4 127	14
1885	2 703	5 114	2 264	3 190	508	46	2 657	2 418	63
1886	8 967	6 678	5 955	3 588	2 490	140	2 965	8 697	---
1887	6 148	5 838	9 283	2 452	4 992	333	1 074	8 417	---
1888	3 591	5 755	9 056	2 497	6 114	491	1 265	5 805	---
1889	5 334	7 160	12 416	4 086	7 467	589	1 164	7 008	---
1890	5 169	7 168	13 172	4 382	9 249	646	1 136	7 728	---
1891	9 147	13 296	13 584	10 032	5 566	922	1 666	2 954	---
1892	4 771	7 299	5 105	14 953	---	1 041	1 220	2 033	---
1893	6 000	6 731	18 033	17 690	---	875	973	7 876	---
1894	26 037	9 673	19 244	14 864	---	932	1 249	27 905	---
1895	13 521	6 489	12 783	8 669	---	504	722	14 633	---
1896	---	4 929	19 396	10 957	---	713	956	8 503	---
1897	---	6 590	21 323	16 507	---	902	1 207	12 983	---
1898	11 428	8 766	25 733	21 424	---	1 163	1 456	13 027	---

Continuare *tabel 172*

1	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1899	15 953	7 866	20 094	16 136	---	887	1 669	17 350	---
1900	---	5 312	10 046	13 963	---	432	968	9 481	---
1901	---	4 090	15 142	11 137	---	705	1 373	1 549	---
1902	---	5 279	22 459	16 551	---	1 038	1 974	1 814	---
1903	---	4 701	21 801	19 883	---	903	1 907	2 196	---
1904	---	6 962	28 588	25 985	---	1 082	2 057	3 846	---
1905	---	7 395	37 645	25 675	---	1 036	1 284	1 409	---
1906	5 682	6 389	24 214	13 123	16 667	606	6 704	8 077	---
1907	6 767	6 837	23 507	17 193	12 091	989	5 595	9 629	---
1908	9 123	7 597	21 657	13 207	7 484	606	6 225	11 597	---
1909	5 012	4 781	15 655	14 816	8 256	661	6 826	7 383	---
1910	7 493	5 023	22 390	15 407	12 273	693	7 733	10 425	---
1911	6 685	7 167	26 353	21 794	19 870	995	9 320	10 637	---
1912	8 584	9 500	32 714	23 475	19 616	1 080	10 975	13 784	---
1913	12 551	7 361	31 464	22 310	14 375	1 177	5 704	17 654	---
1914	8 974	7 422	21 542	16 774	9 958	806	8 012	12 475	---
1915	1 640	2 802	9 291	5 205	250	223	1 077	2 893	---

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTE: FIER BRUT

1865–1876 – fier + fier de lucru

1877–1905 – fontă (tuci) brut, fier brut în masă, vergi, drugi etc.; s-a trecut la „fontă brută"

1906–1915 – fontă brută, fier brut în masă, vergi, drugi rotunzi, pătraţi; s-a trecut la „fontă brută"

OŢEL BRUT

1865–1892 – oţel şi obiecte groase de oţel

1893–1915 – oţel brut, oţel de cimentare sau turnat sub orice formă, nefasonat pentru uzul direct

FONTĂ BRUTĂ

1865–1882 – fontă tuci brut, fier brut, în bucăţi etc. + obiecte diverse

1883 – fontă (tuci) brut, fier brut în masă, vergi, drugi

1884–1905 – fontă brută, fier brut în masă, vergi, drugi rotunzi, pătraţi

1906–1915 – fontă brută din prima topire, fontă şi fierărie veche destinată retopirii, fontă afânată

LAMINATE

1866–1874 – şine de drumuri şi de construcţii

1876–1882 – railuri de fier de orice formă + railuri de oţel şi schimbări de cale + şine de fier pentru roţi,

1883–1892 – railuri de fier, de oţel de orice formă + şine de fier pentru roţi în general în şine, fier pentru cercuri şi altele + fier în table negre sau de fier laminat

1893–1915 – fier laminat în drugi rotunzi, fier laminat în colaci + şine de drum de fier şi de tramvaie + fier laminat în mod special TVZ + tablă şi plăci + table şi plăci de fier laminat + table şi plăcide fier croite pentru anumite lucrări, găurite, profilate

FUSURI, AXE

1865–1892 – fusuri (osii) de trăsuri şi de vagoane

1893–1905 – fusuri şi osii de trăsuri, de vagoane, de locomotive nestrunjite, neterminate, roţi întregi simple sau împerecheate de vagonete şi locomotive, bandaje de roţi nestrunjite, neterminate

1906–1915 – fusuri şi osii de trăsuri, de vagoane, de locomotive nestrunjite, neterminate, roţi întregi simple sau împerecheate de vagonete şi locomotive, bandaje de roţi nestrunjite, neterminate + arcuri de trăsuri şi vehicule + arcuri de trăsuri şi vehicule şlefuite, lustruite

TUBURI

1865–1886 – table, tuburi (urloaie, ţevi) + ţevi şi urloaie (olane) de fier

1892–1905 – fusuri şi osii de trăsuri şi de vagoane, ţevi şi urloaie (olane) de fier, ancore şi lanţuri de orice grosime; s-au trecut la „fusuri, axe"

1906–1915 – tuburi de fier laminat şi bucăţile lor de împreunare toate brute, neprelucrate fără tăiere şi şurub, fără găuri de nituit + tuburi de fier laminat date la strung pentru şurub sau găurite pentru nituire + tuburi de fier laminat, şlefuite, poleite, zincuite, arămite, nichelate, argintate

PIESE DE FONTĂ TURNATE (fonterie)

1865–1874 – mărunţişuri de tuci turnat + tuci şi obiecte groase de tuci

1875–1892 – obiecte diverse, piese şi accesorii pentru maşini de fontă brută numai turnate + obiecte de fontă ornamentate + vase pentru cuhnie de fontă smălţuită + obiecte mărunte de fontă ornamentate

1893–1915 – plăci, coloane şi alte piese pentru construcţii de fontă, sobe, vase de fontă pentru uz casnic simplu turnate, alte articole de fontă turnate + plăci, coloane şi alte piese pentru construcţii de fontă lucrate la strung sau şlefuite, vase de fontă pentru uz casnic şlefuite, alte articole de fontă şlefuite + articole de fontă cizelate cu mâna, bronzate, nichelate, alămuite, argintate, aurite

LĂCĂTUŞERIE (feronerie)

1865–1879 – marchitănie şi fierărie felurită + lăcătuşerie

1880–1882 – la „Diverse obiecte de metal"

1883–1894 – lăcătuşerie groasă + fierărie groasă

1895–1915 – lucrări şi obiecte de fier laminat nedenumite, chiar combinate cu fontă şi lemne brute sau poleite fie şi vopsite + lucrări şi obiecte de fier laminat nedenumite, strunjite, smălţuite, zincate, cositorite, alămuite, combinate cu aramă, bronz, vopsite fin

SÂRMĂ, CUIE, ŞURUBURI, BULOANE, LANŢURI

1865–1875 – cuie, piroane, şuruburi + sârmă de aramă + sârmă de alamă + sârmă de fier, site şi alte obiecte de sârmă

1876–1879 – piroane şi cuie de fier negre, cuie de fier groase + cuie mărunte de sârmă, ţinte, cuie de şindrilă etc. + şuruburi de fier groase cu sau fără piuliţe + şuruburi de fier mărunte, sârmă de fier + sârmă de oţel + lanţuri de fier nepoleite + lanţuri de fier poleite + lanţuri de fier mai mari de 1 cm + lanţuri de fier de 1 cm sau mai mult

1880–1882 – piroane, cuie de fier + cuie de sârmă + şuruburi de fier şi de oţel + ancore şi lanţuri groase + lanţuri de fier mai mari de 1 cm + lanţuri de fier de 1 cm + tel (sârmă) fier negru sau spoit + sârmă de oţel şi corzi de oţel pentru instrumente muzicale + sârmă de alamă pentru corzi de instrumente

1883 – sârmă de alamă + obiecte de sârmă de alamă, aramă + tel (sârmă) fier negru, poleit, spoit + sârmă de oţel şi corzi de oţel pentru instrumente muzicale, piroane, cuie de fier + cuie de sârmă + şuruburi de fier şi de oţel + ancore şi lanţuri groase pentru nave + lanţuri de fier mai mari de 1 cm + lanţuri de fier de 1 cm sau mai subţiri

1884–1892 – sârmă de alamă pentru corzi de instrulmente muzicale + tel (sârmă) fier negru + sârmă de oţel şi corzi de instrulmente muzicale + piroane, cuie de fier negru + cuie de sârmă + şuruburi de fier şi de oţel + ancore şi lanţuri grele + lanţuri de fier mai mari de 1 cm + lanţuri de fier de 1 cm

1893–1905 – sârmă de fier sau de oţel + sârmă de fier sau de oţel zincuită, arămuită, cositorită, plumbuită + lanţuri de sârmă simplă îndoite sau fierte în foc de orice fel, afară de cel special denumite lustruite, cătrănite + sârmă răsucită cu ţepi pentru îngrădiri, zincuită, otgoane şi frânghii de sârmă vopsită, zincuită + buloane, şuruburi, nituri, piuliţe, rondele, cârlige

1906–1915 – buloane, şuruburi, nituri, piuliţe, rondele, cârlige, orice lucrări cu şurub date la strung, şlefuite, poleite, vopsite; aceleaşi gata de întrebuinţat etc. + sârmă de fier sau de oţel + sârmă de fier sau de oţel zincuită, arămuită, cositorită, plumbuită + lanţuri de sârmă simplă îndoite sau fierte în foc de orice fel, afară de cel special denumite lustruite, cătrănite + sârmă răsucită cu ţepi pentru îngrădirea grădinilor, zincuită, otgoane şi frânghii de sârmă vopsită, zincuite + articole nedenumite din sârmă + cuie de orice fel în afară de cele special denumite, cârlige de tavan, scoabe

TABLĂ DIFERITĂ (tinichea)

1865–1875 – table de fier + tinichea

1876–1892 – tinichea şi fier în table spoit (tinichea albă) + table de oţel şi plăci de oţel nepoleit + table de oţel poleit (lustruit)

1893–1905 – tablă şi plăci (tablă neagră) + tablă şi plăci de fier croite pentru anumite lucrări, găurite, profilate

1906–1915 – tablă şi plăci (tablă neagră)

MAŞINI INDUSTRIALE

1865–1875 – maşini diverse, părţi şi organe de maşini, pompe, maşini mecanice complete

1876–1890 – maşini de tuci de tot felul + maşini întregi de fier şi de oţel + maşini cu aburi de tot felul + maşini şi accesorii de maşini întregi

1891–1892 – maşini şi accesorii de maşini + maşini de tot felul cu aburi, electrice sau gaz, maşini agricole şi industriele cu accesoriile lor sau bucăţi din care sunt formate când sunt importate + maşini şi aparate din alte metale decât fier, fontă oţel, cu părţi şi accesorii

1893–1905 – maşini puse în mişcare de apă, aburi, petrol, gaz etc. şi orice altă putere fără electricitate, fierăstraie mecanice, maşini de pieptănat textile, maşini nedenumite, maşini de scris, de calculat, înregistrat, maşini agricole

1906–1915 – maşini puse în mişcare de apă, aburi, petrol, gaz, aer şi orice altă putere fără electricitate, fierăstraie mecanice, maşini unelte: strunguri, rindele mecanice, găuritoare, dăltuitoare, ascuţitoare, ciocane mecanice, forje portative, piese de fasonat metale şi alte materii, filiere + maşini de tors şi depănat, războaie de ţesut; maşini de împletit, maşini de apretat, fasonat şi în general toate maşinile de lucrat textile de la materia brută până la marfa terminată + maşini de depănat textile şi de cardat; maşini de tors şi depănat, războaie de ţesut; maşini de împletit, fasonat etc. + maşini nedenumite întrebuinţate la fabricarea hârtiei + maşini de imprimerie, tipografie, litografie + maşini de scris, maşini de calculat, maşini de înregistrat + maşini de cusut, alte maşini pentru confecţionat haine, pălării + maşini şi aparate nedenumite special, decimale

MAŞINI AGRICOLE

1865–1873 – sursa indică „maşini" – s-au trecut la „maşini industriale"

1874 – maşini de treierat + maşini de bătut porumb + maşini de secerat şi de cosit + maşini de semănat + alte maşini agricole

1875–1879 – maşini de treierat + maşini de bătut porumb + maşini de secerat şi de cosit + maşini de semănat + alte maşini agricole, locomobile pentru treierat

1880–1905 – maşini agricole de tot felul

1906–1915 – locomobile, batoze mari şi mici, maşini de semănat, de secerat, alte maşini agricole

UNELTE, INSTRUMENTE AGRICOLE

1865–1873 – coase + pluguri + grape + sape + seceri

1874–1879 – coase + pluguri + sape şi târnăcoape + seceri + grape şi tăvăluge de fier

1880–1893 – instrumente agricole de tot felul

1883 – instrumente agricole de orice specie

1884–1893 – idem

1894–1905 – idem

1906–1915 – pluguri, grape, tăvăluge, cultivatoare, rariţe, prăşitoare, scarificatoare, fiare de plug, părţi de grape şi de celelalte aparate de lucrat pământul + coase cu sau fără mânere; seceri cu sau fără mânere, unelte agricole cu sau fără mânere + casmale, lopeţi, orice unelte pentrumeserii şi industrii din fier şi oţel, fie şi combinate cu bronz, cu sau fără mânere, afară de cele special denumite

UNELTE, SCULE, INSTRUMENTE

1865 – instrumente (aparate telegrafice, instrumente şi obiecte de optică, de fotografie, inginerie, muzică, dentist, tipografie, chirurgie)

1866–1873 – instrumente (de optică, de fotografie, inginerie, muzică, telegrafie, dentist, tipografie, termometre)

1874–1880 – instrumente (clavire de muzică, ochelari şi instrumente de matematică, de chirurgie, litere de imprimat) + unelte pentru meseriaşi

1881–1883 – instrumente astronomice, chirurgie, optică matematică, fizică, chimie, aparate de demonstrații

1886–1892 – instrumente de optică, calcul, de observație, de precizie + orice alte instrumente și unelte, unelte și instrumente de oțel. Notă: la instrumente sursa indică numai cantitatea

1893–1905 – instrumente și aparate de calcul, de observație, de precizie + orice alte instrumente și unelte de fier, sau de oțel cu sau fără mânere de lemn

1906–1915 – unelte de sondaj pentru mine, petrol și orice sondaj în pământ + nicovale de orice greutate, baroase + pile și raspe necrestate + pile și raşpe crestate gata de întrebuințat + fierăstraie cu pânze cu dinți netăiați, cu dinți tăiați + foarfeci de tinichigii, foarfeci pentru tuns oile, pentru altoit vița și arborii montate sau nu, lustruite, nichelate; freze, tăietori de șuruburi, dale, șurubelnițe, fiare de rindele, stanțe gata de oțel, sfredele pentru lemn și fier, chei franceze, cleşte afară de cele de fierar, minghine

DIVERSE OBIECTE DE METAL

1865–1875 – brice și bricege + case de bani + cuțite cu teci + măsuri de cântărit + mobile de fier + sobe de fier

1876–1883 – case, casete de fier + paturi de fier ordinare + grilaj de fier + obiecte casnice de tablă și fier + paturi fără ornamente + obiecte nedeterminate de fier, de oțel + obiecte de fier oțel semifine + obiecte fine de fier, oțel + cuțitărie comună + cuțitărie ordinară din fier, oțel + cuțitărie fină + ace de cusut + ace cu gămălie

1884–1892 – grilaje de fier pentru grădini + obiecte comune de fier, tablă, fier negru + case și casete de fier + paturi de fier ordinare + paturi de metal + obiecte nedenumite de fier + obiecte de fier, de oțel semifine + obiecte de tinichea + obiecte de tinichea lucrate simplu + obiecte de fier, tinichea tablă, fier fine + obiecte fine de fier, oțel + obiecte extrafine de oțel + cuțite de fier și cuțite ordinară + cuțitărie fină + cârlige pentru împletituri + ace de gămălie, grilaje de fier pentru grădini + obiecte comune de fier + case de bani + paturi de fier + paturi de metal + obiecte nedenumite de fier, de oțel + obiecte de fier, de oțel semifine + obiecte de tinichea albă + obiecte de tinichea lucrate + obiecte de fier, oțel + cuțitărie din fier, oțel + cuțitărie ordinară + cuțitărie fină + cârlige pentru împletituri + ace de gămălie

1893–1905 – lucrări de fier și obiecte de fier laminat, nedenumit, chiar combinate cu fontă și lemne brute sau poleite, fie și vopsite + lucrări și obiecte de fier laminat, nedenumite, șlefuite, lustruite, strunjite, zincuite, cositorite etc. + case de siguranță cu sau fără materiale refractare, vopsite, ornamentate + paturi de fier netapițate, simplu vopsite, ornamentate cu alte materii + aceleași ornamentate cu alte materii + lacăte și cheile lor, broaște și orice alte încuietori + policandre, candelabrede fier + sfeșnice, obiecte de masă și de toaletă + cuțitărie nepoleită, nemontată sau montată cu lemn comun, fier fontă + cuțitărie și foarfeci montate cu aur sau argint + forfecărie nedenumită, poleită, montată cu fildeș

1906–1915 – lucrări și obiecte de fier laminat, nedenumite, chiar combinate cu fontă și lemne brute sau poleite, fie și vopsite + lucrări și obiecte de fier laminat, nedenumite, șlefuite, lustruite, strunjite, smălțuite, zincate, cositorite etc. + paturi de fier netapițate, simplu vopsite, necombinate cu alte materii + aceleași ornamentate + aceleași tapițate etc. + cazane și orice recipiente menite a fi expuse focului, presiunii, vidului; agitatoare, distilatoare, rafinatoare, butoaie, rezervorii etc. + sobe și mașini de gătit, portițe, burlane de sobă din tablă nevopsite, nesmălțuite etc. + articole de menaj, bidoane, cutii de tinichea vopsite + articole de menaj de tablă, fier smălțuite și orice articole de tablă de fier smălțuite + case de siguranță cu sau fără materiale refractare, vopsite, ornamentate + paturi de fier netapițate, simplu vopsite, ornamentate cu alte materii + aceleași ornamentate cu alte materii + casete de siguranță + lacăte și cheile lor, broaște etc. + policandre, candelabre de fier + sfeșnice, obiecte de toaletă etc. + cuțitărie nepoleită, nemontată sau montată cu lemn, fier fontă + cuțitărie și forfecărie montată cu aur sau argint + forfecărie nedenumită

VEHICULE PE ŞINE

1865–1885 – locomotive şi vagoane de călători şi de marfă

1886–1892 – vagoane de călători cl. I–II tapiţate, vagoane de poştă, ambulanţe + vagoane de călători cl. III + vagoane mixte pentru poştă şi bagaje, vagoane pentru bagaje, vagoane acoperite pentru mărfuri, vagoane pentru vite, vagoane pentru transport temporar

1893–1905 – vagoane de mărfuri acoperite sau nu + vagoane rezervorii, tendere, vagoane netapiţate pentru călători + vagoane tapiţate pentru călători + vagoane de tramvaie (Notă: acestea sunt date în sursă în bucăţi)

1906–1915 – vagoane de mărfuri acoperite sau nu + vagoane rezervorii, tendere, vagoane netapiţate pentru călători + vagoane tapiţate pentru călători + vagoane de tramvaie

Tabelul 173

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie metalurgică, în perioada 1919–1940

tone

Anii	Fier, oţel şi fontă brute	Fier şi oţel simplu, bătut, laminat	Alte lucrări din fier şi oţel	Metale neferoase brute	Lucrări din metale neferoase
1	2	3	4	5	6
1919	---	1 984	14 684	158	205
1920	2 347	4 216	36 438	577	917
1921	6 332	37 612	95 438	908	2 176
1922	1 114	64 410	152 926	956	2 118
1923	708	48 507	117 705	1 882	2 549
1924	1 055	62 950	132 271	2 210	2 301
1925	13 188	80 368	110 602	4 135	3 186
1926	39 471	71 802	91 228	3 111	3 849
1927	67 549	25 679	105 961	4 841	3 949
1928	104 719	69 006	89 581	8 616	5 531
1929	106 463	86 881	108 761	7 088	6 171
1930	78 681	72 677	81 163	6 409	5 322
1931	41 516	46 261	54 885	4 822	3 370
1932	39 417	16 261	25 022	7 075	2 792
1933	70 901	13 805	22 841	6 744	2 994
1934	131 306	17 447	37 156	11 140	3 018
1935	128 132	12 873	32 144	9 023	3 255
1936	144 418	13 404	47 972	8 607	2 794
1937	108 935	16 718	64 369	11 025	5 807
1938	153 702	28 297	38 613	12 247	2 123
1939	88 710	35 293	31 087	6 464	3 085
1940	15 879	24 646	16 613	4 366	3 167

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul 174

Importul după valoare a principalelor produse de industrie metalurgică, în perioada 1865–1915

mii lei

Anii	Fier brut	Oțel brut	Fontă brută	Laminate	Fier bare	Fusuri, axe	Tuburi	Fiese de fontă turnate
1	2	3	4	5	6	7	8	10
1865	1 694	---	---	---	---	---	---	278
1866	1 891	---	---	---	---	---	---	271
1867	1 896	---	---	---	---	---	---	119
1868	2 322	---	---	---	---	---	---	139
1869	---	---	---	---	---	---	---	---
1870	---	---	---	---	---	---	---	---
1871	2 005	---	---	---	---	---	---	681
1872	2 679	---	---	---	---	---	---	656
1873	3 587	---	---	---	---	---	---	726
1874	2 712	44	---	720	---	---	---	1 132
1875	1 417	85	---	1 057	---	---	---	332
1876	732	137	1 206	918	---	14	272	277
1877	---	52	1 801	966	---	31	36	156
1878	---	1 353	60	---	---	86	729	180
1879	---	---	---	---	---	---	---	---

BCU KLUJ CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 174*

1	2	3	4	5	6	7	8	10
1880	---	351	2 184	5 860	471	294	207	390
1881	---	341	1 691	7 066	319	205	145	816
1882	---	215	1 754	5 519	1 526	359	814	1 135
1883	---	322	2 794	4 519	---	196	530	1 046
1884	---	239	2 193	6 765	---	566	603	859
1885	---	228	2 042	6 585	---	245	494	2 226
1886	---	154	2 353	11 614	---	305	454	5 350
1887	---	297	1 918	4 051	---	406	542	4 355
1888	---	337	1 866	5 755	---	456	586	2 957
1889	---	528	1 383	5 046	---	794	554	2 760
1890	---	220	1 693	7 260	---	798	307	1 913
1891	---	349	1 941	14 997	---	1 338	---	2 706
1892	---	304	1 590	15 509	---	1 561	---	3 042
1893	---	304	2 073	6 938	---	1 493	---	4 535
1894	---	656	1 760	6 245	---	831	---	2 885
1895	---	286	1 775	3 356	---	926	---	2 107
1896	---	1 031	903	3 478	---	2 280	---	2 112
1897	---	1 664	986	4 048	---	2 297	---	2 564

BCU CLUJ / BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 174*

1	2	3	4	5	6	7	8	10
1898	---	406	1 078	5 418	---	2 148	---	2 580
1899	---	266	995	4 776	---	3 111	---	---
1900	---	---	342	2 220	---	---	---	---
1901	---	---	614	1 320	---	---	---	---
1902	---	---	---	2 334	---	2 101	---	1 432
1903	---	256	518	5 638	---	5 070	---	810
1904	---	302	520	9 840	---	7 640	---	1 062
1905	---	450	802	11 647	---	1 191	13 299	2 420
1906	116	602	357	15 881	---	1 711	16 315	2 860
1907	12	488	497	23 094	---	1 186	14 354	3 202
1908	1	268	441	23 315	---	1 597	10 249	3 339
1909	26	133	476	21 813	---	1 521	12 497	3 588
1910	1	157	517	25 299	---	2 061	15 198	4 173
1911	1	336	627	32 985	---	1 929	21 470	4 926
1912	7	269	658	39 739	---	1 488	38 851	4 243
1913	3	211	556	31 480	---	1 432	21 957	3 137
1914	7	272	451	27 733	---	547	2 810	1 135
1915	---	992	161	10 562	---	---	---	---

Continuare *tabelul 175*

mii lei

Anii	Lăcătuşerie (feronerie)	Sârmă, cuie, şuruburi	Tablă diferită, tinichea	Maşini industriale, de transport	Maşini agricole	Unelte, scule, instrumnete diferite	Unelte, instrumente agricole	Diverse obiecte metalice	Vehicule pe şine buc.
1	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1865	1 751	---	565	421		231	---	288	---
1866	2 574	---	637	449		580	37	133	---
1867	1 737	---	613	730		128	104	243	---
1868	1 414	---	592	928		222	156	325	---
1869	---	---	---	---		---	---	---	---
1870	---	---	---	---		---	---	---	---
1871	1 731	---	630	1 531		192	498	679	---
1872	1 539	---	957	1 723		279	985	1 029	---
1873	2 196	---	1 196	4 459	---	300	982	631	---
1874	3 547	201	869	447	9 868	4 082	818	831	401
1875	1 866	647	1 074	654	2 415	449	535	1 038	369
1876	1 496	1 298	620	2 590	1 487	467	488	1 372	1 170
1877	679	2 137	705	603	668	745	816	3 071	855
1878	---	4 164	2 078	2 038	251	---	2 958	---	---
1879	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Continuare *tabelul 174*

1	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1880	---	3 658	1 681	3 812	518	177	1 681	6 455	---
1881	---	2 502	1 234	3 661	1 196	129	2 084	4 871	---
1882	1 303	2 626	2 626	3 887	1 190	168	1 979	7 071	---
1883	1 456	4 049	2 271	5 768	1 070	224	2 661	9 653	---
1884	1 354	3 636	1 358	7 101	748	241	2 387	7 646	---
1885	779	5 186	2 896	5 044	652	257	1 852	4 951	---
1886	948	4 718	3 962	5 419	3 406	389	8 224	6 289	---
1887	1 126	4 605	3 840	4 338	7 488	712	1 074	6 504	---
1888	4 479	5 675	5 424	5 120	9 171	954	1 265	6 096	---
1889	3 340	5 546	5 610	8 170	11 201	1 118	1 164	7 187	---
1890	4 200	9 777	5 912	7 322	13 873	1 347	1 136	7 114	---
1891	18 226	7 406	3 067	14 695	---	1 940	1 657	7 211	---
1892	6 760	7 385	7 512	23 534	---	2 324	1 220	4 209	---
1893	---	8 093	6 796	27 340	---	1 750	973	2 481	---
1894	---	4 253	4 069	23 325	---	1 863	1 249	22 202	---
1895	5 714	2 904	6 885	13 761	---	1 008	722	9 047	---
1896	7 977	3 646	7 463	17 736	---	2 139	956	6 420	---
1897	---	4 911	9 125	26 011	---	2 705	1 207	8 850	---

Continuare *tabelul 174*

1	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1898	7 977	4 400	7 144	33 488	---	3 488	1 456	8 924	---
1899	---	1 105	3 717	25 718	---	3 662	1 669	10 805	---
1900	---	1 852	5 796	---	---	1 297	968	---	---
1901	---	2 347	6 575	36 097	---	---	1 373	---	---
1902	---	2 749	5 793	15 720	---	---	1 198	---	---
1903	---	3 142	7 531	18 912	---	1 026	1 198	2 439	---
1904	---	4 504	9 830	25 694	---	1 947	1 193	9 304	---
1905	4 070	3 823	4 728	35 247	---	1 865	750	4 929	---
1906	5 425	4 524	4 704	15 938	15 777	1 329	5 581	7 753	---
1907	6 491	4 783	4 396	21 658	12 568	2 169	4 708	9 479	---
1908	4 142	3 356	3 263	19 164	7 284	1 799	5 165	10 106	---
1909	5 713	3 634	4 510	17 323	8 103	1 723	5 428	7 452	---
1910	5 963	5 148	5 359	18 288	11 753	2 013	6 234	10 056	---
1911	7 325	6 583	6 523	24 910	20 048	2 601	7 519	12 029	---
1912	10 421	5 327	6 211	28 199	19 573	3 089	8 941	14 771	---
1913	7 892	5 219	4 398	24 571	15 406	2 426	5 740	16 627	---
1914	2 182	2 221	2 170	19 995	10 481	2 022	4 895	13 249	---
1915	---	---	---	7 760	349	731	1 345	5 527	---

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

BCU "LUCIAN BLAGA" UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 175

Importul după valoare a principalelor produse de industrie metalurgică, în perioada 1919–1940

mil. lei

Anii	Fier, oțel și fontă brute	Fier și oțel simplu, bătut, laminat	Alte lucrări din fier și oțel	Metale neferoase brute	Lucrări din metale neferoase
1	2	3	4	5	6
1919	-	8,5	118,0	1,3	9,1
1920	0,7	29,3	329,8	5,3	47,5
1921	21,5	164,2	1 128,0	14,9	140,7
1922	3,8	315,4	1 040,3	24,4	153,4
1923	2,9	293,0	2 214,1	95,4	240,3
1924	3,4	507,0	3 054,6	134,3	281,9
1925	65,2	542,4	2 904,3	253,9	412,5
1926	237,9	521,2	3 967,7	223,0	497,6
1927	342,1	158,3	2 056,8	248,1	663,4
1928	471,2	634,3	2 443,6	262,0	662,2
1929	521,4	814,8	2 711,3	258,8	618,2
1930	371,0	629,1	2 245,5	200,4	548,2
1931	162,5	439,1	1 544,4	114,7	324,0
1932	110,3	140,2	736,9	107,8	193,1
1933	196,5	128,7	701,9	114,6	193,6
1934	338,3	167,7	1 212,6	192,8	216,4
1935	361,8	135,1	1 210,4	159,4	290,8
1936	433,2	149,8	1 654,4	171,6	260,1
1937	666,9	223,1	2 278,6	373,4	889,9
1938	443,5	931,1	668,2	436,4	924,9
1939	232,2	1 030,8	494,0	165,2	1 368,4
1940	58,1	1 070,7	529,5	292,2	3 044,5

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

BCU IASI CENTRALA UNIVERSITARA LIBRARY

Tabelul 176

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie metalurgică, în perioada 1919–1940

tone

Anii	Unelte	Maşini agricole	Maşini şi instalaţii industriale
1	2	3	4
1919	991	3 037	5 783
1920	5 541	2 611	9 402
1921	8 502	3 326	28 938
1922	10 029	3 742	50 293
1923	7 741	3 119	28 155
1924	11 484	2 141	23 057
1925	6 875	3 841	24 086
1926	5 721	3 968	24 183
1927	9 780	5 462	28 112
1928	7 596	8 667	39 498
1929	5 854	10 687	35 546
1930	4 506	3 839	28 524
1931	1 857	1 079	11 981
1932	1 406	602	8 828
1933	2 106	824	11 550
1934	2 816	1 271	19 780
1935	1 603	1 377	18 738
1936	2 137	1 815	21 501
1937	3 149	5 007	32 878
1938	3 439	6 375	16 995
1939	2 773	6 113	14 672
1940	2 013	4 320	9 170

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 177

Importul după valoare a principalelor produse de industrie metalurgică, în perioada 1919–1940

mil. lei

Anii	Unelte	Mașini agricole	Mașini și instalații industriale
1	2	3	4
1919	16,4	22,0	56,4
1920	109,4	27,6	104,2
1921	198,0	36,6	362,2
1922	232,1	51,0	672,3
1923	273,4	108,1	1 070,5
1924	329,7	78,9	1 788,7
1925	414,8	148,2	1 394,5
1926	424,8	250,5	1 689,5
1927	548,5	251,2	1 494,4
1928	636,0	373,9	2 698,0
1929	394,1	474,8	2 615,6
1930	323,0	167,1	1 938,1
1931	185,2	63,4	909,1
1932	132,4	33,6	561,4
1933	200,8	41,8	653,9
1934	231,5	62,9	1 061,0
1935	142,1	63,8	1 213,0
1936	252,9	63,3	1 243,8
1937	334,2	196,1	2 717,2
1938	193,9	242,1	1 440,6
1939	183,6	250,7	1 459,5
1940	197,7	232,3	1 131,9

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

Tabelul 178

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie electrotehnică, în perioada 1865–1915

tone

Anii	Aparate şi material electric	Maşini electrice
1	2	3
1865–1892	---	---
1893	103	---
1894	139	---
1895	181	---
1896	219	---
1897	117	---
1898	174	---
1899	374	---
1900	336	---
1901	142	---
1902	157	---
1903	237	---
1904	330	---
1905	501	---
1906	501	503
1907	1 196	1 145
1908	1 240	916
1909	678	561
1910	1 137	704
1911	1 411	1 305
1912	1 746	1 664
1913	1 577	1 966
1914	985	1 175
1915	203	416

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTE: **APARATE ŞI MATERIAL ELECTRIC**

1893–1905 – cabluri pentru transmis curent electric, sârmă izolată pentru conducte electrice având manta de fier în tablă, în sârmă sau în bandă

1906–1915 – acumulatoare electrice precum şi plăcile lor de preschimbare + aparate electrice pentru telegraf şi telefon, pentru transmisiuni de putere şi luminat, pentru sonerii, baterii electrice pentru medicină şi chimie, întrerupători şi alte obiecte + cabluri pentru transmis curent eletric, sârmă izolată pentru conducte electrice, având manta de fier în tablă, în sârmă sau în bandă

MAŞINI ELECTRICE

1906–1915 – maşini dinamo-electrice, electromotoare, convertizoare, transformatoare, împărţitoare, electromagneţi şi inductori

Tabelul 179

Importul după cantitate a principalelor produse de industrie electrotehnică, în perioada 1919–1940

tone

Anii	Maşini electrice	Aparate, instrumente, materiale
1	2	3
1919	376	148
1920	1 520	255
1921	4 020	815
1922	4 448	934
1923	2 474	806
1924	1 838	672
1925	1 737	985
1926	2 188	1 057
1927	2 017	768
1928	2 452	1 247
1929	1 612	1 791
1930	2 583	1 459
1931	994	4 056
1932	736	3 157
1933	695	3 371
1934	1 145	4 191
1935	1 014	4 615
1936	1 374	7 656
1937	1 860	7 731
1938	2 089	7 180
1939	2 185	7 881
1940	1 954	5 166

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

BCU MUNICENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 180

Importul după valoare a principalelor produse de industrie electrotehnică, în perioada 1865–1915

mii lei

Anii	Aparate şi material electric	Maşini electrice
1	2	3
1865–1892	-	---
1893	278	---
1894	421	---
1895	463	---
1896	617	---
1897	310	---
1898	468	---
1899	1 091	---
1900	---	---
1901	---	---
1902	---	---
1903	641	---
1904	943	---
1905	1 410	---
1906	3 094	2 069
1907	6 581	4 486
1908	6 582	3 960
1909	3 701	2 589
1910	5 704	3 177
1911	8 085	5 576
1912	9 414	7 645
1913	9 556	8 934
1914	6 610	5 559
1915	2 100	2 043

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 181

Importul după valoare a principalelor produse de industrie electrotehnică, în perioada 1919–1940

mil. lei

Anii	Maşini electrice	Aparate, instrumente, materiale
1	2	3
1919	11,4	8,0
1920	39,8	16,2
1921	108,9	59,0
1922	154,4	75,0
1923	177,8	78,1
1924	195,4	81,3
1925	170,9	109,6
1926	249,0	611,8
1927	194,4	257,5
1928	244,6	358,3
1929	207,9	282,4
1930	267,3	455,0
1931	133,7	625,4
1932	79,2	416,6
1933	72,8	425,2
1934	111,9	430,8
1935	85,7	433,2
1936	118,6	709,7
1937	183,7	943,3
1938	238,2	896,1
1939	233,0	827,3
1940	268,8	968,8

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

BCU IAŞI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

B. *EXPORTUL ŞI IMPORTUL DISTRIBUIT PE PRINCIPALELE ŢĂRI, SOLDUL BALANŢEI COMERCIALE CU ACESTEA*

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

OBSERVAȚII METODOLOGICE

Situațiile statistice din această parte a lucrării înfățișează valoric și cantitativ importul și exportul țării noastre din și în alte țări.

Orientarea traficului extern către anumite țări a fost rezultanta nu numai a intereselor economice ale României, a diviziunii internaționale a producției și a schimbului, constituită obiectiv, pentru anumite intervale, ci în mare măsură și a raportului de forțe economice și politice din Europa.

Ca regulă, în prima parte a perioadei, până la obținerea independenței de stat și chiar până la începutul secolului al XX-lea, nu atât România își alegea partenerii de comerț, cât aceștia își disputau piața internă a ei. Este drept că până la primul război mondial, când sistemul valutelor europene era stabil și circulația lor liberă, iar schimburile dintre țări apăreau reglementate pe termen lung, prin convenții comerciale, importatorii români, după criteriul eficienței și profitului se aprovizionau cu mărfuri de pe piețele cele mai avantajoase ca preț, calitate și cost de transport. La rândul lor exportatorii din România plasau produsele pe piețele și în condițiile cele mai convenabile.

Reiese că orientarea comerțului exterior avea loc după considerente economice. Aceasta însă numai în parte, deoarece convențiile comerciale dintre state, dintre România și ceilalți parteneri, creau condiții de export și import, prin taxe vamale și alte prevederi, diferențiate. Este clasică în acest sens convenția comercială cu Austro-Ungaria, încheiată de România la 1876, care a rezervat, pe timp de 10 ani, prin prevederile înscrise, piața românească, în proporție de peste 50% mărfurilor austriece.

Astfel, prin diferite acțiuni politice, diplomatice, economice marile puteri industriale influențau comerțul extern al țărilor mici. Piața României trece, prin schimbarea raportului de forțe din Europa, din sfera inițială a Imperiului Otoman, în sfera comerțului englez, de la care este preluată de Austria până la 1886; la începutul secolului al XX-lea Anglia, Austria și Germania dețin proporții relativ paritare, 75% din importul țării, iar în 1914 Germania ocupă primul loc în importul României.

În perioada interbelică importul se difuzează între un număr mai mare de state, din care însă Anglia, Franța, Cehoslovacia, Germania, Italia, Ungaria, Polonia dețin ponderi între 5–25%. Competiția pentru influență asupra economiei și a comerțului exterior al României este angajată în principal între Anglia, Franța și Germania, ultima reușind, prin acțiuni diplomatice și politice să par-

vină la primul loc în preajma războiului al doilea mondial, iar în timpul lui să-şi instituie monopolul asupra importului şi exportului românesc.

Este de asemenea de observat că până la 1914, în condiţiile libere ale tranzacţiilor economice inter ţări şi a circulaţiei libere a monedelor – toate cu etalon aur – partenerii de import puteau fi şi adesea erau alţii decât cei de export ai României, mărfurile exportate fiind vândute pe unele pieţe, iar achiziţiile de import făcute pe altele, fără nici un impediment de plată.

Perioada postbelică, bulversată de marile procese inflaţioniste, de disparităţi multiple monetare, îngreunează tranzacţiile internaţionale. În deceniul patru, din timpul marii crize economice, piedicilor existente li se adaugă măsuri restrictive comerciale şi monetare, zone valutare cu monede puternice şi monede slabe, tendinţe autarhice, care determină o aliniere a comerţului extern către anumite grupe de ţări, efectuarea lui în binom – export-import – echilibrat cu fiecare partener, până se ajunge la sfârşitul deceniului patru, la clearing ca metodă eficientă de depăşire a obstacolelor tranzacţiilor internaţionale.

Politica de orientare a comerţului exterior românesc tindea să satisfacă interesele economice şi politice proprii, a grupurilor economice conducătoare, dar era puternic presată de interesele capitalului internaţional şi ale marilor puteri europene.

Cu toate acestea până la primul război mondial, cu excepţia perioadei convenţiei cu Austro-Ungaria – 1876–1886 –, acordurile comerciale bilaterale cu diferite state permiteau mai multe variante în alegerea pieţelor şi surselor de mărfuri. Chiar în anii '20 se impun unele tendinţe de direcţionare a comerţului exterior care lăsau totuşi importatorilor şi exportatorilor o marjă de alegere.

Din anii crizei mondiale – 1929–1933 – măsurile de orientare devin clare şi puternice; taxe vamale diferenţiate, contingente de mărfuri speciale pentru diferite pieţe, o politică valutară complicată şi în final, şi peste toate, cerinţa de a procura statului devize în cantităţi considerabile în vederea achitării datoriilor externe. Întregul sistem de mijloace urmăreşte să dirijeze exportul către ţări cu valute puternice şi importul din ţări cu valute slabe, uşor de achitat.

În această perioadă comerţul exterior intră direct sub controlul statului al cărui mandatar devine Banca Naţională a României.

Distribuirea importului şi exportului României pe ţări, în valori anuale şi mediile anilor, permite investigaţii detaliate privitoare şi la evoluţia soldurilor cu partenerii săi.

Menţionăm că sursele statistice oferă indicatori ai distribuţiei pe ţări a comerţului exterior al României sub aspect valoric din anul 1862, iar sub aspect cantitativ numai din 1880.

Tabelul 182

Exportul după cantitate distribuit pe principalele țări, în perioada 1880–1947

mii tone

Țara	1880	1881	1882	1883	1884	1885	1886
1	2	3	4	5	6	7	8
Total	1 324,1	1 556,2	1 809,5	1 603,5	1 323,8	1 797,2	1 704,9
Anglia	432,6	768,7	864,1	751,0	544,9	729,2	913,3
Austria	422,8	431,6	468,9	432,0	423,0	573,2	195,2
Belgia	x	3,0	4,8	10,9	13,1	64,1	103,6
Bulgaria	76,4	32,1	29,7	34,1	36,7	34,7	38,8
Egipt	la Turcia	0,2	0,8	3,7	1,2	4,1	1,6
Elveția	---	0,2	2,4	3,5	x	0,1	0,4
Franța	147,1	118,5	163,2	126,0	103,6	66,8	114,0
Germania	4,6	13,3	36,5	27,0	3,4	17,4	16,8
Grecia	27,3	17,2	12,6	13,7	9,5	11,2	13,5
Italia	20,5	38,3	31,3	12,9	19,9	71,5	103,2
Olanda	16,5	12,1	41,4	34,6	32,2	25,4	43,7
Portugalia	---	---	---	---	---	---	---
Rusia	37,2	37,7	53,0	71,3	77,2	99,7	81,4
Serbia	15,0	12,7	15,0	17,8	7,1	8,2	11,2
Spania	---	---	4,0	4,8	2,4	3,1	7,6
S.U.A.	---	0,1	1,7	---	---	x	---
Suedia + Norvegia	---	1,3	2,9	0,3	---	0,9	5,7
Turcia	x) 124,0	69,2	77,5	59,9	49,6	87,5	54,8
Alte țări	1,0	---	---	---	---	---	---

x Turcia + Egipt

Continuare *tabelul 182*

mii tone

Țara	1887	1888	1889	1890	1891	1892	1893	1894
1	9	10	11	12	13	14	15	16
Total	1 805,2	1 951,9	2 236,9	2 220,9	2 054,6	1 959,3	2 895,5	2 071,2
Anglia	1 213,2	1 214,9	1 183,1	1 372,4	1 193,2	900,9	717,6	649,2
Austria	72,8	50,0	124,0	70,1	127,7	179,1	227,3	262,5
Belgia	103,6	224,7	297,6	311,7	311,6	280,2	515,8	426,1
Bulgaria	30,7	47,1	37,3	24,9	29,2	18,7	27,0	39,6
Egipt	x	1,5	1,9	x	x	2,6	1,0	x
Elveția	0,7	2,6	25,0	3,5	0,7	1,5	3,4	---
Franța	75,3	111,8	97,9	101,5	52,5	69,5	59,1	67,7
Germania	55,2	50,6	118,7	100,6	184,0	252,5	1 111,7	443,1
Grecia	25,6	8,2	2,9	3,4	1,6	1,3	2,4	4,1
Italia	93,3	61,3	188,6	97,3	38,3	125,3	91,1	29,5
Olanda	31,2	72,6	53,9	4,8	31,1	13,4	22,6	17,4
Portugalia	---	---	---	---	---	---	---	---
Rusia	53,2	34,2	41,7	37,0	31,8	22,3	29,3	23,4
Serbia	10,7	9,3	11,0	24,3	16,3	22,7	21,0	16,7
Spania	9,4	13,3	3,5	21,8	3,8	1,8	15,5	20,3
Suedia	---	---	---	---	---	---	---	---
S.U.A.	---	---	---	---	---	---	---	0,6
Suedia și Norvegia	1,4	6,2	1,1	0,2	1,1	7,0	---	---
Turcia	28,8	43,6	48,7	47,4	31,7	60,5	50,7	71,0
Alte țări	---	---	---	---	---	---	---	---

Continuare *tabelul 182*

mii tone

Țara	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901
1	17	18	19	20	21	22	23
Total	2 040,7	2 660,5	2082,2	2 644,2	1 300,9	2 047,2	2 984,9
Anglia	605,6	963,0	539,2	405,3	112,9	162,7	260,7
Austria	311,1	249,7	473,2	797,6	297,2	321,4	417,4
Belgia	619,9	925,4	720,5	880,1	447,8	1 046,4	1 638,0
Bulgaria	27,7	41,3	39,9	26,9	32,5	29,9	27,4
Egipt	---	3,1	1,2	x	1,5	0,8	0,3
Elveția	4,6	0,8	0,3	x	0,1	2,4	1,1
Franța	28,5	69,4	47,2	59,1	46,1	48,9	69,4
Germania	224,6	145,2	63,0	85,0	70,0	95,0	136,5
Gibraltar	---	---	---	---	---	---	---
Grecia	3,7	3,7	2,3	8,8	5,0	0,5	10,2
Italia	90,9	94,3	80,1	187,0	117,9	125,4	174,6
Norvegia	---	---	---	---	---	---	---
Olanda	38,6	42,1	16,4	31,6	56,7	85,2	114,8
Portugalia	---	---	2,5	2,5	---	---	---
Rusia	24,2	25,9	21,1	31,6	19,8	34,7	48,7
Serbia	9,7	21,2	18,7	19,9	19,3	19,9	26,4
Spania	1,8	15,2	11,5	13,5	2,4	14,9	---
S.U.A.	---	---	---	x	x	---	---
Suedia	---	---	---	---	4,1	6,0	---
Turcia	49,8	60,2	45,1	95,3	67,6	53,1	44,4
Alte țări	---	---	---	---	---	---	15,0

BCU IAȘI - BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ

mii tone

Țara	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909
1	24	25	26	27	28	29	30	31
Total	3 318,3	3 238,2	2 269,1	3 463,9	4 213,3	4 200,0	2 882,7	3 297,3
Anglia	415,9	316,3	241,9	250,1	498,2	685,7	332,4	285,4
Austria	394,8	466,5	472,4	319,3	326,2	311,4	288,5	733,1
Belgia	1 797,9	1 516,9	535,5	1 015,1	1 197,5	859,6	631,6	760,6
Bulgaria	22,3	36,5	57,3	72,0	56,2	46,8	58,5	67,9
Egipt	9,1	16,6	20,2	11,1	17,8	53,9	104,8	82,7
Elveția	1,9	2,4	0,4	x	1,4	0,2	0,8	0,2
Franța	91,0	98,0	94,7	202,2	263,4	301,1	224,7	224,2
Germania	136,7	102,1	139,7	234,4	195,0	407,9	156,5	160,2
Gibraltar	---	---	---	---	---	---	57,5	87,8
Grecia	10,2	11,1	14,9	24,2	9,1	5,3	6,0	7,1
Italia	190,4	261,8	187,7	350,1	759,9	311,6	232,0	269,4
Norvegia	---	---	---	---	---	---	---	---
Olanda	130,9	268,4	316,1	622,8	485,0	659,5	415,9	357,6
Portugalia	---	---	---	---	---	---	---	---
Rusia	38,1	43,7	63,5	56,0	23,2	43,3	47,0	25,7
Serbia	21,8	26,6	24,3	20,0	20,3	28,3	25,3	27,6
Spania	---	---	---	---	---	---	16,5	7,0
S.U.A.	---	---	---	---	---	---	---	---
Suedia	---	---	---	---	---	---	---	---
Turcia	43,6	63,3	49,8	105,2	207,8	205,1	147,9	156,3
Alte țări	13,7	8,0	50,7	181,4	152,3	280,3	76,8	44,5

Continuare *tabelul 182*

mii tone

Țara	1910	1911	1912	1913	1914	1915
1	32	33	34	35	36	37
Total	4 488,6	5 390,3	4 326,7	4 569,1	3 127,4	1 412,6
Anglia	326,1	544,2	408,3	393,3	289,4	0,1
Austria	376,9	582,1	749,5	776,8	896,1	803,0
Belgia	1 448,8	1 832,1	882,4	1 162,2	442,7	0,4
Bulgaria	71,8	66,4	51,0	59,2	76,9	101,5
Egipt	113,9	181,6	198,4	196,2	85,1	---
Elveția	0,3	0,6	0,2	1,4	6,9	6,1
Franța	344,5	351,9	349,8	360,3	170,4	---
Germania	158,9	237,9	239,0	279,9	276,8	437,7
Gibraltar	206,9	286,6	94,8	21,5	68,3	---
Grecia	10,3	7,8	3,7	28,9	35,5	0,2
Italia	474,5	377,0	725,8	485,7	254,3	1,1
Norvegia	---	---	13,1	13,5	11,2	---
Olanda	700,1	583,6	338,6	311,5	214,5	0,2
Portugalia	---	---	---	---	---	---
Rusia	20,4	36,2	32,4	34,0	25,3	23,5
Serbia	19,4	8,9	21,9	29,7	30,3	19,4
Spania	23,4	40,0	3,8	66,7	34,1	---
S.U.A.	0,9	3,9	3,5	0,3	0,3	0,3
Suedia	---	---	---	10,0	1,8	---
Turcia	127,1	148,8	155,6	204,6	104,3	19,0
Alte țări	64,4	100,7	54,9	133,4	103,2	0,2

Continuare *tabelul 182*

mii tone

Țara	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925
1	38	39	40	41	42	43	44
Total	109,1	1 467,1	2 713,1	4 070,0	4 900,7	4 833,4	4 663,9
Anglia	0,1	88,7	287,3	79,3	185,6	230,1	350,8
Austria	2,5	86,3	63,3	158,3	262,5	283,2	215,1
Belgia și Luxemburg	---	122,4	155,1	305,2	555,6	179,9	86,1
Bulgaria	10,2	9,8	37,5	117,4	137,6	166,9	149,8
Canada	---	---	---	---	x	0,2	---
Cehoslovacia	14,1	63,5	86,6	110,4	86,0	169,5	133,5
Danemarca	---	---	---	---	---	---	21,6
Egipt	---	106,8	61,0	193,9	165,8	176,3	291,1
Elveția	1,5	6,7	3,9	9,4	19,5	1,6	1,8
Franța	11,6	57,1	219,6	261,7	350,7	229,5	230,3
Germania	---	12,1	62,8	145,2	232,4	129,4	187,4
Grecia	2,4	104,3	108,1	127,5	197,7	279,9	356,8
India	---	---	---	---	---	---	---
Italia	6,4	289,8	279,5	233,8	140,8	183,5	202,8
Iugoslavia	13,1	26,9	61,1	281,1	232,0	155,8	233,1
Japonia	---	---	---	---	---	---	---
Norvegia	---	x	x	x	10,6	2,7	0,9
Olanda	---	100,7	96.0	24,3	151,8	138,5	146,1
Palestina	---	---	---	---	---	---	16,7
Polonia	0,3	42,6	163,3	87,0	92,9	75,8	100,0
Portugalia	---	---	---	---	---	---	3,2
Spania	---	24,5	2,9	4,0	1,3	6,5	4,7
Statele Unite	---	0,4	0,8	2,6	1,0	0,2	4,2
Suedia	---	---	---	---	5,6	1,1	1,3
Turcia	13,2	66,5	163,0	147,5	67,3	71,8	75,0
Ungaria	26,1	39,8	434,7	1 504,3	1 681,1	1 939,2	1 548,9
U.R.S.S.	0,9	0,3	x	59,0	0,2	x	---
Alte țări	6,7	217,9	426,6	218,1	323,7	411,8	302,7

mii tone

Țara	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
1	45	46	47	48	49	50	51
Total	6 117,8	7 337,1	5 886,4	7 064,6	9 214,8	10 047,0	9 057,0
Anglia	340,6	416,0	373,8	435,1	995,4	1 187,3	1 259,5
Austria	302,5	539,8	357,9	289,0	425,2	689,5	394,4
Belgia și Luxemburg	158,5	171,8	91,7	96,8	284,9	723,0	281,5
Bulgaria	123,1	108,2	150,7	197,1	142,6	117,4	87,0
Canada	x	x	x	x	x	0,7	---
Cehoslovacia	167,5	209,3	173,3	195,5	308,6	506,2	453,7
Danemarca	12,8	57,3	0,3	x	69,6	45,6	100,5
Egipt	447,9	437,0	396,6	465,8	544,9	677,8	571,5
Elveția	0,6	2,3	2,9	2,5	3,8	7,2	7,0
Franța	361,1	260,2	274,7	318,0	607,2	1 034,7	1 090,9
Germania	501,3	1 076,0	748,5	1 459,8	1 438,7	733,5	687,7
Grecia	323,0	274,8	225,1	268,0	218,0	300,3	391,1
India	x	x	x	x	x	x	4,4
Italia	578,9	636,3	614,0	753,3	1 260,7	1 034,0	1 156,5
Iugoslavia	200,7	195,0	217,3	182,8	242,8	170,8	176,1
Japonia	---	---	---	---	x	0,9	x
Norvegia	x	2,5	6,3	2,3	13,1	14,5	5,4
Olanda	171,7	185,9	91,8	67,1	453,6	304,5	493,3
Palestina	x	13,9	x	x	x	31,4	82,3
Polonia	118,0	603,3	275,7	95,9	95,5	112,2	73,3
Portugalia	6,5	9,1	---	x	x	4,5	19,9
Spania	11,7	51,9	78,9	92,7	105,3	326,0	227,8
Statele Unite	25,2	9,4	2,8	4,5	19,4	13,1	16,2
Suedia	x	8,1	x	x	14,6	31,3	36,0
Turcia	115,8	104,6	79,3	89,0	67,1	58,7	34,5
Ungaria	1 550,1	1 306,3	1 363,2	1 431,9	1 187,7	1 336,0	673,0
U.R.S.S.	---	---	---	x	---	---	---
Alte țări	600,3	658,1	361,6	617,5	716,1	585,9	732,7

mii tone

Țara	1933	1934	1935	1936	1937	1938
1	52	53	54	55	56	57
Total	8 777,7	8 854,1	9 276,0	10 548,9	9 637,5	7 409,1
Anglia	1 293,8	937,8	916,6	1 404,4	843,0	881,1
Austria	456,5	582,3	787,9	695,1	424,8	1
Belgia și Luxemburg	377,3	220,6	67,4	287,0	324,5	226,6
Bulgaria	72,5	83,0	92,4	84,4	97,2	103,9
Canada	x	---	x	8,8	x	x
Cehoslovacia	282,4	310,7	329,4	487,4	596,7	508,3
Danemarca	107,0	42,9	17,1	239,8	162,6	93,1
Egipt	680,0	654,1	505,2	405,4	389,5	375,0
Elveția	34,9	61,7	250,3	251,9	210,1	161,3
Franța	976,0	834,2	391,3	1 037,2	671,3	357,6
Germania	542,7	792,2	1 151,5	1 535,1	1 350,0	1 383,2
Grecia	200,6	299,3	337,0	295,2	528,3	451,5
India	48,4	28,3	3,9	2,2	7,3	0,4
Italia	1 115,0	1 056,8	1 899,6	831,7	784,5	627,8
Iugoslavia	137,0	138,0	139,9	141,5	193,8	188,8
Japonia	---	x	x	10,1	18,9	12,0
Norvegia	3,4	x	x	19,2	24,0	0,3
Olanda	581,9	375,5	185,3	162,0	143,7	98,9
Palestina	96,4	163,0	181,9	102,3	135,6	157,2
Polonia	64,4	56,7	54,6	67,6	120,7	71,0
Portugalia	71,1	81,5	2,0	36,2	9,7	x
Spania	222,4	319,7	236,3	72,4	239,6	162,9
Statele Unite	13,5	1,8	10,2	13,6	60,6	30,9
Suedia	15,2	74,7	27,8	104,9	141,8	43,2
Turcia	82,1	124,5	66,6	140,2	74,5	76,5
Ungaria	407,0	590,2	782,6	765,9	732,3	628,4
U.R.S.S.	---	---	---	---	1,0	0,1
Alte țări	896,2	1 024,6	839,2	1 347,4	1 351,5	769,1

Continuare *tabelul 182*

mii tone

Țara	1939	1940	1941	1942	1943	1944
1	58	59	60	61	62	63
Total	7 564,1	5 364,4	4 820,6	3 975,1	3 652,1	2 203,9
Anglia	1 217,7	617,6	---	---	---	---
Austria	1)	1)	1)	1)	1)	1)
Belgia și Luxemburg	296,8	6,6	x	1,7	2,2	8,8
Bulgaria	111,4	114,4	79,5	80,8	65,9	111,0
Canada	x	x	---	---	---	---
Cehoslovacia	599,8	359,8	227,6	59,2	43,0	6,3
Danemarca	65,1	13,3	1,0	0,8	0,2	0,2
Egipt	193,6	118,1	---	---	---	---
Elveția	180,4	173,5	201,0	169,1	147,5	71,9
Franța	308,8	91,1	x	x	7,3	8,6
Germania	1 778,6	1 942,6	3 065,1	2 360,9	2 579,7	1 735,8
Grecia	253,9	252,7	12,8	32,4	48,3	31,9
India	8,5	x	0,1	---	---	---
Italia	1 025,3	571,6	806,2	977,3	486,0	0,8
Iugoslavia	191,8	205,8	35,3	45,7	17,2	31,2
Japonia	x	---	---	---	---	---
Norvegia	2,3	0,5	---	x	x	x
Olanda	124,6	3,1	1,2	0,9	0,1	x
Palestina	113,2	109,4	0,3	---	---	---
Polonia	45,4	---	---	---	---	---
Portugalia	x	x	x	---	x	x
Spania	13,3	18,9	x	1,1	0,5	1,2
Statele Unite	27,1	4,3	---	---	x	---
Suedia	19,7	61,1	77,4	106,4	74,4	15,4
Turcia	48,8	185,7	77,6	3,4	17,9	8,0
Ungaria	365,0	119,6	x	7,5	18,8	4,1
U.R.S.S.	---	---	104,3	---	---	---
Alte țări	573,0	404,7	131,3	127,9	143,1	168,7

BCU „M. EMINESCU" IAȘI
BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 182*

mii tone

Țara	1945	1946	1947
1	64	65	66
Total	221,6	846,3	751,1
Anglia	0,3	---	0,3
Austria	-	---	3,7
Bulgaria	-	---	56,0
Cehoslovacia	-	49,8	71,9
Elveția	-	0,3	4,0
Franța	-	0,3	0,8
Germania	-	-	-
Grecia	-	-	0,3
Italia	-	-	1,3
Iugoslavia	-	-	15,8
Palestina	-	-	5,5
Polonia	-	-	33,2
Statele Unite	-	-	2,9
Siria	-	-	2,8
Suedia	-	-	14,0
Turcia	-	-	6,4
Ungaria	2,3	52,2	87,3
U.R.S.S.[2]	202,9	645,5	443,8

SURSE : Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTE: [1] După ocupare nu mai figurează în statistică.
[2] Cifre provizorii.

BCU ASIGEN TRAL UNIVERSITAR LIBRARY

Tabelul 183

Exportul după valoare distribuit pe principalele țări, în perioada 1862–1944

mii lei

Țara	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868
1	2	3	4	5	6	7	8
Total	113 982	120 917	148 521	111 736	116 500	110481	198 026
Anglia	8 631	13 956	12 154	261	1 319	7 020	7 553
Austria	25 502	20 639	24 261	20551	27 733	24 758	31 931
Franța	14 003	20 478	21 998	989	1 328	19 631	14 610
Germania	---	---	---	---	---	---	21
Italia	3 740	7 835	13 960	136	93	6 547	8
Rusia	2 530	1 994	1 622	1 700	2 375	3 790	4 677
Turcia	43 520	50 848	67 510	88 060	82 640	44 657	136 171
Alte țări	16 056	5 167	7 016	39	1 012	4 078	3 055

mii lei

Țara	1871	1872	1873	1874	1875	1876	1877
1	9	10	11	12	13	14	15
Total	177 683	166 557	157 571	134 714	144 962	235 256	141 081
Anglia	27 395	14 132	16 349	13 080	18 595	40 534	11 901
Austria	49 635	81 689	68 769	55 476	38 734	73 791	90 134
Belgia	---	---	---	612	490	1 919	134
Franța	31 952	14 697	14 057	10 023	24 047	31 793	5 808
Germania	1 589	3 162	445	231	160	1 143	288
Italia	2 155	2 054	3 407	4 095	1 776	5 054	617
Rusia	3 416	2 092	3 871	1 986	2 147	3 706	5 115
Serbia	---	---	---	612	490	1 919	134
Turcia	39 587	27 268	35 782	39 821	37 446	49 183	17 200
Alte țări	21 954	21 463	14 891	9 089	21 222	27 679	8 997

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

mii lei

Țara	1878	1880	1881	1882	1883	1884	1885
1	16	17	18	19	20	21	22
Total	217 042	218 919	206 518	244 730	220 650	184 116	247 968
Anglia	40 280	56 416	82 226	97 669	88 649	61 783	85 047
Austria	67 274	82 959	72 132	74 707	71 478	70 392	83 783
Belgia	2 161	3	560	594	1 832	2 251	9 885
Bulgaria	---	12 381	5 065	4 620	6 035	5 502	5 476
Egipt	---	23 091	30	84	177	70	385
Elveția	---	---	25	418	602	1	108
Franța	19 336	27 758	19 271	26 745	19 088	17 417	11 618
Germania	1 272	723	1 584	5 507	4 560	833	2 860
Grecia	---	4 145	2 417	1 914	2 010	1 100	1 442
Italia	7 155	2 919	4 629	4 560	2 219	3 432	12 909
Olanda	---	2 034	1 421	4 919	4 112	4 142	2 861
Rusia	4 888	4 864	4 486	7 744	8 181	9 126	12 889
Serbia	525	1 616	1 193	1 619	2 482	599	583
Spania	---	---	---	509	631	244	685
S.U.A.	---	---	14	226	---	---	5
Suedia + Norvegia	---	---	121	295	38	---	106
Turcia	51 295	la Egipt	11 344	12 600	8 556	7 224	17 326
Alte țări	22 856	10	---	---	---	---	---

Continuare *tabelul 183*

mii lei

Țara	1886	1887	1888	1889	1890	1891	1892
1	23	24	25	26	27	28	29
Total	255 547	265 727	256 789	274 167	275 958	274 662	285 384
Anglia	116 628	154 243	143 855	140 551	161 386	143 716	120 584
Austria	34 679	21 229	13 545	16 859	8 913	23 195	31 566
Belgia	15 240	15 703	31 652	37 542	43 624	41 215	42 968
Bulgaria	5 349	4 200	5 625	4 096	2 578	3 166	2 225
Egipt	108	25	80	96	1	22	475
Elveția	68	179	274	2 965	1 435	407	583
Franța	29 134	19 751	18 561	13 106	17 196	9 818	11 035
Germania	2 618	8 764	6 515	15 518	12 605	30 990	33 236
Grecia	2 713	4 146	728	758	436	385	323
Italia	16 663	17 225	10 403	22 604	11 610	6 242	20 389
Olanda	5 508	3 806	8 419	5 074	530	4 213	1 777
Portugalia	---	---	---	---	---	---	---
Rusia	12 897	7 896	4 840	4 736	4 583	3 269	3 033
Serbia	863	648	635	743	1 262	692	932
Spania	913	1 088	1 555	397	2 959	447	318
S.U.A.	---	x	---	---	---	---	---
Suedia + Norvegia	643	156	551	104	30	95	816
Turcia	11 523	6 668	9 551	9 019	6 810	6 790	15 124
Alte țări	---	---	---	---	---	---	---

BCU IAȘI CENTRALA UNIVERSITARĂ

Continuare *tabelul 183*

mii lei

Țara	1893	1894	1895	1896	1897	1898	1899
1	30	31	32	33	34	35	36
Total	370 652	294 198	265 048	324 057	224 180	283 182	149 120
Anglia	80 393	78 841	75 363	111 931	54 675	37 459	10 569
Austria	37 356	42 838	42 066	32 696	55 406	85 849	38 443
Belgia[1)]	70 006	61 359	75 579	113 848	75 938	93 331	44 144
Bulgaria	3 553	6 539	3 900	3 905	3 906	2 962	3 230
Egipt	448	5	---	264	105	31	179
Elveția	598	---	844	474	169	3	11
Franța	8 421	10 045	5 682	8 789	5 092	7 376	5 601
Germania	130 977	58 084	26 154	17 003	6 532	12 545	9 670
Grecia	664	607	507	383	273	918	552
Italia	14 223	3 896	10 631	10 340	7 107	17 749	11 265
Olanda	2 659	2 450	4 180	4 264	1 474	3 389	4 359
Portugalia	---	---	66	---	277	---	---
Rusia	3 600	7 011	9 245	6 159	3 608	4 953	5 895
Serbia	862	735	423	766	843	862	1 005
Spania	2 514	3 196	140	1 644	1 067	1 124	192
S.U.A.	x	60	---	1	---	1	44
Suedia + Norvegia	---	---	---	x	---	---	406
Turcia	14 378	19 532	10 268	11 590	7 708	14 630	13 585
Alte țări	---	---	---	---	---	---	---

Continuare *tabelul 183*

mii lei

Țara	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
1	37	38	39	40	41	42	43
Total	280 000	353 831	374 819	355 630	261 872	457 101	491 360
Anglia	16 874	24 439	41 380	31 302	25 619	31 488	52 553
Austria	44 275	49 135	44 123	49 192	52 764	41 056	31 878
Belgia[1]	140 545	174 539	204 324	171 038	70 499	146 864	152 494
Bulgaria	3 547	3 108	2 769	2 985	5 554	6 614	3 927
Egipt	300	66	632	1 171	1 510	988	2 806
Elveția	1 303	1 275	427	349	78	35	214
Franța	7 677	9 848	11 401	10 311	8 659	18 551	28 175
Germania	19 195	39 468	19 752	14 588	19 606	34 675	23 780
Grecia	189	1 526	1 349	1 139	1 457	2 411	1 057
Italia	16 269	18 025	20 167	27 025	21 615	47 193	91 274
Olanda	9 088	11 729	13 356	28 865	34 818	83 400	54 840
Rusia	5 232	6 284	5 586	6 195	6 036	3 867	2 723
Serbia	865	1 097	931	1 112	1 004	847	724
Spania	1 813	---	---	---	---	---	---
S.U.A.	2	---	---	---	---	---	---
Suedia + Norvegia	601	---	---	---	---	---	---
Turcia	12 225	11 526	7 388	9 454	6 318	14 109	27 975
Alte țări	---	1 766	1 234	904	6 335	25 003	16 940

Continuare *tabelul 183*

mii lei

Țara	1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914	1915[2)]
1	44	45	46	47	48	49	50	51	52
Total	554 019	379 431	465 057	616 505	691 720	642 104	670 705	451 891	570 182
Anglia	86 387	40 380	34 658	33 505	55 980	43 041	44 840	35 838	56
Austria	32 730	25 990	115 030	37 283	62 874	94 750	95 858	134 579	339 405
Belgia[1]	134 060	105 771	121 297	226 242	263 467	152 999	182 028	63 348	59
Bulgaria	3 011	3 569	4 391	5 391	5 945	8 209	9 650	8 773	30 066
Egipt	4 325	8 988	6 886	8 798	14 716	19 170	23 695	10 179	x
Elveția	50	158	80	113	193	56	276	1 190	2 183
Franța	32 424	27 789	27 502	46 875	48 879	49 948	63 526	26 907	x
Germania	56 078	24 567	26 604	24 281	33 008	42 536	52 408	47 195	176 120
Gibraltar	---	7 858	12 260	31 667	36 775	13 933	3 096	8 883	---
Grecia	498	631	666	896	808	636	5 677	6 871	99
Italia	44 366	34 379	33 998	68 672	49 592	121 066	71 308	32 571	946
Norvegia	---	---	---	---	---	1 109	1 702	1 179	---
Olanda	91 729	60 020	49 491	99 111	76 907	52 180	45 024	29 609	403
Rusia	5 703	7 891	4 129	6 262	6 971	6 226	3 651	3 256	1 878
Serbia	898	829	1 310	758	716	1 694	2 753	3 276	7 851
Spania	---	2 121	742	3 312	4 737	499	11 736	5 405	x
S.U.A.	---	---	---	259	249	1 062	108	75	---
Suedia	---	---	---	---	---	---	838	221	---
Turcia	30 922	19 348	21 474	18 600	21 030	25 869	36 853	19 570	11 083
Alte țări	30 838	9 142	4 539	4 480	8 873	7 121	15 678	12 966	33

mil. lei

Ţara	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925
1	53	54	55	56	57	58	59
Total	104	3 448	8 263	14 039	24 594	28 361	29 127
Anglia	x	222	994	332	1 174	1 645	2 369
Austria	6	245	392	995	2 569	3 913	4 347
Belgia şi Luxemburg	---	289	502	1 442	3 835	1 504	739
Bulgaria	14	22	107	356	464	710	674
Canada	---	---	---	---	x	1	x
Cehoslovacia	22	142	406	1 123	1 082	2 630	2 742
Danemarca	---	---	---	---	---	---	180
Egipt	---	226	167	669	731	908	1 390
Elveţia	1	23	45	44	217	22	34
Franţa	11	138	729	1 355	2 613	1 778	1 665
Germania	x	41	353	822	1 788	1 615	2 461
Grecia	2	243	301	483	1 015	1 623	1 911
India	---	---	---	---	---	---	---
Italia	9	684	944	1 127	1 075	1 406	1 206
Iugoslavia	4	48	91	406	413	434	635
Japonia	---	---	---	---	---	---	---
Norvegia	---	x	x	x	78	21	8
Olanda	---	250	261	108	1 138	1 112	1 187
Palestina	---	---	---	---	---	---	87
Polonia	3	105	628	454	595	1 002	1 016
Portugalia	---	---	---	---	---	---	27
Spania	---	58	9	15	11	54	37
Statele Unite	---	1	7	23	28	9	62
Suedia	---	---	---	x	38	9	11
Turcia	13	154	649	746	536	620	527
Ungaria	12	51	507	2 400	3 065	4 151	3 447
U.R.S.S.	1	2	x	245	2	x	---
Alte ţări	6	504	1 171	894	2 127	3 194	2 365

Continuare *tabelul 183*

mil. lei

Țara	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932
1	60	61	62	63	64	65	66
Total	38 265	38 111	27 030	28 960	28 522	22 197	16 722
Anglia	2 432	2 232	1 582	1 867	3 230	2 246	2 346
Austria	4 948	5 025	3 493	2 733	2 589	2 368	1 075
Belgia și Luxemburg	1 258	1 132	571	452	906	1 693	596
Bulgaria	556	385	522	670	363	233	133
Canada	x	x	x	x	x	1	x
Cehoslovacia	2 568	2 031	1 588	1 789	1 985	1 557	1 164
Danemarca	83	312	3	2	194	105	207
Egipt	2 483	1 485	1 285	1 498	1 194	862	667
Elveția	21	43	44	49	55	59	47
Franța	2 296	1 364	1 302	1 296	1 959	2 411	2 165
Germania	4 666	7 096	4 956	8 005	5 363	2 543	2 085
Grecia	1 890	1 256	934	1 005	696	634	750
India	x	x	x	x	x	x	6
Italia	3 285	2 550	2 339	2 240	3 675	2 098	1 780
Iugoslavia	737	544	641	503	510	247	230
Japonia	---	---	x	x	x	2	1
Norvegia	1	14	14	4	22	29	12
Olanda	1 185	1 049	470	324	1 357	749	968
Palestina	x	58	x	x	x	84	142
Polonia	955	3 592	1 921	577	452	425	241
Portugalia	40	54	x	x	1	11	23
Spania	75	165	130	173	236	506	290
Statele Unite	205	69	40	44	76	34	38
Suedia	2	16	1	3	49	60	43
Turcia	669	514	477	426	197	119	61
Ungaria	3 604	3 169	3 299	3 212	2 127	2 267	924
U.R.S.S.	---	x	---	1	x	---	---
Alte țări	6 306	3 956	1 418	2 087	1 286	854	728

Continuare *tabelul 183*

mil. lei

Țara	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
1	67	68	69	70	71	72	73
Total	14 171	13 656	16 756	211 703	31 568	21 533	26 809
Anglia	2 182	1 368	1 615	3 132	2 783	2 386	3 768
Austria	933	1 243	2 108	1 874	2 138	3)	3)
Belgia și Luxemburg	699	338	130	915	1 465	604	743
Bulgaria	99	91	106	103	243	197	295
Canada	x	x	x	17	1	x	1
Cehoslovacia	679	741	990	1 528	2 590	2 059	2 909
Danemarca	178	90	45	566	551	315	206
Egipt	759	700	595	521	927	843	518
Elveția	91	198	602	687	872	540	653
Franța	1 753	1 322	689	1 760	1 813	1 006	915
Germania	1 503	2 264	2 802	3 854	6 054	5 707	8 665
Grecia	323	502	676	649	1 851	1 470	877
India	66	39	4	4	24	1	22
Italia	1 300	1 057	2 621	1 332	2 071	1 340	3 246
Iugoslavia	184	151	180	198	434	317	432
Japonia	x	x	x	20	58	29	x
Norvegia	6	x	1	41	115	1	6
Olanda	1 010	659	286	522	704	270	357
Palestina	182	315	409	391	618	627	525
Polonia	238	204	164	220	365	260	112
Portugalia	126	115	6	43	33	x	x
Spania	248	306	283	84	597	424	26
Statele Unite	29	17	42	248	530	283	275
Suedia	16	107	55	205	372	127	73
Turcia	99	122	73	189	195	209	180
Ungaria	562	750	1 331	1 041	1 382	1 106	818
U.R.S.S.	---	x	---	x	52	20	---
Alte țări	906	957	943	1 559	2 730	1 392	187

Continuare *tabelul 183*

mil. lei

Țara	1940	1941	1942	1943	1944
1	74	75	76	77	78
Total	36 780	41 286	52 816	71 132	53 040
Anglia	3 866	---	---	---	---
Austria	3)	3)	3)	3)	3)
Belgia și Luxemburg	23	1	82	428	584
Bulgaria	722	551	772	886	317
Canada	x	---	---	---	---
Cehoslovacia	2 604	1 706	747	974	323
Danemarca	62	24	79	28	17
Egipt	665	---	---	---	---
Elveția	1 439	2 371	3 679	3 723	1 930
Franța	474	839	1	398	516
Germania	16 025	28 043	30 816	45 003	41 659
Grecia	1 567	81	358	2 154	1 240
India	1	2	---	---	---
Italia	3 446	5 652	12 879	11 226	60
Iugoslavia	1 264	210	299	1 744	1 470
Japonia	---	x	---	---	---
Norvegia	3	---	4	5	x
Olanda	15	16	14	8	1
Palestina	683	4	---	---	---
Polonia	---	---	---	---	---
Portugalia	x	1	x	1	9
Spania	107	2	55	42	70
Statele Unite	171	---	---	---	---
Suedia	400	1 025	2 227	2 159	499
Turcia	1 208	626	99	668	257
Ungaria	520	1	48	425	102
U.R.S.S.	---	---	---	---	3 126
Alte țări	1 515	131	657	1 260	850

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTE: [1] O mare parte din exportul României către Belgia, până la 1915, din porturile sale maritime ajungea în alte țări din zonă.

[2] Comerțul cu țările Europei mediteraneene și occidentale s-a redus drastic din cauza închiderii căii pe apă, a strâmtorilor Bosfor și Dardanele, prin intrarea în război a Turciei de partea Puterilor Centrale.

[3] După ocupare nu mai figurează în statistică.

Tabelul 184

Importul după cantitate distribuit pe principalele țări, în perioada 1880–1947

mii tone

Țara	1880	1881	1882	1883	1884	1885	1886
1	2	3	4	5	6	7	8
Total	311,0	398,8	407,7	592,9	575,4	571,2	571,7
Anglia	48,4	68,1	71,3	165,8	135,4	107,3	141,2
Austria	209,9	256,9	233,9	278,4	289,9	270,6	221,9
Belgia	2,4	6,7	6,1	11,3	10,6	25,4	23,4
Bulgaria	8,3	10,8	20,8	22,1	22,3	70,8	62,4
Egipt	la Turcia	x	x	x	x	x	x
Elveția	---	x	0,1	0,4	0,3	0,7	0,7
Franța	8,8	11,8	22,3	25,3	29,0	17,8	19,4
Germania	6,5	10,6	11,4	18,7	17,7	25,9	56,0
Grecia	1,9	2,6	3,2	5,4	3,7	3,7	3,1
Italia	3,6	4,9	3,7	12,9	13,8	4,0	3,8
Olanda	x	x	x	0,1	x	0,2	0,8
Rusia	8,9	9,0	12,3	18,0	23,3	22,1	23,6
Serbia	3,7	6,4	9,8	8,4	8,4	5,3	1,9
Spania	---	---	x	0,4	0,2	x	0,8
S.U.A.	---	0,9	0,1	x	0,1	0,9	x
Suedia + Norvegia	---	---	---	---	x	---	---
Turcia	1) 7,8	10,1	12,7	25,7	20,7	16,5	12,7
Alte țări	0,8	---	---	---	---	---	---

mii tone

Țara	1887	1888	1889	1890	1891	1892	1893	1894
1	9	10	11	12	13	14	15	16
Total	414,2	453,2	485,4	553,9	702,6	653,4	727,1	718,3
Anglia	162,9	198,8	163,1	200,8	239,1	270,0	308,8	302,4
Austria	95,9	99,6	118,3	136,6	170,7	135,4	171,0	172,9
Belgia	22,8	26,6	29,0	29,8	29,7	47,7	39,0	38,4
Bulgaria	21,2	12,3	12,3	10,2	20,1	16,5	15,8	41,9
Egipt	x	x	0,2	0,1	0,1	0,1	x	x
Elveția	1,3	1,2	1,4	1,0	0,7	1,7	1,7	0,7
Franța	24,6	38,0	27,1	43,7	32,4	32,7	32,9	25,8
Germania	39,1	37,3	84,5	83,9	116,6	66,3	64,4	71,8
Grecia	2,8	1,6	2,0	1,5	1,9	3,5	1,9	3,6
Italia	4,8	2,8	4,9	4,6	13,6	8,5	10,1	9,8
Olanda	2,7	1,1	1,2	1,3	1,2	0,3	1,2	0,5
Rusia	14,2	13,6	17,0	15,3	28,8	12,4	16,4	14,3
Serbia	0,9	2,2	5,9	6,2	18,7	25,7	33,4	3,5
Spania	0,4	x	0,1	x	x	x	x	x
S.U.A.	x	x	x	x	0,4	0,6	0,8	0,8
Suedia + Norvegia	x	x	x	0,2	x	0,2	0,1	x
Turcia	20,6	18,1	18,4	18,7	28,6	31,8	29,6	32,0
Alte țări	---	---	---	---	---	---	---	---

Continuare *tabelul 184*

mii tone

Țara	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901
1	17	18	19.	20	21	22 .	23
Total	617,2	656,1	693,8	882,9	789,8	412,1	484,4
Anglia	306,1	290,8	349,7	232,3	222,8	71,1	130,1
Austria	129,7	168,7	144,0	196,8	228,5	143,9	100,8
Belgia	33,0	20,4	35,3	39,2	26,5	13,4	10,5
Bulgaria	31,9	22,2	17,4	32,6	39,7	16,7	8,4
Egipt	x	x	x	x	x	---	0,7
Elveția	0,5	0,6	0,6	0,6	1,0	0,3	0,6
Franța	14,0	15,1	14,5	16,9	12,5	9,7	8,1
Germania	50,1	77,3	69,3	175,7	64,9	41,6	69,5
Grecia	2,6	10,2	5,9	39,3	46,1	2,7	34,4
Italia	6,6	5,9	8,2	16,1	16,0	9,5	13,9
Olanda	0,4	0,4	0,8	48,7	59,0	20,6	43,5
Rusia	21,0	17,6	21,2	25,0	25,4	21,5	12,6
Serbia	1,3	3,0	3,7	18,4	11,5	14,9	8,7
Spania	x	x	x	0,1	x	x	---
S.U.A.	0,3	0,7	0,9	1,7	1,7	0,9	0,3
Suedia + Norvegia	x	x	x	x	x	x	x
Turcia	19,7	23,2	22,3	39,5	34,2	45,3	41,3
Alte țări	---	---	---	---	---	---	1,0

Continuare *tabelul 184*

mii tone

Țara	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909
1	24	25	26	27	28	29	30	31
Total	462,3	470,1	525,3	731,0	734,4	934,8	871,2	716,0
Anglia	139,1	138,3	157,0	157,3	168,5	337,8	290,3	223,8
Austria	103,2	104,6	125,2	214,2	239,8	183,3	142,6	145,0
Belgia	10,4	13,0	15,9	16,0	21,1	33,4	30,1	24,6
Bulgaria	8,3	14,2	26,7	23,5	12,5	24,1	40,1	8,9
Egipt	x	x	x	x	x	x	x	1,0
Elveția	0,7	0,6	0,7	0,7	0,9	0,7	0,9	1,1
Franța	8,6	8,6	10,4	11,0	12,0	12,0	12,6	13,1
Germania	76,4	66,5	78,3	86,2	114,2	135,7	153,2	136,5
Grecia	4,9	4,7	5,1	8,9	1,3	1,5	17,8	2,3
Italia	14,0	13,5	13,9	11,9	18,7	29,8	17,0	22,1
Olanda	35,4	11,9	11,7	9,5	7,8	12,4	14,1	20,3
Rusia	20,6	26,7	28,1	27,2	35,8	34,1	41,1	33,2
Serbia	4,9	12,4	9,9	8,2	9,3	21,5	10,9	10,0
Spania	---	---	---	---	---	---	3,6	3,3
S.U.A.	---	---	---	---	---	---	---	---
Suedia + Norvegia	---	---	---	---	---	---	---	---
Turcia	31,1	51,2	36,3	55,7	74,3	93,6	70,9	56,4
Alte țări	4,8	3,8	6,2	100,7	18,1	14,3	26,0	14,4

Continuare *tabelul 184*

mii tone

Țara	1910	1911	1912	1913	1914	1915
1	32	33	34	35	36	37
Total	771,5	986,3	1 214,0	1 374,1	1 145,3	290,6
Anglia	223,5	283,9	250,6	266,8	256,2	15,6
Austria	165,0	250,2	319,2	456,9	431,8	107,9
Belgia	26,9	48,2	38,9	31,4	21,5	3,4
Bulgaria	7,3	11,9	24,7	8,3	28,1	17,3
Egipt	0,5	0,6	0,6	1,3	1,0	0,6
Elveția	1,0	1,2	1,6	1,3	1,2	1,6
Franța	13,0	18,0	18,3	17,8	14,6	3,2
Germania	156,5	187,2	331,9	367,1	246,5	62,6
Grecia	3,5	5,2	11,9	6,2	3,4	5,9
Italia	21,7	22,0	22,9	28,6	24,0	8,6
Norvegia	---	---	0,5	0,2	0,3	x
Olanda	28,4	12,8	21,0	33,9	3,6	1,7
Rusia	28,1	33,3	58,8	32,1	24,9	36,2
Serbia	12,4	10,0	20,9	10,6	6,7	3,6
Spania	0,2	0,2	3,4	0,4	0,4	x
S.U.A.	3,4	12,1	12,3	41,1	20,2	0,7
Suedia	---	---	0,5	0,3	0,2	x
Turcia	57,2	50,6	61,1	50,6	39,5	9,0
Alte țări	23,0	38,9	14,9	19,2	21,2	12,7

BCU "Lucian Blaga" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 184*

mii tone

Țara	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926
1	38	39	40	41	42	43	44	45
Total	413,9	304,5	615,5	583,7	699,1	825,8	899,9	924,4
Anglia	38,7	48,5	71,2	43,2	53,2	64,2	63,4	48,1
Austria	11,9	45,7	99,0	79,5	62,1	80,0	81,8	64,5
Belgia și Luxemburg	0,5	8,2	18,8	10,6	17,0	21,9	21,1	27,3
Bulgaria	1,0	0,4	22,3	7,9	2,5	2,8	4,9	10,6
Canada	---	2,1	0,07	0,6	---	x	x	x
Cehoslovacia	5,3	34,5	86,0	77,1	71,2	108,2	168,4	163,3
Danemarca	---	---	---	---	---	---	0,3	0,5
Egipt	1,7	0,1	0,8	4,9	9,1	15,2	22,6	16,2
Elveția	3,4	2,5	2,3	1,4	1,7	2,4	5,2	5,2
Franța	17,3	28,9	51,2	29,7	22,5	30,7	30,5	40,4
Germania	0,3	7,0	75,0	133,8	130,9	122,1	110,8	151,8
Grecia	23,0	6,9	16,6	10,0	10,8	7,8	11,7	12,7
India	---	---	---	---	---	--	0,6	x
Italia	24,3	26,8	34,3	18,6	26,7	30,2	35,7	39,8
Iugoslavia	7,8	1,5	7,2	9,1	7,3	10,3	16,6	16,2
Japonia	---	---	---	---	---	x	---	x
Norvegia	0,3	0,5	2,4	0,5	0,9	1,3	1,3	1,8
Olanda	0,2	2,5	9,7	5,8	5,8	10,9	10,3	7,7
Palestina	---	---	---	---	---	---	---	x
Polonia	1,2	4,4	19,5	40,5	200,6	202,1	147,9	209,0
Portugalia	---	---	---	---	---	0,5	0,5	0,8
Spania	0,9	1,8	1,0	0,1	0,4	0,3	0,3	0,6
Statele Unite	20,3	26,2	30,6	22,0	8,3	3,7	17,1	12,3
Suedia	1,5	2,2	1,4	0,4	0,2	0,3	0,9	0,3
Turcia	38,3	26,2	42,5	30,3	22,2	44,7	40,5	11,3
Ungaria	11,0	22,3	20,6	52,0	38,2	61,6	103,4	77,5
U.R.S.S.	2,2	1,9	0,4	x	0,2	0,7	---	x
Alte țări	22,8	3,4	2,7	5,7	7,3	3,9	4,7	6,5

Continuare *tabelul 184*

mii tone

Țara	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
1	46	47	48	49	50	51	52	53
Total	1 008,1	952,8	1 102,0	805,2	560,4	450,0	467,0	635,9
Anglia	62,5	51,1	58,8	54,3	39,1	34,5	50,2	67,8
Austria	70,1	63,7	52,9	41,4	24,5	12,5	25,2	28,7
Belgia și Luxemburg	24,1	19,4	25,4	14,3	7,0	17,6	44,2	62,3
Bulgaria	17,9	16,8	15,0	2,1	3,0	4,0	2,6	6,7
Canada	x	x	x	x	x	x	x	x
Cehoslovacia	189,4	188,1	177,1	138,3	72,1	60,3	47,7	62,3
Danemarca	0,4	0,5	0,3	0,5	0,6	0,5	1,6	2,3
Egipt	15,4	22,7	32,6	23,4	26,5	13,3	37,0	26,6
Elveția	5,2	4,8	5,3	4,8	3,0	2,4	3,3	3,8
Franța	36,6	30,0	26,2	47,2	15,7	14,9	25,7	58,2
Germania	154,8	143,9	171,0	135,9	125,8	76,0	64,3	56,1
Grecia–	12,9	10,0	10,3	10,0	9,6	17,1	14,1	24,8
India	x	x	x	x	0,9	0,9	4,7	0,5
Italia	42,7	44,8	38,6	38,4	36,0	34,9	28,6	22,3
Iugoslavia	11,9	40,3	65,0	23,5	2,8	3,0	5,3	64,8
Japonia	0,1	x	x	x	0,3	0,4	0,5	x
Norvegia	0,8	0,9	1,0	2,0	1,4	1,9	1,3	1,3
Olanda	8,7	10,0	12,4	10,8	12,4	14,7	10,9	18,0
Palestina	1,1	x	x	x	1,7	3,3	2,8	4,3
Polonia	246,9	165,8	208,4	134,7	98,3	77,7	37,9	33,5
Portugalia	0,6	0,4	1,3	0,3	0,3	0,1	0,4	0,7
Spania	0,4	0,9	0,9	0,6	0,7	0,7	0,9	3,3
Statele Unite	15,3	24,4	26,4	18,6	9,3	7,5	8,5	18,7
Suedia	1,2	0,9	0,7	2,1	1,1	0,9	2,0	3,0
Turcia	12,0	10,3	33,0	33,6	23,5	27,4	19,8	23,5
Ungaria	70,5	90,5	111,3	60,8	39,3	17,7	22,4	39,0
U.R.S.S.	1,1	x	2,2	0,2	1,8	x	x	x
Alte țări	5,5	12,6	25,9	7,4	3,7	5,8	5,1	3,4

Continuare *tabelul 184*

mii tone

Țara	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941
1	54	55	56	57	58	59	60
Total	533,3	630,4	709,4	820,6	739,0	522,0	391,9
Anglia	41,6	36,3	46,4	38,6	40,6	6,9	x
Austria	24,3	31,9	26,9	ı	ı	ı	ı
Belgia și Luxemburg	12,8	7,0	32,3	40,0	17,0	1,6	x
Bulgaria	1,9	4,8	1,9	1,8	2,0	14,0	11,7
Canada	0,1	x	x	x	x	x	x
Cehoslovacia	50,9	53,8	85,1	96,8	76,6	62,5	32,2
Danemarca	1,8	2,2	4,6	7,8	3,9	0,9	x
Egipt	0,1	42,5	35,4	19,5	15,8	11,9	x
Elveția	3,2	1,9	3,0	4,5	3,5	1,5	0,8
Franța	25,2	29,4	29,3	57,3	31,0	10,5	0,2
Germania	103,5	172,9	155,2	197,6	262,0	231,5	253,7
Grecia	16,3	30,4	20,5	18,5	15,4	8,2	0,3
India	0,9	1,1	0,4	x	0,2	2,5	x
Italia	18,4	8,4	19,4	28,7	34,7	25,5	55,9
Iugoslavia	43,1	91,3	102,4	119,1	106,4	57,6	11,2
Japonia	x	x	0,5	0,2	0,1	0,1	x
Norvegia	0,7	0,9	1,7	2,2	0,8	0,6	x
Olanda	5,8	3,7	18,4	37,1	16,3	0,7	0,5
Palestina	5,5	4,8	8,1	11,4	11,9	7,3	x
Polonia	17,1	12,5	31,1	45,2	30,9	0,8	0,2
Portugalia	0,5	0,4	0,8	0,8	0,6	0,1	0,1
Spania	3,9	1,0	0,1	x	x	x	x
Statele Unite	25,2	9,3	14,1	20,5	14,6	15,4	0,5
Suedia	1,7	0,6	1,0	2,2	1,7	0,5	0,6
Turcia	11,7	19,1	17,9	20,7	8,8	34,4	19,8
Ungaria	74,7	56,5	44,1	40,8	36,4	15,0	1,6
U.R.S.S.	x	1,3	4,6	2,3	0,2	0,3	x
Alte țări	2,4	6,4	4,2	7,0	7,6	11,7	2,6

mii tone

Țara	1942	1943	1944	1945	1946	1947
1	61	62	63	64	65	66
Total	310,7	841,8	694,1	830,8	3 099,3	723,4
Anglia	0,2	x	x	---	0,3	0,1
Austria	[1]	[1]	[1]	---	0,1	0,4
Belgia și Luxemburg	0,4	0,2	0,9			
Bulgaria	17,5	19,2	7,2	---	---	8,8
Canada	---	---	---			
Cehoslovacia	61,2	61,0	24,1	5,1	98,7	37,0
Danemarca	0,2	0,4	0,1	---	---	5,9
Egipt	x	---	---			
Elveția	1,2	2,8	2,0	1,3	2,8	0,6
Franța	1,0	2,9	0,6	---	1,3	0,1
Germania	172,0	700,9	642,9	235,8	5,8	---
Grecia	0,5	0,2	0,2			
India	---	x	---			
Italia	35,5	27,1	2,7	---	0,2	8,1
Iugoslavia	3,5	1,6	0,6	---	---	1,6
Japonia	x	x	x			
Norvegia	0,4	x	x			
Olanda	0,3	0,3	1,3			
Palestina	x	---	---	---	---	1,6
Polonia	x	x	---	---	---	46,7
Portugalia	1,3	0,5	0,2			
Siria				---	---	6,1
Spania	x	x	0,7			
Statele Unite	x	x	x	---	0,6	123,6
Suedia	2,5	4,9	1,9	---	---	0,3
Turcia	2,6	8,2	4,4	---	---	6,3
Ungaria	5,2	1,1	0,5	0,6	49,6	8,9
U.R.S.S[2]	---	---	---	540,9	1 760,9	463,3
Alte țări	5,6	10,5	3,8	---	---	4,0

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTE: [1] Vezi nota 3 de la tabelul 183.
[2] Cifre provizorii.

Tabelul 185

Importul după valoare distribuit pe principalele țări, în perioada 1862–1944

mii lei

Țara	1862	1863	1864	1865	1866	1867	1868
1	2	3	4	5	6	7	8
Total	64 787	72 139	78 782	68 039	71 429	70 550	90 790
Anglia	10 071	9 016	10 202	12 623	12 734	12 369	17 167
Austria	33 203	37 460	40 124	28 915	33 469	31 407	41 850
Franța	7 603	7 939	10 673	11 160	12 062	8 418	10 549
Germania	---	---	---	---	---	6 680	6 056
Italia	297	282	207	659	664	457	472
Rusia	1 996	3 023	4 931	6 609	3 680	2 584	2 772
Turcia	10 310	13 451	11 704	6 919	7 750	7 349	9 954
Alte țări	1 307	969	941	1154	1 070	1 286	1 969

mii lei

Țara	1871	1872	1873	1874	1875	1876	1877
1	9	10	11	12	13	14	15
Total	82 927	109 328	97 867	122 794	100 834	165 934	335 549
Anglia	14 391	21 378	22 410	32 850	25 158	27 000	37 195
Austria	37 029	38 773	39 348	48 307	40 206	78 885	179 783
Belgia	---	---	---	62	177	631	103
Franța	9 819	15 633	14 535	15 684	15 561	28 342	38 801
Germania	5 570	7 377	6 434	6 171	4 969	14 837	39 567
Italia	1 183	479	351	734	374	834	1 274
Rusia	3 267	3 831	2 918	2 976	2 396	4 455	26 760
Serbia	---	---	---	146	154	177	316
Turcia	10 476	17 727	8 571	12 476	7 354	7 635	4 964
Alte țări	1 192	4 130	3 300	3 388	4 483	3 138	6 786

Continuare *tabelul 185*

mii lei

Țara	1879	1880	1881	1882	1883	1884	1885
1	16	17	18	19	20	21	22
Total	306 582	255 336	274 757	268 852	359 907	294 986	268 539
Anglia	52 924	57 360	50 508	45 430	78 743	58 224	51 817
Austria	168 043	126 401	134 963	134 514	153 974	129 868	120 684
Belgia	473	3 331	3 601	2 727	5 670	3 801	6 672
Bulgaria	---	3 607	4 526	4 722	6 316	2 426	4 477
Egipt	---	x) 8 518	84	469	235	59	65
Elveția	---	---	1 158	1 369	2 474	2 306	4 133
Franța	15 904	18 379	22 671	23 090	36 491	23 804	14 273
Germania	19 904	23 930	31 776	30 291	43 887	43 384	41 484
Grecia	---	3 607	4 526	4 722	6 316	2 426	2 836
Italia	1 241	1 540	1 885	1 788	3 018	2 726	2 607
Olanda	---	38	64	44	169	67	261
Rusia	27 931	5 912	5 688	8 969	9 217	10 107	8 981
Serbia	567	583	1 102	986	927	651	421
Spania	---	---	1	4	28	10	22
S.U.A.	---	---	286	64	62	329	60
Suedia + Norvegia	---	---	---	---	---	7	x
Turcia	13 654	la Egipt	12 372	10 352	13 640	13 468	9 706
Alte țări	5 941	1 543	---	---	---	---	---

Continuare *tabelul 185*

mii lei

Țara	1886	1887	1888	1889	1890	1891	1892	1893
1	23	24	25	26	27	28	29	30
Total	296 497	314 681	310 378	367 944	362 791	436 683	380 747	430 490
Anglia	71 422	86 787	84 775	102 260	97 559	114 704	84 091	94 014
Austria	93 518	53 455	50 859	49 377	52 716	71 038	80 356	110 373
Belgia	14 496	16 616	16 373	19 317	18 927	19 396	20 551	22 139
Bulgaria	3 324	2 031	1 725	1 819	1 521	2 263	2 251	2 403
Egipt	3	4	220	450	333	285	177	66
Elveția	2 559	15 632	19 207	22 008	8 011	8 592	7 296	7 962
Franța	14 495	25 017	28 079	32 810	39 648	41 726	30 911	35 455
Germania	73 340	90 053	83 225	108 245	109 252	139 607	113 501	117 879
Grecia	3 400	1 979	882	1 232	904	1 436	2 053	1 783
Italia	3 153	3 664	3 868	4 321	5 168	6 846	6 172	8 935
Olanda	871	2 088	2 967	3 228	7 593	2 054	461	847
Rusia	9 645	8 776	7 380	9 830	8 664	13 732	7 485	10 647
Serbia	107	113	280	208	229	924	1 091	1 480
Spania	307	190	14	15	8	4	17	88
S.U.A.	195	11	5	104	73	610	928	1 148
Suedia + Norvegia	1	3	4	4	79	29	152	58
Turcia	5 661	8 259	10 515	12 714	12 106	13 435	14 253	15 213
Alte țări	---	---	---	---	---	---	---	---

Continuare *tabelul 185*

mii lei

Țara	1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901
1	31	32	33	34	35	36	37	38
Total	422 142	304 574	337 923	355 783	389 908	333 268	216 986	292 436
Anglia	84 029	58 984	73 367	78 759	76 144	60 042	31 150	56 426
Austria	114 804	86 298	92 853	96 646	109 059	95 671	69 297	71 406
Belgia	22 492	14 719	9 889	14 468	14 115	10 503	6 974	5 097
Bulgaria	4 763	2 667	2 411	2 208	3 195	4 070	2 631	2 150
Egipt	18	6	23	34	55	12	x	9
Elveția	5 513	4 789	4 648	4 166	4 660	3 683	2 684	5 104
Franța	34 219	25 599	25 883	23 915	25 793	22 165	16 133	18 801
Germania	116 974	80 812	95 807	98 987	110 535	91 095	55 665	84 320
Grecia	3 075	1 846	2 538	1 774	2 166	1 984	1 225	3 776
Italia	8 074	6 089	7 680	11 196	14 150	16 457	9 685	21 832
Olanda	1 108	603	627	811	3 323	4 624	3 152	4 641
Rusia	9 123	9 505	8 121	8 163	7 924	7 293	5 747	6 320
Serbia	196	109	183	210	878	480	677	301
Spania	88	63	10	12	132	35	85	-
S.U.A.	1 262	467	728	1 048	1 981	1 777	910	364
Suedia + Norvegia	87	6	23	41	13	4	7	38
Turcia	16 317	12 004	13 059	13 268	15 701	13 310	10 931	10 995
Alte țări	---	---	---	---	---	---	---	856
Japonia	---	---	69	74	75	57	33	---

Continuare *tabelul 185*

mii lei

Țara	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909
1	39	40	41	42	43	44	45	46
Total	283 345	269 924	311 372	337 538	422 114	430 509	414 058	368 300
Anglia	55 440	43 105	45 064	50 836	62 681	69 881	66 770	57 776
Austria	69 676	74 382	92 946	96 097	119 389	105 272	94 968	85 786
Belgia	5 148	5 673	7 181	7 498	10 732	14 096	12 922	11 620
Bulgaria	2 496	2 695	3 873	3 418	2 530	1 468	1 801	832
Egipt	21	2	11	21	13	17	51	365
Elveția	5 696	5 587	6 456	6 236	7 493	6 491	7 656	6 994
Franța	17 007	16 295	17 810	16 748	19 413	20 375	23 288	23 677
Germania	80 184	78 448	91 784	91 473	142 264	147 533	140 810	124 637
Grecia	3 733	2 982	2 838	1 654	945	613	1 469	1 365
Italia	19 838	14 193	16 204	14 524	18 212	20 549	21 540	17 677
Olanda	6 199	3 845	5 651	5 121	3 597	5 534	5 650	5 360
Rusia	6 422	8 652	8 139	8 937	10 336	9 439	12 737	10 780
Serbia	220	517	442	311	328	664	312	463
Spania	---	---	---	---	---	---	373	725
S.U.A.	364	---	---	---	---	---	---	---
Suedia	38	---	---	---	---	---	---	---
Turcia	9 234	10 889	9 219	12 881	15 848	18 593	14 291	11 607
Alte țări	2 030	2 659	3 754	21 783	8 333	9 984	9 420	8 638

Continuare *tabelul 185*

mii lei

Țara	1910	1911	1912	1913	1914	1915
1	47	48	49	50	51	52
Total	409 716	569 745	637 906	590 013	504 241	332 942
Anglia	56 776	85 595	88 000	55 738	55 794	21 225
Austria	97 980	137 040	138 874	138 192	132 755	92 954
Belgia	13 983	28 114	20 150	16 493	10 564	1 081
Bulgaria	1 334	1 399	2 048	1 510	4 362	9 012
Egipt	221	246	287	422	251	737
Elveția	8 452	10 803	10 875	7 842	8 189	13 360
Franța	25 627	35 362	39 063	34 136	27 672	16 507
Germania	138 237	183 797	240 436	237 819	183 000	89 378
Grecia	1 737	1 932	2 073	2 743	1 657	8 747
Italia	21 744	28 592	37 075	21 887	25 533	19 051
Norvegia	---	---	523	259	242	149
Olanda	5 818	4 806	5 506	5 149	3 286	3 976
Rusia	11 771	13 542	16 536	12 905	11 148	29 399
Serbia	506	255	510	264	224	453
Spania	632	528	659	450	539	251
S.U.A.	3 630	12 887	12 874	31 937	16 656	1 172
Suedia	---	---	510	317	445	47
Turcia	13 851	13 583	14 827	15 256	13 428	13 956
Alte țări	7 415	11 265	7 080	6 694	8 496	11 487

Continuare *tabelul 185*

mii lei

Țara	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926
1	53	54	55	56	57	58	59	60
Total	3 762	6 980	12 145	12 325	[1] 19 516	26 265	29 913	37 195
Anglia	529	1 394	1 681	1 096	1 801	2 583	3 152	3 102
Austria	167	770	2 050	1 968	3 057	4 421	4 948	5 028
Belgia și Luxemburg	2	84	260	138	346	510	676	957
Bulgaria	26	6	39	19	19	20	26	29
Canada	---	22	1	54	x	x	x	x
Cehoslovacia	35	250	1 065	1 156	1 619	3 028	4 273	5 172
Danemarca	---	---	---	---	---	---	12	28
Egipt	13	8	10	55	252	623	821	576
Elveția	239	228	222	96	226	316	524	652
Franța	437	971	1 653	728	1 291	2 123	2 333	3 295
Germania	4	134	1 087	2 422	4 429	5 051	4 996	8 634
Grecia	431	135	208	157	222	193	285	288
India	---	---	---	---	---	x	11	x
Italia	749	1 721	2 168	728	1 455	2 631	3 283	3 549
Iugoslavia	15	18	18	52	38	75	81	109
Japonia	---	---	---	---	---	4	---	13
Norvegia	3	5	27	8	26	23	25	34
Olanda	3	21	125	164	170	427	525	479
Palestina	---	---	---	---	---	---	---	---
Polonia	9	64	163	1 518	[2] 2 699	2 355	1 670	2 549
Portugalia	---	---	---	---	---	31	34	63
Spania	60	165	107	14	13	20	21	35
Statele Unite	557	388	461	410	317	231	564	961
Suedia	11	25	28	10	22	16	48	51
Turcia	338	450	458	584	313	358	288	230
Ungaria	70	76	261	829	984	1 096	1 184	1 238
U.R.S.S.	20	3	1	x	2	5	---	x
Alte țări	44	42	52	119	215	125	133	123

Continuare *tabelul 185*

mii lei

Țara	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
1	61	62	63	64	65	66	67	68
Total	33 852	31 641	29 628	23 044	15 755	12 011	11 742	13 208
Anglia	2 842	2 696	2 160	1 874	1 305	1 301	1 744	2 147
Austria	4 501	4 273	3 715	2 679	1 395	578	1 078	1 303
Belgia și Luxemburg	875	706	927	405	249	265	478	686
Bulgaria	32	93	67	16	25	15	18	22
Canada	3	x	x	x	8	1	x	1
Cehoslovacia	4 716	4 590	4 020	3 370	1 923	1 480	1 155	1 312
Danemarca	20	24	12	18	19	14	37	59
Egipt	635	626	485	252	193	100	181	95
Elveția	682	650	636	613	414	310	338	430
Franța	2 618	2 019	1 641	1 707	1 244	1 636	1 238	1 463
Germania	7 645	7 509	7 135	5 777	4 589	2 832	2 181	2 048
Grecia	287	266	240	201	153	131	115	173
India	x	x	x	x	27	11	49	8
Italia	2 953	2 387	2 030	1 825	1 547	1 363	1 236	969
Iugoslavia	100	79	276	80	56	45	90	93
Japonia	12	3	2	7	7	12	13	8
Norvegia	17	32	46	59	34	38	22	22
Olanda	499	547	541	397	251	259	316	440
Palestina	15	x	x	x	21	32	29	38
Polonia	2 521	1 528	1 507	983	708	586	372	429
Portugalia	31	24	33	20	11	7	18	16
Spania	33	67	65	40	32	25	28	116
Statele Unite	985	1 597	1 801	1 256	585	396	357	552
Suedia	132	120	94	146	53	38	90	104
Turcia	203	228	298	185	158	111	91	73
Ungaria	1 262	1 280	1 476	908	588	272	351	539
U.R.S.S.	25	-	43	43	37	x	x	-
Alte țări	208	297	378	183	123	153	117	62

Continuare *tabelul 185*

mii lei

Țara	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943	1944
1	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78
Total	10 848	12 638	20 285	18 768	22 890	27 411	30 576	44 907	89 988	42 337
Anglia	1 064	929	1 907	1 529	1 342	618	4	3	1	x
Austria	1 175	1 695	1 722	[3]	[3]	[3]	[3]	[3]	[3]	[3]
Belgia și Luxemburg	276	225	809	1 003	534	230	23	173	72	210
Bulgaria	10	12	10	9	10	52	196	549	668	402
Canada	2	1	1	2	2	1	x	---	---	---
Cehoslovacia	1 408	1 449	3 267	2 465	3 854	3 786	642	1 128	3 304	4 886
Danemarca	34	24	86	129	109	175	8	23	104	64
Egipt	319	497	861	664	428	526	2	---	---	---
Elveția	329	207	433	513	482	252	270	866	1 615	1 560
Franța	783	747	1 243	1 444	1 874	1 186	40	150	1 069	374
Germania	2 580	4 566	5 853	6 908	9 000	13 870	22 643	31 280	66 289	28 770
Grecia	255	302	274	227	206	286	32	34	14	63
India	16	8	10	3	2	104	x	---	x	---
Italia	840	195	879	930	2 017	2 611	4 987	9 709	13 514	3 890
Iugoslavia	57	77	120	164	232	233	196	63	81	39
Japonia	2	6	29	6	6	9	12	x	20	3
Norvegia	10	13	24	32	10	19	12	3	1	1
Olanda	128	127	331	337	313	124	126	202	124	93
Palestina	56	57	112	120	160	97	x	x	---	---
Polonia	201	119	353	182	647	32	8	x	1	---
Portugalia	9	8	24	24	12	7	7	160	160	106
Spania	149	24	6	1	x	2	2	x	9	96
Statele Unite	326	450	796	911	719	1 066	48	6	1	1
Suedia	62	36	98	135	102	54	40	215	806	354
Turcia	27	50	98	252	197	1 052	1 132	179	1 256	936
Ungaria	702	769	841	672	522	335	32	43	251	197
U.R.S.S.	x	6	38	22	5	8	x	---	---	---
Alte țări	28	39	60	84	105	674	114	121	628	292

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 129.

NOTE: [1] În „Anuarul statistic", 1939 și 1940, cifra 19 172.
[2] În „Anuarul statistic", 1939 și 1940, cifra 2 355.
[3] Vezi nota 3 de la tabelul 183.
[x] Este inclusă și Turcia.

Tabelul 186

Exportul după cantitate – în ponderi – distribuit pe principalele țări, în perioada, 1881 – 1947, medii ale anilor

Țara	1881–1885	1886–1890	1891–1895	1896–1900	1901–1905	1906–1910	1911–1915
1	2	3	4	5	6	7	8
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Anglia	45,2	59,4	36,9	20,3	9,7	11,0	8,4
Austria	28,8	5,2	10,0	19,9	13,6	10,6	19,5
Belgia	1,2	10,5	19,5	37,4	42,6	25,5	22,2
Bulgaria	2,1	1,8	1,3	1,6	1,4	1,6	0,2
Egipt	x	x	0,1	0,1	0,4	1,9	4,2
Elveția	x	0,3	0,1	x	x	x	x
Franța	7,1	5,0	2,5	2,5	3,6	7,0	7,9
Germania	1,2	3,4	20,1	4,3	4,9	5,6	7,5
Gibraltar	---	---	---	---	---	3,0	3,0
Grecia	0,8	0,5	0,1	0,2	0,5	0,2	0,4
Italia	2,1	5,5	3,4	5,6	7,6	10,6	9,5
Norvegia	---	---	---	---	---	---	0,3
Olanda	1,8	2,1	1,1	2,2	9,5	13,6	7,4
Portugalia	---	---	---	0,1	---	---	---
Rusia	4,2	2,5	1,2	1,2	1,6	0,8	0,8
Serbia	0,8	0,7	0,8	0,9	0,8	0,6	0,6
Spania	0,2	0,7	0,4	0,5	---	0,4	0,9
S.U.A.	0,1	---	x	x	---	x	x
Suedia	0,1	0,1	0,1	0,2	---	---	0,2
Turcia	4,3	2,3	2,4	3,0	2,0	4,4	3,2
Alte țări	---	---	---	---	1,8	3,2	2,0

BCU IAȘI CENTRALA UNIVERSITARĂ

Continuare *tabelul 186*

Țara	1919–1924	1925–1929	1930–1934	1935–1939	1940–1944	1945–1947
1	9	10	11	12	13	14
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Anglia	4,7	6,1	12,2	11,5	13,1	x
Austria	4,6	5,5	5,5	6,9	-	0,5
Belgia	7,1	1,9	4,1	2,6	0,1	---
Bulgaria	3,1	2,3	1,1	1,1	1,9	8,2
Canada	x	x	x	0,1	x	---
Cehoslovacia	2,8	2,8	4,0	5,5	2,9	8,9
Danemarca	---	0,4	0,8	1,3	0,1	---
Egipt	4,5	6,5	6,8	4,1	2,5	---
Elveția	0,2	x	0,2	2,3	3,2	0,1
Franța	6,1	4,6	9,8	6,0	0,8	0,1
Germania	3,7	12,7	9,1	15,7	49,3	---
Grecia	4,4	4,6	3,1	4,1	1,6	x
India	---	x	0,3	x	x	---
Italia	6,1	8,9	12,2	11,3	12,0	0,2
Iugoslavia	4,1	3,3	1,9	1,9	1,4	2,3
Japonia	---	---	x	0,1	---	---
Norvegia	0,2	x	0,1	0,1	x	---
Olanda	3,3	2,1	4,8	1,6	x	---
Palestina	3,3	2,1	4,8	1,6	x	---
Polonia	2,4	3,8	0,9	0,8	-	4,9
Portugalia	---	0,1	0,5	0,2	x	---
Spania	0,3	0,8	2,6	1,6	0,1	---
S.U.A.	x	0,1	0,1	0,3	0,1	0,4
Suedia	0,1	0,1	0,4	0,7	1,4	2,0
Turcia	2,8	1,5	0,8	0,9	1,2	0,9
Ungaria	30,3	23,1	9,1	7,1	0,8	6,9
U.R.S.S.	0,5	x	---	x	2,2	63,2
Alte țări	8,7	8,1	8,6	10,7	4,1	0,6

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 182.

Tabelul 187

Exportul după valoare – în ponderi – distribuit de principalele țări, în perioada 1862–1944, medii ale anilor

Țara	1862–1865	1866–1870	1871–1875	1876–1880	1881–1885	1886–1890	1891–1895	1896–1900	1901–1905	1906–1910	1911–1915
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Anglia	7,1	3,7	11,9	16,3	37,6	53,3	33,1	18,3	8,5	9,8	6,2
Austria	18,4	19,8	39,1	34,2	33,8	7,1	11,8	20,3	13,1	9,5	23,3
Belgia	---	---	0,4	0,5	1,4	10,7	19,3	37,1	42,5	29,1	21,1
Bulgaria	---	---	---	5,4	2,4	1,6	1,3	1,4	1,2	0,8	2,0
Egipt	---	---	---	10,1	0,1	x	0,1	0,1	0,2	1,2	2,7
Elveția	---	---	---	---	0,1	0,4	0,2	0,2	0,1	x	0,1
Franța	11,6	8,4	12,6	9,2	8,5	7,3	3,0	2,7	3,3	6,4	7,6
Germania	---	x	0,7	0,4	1,4	3,4	18,6	5,1	7,1	6,1	11,2
Gibraltar	---	---	---	---	---	---	---	---	---	3,4	2,5
Grecia	---	---	---	1,8	0,8	0,7	0,2	0,2	0,4	0,1	0,5
Italia	5,2	1,6	1,8	1,7	2,5	5,8	4,5	5,0	7,4	10,8	8,8
Norvegia	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	0,2
Olanda	---	---	---	0,9	1,6	3,0	1,0	1,8	9,7	13,9	6,5
Portugalia	---	---	---	---	---	---	---	0,1	---	---	---
Rusia	1,6	2,6	1,8	2,0	3,8	2,6	1,7	2,0	1,5	1,0	0,7
Serbia	---	---	x	0,4	0,6	0,3	0,2	0,3	0,3	0,2	0,5
Spania	---	---	---	---	0,2	0,5	0,4	0,5	---	0,4	0,9
S.U.A.	---	---	---	---	x	x	x	x	---	0,1	0,1
Suedia	---	---	---	---	x	0,1	0,2	0,2	---	---	0,1
Turcia	50,4	62,0	23,9	17,1	5,2	3,2	4,4	4,7	2,7	4,6	3,6
Alte țări	5,7	1,9	7,8	x	---	---	---	---	2,0	2,6	1,4

Continuare *tabelul 187*

Țara	1919–1924	1925–1929	1930–1934	1935–1939	1940–1944
1	13	14	15	16	17
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Anglia	6,3	6,4	12,1	11,5	6,7
Austria	9,7	12,6	8,7	6,4	-
Belgia	10,9	2,5	4,5	3,2	0,4
Bulgaria	2,0	1,7	1,0	0,8	1,1
Canada	x	x	x	x	x
Cehoslovacia	6,5	6,5	4,9	8,5	2,2
Danemarca	-	0,4	0,8	1,4	0,1
Egipt	3,9	5,0	4,4	2,9	1,2
Elveția	0,4	0,1	0,5	2,8	4,5
Franța	7,9	4,8	10,2	5,2	0,8
Germania	6,6	16,6	14,7	22,7	56,2
Grecia	4,4	4,3	3,1	4,6	1,9
India	---	x	0,2	x	x
Italia	6,2	7,1	10,6	8,9	11,6
Iugoslavia	1,7	1,9	1,4	1,3	1,7
Japonia	---	x	x	0,2	x
Norvegia	0,4	x	0,1	0,1	x
Olanda	4,1	2,6	5,0	1,8	0,1
Palestina	---	0,2	1,0	2,2	0,6
Polonia	3,3	4,9	1,7	0,9	-
Portugalia	---	0,1	0,3	0,1	x
Spania	0,2	0,4	1,7	1,2	0,1
S.U.A.	0,1	0,3	0,2	1,2	0,3
Suedia	0,2	x	0,3	0,7	2,2
Turcia	3,2	1,6	0,6	0,7	1,0
Ungaria	12,1	10,2	7,0	4,8	0,4
U.R.S.S.	0,5	x	x	0,2	5,4
Alte țări	9,4	9,8	5,0	5,7	1,5

SURSE. Calculat pe baza datelor din tabelul 183.

Tabelul 188

Importul după cantitate – în ponderi – distribuit de principalele țări 1881–1947, medii ale anilor

Țara	1881–1885	1886–1890	1891–1895	1896–1900	1901–1905	1906–1910	1911–1915
1	2	3	4	5	6	7	8
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Anglia	21,4	34,9	41,8	34,0	26,9	30,6	21,3
Austria	52,1	27,1	22,8	25,7	24,2	21,5	31,2
Belgia	2,4	5,3	5,5	3,9	2,5	3,4	2,9
Bulgaria	5,8	4,8	3,7	3,7	3,0	2,3	1,8
Egipt	x	x	x	x	0,1	0,1	0,1
Elveția	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Franța	4,2	6,2	4,0	2,0	1,7	1,6	1,4
Germania	3,3	12,2	10,8	12,5	14,0	17,2	23,9
Grecia	0,7	0,4	0,4	3,0	2,2	0,7	0,6
Italia	1,6	0,8	1,4	1,6	2,5	2,7	2,1
Norvegia	---	---	---	---	---	---	x
Olanda	x	0,3	0,1	3,8	4,2	2,0	1,5
Portugalia	---	---	---	---	---	---	---
Rusia	3,3	3,4	2,7	3,2	4,3	4,3	3,7
Serbia	1,5	0,7	2,4	1,5	1,6	1,6	1,0
Spania	0,1	0,1	x	x	---	0,3	0,1
S.U.A.	0,1	x	0,1	0,2	---	0,4	1,7
Suedia	x	x	x	x	---	---	0,3
Turcia	3,4	3,6	4,1	4,8	8,0	8,7	4,2
Alte țări	---	---	---	---	4,7	2,5	2,1

Continuare *tabelul 188*

Țara	1919–1924	1925–1929	1930–1934	1935–1939	1940–1944	1945–1947
1	9	10	11	12	13	14
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Anglia	9,2	5,8	8,4	5,8	0,6	x
Austria	10,9	6,8	4,5	4,0	-	x
Belgia	2,2	2,4	5,0	3,1	0,1	---
Bulgaria	1,1	1,3	0,6	0,4	2,2	0,7
Canada	0,2	x	x	x	x	---
Cehoslovacia	11,0	18,1	13,0	10,4	7,8	3,7
Danemarca	---	0,1	0,2	0,6	0,1	0,5
Egipt	0,9	1,9	4,3	4,4	1,9	---
Elveția	0,4	0,5	0,6	0,5	0,3	0,1
Franța	5,2	3,3	5,5	4,9	0,5	0,1
Germania	13,6	15,0	15,6	25,5	64,7	9,6
Grecia	2,2	1,2	2,6	2,9	0,3	---
India	---	0,1	0,3	0,1	0,4	---
Italia	4,6	4,1	5,5	3,1	11,3	0,3
Iugoslavia	1,2	3,1	3,4	13,2	2,4	0,1
Japonia	---	x	0,1	x	x	---
Norvegia	0,2	0,1	0,3	0,2	0,1	---
Olanda	1,0	1,0	2,3	2,3	0,1	---
Palestina	---	0,1	0,5	1,2	1,2	0,1
Polonia	13,6	20,0	13,0	3,9	0,1	3,7
Portugalia	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	---
Spania	0,1	0,1	0,2	0,3	0,1	---
S.U.A.	8,4	2,0	2,1	2,4	1,3	5,0
Suedia	0,2	0,1	0,3	0,2	0,3	x
Turcia	5,9	2,2	4,4	2,2	2,2	0,5
Ungaria	5,9	9,3	6,1	7,2	0,8	1,6
U.R.S.S.	0,2	0,2	0,2	0,3	x	73,2
Alte țări	1,7	1,1	0,9	0,8	1,1	0,8

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 184.

Tabelul 189

Importul după valoare – în ponderi – distribuit de principalele țări, în perioada 1862–1944, medii ale anilor

Țara	1862–1865	1866–1870	1871–1875	1876–1880	1881–1885	1886–1890	1891–1895	1896–1900	1901–1905	1906–1910	1911–1915
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Anglia	14,8	17,6	22,6	15,6	19,4	26,8	22,2	19,5	16,8	15,2	11,6
Austria	49,3	44,6	39,6	49,4	45,9	18,2	23,6	28,4	27,0	24,4	24,2
Belgia	---	---	0,1	0,4	1,5	5,2	5,1	3,4	2,0	3,1	2,9
Bulgaria	---	---	---	1,5	1,5	0,6	0,7	0,9	1,0	0,4	0,7
Egipt	---	---	---	3,0	0,1	0,1	x	x	x	x	0,1
Elveția	---	---	---	---	0,8	4,1	1,7	1,2	1,9	1,8	1,9
Franța	13,2	13,6	13,9	9,0	8,3	8,5	8,6	7,0	5,8	5,5	5,7
Germania	---	7,4	5,9	8,8	13,0	28,0	28,9	27,7	28,5	33,7	35,4
Grecia	---	---	---	1,3	1,4	0,5	0,5	0,6	1,0	0,3	0,7
Italia	0,5	0,7	0,6	0,4	0,8	1,2	1,8	3,6	5,8	4,8	5,0
Norvegia	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	0,1
Olanda	---	---	---	x	x	1,0	0,3	0,8	1,7	1,3	0,9
Portugalia	---	---	---	---	x	x	---	---	---	---	---
Rusia	5,8	4,0	3,0	5,8	2,9	2,7	2,6	2,3	2,6	2,7	3,2
Serbia	---	---	0,1	0,1	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
Spania	---	---	---	---	---	x	x	x	---	0,1	0,1
S.U.A.	---	---	---	---	x	x	0,2	0,4	0,1	0,9	2,9
Suedia	---	---	---	---	---	x	x	x	x	---	0,1
Turcia	14,9	10,4	11,0	3,1	4,1	3,0	3,6	4,1	3,6	3,6	2,7
Alte țări	1,5	1,7	3,2	1,6	---	---	---	---	2,1	2,1	1,7

Țara	1919–1924	1925–1929	1930–1934	1935–1939	1940–1944
1	13	14	15	16	17
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Anglia	11,2	8,6	11,5	8,5	0,3
Austria	15,4	13,9	5,9	9,6	-
Belgia	1,6	2,5	2,8	3,6	0,3
Bulgaria	0,2	0,2	0,1	0,1	0,8
Canada	0,2	x	x	x	x
Cehoslovacia	8,8	14,1	12,7	15,6	5,8
Danemarca	---	0,1	0,2	0,5	0,2
Egipt	1,2	1,9	1,1	3,5	0,6
Elveția	1,6	1,9	2,9	2,5	1,9
Franța	8,9	7,3	9,9	7,6	1,2
Germania	16,2	22,1	23,8	25,0	68,6
Grecia	1,7	0,8	1,1	1,6	0,2
India	---	x	0,1	x	0,2
Italia	11,6	8,8	9,6	6,1	14,6
Iugoslavia	0,3	0,4	0,5	0,8	0,3
Japonia	x	x	x	0,1	x
Norvegia	0,1	0,1	0,2	0,1	x
Olanda	1,1	1,6	2,3	1,6	0,3
Palestina	---	x	0,2	0,6	0,2
Polonia	8,4	6,0	4,2	1,9	x
Portugalia	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2
Spania	0,5	0,1	0,3	0,3	0,1
S.U.A.	2,9	3,6	4,3	4,0	0,5
Suedia	0,1	0,3	0,6	0,5	0,6
Turcia	2,1	0,8	0,8	0,8	1,9
Ungaria	4,1	4,0	3,6	4,4	0,4
U.R.S.S.	x	0,1	0,3	0,1	x
Alte țări	1,6	0,7	0,9	0,4	0,8

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 185.

Tabelul 190

Soldul balanței comerciale pe principalele țări, în perioada 1881–1944, medii ale anilor

mii lei

Țara	1881–1885	1886–1890	1891–1895	1896–1900	1901–1905	1906–1910	1911–1915
1	2	3	4	5	6	7	8
Anglia	+ 26 131	+ 54 771	+ 12 615	– 17 590	– 19 328	-13 080	– 25 319
Austria	– 60 302	– 40 939	– 57 170	– 41 371	– 33 648	– 52 097	+ 17 530
Belgia	– 1 470	+ 11 606	+ 38 366	+ 82 365	+ 147 334	+ 135 302	+ 117 100
Bulgaria	+ 1 063	+ 2 286	+ 981	+ 607	+ 1 280	+ 2 465	+ 8 863
Franța	– 5 238	– 8 459	– 24 582	– 15 871	– 5 578	+ 10 077	+16 767
Germania	– 35 095	– 83 619	– 57 867	– 77 429	– 59 624	– 107 634	– 116 633
Italia	+ 3 145	+ 11 666	+ 6 175	+ 712	+ 9 487	+ 34 594	+ 28 669
Olanda	+ 3 370	+ 4 665	+ 2 041	+ 2 008	+ 29 943	+ 65 846	+36 280
Rusia	– 107	– 1 869	– 4 866	– 2 281	– 2 100	– 5 671	– 12 310
S U A	– 78	– 78	– 823	– 1 277	– 364	– 3 371	– 14 731
Turcia	– 498	– 1 137	– 1 026	– 1 306	– 886	+ 8 826	+ 8 671

mil. lei

Țara	1919–924	1925–1929	1930–1934	1935–1939	1940–1944
1	9	10	11	12	13
Anglia	– 641	– 694	+ 600	+ 1 383	+ 3 709
Austria	– 719	– 384	+ 771	– 1	-
Belgia	+ 1 291	+ 2	+ 429	+202	+ 82
Bulgaria	+ 257	+ 512	+ 165	+ 179	+ 277
Cehoslovacia	– 291	– 2 410	– 919	– 474	-1 478
Franța	– 97	– 796	+ 464	+ 19	– 118
Germania	– 1 264	– 1 747	– 733	+ 1 435	– 261
Italia	– 701	– 516	+ 594	+ 1 150	– 289
Iugoslavia	+ 197	+ 483	+ 191	+ 182	+ 875
Olanda	+ 422	+ 325	+ 616	+ 181	– 123
Polonia	– 670	– 343	– 304	– 76	– 14
S.U.A.	– 380	– 1 098	– 590	– 364	– 53
Turcia	+ 163	+ 274	– 4	+ 44	– 339
Ungaria	+ 1 145	+ 2 058	+ 794	+ 435	+ 47
U.R.S.S.	+ 57	– 34	– 40	+ 18	+ 3 118

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelele 188 și 189.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

C. *EXPORTUL ŞI IMPORTUL DUPĂ DESTINAŢIA BUNURILOR ŞI DUPĂ GRADUL DE PRELUCRARE*

BCU IAŞI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

OBSERVAȚII METODOLOGICE

Distribuirea importului și exportului pe cele două mari grupe – mijloace pentru producție și bunuri pentru consum, iar acestea la rândul lor, fiecare pe trei subgrupe – produse primare, intermediare și finite – urmărește să pună în evidență destinația lor după funcție în reproducția socială a țării și gradul de prelucrare a bunurilor achiziționate pe piața mondială și a celor expediate în străinătate, în dinamica perioadei luată în studiu.

În primul rând se impune clarificarea categoriilor folosite; cele două mari grupe nu se suprapun pe noțiunile de mijloace de producție și bunuri de consum utilizate în economia politică, motiv pentru care au fost denumite mijloace *pentru* producție și bunuri *pentru* consum; în prima grupă intră toate produsele, după cele trei grade de prelucrare, a căror finalizare se materializează în mijloace pentru producție: mașini, instrumente, materiale de construcție, mijloace de transport etc.; în a doua grupă se cuprind produsele, de asemenea după gradele de prelucrare, din a căror finalizare rezultă bunuri de consum – alimente, îmbrăcăminte, încălțăminte, obiecte de menaj și casnice, jucării și bijuterii etc.

Acest sistem de grupare, mai diferit de cel clasic din economia politică, a fost dictat de necesitatea de determinare a mărfurilor circulate prin comerțul exterior după gradul de prelucrare – produse primare, provenite din agricultură, industria extractivă etc., care nu pot fi folosite nemijlocit ca produs final decât după un proces mai simplu sau mai complex de prelucrare.

Astfel, au fost considerate ca produse *primare:* cărbunii, minereurile, țițeiul, bitumul, produsele pământoase obținute prin extracție, precum și cerealele boabe, semințele uleioase, fibrele textile – bumbac, in cânepă, sizal, rafie etc. – animale vii, lâna, părul, pieile și blănurile nelucrate, lemnele buștenі etc., care numai după o prelucrare – industrială în genere – se prezintă ca produs final de mijloc de producție sau bun de consum.

Produsele *intermediare* pot fi definite toate bunurile care se situează între cele două categorii și care necesită încă un proces de prelucrare industrială pentru a ajunge produs final. Gama lor este întinsă: făină de cereale, fire textile, de lână și de mătase, celuloză, talpă, piele pentru încălțăminte, produse chimice – acizi, baze, oxizi etc. – derivate petroliere; cauciuc natural sau sintetic, lemn,

cherestea şi altele similare, fier, oţel, fontă şi alte metale, laminate şi alte produse de metal, părţi de maşini şi unelte, vopsele, lacuri, produse medicamentoase etc. Acestea, iniţial, au fost în stadiul de prelucrare primar, au suferit un proces de transformare industrială, în general, şi urmează să intre în producţie pentru a fi prelucrate şi finalizate sau în consum prin intermediul unei transformări.

Ceea ce reprezintă raţiunea şi scopul grupărilor pe care le-am constituit din produsele importate şi exportate, este determinarea, prin stadiul de prelucrare a acestora, a nivelului şi a structurii cerinţelor economiei naţionale, a gradului de dezvoltare a ramurilor industriale, a capacităţii lor de prelucrare faţă de resurse şi faţă de necesităţile reproducţiei în anumite perioade.

Importul produselor primare şi a produselor intermediare presupune astfel existenţa în ţară a unor întreprinderi, subramuri şi ramuri care să le continue procesul de producţie; cu cât va fi mai mare ponderea lor în importul unei ţări cu atât mai dezvoltate pot fi considerate ramurile industriei autohtone în cele două stadii de prelucrare, incomplet, de la produse intermediare la produse finite, şi integral, de la produse primare la cele finite.

Exportul preponderent al produselor primare – de extracţie şi de cultură – presupune, în majoritatea cazurilor, slaba dezvoltare a ramurilor de prelucrare a acestora în ţara respectivă, sau o abundenţă deosebită a materiilor primare a căror prelucrare în ţară nu este eficientă; aceeaşi situaţie este valabilă şi pentru produsele intermediare exportate care presupun existenţa unor ramuri de prelucrare în prima fază a produselor.

Reiese astfel, că împărţirea produselor comerţului exterior, ad-hoc efectuată, derivă din considerentul de necesitate, pentru a ajuta şi cu aportul analizei gradului de prelucrare a bunurilor, provenite din piaţa externă şi destinate ei, determinarea stadiului de dezvoltare calitativă a industriei, capacitatea ei de producţie în diferite perioade istorice.

Judecăţile formulate pe baza raporturilor dintre cele douăsprezece subgrupe – şase la export (mijloace pentru producţie şi bunuri pentru consum – în cele trei stadii – produse primare, intermediare şi finite) – şi şase la import –, a corelărilor care se descoperă în evoluţia acestor raporturi, conduc la concluzii inedite şi utile în evaluarea gradului de dezvoltare a industriei, a etapei de industrializare.

De avut în vedere însă că, cu toată munca minuţioasă şi dificilă de grupare a categoriilor şi a produselor, pe o perioadă atât de lungă, unele produse nu au putut fi cu exactitate încadrate în cele şase subgrupe; însemnătatea acestora este însă minoră, fără capacitate de a influenţa tendinţele generale. De asemenea, o serie de produse, cu grad intermediar de prelucrare, după criteriile adoptate, au fost trecute deliberat ca produse finite; aceasta priveşte în primul rând ţesăturile – cu pondere de 12–25% în întregul import. S-a procedat astfel, întrucât în stadiul dat al evoluţiei economice, subramura confecţiilor industriale, fie că nu a existat ca atare o perioadă, până la începutul secolului al XX-lea, fie că ulte-

rior era slab dezvoltată; majoritatea lenjeriei, îmbrăcămintei se confecționa fie în casă, fie de către meseriași. Țesăturile intrau în consum fără să treacă printr-o prelucrare industrială anume ca activitate a producției mecanizate.

În ceea ce privește unele variații cantitative, creșteri sau scăderi de la un an la altul, ale unor produse importate sau a ponderilor lor, explicația se află în situații concrete care se presupun cunoscute – crize economice, războaie, ani de secetă sau ploioși etc. – care au influențat cererea sau oferta de produse; un an de secetă reducea capacitatea de cumpărare a țărănimii, mai ales la produse textile – bumbac, fire, țesături, la produse de fierărie etc., ceea ce era recepționat promt de comercianți care nu mai făceau comenzi mari la furnizorii din străinătate.

Pe de altă parte, politica vamală, urcarea sau scăderea taxelor vamale la o serie de produse, modificau cererea pieței interne sau o deplasau de la unele produse la alte produse; aceleași efecte avea și progresul tehnic, ieftinire bruscă, în urma creșterii productivității muncii transfera cererea de la unele produse la altele. Asemenea schimbări s-au petrecut în multe ramuri industriale a căror evoluție caracteristică a fost aceea că în prima fază lucrau cu semifabricate pentru produse finite,iar în a doua începeau de la materia primă.

Un exemplu elocvent îl prezintă industria textilă. Spre pildă, până în deceniul șapte al secolului al XIX-lea se importa masiv bumbac puf, fără ca în țară să existe filaturi; acesta era tors în gospodăria țărănească și țesut în pânză de casă, principala sursă a lenjeriei în epocă. În deceniul opt, însă, se ieftinește mult firul de bumbac în urma generalizării filaturii mecanice în țările industriale; ca urmare, în România, crește cererea de fire, sporește importul lor, tot pentru consum casnic și se reduce consumul de bumbac puf. Abia după două – trei decenii, când se instalează o industrie textilă mecanizată, de țesătorie, crește substanțial importul de fire, dar nu și de bumbac întrucât până în deceniul trei al secolului al XX-lea, transformarea firului în țesătură era mai eficientă pentru întreprinzători, decât al bumbacului în fir. Ridicarea severă, în deceniul patru, a taxelor de import la firele de bumbac, a mărit protecția și rentabilitatea în domeniul filaturilor care se înmulțesc rapid și o dată cu aceasta crește importul de bumbac puf concomitent cu reducerea importului de fire. Astfel, industria textilă ajunge la integrare, prin cele două ramuri – cea a țesătoriei, fondată încă la sfârșitul secolului al XIX-lea și dezvoltată ulterior și cea a filatului, dezvoltată în deceniul trei al secolului al XX-lea și echilibrată, după necesitățile primei, în deceniul patru.

Situațiile statistice prezentate în această parte a lucrării înfățișează evoluția importului și a exportului după cele două grupe și cele șase subgrupe menționate, în expresie valorică, în cifre absolute și în ponderi atât față de toatal import și export, cât și față de fiecare grupă separată. Gruparea după aceste criterii a exportului și a importului nu are pretenția să dea o metodă general valabilă de analiză, ci urmărește să furnizeze informația statistică adecvată, cu aproximații mai mari sau mai mici, privind distribuirea produselor după destinația finală a consumului și gradele lor de prelucrare în scopul menționat mai sus.

Tabelul 191

Exportul pe grupe de mijloace pentru producție și bunuri pentru consum, în perioada 1880–1944

valori și ponderi

Anii	Total export	Mijloace pentru producție[1]	Bunuri pentru consum[2]	Total export	Mijloace pentru producție	Bunuri pentru consum
	milioane lei			ponderi		
1	2	3	4	5	6	7
1880	218,9	13,3	205,6	100,0	6,1	93,9
1881	206,5	12,5	194,0	100,0	6,1	93,9
1882	244,7	12,4	232.3	100,0	5,1	94,9
1883	220,7	15,1	205,6	100,0	6,8	93,2
1884	184,1	13,5	170,6	100,0	7,3	92,7
1885	248,0	16,0	232,0	100,0	6,5	93,5
1886	255,5	12,5	243.0	100,0	4,9	95,1
1887	265,7	9,9	255,8	100,0	3,7	96,3
1888	256,8	10,6	246,2	100,0	4,1	95,9
1889	274,2	11,6	262,6	100,0	4,2	95,8
1890	276,0	14,7	261,3	100,0	5,3	94,7
1891	274,7	16,2	258,5	100,0	5,9	94,1
1892	285,4	13,2	272,2	100,0	4,6	95,4
1893	370,7	10,6	360,1	100,0	2,9	97,1
1894	294,2	13,0	281,2	100,0	4,4	95,6
1895	265,0	21,3	243,7	100,0	8,0	92,0
1896	324,1	18,3	305,8	100,0	5,6	94,4
1897	224,2	15,6	208,6	100,0	7,0	93,0
1898	283,2	16,2	267,0	100,0	5,7	94,3
1899	149,1	25,6	123,5	100,0	17,2	82,8
1900	280,0	32,7	247,3	100,0	11,7	88,3
1901	353,8	46,4	307,4	100,0	13,1	86,9
1902	374,8	25,1	349,7	100,0	6,7	93,3
1903	355,6	31,0	324,6	100,0	8,7	91,3
1904	261,9	33,1	228,8	100,0	12,6	87,4
1905	457,1	38,8	418,3	100,0	8,5	91,5
1906	491,4	44,4	447,0	100,0	9,0	91,0
1907	554,0	45,4	508,6	100,0	8,2	91,8
1908	379,4	55,9	323,5	100,0	14,7	85,3
1909	465,1	57,5	407,6	100,0	12,4	87,6
1910	616,5	57,0	559,5	100,0	9,2	90,8
1911	691,7	59,9	631,8	100,0	8,7	91,3
1912	642,1	77,4	564,7	100,0	12,1	87,9
1913	670,7	121,3	549,4	100,0	18,1	81,9

Continuare *tabelul 191*

1	2	3	4	5	6	7
1914	451,9	75,2	376,7	100,0	16,6	83,4
1915	570,2	85,1	485,1	100,0	14,9	85,1
1919	107,7	56,6	51,1	100,0	52,6	47,4
1920	3 447,8	600,2	2 847,6	100,0	17,4	82,6
1921	8 263,0	1 845,0	6 418,0	100,0	22,3	77,7
1922	14 093,3	4 397,5	9 641,8	100,0	31,3	68,7
1923	24 594,1	6 608,5	17 985,6	100,0	26,9	73,1
1924	28 361,0	7 906,5	20 454,5	100,0	27,8	72,2
1925	29 126,8	10 270,4	18 856,4	100,0	35,3	64,7
1926	38 264,8	11 777,8	26 487,0	100,0	30,8	69,2
1927	38 110,8	9 799,2	28 311,6	100,0	25,7	74,3
1928	27 029,7	10 221,9	16 807,8	100,0	37,8	62,2
1929	28 960,0	10 745,8	18 214,2	100,0	37,1	62,9
1930	28 522,0	9 533,2	18 988,8	100,0	33,4	66,6
1931	22 196,9	7 731,6	14 465,3	100,0	34,8	65,2
1932	16 721,6	6 699,1	10 022,5	100,0	40,1	59,9
1933	14 170,8	6 874,1	7 296,7	100,0	48,5	51,5
1934	13 655,7	6 909,7	6 746,0	100,0	50,6	49,4
1935	16 756,2	7 986,0	8 770,2	100,0	47,7	52,3
1936	21 703,4	8 492,6	13 210,8	100,0	39,1	60,9
1937	31 568,4	12 707,2	18 861,2	100,0	40,3	59,7
1938	21 532,6	9 600,2	11 932,4	100,0	44,6	55,4
1939	26 809,3	11 056,2	15 753,1	100,0	41,2	58,8
1940	36 779,9	18 699,1	18 080,8	100,0	50,8	49,2
1941	41 286,4	24 974,1	16 312,3	100,0	60,5	39,5
1942	52 816,3	26 019,1	26 797,2	100,0	49,3	50,7
1943	71 132,4	38 052,4	33 080,0	100,0	53,5	46,5
1944	53 040,1	23 559,2	29 480,9	100,0	44,4	55,6

SURSE: Calculat după „Comerțul exterior al României", 1880–1940; „Comunicări statistice", nr. 8, 1945; „Buletinul statistic al României", 1940–1945.

NOTE: [1] Se cuprind între altele: animale vii pentru reproducere și muncă, cărbune, cox, combustibili pentru industrie, diferite minereuri, minerale, pământuri și pietrărie, ciment, cărămizi refractare, comune, metale pentru prelucrat în industrie – fier, fontă, oțel, laminate trase în bare, axe, materiale de construcții, lemnărie, mașini, instalații, utilaje, unelte, mijloace de transport în afară de automobie; uleiuri și grăsimi tehnice, cauciucărie brută și vulcanizată, instalații de laborator, produse chimice industriale, petrol brut și rafinate petroliere afară de lampant etc.

[2] Se cuprind între altele: animale pentru abator, produse animaliere, vegetale alimentare și nealimentare, piei și blănuri neprelucrate și prelucrate, încălțăminte, alte obiecte de piele și confecții, textile, lânuri și mătăsuri brute, fire și țesături, produse din acestea, confecții; cereale, semințe oleaginoase, uleiuri și grăsimi alimentare; fructe exotice, zahăr și produse zaharoase, băuturi alimentare, tutunuri; celuloză, pastă mecanică, hârtie, carton și produse de papetărie, parfumerii, medicamente, jucării, aparate metalice casnice, lăcătușerie, automobile, combustibili casnici, lemne de foc, petrol lampant, ceară, stearină, lumânări, sticlărie, porțelanuri, bijuterii, produse de tâmplărie, mobile, diferite obiecte casnice din metale și combinații cu alte materiale etc.

Tabelul 192

Exportul produselor după gradul de prelucrare, în perioada 1880–1944, valori și ponderi

Anii	Total produse	Produse primare[1]	Produse intermediare[2]	Produse finite[3]	Total produse	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite
	milioane lei				ponderi			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1880	218,9	196,1	17,5	5,3	100,0	89,6	8,0	2,4
1881	206,5	187,6	15,3	3,6	100,0	90,9	7,4	1,7
1882	244,7	223,4	18,1	3,2	100,0	91,3	7,4	1,3
1883	220,7	197,0	19,8	3,9	100,0	89,2	9,0	1,8
1884	184,1	163,1	17,5	3,5	100,0	88,6	9,5	1,9
1885	248,0	219,3	20,7	8,0	100,0	88,5	8,3	3,2
1886	255,5	213,4	26,2	15,9	100,0	83,5	10,3	6,2
1887	265,7	226,5	20,1	19,1	100,0	85,2	7,6	7,2
1888	256,8	221,7	21,7	13,4	100,0	86,3	8,5	5,2
1889	274,2	249,2	17,9	7,1	100,0	90,9	6,5	2,6
1890	276,0	254,2	16,2	5,6	100,0	92,1	5,9	2,0
1891	274,7	235,5	34,2	5,0	100,0	85,8	12,4	1,8
1892	285,4	261,6	19,1	4,7	100,0	91,7	6,7	1,6
1893	370,7	343,7	22,5	4,5	100,0	92,7	6,1	1,2
1894	294,2	268,9	20,8	4,5	100,0	91,4	7,1	1,5
1895	265,0	243,0	18,3	3,7	100,0	91,7	6,9	1,4
1896	324,1	294,7	23,9	5,5	100,0	90,9	7,4	1,7
1897	224,2	200,3	18,1	5,8	100,0	89,3	8,1	2,6
1898	283,2	257,4	21,0	4,8	100,0	90,9	7,4	1,7
1899	149,1	123,6	20,1	5,4	100,0	82,9	13,5	3,6
1900	280,0	225,0	41,9	13,1	100,0	80,4	15,0	4,6
1901	353,8	280,1	60,2	13,5	100,0	79,2	17,0	3,8
1902	374,8	323,9	43,5	7,4	100,0	86,4	11,6	2,0
1903	355,6	300,2	46,5	8,9	100,0	84,4	13,1	2,5
1904	261,9	208,6	43,3	10,0	100,0	79,7	16,5	3,8
1905	457,1	387,7	58,6	10,8	100,0	84,8	12,8	2,4
1906	491,4	412,4	64,6	14,4	100,0	83,9	13,2	2,9
1907	554,0	473,6	70,1	10,3	100,0	85,4	12,7	1,9
1908	379,4	297,5	68,4	13,5	100,0	78,4	18,0	3,6
1909	465,1	378,2	74,0	12,9	100,0	81,3	15,9	2,8
1910	616,5	520,5	80,8	15,2	100,0	84,4	13,1	2,5
1911	691,7	584,9	89,2	17,6	100,0	84,6	12,9	2,5
1912	642,1	513,7	103,0	25,4	100,0	80,0	16,0	4,0
1913	670,7	486,0	141,2	43,5	100,0	72,5	21,1	6,4
1914	451,9	333,1	90,6	28,2	100,0	73,7	20,1	6,2

Continuare *tabelul 192*

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1915	570,2	415,4	105,0	49,8	100,0	72,9	18,4	8,7
1919	107,7	20,8	54,0	32,9	100,0	19,3	50,1	30,6
1920	3 447,8	2 404,3	739,7	303,8	100,0	69,7	21,5	8,8
1921	8 263,0	5 294,5	2 074,3	894,2	100,0	64,1	25,1	10,8
1922	14 093,3	8 047,4	4 677,1	1 314,8	100,0	57,3	33,3	9,4
1923	24 594,1	15 463,5	7 537,1	1 593,5	100,0	62,9	30,6	6,5
1924	28 361,0	17 193,5	9 202,6	1 964,9	100,0	60,6	32,5	6,9
1925	29 126,8	14 592,0	11 415,4	3 119,4	100,0	50,1	39,2	10,7
1926	38 264,8	20 137,0	13 751,2	4 376,6	100,0	52,7	35,9	11,4
1927	38 110,8	23 663,0	10 668,7	3 779,5	100,0	62,1	28,0	9,9
1928	27 029,7	12 654,0	10 080,7	4 295,0	100,0	46,8	37,3	15,9
1929	28 960,0	13 359,4	10 557,3	5 043,3	100,0	46,1	36,5	17,4
1930	28 522,0	13 676,5	9 500,2	5 345,3	100,0	48,0	33,3	18,7
1931	22 196,9	12 302,0	7 529,1	2 365,8	100,0	55,4	33,9	10,7
1932	16 721,6	8 006,6	6 339,1	2 375,9	100,0	47,9	37,9	14,2
1933	14 170,8	5 351,8	6 353,0	2 466,0	100,0	37,8	44,8	17,4
1934	13 655,7	4 990,1	6 388,9	2 276,7	100,0	36,5	46,8	16,7
1935	16 756,2	6 490,7	7 450,9	2 814,6	100,0	38,7	44,5	16,8
1936	21 703,4	10 651,0	8 167,0	2 885,4	100,0	49,1	37,6	13,3
1937	31 568,4	15 585,1	11 886,2	4 097,1	100,0	49,4	37,6	13,0
1938	21 532,6	9 552,8	9 018,2	2 961,6	100,0	44,4	41,8	13,8
1939	26 809,3	12 626,3	10 515,2	3 667,8	100,0	47,1	39,2	13,7
1940	36 779,9	12 078,7	17 429,2	7 272,0	100,0	32,8	47,4	19,8
1941	41 286,4	8 895,7	22 558,7	9 832,0	100,0	21,6	54,6	23,8
1942	52 816,3	18 498,1	24 374,3	9 943,9	100,0	35,0	46,2	18,8
1943	71 132,4	21 563,7	35 105,9	14 462,8	100,0	30,3	49,4	20,3
1944	53 040,1	22 086,2	21 709,5	9 244,4	100,0	41,6	40,9	17,5

SURSE: Calculat pe baza surselor de la tabelul 191.

NOTE: [1] Se includ ca principale: animale vii, cereale, semințe oleaginoase și altele, piei, blănuri neprelucrate, lânuri și păruri brute, lemnărie, buștenі de construcție, bumbac, cânepă, in, sezal, ramie, mătase, alte textile brute, cărbuni, țiței, pământuri colorate, marmură și alte pietre brute, minereuri și alte minerale etc..

[2] Se cuprind: pielărie și blănărie prelucrată dar neconfecționată, fire vegetale de lână, de mătase, de păr și altele, uleiuri și grăsimi tehnice, lemne de construcții, cherestea și similare, mangal, celuloză, pastă mecanică de hârtie, hârtie de tipar și de rotativă, cărămizi comune și refractare, teracote, faianțe, ciment, pietrărie lucrată, fier, fontă, oțel, alte metale în formă laminată, table, bare, țevi, fusuri, șurubărie, componente de mașini, instalații și utilaje industriale, agricole, de transport, construcții, laborator etc., combustibili industriali, produse petroliere, cocs, uleiuri minerale, cauciuc vulcanizat, produse chimice pentru industrie, culori, lacuri etc.

[3] Se cuprind: produse alimentare, cărnuri proaspete și conservate, brânzeturi, grăsimi și uleiuri alimentare, ouă, pescărie, băuturi și produse de tutun, paste făinoase, zahăr și produse

zaharoase, orez, țesături, tricotaje din fire vegetale de lână, de mătase, stofe, alte produse textile, confecții, încălțăminte din piele, cauciuc, obiecte din pielărie, legume, fructe și conserve din acestea, mobile și diverse obiecte din acestea, hârtie și cartoane de toate felurile, papetărie, tipărituri, sticlărie, porțelanuri, combustibili casnici – lemn de foc, petrol lampant, altele, mașini și unelte, obiecte diferite din metale, lăcătușerie, cuțitărie, arme, produse electrotehnice, vehicule auto și tractate, jucării, obiecte de artă, instrumente de muzică, parfumerii, ceasornicărie, aparate casnice, medicamente, bijuterii etc.

Tabelul 193

Exportul de mijloace pentru producție după gradul de prelucrare[1], în perioada 1880–1944
valori și ponderi în total

Anii	Produse primare[1]	Produse intermediare	Produse finite	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite
	milioane lei			% din total export		
1	2	3	4	5	6	7
1880	6,1	5,7	1,5	2,8	2,6	0,7
1881	4,9	5,5	2,1	2,4	2,7	1,0
1882	5,0	5,8	1,6	2,0	2,4	0,7
1883	4,4	8,6	2,1	2,0	3,8	1,0
1884	4,8	7,1	1,6	2,6	3,9	0,8
1885	6,4	8,2	1,4	2,6	3,3	0,6
1886	2,7	8,2	1,6	1,1	3,2	0,6
1887	2,7	5,7	1,5	1,0	2,1	0,6
1888	3,8	5,4	1,4	1,5	2,1	0,5
1889	5,5	4,6	1,5	2,0	1,7	0,5
1890	9,7	3,3	1,7	3,5	1,2	0,6
1891	10,2	4,4	1,6	3,7	1,7	0,5
1892	6,2	5,1	1,9	2,1	1,8	0,7
1893	4,8	3,7	2,1	1,3	1,0	0,6
1894	4,9	6,1	2,0	1,7	2,0	0,7
1895	13,4	6,3	1,6	5,1	2,3	0,6
1896	7,6	8,6	2,1	2,3	2,7	0,6
1897	5,9	7,5	2,2	2,6	3,4	1,0
1898	8,1	6,4	1,7	2,8	2,3	0,6
1899	11,6	12,1	1,9	7,8	8,1	1,3
1900	3,7	26,8	2,2	1,3	9,6	0,8
1901	3,7	39,6	3,1	1,0	11,2	0,9
1902	3,6	19,9	1,6	1,0	5,3	0,4
1903	3,8	25,2	2,0	1,0	7,1	0,6
1904	4,2	27,0	1,9	1,6	10,3	0,7
1905	4,8	32,2	1,8	1,1	7,0	0,4
1906	5,0	37,6	1,8	1,0	7,6	0,4

1	2	3	4	5	6	7
1907	4,8	39,1	1,5	0,9	7,0	0,3
1908	5,5	48,9	1,5	1,4	12,9	0,4
1909	5,9	50,1	1,5	1,3	10,8	0,3
1910	5,6	48,7	2,7	0,9	7,9	0,4
1911	5,9	51,3	2,7	0,9	7,4	0,4
1912	6,8	67,4	3,2	1,1	10,5	0,5
1913	9,2	109,1	3,0	1,4	16,3	0,4
1914	5,6	67,2	2,4	1,2	14,9	0,5
1915	5,3	78,2	1,6	0,9	13,7	0,3
1919	2,4	51,9	2,3	2,2	48,3	2,2
1920	15,9	577,8	6,5	0,5	16,7	0,2
1921	111,5	1 655,4	78,1	1,3	20,0	1,0
1922	117,8	4 135,2	144,5	0,8	29,5	1,0
1923	138,1	6 293,5	176,9	0,6	25,6	0,7
1924	162,2	7 481,5	262,8	0,6	26,3	0,9
1925	244,6	9 690,0	335,8	0,8	33,3	1,2
1926	285,5	11 302,8	189,5	0,8	29,5	0,5
1927	689,3	8 921,8	188,1	1,8	23,4	0,5
1928	533,4	9 508,1	180,4	2,0	35,1	0,7
1929	683,9	9 897,4	164,5	2,4	34,1	0,6
1930	577,6	8 827,2	128,4	2,0	30,9	0,5
1931	778,6	6 815,2	137,8	3,5	30,7	0,6
1932	716,1	5 894,8	88,2	4,3	35,3	0,5
1933	769,6	6 049,9	54,6	5,4	42,7	0,4
1934	786,0	6 075,7	48,0	5,7	44,5	0,4
1935	885,7	7 069,0	31,3	5,3	42,2	0,2
1936	906,9	7 550,8	34,9	4,2	34,7	0,2
1937	1 571,5	11 093,4	42,3	5,0	35,2	0,1
1938	1 084,7	8 463,0	52,5	5,0	39,4	0,2
1939	1 261,6	9 755,3	39,3	4,7	36,4	0,1
1940	2 017,4	16 628,2	53,5	5,5	45,2	0,1
1941	2 566,1	22 313,8	94,2	6,2	54,1	0,2
1942	2 980,3	22 928,6	110,2	5,6	43,5	0,2
1943	4 236,4	33 578,0	238,0	6,0	47,2	0,3
1944	2 516,2	20 860,5	182,5	4,7	39,4	0,3

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 191.

NOTE: [1] Vezi notele 1, 2 și 3 de la tabelul 192.

Tabelul 194

Exportul de bunuri de consum după gradul de prelucrare[1], în perioada 1880–1944

valori și ponderi

Anii	Produse primare[1]	Produse intermediare	Produse finite	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite
	milioane lei			% din total export		
1	2	3	4	5	6	7
1880	190,9	11,8	3,8	86,8	5,4	1,7
1881	182,7	9,8	1,5	88,5	4,7	0,7
1882	218,4	12,3	1,6	89,2	5,0	0,7
1883	192,6	11,2	1,8	87,3	5,1	0,8
1884	158,3	10,4	1,9	86,1	5,6	1,0
1885	212,9	12,5	6,6	85,9	5,0	2,6
1886	210,7	18,0	14,3	82,5	7,0	5,6
1887	223,8	14,4	17,6	84,3	5,4	6,6
1888	217,9	16,3	12,0	84,9	6,3	4,7
1889	243,7	13,3	5,6	88,9	4,9	2,0
1890	244,5	12,9	3,9	88,6	4,7	1,4
1891	225,3	29,8	3,4	82,0	10,8	1,3
1892	255,4	14,0	2,8	89,5	4,9	1,0
1893	338,9	18,8	2,4	91,5	5,0	0,6
1894	264,0	14,7	2,5	89,7	5,1	0,8
1895	229,6	12,0	2,1	86,6	4,6	0,8
1896	287,1	15,3	3,4	88,7	4,7	1,0
1897	194,4	10,6	3,6	86,7	4,7	1,6
1898	249,3	14,6	3,1	88,0	5,2	1,1
1899	112,0	8,0	3,5	75,1	5,4	2,3
1900	221,3	15,1	10,9	79,0	5,4	3,9
1901	276,4	20,6	10,4	78,2	5,8	2,9
1902	320,3	23,6	5,8	85,5	6,3	1,5
1903	296,4	21,3	6,9	83,4	6,0	1,9
1904	204,4	16,3	8,1	78,0	6,3	3,1
1905	382,9	26,4	9,0	83,7	5,8	2,0
1906	407,4	27,0	12,6	82,9	5,5	2,6
1907	468,8	31,0	8,8	84,6	5,6	1,6
1908	292,0	19,5	12,0	77,0	5,1	3,2
1909	372,3	23,9	11,4	80,0	5,1	2,5

Continuare *tabelul 194*

1	2	3	4	5	6	7
1910	514,9	32,1	12,5	83,6	5,2	2,0
1911	579,0	37,9	14,9	83,7	5,4	2,2
1912	506,9	35,6	22,2	78,9	5,6	3,4
1913	476,8	32,1	40,5	71,1	4,8	6,0
1914	327,5	23,4	25,8	72,5	5,2	5,7
1915	410,1	26,8	48,2	71,9	4,7	8,5
1919	18,4	2,1	30,6	17,1	1,9	28,4
1920	2 388,4	161,9	297,3	69,3	4,7	8,6
1921	5 183,0	418,9	816,1	62,7	5,1	9,9
1922	7 929,6	541,9	1 170,3	56,5	3,9	8,3
1923	15 325,4	1 243,6	1 416,6	62,3	5,1	5,7
1924	17 031,3	1 721,1	1 702,1	60,1	6,1	6,0
1925	14 347,4	1 725,4	2 783,6	49,3	5,9	9,5
1926	19 851,5	2 448,4	4 187,1	51,9	6,4	10,9
1927	22 973,5	1 746,7	3 591,4	60,3	4,6	9,4
1928	12 120,6	572,6	4 114,6	44,8	2,1	15,3
1929	12 675,5	659,9	4 878,8	43,8	2,3	16,8
1930	13 098,9	673,0	5 216,9	45,9	2,4	18,3
1931	11 523,4	713,9	2 228,0	51,9	3,3	10,0
1932	7 290,5	444,3	2 287,7	43,5	2,7	13,7
1933	4 582,2	303,1	2 411,4	32,3	2,1	17,1
1934	4 204,1	313,2	2 228,7	30,8	2,3	16,3
1935	5 605,0	381,9	2 783,3	33,4	2,3	16,6
1936	9 744,1	616,2	2 850,5	44,9	2,8	13,2
1937	14 013,6	792,8	4 054,8	44,4	2,5	12,8
1938	8 468,1	555,2	2 909,1	39,3	2,6	13,5
1939	11 364,7	759,9	3 628,5	42,4	2,8	13,6
1940	10 061,3	801,0	7 218,5	27,3	2,2	19,7
1941	6 329,6	244,9	9 737,8	15.3	0,6	23,6
1942	15 517,8	1 445,7	9 833,7	29,4	2,7	18,6
1943	17 327,3	1 527,9	14 224,8	24,4	2,1	20,0
1944	19 570,0	849,0	9 061,9	36,9	1,6	17,1

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 191.

NOTE: [1] Vezi notele 1, 2, 3 de la tabelul 192.

Tabelul 195

Exportul de mijloace pentru producție și bunuri pentru consum după gradul de prelucrare[1], în perioada 1880–1944

ponderi în grupe

Anii	Mijloace pentru producție				Bunuri pentru consum			
	Total produse	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite	Total	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1880	100,0	45,9	42,8	11,3	100,0	92,4	5,8	1,8
1881	100,0	39,2	44,0	16,8	100,0	94,2	5,0	0,8
1882	100,0	40,3	46,8	12,9	100,0	94,0	5,3	0,7
1883	100,0	29,1	57,0	13,9	100,0	93,7	5,4	0,9
1884	100,0	35,6	52,6	11,8	100,0	92,8	6,1	1,1
1885	100,0	40,0	51,2	8,8	100,0	91,8	5,4	2,8
1886	100,0	21,6	65,6	12,8	100,0	86,7	7,4	5,9
1887	100,0	27,3	57,5	15,2	100,0	87,5	5,6	6,9
1888	100,0	35,8	50,9	13,3	100,0	88,5	6,6	4,9
1889	100,0	47,4	39,7	12,9	100,0	92,8	5,1	2,1
1890	100,0	66,0	22,4	11,6	100,0	93,6	4,9	1,5
1891	100,0	63,0	27,2	9,8	100,0	87,2	11,5	1,3
1892	100,0	47,0	38,6	14,4	100,0	93,8	5,2	1,0
1893	100,0	45,3	34,9	19,8	100,0	94,1	5,2	0,7
1894	100,0	37,7	46,9	15,4	100,0	93,9	5,2	0,9
1895	100,0	62,9	29,6	7,5	100,0	94,2	4,9	0,9
1896	100,0	41,5	47,0	11,5	100,0	93,9	5,0	1,1
1897	100,0	37,8	48,1	14,1	100,0	93,2	5,1	1,7
1898	100,0	50,0	39,5	10,5	100,0	93,4	5,4	1,2
1899	100,0	45,3	47,3	7,4	100,0	90,7	6,5	2,8
1900	100,0	11,3	82,0	6,7	100,0	89,5	6,1	4,4
1901	100,0	8,0	85,3	6,7	100,0	90,0	6,7	3,3
1902	100,0	14,3	79,3	6,4	100,0	91,6	6,7	1,7
1903	100,0	12,3	81,3	6,4	100,0	91,3	6,6	2,1
1904	100,0	12,7	81,6	5,7	100,0	89,3	7,2	3,5
1905	100,0	12,9	96,9	4,6	100,0	91,5	6,3	2,2
1906	100,0	11,3	84,6	4,1	100,0	91,2	6,0	2,8
1907	100,0	10,6	86,1	3,3	100,0	92,2	6,1	1,7
1908	100,0	9,8	87,5	2,7	100,0	90,3	6,0	3,7

Continuare *tabelul 195*

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1909	100,0	10,3	87,1	2,6	100,0	91,3	5,9	2,8
1910	100,0	9,8	85,5	4,7	100,0	92,1	5,7	2,2
1911	100,0	9,8	85,7	4,5	100,0	91,6	6,0	2,4
1912	100,0	8,8	87,1	4,1	100,0	89,8	6,3	3,9
1913	100,0	7,6	89,9	2,5	100,0	86,8	5,8	7,4
1914	100,0	7,4	89,4	3,2	100,0	86,9	6,3	6,8
1915	100,0	6,2	91,9	1,9	100,0	84,5	5,6	9,9
1919	100,0	4,2	91,7	4,1	100,0	36,0	4,1	59,9
1920	100,0	2,6	96,3	1,1	100,0	83,9	5,7	10,4
1921	100,0	6,1	89,7	4,2	100,0	80,8	6,5	12,7
1922	100,0	2,7	94,0	3,3	100,0	82,2	5,6	12,2
1923	100,0	2,1	95,2	2,7	100,0	85,2	6,9	7,9
1924	100,0	2,1	94,6	3,3	100,0	83,3	8,4	8,3
1925	100,0	2,4	94,3	3,3	100,0	76,1	9,2	14,7
1926	100,0	2,4	96,0	1,6	100,0	74,9	9,3	15,8
1927	100,0	7,1	91,0	1,9	100,0	81,1	6,2	12,7
1928	100,0	5,2	93,0	1,8	100,0	72,1	3,4	24,5
1929	100,0	6,4	92,1	1,5	100,0	69,6	3,6	26,8
1930	100,0	6,1	92,6	1,3	100,0	69,0	3,5	27,5
1931	100,0	10,1	88,1	1,8	100,0	79,7	4,9	15,4
1932	100,0	10,7	88,0	1,3	100,0	72,8	4,4	22,8
1933	100,0	11,2	88,0	0,8	100,0	62,8	4,2	33,0
1934	100,0	11,4	87,9	0,7	100,0	62,3	4,6	33,1
1935	100,0	11,1	88,5	0,4	100,0	63,9	4,4	31,7
1936	100,0	10,7	88,9	0,4	100,0	73,8	4,7	21,5
1937	100,0	12,4	87,3	0,3	100,0	74,3	4,2	21,5
1938	100,0	11,3	88,2	0,5	100,0	71,0	4,7	24,3
1939	100,0	11,4	88,2	0,4	100,0	72,1	4,8	23,1
1940	100,0	10,8	88,9	0,3	100,0	55,5	4,4	40,1
1941	100,0	10,3	89,3	0,4	100,0	38,8	1,5	59,7
1942	100,0	11,5	88,1	0,4	100,0	57,9	5,4	36,7
1943	100,0	11,1	88,3	0,6	100,0	52,4	4,6	43,0
1944	100,0	10,7	88,5	0,8	100,0	66,4	2,9	30,7

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 191.

NOTE: [1] Vezi notele 1, 2, 3 de la tabelul 192.

Tabelul 196

Importul de mijloace pentru proucție și bunuri pentru consum[1], în perioada 1863–1940

valori și ponderi

Anii	Total import	Mijloace pentru producție	Bunuri pentru consum și producția acestora	Total import	Mijloace pentru producție	Bunuri pentru consum și producția acestora
	milioane lei			pondere		
1	2	3	4	5	6	7
1863	72,1	9,0	63,1	100,0	12,5	87,5
1864	78,7	9,1	69,6	100,0	11,6	88,4
1865	68,0	8,2	59,8	100,0	12,1	87,9
1866	71,4	8,0	64,4	100,0	11,1	80,9
1867	70,5	7,1	63,4	100,0	10,0	90,0
1868	90,8	12,5	78,3	100,0	13,7	86,3
1871	83,0	9,0	74,0	100,0	10,9	89,1
1872	119,3	17,1	102,2	100,0	14,4	85,6
1873	97,9	19,0	78,9	100,0	19,4	80,6
1874	122,8	21,5	101,3	100,0	17,5	82,5
1875	100,8	19,2	81,6	100,0	19,1	80,9
1877	335,5	141,2	194,3	100,0	42,1	57,9
1878	306,6	68,8	237,8	100,0	22,4	77,6
1880	255,3	52,4	202,9	100,0	20,5	79,5
1881	274,8	45,0	229,8	100,0	16,4	83,6
1882	268,9	47,9	221,0	100,0	17,8	82,2
1883	359,9	77,1	282,8	100,0	21,4	78,6
1884	295,0	61,9	233,1	100,0	21,0	79,0
1885	268,5	57,6	210,9	100,0	21,4	78,6
1886	296,5	71,0	225,5	100,0	24,0	76,0

1	2	3	4	5	6	7
1887	315,8	65,3	250,5	100,0	20,7	79,3
1888	311,6	68,1	243,5	100,0	21,9	78,1
1889	367,9	77,8	290,1	100,0	21,1	78,9
1890	362,8	81,6	281,2	100,0	22,5	77,5
1891	436,6	104,3	332,3	100,0	23,9	76,1
1892	369,7	107,1	262,6	100,0	29,0	71,0
1893	430,5	122,6	307,9	100,0	28,5	71,5
1894	422,1	104,1	318,0	100,0	24,7	75,3
1895	304,6	73,0	231,6	100,0	24,0	76,0
1896	337,9	80,6	257,3	100,0	23,8	76,2
1897	355,8	96,8	259,0	100,0	27,2	72,8
1898	389,9	125,1	264,8	100,0	32,1	67,9
1899	333,3	100,2	233,0	100,0	30,1	69,9
1900	217,0	73,9	143,1	100,0	34,0	66,0
1901	292,4	68,4	224,0	100,0	23,4	76,6
1902	283,3	62,0	221,3	100,0	21,9	78,1
1903	269,9	77,7	192,2	100,0	28,7	71,3
1904	311,4	100,6	210,8	100,0	32,3	67,7
1905	337,5	120,0	217,5	100,0	35,6	64,4
1906	422,1	161,2	260,9	100,0	38,2	61,8
1907	400,2	148,0	252,2	100,0	37,0	63,0
1908	414,1	151,5	262,6	100,0	36,6	63,4
1909	368,3	133,1	235,2	100,0	36,1	63,9
1910	409,7	151,7	258,0	100,0	37,0	63,0
1911	569,7	225,1	344,6	100,0	39,5	60,5
1912	637,9	270,2	367,7	100,0	42,3	57,7
1913	590,5	287,6	303,9	100,0	48,7	51,3

BCU IASI CENTRUL UNIVERSITAR BIBLIOTECA

1	2	3	4	5	6	7
1914	504,2	204,8	299,4	100,0	40,6	59,4
1915	333,2	81,1	252,1	100,0	24,3	75,7
1919	3 762,3	310,3	3 452,0	100,0	8,2	91,8
1920	6 980,3	1 382,7	5 597,6	100,0	19,8	80,2
1921	12 145,4	3 094,2	9 051,2	100,0	25,5	74,5
1922	12 325,6	3 979,8	8 345,8	100,0	32,3	67,7
1923	19 516,0	5 939,4	13 576,6	100,0	30,4	69,6
1924	26 264,6	10 708,9	15 555,7	100,0	41,0	59,0
1925	29 912,6	13 000,3	16 912,3	100,0	43,5	56,5
1926	37 195,4	18 043,9	19 151,5	100,0	48,5	51,5
1927	33 852,1	14 449,8	19 402,3	100,0	42,7	57,3
1928	31 641,0	14 925,2	16 715,8	100,0	47,2	52,8
1929	29 628,0	14 284,9	15 343,1	100,0	48,2	51,8
1930	23 044,1	9 701,5	13 342,6	100,0	42,1	57,9
1931	15 754,6	6 346,9	9 407,7	100,0	40,3	59,7
1932	12 011,3	4 719,2	7 292,1	100,0	39,3	60,7
1933	11 741,9	4 118,8	7 623,1	100,0	35,1	64,9
1934	13 208,5	5 634,5	7 574,0	100,0	42,7	57,3
1935	10 847,5	5 157,6	5 689,9	100,0	47,5	52,5
1936	12 637,6	6 632,0	6 005,6	100,0	52,5	47,5
1937	20 284,7	[2] 10 701,7	9 583,0	100,0	52,8	47,2
1938	18 767,4	[2] 10 395,4	8 372,0	100,0	55,4	44,6
1939	22 879,0	[2] 14 271,7	8 607,3	100,0	62,4	37,6
1940	27 410,0	[2] 17 276,2	10 133,8	100,0	63,0	37,0

SURSE: Calculat pe baza datelor din: „Anale economice şi statistice", 1862–1869; „Comerţul exterior al României", 1870–1940.

NOTE: [1] Vezi notele 1 şi 2 de la tabelul 191.

[2] Din importul nespecificat din cauza secretului militar, o anumită pondere crescândă ocupă importul de armament.

Tabelul 197

Importul produselor după gradul de prelucrare, în perioada 1863–1940

Anii	Total import	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite	Total import	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite
	milioane lei				ponderi			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1863	72,1	5,4	6,7	60,0	100,0	7,5	9,3	83,2
1864	78,7	7,4	7,4	63,9	100,0	9,4	9,4	81,2
1865	68,0	4,8	7,3	55,9	100,0	7,2	10,5	82,3
1866	71,4	6,2	7,1	58,1	100,0	8,6	10,0	81,4
1867	70,5	5,7	6,9	57,9	100,0	8,1	9,8	82,1
1868	90,8	5,8	9,3	75,7	100,0	6,5	10,2	83,3
1871	83,0	2,7	8,0	72,3	100,0	3,4	9,8	86,8
1872	119,3	1,9	12,8	104,5	100,0	1,7	10,7	87,6
1873	97,9	3,4	12,9	81,6	100,0	3,5	13,1	83,4
1874	122,8	5,2	13,3	104,2	100,0	4,4	10,8	84,8
1875	100,8	3,4	11,1	86,3	100,0	3,4	11,0	85,6
1877	335,5	18,6	62,2	254,7	100,0	5,5	18,5	76,0
1878	306,6	17,6	48,4	240,6	100,0	5,5	16,1	78,4
1880	255,3	13,8	46,6	194,9	100,0	5,4	18,2	76,4
1881	274,8	20,5	40,7	213,6	100,0	7,5	14,7	77,6
1882	268,9	21,0	36,8	211,1	100,0	7,8	13,7	78,5
1883	359,9	29,0	55,1	275,8	100,0	8,0	15,4	76,6
1884	295,0	17,4	54,1	223,5	100,0	5,9	18,3	75,8
1885	268,5	15,4	54,2	198,9	100,0	5,7	20,2	74,1
1886	296,5	16,2	58,1	222,2	100,0	5,4	19,7	74,9
1887	315,8	8,2	44,0	263,6	100,0	2,5	14,0	83,5
1888	311,6	10,9	45,1	255,6	100,0	3,5	14,5	82,0
1889	367,9	14,6	48,2	305,1	100,0	4,0	13,0	83,0
1890	362,8	15,0	52,7	295,1	100,0	4,2	14,5	81,3
1891	436,6	22,6	68,0	346,0	100,0	5,2	15,5	79,3
1892	369,7	21,0	58,3	290,4	100,0	5,7	15,8	78,5
1893	430,5	26,3	59,6	344,6	100,0	6,1	14,0	79,9
1894	422,1	24,2	56,2	341,7	100,0	5,7	13,4	80,9
1895	304,6	16,2	47,0	241,0	100,0	5,1	15,5	79,4
1896	337,9	18,3	45,0	274,6	100,0	5,4	13,3	81,3
1897	355,8	21,1	51,3	283,3	100,0	5,9	14,4	79,4
1898	389,9	23,4	58,5	308,1	100,0	6,0	15,0	79,0
1899	333,3	18,4	58,0	256,8	100,0	5,6	17,4	77,0

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1900	217,0	10,5	36,5	170,0	100,0	4,8	16,8	78,4
1901	292,4	17,8	55,8	218,8	100,0	6,1	19,0	74,9
1902	283,3	25,7	51,3	206,3	100,0	9,1	18,1	72,8
1903	269,9	16,2	48,9	204,7	100,0	6,0	18,0	76,0
1904	311,4	14,7	57,9	239,4	100,0	4,7	18,6	76,7
1905	337,5	20,3	63,7	253,5	100,0	6,0	18,8	75,2
1906	422,1	27,7	69,6	325,0	100,0	6,5	16,5	77,0
1907	400,2	29,3	78,3	292,6	100,0	7,3	19,5	73,2
1908	414,1	30,5	76,1	307,5	100,0	7,4	18,3	74,3
1909	368,3	25,7	79,6	263,0	100,0	7,0	21,6	71,4
1910	409,7	26,4	83,5	299,8	100,0	6,4	20,4	73,2
1911	569,7	36,2	111,7	421,8	100,0	6,3	19,6	74,1
1912	637,9	40,8	129,5	467,6	100,0	6,5	20,3	73,2
1913	590,5	40,8	107,4	443,3	100,0	6,9	18,2	74,9
1914	504,2	35,4	100,0	368,8	100,0	7,0	19,9	73,1
1915	333,2	12,8	58,5	261,9	100,0	3,8	17,7	78,5
1919	3 762,3	88,4	654,8	3 019,1	100,0	2,3	17,4	80,3
1920	6 980,3	126,3	1 235,2	5 618,8	100,0	1,8	17,7	80,5
1921	12 145,4	283,8	2 777,6	9 084,0	100,0	2,3	22,9	74,8
1922	12 325,6	353,2	2 902,2	9 070,2	100,0	2,9	23,5	73,6
1923	19 516,0	707,6	4 102,2	14 706,2	100,0	3,7	21,0	75,3
1924	26 264,6	885,5	7 009,9	18 369,2	100,0	3,4	26,7	69,9
1925	29 912,6	1 049,7	7 526,3	21 336,6	100,0	3,5	25,1	71,4
1926	37 195,4	1 561,4	10 316,2	25 317,8	100,0	4,2	27,8	68,0
1927	33 852,1	2 106,9	8 673,7	23 071,5	100,0	6,2	25,7	68,1
1928	31 641,0	1 840,2	8 364,0	21 436,8	100,0	5,8	26,4	67,8
1929	29 628,0	2 191,6	8 582,3	18 854,1	100,0	7,4	29,0	63,6
1930	23 044,1	1 612,3	6 748,1	14 683,7	100,0	7,0	29,3	63,7
1931	15 754,6	1 208,9	5 427,7	9 118,0	100,0	7,7	34,5	57,8
1932	12 011,3	905,0	4 107,6	6 998,7	100,0	7,6	34,2	58,2
1933	11 741,9	943,0	4 283,7	6 515,2	100,0	8,0	36,5	55,5
1934	13 208,5	1 060,4	5 193,7	6 953,4	100,0	8,1	39,2	52,7
1935	10 847,5	751,8	4 234,9	5 860,8	100,0	6,9	39,1	54,0
1936	12 637,6	975,2	4 692,1	6 970,3	100,0	7,7	37,1	55,2
1937	20 284,7	2 249,7	6 698,6	11 336,4	100,0	11,1	33,0	55,9
1938	18 767,4	2 331,9	4 503,0	11 932,5	100,0	12,4	24,0	63,6
1939	22 879,0	1 786,1	4 694,8	16 398,1	100,0	7,8	20,6	71,6
1940	27 410,0	2 496,7	4 907,6	20 005,7	100,0	9,1	17,9	73,0

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 196.

Tabelul 198

Impotrul de mijloace pentru producție după gradul de prelucrare[1], în perioada 1863–1940

valori și ponderi

Anii	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite
	milioane lei			% din total import		
1	2	3	4	5	6	7
1863	0,1	4,1	4,8	0,1	5,5	6,7
1864	0,1	4,3	4,7	0,1	5,6	5,9
1865	0,1	4,3	3,8	0,2	6,3	5,6
1866	0,4	4,5	3,1	0,5	6,3	4,3
1867	0,1	3,8	3,2	0,1	5,4	4,5
1868	0,3	5,2	7,0	0,3	5,7	7,7
1871	0,4	4,5	4,4	0,5	5,4	4,9
1872	0,5	7,6	9,1	0,5	6,3	7,5
1873	0,3	8,8	9,8	0,4	8,9	10,1
1874	0,6	8,3	12,6	0,5	6,7	10,3
1875	0,2	7,5	11,5	0,2	7,5	11,4
1877	9,2	40,5	91,5	2,7	12,1	27,3
1878	7,3	20,3	41,1	2,1	6,9	13,4
1880	7,1	8,4	36,5	2,9	3,3	14,2
1881	11,5	8,9	24,6	4,2	3,2	9,0
1882	11,6	9,4	26,8	4,3	3,5	10,0
1883	20,2	18,8	38,0	5,6	5,3	10,5
1884	10,1	20,0	31,9	3,4	6,8	10,8
1885	10,7	20,0	26,9	4,0	7,4	10,0
1886	10,8	27,0	33,3	3,6	9,1	11,2
1887	4,6	20,0	40,7	1,4	6,4	12,9
1888	5,6	21,5	41,0	1,8	6,9	13,2
1889	6,1	22,9	48,8	1,7	6,2	13,3
1890	7,2	25,5	48,9	2,0	7,0	13,5
1891	12,4	35,6	56,4	2,8	8,1	12,9
1892	12,2	34,2	60,6	3,3	9,3	16,4
1893	14,9	28,7	79,0	3,5	6,7	18,3
1894	13,9	29,7	60,4	3,3	7,1	14,3
1895	9,0	23,0	41,0	3,0	7,6	13,4
1896	9,1	20,3	51,2	2,7	6,0	15,1
1897	9,6	24,0	63,1	2,7	6,7	17,8
1898	10,8	25,2	75,7	2,8	6,5	19,3
1899	9,9	32,8	57,5	3,0	9,9	17,2

1	2	3	4	5	6	7
1900	5,1	19,3	49,5	2,3	8,9	22,8
1901	8,0	24,2	36,1	2,7	8,3	12,4
1902	12,2	18,9	30,9	4,3	6,7	10,9
1903	6,4	24,6	46,7	2,4	9,1	17,3
1904	6,3	33,3	61,6	2,0	10,7	19,6
1905	7,1	35,2	77,7	2,1	10,4	23,1
1906	10,7	29,1	121,5	2,5	6,9	28,8
1907	15,8	34,6	97,7	3,9	8,6	24,4
1908	14,5	36,1	100,8	3,5	8,7	24,3
1909	12,6	34,7	85,9	3,4	9,4	23,3
1910	13,6	39,2	98,9	3,3	9,6	24,1
1911	15,6	50,4	159,1	2,7	8,9	27,9
1912	20,7	62,5	186,9	3,3	9,8	29,3
1913	22,1	53,3	212,2	3,7	9,0	35,9
1914	18,5	49,0	137,3	3,7	9,7	27,2
1915	6,7	30,2	44,2	2,0	9,1	13,3
1919	31,6	159,6	119,1	0,8	4,2	3,2
1920	84,4	379,1	919,2	1,2	5,4	13,2
1921	170,7	1 319,0	1 604,5	1,4	10,9	13,3
1922	180,8	1 810,4	1 988,6	1,5	14,7	16,1
1923	344,1	2 439,3	3 156,0	1,8	12,5	16,2
1924	441,3	3 949,5	6 328,1	1,7	15,0	24,1
1925	548,5	4 257,1	8 194,7	1,8	14,2	27,4
1926	658,2	5 304,5	12 081,2	1,8	14,3	32,5
1927	604,0	3 375,2	10 470,6	1,8	10,0	30,9
1928	645,5	3 443,8	10 835,9	2,0	10,9	34,2
1929	989,0	4 073,7	9 222,2	3,3	13,7	31,1
1930	632,4	2 709,0	6 360,1	2,7	11,8	27,6
1931	549,8	2 451,3	3 345,8	3,5	15,6	21,2
1932	333,0	1 159,7	3 226,5	2,8	9,7	26,9
1933	263,0	1 221,0	2 634,8	2,2	10,4	22,4
1934	297,8	2 235,7	3 101,0	2,3	16,9	23,5
1935	253,9	1 926,9	2 976,8	2,3	17,8	27,4
1936	290,2	2 343,8	3 998,0	2,3	18,5	31,6
1937	579,9	3 365,2	6 756,6	2,9	16,6	33,3
1938	665,1	2 724,2	7 006,1	3,5	14,6	37,3
1939	495,2	2 597,0	11 179,4	2,2	11,4	48,8
1940	536,4	3 174,9	13 564,9	1,9	11,6	49,5

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 196.

NOTE: [1] Vezi notele 1, 2, 3 de la tabelul 192.

Tabelul 199

Importul de bunuri pentru consum după gradul de prelucrare[1], în perioada 1863–1940

Anii	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite
	milioane lei			% din total import		
1	2	3	4	5	6	7
1863	5,3	2,6	55,2	7,3	3,7	76,5
1864	7,2	3,0	59,2	9,3	3,8	75,3
1865	4,7	2,9	52,1	7,0	4,2	76,7
1866	5,8	2,6	55,0	8,1	3,7	77,1
1867	5,6	3,1	54,7	8,0	4,4	77,6
1868	5,5	4,1	68,7	6,2	4,5	75,6
1871	2,3	3,6	67,9	2,9	4,4	81,9
1872	1,4	5,3	95,5	1,2	4,4	80,1
1873	3,1	4,1	71,8	3,1	4,2	73,3
1874	4,7	5,0	91,5	3,9	4,1	74,5
1875	3,2	3,5	74,8	3,2	3,5	74,2
1877	9,4	21,7	163,3	2,8	6,4	48,7
1878	10,3	28,1	199,4	3,4	9,2	65,0
1880	6,4	38,1	158,4	2,5	14,9	62,1
1881	9,0	31,8	188,9	3,3	11,6	68,9
1882	9,4	27,4	184,2	3,5	10,2	68,5
1883	8,8	36,3	237,8	2,4	10,1	66,1
1884	7,3	34,1	191,6	2,5	11,5	65,0
1885	4,7	34,2	172,0	1,7	12,8	64,1
1886	5,4	31,1	189,0	1,8	10,5	63,7
1887	3,6	24,0	222,9	1,1	7,6	70,6
1888	5,3	23,6	214,6	1,7	7,6	68,8
1889	8,5	25,3	256,3	2,3	6,9	69,7
1890	7,8	27,2	246,2	2,2	7,5	67,8
1891	10,3	32,4	289,7	2,4	7,4	66,3
1892	8,8	24,1	229,8	2,4	6,5	62,1
1893	11,4	30,9	265,5	2,7	7,3	61,6
1894	10,3	26,5	281,3	2,4	6,3	66,6
1895	6,6	24,0	200,0	2,1	7,9	66,0
1896	9,2	24,7	223,4	2,7	7,3	66,2
1897	11,5	27,3	220,2	3,2	7,7	61,9
1898	12,6	33,3	232,4	3,2	8,5	59,7
1899	8,5	25,2	199,3	2,6	7,5	59,8
1900	5,4	17,2	120,5	2,5	7,9	55,6

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1	2	3	4	5	6	7
1901	9,8	31,6	182,7	3,4	10,8	62,5
1902	13,5	32,4	175,4	4,8	11,4	61,9
1903	9,8	24,3	158,0	3,6	9,0	58,7
1904	8,4	24,6	177,8	2,7	7,9	57,1
1905	13,2	28,5	175,8	3,9	8,4	52,1
1906	17,0	40,5	203,5	4,0	9,6	48,2
1907	13,5	43,8	195,0	3,4	10,9	48,7
1908	16,0	40,0	206,6	3,9	9,6	49,9
1909	13,1	44,9	177,1	3,6	12,2	48,1
1910	12,8	44,3	201,0	3,1	10,8	49,1
1911	20,6	61,3	262,8	3,6	10,7	46,3
1912	20,1	67,0	280,7	3,2	10,5	44,0
1913	18,7	54,1	231,1	3,2	9,2	39,0
1914	16,9	51,2	231,7	3,3	10,2	45,9
1915	6,1	28,3	217,7	1,8	8,6	65,3
1919	56,8	495,1	2 900,1	1,5	13,2	77,1
1920	41,9	856,1	4 699,6	0,6	12,3	67,3
1921	113,1	1 458,6	7 479,5	0,9	12,0	61,6
1922	172,4	1 091,8	7 081,6	1,4	8,8	57,5
1923	363,5	1 662,9	11 550,2	1,9	8,5	59,2
1924	444,2	3 070,4	12 041,1	1,7	11,6	45,7
1925	501,2	3 269,2	13 141,9	1,7	10,9	43,9
1926	903,2	5 011,7	13 236,6	2,4	13,5	35,6
1927	1 502,9	5 298,5	12 600,9	4,4	15,7	37,2
1928	1 194,7	4 920,2	10 600,9	3,8	15,5	33,5
1929	1 202,6	4 508,6	9 631,9	4,1	15,2	32,4
1930	979,9	4 039,1	8 323,6	4,3	17,5	36,1
1931	659,1	2 976,4	5 772,2	4,2	18,9	36,6
1932	572,0	2 947,9	3 772,2	4,8	24,5	31,4
1933	680,0	3 062,7	3 880,4	5,8	26,1	33,0
1934	763,6	2 958,0	3 852,4	5,8	22,3	29,2
1935	497,9	2 308,0	2 884,0	4,6	21,3	26,6
1936	685,0	2 348,3	2 972,3	5,4	18,6	23,5
1937	1 669,8	3 333,4	4 579,8	8,2	16,4	22,6
1938	1 666,8	1 778,8	4 926,4	8,9	9,5	26,2
1939	1 290,9	2 097,8	5 218,6	5,6	9,3	22,8
1940	1 960,3	1 732,7	6 440,8	7,2	6,3	23,5

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 196.

NOTE: [1] Vezi notele 1, 2, 3 de la tabelul 192.

Tabelul 200

Importul de mijloace pentru producție după gradul de prelucrare[1], în perioada 1863–1940

ponderi în grupă

Anii	Total	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite
1	2	3	4	5
1863	100,0	0,8	45,5	53,7
1864	100,0	1,2	47,6	51,2
1865	100,0	1,3	52,5	46,2
1866	100,0	4,8	56,2	39,0
1867	100,0	0,8	54,0	45,2
1868	100,0	2,1	41,5	56,4
1871	100,0	4,8	50,3	44,9
1872	100,0	3,4	43,8	52,8
1873	100,0	1,8	46,3	51,9
1874	100,0	2,8	38,4	58,8
1875	100,0	1,2	39,1	59,7
1877	100,0	6,5	28,7	64,8
1878	100,0	10,6	29,6	59,8
1880	100,0	14,5	16,0	69,5
1881	100,0	25,6	19,7	54,7
1882	100,0	24,3	19,7	56,0
1883	100,0	26,2	24,4	49,4
1884	100,0	16,2	32,3	51,5
1885	100,0	18,5	34,8	46,7
1886	100,0	15,1	38,0	46,9
1887	100,0	7,0	30,7	62,3
1888	100,0	8,2	31,6	60,2
1889	100,0	7,9	29,4	62,7
1890	100,0	8,8	31,2	60,0
1891	100,0	11,9	34,1	54,0
1892	100,0	11,4	32,0	56,6
1893	100,0	12,1	23,4	64,5
1894	100,0	13,4	28,6	58,0
1895	100,0	12,3	31,6	56,1
1896	100,0	11,3	25,2	63,5
1897	100,0	10,0	24,8	65,2
1898	100,0	9,6	22,5	67,9
1899	100,0	9,9	32,8	57,4
1900	100,0	6,9	26,1	67,0

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1	2	3	4	5
1901	100,0	11,8	35,4	52,8
1902	100,0	19,8	30,5	49,7
1903	100,0	8,3	31,6	60,1
1904	100,0	6,2	33,0	60,7
1905	100,0	5,9	29,3	64,7
1906	100,0	6,6	18,0	75,4
1907	100,0	10,6	23,4	66,0
1908	100,0	9,6	23,9	66,5
1909	100,0	9,5	26,1	64,4
1910	100,0	8,9	25,8	65,2
1911	100,0	6,9	22,9	70,7
1912	100,0	7,7	23,1	69,2
1913	100,0	7,8	18,5	73,8
1914	100,0	9,1	23,9	67,0
1915	100,0	8,3	37,3	54,4
1919	100,0	10,2	51,4	38,4
1920	100,0	6,1	27,4	66,5
1921	100,0	5,5	42,6	51,9
1922	100,0	4,5	45,5	50,0
1923	100,0	5,8	41,1	53,1
1924	100,0	4,1	36,7	59,2
1925	100,0	4,3	32,7	63,0
1926	100,0	3,6	29,4	67,0
1927	100,0	4,2	23,4	72,4
1928	100,0	4,3	23,1	72,6
1929	100,0	6,9	28,5	64,6
1930	100,0	6,5	27,9	65,6
1931	100,0	8,7	38,6	52,7
1932	100,0	7,1	24,6	68,4
1933	100,0	6,4	29,6	64,0
1934	100,0	5,3	39,7	55,0
1935	100,0	4,9	37,4	57,7
1936	100,0	4,4	35,3	60,3
1937	100,0	5,4	31,4	63,2
1938	100,0	6,4	26,2	67,4
1939	100,0	3,5	18,2	78,3
1940	100,0	3,1	18,4	78,5

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 198.

NOTE: Vezi notele 1, 2, 3 de la tabelul 192.

Tabelul 201

Importul de bunuri pentru consum după gradul de prelucrare[1], în perioada 1863–1940

ponderi în grupă

Anii	Total	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite
1	2	3	4	5
1863	100,0	8,4	4,2	87,4
1864	100,0	10,6	4,3	85,1
1865	100,0	7,9	4,8	87,3
1866	100,0	9,1	4,2	86,7
1867	100,0	8,9	4,9	86,2
1868	100,0	7,1	5,2	87,7
1871	100,0	3,1	4,9	92,0
1872	100,0	1,3	5,2	93,5
1873	100,0	3,9	5,2	90,9
1874	100,0	4,8	4,9	90,3
1875	100,0	4,0	4,3	91,7
1877	100,0	4,9	11,1	84,0
1878	100,0	4,3	11,9	83,8
1880	100,0	3,2	18,8	78,0
1881	100,0	3,9	13,9	82,2
1882	100,0	4,3	12,2	83,5
1883	100,0	3,1	12,8	84,1
1884	100,0	3,4	14,5	82,1
1885	100,0	2,2	16,2	81,6
1886	100,0	2,4	13,8	83,8
1887	100,0	1,4	9,6	89,0
1888	100,0	2,2	9,7	88,1
1889	100,0	2,9	8,6	88,5
1890	100,0	2,8	9,7	87,5
1891	100,0	3,1	9,7	87,2
1892	100,0	3,3	9,2	87,5
1893	100,0	3,7	10,0	86,2
1894	100,0	3,2	8,3	88,5
1895	100,0	2,9	10,4	86,7
1896	100,0	3,6	9,6	86,8
1897	100,0	4,4	10,6	85,0
1898	100,0	4,5	12,0	83,5
1899	100,0	3,7	10,8	85,5
1900	100,0	3,8	12,0	84,2

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1	2	3	4	5
1901	100,0	4,4	14,1	81,5
1902	100,0	6,1	14,6	79,3
1903	100,0	5,1	12,6	82,3
1904	100,0	4,0	11,7	84,4
1905	100,0	6,1	13,1	80,8
1906	100,0	6,5	15,5	78,0
1907	100,0	5,3	11,4	77,3
1908	100,0	6,1	15,2	78,7
1909	100,0	5,8	19,1	75,3
1910	100,0	5,0	17,2	77,8
1911	100,0	6,0	17,8	76,2
1912	100,0	5,5	18,2	76,3
1913	100,0	6,2	17,8	76,0
1914	100,0	5,6	17,1	77,3
1915	100,0	2,4	11,2	86,4
1919	100,0	1,6	14,4	84,0
1920	100,0	0,7	15,3	84,0
1921	100,0	1,2	16,2	82,6
1922	100,0	2,1	13,1	84,8
1923	100,0	2,7	12,2	85,1
1924	100,0	2,9	19,8	77,5
1925	100,0	3,0	19,3	77,7
1926	100,0	4,7	26,2	69,1
1927	100,0	7,7	27,4	64,9
1928	100,0	7,2	29,4	63,4
1929	100,0	7,8	29,4	62,8
1930	100,0	7,3	30,3	62,5
1931	100,0	7,0	31,6	61,4
1932	100,0	7,8	40,5	51,7
1933	100,0	8,9	40,2	50,9
1934	100,0	10,1	39,1	50,8
1935	100,0	8,8	40,6	50,6
1936	100,0	11,4	39,1	49,5
1937	100,0	17,4	34,8	47,8
1938	100,0	19,9	21,2	58,9
1939	100,0	15,0	24,4	60,6
1940	100,0	19,3	17,1	63,6

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 198.

NOTE: [1] Vezi notele 1, 2, 3 de la tabelul 192.

IMPORTUL ŞI EXPORTUL DUPĂ VALOAREA MEDIE A TONEI DE PRODUSE ŞI ÎN INDICATORI PE LOCUITOR

Tabel 202

Valoarea medie a tonei de produse exportate şi a tonei de produse importate, în perioada 1880–1947

Anii	Export	Import	Tone exportate pentru o tonă importată	Valoarea tonei exportate faţă de o tonă importată %
	lei tonă	lei tonă		
1	2	3	4	5
1880	165	821	4,98	0,20
1881	133	689	5,18	0,19
1882	135	659	4,88	0,20
1883	138	607	4,40	0,23
1884	139	513	3,69	0,27
1885	138	470	3,41	0,29
1886	150	518	3,45	0,29
1887	147	736	5,01	0,20
1888	132	685	5,19	0,19
1889	123	759	6,17	0,16
1890	124	474	3,82	0,26
1891	134	621	4,63	0,22
1892	146	583	3,99	0,25
1893	128	592	4,63	0,22
1894	142	588	4,14	0,24
1895	130	494	3,80	0,26
1896	122	515	4,22	0,24
1897	108	564	5,22	0,19
1898	107	442	4,13	0,24
1899	115	422	3,67	0,27
1900	137	527	3,85	0,26
1901	119	604	5,08	0,20
1902	113	613	5,42	0,18
1903	110	574	5,22	0,19
1904	115	593	5,16	0,19

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1	2	3	4	5
1905	105	132	1,26	0,80
1906	117	575	4,91	0,20
1907	132	460	3,48	0,29
1908	134	475	3,54	0,28
1909	141	514	3,65	0,27
1910	137	531	3,88	0,26
1911	128	578	4,52	0,22
1912	148	525	3,55	0,28
1913	147	429	2,92	0,34
1914	145	440	3,03	0,33
1915	404	1 144	2,83	0,35
1919	958	9 088	9,49	0,11
1920	2 350	22 961	9,77	0,10
1921	3 046	19 749	6,48	0,15
1922	3 449	21 105	6,12	0,16
1923	5 018	27 918	5,56	0,18
1924	5 868	31 797	5,42	0,18
1925	6 245	33 236	5,32	0,19
1926	6 254	40 254	6,44	0,16
1927	5 194	33 583	6,47	0,15
1928	4 592	33 201	7,23	0,14
1929	4 099	26 886	6,56	0,15
1930	3 095	28 626	9,25	0,11
1931	2 209	28 133	12,74	0,08
1932	1 846	26 691	14,46	0,07
1933	1 614	25 143	15,58	0,06
1934	1 542	20 769	13,47	0,07
1935	1 806	20 353	11,27	0,09
1936	2 057	20 060	9,75	0,10
1937	3 276	28 611	8,73	0,11
1938	2 906	22 860	7,87	0,13
1939	3 544	30 976	11,28	0,11
1940	6 844	52 511	7,67	0,13
1941	8 564	38 000	4,44	0,11
1942	13 287	49 294	3,71	0,27
1943	19 478	75 365	3,87	0,26
1944	24 065	61 004	2,53	0,39
1945	13 165	52 065	3,95	0,25
1946	88 109	38 029	0,43	2,32
1947*	304	565	1,86	0,54

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 191.

NOTĂ: * Lei stabilizați 1947.

Tabel 203

Exportul și importul, pe locuitor, după valoare și cantitate, în anii 1862–1947

Anii	Export	Import	Excedent sau deficit	Export	Import
	lei	lei	lei	kg	kg
1	2	3	4	5	6
1862	28	16	+ 12	---	---
1863	30	18	+ 12	---	---
1864	36	19	+ 17	---	---
1865	27	16	+ 11	---	---
1866	28	17	+ 11	---	---
1867	27	17	+ 10	---	---
1868	47	22	+ 25	---	---
1871	41	19	+ 22	---	---
1872	38	24	+ 14	---	---
1873	36	22	+ 14	---	---
1874	31	28	+ 3	---	---
1875	33	23	+ 10	---	---
1876	53	37	+ 16	---	---
1877	31	75	– 44	---	---
1878	48	68	– 20	---	---
1879	53	56	– 3	---	---
1880	48	56	– 8	291	68
1881	45	59	– 14	337	86
1882	52	57	– 5	386	87
1883	46	75	– 29	336	124
1884	38	61	– 23	272	118
1885	50	54	– 4	362	115
1886	51	59	– 8	338	113
1887	52	60	– 8	353	81
1888	50	60	– 10	377	87
1889	52	70	– 18	426	92

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1	2	3	4	5	6
1890	52	49	+ 3	418	104
1891	51	81	+ 30	381	130
1892	53	70	– 17	361	120
1893	68	78	– 10	528	133
1894	53	76	– 23	373	129
1895	47	54	– 7	362	109
1896	57	59	– 2	466	115
1897	39	61	– 22	359	109
1898	48	67	– 19	451	151
1899	25	56	– 31	218	133
1900	46	36	+ 10	339	68
1901	58	48	+ 10	487	79
1902	61	46	+ 15	536	75
1903	57	43	+ 14	515	75
1904	40	48	– 8	350	81
1905	71	52	+ 19	535	113
1906	75	64	+ 11	640	111
1907	83	64	+ 19	628	140
1908	56	61	– 5	417	129
1909	68	54	+ 14	480	104
1910	89	59	+ 30	645	111
1911	98	80	+ 18	761	139
1912	89	88	+ 1	598	168
1913	91	80	+ 11	621	187
1914	58	65	– 7	402	147
1915	72	42	+ 30	179	37
1919	71	256	– 185	74	28
1920	222	449	– 227	94	20
1921	525	772	– 247	172	39

BCU "LUCIAN BLAGA" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 203*

1	2	3	4	5	6
1922	879	772	+ 107	255	36
1923	1 517	1 204	+ 313	302	43
1924	1 725	1 597	+ 128	294	50
1925	1 745	1 793	– 48	279	54
1926	2 261	2 197	+ 64	361	55
1927	2 222	1 974	+ 248	428	59
1928	1 554	1 819	– 265	338	55
1929	1 642	1 680	– 38	401	62
1930	1 580	1 276	+ 304	510	45
1931	1 222	867	+ 355	553	31
1932	907	652	+ 255	492	24
1933	760	629	+ 131	471	25
1934	722	698	+ 24	468	34
1935	878	568	+ 310	486	28
1936	1 123	654	+ 469	546	33
1937	1 616	1 038	+ 578	493	36
1938	1 090	950	+ 140	375	42
1939	1 345	1 148	+ 197	379	37
1940	2 766	2 061	+ 705	404	39
1941	3 094	2 291	+ 803	361	29
1942	3 916	3 330	+ 586	295	68
1943	5 212	6 952	– 1 740	268	92
1944	3 872	3 090	+ 782	161	51
1945	185	275	– 90	14	53
1946	4 722	7 463	– 2 741	54	196
1947*	14	26	– 12	47	45

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 191.

NOTĂ: * Lei stabilizați 1947.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 204

Exportul pe locuitor al produselor după gradul de prelucrare, în perioada 1880–1944

lei/locuitor

Anii	Total produse	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite
1	2	3	4	5
1880	48	43	4	1
1881	45	41	3	1
1882	52	47	4	1
1883	47	42	4	1
1884	38	33	4	1
1885	50	44	4	2
1886	51	42	5	3
1887	52	44	4	4
1888	50	43	4	3
1889	52	47	3	2
1890	52	48	3	1
1891	51	44	6	1
1892	53	48	4	1
1893	68	63	4	1
1894	53	48	4	1
1895	47	43	3	1
1896	57	52	4	1
1897	39	35	3	1
1898	48	44	3	1
1899	25	21	3	1
1900	46	37	7	2
1901	58	46	10	2
1902	61	53	7	1
1903	57	48	8	1
1904	40	32	6	2
1905	71	60	9	2
1906	75	63	10	2
1907	83	71	10	2
1908	56	44	10	2
1909	68	55	11	2

Continuare *tabelul 204*

1	2	3	4	5
1910	89	75	12	2
1911	98	83	13	2
1912	89	71	14	4
1913	91	66	19	6
1914	58	42	12	4
1915	72	53	13	6
1919	73	14	37	22
1920	222	155	47	20
1921	525	336	132	57
1922	879	504	293	82
1923	1 517	954	465	98
1924	1 725	1 046	500	119
1925	1 745	874	684	187
1926	2 261	1 190	812	259
1927	2 222	1 380	622	220
1928	1 554	728	580	246
1929	1 642	757	599	286
1930	1 580	757	526	297
1931	1 222	677	414	131
1932	907	434	344	129
1933	760	287	341	132
1934	722	264	338	120
1935	878	340	391	147
1936	1 123	551	423	149
1937	1 616	798	608	210
1938	1 090	483	457	150
1939	1 345	633	528	184
1940	2 760	902	1 311	547
1941	3 094	667	1 690	737
1942	3 916	1 372	1 807	737
1943	5 212	1 580	2 572	1 060
1944	3 872	1 612	1 585	675

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelele 191, 192, 193, 194.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 205

Importul pe locuitor al produselor după gradul de prelucrare, în perioada 1863–1940

lei/locuitor

Anii	Total produse	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite
1	2	3	4	5
1863	18	1	2	15
1864	19	2	2	15
1865	16	1	2	13
1866	17	1	2	14
1867	17	1	2	14
1868	21	1	2	18
1871	19	1	2	16
1872	27	0,4	3	24
1873	22	1	3	18
1874	28	1	3	24
1875	23	1	3	19
1877	75	4	14	57
1878	68	4	11	53
1880	56	3	10	43
1881	59	4	9	46
1882	57	4	8	45
1883	75	6	12	57
1884	61	4	11	46
1885	54	3	11	40
1886	59	3	12	44
1887	62	2	9	51
1888	60	2	9	49
1889	70	3	9	58
1890	68	3	10	55
1891	81	4	13	64
1892	68	4	11	53
1893	78	5	11	62
1894	76	4	10	62
1895	54	3	8	43
1896	59	3	8	48
1897	61	4	8	49
1898	67	4	10	53
1899	56	3	10	43
1900	36	2	6	28

BCU "Lucian Blaga" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1	2	3	4	5
1901	48	3	9	36
1902	46	4	8	34
1903	43	3	8	32
1904	48	2	9	37
1905	52	3	10	39
1906	64	4	11	49
1907	60	4	12	44
1908	61	5	11	45
1909	54	4	12	38
1910	59	4	12	43
1911	80	5	16	59
1912	88	6	18	64
1913	80	6	14	60
1914	65	5	13	47
1915	42	2	7	33
1919	256	6	45	205
1920	449	8	80	361
1921	772	18	176	578
1922	772	22	182	568
1923	1 204	44	253	907
1924	1 597	54	426	1 117
1925	1 793	63	451	1 279
1926	2 197	92	609	1 496
1927	1 974	123	506	1 345
1928	1 819	106	481	1 232
1929	1 680	124	487	1 069
1930	1 276	89	374	813
1931	867	67	299	501
1932	652	49	223	380
1933	629	51	229	349
1934	698	56	275	367
1935	568	39	222	307
1936	654	50	243	361
1937	1 038	115	343	580
1938	950	118	228	604
1939	1 148	90	236	822
1940	2 061	188	369	1 504

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 197.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 206

Exportul pe locuitor de mijloace pentru producție, după gradul de prelucrare, în perioada 1880–1944

lei/locuitor

Anii	Total produse	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite
1	2	3	4	5
1880	2,93	1,34	1,25	0,33
1881	2,70	1,06	1,19	0,56
1882	2,65	1,07	1,24	0,34
1883	3,16	0,92	1,80	0,44
1884	2,78	0,99	1,46	0,33
1885	3,23	1,29	1,65	0,28
1886	2,48	0,54	1,63	0,32
1887	1,94	0,53	1,12	0,29
1888	2,05	0,73	1,04	0,27
1889	2,21	1,05	0,88	0,29
1890	2,76	1,82	0,62	0,32
1891	3,00	1,89	0,82	0,30
1892	2,43	1,14	0,94	0,35
1893	1,93	0,87	0,67	0,38
1894	2,34	0,88	1,10	0,36
1895	3,78	2,38	1,12	0,28
1896	3,20	1,33	1,51	0,37
1897	2,69	1,02	1,29	0,38
1898	2,76	1,38	1,09	0,29
1899	4,30	1,95	2,03	0,32
1900	5,40	0,61	4,43	0,36
1901	7,57	0,60	6,46	0,51
1902	4,05	0,58	3,21	0,25
1903	4,93	0,60	4,01	0,32
1904	5,10	0,65	4,17	0,28
1905	5,99	0,74	4,97	0,28
1906	6,74	0,76	5,71	0,27
1907	6,79	0,72	5,85	0,22
1908	8,26	0,81	7,22	0,22
1909	8,38	0,86	7,30	0,22

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 206*

1	2	3	4	5
1910	8,18	0,80	6,99	0,39
1911	8,45	0,83	7,24	0,38
1912	10,70	0,94	9,32	0,44
1913	16,50	1,25	14,84	0,41
1914	9,68	0,72	8,65	0,31
1915	10,78	0,67	9,90	0,20
1919	3,86	0,16	3,54	0,16
1920	39	1	37	0,42
1921	117	7	105	5
1922	275	7	259	9
1923	408	9	388	11
1924	481	10	455	16
1925	615	15	580	20
1926	696	17	668	11
1927	571	40	520	11
1928	588	31	547	10
1929	609	39	561	9
1930	528	32	489	7
1931	426	43	375	8
1932	364	39	320	5
1933	369	41	325	3
1934	365	42	320	3
1935	418	46	370	2
1936	440	47	391	2
1937	650	80	568	2
1938	486	54	429	3
1939	555	64	489	2
1940	1 406	152	1 250	4
1941	1 871	192	1 672	7
1942	1 929	221	1 700	8
1943	2 787	310	2 460	17
1944	1 720	184	1 523	13

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelele 191 și 193.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 207

Exportul pe locuitor de bunuri pentru consum, după gradul de prelucrare, în perioada 1880–1944

lei/locuitor

Anii	Total produse	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite
1	2	3	4	5
1880	45	42	3	0,84
1881	42	40	2	0,32
1882	50	47	3	0,34
1883	43	40	2	0,38
1884	35	33	2	0,39
1885	47	43	3	1
1886	48	42	4	3
1887	50	44	3	3
1888	48	42	3	2
1889	50	46	3	1
1890	49	46	2	1
1891	48	42	6	0,63
1892	50	47	3	0,52
1893	66	62	3	0,44
1894	51	48	3	0,45
1895	43	41	2	0,37
1896	54	50	3	0,60
1897	36	34	2	0,62
1898	46	43	2	0,53
1899	21	19	1	0,59
1900	41	37	2	2
1901	50	45	3	2
1902	56	52	4	1
1903	32	47	4	1
1904	35	31	3	1
1905	64	59	4	1
1906	68	62	4	2
1907	76	70	5	1
1908	48	43	3	2

BCU MIRCEA CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1	2	3	4	5
1909	59	54	3	2
1910	80	73	5	2
1911	89	82	5	2
1912	78	70	5	3
1913	75	65	4	6
1914	48	42	3	3
1915	61	52	3	6
1919	35	13	1	21
1920	183	154	10	19
1921	408	330	27	51
1922	604	496	34	74
1923	1 110	946	77	87
1924	1 244	1 035	105	104
1925	1 130	860	103	167
1926	1 565	1 173	145	247
1927	1 651	1 340	102	209
1928	966	696	33	237
1929	1 033	719	37	277
1930	1 052	726	37	289
1931	791	634	39	123
1932	544	396	24	124
1933	391	246	16	129
1934	357	222	17	118
1935	459	293	20	146
1936	684	504	32	148
1937	966	717	41	208
1938	604	429	28	147
1939	790	570	38	182
1940	1 354	751	60	543
1941	1 222	474	18	730
1942	1 987	1 151	107	729
1943	2 424	1 269	112	1 043
1944	2 152	1 428	62	662

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelele 191 şi 194.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 208

Importul pe locuitor de mijloace pentru producție, după gradul de prelucrare, în perioada 1863–1940

lei/locuitor

Anii	Total produse	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite
1	2	3	4	5
1863	2,2	x	1,0	1,2
1864	2,2	x	1,1	1,1
1865	2,0	x	1,1	0,9
1866	1,9	0,1	1,1	0,7
1867	1,7	x	0,9	0,8
1868	3,0	0,1	1,2	1,7
1871	2,0	0,1	1,0	0,9
1872	3,9	0,1	1,8	2,0
1873	4,4	0,1	2,1	2,2
1874	4,9	0,1	1,9	2,9
1875	4,4	x	1,7	2,7
1877	31,5	2,1	9,0	20,4
1878	15,3	1,6	4,5	9.2
1880	11,5	1,7	1,8	8.0
1881	9,7	2,5	1,9	5.3
1882	10,2	2,5	2,0	5,7
1883	16,1	4,2	3,9	8,0
1884	12,8	2,1	4,1	6,6
1885	11,5	2,1	4,0	5,4
1886	14,0	2,1	5,3	6,6
1887	12,8	0,9	3,9	8,0
1888	13,3	1,1	4,2	8,0
1889	14,9	1,2	4,4	9,3
1890	15,4	1,4	4,8	9,2
1891	19,4	2,3	6,6	10,5
1892	17,9	2,2	4,5	11,2
1893	22,3	2,7	5,2	14,4
1894	18,8	2,5	5,4	10,9
1895	13,0	1,6	4,1	7,3
1896	14,8	1,6	3,6	9,6
1897	16,7	1,7	4,1	10,9
1898	19,0	1,8	4,3	12,9
1899	19,0	1,9	6,2	10,9
1900	12,6	1,0	2,3	9,3

BCU BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ LIBRARY

Continuare *tabelul 208*

1	2	3	4	5
1901	11,1	1,3	3,9	5,9
1902	10,1	2,0	3,1	5,0
1903	12,3	1,0	3,9	7,4
1904	15,5	1,0	5,1	9,4
1905	18,5	1,1	5,4	12,0
1906	24,5	1,6	4,4	18,5
1907	22,1	2,4	5,1	14,6
1908	22,3	2,1	5,3	14,9
1909	19,4	1,8	5,1	12,5
1910	21,8	2,0	5,6	14,2
1911	31,8	2,2	7,1	22,5
1912	37,7	2,9	8,7	26,1
1913	39,1	3,0	7,2	28,9
1914	26,4	2,4	6,3	17,7
1915	10,2	0,8	3,8	5,6
1919	21,2	2,2	10,9	8,1
1920	89,0	5,4	24,5	59,1
1921	196,8	10,9	83,9	102,0
1922	249,2	11,3	113,4	124,5
1923	366,4	21,2	150,5	194,7
1924	651,2	26,9	238,9	385,4
1925	779,2	32,9	255,1	491,2
1926	1 066,0	38,9	313,4	712,7
1927	842,6	35,2	196,8	610,6
1928	846,2	37,1	198,0	623,1
1929	810,0	56,1	231,0	522,9
1930	527,3	35,0	150,1	352,2
1931	349,4	30,3	134,9	184,2
1932	256,1	18,1	62,9	175,1
1933	220,8	14,1	65,5	141,2
1934	297,9	15,7	118,2	164,0
1935	270,2	13,3	100,9	156,0
1936	343,3	15,1	121,3	206,9
1937	547,8	29,6	172,3	345,9
1938	526,3	33,7	137,9	354,7
1939	715,9	24,8	130,3	560,8
1940	1 299,0	40,3	238,7	1 020,0

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelele 196 și 198.

Tabelul 209

Importul pe locuitor de bunuri pentru consum, după gradul de prelucrare, în perioada 1863–1940

lei/locuitor

Anii	Total produse	Produse primare	Produse intermediare	Produse finite
1	2	3	4	5
1863	15,8	1,4	0,8	13,6
1864	17,0	1,8	0,7	14,5
1865	14,5	1,2	0,7	12,6
1866	15,6	1,5	0,6	13,5
1867	15,3	1,3	0,7	13,3
1868	18,6	1,2	1,0	16,4
1871	17,1	0,6	0,8	15,7
1872	23,5	0,3	1,2	22,0
1873	18,1	0,7	0,9	16,5
1874	23,2	1,1	1,2	20,9
1875	18,5	0,7	0,8	17,0
1877	43,4	2,1	4,8	36,5
1878	53,0	2,3	6,3	44,4
1880	44,7	1,4	8,4	34,8
1881	49,7	1,9	6,9	40,9
1882	47,2	2,0	5,9	39,3
1883	59,2	1,.8	7,6	49,8
1884	47,9	1,5	7,0	39,4
1885	42,5	0,9	6,9	34,7
1886	44,8	1,1	6,2	37,5
1887	49,0	0,7	4,7	43,6
1888	47,6	1,0	4,6	42,0
1889	55,2	1,6	4,8	48,8
1890	52,9	1,5	5,1	46,3
1891	61,6	1,9	6,0	53,7
1892	53,4	1,6	9,4	42,4
1893	56,1	2,1	5,6	48,4
1894	57,4	1,9	4,8	50,7
1895	40,8	0,9	4,2	35,7
1896	45,0	1,6	4,3	39,1
1897	44,7	2,0	4,7	38,0
1898	47,4	2,1	5,7	39,6
1899	27,8	1,6	3,3	22,9
1900	45,3	1,0	9,9	34,4

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 209*

1	2	3	4	5
1901	36,7	1,6	5,2	29,9
1902	35,7	2,2	5,2	28,3
1903	30,6	1,6	3,9	25,1
1904	32,5	1,3	3,8	27,4
1905	33,6	2,0	4,4	27,2
1906	39,6	2,5	6,2	30,9
1907	37,7	3,0	6,6	29,1
1908	38,8	2,4	5,9	30,5
1909	34,2	1,9	6,5	25,8
1910	37,0	1,8	6,3	28,9
1911	48,6	2,9	8,6	37,1
1912	51,3	2,8	9,4	39,1
1913	41,3	2,5	7,4	31,4
1914	38,5	2,2	6,6	29,7
1915	31,9	0,8	3,6	27,5
1919	235,3	3,9	33,7	197,7
1920	360,2	2,7	55,1	302,4
1921	575,5	7,2	92,7	475,6
1922	522,6	10,8	68,4	443,4
1923	837,6	22,5	102,6	712,5
1924	945,9	27,0	186,7	732,2
1925	1 013,5	130,0	195,9	787,6
1926	1 131,4	53,4	296,0	782,0
1927	1 131,3	87,5	309,0	734,8
1928	961,2	68,7	282,9	609,6
1929	869,9	68,2	255,6	546,1
1930	738,9	54,3	223,7	460,9
1931	517,9	36,3	163,8	317,8
1932	295,7	31,0	160,0	204,7
1933	408,7	36,5	164,2	208,0
1934	400,4	40,4	156,4	203,6
1935	298,1	26,1	120,9	151,1
1936	310,9	35,5	121,6	153,8
1937	490,6	85,6	170,6	234,4
1938	423,9	84,4	90,1	249,4
1939	431,8	64,8	105,2	268,0
1940	762,0	147,4	130,3	484,3

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelele 196 și 199.

Tabelul 210

Exportul, după valoarea medie a tonei, pe categorii după natura produselor, în perioada 1920–1937

mii lei prețuri constante 1929

Anii	Animale și produse animale	Produse agricole	Lemne	Produse petrolifere	Total
1	2	3	4	5	6
1920	42,3	5,4	0,6	3,6	5,1
1921	27,9	5,6	1,4	4,3	5,0
1922	26,2	5,5	1,7	4,0	4,0
1923	23,5	5,5	1,8	4,2	3,9
1924	27,9	5,7	1,6	4,2	3,7
1925	32,1	6,0	2,0	3,9	4,0
1926	33,4	5,9	2,0	3,4	4,3
1927	33,8	5,4	2,2	3,4	4,4
1928	32,2	5,6	2,4	3,3	4,0
1929	29,8	5,4	2,2	3,3	3,9
1930	29,1	5,3	2,1	3,3	4,2
1931	32,6	6,0	2,3	3,5	4,5
1932	41,9	5,6	2,6	3,3	4,2
1933	41,6	5,7	2,9	3,3	4,0
1934	36,6	5,9	2,9	3,3	3,8
1935	33,5	6,2	2,9	3,3	4,0
1936	37,8	5,9	2,9	3,3	4,2
1937	37,2	6,2	2,9	3,3	4,3

SURSA: N. Georgescu-Roegen: *Un quantum index pentru comerțul exterior al României*, București, 1938.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 211

Exportul pe categorii, după natura produselor, în perioada 1920–1938, indici cantitativi 1929 = 100

ponderi

Anii	Animale și produse animale	Produse agricole	Lemne	Produse petrolifere	Index general	Indicele cantităților
1	2	3	4	5	6	7
1920	4,1	56,1	6,4	9,6	25,4	20,3
1921	58,8	88,7	18,6	17,2	49,3	38,4
1922	106,1	72,5	76,4	18,3	58,3	57,6
1923	51,3	107,9	90,7	18,5	68,3	69,4
1924	86,3	83,0	97,8	19,6	64,0	68,4
1925	112,9	59,3	115,7	32,9	65,8	66,0
1926	114,2	112,1	106,5	54,9	92,3	86,6
1927	110,1	170,1	95,4	69,9	117,3	103,9
1928	101,0	67,0	103,6	82,8	83,3	83,3
1929	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1930	127,8	179,9	77,5	135,7	143,8	130,4
1931	118,0	215,4	75,1	173,6	169,4	142,2
1932	88,9	156,4	49,6	181,8	142,7	128,2
1933	58,4	116,7	40,8	204,6	131,1	124,2
1934	71,1	70,0	55,1	230,0	126,4	125,3
1935	91,2	90,0	54,9	234,2	137,6	131,3
1936	107,0	134,4	61,6	245,2	161,3	149,3
1937	96,4	150,2	66,5	205,2	152,4	136,4
1938	89,3	103,5	51,9	160,2	115,3	187,5

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: N. Georgescu-Roegen, *Un quantum index pentru comerțul exterior al României*, București, 1938; *Enciclopedia României*, vol. IV, București, 1943.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 212

Importul, după valoarea medie a tonei, pe categorii, după gradul de prelucrare[1], în perioada 1920–1937

mii lei preţuri constante 1929

Anii	Produse alimentare	Materii prime	Materii semi-fabricate	Produse finite			Total
				Grupa A	Grupa B	Total	
1	2	3	4	5	6	7	8
1920	17,6	8,1	87,3	243,8	106,1	155,9	91,0
1921	15,4	4,9	45,4	207,6	73,4	113,3	63,2
1922	18,7	10,8	22,7	131,9	56,4	76,7	49,1
1923	18,6	4,0	27,0	176,2	59,1	96,0	40,2
1924	16,9	3,5	25,2	155,4	48,8	80,9	34,4
1925	21,9	4,1	20,4	136,9	48,9	72,5	35,5
1926	20,2	4,7	23,9	119,1	42,3	61,0	32,8
1927	21,9	9,0	35,3	136,9	47,7	69,8	38,9
1928	20,3	6,4	31,1	116,3	55,5	70,9	35,6
1929	17,9	5,2	30,3	111,6	46,0	58,4	28,8
1930	19,9	6,1	38,3	121,0	43,4	57,1	30,9
1931	18,7	7,6	59,4	138,0	44,0	62,4	34,3
1932	22,6	10,7	76,2	128,9	61,4	79,6	51,6
1933	18,6	15,0	54,8	135,6	59,9	77,9	39,5
1934	24,1	13,4	42,6	144,8	52,6	65,5	33,4
1935	19,8	13,0	35,5	114,9	51,1	61,9	33,4
1936	19,3	15,5	32,9	93,3	47,5	55,2	32,8
1937	20,1	20,7	41,7	109,1	46,2	55,4	37,6

SURSA: N. Georgescu-Roegen, *Un quantum index pentru comerţul exterior al României*, Bucureşti, 1938.

NOTE: [1] Produse finite

Grupa A Produse necesitând un supliment de manoperă pentru a fi utilizate: ţesături de lână, ţesături de bumbac, ţesături de alte textile, tablă şi plăci de fier laminat, fusuri, osii, roţi, aparate şi obiecte electrice, cabluri şi fire electrice, saşiuri pentru automobile, culori de anilină.

Grupa B Produse pentru utilizare directă: încălţăminte din piele, pălării de pâslă, saci de iută, aţă şi fire de bumbac pentru cusut, ciorapi de bumbac, confecţiuni, obiecte de cauciuc, anvelope şi camere de aer, încălţăminte de cauciuc, obiecte de faianţă, uleiuri minerale, şine de drum de fier şi de tramvaie, otgoane şi frânghii de sârmă, tuburi de fier, articole de fontă, lucrări din fier laminat, cazane şi recipiente din tablă de fier, articole de menaj şi alte obiecte din tablă

de fier, bulonărie, şurubărie, unelte de foraj şi lăcărit, maşini agricole, maşini de morărit, maşini pentru industria textilă, maşini pentru industria de confecţii, maşini pentru industria lemnului, maşini pentru prelucrarea fierului, maşini pentru industria ceramică, maşini pentru distilerii, maşini şi aparate de ridicat, pompe, maşini stabile, maşini şi aparate dinamoelectrice, alte maşini şi aparate, motoare Diesel şi semi Diesel, motoare cu explozie, lămpi electrice, automobile, vagoane, fonografe, aparate optice şi fotografice, soluţiuni şi medicamente în fiole, medicamente în tablete şi drageuri.

Tabelul 213

Importul, pe categorii, după gradul de prelucrare[1], în perioada 1920–1938 indici cantitativi

ponderi

Anii	Produse alimentare	Materii prime	Produse semifabricate	Produse finite			Index general	Indicele cantităţii
				Grupa A	Grupa B	Total		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1920	55,1	8,7	20,6	138,1	87,8	87,8	65,7	26,7
1921	82,6	26,4	46,5	230,5	108,4	152,4	116,1	55,8
1922	89,5	33,0	32,2	156,8	102,4	122,0	94,9	53,0
1923	78,9	62,5	38,7	202,5	82,7	125,8	99,4	63,4
1924	87,9	60,9	48,2	196,3	80,5	122,2	99,7	74,9
1925	75,4	57,9	52,7	174,9	95,9	124,4	100,9	80,8
1926	74,5	68,9	61,0	156,3	96,9	118,3	99,4	83,9
1927	78,9	131,2	105,9	167,6	99,2	123,9	117,0	91,5
1928	84,5	84,5	97,3	118,1	93,3	102,3	98,7	86,5
1929	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1930	78,5	82,8	98,4	74,7	70,0	71,8	78,7	73,1
1931	77,4	70,8	89,2	54,1	39,7	44,9	58,6	50,9
1932	76,1	101,5	102,7	43,2	31,5	35,7	57,4	40,8
1933	83,1	100,6	120,4	38,4	30,6	33,4	60,3	42,4
1934	71,6	99,2	128,3	38,9	42,4	41,2	65,9	57,7
1935	77,3	70,7	102,8	29,5	36,4	33,9	54,4	48,4
1936	67,3	94,3	97,8	31,8	44,8	40,1	58,1	57,2
1937	71,7	164,3	105,6	43,7	60,4	54,4	78,9	64,4
1938	71,1	179,8	62,8			47,9	61,5	

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: N. Georgescu-Roegen, *Un quantum index pentru comerţul exterior al României*, Bucureşti, 1938; *Enciclopedia României*, vol. IV, Bucureşti, 1943.

TAXE VAMALE DE EXPORT ŞI IMPORT GENERALE ŞI PE PRODUSE DE BAZĂ

Tabelul 214

Taxele vamale de export şi de import, ponderea lor în valoarea exportului şi a importului, în perioada 1862–1945

Anii	Valoarea importului	Taxa de import[3]	Ponderea taxelor în valoarea importului	Valoarea exportului	Taxa de export[4]	Ponderea taxelor în valoarea exportului
	mii lei	mii lei	%	mii lei	mii lei	%
1	2	3	4	5	6	7
1862	64 787	3 328	5,14	113 982	34	0,03
1863	72 139	3 558	4,93	120 917	--- [1]	---
1864	78 782	3 974	5,00	148 521	772	0,52
1865	68 039	3 318	4,88	111 736	3 208	2,87
1866	71 429	3 462	4,85	116 500	2 208	1,90
1867	[2] 70 550	5 475	7,76	110 481	[2] 2 426	2,20
1868	[2] 90 790	6 858	7,55	198 026	[2] 2 178	1,10
1873	97 867	6 424	6,56	157 571	1 601	1,02
1874	122 794	6 960	5,67	134 714	1 371	1,02
1875	100 834	6 016	5,97	144 962	1 538	1,06
1876	165 934	5 933	3,58	235 256	2 053	0,87
1877	335 549	8 505	2,53	141 081	1 202	0,85
1878	306 582	14 009	4,57	217 042	1 872	0,86
1879	254 482	10 525	4,14	238 650	2 044	0,86
1880	255 396	10 578	4,14	218 919	1 868	0,85
1881	274 758	13 142	4,78	206 518	1 939	0,94
1882	268 852	13 260	4,93	244 730	2 341	0,96
1883	359 907	17 402	4,84	220 650	2 036	0,92
1884	294 986	14 958	5,07	184 116	1 617	0,88
1885	268 539	13 313	4,96	247 968	2 210	0,89

Continuare *tabelul 214*

1	2	3	4	5	6	7
1886	296 497	16 676	5,62	255 547	497	0,19
1887	304 681	21 191	6,96	265 727	-	-
1888	310 378	20 321	6,55	256 789	-	-
1889	367 944	23 093	6,28	274 167	-	-
1890	262 791	22 518	8,57	275 958	-	-
1891	436 683	27 398	6,27	274 663	-	-
1892	380 747	29 435	7,73	285 384	-	-
1893	430 490	34 408	7,99	370 652	-	-
1894	422 142	33 835	8,02	294 198	-	-
1895	304 575	28 209	9,26	265 048	-	-
1896	337 923	32 310	9,56	324 057	-	-
1897	355 783	32 370	9,10	224 180	-	-
1898	389 908	33 674	8,64	283 182	-	-
1899	333 268	27 458	8,24	142 120	-	-
1900	216 986	16 096	7,42	280 000	-	-
1901	292 436	22 960	7,85	353 831	-	-
1902	283 345	26 658	9,41	374 819	-	-
1903	269 924	23 926	8,86	355 630	-	-
1904	311 372	25 148	8,08	261 872	-	-
1905	337 538	26 597	7,88	457 101	-	-
1906	422 114	41 205	9,76	491 360	-	-
1907	430 509	47 228	10,97	554 019	-	-
1908	414 058	49 764	12,02	379 431	-	-
1909	368 300	46 916	12,74	465 057	-	-
1910	409 716	52 632	12,85	616 505	-	-
1911	569 745	67 330	11,82	691 720	-	-
1912	637 906	72 778	11,41	642 104	-	-
1913	590 013	55 406	9,39	670 705	-	-
1914	504 241	56 559	11,22	451 891	-	-
1915	332 942	24 651	7,40	570 182	-	-
	mil. lei	mil. lei	%	mil. lei	mil. lei	%
1919	3 762	59	1,57	104	5	4,81
1920	6 980	296	4,24	3 448	435	12,6

Continuare *tabelul 214*

1	2	3	4	5	6	7
1921	12 145	975	8,02	8 263	556	6,73
1922	12 325	1 154	9,36	14 039	1 512	10,77
1923	19 516	1 255	6,43	24 594	4 497	18,28
1924	26 265	1 979	7,53	28 361	5 556	19,59
1925	29 213	3 015	10,32	29 127	3 692	12,68
1926	37 195	4 449	11,96	38 265	3 661	9,57
1927	33 852	6 837	20,20	38 111	2 286	6,00
1928	31 641	6 051	19,12	27 030	739	2,73
1929	29 628	[5] 4 781	16,14	28 960	868	3,00
1930	23 044	3 392	14,72	28 522	852	2,99
1931	15 755	2 179	13,83	22 197	290	1,31
1932	12 011	1 833	15,26	16 722	144	0,86
1933	11 742	[6] 1 716	14,61	14 171	124	0,88
1934	13 209	1 646	12,46	13 656	142	1,04
1935	10 848	[7] 1 178	10,86	16 756	138	0,82
1936	12 638	1 301	10,29	21 703	154	0,71
1937	20 285	1 328	6,55	31 568	121	0,38
1938	18 768	1 149	6,12	21 533	113	0,52
1939	22 891	1 124	4,91	26 809	105	0,39
1940	27 411	865	3,16	36 780	2 080	5,66
1941	30 576	1 400	4,85	41 286	2 662	6,45
1942	44 907	2 345	5,22	52 816	4 896	9,27
1943	94 884	2 747	2,90	71 132	5 831	8,20
1944	42 337	695	1,64	53 040	1 095	2,06
1945	4 326	120	2,77	2 917	1 500	51,43

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: „Comerțul exterior al României", 1871–1943; *Enciclopedia României*, vol. IV, București, 1943; „Expunere de motive la buget pe anul" 1945, 1946.

NOTE: [1] Taxele de export au fost suspendate.

[2] Inclusiv taxele de tranzit și de oierit.

[3] După anul 1887 taxele de import s-au considerat totalul taxelor în care sunt cuprinse și cele de înmagazinare, amenzi etc. care nu modifică însă ponderea în valoarea importului.

[4] Din anul 1887 taxele de export au fost suspendate la produsele de bază de export;taxele menținute la unele produse sunt mici, nesemnifictive, în raport cu valoarea exportului.

[5] Se introduce un nou tarif vamal, cu taxe reduse la import.

[6] Se introduc taxe de contigentare.

[7] Se introduce taxa de 12% la valoarea mărfurilor.

Tabelul 215

Taxele vamale la importul unor produse de bază, în perioada 1875–1929, ani diferiți

ponderi în valoarea importului acestora

Produsele	1875	1876	1886	1892	1893	1906	1913	1919	1920	1922	1924	1927	1929
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Zahăr rafinat	22,2	25,6	41,7	58,3	70,0	100,0	100,0	4,7	13,5	20,7	18,1	106,7	91,0
Bere în butoaie	17,0	19,6	14,2	50,0	62,5	60,0	60,0	15,0	---	25,0	79,4	76,9	45,2
Băuturi alcoolice în butoaie	12,5	14,4	23,3	66,7	71,4	166,7	166,7	16,7	62,5	80,0	75,0	40,2	28,2
Ulei de măsline	8,0	9,2	6,7	6,7	8,3	11,1	11,1	0,8	1,0	5,6	4,8	24,6	28,4
Ulei comestibil (rapiță, floarea soarelui)	7,0	8,1	16,1	33,3	33,3	50,0	50,0	3,3	16,7	20,0	18,5	55,6	32,9
Săpunuri obișnuite	15,0	17,3	15,0	30,0	33,3	33,3	50,0	50,0	15,4	45,5	20,7	44,7	37,1
Piei tăbăcite groase	5,7	6,6	15,0	30,0	23,6	34,3	34,3	3,1	10,0	23,1	19,6	41,5	30,1
Piei tăbăcite fine	2,3	2,7	2,3	8,0	5,0	4,7	11,7	17,1	3,2	8,3	17,1	26,7	17,2
Încălțăminte de box	3,75	4,3	4,0	20,0	22,2	62,5	19,2	3,4	12,5	19,6	28,3	48,0	39,5
Încălțăminte fină	3,0	3,5	2,6	14,7	16,7	26,0	26,0	6,3	25,0	30,0	15,0	55,7	46,0
Fire de lână în 2 fire nevopsite	4,7	5,4	10,0	10,0	10,0	9,2	9,2	1,0	4,6	7,7	7,0	13,1	11,2
Țesături de lână de 400–600 gr	2,9	3,3	3,9	8,0	10,0	26,0	26,0	---	9,3	15,4	24,4	69,4	51,7
Fire de bumbac în 2 fire nealbite	4,0	7,1	6,0	3,2	4,0	3,5	3,4	0,3	0,6	0,4	20,9	3,3	3,3
Țesături de bumbac, albite, 70–100 gr	6,3	7,2	8,3	16,7	11,3	31,6	31,6	2,9	5,5	7,6	9,5	60,4	39,4

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 215*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Fire de in şi cânepă în 2 fire nealbite	7,0	8,05	16,1	5,0	7,0	25,0	25,0	2,1	4,0	12,2	26,0	28,0	23,1
Ţesături de bumbac vopsite	7,5	8,6	9,5	6,0	8,6	35,0	35,0	2,7	5,1	7,2	9,9	63,2	40,6
Hârtie de scirs velină	9,5	10,9	20,8	29,2	50,0	50,0	50,0	2,7	14,1	29,4	35,9	57,8	28,2
Ciment	6,0	8,0	12,0	15,0	25,0	33,3	33,3	2,0	14,3	29,2	40,0	176,5	19,9
Sticlă geamuri sub 5 mm peste 400 cm^2	10,0	15,0	25,0	8,3	15,6	50,0	50,0	1,9	10,0	25,0	39,7	77,5	55,1
Butelii de sticlă albă simplă	9,3	10,7	9,9	25,0	60,0	42,9	42,9	10,0	18,8	33,3	30,5	49,2	32,4
Fier laminat (tip FLTZ)	7,7	8,9	7,1	3,5	15,0	15,0	15,0	0,8	4,3	10,5	12,5	50,3	44,1
Cuie peste 3 mm Ć	6,2	14,2	5,7	8,6	12,0	32,4	32,4	1,9	7,9	24,2	27,3	37,5	35,2
Tablă zincată sau plumbuită	5,8	9,6	scutit	8,0	8,0	34,4	34,4	2,0	9,2	13,0	13,0	55,2	50,4
Şine de căi ferate	scutit	5,7	scutit	scutit	scutit	25,0	25,0	1,3	8,3	14,9	16,0	39,1	31,1
Sobe de fontă	7,0	18,1	scutit	8,6	16,7	50,0	50,0	6,7	16,6	22,5	16,7	42,7	40,7
Lucrări de fier laminat	7,0	8,05	16,1	5,0	7,0	25,0	26,7	3,1	10,0	16,3	12,1	52,2	21,6

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: Emil Costinescu, *Tariful vamal*, Bucureşti, 1904; „Comerţul exterior al României", 1910–1924; Virgil N. Madgearu, *Evoluţia economiei româneşti după războiul mondial*. Ediţie îngrijită de Daniela Poenaru, Bucureşti, 1995, Anexe, p. 292–356.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 216

Taxele de import (taxa vamală și alte taxe) la unele mărfuri de bază importante, în procente față de valoarea lor[1], în perioada 1920–1938

Denumirea mărfurilor	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926
1	2	3	4	5	6	7	8
Piei de vită sărate	3,70	1,25	1,11	0,74	0,34	0,49	0,43
Lână spălată	1,66	1,04	0,83	0,78	1,14	0,88	1,28
Fire lână nevopsite 10–32000 m/kg	4,54	10,96	8,34	7,13	4,79	5,33	8,47
Țesături de lână	7,27	50,00	33,33	20,00	28,84	34,88	54,54
Bumbac brut	0,50	0,29	0,28	0,17	0,08	0,06	0,20
Fire de bumbac albite 150–100 gr/m^2	0,31	0,40	0,37	0,32	0,18	0,19	0,55
Țesături albite 100–70 gr/m^2 cu 41 fire cm^2	4,87	10,48	6,97	10,04	11,80	11,65	11,72
Țesături imprimate 100–70 gr/m^2 cu 41–55 fire cm^2	5,40	10,76	7,48	10,66	13,48	15,80	16,00
Ciorapi din bumbac	7,77	20,58	14,95	12,50	16,96	18,17	49,20
Mătase artificială	2,50	2,00	1,66	1,66	38,10	50,90	31,25
Tablă de fier sub 1/2 mm	2,22	1,66	1,53	0,90	11,32	15,09	15,68
Tuburi de fier peste 100 mm	7,50	10,00	7,69	6,66	4,88	8,23	6,75
Cabluri pentru electricitate	0,93	1,25	1,20	0,83	0,81	0,83	2,50
Strunguri	3,88	7,00	6,36	3,88	3,62	4,24	8,06
Motoare de la 500–1500 kg pe unitate	9,16	6,66	6,06	2,22	12,60	10,50	20,40
Tractoare, pluguri, secerătoare	0,54	10,90	8,75	3,46	6,96	8,80	5,50
Aparate de radio	---	---	---	---	---	---	10,96
Culori de anilină	1,42	2,08	2,08	1,00	0,97	1,70	1,13

Denumirea mărfurilor	1927	1928	1929	1930	1931	1932
1	10	11	12	13	14	15
Piei de vită sărate	0,20	0,09	0,33	0,71	1,21	6,86
Lână spălată	1,53	1,36	1,36	1,81	2,49	5,04
Fire lână nevopsite 10–32000 m/kg	9,86	9,60	12,40	15,25	19,23	29,43
Țesături de lână	69,76	63,15	63,15	55,08	59,09	84,72
Bumbac brut	0,52	0,38	0,37	0,35	0,50	1,56
Fire de bumbac albite 150–100 gr/m^2	1,53	1,66	1,75	2,07	2,62	6,34
Țesături albite 100–70 gr/m^2 cu 41 fire cm^2	29,71	32,83	33,35	34,33	50,87	83,37
Țesături imprimate 100–70 gr/m^2 cu 41–55 fire cm^2	36,89	40,00	35,00	29,73	39,40	72,45
Ciorapi din bumbac	58,30	45,03	49,43	51,57	51,57	46,60
Mătase artificială	31,25	27,77	57,10	66,60	80,00	104,70
Tablă de fier sub 1/2 mm	17,19	20,96	19,52	17,75	26,46	36,00
Tuburi de fier peste 100 mm	5,22	5,64	31,95	30,85	29,67	41,30
Cabluri pentru electricitate	8,09	11,90	10,12	10,16	11,28	17,13
Strunguri	9,99	16,66	4,71	3,24	3,18	3,64
Motoare de la 500–1500 kg pe unitate	20,32	30,00	24,85	25,22	26,66	27,50
Tractoare, pluguri, secerătoare	6,68	6,66	2,52	1,95	1,71	1,94
Aparate de radio	37,69	51,72	10,81	13,33	16,00	23,41
Culori de anilină	3,04	4,36	4,15	4,25	4,44	4,55

Continuare *tabelul 216*

Denumirea mărfurilor	1933	1934	1935	1936	1937	1938
1	16	17	18	19	20	21
Piei de vită sărate	5,27	4,20	22,62	16,66	13,61	18,39
Lână spălată	4,85	3,75	26,49	17,51	12,53	14,82
Fire lână nevopsite 10–32 000 m/kg	28,14	23,78	52,97	34,51	29,18	36,12
Țesături de lână	87,55	91,62	123,80	133,49	99,79	92,60
Bumbac brut	1,54	1,42	22,34	18,29	13,35	17,14
Fire de bumbac albite 150–100 gr / m^2	6,22	6,50	26,86	21,67	18,38	19,98
Țesături albite 100–70 gr / m^2 cu 41 fire cm^2	82,04	77,09	115,65	95,08	96,59	103,06
Țesături imprimate 100–70 gr / m^2 cu 41–55 fire cm^2	77,48	78,83	101,14	110,92	57,67	91,31
Ciorapi din bumbac	49,42	57,20	85,70	66,00	64,60	---
Mătase artificială	124,43	146,60	178,48	174,51	142,68	163,40
Tablă de fier sub 1/2 mm	33,63	32,42	49,65	51,27	47,23	38,47
Tuburi de fier peste 100 mm	42,08	44,62	70,52	90,33	78,00	57,63
Cabluri pentru electricitate	17,50	21,96	66,49	43,20	142,19	78,28
Strunguri	5,11	4,70	18,75	15,09	9,00	9,52
Motoare de la 500–1500 kg pe unitate	27,75	20,92	20,56	8,21	9,88	22,51
Tractoare, pluguri, secerătoare	1,99	2,39	16,99	17,71	17,38	16,63
Aparate de radio	27,42	24,61	47,00	37,03	30,90	41,55
Culori de anilină	4,14	4,18	27,99	14,45	14,72	16,42

SURSE: După Virgil N. Madgearu, *Evoluția economiei românești după războiul mondial*, Anexa II, tabel 1, întocmit după fișele materialului statistic al Direcției financiare a I. C. C. sub îndrumarea lui N. Georgescu-Roegen. Ediție îngrijită de Daniela Poenaru. București, 1995.

D. *COMERȚUL EXTERIOR AL ROMÂNIEI COMPARATIV CU ALTE ȚĂRI*

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

OBSERVAȚII METODOLOGICE

În vederea comparabilității comerțului exterior, a importului și a exportului, în total și pe locuitor, valorile exprimate în monede naționale au fost transformate în dolari ca etalon constant. Seriile constituite, pentru un interval de aproape opt decenii, pun în evidență creșterea capacității de export a României, aproape constant, în perioada 1862–1913 și cu mari oscilații în anii interbelici.

Față de Bulgaria și Serbia (1913), România avea un comerț exterior de câteva ori mai mare până la 1913, diferența absolută mărindu-se constant între ele.

În comparație însă cu Franța și Germania, comerțul exterior al acestora varia între 10–18 ori față de al României, spre 1913 diferența fiind considerabilă.

Favorizată de o producție puternică de petrol, România, în primul deceniu postbelic își sporește exportul și importul, dar o dată cu criza economică din 1929–1933 valoarea comerțului său exterior, ca și a celorlalte țări, scade drastic.

În deceniul patru, autarhia și barierele vamale mari, introduse de majoritatea partenerilor comerciali, diminuează în general tranzacțiile externe, dar mai mult ale țărilor dezvoltate. Decalajul dintre România și țările industriale, Franța și Germania, se reduc sensibil în comparație cu 1913, dar sporul obținut de economii cu același profil – preponderent agrar – ca Bulgaria și Iugoslavia, apropia valoarea comerțului lor extern de al țării noastre.

În linii generale, comerțul exterior, volumul și structura sa, oglindesc capacitatea de producție a economiei naționale și profilul său tehnico-economic.

Datele din tabelele acestui capitol evidențiază doar legătura cantitativă a dinamicii exportului și a importului global al țărilor date, decalajele dintre ele, în deplasare, de la o perioadă la alta.

În cu totul altă înfățișare ne apare comerțul exterior exprimat pe locuitor; chiar dacă în deceniul șapte al secolului al XIX-lea decalajul dintre România și Franța apare mai însemnat, 2,5–3,5 ori până la 1913 se reduce la 2–2,5 ori.

Pe de altă parte, în același an, de 2–3 ori mai mic este și comerțul exterior al țărilor vecine cu România. În perioada interbelică România se distanțează din nou de Franța și Germania, dar se apropie, până la egalizare, de Bulgaria și Iugoslavia.

Tabelul 217

Comerțul exterior al României și al altor țări, în perioada 1862–1940

mil. dolari[1]

Anii	România	Bulgaria	Franța	Germania	Iugoslavia (până la 1918 Serbia)
1	2	3	4	5	6
1862	35	-	859	---	---
1863	37	-	978	---	---
1864	42	-	988	---	---
1865	35	-	1 106	---	---
1866	36	-	1 153	---	---
1867	35	-	1 084	---	---
1868	56	-	1 177	---	---
1871	50	-	1 244	---	---
1872	52	-	1 415	---	---
1873	49	-	1 417	---	---
1874	50	-	1 391	---	---
1875	48	-	1 431	---	---
1877	92	-	1 373	---	---
1878	101	-	1 420	---	---
1879	95	10	1 511	---	16
1880	92	16	1 637	1 366	16
1881	93	17	1 826	1 426	16
1882	99	15	1 621	1 506	17
1883	112	18	1 593	1 543	14
1884	93	11	1 462	1 530	18
1885	100	17	1 385	1 376	15
1886	107	22	1 439	1 393	18
1887	110	21	1 404	1 487	14
1888	110	25	1 420	1 539	14
1889	124	30	1 548	1 710	14
1890	104	30	1 582	1 785	16
1891	137	29	1 309	1 744	18
1892	129	29	1 476	1 658	16
1893	155	35	1 369	1 679	17
1894	138	33	1 337	1 644	16
1895	110	28	1 369	1 771	14
1896	128	36	1 390	1 864	17
1897	112	28	1 459	1 980	20
1898	130	27	1 541	2 104	19
1899	93	22	1 674	2 305	22

Continuare *tabelul 217*

1	2	3	4	5	6
1900	96	19	1 700	2 472	23
1901	125	30	1 618	2 346	21
1902	127	34	1 669	2 455	23
1903	121	37	1 748	2 623	23
1904	111	56	1 728	2 757	24
1905	153	52	1 862	3 062	25
1906	176	43	2 102	3 424	22
1907	190	48	2 281	3 712	29
1908	153	47	2 063	3 349	30
1909	161	52	2 310	3 598	43
1910	198	59	2 588	3 905	48
1911	243	74	2 730	4 335	55
1912	247	71	2 885	4 676	57
1913	243	54	2 959	4 967	48
1921	251	59	3 174	---	156
1922	184	69	3 742	---	141
1923	218	82	3 862	---	175
1924	272	84	4 510	---	228
1925	286	94	4 347	5 031	301
1926	334	86	3 867	4 704	273
1927	432	92	4 241	5 824	241
1928	360	96	4 109	6 101	251
1929	349	106	4 248	6 219	273
1930	309	77	3 737	5 343	241
1931	226	77	2 848	3 888	169
1932	170	49	1 945	2 471	96
1933	155	36	1 841	2 151	86
1934	161	34	1 605	2 025	99
1935	146	44	1 429	2 008	104
1936	149	51	1 454	2 141	114
1937	222	69	1 370	2 705	153
1938	173	78	1 303	2 514	154
1939	208	82	1 321	---	138
1940	188	100	1 573	---	169

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: „Annuaire statistique de la France", 1910, 1966; „Statisticeski godişnik na Bălgarscato tarstvo", Sofia, 1909; „Statisticeski godişnik tarstvo Bălgaria", Sofia, 1941; „Statisticeski godişniak krahevine Srbije", Belgrad, 1904; „Annuaire statistique de la Societé des Nations", 1928, 1930–1931, 1933/34, 1941–1942, 1949–1950; B. R. Mitchell, *European Historical Statistics 1750–1970*, London, 1976.

NOTE: [1] Transformarea monedelor naţionale în dolari s-a făcut la cursul oficial.

Tabelul 218

Comerțul exterior al României în relație cu cel mondial[1], în perioada 1867–1938

Anii	Importul mondial	Importul României		Exportul mondial	Exportul României		Total mondial	Total comerțul exterior al României	
	mil. dolari	mil. dolari	Ponderea în import mondial	mil. dolari	mil. dolari	Ponderea în export mondial	mil. dolari	mil. dolari	Ponderea în comerț mondial
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1860	---	---	---	---	15	---	6 900	22	0,32
1867	5 600	14	0,25	5 000	21	0,42	10 600	35	0,33
1872	7 400	20	0,27	6 800	32	0,47	13 800	52	0,38
1874	6 900	24	0,35	6 100	26	0,43	13 000	50	0,38
1876	7 100	32	0,45	6 200	45	0,73	13 300	77	0,58
1878	7 200	59	0,82	6 500	42	0,65	13 700	101	0,74
1879	7 500	49	0,65	6 400	46	0,72	13 900	95	0,68
1880	8 200	49	0,60	7 000	42	0,60	15 200	92	0,61
1881	8 100	53	0,65	7 200	40	0,56	15 300	93	0,61
1882	8 600	52	0,60	7 400	47	0,64	16 000	99	0,62
1883	8 600	69	0,80	7 500	43	0,57	16 100	112	0,70
1884	8 300	57	0,69	7 200	36	0,50	15 500	93	0,60

Continuare *tabelul 218*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1885	7 600	52	0,68	6 600	48	0,73	14 200	100	0,70
1886	7 600	57	0,75	6 600	49	0,74	14 200	107	0,75
1887	7 800	59	0,76	6 800	51	0,75	14 600	110	0,75
1888	8 100	60	0,74	7 200	50	0,69	15 300	110	0,72
1889	8 800	71	0,81	7 600	53	0,70	16 400	124	0,76
1890	8 100	51	0,56	7 800	53	0,68	16 900	104	0,62
1891	9 300	84	0,90	8 100	53	0,65	17 400	137	0,79
1892	8 900	74	0,83	7 600	55	0,72	16 500	129	0,78
1893	8 800	83	0,94	7 600	72	0,95	16 400	155	0,95
1894	8 700	81	0,93	7 500	57	0,76	16 200	138	0,85
1895[2]	7 600	59	0,78	6 700	51	0,76	14 300	110	0,76
1896	8 100	65	0,80	7 100	63	0,89	15 200	128	0,84
1897	8 400	69	0,82	7 400	43	0,58	15 800	112	0,71
1898	8 700	75	0,86	7 900	55	0,70	16 600	130	0,78
1899	9 300	64	0,69	8 500	29	0,34	17 800	93	0,52
1900	9 900	42	0,42	9 000	54	0,60	18 900	96	0,51
1901	9 700	57	0,59	9 100	68	0,75	18 800	125	0,66

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 218*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1902	10 100	55	0,54	9 300	72	0,77	19 400	127	0,65
1903	10 700	52	0,49	9 800	69	0,70	20 500	121	0,59
1904	11 100	60	0,54	10 200	51	0,50	21 300	111	0,52
1905	12 100	65	0,54	10 900	88	0,81	23 000	153	0,67
1906	13 100	81	0,62	12 100	95	0,79	25 200	176	0,70
1907	14 200	83	0,58	12 800	107	0,84	27 000	190	0,70
1908	13 300	80	0,60	11 900	73	0,61	25 200	153	0,61
1909	14 000	71	0,51	12 600	90	0,71	26 600	161	0,61
1910	16 882	[3] 78	0,46	15 284	[3] 118	0,77	32 166	[3] 196	0,61
1911	17 829	109	0,61	16 087	132	0,82	33 916	241	0,71
1912	19 501	122	0,62	17 662	122	0,69	37 163	244	0,66
1913	20 966	114	0,54	19 565	129	0,66	40 531	243	0,60
1922	22 414	85	0,36	22 226	97	0,44	45 640	182	0,40
1923	25 592	99	0,39	24 414	122	0,50	50 006	221	0,44
1924	28 614	131	0,46	27 414	139	0,51	56 028	270	0,48
1925	33 316	146	0,44	31 429	140	0,45	64 745	286	0,44
1926	32 148	158	0,49	29 792	176	0,59	61 940	334	0,54

BCU Cluj / Central University Library

Continuare *tabelul 218*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1927	33 773	203	0,60	31 306	229	0,73	65 079	432	0,66
1928	34 652	189	0,55	32 728	162	0,49	67 380	351	0,52
1929	35 592	177	0,50	33 024	173	0,52	68 616	350	0,51
1930	28 933	138	0,48	28 432	171	0,65	55 365	309	0,56
1931	20 795	94	0,45	18 909	133	0,70	39 704	227	0,57
1932	13 969	72	0,51	12 885	100	0,78	26 854	172	0,64
1933	12 458	70	0,56	11 713	85	0,72	24 171	155	0,64
1934	11 986	72	0,68	11 311	82	0,72	23 297	161	0,69
1935	12 227	66	0,53	11 554	100	0,87	23 781	165	0,69
1936	13 040	76	0,58	12 482	130	1,04	25 522	206	0,81
1937	16 127	121	0,75	15 294	189	1,23	31 421	310	0,99
1938[4]	14 237	84	0,59	13 319	93	0,70	27 556	154	0,54

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: „Statistica din România", 1869–1876; „Comerțul exterior al României", 1878–1940; *World economic crises 1848–1935*. Vol. I, *Comparativ data for the leading capitalist countries*. Moscow, 1937; „Annuaire statistique de la Société des Nations", Genève, 1940/41.

NOTE: [1] Datele sunt exprimate în dolari S.U.A. Datele asupra comerțului exterior românesc exprimate în lei aur au fost transformate în dolari aur la paritatea oficială de 5,18 lei = 1 dolar.

[2] Între anii 1895 și 1909 datele comerțului mondial cuprind numai 33 de țări, între care și România și prezentau în anul 1910 față de valoarea comerțului mondial total o diferență (32,2 mdr dolari–29,6 mdr dolari) de 2,6 mdr dolari, respectiv sub 9%, ceea ce în raportul dintre comerțul mondial și cel românesc este nesemnificativ.

[3] După 1910 datele sunt exprimate în dolari aur S.U.A. calculate de „Comerțul exterior al României", 1928–1937.

[4] Datele pentru anul 1938 după „Annuaire statistique de la Société de Nations". Aici s-a aplicat un calcul diferit de sursa anterioară la coeficientul de transformare a sumelor din lei în dolari a comerțului exterior al României.

Tabelul 219

Comerțul exterior al României în relație cu cel al Europei[1], în perioada 1910–1938

Anii	Importul Europei	Importul României		Exportul Europei	Exportul României		Totalul Europei	Total comerț exterior al României	
	mil. dolari	mil. dolari	Ponderea în importul Europei	mil. dolari	mil. dolari	Ponderea în exportul Europei	mil. dolari	mil. dolari	Pondere în comerțul european
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1910	11 861	78	0,66	9 912	118	1,19	21 773	196	0,90
1911	12 527	109	0,87	10 389	132	1,27	22 916	241	1,05
1912	13 584	122	0,90	11 287	122	1,08	24 871	244	0,98
1913	14 008	114	0,81	11 826	129	1,09	25 834	243	0,94
1922	13 344	85	0,64	10 823	97	0,90	24 166	182	0,75
1923	14 133	99	0,70	11 646	122	1,05	25 776	221	0,86
1924	16 785	131	0,78	13 096	139	1,06	29 882	270	0,80
1925	19 248	146	0,76	15 128	140	0,93	34 376	286	0,83
1926	17 665	158	0,89	14 291	176	1,23	31 956	334	1,04
1927	19 475	203	1,04	15 498	229	1,48	34 973	432	1,24
1928	14 336	189	1,32	12 047	162	1,34	26 383	351	1,33
1929	19 410	177	0,91	15 649	173	1,11	35 059	350	1,00

Continuare *tabelul 219*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1930	12 309	138	1,12	11 112	171	1,54	23 421	309	1,32
1931	12 233	94	0,77	9 750	133	1,36	21 983	227	1,03
1932	8 139	72	0,88	6 286	100	1,59	14 825	172	1,19
1933	7 361	70	0,95	5 706	85	1,46	13 067	155	1,19
1934	7 074	79	1,12	5 413	82	1,51	12 487	161	1,29
1935	6 893	65	0,94	5 369	100	1,87	12 262	165	1,35
1936	7 153	76	1,06	5 563	130	2,33	12 715	206	1,62
1937	8 867	121	1,37	6 782	189	2,78	15 649	310	1,98
1938[2]	7 860	84	1,07	6 100	93	1,52	13 960	154	1,27

SURSE: Întocmit pe baza datelor din: „Comerțul exterior al României", 1928–1937; „Annuaire statistique de la Société de Nations", Genève, 1940/41.

NOTE: [1] Datele sunt exprimate în dolari aur S.U.A. calculate de „Comerțul exterior al României", 1928–1937.

[2] Datele pentru anul 1938 după „Annuaire statistique de la Société de Nations". Aici s-a aplicat un calcul diferit de sursa anterioară la coeficientul de transformare a sumelor din lei în dolari a comerțului exterior al României.

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 220

Comerțul exterior al României, Franței și Germaniei, după import și export, în perioada 1880–1940

dolari/tonă

Anii	România		Franța		Germania	
	Export	Import	Export	Import	Export	Import
1	2	3	4	5	6	7
1880	31,9	158,5	147,1	44,6	39,2	39,2
1881	25,6	133,1	189,9	44,7	37,3	39,9
1882	26,1	127,2	151,0	41,5	37,6	39,0
1883	26,6	117,2	141,1	40,0	34,3	38,3
1884	26,8	99,3	131,4	36,6	34,4	37,3
1885	31,9	90,7	130,4	37,7	31,4	34,0
1886	28,9	100,0	130,9	40,1	33,0	34,5
1887	28,4	147,3	117,4	37,4	33,5	33,3
1888	25,4	132,9	116,7	36,8	32,0	30,2
1889	23,6	146,4	110,5	39,7	35,2	31,9
1890	37,4	126,4	107,6	37,8	35,2	32,2
1891	25,8	119,0	100,9	38,0	32,4	30,2
1892	28,1	109,3	74,2	35,8	31,0	29,7
1893	24,7	114,3	98,3	33,0	30,3	28,4
1894	27,4	113,5	89,3	31,8	27,2	26,7
1895	25,1	95,3	93,0	32,9	29,3	27,5
1896	23,5	99,4	90,4	32,4	28,7	25,7
1897	20,8	99,0	88,1	31,8	27,6	25,6
1898	19,3	85,3	86,8	33,3	26,8	26,3
1899	22,1	81,4	95,8	34,3	29,8	27,0
1900	26,4	101,7	92,2	32,0	30,2	27,8
1901	22,9	116,5	96,9	31,3	29,5	27,0
1902	21,9	112,5	96,2	32,0	28,9	28,8
1903	21,2	110,9	98,3	34,0	28,3	27,9
1904	22,3	114,5	82,8	32,7	29,4	28,8

1	2	3	4	5	6	7
1905	25,5	98,2	81,0	34,5	30,8	29,1
1906	22,5	111,0	87,6	33,7	30,9	29,9
1907	25,5	82,7	84,0	35,7	31,9	28,7
1908	31,5	120,6	76,1	32,9	---	---
1909	27,2	99,3	77,3	35,6	22,7	29,3
1910	26,5	102,5	77,4	38,7	28,8	30,0
1911	24,8	90,4	---	---	29,0	30,5
1912	27,1	101,4	---	---	29,0	32,1
1913	28,5	83,0	60,2	36,7	32,6	35,2
1921	37,4	241,9	92,0	42,3	---	---
1922	24,1	147,3	77,4	38,7	---	---
1923	24,8	137,8	75,1	36,3	---	---
1924	29,5	158,5	78,8	38,8	---	---
1925	30,0	162,4	54,7	44,8	54,6	56,5
1926	28,8	171,0	59,4	42,6	38,6	54,7
1927	31,2	201,4	57,0	42,1	48,7	49,8
1928	27,9	205,7	49,0	42,5	61,4	50,5
1929	24,5	159,7	49,2	38,4	55,1	48,0
1930	18,6	171,4	39,2	39,3	50,2	43,5
1931	28,5	166,1	39,3	28,5	44,0	39,3
1932	24,6	157,8	32,9	24,6	33,0	33,4
1933	23,0	149,9	28,9	23,0	27,6	28,3
1934	20,2	124,2	25,1	20,2	21,6	23,5
1935	18,4	108,8	21,4	18,4	20,3	21,1
1936	22,2	87,3	18,8	22,2	21,5	19,6
1937	17,5	122,7	18,6	17,5	21,7	21,7
1938	16,6	97,4	19,3	16,6	---	---
1939	14,8	129,9	---	---	---	---
1940	20,1	97,3	---	---	---	---

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 217.

Tabelul 221

Comerțul exterior al României și al altor țări, în perioada 1862–1940

dolari/locuitor

Anul	România	Bulgaria	Franța	Germania	Jugoslavia (până în 1918 Serbia)
1	2	3	4	5	6
1862	8,2	-	22,9	---	---
1863	9,3	-	25,9	---	---
1864	10,3	-	26,1	---	---
1865	8,5	-	29,0	---	---
1866	7,0	-	30,3	---	6,5
1867	8,5	-	28,4	---	8,1
1868	13,3	-	30,7	---	10,4
1871	11,7	-	34,4	---	8,3
1872	12,7	-	39,1	---	9,2
1873	11,2	-	39,1	---	8,6
1874	11,5	-	38,1	---	9,9
1875	10,8	-	39,0	---	9,7
1877	20,0	-	37,1	---	---
1878	22,5	-	38,2	---	---
1879	21,0	-	---	---	---
1880	20,3	-	43,7	30,3	9,1
1881	20,6	6,0	47,3	31,4	9,1
1882	22,2	4,9	43,0	33,0	9,4
1883	23,4	6,1	42,0	33,5	9,4
1884	19,0	5,4	38,5	33,0	9,2
1885	22,0	5,5	36,4	29,5	7,7
1886	21,1	6,9	37,7	29,6	10,1
1887	22,0	6,7	36,7	31,2	6,8
1888	21,2	7,8	37,1	31,9	6,9
1889	23,6	9,3	40,3	35,1	6,7
1890	23,4	9,4	41,2	36,3	7,4
1891	25,5	8,9	41,9	35,0	8,3
1892	23,4	8,9	38,4	33,0	7,2
1893	28,2	10,4	34,8	30,3	7,8
1894	18,7	9,8	34,8	32,0	7,2
1895	19,5	8,1	35,6	34,1	5,9
1896	22,4	10,3	36,0	35,8	7,1

1	2	3	4	5	6
1897	19,3	7,7	37,7	36,9	8,2
1898	22,2	7,5	39,7	38,7	7,8
1899	15,9	7,3	43,0	41,8	8,8
1900	15,9	5,2	43,7	41,2	9,3
1901	20,4	7,8	41,5	41,2	8,4
1902	20,5	8,7	43,8	42,5	8,8
1903	19,2	9,4	44,7	44,8	8,7
1904	17,1	13,9	43,3	46,3	9,0
1905	23,7	13,1	47,5	50,8	9,2
1906	26,8	10,5	53,5	56,0	8,2
1907	27,6	11,5	38,1	59,9	10,5
1908	26,3	11,1	52,4	53,2	10,5
1909	23,4	12,2	58,6	56,5	11,2
1910	28,4	13,7	65,5	60,4	12,1
1911	34,3	16,8	68,9	64,8	15,2
1912	34,2	15,8	72,7	70,7	12,2
1913	33,2	12,0	74,2	74,0	9,6
1921	16,0	12,0	81,0	---	12,9
1922	11,5	13,6	95,0	---	11,5
1923	16,2	16,3	96,8	---	14,1
1924	16,6	16,1	111,9	---	15,1
1925	17,1	17,4	107,1	79,6	23,5
1926	19,7	15,6	94,5	74,1	21,0
1927	25,2	16,4	103,4	91,0	18,3
1928	20,7	17,1	100,0	94,7	18,0
1929	19,8	18,6	103,1	106,1	20,1
1930	17,4	13,3	87,8	97,4	17,5
1931	12,4	13,2	68,0	59,4	12,1
1932	9,2	8,3	46,4	37,6	6,8
1933	8,3	6,0	43,4	32,0	6,0
1934	8,5	5,5	38,2	30,5	7,6
1935	7,6	7,3	34,1	30,2	7,0
1936	7,7	8,2	34,7	32,0	7,6
1937	11,6	11,1	37,5	39,9	10,1
1938	8,7	12,0	38,0	36,6	10,1
1939	10,4	13,0	---	---	8.6
1940	14,1	15,6	---	---	16,8

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 217.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Secțiunea a cincea

FINANȚELE PUBLICE

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

A. *FINANȚE DE STAT*

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

OBSERVAȚII METODOLOGICE

Finanțele publice constituie un capitol important al economiei naționale și joacă un rol specific și esențial în reproducția socială modernă prin prelevarea și redistribuirea către instituțiile afiliate a unei părți din venitul național în interese sociale și publice.

În România, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, s-a desfășurat procesul de înlocuire a vechiului sistem de finanțe publice de tip feudal cu sistemul modern al finanțelor publice, adecvat economiei de piață. Până la primul război mondial – 1914 – se dezvoltă și se consolidează instituțiile și mecanismele moderne ale sistemului. Întregirea național statală din anul 1918 a fost urmată, în domeniul financiar public, de integrarea provinciilor unite în sistemul național financiar, în unificarea legislației și a instituțiilor sale, în consolidarea și adaptarea sistemului la procesele desfășurate în economia românească în perioadele următoare.

Principalele domenii ale finanțelor publice moderne erau: sistemul bugetar, al instituțiilor publice de credit, gestiunea întreprinderilor publice de credit, gestiunea întreprinderilor publice, organizate în plan centralizat – ale statului – și local – ale județelor și comunelor, datoria publică.

Seriile de date statistice, adunate, calculate și selectate expun situații referitoare la veniturile și cheltuielile bugetului de stat, ale bugetelor locale și la datoria statului. Informația statistică de bază provine din publicațiile periodice ale Ministerului de Finanțe: proiectele de bugete ordinare și extraordinare ale statului, expuneri de motive la aceste proiecte, bugetele de stat, situațiile asupra tezaurului, rapoarte ale comisiei financiare a parlamentului și a senatului asupra bugetului, situații asupra datoriei publice a statului, anuare statistice etc.

Menționăm că în diferite publicații ale Ministerului de Finanțe și în anuarele Institutului Central de Statistică o serie de date, pentru aceeași serie de ani, diferă de la o sursă la alta, datorită modalităților de calcul ale autorilor; diferențele nu sunt însă mari și ele nu impietează comparabilitatea. De pildă, la capitolul venituri încasate în anul bugetar unii autori includ numai veniturile încasate aferente anului bugetar respectiv, alții includ totalul încasărilor, respectiv cele cuvenite anului bugetar precum și cele din restanțe, astfel că sumele nu coincid.

Din cauza diferenței de valoare reală a monedei de calcul, leul, până la 1914, exprimat constant și convertibil, în aur, iar după 1920 exprimat în monedă depreciată de până la 42 de ori față de 1914, și într-o inflație fără precedent în

perioada 1939–1947, tabelele fiecărei serii de fenomene sunt constituite în două părți, pentru cele două perioade, pe aceiași indicatori.

Veniturile bugetare au fost descifrate, după sursa de proveniență, în special a impozitelor directe și indirecte.

Cheltuielile bugetare sunt înfățișate atât în forma clasică, după instituțiile beneficiare, respectiv distribuirea pe ministere, cât și în serii calculate de noi după destinație pe categorii administrative, social-culturale, economice etc.

Sursele statisticii financiare nu furnizează date detaliate asupra modului cum s-au cheltuit fondurile; detalierea amănunțită se face numai în capitolele prevederilor bugetare care ne-au servit pentru calcul.

Indicatorii principali, cum ar fi veniturile și cheltuielile bugetare, impozitele directe și indirecte, cheltuielile după destinație au fost calculate și pe locuitor, ceea ce ușurează comparabilitatea în interiorul unor intervale din perioadă.

Administrațiile locale, deși au funcționat după 1864, când au fost create formele autonome de organizare și conducere comunală, au publicat sporadic bugetele lor până în deceniul trei al secolului al XX-lea. Astfel că seria completă a indicatorilor financiari ai acestui compartiment al finanțelor publice apare numai în deceniile trei-cinci.

I

BUGETUL DE STAT – Observații metodologice

Principala balanță de venituri și cheltuieli, ca și principalul colector și distribuitor de fonduri al statului, este bugetul. După practica financiară a României din perioada cercetată instrumentul de bază utilizat în acest proces îl constituia bugetul ordinar, alături de care mai funcționau, în anumite împrejurări, bugete extraordinare pentru cheltuieli deosebite.

În primii ani după formarea statului național român, după unificarea administrației și tuturor instituțiilor economice și financiare – în anul 1862 – s-a adoptat sistemul bugetar modern: de venituri fiscale, de contabilitate bugetară, de control și publicitate a bugetului, s-au separat serviciile financiare de cele administrative. Cu toate acestea, lipsa de personal de specialitate, necunoașterea exactă a surselor de venituri ca și a cheltuielilor a condus la întocmirea unor bugete cu mari deficiențe; „nicăieri nu am găsit faliment, dar o dezordine de speriat" se menționa în Expunerea la proiectul de buget al statului pe anul 1863.

Așezarea veniturilor reflectă perioada de tranziție de la fiscalitatea feudală la cea modernă. O serie de surse de venit – de vamă, de exploatare și de vânzare a sării și a tutunului, înainte arendat, trec treptat în administrația statului.

După secularizarea averilor mănăstirești, statul intra în posesia nu numai a cca 25% din suprafața agricolă a țării, dar și a unei mase mari de acarete, prăvălii, vii, locuri de casă etc.; pe acestea statul le-a pus în vânzare sau le-a arendat. În 1864 cca o treime din veniturile statului proveneau din această sursă care însă nu era cunoscută detaliat nici ca suprafață, nici ca număr, nici ca valoare. De asemenea, continuau să se așeze impozite fără aprobarea ministrului de finanțe și a parlamentului, la județe și comune, „sume considerabile care constituie adevărate impozite arbitrare de mai multe ori și pururea lipsite de orice control ...".

Aceeași situație era și cu cheltuielile bugetare, căci ministerele cărora li se alocau fondurile cheltuiau fără nici un control.

Veniturile statului, solicitate de necesități sporite de administrație, construcții, armată etc. sporesc nu numai ca volum, dar și ca varietate – impozitul personal, sub denumirea de „dare personală", „contribuție la căi de comunicație" etc. aduce venituri însemnate până la sfârșitul deceniului opt; urmează impozitul funciar, o dare pe venitul net al proprietăților imobile – clădiri,

pământ; impozitul pe patentă se aşează asupra meseriaşilor, negustorilor şi liber profesioniştilor cu anumite ocupaţii; se introduce din anul 1873 taxa de licenţă, pentru cei care vindeau băuturi alcoolice; în sfârşit, în anul 1875 se introduce impozitul de 5% asupra salariilor funcţionarilor civili cu peste 100 de lei retribuţie lunară.

La toate aceste impozite „centrale", aşezate de stat şi colectate în bugetul statului, judeţele şi comunele, pentru a-şi procura venituri, erau autorizate să încaseze zecimi adiţionale, calculate la impozitele statului, zecimi care ajungeau până la 50% din volumul impozitelor directe.

În practica bugetară întâi se stabileau cheltuielile şi apoi se căutau surse pentru asigurarea lor, iar tendinţa cheltuielilor a fost de creştere, solicitată de nevoile de modernizare a administraţiei, de înscrierea unor cerinţe sociale noi – învăţământ, sănătate, cultură.

Ceea ce este de subliniat, ca manieră bugetară, pentru toată perioada 1860–1947, din care decurgeau consecinţe ample pentru economia naţională, consta în faptul că la toate nivelele şi forurile fiscale, administrative, până la parlament, dezbaterea cea mai amănunţită şi controversată privea veniturile care afectau toate categoriile sociale; pentru venituri, în toate documentele financiare există numeroase situaţii amănunţite şi explicate. În schimb, pentru cheltuieli, în dările de seamă ale bugetului sau tezaurului nu se făcea nici o analiză a modului cum au fost cheltuite sumele, pe capitole, pe destinaţii etc. Miniştrii, şefii de departamente erau suverani, şi în spiritul respectării contabilităţii publice, pe care o încălcau frecvent, cheltuiau sumele primite de la buget. Diferite comisii de control parlamentare, ale partidului la putere dădeau totdeauna sau aproape totdeauna descărcare miniştrilor pentru cheltuielile făcute. Aceasta a creat o serie de canale de scurgere a veniturilor statului în patrimoniul particular, prin comenzi cu preţuri mai ridicate decât cele de piaţă la achiziţia unor bunuri, precum şi pentru încărcarea aparatului de stat cu numeroşi funcţionari, sporind caracterul lui birocratic.

În legătură cu aceasta Emil Costinescu, ministrul finanţelor, raporta în 1916: „...numărul funcţionarilor este prea mare. Fiind prea numeroşi ei nu au destul de lucru nici pentru cele 4–5 ore de cancelarie ce li se cer pe zi; foarte desele pretexte de sărbători sunt şi ele o dovadă de lipsă de ocupaţiune. Dacă am avea numai atâţia funcţionari cât se cer pentru 8 ore de lucru pe zi i-am putea plăti îndoit cu aceleaşi surse de care dispunem astăzi. Politicianismul şi funcţionarismul au săpat mereu mai adânc răul; celor dintâi le trebuiau tot mai multe locuri spre a-şi pune în funcţiuni pe fiii şi pe protejaţii alegătorilor şi agenţilor lor electorali; celor din urmă le convenea tot mai numeroşi funcţionari spre a-şi împuţina lucrarea zilnică, sau a compensa nelucrarea celor ce nu făceau nimic, căci sunt favorizaţi cei ce n-au nevoie să lucreze, sunt rău năraviţi şi totuşi toleraţi, sunt infirmi şi incapabili de lucru, dar nu este niciunul incapabil de a-şi lua leafa anticipat la începutul lunii".

Ceea ce se arată a fi un proces specific perioadei, consta în creşterea rolului şi a ponderii în veniturile statului a impozitelor indirecte şi reducerea rolului celor directe, proces specific finanţelor moderne care aşează greutatea bugetului pe seama maselor consumatoare.

Cum s-a amintit, o caracteristică a bugetului statului este sporirea dimensiunilor lui – în afară de perioadele critice, de criză economică – mai rapidă decât a producției materiale a țării.

În expresie generală, bugetul statului la venituri, în primele decenii, înscria sursele din impozite directe și indirecte precum și veniturile provenite de la proprietatea de stat – agricolă în special – ca vânzări de pământ și alte bunuri, arenzi de la moșiile sale etc.

Ulterior, patrimoniul statului sporește prin investiții la căile ferate, P.T.T., transportul maritim, fluvial, în porturi, în întreprinderile industriale ale statului – de tutun, chibrituri, explozivi, metalurgice, miniere etc. Administrarea lui s-a făcut în diferite forme – direct de către stat, sub formă de regii comerciale, respectiv întreprinderi autonome cu buget propriu etc.

În deceniile șapte și opt ale secolului al XIX-lea gestiunea acestora se ținea direct de către administrația statului prin direcții speciale; dar în bugetul statului intra numai soldul pozitiv, venitul net al acestor întreprinderi. Ulterior, după 1888 căile ferate sunt înglobate în buget cu toate încasările, sau cum se exprima practica financiară, cu venitul brut, dar concomitent la cheltuieli se înregistrau și toate cheltuielile efectuate cu exploatarea și investițiile căilor ferate; această tehnică sporea mărimea bugetului. Celelalte întreprinderi publice continuă să intre în buget numai cu excedentul, când îl aveau, la venituri. Introducerea însă a întregului buget al C.F.R. a mărit, la venituri și cheltuieli, volumul bugetar cu cca 20 mil. lei; în anul următor bugetul apărând mai mare fără să se fi petrecut vreo mărire reală ci doar un transfer contabil.

În afară de acestea, după anul 1884 s-au creat o serie de bugete speciale a unor instituții, case financiare etc. care au sporit până în 1908 la 36 de bugete, tratate separat de bugetul general. În acest an se face unificarea lor incluzându-se în bugetul ordinar toate bugetele anexe în sumă de 158,5 mil. lei. Aceasta a însemnat o sporire a bugetului general al statului, din 1908, la prevederi venituri de la 252,5 mil. lei la 411 mil. lei, fără ca să intre nici un ban în plus în buget ci numai prin modificarea operației contabile.

În perioada interbelică, până la 1926, în bugetul ordinar au figurat și bugetele diferitelor instituții și întreprinderi ale statului; în anii 1926 și 1927 au fost scoase și constituite separat bugetele C.F.R., al Casei pensiilor și al P.T.T.

În anul 1929 se modifică din nou tehnica de constituire a bugetului general; toate instituțiile și întreprinderile statului devin Regii autonome sau unități cu buget propriu și la bugetul ordinar în anii următori se înregistrau numai excedentele lor, ca venituri.

În asemenea evoluție de structură a bugetului ordinar al statului comparabilitatea precisă, în perioadele cu monedă stabilă, se poate face numai pe intervale mai scurte, între anii cu structura constantă a bugetului.

Situațiile asupra veniturilor și cheltuielilor, raportate pe locuitor, sunt mai expresive și arată incontestabil mărirea fondurilor care trec prin bugetul de stat și sporirea sarcinii generale de impozabilitate; dacă se înmulțește suma pe locuitor cu 4,5, media persoanelor la o familie, se obține suma medie anuală de contribuție, din veniturile unei familii, la bugetul de stat.

Tabelul 222

Bugetul statului, de venituri şi cheltuieli, după prevederi şi încasări, în perioada 1859–1919

mii lei

Anii	Venituri		Cheltuieli		Excedent sau deficit
	Prevederi	Încasări	Prevederi	Plăți	
1	2	3	4	5	6
1859	---	27 796	---	26 645	+ 1 151
1860	---	36 676	---	37 549	– 873
1861	---	38 590	---	39 183	– 593
1862	39 208	35 574	---	44 224	– 8 650
1863	47 807	50 922	---	44 052	+ 6 870
1864	55 767	60 051	75 570	63 312	– 2 261
1865	60 241	54 747	59 831	64 389	– 9 642
1866	80 702	59 055	84 737	68 286	– 9 231
1867	70 195	66 097	77 742	61 465	+ 4 632
1868	78 291	62 737	86 482	78 432	– 15 695
1869	74 362	71 848	88 321	81 073	– 9 325
1870	67 230	62 321	75 433	72 430	– 10 109
1871	74 635	79 310	74 310	74 235	+ 5 075
1872	90 407	82 836	87 758	85 223	– 2 387
1873	101 535	92 853	93 671	91 568	+ 1 285
1874	91 818	82 621	94 838	90 062	– 7 441
1875	93 679	103 097	103 801	105 394	– 2 297
1876	97 894	81 144	108 946	103 132	– 21 988
1877	81 004	110 063	123 175	115 985	– 5 922
1878	93 372	117 710	137 767	128 126	– 10 416
1879	115 281	104 200	133 429	127 097	– 22 897
1880/81	147 108	145 045	152 465	149 562	– 4 517
1881/82	120 766	123 182	135 485	135 974	– 12 792

Continuare *tabelul 222*

1	2	3	4	5	6
1882/83	125 627	141 815	140 915	136 854	+ 4 961
1883/84	123 647	134 695	138 032	135 557	– 862
1884/85	128 869	115 243	136 016	130 364	– 15 121
1885/86	130 038	124 478	128 691	128 971	– 4 493
1886/87	138 237	136 763	138 244	129 418	+ 7 345
1887/88	140 753	139 569	144 093	140 093	– 524
1888/89[1]	160 666	161 802	162 184	161 173	+ 629
1889/90	159 628	159 849	161 029	158 770	+ 1 079
1890/91	164 869	170 353	164 127	162 116	+ 8 237
1891/92	168 538	180 147	169 046	168 404	+ 11 743
1892/93	175 713	182 095	178 475	178 532	+ 3 563
1893/94	189 676	207 071	188 502	186 734	+ 20 337
1894/95	203 170	192 721	201 395	203 087	– 10 366
1895/96	209 800	194 750	208 841	211 406	– 16 656
1896/97	209 928	211 828	208 626	208 610	+ 3 218
1897/98	215 153	210 591	214 709	217 088	– 6 497
1898/99	222 095	236 339	220 750	224 773	+ 11 566
1899/1900	228 805	193 957	227 517	229 362	– 35 405
1900/901	245 325	209 549	236 790	236 793	– 27 244
1901/02	218 500	237 242	217 682	216 025	+ 21 217
1902/03	218 500	248 469	315 975	216 140	+ 32 329
1903/04	225 117	246 759	217 201	218 090	+ 28 669
1904/05	234 947	231 504	226 215	225 028	+ 6 476
1905/06	232 620	278 727	231 746	233 281	+ 45 446
1906/07	236 989	292 356	235 762	239 435	+ 52 921
1907/08	252 475	307 846	264 237	269 180	+ 38 666

1	2	3	4	5	6
1908/09[2]	411 011	446 317	403 741	394 779	+ 51 538
1909/10	435 685	458 886	425 805	417 966	+ 40 920
1910/11	461 079	506 656	454 231	448 006	+ 58 650
1911/12	478 395	575 056	470 639	464 664	+ 110 392
1912/13	505 646	587 071	500 547	487 591	+ 99 480
1913/14	536 307	608 502	532 442	512 253	+ 96 249
1914/15	600 233	567 798	597 224	539 703	+ 28 095
1915/16[3]	600 233	662 437	597 224	542 558	+ 119 878
1916/17	645 729	363 556	640 227	831 063	– 467 506
1917/18	---	104 928	---	820 519	– 715 590
1918/19	---	421 039	---	1 694 210	– 1 273 171

SURSE: „Expunere de motive la bugetul general al statului" pe anii 1871–1948; „Expunerea situațiunii tezaurului public" pe anii 1887–1940; „Anuarul statistic al României", 1904. 1915–16, 1923–1940; *Enciclopedia României*, vol. IV, București, 1943; „Compass, Finanzielles Jahrbuch", Wien, 1940; Cleona Lewis, *Debtor and Creditor Countries*, 1938, 1944, Washington, 1945; Ion Alexandrescu: *Economia României în primii ani postbelici (1945–1947)*, București, 1986; Costin Kiriţescu: *Sistemul bănesc al leului şi precursorii lui*, Vol. I–III, București, 1964–1971; Gh. M. Dobrovici: *Istoricul datoriei publice a României*, București, 1913; Gh. M. Dobrovici: *Istoricul dezvoltării economice şi financiare a României şi împrumuturile contractate în perioada 1823–1934*, București, 1934; Gh. M. Dobrovici: *Evoluţia economică şi financiară a României în perioada 1934–1943*, București, [1944]; Costin Murgescu, N. N. Constantinescu (redactori responsabili), Radu Paul, Constanţa Bogdan, Mihai Ştefan: *Contribuţii la istoria capitalului străin în România*. De la sfârşitul primului război mondial până la ieşirea din criza economică din 1929–1933, București, 1960; M. Maievschi: *Contribuţii la istoria finanţelor publice ale României între cele două războaie mondiale (1914–1944)*, București, 1957; I. Văcărel, *Finanţe*, vol. I, București, 1970.

NOTE: [1] În buget este inclusă Direcţia C.F.R. cu încasările şi cheltuielile brute spre deosebire de anii anteriori când se înscriau numai excedentele la venituri.

[2] Se includ în buget la venituri şi cheltuieli 35 bugete speciale ale instituţiilor şi întreprinderilor statului, până atunci figurând separat.

[3] Între 1916 şi 1919 nu s-au întocmit bugete; s-a lucrat pe cel antebelic, din 1915/1916.

Tabelul 223

Bugetul ordinar de venituri și cheltuieli după prevederi și încasări, în perioada 1919–1947

mil. lei

Anii	Venituri		Încasări		Excedent sau deficit
	Prevederi	Încasări	Prevederi	Plăți	
1	2	3	4	5	6
1919/20	---	2 003	---	5 205	– 3 212
1920/21	6 091	4 100	6 600	7 406	– 3 306
192/22	7 709	6 678	7 670	6 818	– 140
1922/23[1]	10 498	14 405	7 709	10 468	+ 3 937
1923 (9 luni)	15 407	17 768	15 101	13 639	+ 4 129
1924	24 000	27 492	23 492	21 404	+ 6 023
1925	31 750	33 978	30 790	29 440	+ 4 538
1926[2]	28 250	31 224	29 250	28 499	+ 2 725
1927	34 640	36 008	34 640	33 137	+ 2 871
1928	38 350	32 768	38 350	35 224	– 2 454
1929	37 700	36 018	37 194	34 607	+ 1 411
1930[3]	37 450	34 155	34 969	31 579	+ 2 576
1931	31 880	27 713	37 268	34 702	– 6 989
1932/33	25 429	23 008	20 729	24 891	– 1 883
1933/34	23 438	18 364	22 037	20 741	– 2 377
1934/35	20 452	18 802	21 070	19 864	– 1 062
1935/36	20 977	21 168	20 978	20 699	+ 469
1936/37	23 392	24 504	23 357	23 060	+ 1 444
1937/38	27 523	27 387	26 840	26 762	+ 625
1938/39[4]	30 550	31 649	30 319	30 287	+ 1 362
1939/40	32 229	35 109	31 688	31 650	+ 3 459
1940/41	37 596	40 977	36 559	36 311	+ 4 666
1941/42	44 870	66 763	42 429	42 319	+ 24 444
1942/43	72 530	112 820	68 915	68 873	+ 43 947
1943/44	171 880	214 448	168 079	166 938	+ 47 510
1944/45	252 170	222 501	193 858	191 297	+ 31 204
1945/46	1 191 365	1 060 769	1 442 213	1 423 269	– 362 500
1946/47	5 590 820	6 359 890	4 758 818	7 782 866	– 1 422 976
1947/48	102 900 000	---	102 900 000	---	---

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 222.

NOTE: [1] Sporurile ce urmează se datoresc extinderii activităţii financiare a statului datorită Unirii celorlalte provincii româneşti, dar în măsură şi mai mare deprecierii monetare care ajunge în anul 1924 la limita maximă de cca 42 de ori faţă de 1913.

[2] În anii 1926 şi 1927 din buget sunt scoase bugetele C.F.R., P.T.T. şi a Casei pensiilor.

[3] Din acest an şi până în 1947 toate întreprinderile şi instituţiile statului sunt scoase din bugetul ordinar funcţionând ca Regii autonome, cu bugete proprii de venituri şi cheltuieli; în bugetul ordinar au intrat numai excedentele lor la capitolul venituri.

[4] Creşterea bugetului după 1939 se datoreşte prioritar inflaţiei galopante care a urmat până în august 1947 cât şi cheltuielilor sporite destinate înarmării şi apoi războiului.

Tabelul 224

Veniturile şi cheltuielile bugetare, în perioada 1860–1916

lei/locuitor

Anii	Venituri	Cheltuieli	Anii	Venituri	Cheltuieli
1	2	3	1	2	3
1860	9,36	9,59	1888/89	31,25	31,13
1861	9,72	9,87	1889/90	30,41	30,21
1862	8,85	11,00	1890/91	32,03	30,48
1863	12,59	10,89	1891/92	33,40	31,23
1864	14,67	15,47	1892/93	33,57	32,91
1865	13,25	15,57	1893/94	37,75	34,04
1866	14,35	16,59	1894/95	34,76	36,63
1867	15,92	14,80	1895/96	34,56	37,52
1868	14,94	18,68	1896/97	37,10	36,53
1869	16,91	19,08	1897/98	36,34	37,46
1870	14,51	15,88	1898/99	40,31	38,34
1871	18,30	17,13	1899/900	32,56	38,50
1872	19,05	19,60	1900/901	34,66	39,17
1873	21,32	21,02	1901/02	38,73	35,26
1874	18,95	20,65	1902/03	40,12	34,90
1875	23,44	23,96	1903/04	39,23	34,67
1876	18,25	23,20	1904/05	35,67	34,67
1877	24,57	25,89	1905/06	43,03	36,01
1878	26,24	28,56	1906/07	44,40	36,36
1879	24,00	29,22	1907/08	46,06	40,28
1880/81	31,91	32,90	1908/09	65,92	58,30

Continuare *tabelul 224*

1	2	3	4	5	6
1881/82	26,65	29,41	1909/10	66,84	60,88
1882/83	30,35	29,19	1910/11	72,74	64,30
1883/84	28,20	28,38	1911/12	81,15	65,57
1884/85	23,70	26,81	1912/13	81,14	67,39
1885/86	25,10	26,00	1913/14	82,75	69,67
1886/87	27,10	25,65	1914/15	73,07	69,45
1887/88	27,32	27,43	1915/16	83,88	68,70

SURSE : Calculat pe baza datelor din tabelul 222.

Tabelul 225

Veniturile şi cheltuielile bugetare, în perioada 1919–1947

lei/locuitor

Anii	Venituri	Cheltuieli	Anii	Venituri	Cheltuieli
1	2	3	1	2	3
1919/20	136,26	354,81	1934/35	994,08	1 050,23
1920/21	263,82	476,65	1935/36	1 109,00	1 084,40
1921/22	424,59	433,49	1936/37	1 268,39	1 193,64
1922/23	901,95	655,44	1937/38	1 401,95	1 369,85
1923/24	1 096,25	821,50	1938/39	1 602,48	1 533,52
1924	1 671,75	1 301,55	1939/40	1 761,26	1 587,73
1925	2 036,20	1 764,25	1940/41	3 081,21	2 730,36
1926	1 844,63	1 683,64	1941/42	5 002,47	3 170,91
1927	2 099,71	1 932,30	1942/43	8 365,71	5 107,00
1928	1 884,19	2 025,42	1943/44	15 711,63	12 230,79
1929	2 042,07	1 962,01	1944/45	16 240,95	13 963,28
1930	1 891,51	1 748,85	1945/46	67 384,64	90 412,21
1931	1 525,54	1 910,27	1946/47	402 854,10	492 867,20
1932	1 248,60	1 350,79	1947/48	6 474 548,50	6 474 548,50
1933/34	984,51	1 111,94			

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 223.

I

VENITURILE BUGETARE – Introducere

În toată perioada 1859–1947 impozitele directe şi indirecte au constituit baza bugetului de stat; veniturile din proprietăţile statului au fost mai reduse; până pe la 1900, în anii cu mari deficite acestea se echilibrau şi cu împrumuturi externe şi interne.

Impozitele directe au jucat un rol prioritar în alimentarea bugetului statului aproape un deceniu şi jumătate după formarea statului naţional; ulterior raportul dintre impozitele directe şi indirecte înclină, ireversibil, în favoarea celor indirecte, marcând politica modernă financiară, mult mai avantajoasă pentru stat, de a aşeza greutatea cheltuielilor statului pe veniturile tuturor cetăţenilor ţării; în patru deceni ponderea impozitelor indirecte în totalul impozitelor se ridică la 84%, restul revenind celor directe.

În perioada interbelică, deşi prioritatea rămâne în avantajul fiscalităţii indirecte, cea directă cunoaşte, sub presiunea opiniei publice de aşezare mai echitabilă a sarcinilor fiscale, o creştere sensibilă a ponderii impozitelor directe, mai accentuată între 1925–1931.

Raportarea impozitelor la locuitori, oferă o imagine mai clară o dată cu dezvoltarea societăţii româneşti.

Detalierea impozitelor directe pune în evidenţă cele şase surse fiscale până la 1918 – impozitul personal, funciar, patente, pe licenţă (băuturi), pe salariu şi pe valori mobiliare – şi şapte impozite după 1918 – agricol, pe clădiri, mobiliar, pe comerţ şi pe industrie, pe salarii, profesional şi global. Cotele acestora s-au modificat frecvent mărind sau reducând importanţa şi rolul impozitelor în fiscalitatea directă şi generală.

În primul deceniu după Unirea din 1859, cu cea mai mare greutate, 73–80%, se impunea impozitul personal; ponderea acestuia se reduce pe măsura sporirii impozitului funciar, mărit substanţial după reforma agrară din 1864 şi plătit prioritar de ţărănime; el ajunge la începutul secolului 20 la jumătate din totalul fiscalităţii directe. Totodată, se ridică ponderea impozitului pe patente, respectiv industrial şi comercial, la început doar 6–7%, ulterior, prin dezvoltarea mai rapidă a acestor activităţi, impunerea pe patente ajunge la o cincime din total în 1914.

Alte impozite ce se aşează direct, pe subiect, pentru procurarea veniturilor statului sunt cele pe băuturi, pe licenţă, cu apogeul de 25–26% din total impozite la începutul aşezării sale în 1875–1876, urmând însă o direcţie de diminuare, nu

atât datorită reducerii consumului de alcool, cât a răspândirii practicilor de sustragere, a corupției aparatului fiscal și a modificării cotelor de impunere.

Impozitul pe salariile personalului civil al statului, impus într-o perioadă de greutăți bugetare – 1875, este desființat în anul 1890, dar reluat din nou în timpul marii crize din anii 1900–1901, și de atunci rămas permanent, cu modificări de limită minimă și procent, în sistemul românesc de impozabilitate; el și-a sporit randamentul devenind, în perioada interbelică, unul din impozitele directe de bază.

Impozitul mobiliar se introduce în anul 1906, ca expresie a creșterii însemnătății capitalurilor și veniturilor mobiliare; rămâne de asemenea până la sfârșitul perioadei sursă de impozabilitate directă.

Perioada de după anul 1918 aduce unele modificări în denumirea impozitelor directe, dar bazele rămân aceleași în afară de impozitul personal care a fost desființat; se modifică și ponderile și importanța în buget a impozitelor directe. În orice caz, greutatea cea mai mare revine către sfârșitul perioadei interbelice impozitelor pe salarii, în vreme ce impozitele pe comerț și industrie, după 1927, sunt mai reduse. Participarea capitalului la impozabilitate se realiza și prin impozitul mobiliar.

Fiscalitatea indirectă, cum s-a menționat, din deceniul opt al secolului trecut dobândește supremație în asigurarea veniturilor bugetare, ceea ce a mărit preocuparea guvernelor pentru găsirea soluțiilor în acest sens. Primele forme de impunere indirectă au fost impozitele pe sare, băuturi – alcool, bere, iar din deceniul nouă pe chibrituri, apoi pe zahăr, cărți de joc, explozivi, petrol lampant, hârtie de țigarete.

Treptat se constituie principiul și instituția monopolului de stat la anumite grupe de produse – tutun, chibrituri, timbre, explozivi etc. a căror preț de vânzare va purta peste prețul de cost un procent important, 40–100%, de impozite indirecte. La acestea contează cu o contribuție tot mai importantă taxele vamale de import, ca și cele de timbru și înregistrare, în creștere, datorită dezvoltării activităților economice naționale.

După șase decenii de așezare și consolidare, – 1859–1918 – cu modificări inerente, fiscalitatea indirectă, în noul cadru al statului român unitar suferă transformări prin extinderea numărului produselor supuse impunerii, schimbarea și divizarea cotelor între subiecții cheltuielilor bugetare. Noile impozite pe cifra de afaceri și pe bunuri de consumație ajung în deceniul patru să furnizeze majoritatea veniturilor indirecte ale statului.

Produsele supuse impunerii, mai ales după 1930, se înmulțesc, între ele enumerându-se fire și țesături de lână, fire și țesături de bumbac, alte fibre, produse petroliere, energie electrică, unele produse metalurgice laminate, uleiuri vegetale, unele materiale de construcție, făină, orez, cafea etc., precum și produsele ce intrau în grupa monopolului de stat – tutunurilor, chibriturilor, alcoolurilor etc. Astfel, de la câteva produse la începutul anilor douăzeci se ajunge, în ajunul războiului al doilea mondial, la peste o sută de bunuri impuse la taxe, fiscalitatea sporind și mai mult în timpul războiului.

Instrument modern, verificat şi aplicat în toate statele, impozitele indirecte în România perioadei studiate au colectat în balanţa finanţelor statului prioritatea veniturilor, dar au apăsat tot mai greu, în jos, capacitatea de cumpărare a veniturilor mici şi mijlocii.

În perioada războiului al doilea mondial, urcând mereu cotele de impunere, statul prelevа cca 30% din preţul de vânzare al pâinii, 60–70% din preţul produselor petroliere, 35–45% la uleiuri şi grăsimi alimentare, 51% la energia electrică, 40–50% la materiale de construcţie, 60–84% din preţul unor produse monopolizante etc.; era expresia însuşirii unei părţi însemnate din produsul necesar existenţei maselor consumatoare în favoarea cheltuielilor militare.

Tabelul 226

Impozitele directe şi indirecte încasate în perioada 1863–1914

mil. lei

Anii	Total	Impozite			
		directe[1]		indirecte[2]	
	mii lei	mii lei	% din total	mii lei	% din total
1	2	3	4	5	6
1863	22 752	15 536	68,3	7 216	31,7
1864	25 174	16 768	66,6	8 406	33,4
1865	26 926	16 626	61,7	10 300	38,3
1866	23 002	13 203	57,4	9 799	42,6
1867	27 565	14 093	51,4	13 472	48,9
1869	32 298	17 212	53,3	15 086	46,7
1870	30 509	17 723	58,1	12 786	41,9
1871	32 887	18 318	55,7	14 569	44,3
1872	43 129	20 874	48,4	22 255	51,6
1873	48 445	23 834	49,2	24 611	50,8
1874	52 738	26 512	50,3	26 226	49,7
1875	52 637	26 223	49,8	26 414	50,2
1876	49 153	22 738	46,3	27 225	53,7
1877	52 616	23 231	44,2	30 385	55,8
1878	61 664	23 109	37,5	38 555	62,5
1879	58 646	21 058	35,9	37 588	64,1

1	2	3	4	5	6
1880/81	67 233	23 441	34,9	43 792	65,1
1881/82	77 457	27 915	36,0	49 542	64,0
1882/83	77 098	26 881	34,9	50 218	65,1
1883/84	76 983	22 328	29,0	54 655	71,0
1884/85	72 055	23 372	32,4	48 683	67,6
1885/86	75 218	22 331	29,7	52 887	70,3
1886/87	82 182	25 206	30,7	56 976	69,3
1887/88	86 192	24 683	28,6	61 509	71,4
1888/89	89 323	24 995	28,0	64 328	72,0
1889/90	90 985	25 516	28,0	65 469	72,0
1890/91	98 375	26 454	26,9	71 921	73,1
1891/92	110 024	26 733	24,3	83 291	75,7
1892/93	110 875	26 584	24,0	84 291	76,0
1893/94	125 366	27 133	21,6	98 233	78,4
1894/95	114 371	26 647	23,3	87 724	76,7
1895/96	115 508	28 008	24,2	87 500	75,8
1896/97	121 965	30 501	25,0	91 464	75,0
1897/98	128 109	30 523	23,8	97 586	76,2
1898/99	146 491	30 503	20,8	115 988	79,2
1899/900	117 868	29 802	25,3	88 066	74,7
1900/901	134 703	35 206	26,1	82 497	73,9
1901/02	131 584	35 831	27,2	95 753	72,8
1902/03	142 892	36 173	25,3	106 719	74,7
1903/04	139 175	36 046	25,9	103 129	74,1
1904/05	132 906	34 464	25,9	98 442	74,1
1905/06	156 462	37 094	23,7	119 368	76,3
1906/07	169 607	38 705	22,8	130 902	77,2

Continuare *tabelul 226*

1	2	3	4	5	6
1907/08	187 122	36 067	19,3	151 055	80,7
1908/09	177 382	35 550	20,0	141 832	80,0
1909/10	179 765	35 678	19,8	144 087	80,2
1910/11	198 351	37 943	19,1	160 408	80,9
1911/12	192 816	40 428	21,0	152 388	79,0
1912/13	242 717	39 383	16,2	203 334	83,8
1913/14	249 331	40 077	16,1	209 254	83,9

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 222.

NOTE: [1] În impozite directe au fost incluse: impozitul personal (până la 1918), impozitul funciar, cu excepția anilor 1939–1944 când a alimentat bugetele locale, impozitul pe patente până în 1918, și pe industrie și comerț în restul perioadei, impozitul pe licență (dreptul de a vinde băuturi alcoolice) până la 1918, impozitul pe salariu, pe valori mobiliare. După constituirea statului unitar, și unificarea sistemului bugetar care are loc între 1922–1926, se introduc unele modificări în așezarea impozitelor directe, realizate prin reforma impozitelor directe din anul 1923; aceasta prevedea impunerea venitului efectiv realizat, pe baza declarațiilor contribuabilului, diferențierea sistemului de cote după natura veniturilor realizate și introducerea unui impozit pe venitul global. În spiritul reformei, cu un grad mai ridicat de modernizare și tendință de echitate, se creează, pe lângă cele existente, noi impozite: pe venitul clădirilor, pe veniturile întreprinderilor industriale și comerciale, pe veniturile din profesiuni și ocupații necomerciale – ambele până la 1918 încadrate la patente; toate acestea erau supuse unor cote proporționale. Se introduce un impozit nou, pe venitul global, care cumula toate veniturile unui contribuabil, persoană fizică sau juridică, și care era progrsiv, principiu nou în impozabilitatea românească.

La cotele de impozite directe se prevedeau și se aplicau cote suplimentare – adiționale – în favoarea județelor, comunelor și camerelor profesionale, ceea ce consituiau mijloacele de finanțare a bugetelor locale.

Mărimea veniturilor contribuabililor la diferite categorii de impozite se stabilea, peste minimul neimpozabil, în afară de salarii, de comisii de impunere și se percepeau de un încărcat aparat al administrației financiare. Cotele diferitelor impozite directe au fost frecvent modificate ceea ce a influențat asupra mărimii și ponderii lor în veniturile bugetare.

[2] Impozitele indirecte, impuse asupra unor produse s-au înmulțit odată cu modificarea cotelor de impunere, după nevoi bugetare și conjunctură. Sursele includ aici impozitele pe produse alcoolice – spirt, bere etc. –, sare, zahăr, produse petroliere etc.; pentru imaginea reală am inclus ca fiind o fiscalitate indirectă certă și taxele vamale de import, taxele de timbru și de înregistrare și venitul net al vânzării produselor monopolizate de stat-tutun, sare, chibrituri, cărți de joc, explozivi etc., monopol constituit cu scopul obținerii de venituri la buget.

După 1921 se introduc două impozite de cumul, taxele de consumație și impozitul pe cifra de afaceri care domină fiscalitatea indirectă, apoi impozitul pe spectacole; ca și la impozitele directe, cele indirecte sufăr mereu modificări de cote, în sensul sporirii sarcinii pe produse și se extind la o gamă tot mai largă de bunuri de consum individual la început, apoi și la mijloace de producție.

Tabelul 227

Impozitele directe şi indirecte încasate în perioada 1921–1947

mil. lei

Anii	Total	Impozite directe		Impozite indirecte	
	mil. lei	mil. lei	% din total	mil. lei	% din total
1	2	3	4	5	6
1921/22	4 242	692	17,3	3 552	83,7
1922/23	8 517	1 164	13,7	7 353	86,3
1923 (9 luni)	11 193	2 236	12,2	8 957	87,8
1924	16 140	3 207	19,9	12 933	80,1
1925	17 003	4 224	24,8	12 779	75,2
1926	20 377	4 901	24,1	15 476	65,9
1927	25 605	7 500	29,3	18 105	70,7
1928	21 994	7 554	34,3	14 440	65,7
1929	24 090	8 885	36,9	15 205	63,1
1930	22 427	9 078	40,5	13 349	59,5
1931	18 127	8 035	44,3	10 092	55,7
1932/33 (15 luni)	15 990	5 455	34,1	10 535	65,9
1933/34	12 913	3 457	21,6	9 456	78,4
1934/35	12 709	3 610	28,0	9 099	72,0
1935/36	13 705	4 122	30,1	9 583	69,9
1936/37	15 957	4 434	32,4	11 523	67,6
1937/38	19 098	5 174	27,1	13 924	72,9
1938/39	24 383	7 833	32,1	16 550	67,9
1939/40	26 617	7 353	27,6	19 264	72,4
1940/41	2 9871	7 932	26,6	21 939	73,4
1941/42	51 749	11 052	21,4	40 697	78,0
1942/43	87 160	17 643	20,2	69 517	79,8
1943/44	130 470	32 187	24,7	98 283	75,3
1944/45	136 568	42 380	31,0	94 188	69,0
1945/46	559 510	126 038	22,5	433 472	77,5
1946/47	5 026 788	1 160 988	23,1	3 865 800	76,9

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 222.

Tabelul 228

Impozitele directe şi indirecte încasate în perioada 1863–1914

lei/locuitor

Anii	Total	Impozite directe	Impozite indirecte
1	2	3	4
1863	5,63	3,84	1,79
1864	6,15	4,10	2,05
1865	6,51	4,02	2,49
1866	5,59	3,21	2,38
1867	6,64	3,39	3,25
1869	7,60	4,05	3,55
1870	7,11	4,13	2,98
1871	7,59	4,23	3,36
1872	9,92	4,80	5,12
1873	11,12	5,47	5,65
1874	12,09	6,08	6,01
1875	12,00	6,00	6,00
1876	11,06	5,11	5,95
1877	11,74	5,19	6,55
1878	13,75	5,15	8,60
1879	13,48	4,84	8,64
1880/81	14,79	5,16	9,63
1881/82	16,75	6,04	10,71
1882/83	16,45	5,73	10,72
1883/84	16,12	4,68	11,44
1884/85	14,82	4,81	10,01
1885/86	15,16	4,50	10,66
1886/87	16,29	5,00	11,29
1887/88	16,87	4,83	12,04

Continuare *tabelul 228*

1	2	3	4
1888/89	17,25	4,83	12,42
1889/90	17,31	4,85	12,46
1890/91	18,50	5,00	13,50
1891/92	20,44	5,00	15,44
1892/93	20,44	4,90	15,54
1893/94	22,85	4,95	17,90
1894/95	20,63	4,81	15,82
1895/96	20,50	5,00	15,50
1896/97	21,36	5,34	16,12
1897/98	21,11	5,27	16,84
1898/99	25,00	5,20	19,80
1899/900	19,79	5,00	14,79
1900/901	22,28	5,82	16,46
1901/02	21,48	5,85	15,63
1902/03	27,07	5,84	17,23
1903/04	22,13	5,73	16,40
1904/05	20,48	5,31	15,17
1905/06	24,15	5,73	18,42
1906/07	25,76	5,90	19,86
1907/08	28,00	5,40	22,60
1908/09	26,20	5,25	20,95
1909/10	26,13	5,20	20,83
1910/11	28,48	5,45	23,03
1911/12	27,21	5,71	21,50
1912/13	33,55	5,44	28,11
1913/14	33,91	5,45	28,46

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 226.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 229

Impozitele directe şi indirecte încasate în perioada 1921–1947

lei/locuitor

Anii	Total impozite	Impozite directe	Impozite indirecte
1	2	3	4
1921/22	270,09	44,01	226,08
1922/23	533,28	72,88	460,40
1923	690,93	138,00	552,93
1924	984,15	195,01	789,14
1925	1 018,14	252,93	765,21
1926	1 205,74	289,54	916,20
1927	1 493,09	437,34	1 055,75
1928	1 264,26	424,36	829,90
1929	1 368,75	503,37	865,38
1930	1 251,97	502,74	749,23
1931	992,04	442,31	549,73
1932/33	869,02	296,47	572,55
1933/34	690,53	184,87	505,66
1934/35	672,43	191,00	481,43
1935/36	717,54	215,81	501,73
1936/37	826,79	229,74	597,05
1937/38	977,63	263,90	712,73
1938/39	1 231,46	395,61	835,85
1939/40	1 337,54	369,50	968,04
1940/41	2 245,94	596,39	1 649,55
1941/42	3 877,49	831,00	3 046,49
1942/43	6 463,00	1 308,25	5 154,75
1943/44	9 558,94	2 358,19	7 200,75
1944/45	9 968,47	3 091,43	6 875,04
1945/46	35 542,50	8 006,47	27 536,03
1946/47	318 151,13	73 480,25	244 670,88

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 227.

Tabelul 230

Impozitele directe, după surse, în date absolute, în perioada 1863–1917

mii lei

Anii	Total	Impozit personal[1]	Impozit funciar[2]	Patente[3]	Impozit pe licență[4]	Impozit pe salarii[3]	Impozit pe venituri imobiliare[6]
1	2	3	4	5	6	7	8
1863	15 536	12 194	2 688	654	---	---	---
1864	16 768	12 989	2 728	1 051	---	---	---
1865	16 626	13 314	2 179	1 133	---	---	---
1866	13 203	10 549	1 806	848	---	---	---
1867	14 093	10 890	2 160	1 043	---	---	---
1869	17 212	12 550	3 284	1 378	---	---	---
1870	17 723	12 754	3 384	1 585	---	---	---
1871	18 315	12 389	4 397	1 529	---	---	---
1872	20 874	13 412	6 000	1 462	---	---	---
1873	23 834	13 250	5 892	1 403	3 289	---	---
1874	26 512	12 408	5 550	1 307	7 247	---	---
1875	26 223	12 453	5 589	1 285	6 896	---	---
1876	22 739	10 929	4 860	1 131	5 819	---	---
1877	23 231	11 515	5 734	1 620	3 616	746	---
1878	23 109	10 750	5 420	1 726	3 996	1 217	---
1879	21 058	9 026	4 973	1 432	4 436	1 191	---
1880/81	23 441	9 745	6 318	1 509	4 359	1 510	---
1881/82	27 915	11 566	8 331	2 151	4 243	1 624	---
1882/83	26 881	9 084	9 230	2 601	4 060	1 906	---
1883/84	22 328	4 559	9 254	2 601	3 977	1 937	---
1884/85	23 372	4 390	9 417	2 576	3 919	2 070	---
1885/86	22 331	4 460	9 351	2 522	3 837	2 161	---
1886/87	25 206	4 911	10 701	2 655	4 739	2 200	---
1887/88	24 683	4 775	10 664	2 601	4 464	2 179	---
1888/89	24 995	4 813	10 781	2 561	4 577	2 263	---
1889/90	25 516	4 916	10 982	2 604	4 708	2 366	---
1890/91	26 454	5 033	11 227	2 686	4 873	2 635	---
1891/92	26 733	5 391	12 531	3 097	5 086	628	---
1892/93	26 584	5 439	12 793	3 059	5 293	---	---
1893/94	27 133	5 477	13 127	3 079	5 450	---	---

1	2	3	4	5	6	7	8
1894/95	26 647	5 264	13 127	3 034	5 223	---	---
1895/96	27 008	5 377	13 463	2 968	5 200	---	---
1896/97	30 501	5 840	15 593	3 490	5 578	---	---
1897/98	30 523	5 902	15 850	3 452	5 319	---	---
1898/99	30 503	5 921	15 942	3 506	5 134	---	---
1899/900	29 802	5 690	15 770	3 461	4. 881	---	---
1900/01	35 206	5 868	15 876	4 085	4 451	4 926	---
1901/02	35 831	6 045	17 165	4 007	4 376	4 238	---
1902/03	36 173	6 163	17 452	4 081	4 232	4 245	---
1903/04	36 046	6 086	17 485	4 023	4 142	4 323	---
1904/05	34 464	5 687	17 041	4 023	3 287	4 427	---
1905/06	37 094	6 103	17 115	5 828	3 303	4 745	---
1906/07	38 705	4 343	19 085	5 517	3 775	5 066	919
1907/08	36 067	4 537	18 154	5 612	3 678	2 486	1 600
1908/09	35 550	4 145	17 730	5 694	3 737	2 659	1 585
1909/10	35 679	4 245	17 871	5 809	3 400	2 906	1 448
1910/11	37 943	4 620	18 227	6 307	3 782	3 101	1 906
1911/12	40 428	4 935	18 719	7 386	4 359	3 317	1 712
1912/13	39 980	4 010	18 089	7 088	4 448	3 728	1 717
1913/14	37 383	4 793	18 067	7 874	554	4 037	2 068
1914/15	40 077	5 055	19 583	8751	660	4 762	2 166
1915/16	---	---	---	---	500	3 800	1 800
1916/17	---	---	---	---	650	4 800	2 200

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 222.

NOTE: [1] Impozitul personal este o formă nouă a vechiului impozit feudal, capitația, a cărui denumire s-a schimbat ulterior și el s-a transformat din anul 1877, în impozit asupra căilor de comunicație, impus asupra persoanelor de peste 25 de ani și cu surse proprii de venit. Treptat, pe măsura creșterii altor impozite, în special a celor indirecte, suma impusă s-a redus ceea ce a diminuat veniturile obținute, cu toată creșterea însemnată a populației active. Astfel, deși la începutul perioadei el colecta aproape patru cincimi din veniturile directe, în 1914 nu mai aducea în bugetul de stat decât 12%.

[2] Impozitul funciar s-a înființat în 1860 generalizându-se asupra tuturor proprietarilor de pământ; ulterior a colectat și impozitul pe clădiri rurale, pe vii, sporind și cota de impunere de la 4% inițial la 6% și diferențiindu-se asupra proprietăților lucrate în regie, arendate și ale marilor proprietari absenteiști impuși la un procent dublu. Veniturile din această sursă sporesc sensibil, absolut și relativ, țărănimea suportând partea cea mai mare deși deținea o suprafață mai redusă decât moșierii. Impozitul funciar, separându-se în impunere pe pământ și pe clădiri, după unificarea fiscală din anul 1923, nu a mai jucat un rol atât de important în veniturile bugetului statului ca în perioada până la 1916.

[3] Impozitul pe patente (comercianți și meșteșugari) este o continuare transformată de impunere din epoca veche. Legea din 1863 îl așeza pe categorii și pe clase după venit și localități. Până la 1916 suferă unele modificări de cote de impunere și de deplasări de categorii după localități ceea ce-i mărește volumul, iar creșterea veniturilor din acest impozit are semnificația dezvoltării activităților comerciale, industriale și profesiunilor libere. Volumul și importanța acestei surse de venit a sporit considerabil de la 4–5% la peste 20% în totalul bugetului.

[4] Impozit așezat pe vânzătorii de băuturi alcoolice – de la alcool la bere – prin legea din 1873. Deși consumul de băuturi a sporit mereu, impozitul și veniturile provenite din această sursă au cunoscut o variație mare, determinată de variația impozabilității; când aceasta creștea numărul debitelor de băuturi scădea și invers. Tendința însă a fost de reducere relativă și absolută a acestor impozite.

[5] Impozitul pe salariile funcționarilor statului s-a introdus în 1875, s-a perceput până la 1891 și s-a introdus din nou din 1900 pentru a figura apoi permanent și cu importanță tot mai mare în veniturile bugetare.

[6] Impozitul pe veniturile mobiliare: pe capital, acțiuni, obligațiuni, reflectă dezvoltarea și amploarea activităților capitaliste impuse din primul deceniu al secolului 20 la contribuție directă. El va continua să acționeze în toată perioada, în forme modificate, până la 1949.

Tabelul 231

Impozitele directe, după sursă și structură, în perioada 1863–1915

ponderi

Anii	Total	Impozit personal	Impozit funciar	Patente	Impozit pe licență	Impozit pe salarii	Impozit pe venituri imobiliare
1	2	3	4	5	6	7	8
1863	100,0	78,5	17,3	4,2	---	---	---
1864	100,0	77,5	16,3	6,2	---	---	---
1865	100,0	80,1	13,1	6,8	---	---	---
1866	100,0	79,9	13,7	6,4	---	---	---
1867	100,0	77,3	15,3	7,4	---	---	---
1869	100,0	72,9	19,1	8,0	---	---	---
1870	100,0	72,0	19,1	8,9	---	---	---
1871	100,0	67,6	24,0	8,4	---	---	---
1872	100,0	64,3	28,7	7,0	---	---	---
1873	100,0	55,6	24,7	5,9	13,8	---	---
1874	100,0	46,8	20,9	4,9	27,4	---	---
1875	100,0	47,5	21,3	4,9	26,3	---	---
1876	100,0	48,1	21,4	5,0	25,5	---	---
1877	100,0	49,6	24,6	7,0	15,6	3,2	---
1878	100,0	46,5	23,4	7,5	17,3	5,3	---
1879	100,0	42,8	23,6	6,8	21,1	5.7	---
1880/81	100,0	41,6	27,0	6,4	18,6	6,4	---

1	2	3	4	5	6	7	8
1881/82	100,0	41,4	29,9	7,7	15,2	5,8	---
1882/83	100,0	33,8	34,3	9,7	15,1	7,1	---
1883/84	100,0	20,4	41,4	11,6	17,8	8,8	---
1884/85	100,0	19,6	42,1	11,5	17,5	9,3	---
1885/86	100,0	20,0	41,8	11,3	17,2	9,7	---
1886/87	100,0	19,5	42,6	10,5	18,8	8,7	---
1887/88	100,0	19,4	43,2	10,5	18,1	8,8	---
1888/89	100,0	19,3	43,1	10,2	18,3	9,1	---
1889/90	100,0	19,2	42,9	10,2	18,4	9,3	---
1890/91	100,0	19,0	42,4	10,2	18,4	10,0	---
1891/92	100,0	20,2	46,9	11,6	19,0	2,3	---
1892/93	100,0	20,5	48,1	11,5	19,9	---	---
1893/94	100,0	20,2	48,4	11,3	20,1	---	---
1894/95	100,0	19,8	49,2	11,4	19,6	---	---
1895/96	100,0	19,9	49,8	11,0	19,3	---	---
1896/97	100,0	19,1	51,1	11,4	18,4	---	---
1897/98	100,0	19,3	51,9	11,3	17,5	---	---
1898/99	100,0	19,4	52,3	11,4	16,9	---	---
1899/900	100,0	19,1	52,9	11,6	16,4	---	---
1900/01	100,0	16,7	45,1	11,6	12,6	14,0	---
1901/02	100,0	16,9	47,9	11,2	12,2	11,8	---
1902/03	100,0	17,0	48,3	11,3	11,7	11,7	---
1903/04	100,0	16,9	48,5	11,1	11,5	12,0	---
1904/05	100,0	16,5	49,5	11,7	9,5	12,9	---
1905/06	100,0	16,4	46,1	15,7	8,9	12,8	---
1906/07	100,0	11,3	49,3	14,2	9,8	13,1	2,3
1907/08	100,0	12,6	50,3	15,6	10,2	6,9	4,4
1908/09	100,0	11,7	49,9	16,0	10,4	7,5	4,5
1909/10	100,0	11,9	50,1	16,3	9,5	8,1	4,1
1910/11	100,0	12,2	48,0	16,6	10,0	8,2	5,0
1911/12	100,0	12,2	46,3	18,3	10,8	8,2	4,2
1912/13	100,0	12,3	45,2	17,8	11,1	9,3	4,3
1913/14	100,0	12,8	48,3	21,1	1,5	10,8	5,5
1914/15	100,0	12,3	47,8	21,4	1,6	11,6	5,3

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 230.

Tabelul 232

Impozitele directe, după surse, în date absolute, în perioada 1923 –1947

mil. lei

Anii	Total	Agricol	Clădiri	Mobiliar	Comerț și industrie	Salarii	Profesional	Global și diverse
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1923	2 236	305	145	517	642	330	92	205
1924	3 207	419	197	470	1 043	580	141	357
1925	4 224	423	201	639	1 112	843	163	843
1926	4 901	457	211	736	1 172	1 144	211	970
1927	7 500	1 351	731	991	1 461	1 525	249	1 192
1928	7 554	1 186	733	1 005	1 277	1 690	237	1 426
1929	8 885	1 310	796	1 112	1 480	1 844	265	2 079
1930	9 078	1 169	676	1 238	1 422	2 310	247	2 015
1931	8 035	931	585	895	1 029	1 964	176	2 455
1932/33	5 455	839	950	433	763	1 611	168	992
1933/34	3 457	394	404	327	527	1 126	103	576
1934/35	3 610	483	462	250	595	1 199	130	491
1935/36	4 122	554	712	278	660	1 179	155	583
1936/37	4 434	584	719	381	700	1 269	163	619

Continuare *tabelul 232*

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1937/38	5 115	596	761	532	844	1 487	188	766
1938/39	7 833	810	1 042	748	1 186	2 620	268	1 159
1939/40	7 353	---	956	920	1 374	2 392	286	1 425
1940/41	7 932	---	1 001	849	1 401	3 475	205	1 001
1941/42	11 052	---	790	1 072	1 861	6 705	172	452
1942/43	16 727	---	1 099	1 098	3 793	9 319	226	2 108
1943/44	32 124	---	2 082	1 793	10 761	15 327	744	1 418
1944/45	38 187	3 494	1 762	1 673	9 671	20 763	705	4 312
1945/46	126 038	8 095	3 087	3 400	27 470	74 711	39 853	5 291
1946/47	1 160 988	179 369	14 908	14 971	455 339	390 749	46 640	46 640

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 222.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 234

Impozitele indirecte şi taxele, după produsele impuse, în perioada 1862–1917

mii lei

Anii	Total	Sare	Tutun	Spirt	Bere	Chibrituri	Cărţi de joc	Zahăr	Timbre şi înregistrări	Taxe vamale	Hârtie de ţigarete	Petrol	Pulbere de vânat
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1862	6 514	2 212	---	104		-	-	-	861	3 337	-	-	-
1863	7 216	2 548	---	111		-	-	-	999	3 558	-	-	-
1864	8 406	2 759	---	---		-	-	-	891	4 756	-	-	-
1865	10 300	2 868	45	---		-	-	-	903	6 484	-	-	-
1866	9 799	3 376	---	---		-	-	-	1 011	5 412	-	-	-
1867	13 472	3 549	---	540		-	-	-	1 155	8 228	-	-	-
1868	15 767	3 848	---	1 431		-	-	-	1 437	9 051	-	-	-
1869	15 086	3 922	---	1 596		-	-	-	1 499	8 069	-	-	-
1870	12 786	2 727	---	1 435		-	-	-	1 302	7 322	-	-	-
1871	14 569	3 041	---	1 712		-	-	-	1 341	8 475	-	-	-
1872	22 255	4 572	3 815	1 705		-	-	-	2 078	10 085	-	-	-
1873	24 611	2 660	8 010	1 710		-	-	-	3 998	8 233	-	-	-
1874	26 226	2 608	8 039	2 527		-	-	-	4 462	8 590	-	-	-
1875	26 414	2 940	8 038	3 107		-	-	-	4 526	7 803	-	-	-
1876	27 225	3 808	8 042	3 122		-	-	-	4 081	8 172	-	-	-
1877	30 385	4 683	8 729	3 106		-	-	-	3 840	10 027	-	-	-

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 234*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1878	38 555	4 262	9 751	3 103		-	-	-	5 110	16 329	-	-	-
1879	37 588	4 316	12 684	2 673		-	-	-	5 381	12 534	-	-	-
1880/81	43 792	3 893	15 733	4 646		-	-	-	5 825	13 695	-	-	-
1881/82	49 542	4 286	16 086	6 474	194	-	-	-	6 853	15 649	-	-	-
1882/83	50 218	3 980	16 486	5 305	296	-	-	-	7 390	16 761	-	-	-
1883/84	54 655	3 988	17 355	5 723	296	-	-	-	7 217	20 076	-	-	-
1884/85	48 683	3 553	17 742	4 728	361	-	-	-	7 060	15 239	-	-	-
1885/86	52 887	4 282	19 051	5 269	268	-	-	-	7 114	16 903	-	-	-
1886/87	56 976	4 990	20 382	4 940	364	939	-	-	7 344	18 017	-	-	-
1887/88	61 509	4 753	21 312	5 156	476	1 368	-	-	7 242	21 202	-	-	-
1888/89	64 646	5 228	21 446	5 774	556	1 443	-	-	7 918	21 963	-	-	318
1889/90	65 676	5 148	21 326	5 807	691	1 423	-	-	8 149	22 925	-	-	207
1890/91	72 067	4 885	23 219	7 668	780	1 522	-	-	10 037	23 810	-	-	146
1891/92	83 478	6 513	24 961	9 121	908	1 647	-	-	10 913	29 277	-	-	138
1892/93	84 597	5 121	25 580	9 085	965	1 777	-	-	11 617	30 116	-	-	336
1893/94	98 451	5 459	26 928	12 905	1 092	1 700	-	-	13 022	37 127	-	-	218
1894/95	87 946	4 830	26 108	11 741	1 246	1 767	-	-	11 898	30 134	-	-	222
1895/96	87 768	5 372	25 755	9 540	1 257	1 796	-	-	12 825	30 955	-	-	268
1896/97	91 836	5 725	27 086	9 158	793	2 100		-	13 033	33 569	-	-	372
1897/98	97 853	5 843	27 569	14 663	940	1 676	352	-	14 871	31 672	-	-	267
1898/99	116 601	5 998	29 392	22 337	1 370	1 914	374	3 202	15 689	35 712	-	-	613

Continuare *tabelul 234*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1899/00	88 066	5 489	26 655	13 326	1 202	1 676	299	3 202	13 876	22 341	-	-	359
1900/01	82 497	5 658	27 994	7 970	796	1 674	314	4 624	15 350	17 802	-	-	315
1901/02	95 753	6 103	26 998	10 964	723	2 063	368	5 127	15 332	25 198	284	2 282	311
1902/03	106 719	5 946	27 779	15 948	844	2 029	404	5 758	18 558	26 262	448	2 403	340
1903/04	103 129	5 949	28 820	11 632	1 169	2 057	442	5 630	18 976	24 860	596	2 614	384
1904/05	98 442	5 782	28 409	9 158	1 296	1 999	471	5 678	18 687	23 395	601	2 674	292
1905/06	119 368	6 063	30 497	9 521	1 675	2 128	522	6 510	22 593	36 350	708	2 555	236
1906/07	130 902	6 481	33 971	10 454	2 018	2 540	587	6 816	23 615	40 187	1 191	2 781	261
1907/08	151 055	6 419	36 352	16 325	2 677	2 622	685	7 779	23 865	49 626	1 392	2 992	321
1908/09	141 832	5 916	33 875	11 399	2 791	1 368	594	7 796	24 846	48 457	1 119	3 339	332
1909/10	144 087	5 985	32 998	11 066	2 793	1 390	542	8 238	28 241	48 679	578	3 316	261
1910/11	160 408	6 196	36 348	10 036	2 643	1 882	619	8 959	30 513	58 114	1 313	3 615	170
1911/12	152 388	6 392	40 036	13 266	3 980	2 116	763	9 972	38 175	73 048	1 376	3 014	250
1912/13	203 334	6 431	44 144	16 771	4 711	2 358	815	10 485	44 038	66 337	3 074	3 780	390
1913/14	209 254	6 946	51 018	15 397	4 484	2 381	841	11 252	39 646	66 803	6 129	4 141	216
1914/15	208 575	9 679	75 251	16 648	---	4 200	900	11 892	34 690	42 399	7 969	4 395	552
1915/16	225 500	9 500	65 000	18 000	---	4 200	900	10 700	39 900	65 000	7 000	4 500	800
1916/17	260 250	10 000	76 500	24 000	---	4 800	1 000	12 000	34 900	85 000	8 000	4 400	550

SURSE : Vezi sursele de la tabelul 222.

Tabelul 235

Impozitele indirecte şi taxele, după produsele impuse, în perioada 1862–1915

ponderi

Anii	Total	Sare	Tutun	Spirt	Bere	Chibri-turi	Cărţi de joc	Zahăr	Timbre şi înre-gistrări	Taxe vamale	Hârtie de ţigarete	Petrol	Pulbere de vânat
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1862	100,0	34,0	-	1,6		-	-	-	13,2	51,2	-	-	-
1863	100,0	35,3	-	1,5		-	-	-	13,8	49,3	-	-	-
1864	100,0	32,8	-	-		-	-	-	10,6	56,6	-	-	-
1865	100,0	27,8	0,4	-		-	-	-	8,8	63,0	-	-	-
1866	100,0	34,5	---	-		-	-	-	10,3	55,2	-	-	-
1867	100,0	26,3	---	4,0		-	-	-	8,6	61,1	-	-	-
1868	100,0	24,4	---	9,1		-	-	-	9,1	57,4	-	-	-
1869	100,0	26,0	---	10,6		-	-	-	9,9	53,5	-	-	-
1870	100,0	21,3	---	11,2		-	-	-	10,2	57,3	-	-	-
1871	100,0	20,9	---	11,8		-	-	-	9,2	58,2	-	-	-
1872	100,0	20,5	17,1	7,7		-	-	-	9,3	15,3	-	-	-
1873	100,0	10,8	32,5	6,9		-	-	-	16,2	33,5	-	-	-
1874	100,0	9,9	30,7	9,6		-	-	-	17,0	32,8	-	-	-
1875	100,0	11,1	30,4	11,8		-	-	-	17,1	29,5	-	-	-
1876	100,0	14,0	29,5	11,5		-	-	-	15,0	30,0	-	-	-
1877	100,0	15,4	28,7	10,2		-	-	-	12,6	33,0	-	-	-

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 235*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1878	100,0	11,1	25,3	8,0		-	-	-	13,3	42,4	-	-	-
1879	100,0	11,5	33,7	7,1		-	-	-	14,3	33,3	-	-	-
1880/81	100,0	8,9	35,9	10,6		-	-	-	13,3	31,3	-	-	-
1881/82	100,0	8,7	32,5	13,1	0,4	-	-	-	13,8	31,6	-	-	-
1882/83	100,0	7,9	32,8	10,6	0,6	-	-	-	14,7	33,4	-	-	-
1883/84	100,0	7,3	31,8	10,5	0,5	-	-	-	13,2	36,7	-	-	-
1884/85	100,0	7,3	36,4	9,7	0,7	-	-	-	14,5	31,3	-	-	-
1885/86	100,0	8,1	36,0	10,0	0,5	-	-	-	13,5	32,0	-	-	-
1886/87	100,0	8,8	35,8	8,7	0,6	1,6	-	-	12,9	31,6	-	-	-
1887/88	100,0	7,7	34,6	8,4	0,8	2,2	-	-	11,8	34,5	-	-	-
1888/89	100,0	8,1	33,2	8,9	0,9	2,2	-	-	12,2	34,0	-	-	0,5
1889/90	100,0	7,8	32,5	8,8	1,1	2,2	-	-	12,4	34,9			0,3
1890/91	100,0	6,8	32,2	10,6	1,1	2,1	-	-	13,9	33,0			0,2
1891/92	100,0	7,8	29,9	10,9	1,1	2,0	-	-	13,1	35,1			0,2
1892/93	100,0	6,1	30,2	10,7	1,1	2,1	-	-	13,7	35,6			0,4
1893/94	100,0	5,5	27,4	13,1	1,1	1,7	-	-	13,2	37,7			0,2
1894/95	100,0	5,5	29,7	13,4	1,4	2,0	-	-	13,5	34,3			0,3
1895/96	100,0	6,1	29,3	10,9	1,4	2,0	-	-	14,6	35,3			0,3
1896/97	100,0	6,2	29,5	10,0	0,9	2,3		-	14,2	36,6			0,4
1897/98	100,0	6,0	28,2	15,0	1,0	1,7	0,4	-	15,2	32,4			0,3

Continuare *tabelul 235*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1898/99	100,0	5,1	25,5	19,2	1,2	1,6	0,3	2,7	13,5	30,6	-	-	0,5
1899/00	100,0	6,2	30,1	15,1	1,4	1,9	0,3	,36	15,7	25,3	-	-	0,4
1900/01	100,0	6,9	33,9	9,7	1,0	2,0	0,4	5,6	18,6	21,6	-	-	0,4
1901/02	100,0	6,4	28,2	11,5	0,8	2,2	0,4	5,4	16,0	26,3	0,3	2,4	0,3
1902/03	100,0	5,6	26,0	14,9	0,8	1,9	0,4	5,4	17,4	24,6	0,4	2,3	0,3
1903/04	100,0	5,8	27,9	11,3	1,1	2,0	0,4	5,5	18,4	24,1	0,6	2,5	0,4
1904/05	100,0	5,9	28,9	9,3	1,3	2,0	0,5	5,8	19,0	23,8	0,6	2,7	0,3
1905/06	100,0	5,1	25,5	8,0	1,4	1,8	0,4	5,5	18,9	30,5	0,6	2,1	0,2
1906/07	100,0	5,0	26,0	8,0	1,5	1,9	0,4	5,2	18,0	30,7	0,9	2,1	0,2
1907/08	100,0	4,2	24,1	10,8	1,8	1,7	0,5	5,1	15,8	32,9	0,9	2,0	0,2
1908/09	100,0	4,2	23,9	8,0	2,0	1,0	0,4	5,5	17,5	34,2	0,8	2,4	0,2
1909/10	100,0	4,2	22,9	7,7	1,9	1,0	0,4	5,7	19,6	33,8	0,4	2,3	0,2
1910/11	100,0	3,9	22,7	6,3	1,6	1,2	0,4	5,6	19,0	36,2	0,8	2,3	0,1
1911/12	100,0	3,3	20,8	6,9	2,1	1,1	0,4	5,2	19,8	38,0	0,7	1,6	0,1
1912/13	100,0	3,2	21,7	8,2	2,3	1,2	0,4	5,2	21,7	32,6	1,5	1,9	0,2
1913/14	100,0	3,3	24,4	7,4	2,1	1,1	0,4	5,4	18,9	31,9	2,9	2,0	0,1
1914/15	100,0	4,6	36,1	8,0	---	2,0	0,4	5,7	16,6	20,3	3,8	2,1	0,3
1915/16	100,0	4,2	28,8	8,0	---	1,9	0,4	4,7	17,7	28,8	3,1	2,0	0;4
1916/17	100,0	3,8	29,4	9,2	---	1,8	0,4	4,6	13,1	32,7	3,1	1,7	0,2

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 234.

Tabelul 236

Impozitele indirecte şi taxele, după surse, în perioada 1921–1947

mil. lei

Anii	Total încasări	Taxe vamale	Băuturi spirtoase	Taxe de consumaţie	Cifra de afaceri	Taxe pe spectacole	Taxe de timbru şi înregistrări
1	2	3	4	5	6	7	8
1921/22	3 552	1 507	970	225	240	---	608
1922/23	7 353	4 004	1 220	248	775	---	1 106
1923	8 957	5 751	1 100	194	726	54	1 132
1924	12 933	8 085	1 716	259	1 096	84	1 693
1925	12 779	7 324	1 749	279	1 213	101	2 112
1926	15 476	8 752	2 009	344	1 687	115	2 569
1927	18 105	9 251	2 222	1 162	2 129	123	3 218
1928	14 432	6 890	1 186	1 266	1 517	123	3 458
1929	15 205	5 727	990	2 239	1 785	115	4 349
1930	13 349	4 306	688	2 530	1 970	95	3 940
1931	10 092	2 518	1 012	2 172	1 381	75	2 934
1932/33	10 535	2 483	1 099	2 912	1 491	66	2 484
1933/34	9 456	1 869	1 096	2 813	1 781	57	1 940
1934/35	8 604	1 824	593	2 520	1 722	52	1 893
1935/36	10 263	1 354	729	2 678	3 329	57	2 116
1936/37	12 713	1 518	770	3 605	4 312	57	2 451
1937/38	13 775	1 511	814	3 809	4 648	52	2 941
1938/39	16 366	1 325	835	5 102	5 497	54	3 553
1939/40	19 773	1 665	989	5 398	6 975	108	4 638
1940/41	22 512	3 043	917	4 927	8 207	81	5 337
1941/42	35 597	7 041	---	5 571	13 642	106	5 237
1942/43	61 311	12 350	---	9 019	24 893	---	15 049
1943/44	98 309	16 059	---	18 348	42 419	---	21 457
1944/45	94 188	4 043	---	21 323	43 597	---	25 225
1945/46	513 332	88 733	---	59 598	227 308	---	137 693
1946/47	3 995 965	122 493	---	351 537	2 725 045	---	796 890

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 222.

Tabelul 237

Impozitele indirecte și taxele, după surse și structură, în perioada 1921–1947

ponderi

Anii	Total încasări	Taxe vamale	Băuturi spirtoase	Taxe de consumație	Cifra de afaceri	Taxe pe spectacole	Taxe de timbru și înregistrări
1	2	3	4	5	6	7	8
1921/22	100,0	42,5	27,3	6,3	6,8	---	17,1
1922/23	100,0	54,5	16,6	3,4	10,5	---	15,0
1923	100,0	64,2	12,3	2,2	8,1	0,6	12,6
1924	100,0	62,5	13,3	2,0	9,5	0,6	13,1
1925	100,0	57,3	13,7	2,2	9,5	0,8	16,5
1926	100,0	56,6	12,9	2,3	10,9	0,7	16,6
1927	100,0	51,1	12,3	6,4	11,7	0,7	17,8
1928	100,0	47,7	8,2	8,7	10,5	0,9	24,0
1929	100,0	37,7	6,5	14,7	11,7	0,8	28,6
1930	100,0	31,8	5,1	18,7	14,6	0,7	29,1
1931	100,0	25,0	10,0	21,5	13,8	0,7	29,0
1932/33	100,0	23,6	10,4	27,6	14,1	0,6	23,7
1933/34	100,0	19,8	11,6	28,7	18,8	0,6	20,5
1934/35	100,0	21,2	6,9	29,3	20,0	0,6	22,0
1935/36	100,0	13,2	7,1	26,1	32,4	0,6	20,6
1936/37	100,0	11,9	6,1	28,4	33,9	0,4	19,3
1937/38	100,0	11,0	5,9	27,7	33,7	0,4	21,4
1938/39	100,0	8,1	5,1	31,2	33,6	0,3	21,7
1939/40	100,0	8,4	5,0	27,3	35,3	0,5	23,7
1940/41	100,0	13,5	4,1	21,9	36,5	0,4	23,6
1941/42	100,0	19,8	---	15,7	38,3	0,3	25,9
1942/43	100,0	20,2	---	14,7	40,6	---	24,5
1943/44	100,0	16,3	---	18,7	43,2	---	21,8
1944/45	100,0	4,3	---	22,6	46,3	---	26,8
1945/46	100,0	2,0	---	13,7	52,5	---	31,8
1946/47	100,0	3,1	---	8,8	68,2	---	19,9

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 236.

III

CHELTUIELILE BUGETARE – Introducere

Prin bugetul de stat, prin impozite şi alte căi se obţineau venituri în scopul acoperirii cheltuielilor solicitate de administraţie şi obligaţiile sale. Ca regulă, nu mărimea cheltuielilor se articula cu cea a veniturilor ci invers; departamentele stabileau volumul cheltuielilor şi solicitau Ministerului de Finanţe, titularul bugetului, credite pentru plata acestora; în consecinţă, de la un an la altul, veniturile trebuiau sporite întrucât cheltuielile urcau mereu, parte justificat de procesul general de dezvoltare socială a ţării şi de creşterea rolului statului în viaţa economică, parte nejustificate, parazitare, birocratice.

Documentele financiare oficiale, atât cele de programare cât şi cele de analiză a cheltuielilor sunt foarte lapidare; credite afectate şi cheltuielile realizate sunt expuse, în cea mai mare parte a perioadei, după principalii beneficiari, respectiv: ministerele, Consilul de Miniştri şi datoria externă.

Ministerele pot constitui un indiciu asupra destinaţiei cheltuielilor, fiecare departament reprezentând un domeniu de activitate; însă în cursul evoluţiei componenţa beneficiarilor plăţilor din cadrul ministerelor s-a schimbat, după viziunea şi interesele guvernelor, transferându-se unele servicii sau sectoare de la un minister la altul, creându-se ministere noi; un exemplu de asemenea transfer: corpul grănicerilor a figurat în diferite perioade la Ministerul de Finanţe, la Ministerul de Externe, la Ministerul Apărării etc., după cum unele şi aceleaşi întreprinderi economice ale statului au trecut pe la Ministerul de Interne, Ministerul Lucrărilor Publice, Ministerul Industriei şi Comerţului etc.

Din această cauză, din lipsa de continuitate a compoziţiei beneficiarilor creditelor statului cât şi a faptului că structura departamentală nu poate reflecta exact structura domeniilor, după obiect, a cheltuielilor, s-a recalculat distribuirea acestora pe grupe de domenii şi domenii după destinaţie; cele patru grupe mari de domenii pe care le-am constituit sunt: a. administraţie, ordine publică şi armată; b. învăţământ, cultură, sănătate; c. economie; d. datoria publică. La rândul lor acestea se clasifică pe domenii după cum reiese din situaţiile ce urmează.

În acest scop s-au luat, an de an, din bugetele de cheltuieli fiecare sumă, prevăzută în capitole şi paragrafe la ministere şi s-a încadrat în structura determinată de noi pe domenii şi grupe de domenii. Notăm că sumele şi structura astfel constituită reprezintă prevederile bugetare nu realizările, diferenţe existând de la un an la altul între acestea, dar pe termen lung ele se egalizează. Nu

s-au putut structura cheltuielile după realizări (plăți efective) întrucât, în practică, rezultatul execuției bugetare nu se făcea decât global, pe ministere, ceea ce exclude posibilitatea regrupării cheltuielilor în compoziția propusă de noi, după destinație. De la această regulă s-a făcut o abatere asupra perioadei 1862–1887, în care cheltuielile sunt exprimate prin plăți nu prin prevederi bugetare datorită faptului că în Expunerea asupra situației tezaurului din anul 1887, directorul contabilității statului a întocmit o situație retrospectivă care a permis reconstituirea cheltuielilor pe domenii.

De reținut, de asemenea, că cheltuielile bugetare în perioada până la începutul secolului al XX-lea, au constituit nu numai plăți curente de întreținere ci și masive investiții.

Astfel că, cheltuielile pe domenii și pe grupe de domenii au reprezentat nu numai un consum individual: salarii, indemnizații – civile și militare, întreținere dar și investiții din care s-a constituit un vast și variat patrimoniu, productiv și neproductiv al statului de natură urbanistică, socială, culturală etc. și mai ales economică.

Acest patrimoniu reflectă, într-o bună măsură, nu numai eforturile financiare ale țării de înzestrare a statului cu mijloace necesare activității și funcțiilor sale, dar oglindește prefacerile și așezarea bazelor materiale de modernizare a țării, în domeniile în care inițiativa particulară ori nu era interesată ori nu era în stare s-o facă.

Astfel, construirea mijloacelor de transport și comunicație – căi ferate, porturi, flotă fluvială și maritimă, drumuri, poduri, aparatul de telegraf și telefon public, de poștă, un ansamblu de construcții civile pentru administrație, construcții edilitare împreună cu județele și comunele, construcții și amenajări militare, construcții de școli și instituții de învățământ, de cultură, construcții și amenajări sanitare – spitale, sanatorii etc. au necesitat investiții de peste 2 000 mil lei aur echivalente cu 645 tone de aur. Este important de menționat că, spre deosebire de alte țări, în special occidentale, infrastructura la 1859, când s-a constituit statul român modern, era extrem de slabă, 95% din patrimoniul existent la începutul secolului XX fiind construit în cele cinci decenii de după 1859.

Desigur, cu excepția mijloacelor de transport și comunicație și a construcțiilor administrative, în celelalte domenii: învățământ, sănătate și cultură, urbanizare în general, față de necesitățile stringente de civilizație, lucrurile erau rămase mult în urmă, situația era proastă. În raportul comisiei bugetare din 1916 se spunea: „Organizarea serviciilor publice și deci creșterea bugetelor lor fiind făcută fără nici o coordonare, a adus un dezechilibru primejdios în satisfacerea diferitelor nevoi ale statului. Pe când unele instituții de primă necesitate au rămas înapoiate, altele au fost alimentate din belșug. În această privință, pilda cea mai caracteristică ne-o dă Ministerul Instrucțiunii Publice. Se cunoaște gradul de înapoiere în care rămăsese învățământul primar rural. Construiam în orașe palate care costau zeci de milioane și nu găseam mijloace ca cel puțin fiecare copil de sătean să găsească un loc în școala satului". (Vintilă Brătianu).

De asemenea, eficiența tuturor investițiilor era redusă, iar costurile, uneori scandaloase, reflectau marile afaceri pe care întreprinzătorii le realizau prin construcțiile pentru stat sau comenzile de stat.

Privind retrospectiv patrimoniul statului, se degajă constatarea că dacă la 1864, după secularizarea averilor mănăstirești, statul devenise proprietar pe

aproape 25% din suprafața agricolă a țării, bunurile deținute având un caracter general agricol, după jumătate de secol proprietatea de stat era formată preponderent din bunuri de transport și industriale. Acestea s-au obținut nu atât din veniturile curente, cât mai ales din împrumuturile externe și interne, care au grevat economia națională aproape un secol, cum se poate constata din capitolul datoriei statului.

În ceea ce privește structurarea cheltuielilor, am cumulat în prima grupă „administrație, ordine publică și armată", plățile pentru administrația centrală, administrația financiară, pentru ordinea publică și justiție, armată și reprezentanța externă; în a doua grupă, cheltuielile destinate învățământului, științei, culturii, sănătății, asigurărilor sociale și cultelor; în grupa a treia, cheltuielile de natură economică cuprinzând cele pentru transporturi și comunicații, industrie, agricultură, comerț și credit; ultima grupă este reprezentată de datoria statului, de plățile anuale în contul împrumuturilor externe și interne.

O notă specială se impune pentru grupa de economie; aici cheltuielile cuprind toată gestiunea curentă a ramurilor respective, a întreprinderilor și a unităților statului, a patrimoniului său economic, în comparație cu celelalte grupe unde plățile reprezintă, în general, o finanțare a statului din veniturile sale; cheltuielile economice constituie astfel plăți curente și de investiții ale gestionării bunurilor productive ale statului și în acest sens ele măresc substanțial volumul cheltuielilor, dar spre deosebire de celelalte trei grupe, ele produc și venituri însemnate prin căile ferate, comunicații, întreprinderile industriale și agricole etc.

Pentru o imagine mai sintetică cheltuielile pe grupe au fost calculate și pe locuitor, ceea ce înlesnește judecățile asupra subiectului.

BCU IAȘI CENTRAL

Tabelul 238

Cheltuielile bugetare după destinatari – ministere– în perioada 1862–1917

mii lei

Anii	Total	Ministerul de Finanţe	Consiliul de Miniştri	Ministerul Apărării	Ministerul de Interne	Ministerul de Justiţie	Ministerul de Externe	Ministerul Instrucţiunii şi Cultelor	Ministerul Domeniilor şi Agriculturii	Ministerul Lucrărilor Publice	Ministerul Industriei şi Comerţului	Datoria statului (anuitate)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1862	43 344	7 220	31	12 252	6 069	3 481	551	7 189	132	4 635	-	1 784
1863	39 272	6 659	33	10 978	5 584	3 579	469	7 720	231	3 390	-	621
1864	56 114	8 248	30	18 235	9 313	3 246	681	8 446	479	3 640	-	3 796
1865	59 728	11 394	35	14 680	8 880	3 380	679	8 640	854	7 581	-	3 605
1866	64 361	14 376	36	13 475	7 044	3 483	854	7 612	800	5 483	-	11 198
1867	56 443	11 130	37	10 485	7 498	3 396	428	7 300	809	4 825	-	10 535
1868	72 484	10 565	41	20 532	7 343	3 609	590	8 572	1 192	4 749	-	15 291
1869	76 236	9 712	35	19 777	7 704	3 548	669	8 304	1 181	6 419	-	18 953
1870	75 523	11 737	39	15 895	9 303	3 856	674	8 079	2 817	6 299	-	16 890
1871	76 228	12 834	40	15 944	8 761	3 885	532	7 967	2 367	4 293	-	16 605
1872	76 061	11 231	43	15 428	9 282	3 931	595	7 869	1 673	5 412	-	20 597
1873	94 287	15 844	44	18 106	9 142	3 963	576	8 017	1 677	10 858	-	26 060
1874	99 052	19 241	43	17 794	7 977	3 890	719	7 943	2 819	11 353	-	27 283
1875	123 001	23 329	36	19 333	7 888	3 837	767	7 858	2 845	13 576	-	43 532
1876	117 991	19 444	44	20 411	8 738	3 638	748	7 771	2 175	14 673	-	40 349

Continuare *tabelul 238*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1877	127 804	16 501	35	32 558	7 103	3 362	835	7 802	1 790	15 458	-	42 360
1878	153 911	20 204	29	46 434	8 723	3 398	915	8 664	2 016	20 607	-	42 921
1879	143 442	17 431	29	26 666	9 007	3 841	1 099	9 593	2 762	30 449	-	42 570
1880/81	168 087	25 725	30	28 007	9 264	4 203	1 509	10 664	3 028	42 082	-	43 575
1881/82	166 142	22 776	45	35 070	10 271	4 264	1 568	11 136	3 159	31 337	-	44 516
1882/83	180 706	32 513	45	34 230	11 742	4 260	1 641	11 961	3 523	38 558	-	42 238
1883/84	183 622	30 812	45	42 046	11 293	4 633	1 831	12 969	3 980	30 213	-	45 800
1884/85	179 336	24 901	45	41 348	10 528	4 732	1 804	13 999	5 352	28 063	-	48 564
1885/86	205 955	35 554	45	42 661	10 539	4 867	1 738	15 103	5 440	41 095	-	48 914
1886/87	201 703	23 476	45	41 875	10 237	4 720	1 732	14 217	5 807	45 217	-	54 324
1887/88	149 168	20 518	61	30 038	10 220	4 696	1 786	13 905	3 267	3 620	-	60 557
1888/89	161 173	23 038	62	35 476	11 187	4 715	1 857	14 296	4 323	3 476	-	62 743
1889/90	158 769	21 743	62	33 971	11 064	4 714	1 471	14 872	3 729	4 556	-	62 588
1890/91	159 735	22 301	62	35 764	11 450	4 971	1 539	16 556	1 539	4 805	-	60 748
1891/92	167 405	21 167	51	38 385	12 365	5 241	1 649	17 519	4 597	4 815	-	61 616
1892/93	178 529	22 740	64	39 056	15 145	5 470	1 696	18 935	5 563	5 859	-	64 001
1893/94	186 735	24 925	64	39 602	17 645	5 586	1 650	20 064	5 566	6 168	-	65 465
1894/95	203 086	25 410	66	41 634	20 248	6 499	1 716	25 268	5 894	6 252	-	70 099
1895/96	211 411	26 995	69	41 006	20 888	6 859	1 685	25 970	6 277	6 115	-	75 547
1896/97	208 609	24 924	66	42 443	18 721	6 680	1 972	26 344	6 051	5 591	-	75 817

Continuare *tabelul 238*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1897/98	217 086	26 983	66	44 431	18 790	6 728	2 004	27 147	6 448	5 227	-	79 262
1898/99	228 773	28 601	71	45 391	18 796	6 694	2 446	28 124	7 580	5 656	-	81 414
1899/00	229 362	27 278	69	45 410	19 700	6 722	1 944	30 108	6 286	5 635	-	86 210
1900/01	236 793	31 535	69	45 561	19 573	6 438	2 222	29 115	6 223	3 917	-	92 140
1901/02	216 024	35 149	56	37 494	15 591	5 209	1 658	24 540	4 980	5 822	-	85 525
1902/03	216 140	35 589	56	38 189	15 502	5 320	1 701	25 463	4 359	5 626	-	84 335
1903/04	215 089	36 059	56	35 442	15 972	5 288	1 719	25 442	4 288	5 851	-	84 911
1904/05	215 027	27 240	56	39 521	20 918	5 380	1 821	26 701	4 302	4 567	-	84 521
1905/06	233 281	40 248	57	42 292	22 102	5 545	2 083	28 181	4 916	5 259	-	82 602
1906/07	239 439	37 888	37	45 037	23 257	6 307	2 152	27 876	5 068	7 051	-	84 746
1907/08	252 429	39 806	36	47 381	25 156	6 411	3 489	29 426	5 164	8 143	-	84 397
1908/09	395 782	85 260	59	53 745	40 486	9 511	3 592	36 989	7 223	73 162	1 357	84 398
1909/10	417 978	89 992	53	56 391	43 846	10 053	3 251	40 110	7 360	77 214	2 228	87 480
1910/11	448 606	95 587	46	60 196	47 325	10 726	3 075	43 890	7 525	80 657	2 461	97 118
1911/12	464 670	93 295	48	69 290	46 772	10 729	3 328	45 273	8 700	86 149	2 462	98 619
1912/13	487 330	86 398	84	77 404	51 771	11 306	3 373	48 891	9 788	95 633	4 023	98 659
1913/14	512 252	98 411	66	79 508	51 832	11 565	3 465	51 298	10 679	100 734	4 872	99 822
1914/15	597 103	115 552	73	98 122	60 247	14 966	3 418	58 930	12 595	111 675	5 156	116 369

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 222.

Tabelul 239

Cheltuielile bugetare după destinatari – ministere – în perioada 1922–1946

mil. lei

Anii	Total	Ministerul de Finanțe	Consiliul de Miniștri	Ministerul Apărării	Ministerul de Interne	Ministerul de Justiție	Ministerul de Externe	Ministerul Instrucțiunii și Cultelor	Ministerul Domeniilor și Agriculturii	Ministerul Lucrărilor Publice	Ministerul Industriei și Comerțului	Datoria statului (anuitate)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1922/23	10 012,0	1 688,4	1,7	1 949,3	576,9	243,9	33 8	1 264,4	332,0	345,6	232,0	3 346,0
1923	13 639,2	4 046,0	2,0	2 339,8	682,4	244,3	33,8	1 432,5	488,5	420,2	258,5	3 691,4
1924	20 403,7	5 427,6	3,1	3 620,2	1 086,8	427,7	194,7	1 238,7	809,5	634,9	397,6	6 562,9
1925	29 439,6	7 093,8	4,0	4 753,3	1 376,3	610,7	265,4	3 128,0	1 156,3	832,8	467,0	9 753,1
1926	28 398,7	10 539,5	7,0	5 626,7	1 971,3	875,5	76,0	4 424,1	1 274,0	980,5	472,6	2 151,5
1927	33 126,7	12 601,6	22,2	7 249,1	2 303,9	1 019,3	113,0	5 548,2	1 365,7	1 234,1	513,4	1 156,2
1928	35 223,4	13 312,7	15,9	7 589,1	2 278,6	1 078,7	108,6	6 256,0	1 528,6	1 417,4	534,1	1 103,7
1929	34 373,2	13 283,9	12,9	7 535,7	1 949,0	1 128,3	120,7	6 161,9	1 369,4	1 471,8	455,8	882,8
1930	31 578,5	11 802,9	116,2	7 044,8	1 785,5	1 287,1	362,9	6 248,0	1 326,7	999,1	505,6	99,6
1931	34 703,3	13 983,6	74,5	8 151,2	1 828,8	1 309,6	253,1	6 481,0	1 230,7	902,4	272,6	120,6
1932/33	18 849,3	8 497,4	18,8	3 221,9	1 425,3	803,6	282,4	3 524,0	494,8	373,9	153,2	64,0
1933/34	19 966,9	7 249,7	113,8	4 679,9	1 837,1	810,6	329,9	3 632,6	652,0	434,7	141,4	80,1
1934/35	19 863,8	7 014,8	18,1	4 693,3	1 722,5	816,2	360,4	3 905,7	708,3	409,4	135,0	83,8

Continuare *tabelul 239*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1935/36	20 699,2	7 430,9	22,0	4 735,4	1 667,7	829,2	425,2	4 181,7	774,7	439,6	109,0	83,8
1936/37	23 059,8	8 797,7	18,3	5 011,1	1 732,3	862,0	444,2	4 574,7	842,4	485,1	186,5	105,5
1937/38	25 987,7	9 777,6	41,6	6 047,4	2 241,6	977,2	438,9	4 286,9	1 050,6	774,8	208,3	142,8
1938/39	28 727,2	11 124,5	46,8	7 022,8	1 949,9	1 031,7	426,8	4 697,7	996,0	780,7	202,8	147,6
1939/40	31 650,0	12 124,8	164,6	7 615,1	2 141,5	1 183,1	419,4	5 703,3	1 038,1	737,8	318,2	204,1
1940/41	35 840,3	13 169,8	285,8	7 780,3	2 884,8	1 424,1	357,6	6 224,4	1 230,0	1 157,9	555,7	769,9
1941/42	43 021,8	21 868,1	847,6	2 415,0	2 971,7	1 885,8	322,3	8 506,4	1 463,9	1 191,0	661,3	888,7
1942/43	68 872,9	42 850,3	1 667,2	83,0	4 107,0	2 218,0	434,4	11 255,0	1 955,2	2 249,1	856,1	1 197,6
1943/44	166 938,0	36 623,9	2 627,7	80047,2	7 094,5	3 051,1	905,5	16 289,0	4 017,3	4 173,3	1 099,3	11 009,2
1944/45	189 138,7	45 843,0	6 107,1	80 682,7	10 241,8	4 498,2	1 589,2	27 965,0	5 844,8	4 790,5	1 219,8	6 775,6
1945/46	1493 995,4	871 688,0	7 588,2	299 476,7	49 446,0	14 920,2	3 736,8	113 994,9	29 619,6	25 821,8	1 985,3	75 717,9

SURSE : Vezi sursele de la tabelul 222.

Tabelul 240

Cheltuielile bugetare[1] curente şi de investiţii, după grupele de destinaţie[2], în perioada 1862–1914

mii lei

Anii	Total coloanele 4–7	Total coloanele 4–6	Administraţie, ordine publică, armată	Învăţământ, cultură, sănătate	Economie	Datoria publică (anuităţi)
1	2	3	4	5	6	7
1862/63	43 282	41 498	25 535	9 377	6 586	1 784
1863	39 863	39 242	23 033	11 021	5 188	621
1864	55 624	51 828	31 136	12 559	8 133	3 796
1865	58 798	55 183	30 025	11 567	13 591	3 605
1866	59 446	48 248	26 154	11 854	10 240	11 198
1867	54 318	43 783	23 312	11 240	9 231	10 535
1868	71 894	56 603	33 110	11 220	12 273	15 291
1869	74 547	55 594	32 709	10 742	12 143	18 953
1870	74 468	57 578	31 870	10 252	15 456	16 890
1871	75 243	55 635	33 554	10 464	11 617	19 608
1872	75 377	54 780	31 075	10 773	12 932	20 597
1873	87 121	64 061	33 326	11 597	19 138	26 060
1874	98 142	70 859	33 326	10 870	26 663	27 283
1875	122 194	78 662	36 983	10 844	30 835	43 532
1876	118 113	77 764	35 593	10 657	31 514	40 349
1877	127 166	84 806	44 771	10 563	29 472	42 360
1878	152 851	109 930	59 465	11 547	38 918	42 921
1879	143 714	101 144	43 961	12 762	44 421	42 570
1880/81	167 376	123 801	46 234	14 327	63 240	43 575
1881/82	153 116	108 600	52 048	14 745	41 807	44 516
1882/83	180 152	137 917	56 230	15 935	65 752	42 235

Continuare *tabelul 240*

1	2	3	4	5	6	7
1883/84	183 364	137 564	69 874	17 407	50 283	45 800
1884/85	180 316	131 752	63 989	18 790	48 973	48 564
1885/86	208 570	158 049	69 755	19 844	68 450	50 521
1886/87	205 050	150 720	63 493	19 262	67 965	54 330
1887/88	263 193	201 782	114 920	34 906	51 956	61 411
1888/89	196 056	130 041	65 980	23 064	40 997	66 015
1889/90	206 606	143 826	59 135	23 120	61 571	62 780
1890/91	225 918	164 340	88 415	25 223	55 702	61 578
1891/92	342 871	281 430	104 038	25 453	151 939	61 441
1892/93	336 933	271 603	80 928	38 604	152 071	65 330
1893/94	250 093	181 958	68 903	28 244	84 811	68 135
1894/95	264 953	194 690	74 244	39 590	80 856	70 263
1895/96	253 104	181 129	76 917	36 679	67 533	73 975
1896/97	320 106	243 629	82 814	42 974	117 841	76 477
1897/98	306 530	227 315	88 663	42 671	95 981	79 215
1898/99	304 055	222 248	82 782	49 209	90 257	81 807
1899/900	298 719	212 962	78 909	51 448	82 605	85 757
1900/01	297 850	205 078	82 234	49 182	73 662	92 772
1901/02	294 598	208 358	88 043	39 160	81 155	86 240
1902/03	291 844	205 403	81 229	41 165	83 009	86 441
1903/04	298 567	212 126	74 043	45 630	92 453	86 441
1904/05	287 488	200 756	75 487	43 870	81 399	86 732
1905/06	327 705	240 470	99 041	49 407	92 022	87 235
1906/07	331 874	248 524	100 055	52 104	96 365	83 350
1907/08	339 774	254 824	100 338	50 243	104 243	84 950
1908/09	387 127	302 177	112 034	62 757	127 386	84 950

Continuare *tabelul 240*

1	2	3	4	5	6	7
1909/10	406 450	318 497	115 488	79 716	123 293	87 953
1910/11	462 721	364 963	140 816	83 172	140 975	97 758
1911/12	446 391	346 972	132 326	81 501	133 145	99 419
1912/13	474 401	371 996	138 918	87 218	145 860	99 405
1913/14	495 434	389 146	149 815	84 231	155 100	106 288
1914/15	542 317	425 948	158 067	100 056	167 825	116 369

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 222.

NOTE: [1] Până la 1887 cifrele reprezintă cheltuielile efectiv realizate – plătite; după 1887 şi până la 1947 datele privesc creditele acordate ministerelor, care diferă de plăţile efective, însă pe termen lung se compensează. Până la 1916 cheltuielile includ atât pe cele curente cât şi pe cele de investiţii, de altfel importante, respectiv atât cheltuielile ordinare cât şi cele extraordinare. După 1921 cheltuielile constituie alocările din bugetul ordinar (92–98% din bugetul general al statului).

[2] În surse cheltuielile sunt clasificate pe principiul administrativ – al ministerelor – ceea ce nu poate evidenţia natura acestor cheltuieli, şi respectiv gradul de utilitate şi de eficienţă a cheltuirii veniturilor statului. Cheltuielile s-au ordonat pe domenii şi pe grupe de domenii conform tabelelor; în prima grupă de domenii s-au inclus toate cheltuielile necesitate de funcţia de administrare, organizare, reprezentare şi apărare a statului; în grupa a două s-au cumulat sumele privitoare la instrucţiunea publică, ştiinţă, cultură, culte, sănătate, asigurări sociale – pensii. Grupa a treia – economie – concentrază cheltuielile statului privitoare la investiţiile şi la exploatarea patrimoniului său industrial, agricol, de transporturi şi comunicaţii, construcţii etc. În sfârşit, ultima grupă – a patra – de cheltuieli are în vedere plăţile pentru datoria statului, permanentă şi sporită mereu în toată perioada 1860–1947.

Până la 1916, timp de peste o jumătate de secol, cheltuielile pentru economie reprezintă în parte investiţiile în domeniile menţionate care au înzestrat ţara cu mijloace moderne de transport şi comunicaţie, edificii, porturi şi magazii; cheltuielile economice, întrucât include bugetele de cheltuieli ale întreprinderilor şi instituţiilor economice ale statului reprezintă şi conturile de gestiune ale acestora. În perioada de după 1921 nu se mai fac investiţii importante în patrimoniul statului, majoritatea cheltuielilor economice fiind de gestiune. În scopul evidenţierii participării statului prin cheltuieli – în afară de gestiune – la economie s-a constituit şi un set de tabele fără conturile de gestiune a întreprinderilor şi a instituţiilor economice. Cu toate acestea, cheltuielile statului în domeniul economiei nu evidenţiază unele direcţii importante ale intervenţiei statului. Astfel, de pildă, beneficiile industriei obţinute de la stat nu apar, din cauza metodei folosite, în buget, la capitolul cheltuieli economice; respectivele beneficii priveau scutiri sau reduceri de taxe vamale la importul maşinilor sau diferitelor semifabricate sau materii prime, reduceri de 45% la transportul pe căile ferate, teren pentru construcţii de întreprinderi etc.; acestea nu constituiau plăţi din buget ci scăzăminte din sumele ce trebuiau să le plătească industriaşii; ele nu pot apărea la capitolul cheltuieli.

Tabelul 241

Cheltuielile bugetare, după grupele de destinație, în perioada 1922–1947

mil. lei

Anii	Total coloanele 4–7	Total coloanele 4–6	Administrație, ordine publică, armată	Învățământ, cultură și sănătate	Economie	Datoria publică
1	2	3	4	5	6	7
1922/23	9 306,0	8 897,9	2 970,2	1 323,1	4 614,6	408,1
1923	14 289,8	11 629,9	3 999,4	2 259,9	5 370,6	2 659,9
1924	24 324,6	20 959,0	6 118,5	4 063,0	10 777,5	3 365,6
1925	28 382,5	24 707,9	7 590,6	4 781,1	12 336,2	3 674,4
1926	35 676,8	31 016,3	8 781,4	6 176,2	16 058,7	4 654,5
1927	46 840,6	40 885,1	12 325,5	9 255,9	19 303,7	5 955,5
1928	50 836,4	45 020,4	13 959,1	10 352,2	20 709,1	5 816,0
1929	52 443,4	46 040,2	13 760,5	11 862,9	20 416,8	6 403,2
1930	64 374,7	57 523,1	17 953,3	13 413,9	26 155,9	6 851,6
1931	62 722,6	56 275,6	17 848,5	14 533,3	23 893,8	6 447,0
1932	50 907,0	44 044,0	13 583,4	9 223,4	21 237,2	6 863,0
1933/34	46 408,7	41 868,3	16 139,7	6 508,4	19 220,2	4 540,0
1934/35	49 178,4	46 929,7	14 598,4	9 935,4	22 395,9	2 248,7

Continuare *tabelul 241*

1	2	3	4	5	6	7
1935/36	57 221,8	54 267,8	15 685,9	12 423,7	26 158,2	2 954,0
1936/37	58 820,2	55 310,3	17 566,4	13 794,8	23 949,1	3 509,9
1937/38	61 808,8	58 106,8	20 889,8	12 489,2	24 727,0	3 702,0
1938/39	66 913,4	62 982,4	20 705,3	14 061,2	28 215,9	3 931,0
1939/40	79 457,7	75 432,1	28 354,6	15 447,2	31 630,3	4 025,6
1940/41	110 130,2	109 007,2	46 176,9	16 217,1	40 613,2	7 123,0
1941/42	172 454,7	170 248,4	117 143,6	18 161,4	34 943,2	2 206,3
1942/43	299 193,1	294 414,1	193 263,9	29 466,1	71 684,1	4 779,0
1943/44	454 242,0	449 954,3	273 503,3	63 163,2	113 287,8	4 287,7
1944/45	493 178,8	488 650,3	289 501,2	67 176,0	131 973,1	4 528,5
1945/46	907 055,3	892 123,3	467 189,0	149 605,7	275 328,6	14 932,0
1946/47	4 004154,6	3 984 454,6	1 167 602,1	1 615 531,0	1 201 321,5	19 700,0

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 222.

Tabelul 242

Cheltuieli bugetare, după structura grupelor de destinație, în perioada 1862–1915

ponderi

Anii	Total	Administrație, ordine publică, armată	Învățământ, cultură, sănătate	Economie	Datoria publică (anuități)
1	2	3	4	5	6
1862/63	100,0	59,0	21,7	15,2	4,1
1863	100,0	57,8	27,6	13,0	1,6
1864	100,0	56,0	22,6	14,6	6,8
1865	100,0	51,1	19,7	23,1	6,1
1866	100,0	44,0	19,9	17,3	18,8
1867	100,0	42,9	20,7	17,0	19,4
1868	100,0	46,1	15,6	17,0	21,3
1869	100,0	43,9	14,4	16,3	25,4
1870	100,0	42,8	13,8	20,7	22,7
1871	100,0	44,6	13,9	15,4	26,1
1872	100,0	41,2	14,3	17,2	27,3
1873	100,0	38,3	13,3	22,0	29,9
1874	100,0	34,0	11,1	27,1	27,8
1875	100,0	30,3	8,9	25,2	35,6
1876	100,0	30,1	9,0	26,7	34,2
1877	100,0	35,2	8,3	23,2	33,3
1878	100,0	38,9	7,6	25,4	28,1
1879	100,0	30,6	8,9	30,9	29,6
1880/81	100,0	27,6	8,6	37,8	26,0
1881/82	100,0	35,3	9,6	27,3	29,1
1882/83	100,0	31,2	8,8	36,6	23,4
1883/84	100,0	38,1	9,5	27,4	25,0
1884/85	100,0	35,5	10,4	27,2	26,9
1885/86	100,0	33,4	9,6	32,8	24,2
1886/87	100,0	31,0	9,4	33,1	26,5

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 242*

1	2	3	4	5	6
1887/88	100,0	43,7	13,3	19,7	23,3
1888/89	100,0	33,7	11,8	20,8	33,7
1889/90	100,0	28,6	11,2	29,8	30,4
1890/91	100,0	39,1	11,2	22,4	27,3
1891/92	100,0	30,3	7,5	44,3	17,9
1892/93	100,0	24,0	11,5	45,1	19,4
1893/94	100,0	27,6	11,3	33,9	27,2
1894/95	100,0	28,1	14,9	30,5	26,5
1895/96	100,0	30,2	14,4	26,4	29,0
1896/97	100,0	25,9	13,4	36,8	23,9
1897/98	100,0	28,9	13,9	31,3	25,8
1898/99	100,0	27,2	16,2	29,7	26,9
1899/900	100,0	26,4	17,2	27,7	28,7
1900/01	100,0	27,6	16,5	24,7	31,1
1901/02	100,0	29,9	13,3	27,5	29,3
1902/03	100,0	27,8	14,2	28,4	29,6
1903/04	100,0	24,8	15,2	31,0	29,0
1904/05	100,0	26,2	15,3	28,3	30,2
1905/06	100,0	30,2	15,1	28,1	26,6
1906/07	100,0	30,1	15,7	29,1	25,1
1907/08	100,0	29,5	14,8	30,7	25,0
1908/09	100,0	28,9	16,3	32,9	21,9
1909/10	100,0	28,4	19,6	20,4	21,6
1910/11	100,0	30,4	18,0	30,5	21,1
1911/12	100,0	29,6	18,3	29,8	22,3
1912/13	100,0	29,5	18,6	30,9	21,0
1913/14	100,0	30,2	17,0	31,1	21,5
1914/15	100,0	29,2	18,4	30,9	21,5

SURSE: Calculat după datele din tabelul 240.

Tabelul 243

Cheltuielile bugetare după structura grupelor de destinație, în perioada 1922–1947

ponderi

Anii	Total	Administrație, ordine publică, armată	Învățământ, cultură, sănătate	Economie	Datoria publică (anuități)
1	2	3	4	5	6
1922/23	100,0	31,9	14,2	49,5	4,4
1923	100,0	27,9	15,9	37,6	18,6
1924	100,0	25,2	16,7	44,3	13,8
1925	100,0	26,8	16,8	43,5	12,9
1926	100,0	24,6	17,3	45,1	13,0
1927	100,0	26,3	19,8	41,2	12,7
1928	100,0	27,5	20,4	40,7	11,4
1929	100,0	26,2	22,7	38,9	12,2
1930	100,0	27,9	20,9	40,6	10,6
1931	100,0	28,5	23,2	38,0	10,3
1932	100,0	26,7	18,1	41,7	13,5
1933/34	100,0	34,8	14,0	41,4	9,8
1934/35	100,0	29,7	20,3	45,5	4,5
1935/36	100,0	27,4	21,7	45,7	5,2
1936/37	100,0	29,9	23,5	40,6	6,0
1937/38	100,0	33,8	20,2	40,0	6,0
1938/39	100,0	30,9	21,0	42,2	5,9
1939/40	100,0	35,7	19,4	39,8	5,1
1940/41	100,0	41,9	14,7	36,9	6,5
1941/42	100,0	67,9	10,5	20,3	1,3
1942/43	100,0	64,6	9,8	24,0	1,6
1943/44	100,0	60,3	13,9	24,9	0,9
1944/45	100,0	58,7	13,6	26,8	0,9
1945/46	100,0	51,5	16,5	30,4	1,6
1946/47	100,0	29,2	40,3	30,0	0,5

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 241.

Tabelul 244

Cheltuielile bugetare, după grupele de destinație, în perioada 1862–1915

lei/locuitor

Anii	Total coloanele 4–7	Total coloanele 4–6	Administrație, ordine publică, armată	Învățământ, cultură și sănătate	Economie	Datoria publică (anuități)
1	2	3	4	5	6	7
1862/63	10,76	10,32	6,35	2,33	1,64	1,44
1863	9,89	9,74	5,70	2,72	1,32	0,15
1864	13,63	12,70	7,61	3,10	1,99	0,93
1865	14,22	13,35	7,26	2,80	3,29	0,87
1866	14,52	11,72	6,35	2,88	2,49	2,80
1867	13,02	10,54	5,61	2,71	2,22	2,48
1868	17,09	13,45	7,89	2,67	2,89	3,61
1869	17,55	13,09	7,70	2,53	2,86	4,46
1870	17,34	13,41	7,42	2,39	3,60	3,93
1871	17,36	12,83	7,74	2,41	2,68	4,53
1872	17,34	12,60	7,15	2,48	2,97	4,74
1873	20,68	14,70	7,65	2,66	4,39	5,98
1874	22,50	16,24	7,64	2,49	6,11	6,26
1875	27,79	17,89	8,41	2,47	7,01	9,90
1876	26,58	17,50	8,01	2,40	7,09	9,08
1877	28,39	18,93	9,99	2,36	6,58	9,46
1878	34,08	24,51	13,26	2,57	8,68	9,57
1879	33,04	23,25	10,11	2,93	10,21	9,79
1880/81	36,82	27,23	10,17	3,15	13,91	9,59
1881/82	33,13	23,50	11,26	3,20	9,04	9,63
1882/83	38,43	29,42	11,99	3,40	14,03	9,01
1883/84	38,39	28,80	14,63	3,64	10,53	9,59
1884/85	38,08	27,09	13,16	3,89	10,07	9,99
1885/86	42,06	31,86	14,06	4,00	13,80	10,20

Continuare *tabelul 244*

1	2	3	4	5	6	7
1886/87	40,63	29,86	12,58	3,82	13,46	10,77
1887/88	51,52	39,50	22,50	6,83	10,17	12,02
1888/89	37,86	25,11	12,74	4,45	7,92	12,75
1889/90	39,30	27,36	11,25	4,40	11,71	11,94
1890/91	42,48	30,90	16,63	4,74	9,53	11,58
1891/92	65,54	53,18	19,29	4,72	28,17	11,36
1892/93	62,11	50,07	14,92	7,12	28,03	12,04
1893/94	45,59	33,17	12,56	5,15	15,46	12,42
1894/95	47,78	35,11	13,39	7,14	14,58	12,67
1895/96	45,27	32,14	13,65	6,51	11,98	13,13
1896/97	56,06	42,67	14,50	7,53	20,64	13,39
1897/98	52,89	39,22	15,30	7,36	16,56	13,67
1898/99	51,85	37,90	14,12	8,39	15,39	13,95
1899/900	50,16	35,76	13,25	8,64	13,87	14,40
1900/01	49,28	33,93	13,60	9,14	12,19	15,35
1901/02	48,09	34,01	14,37	6,39	13,25	14,08
1902/03	47,13	33,17	13,12	6,65	13,40	13,96
1903/04	47,46	33,73	11,77	7,25	14,70	13,74
1904/05	44,31	30,95	11,65	6,76	12,54	13,36
1905/06	50,60	37,13	15,29	7,63	14,21	13,47
1906/07	50,35	37,69	15,20	7,91	14,58	12,66
1907/08	50,84	38,13	15,01	7,52	15,60	12,71
1908/09	57,18	44,63	16,55	9,27	18,81	12,55
1909/10	59,20	46,39	16,82	11,61	17,96	12,81
1910/11	66,44	52,40	20,22	11,94	20,24	14,04
1911/12	62,99	48,96	18,67	11,50	18,79	14,03
1912/13	65,16	51,42	19,20	12,06	20,16	13,74
1913/14	67,37	52,91	20,37	11,45	21,09	14,46
1914/15	69,78	54,81	20,34	12,88	21,59	14,97

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 240.

Tabelul 245

Cheltuielile bugetare, după grupele de destinație, în perioada 1922–1947

lei/locuitor

Anii	Total coloanele 4–7	Total coloanele 4–6	Administrație, ordine publică, armată	Învățământ, cultură și sănătate	Economie	Datoria publică (anuități)
1	2	3	4	5	6	7
1922/23	581,63	556,12	185,64	82,69	287,79	25,51
1923	882,09	717,90	246,88	139,50	331,52	164,19
1924	1 483,21	1 277,99	373,08	247,74	657,16	205,22
1925	1 699,54	1 479,51	454,53	286,29	738,69	220,02
1926	2 110,70	1 835,29	519,61	365,46	950,22	275,41
1927	2 739,21	2 391,94	720,79	541,28	1 128,87	348,27
1928	2 921,63	2 587,38	802,25	594,95	1 190,18	334,25
1929	2 979,75	2 615,93	781,85	674,03	1 160,05	363,82
1930	3 556,62	3 178,08	991,90	741,10	1 445,08	378,54
1931	3 446,30	3 092,07	980,69	798,53	1 312,85	354,23
1932	2 766,70	2 393,70	738,23	501,27	1 154,20	373,00
1933/34	2 481,73	2 238,95	863,09	348,04	1 027,82	242,78
1934/35	2 612,03	2 493,05	772,40	525,68	1 184,97	118,98
1935/36	2 995,91	2 841,25	821,25	650,46	1 269,54	154,66
1936/37	3 047,69	2 865,83	910,18	714,76	1 240,89	181,86
1937/38	3 169,64	2 979,79	1 071,27	640,47	1 268,05	189,85
1938/39	3 379,47	3 180,93	1 045,72	710,16	1 425,05	198,54
1939/40	3 992,84	3 790,55	1 424,85	776,24	1 589,46	202,29
1940/41	8 280,46	7 744,90	3 471,95	1 219,33	3 053,62	535,56
1941/42	12 966,49	12 800,62	8 807,79	1 365,52	2 627,31	165,87
1942/43	22 162,44	21 808,44	14 315,84	2 182,67	5 309,93	354,00
1943/44	33 400,15	33 084,88	20 110,54	4 644,35	8 329,99	315,27
1944/45	35 998,45	35 667,90	21 131,47	4 903,36	9 633,07	330,55
1945/46	57 774,22	56 823,14	29 757,26	9 529,03	17 536,85	951,08
1946/47	253 427,50	252 180,66	73 898,87	102 248,78	76 033,01	1 246,84

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 241.

Tabelul 246

Cheltuielile bugetare, fără bugetele întreprinderilor statului, după grupele de destinație, în perioada 1922–1947

mil. lei

Anii	Total coloanele 4–7	Total coloanele 4–6	Administrație, ordine publică, armată	Învățământ, cultură, sănătate	Economie	Datoria publică (anuități)
1	2	3	4	5	6	7
1922/23	5 234,5	4 826,4	2 970,2	1 323,1	533,1	408,1
1923	9 633,5	6 973,5	3 999,4	2 259,9	714,2	2 659,9
1924	14 718,5	11 352,9	6 118,5	4 063,0	1 171,4	3 365,6
1925	17 728,7	14 054,3	7 590,6	4 781,1	1 682,6	3 674,4
1926	20 853,2	16 198,7	8 781,4	6 176,2	1 241,1	4 654,5
1927	29 770,3	23 814,8	12 325,5	9 255,9	2 233,4	5 933,5
1928	32 672,6	26 856,6	13 959,1	10 352,2	2 545,3	5 816,0
1929	33 684,9	27 291,7	13 760,5	11 862,9	1 658,3	6 403,2
1930	39 345,4	32 493,8	17 953,3	13 413,9	1 126,6	6 851,6
1931	39 447,2	33 000,2	17 848,5	14 533,3	618,4	6 447,0
1932	30 022,8	23 159,8	13 583,4	9 223,4	353,0	6 863,0
1933/34	27 733,5	22 993,1	16 139,7	6 508,4	345,0	4 540,0
1934/35	27 146,5	24 897,8	14 598,4	9 935,4	364,0	2 248,7
1935/36	31 447,9	28 493,9	15 685,9	12 423,7	384,3	2 954,0
1936/37	35 339,6	31 829,7	17 566,4	13 794,8	468,5	3 509,0
1937/38	37 701,6	33 999,6	20 889,8	12 489,2	620,6	3 702,0
1938/39	39 664,0	35 733,0	20 705,3	14 061,2	966,5	3 931,0
1939/40	48 862,8	44 837,2	28 354,6	15 447,2	1 035,4	4 025,6
1940/41	70 276,3	63 153,3	46 176,9	16 217,1	759,3	7 123,0
1941/42	138 422,0	136 215,7	177 143,6	18 161,4	910,7	2 206,3
1942/43	229 440,0	224 661,0	193 263,9	29 466,1	1 931,0	4 779,0
1943/44	344 000,1	339 712,4	273 503,3	63 163,2	3 045,9	4 287,7
1944/45	364 159,0	359 630,5	289 501,2	67 176,0	2 953,3	4 528,5
1945/46	639 320,2	624 388,2	467 189,0	149 605,7	7 593,5	14 932,0
1946/47	1 929 876,5	1 910 176,6	167 602,1	1 615 531,0	127 043,5	19 700,0

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 222.

Tabelul 247

Cheltuielile bugetare fără bugetele întreprinderilor statului, după grupele de destinație, în perioada 1922–1947

ponderi

Anii	Total	Administrație, ordine publică, armată	Învățământ, cultură, sănătate	Economie	Datoria publică (anuități)
1	2	3	4	5	6
1922/23	100,0	56,7	25,3	10,2	7,8
1923	100,0	41,5	23,5	7,4	27,6
1924	100,0	41,6	27,5	8,0	22,9
1925	100,0	42,8	27,0	9,5	20,7
1926	100,0	42,1	29,6	6,0	22,3
1927	100,0	41,4	31,1	7,5	20,0
1928	100,0	42,7	31,7	7,8	17,8
1929	100,0	40,9	35,2	4,9	19,0
1930	100,0	45,6	34,1	2,9	17,4
1931	100,0	45,2	35,8	1,7	16,3
1932	100,0	45,2	30,7	1,2	22,9
1933/34	100,0	58,6	23,6	1,3	16,5
1934/35	100,0	53,8	36,6	1,3	8,3
1935/36	100,0	49,9	39,5	1,2	9,4
1936/37	100,0	49,7	39,1	1,3	9,9
1937/38	100,0	55,4	33,1	1,7	9,8
1938/39	100,0	52,2	35,5	2,4	9,9
1939/40	100,0	58,0	31,6	2,2	8,2
1940/41	100,0	65,7	23,1	1,1	10,1
1941/42	100,0	84,6	13,1	0,7	1,6
1942/43	100,0	84,2	12,8	0,8	2,1
1943/44	100,0	79,5	18,4	0,9	1,2
1944/45	100,0	79,5	18,5	0,8	1,2
1945/46	100,0	73,1	23,4	1,2	2,3
1946/47	100,0	8,7	83,8	6,5	1,0

SURSA. Calculat pe baza datelor din tabelul 246.

Tabelul 248

Cheltuielile bugetare fără bugetele întreprinderilor statului, după grupele de destinație, în perioada 1922–1947

lei/locuitor

Anii	Total coloanele 4–7	Total coloanele 4–6	Administrație, ordine publică, armată	Învățământ, cultură, sănătate	Economie	Datoria publică (anuități)
1	2	3	4	5	6	7
1922/23	327,16	301,65	185,64	82,69	33,32	25,51
1923	594,65	430,46	246,88	139,50	44,09	164,19
1924	897,47	692,25	373,08	247,70	71,43	205,22
1925	1 060,60	841,57	454,53	286,29	100,75	220,02
1926	1 233,90	958,50	519,61	365,46	73,44	275,41
1927	1 740,95	1 392,68	720,77	541,28	130,61	348,27
1928	1 877,74	1 543,48	802,25	594,95	146,28	334,25
1929	1 913,91	1 550,10	781,85	674,03	94,22	363,80
1930	2 173,78	1 795,24	991,90	741,10	62,24	378,54
1931	2 167,43	2 037,05	980,69	795,53	33,98	354,23
1932	1 631,67	1 258,68	738,23	501,27	19,18	372,99
1933/34	1 472,38	1 229,58	863,09	348,04	18,40	242,78
1934/35	1 436,32	1 317,34	772,40	525,68	19,26	118,98
1935/36	1 646,49	1 491,82	821,25	650,46	20,12	154,66
1936/37	1 831,07	1 649,20	910,18	714,76	24,27	181,81
1937/38	1 933,40	1 743,57	1 070,27	640,47	31,83	189,85
1938/39	2 003,23	1 804,70	1 045,72	710,16	48,81	198,54
1939/40	2 455,40	2 253,13	1 424,85	725,99	52,03	202,29
1940/41	5 283,93	4 748,37	3 471,95	1 219,33	57,09	535,56
1941/42	10 407,67	10 241,78	8 807,79	1 365,52	68,47	165,89
1942/43	16 995,55	16 641,56	14 315,84	2 182,67	143,04	354,00
1943/44	25 294,12	24 978,85	20 110,54	4 644,35	223,96	315,27
1944/45	26 580,95	26 250,40	21 131,47	4 903,36	215,56	330,55
1945/46	40 721,03	39 769,95	29 757,26	9 529,03	483,66	951,08
1946/47	122 144,08	120 897,25	10 607,73	102 248,79	8 040,73	1 246,84

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 246.

Tabelul 249

Cheltuielile bugetare[1] de administrație, ordine publică și armată, după componențe, în perioada 1862–1915

mii lei

Anii	Total	Administrație centrală[2]	Administrație financiară[3]	Ordine publică, justiție[4]	Armata[5]	Reprezentare externă[6]
1	2	3	4	5	6	7
1862/63	25 535	5 162	1 592	6 974	11 543	264
1863	23 033	3 967	1 299	7 248	10 258	261
1864	31 136	4 488	1 483	6 799	18 021	346
1865	30 025	4 518	3 377	7 192	14 487	451
1866	26 154	4 550	1 633	6 607	12 681	682
1867	23 312	5 414	1 928	6 144	9 550	276
1868	33 110	4 592	2 841	6 470	18 798	409
1869	32 709	4 294	2 978	6 695	18 978	464
1870	31 870	5 121	4 183	7 015	15 072	479
1871	33 554	4 169	6 705	7 043	15 294	343
1872	31 075	4 398	4 679	6 928	14 656	414
1873	33 326	4 398	4 874	6 810	16 851	393
1874	33 326	4 898	3 984	6 929	16 978	537
1875	36 983	5 694	5 067	7 160	18 484	578
1876	35 593	4 716	3 364	7 255	19 683	575
1877	44 771	4 298	2 190	6 259	31 347	677
1878	59 465	4 691	2 857	6 786	44 405	726
1879	43 961	5 342	4 198	7 630	25 904	890
1880/81	46 234	4 739	5 455	8 262	26 518	1 260
1881/82	52 048	5 095	3 468	8 032	34 176	1 277
1882/83	56 230	5 140	7 927	8 563	33 278	1 312
1883/84	69 874	5 279	12 941	9 084	41 076	1 494
1884/85	63 989	5 481	6 799	9 120	41 134	1 455
1885/86	69 755	6 018	11 959	9 085	41 325	1 368
1886/87	63 493	6 235	6 538	8 676	40 541	1 503
1887/88	114 920	6 749	8 858	8 760	89 050	1 503
1888/89	65 980	4 949	9 168	8 826	41 682	1 355
1889/90	59 135	5 079	10 668	9 197	32 836	1 355

1	2	3	4	5	6	7
1890/91	88 415	5 404	12 145	9 340	60 253	1 273
1891/92	104 038	5 477	5 700	9 748	81 856	1 257
1892/93	80 928	6 164	5 739	11 233	56 515	1 277
1893/94	68 903	7 264	5 413	12 368	42 485	1 373
1894/95	74 244	7 472	6 833	14 850	43 698	1 391
1895/96	76 917	7 484	8 433	15 591	43 958	1 451
1896/97	82 814	6 893	6 437	13 173	54 883	2 428
1897/98	88 663	7 578	7 427	12 912	59 384	1 362
1898/99	82 782	7 748	11 751	12 826	49 090	1 367
1899/900	78 909	7 767	7 071	12 995	49 701	1 375
1900/01	82 234	10 866	7 595	13 277	49 125	1 371
1901/02	88 043	8 706	6 824	10 286	61 048	1 179
1902/03	81 229	8 447	7 318	10 191	44 091	1 182
1903/04	74 043	7 750	6 858	10 259	47 867	1 309
1904/05	75 487	9 339	7 706	16 541	40 570	1 331
1905/06	99 041	10 217	11 700	16 614	57 632	2 878
1906/07	100 055	9 868	12 422	19 873	56 282	1 611
1907/08	100 338	10 410	10 125	20 950	56 254	2 616
1908/09	112 034	12 659	13 666	26 661	56 394	2 654
1909/10	115 488	13 499	12 008	30 328	56 973	2 680
1910/11	140 816	15 286	14 963	35 774	72 178	2 615
1911/12	132 326	16 783	11 241	29 584	72 098	2 620
1912/13	138 918	22 411	11 619	28 555	73 496	2 837
1913/14	149 815	24 928	12 019	29 187	80 790	2 891
1914/15	158 067	15 985	13 495	38 173	87 304	3 110

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 222.

NOTE: [1] Se au în vedere cheltuielile curente şi de investiţii, reprezentate la această grupă de salarii civile şi militare, diurne, deplasări, plăţi pentru materiale şi mobilier, construcţii de clădiri, edificii pentru instituţiile administraţiei centrale şi administraţiei financiare, justiţiei, Ministerului de Interne, Ministerului de Război, hrana şi întreţinerea armatei, armament etc.

[2] S-au defalcat cheltuielile organelor centrale ale administraţiei, Consiliului de Miniştri, parlamentului şi senatului, obligaţiile pentru Casa regală.

[3] Cuprinde cheltuielile tuturor adminstraţiilor locale ale Ministerului de Finanţe privind constatarea şi perceperea impozitelor (personalul administraţiilor financiare fiind cel mai numeros dintre toate minsterele).

[4] Cheltuielile Ministerului de Interne şi de Justiţie, respectiv pentru poliţie, jandarmerie, tribunale şi judecătorii, procuratură etc.

[5] Toate cheltuielile armatei şi a grănicerilor inclusiv pentru şcolile militare.

[6] Cheltuielile Ministerului de Externe şi a reprezentanţelor sale din străinătate.

Tabelul 250

Cheltuielile bugetare de administrație, ordine publică și armată, după componente, în perioada 1922–1947

mil. lei

Anii	Total	Administrație centrală	Administrație financiară	Ordine publică, justiție	Armata	Reprezentare externă
1	2	3	4	5	6	7
1922/23	2 970,2	101,5	363,5	621,6	1 858,4	25,2
1923	3 999,4	201,3	442,0	876,3	2 455,8	24,0
1924	6 118,5	341,0	475,0	1 411,5	3 795,6	95,0
1925	7 590,6	576,9	576,4	1 643,5	4 591,5	202,3
1926	8 781,4	830,0	684,4	1 907,2	5 311,7	48,1
1927	12 325,5	987,6	1 299,8	2 691,8	7 257,8	85,5
1928	13 959,1	1 228,2	1 644,3	2 879,7	8 145,7	61,2
1929	13 760,5	1 230,5	1 680,7	2 879,9	7 912,3	57,1
1930	17 953,3	2 293,6	2 611,6	3 383,7	9 402,4	262,0
1931	17 848,5	1 795,0	2 271,2	3 129,1	10 461,4	191,8
1932	13 583,4	1 076,8	2 576,2	2 421,8	7 314,4	194,8
1933/34	16 139,7	4 087,1	3 292,8	1 937,8	6 562,2	259,8
1934/35	14 598,4	3 578,5	2 993,2	1 835,7	5 894,4	346,6
1935/36	15 685,9	3 267,4	2 746,7	2 066,7	7 343,8	261,3
1936/37	17 566,4	4 133,6	2 646,3	1 266,2	9 266,8	253,5
1937/38	20 889,8	4 479,4	3 870,2	2 460,7	9 930,0	149,5
1938/39	20 705,3	4 849,9	1 183,7	2 814,8	11 609,7	247,0
1939/40	28 354,6	5 658,6	3 932,9	2 817,5	15 747,1	303,5
1940/41	46 176,9	5 839,5	4 591,4	2 828,4	32 663,6	254,0
1941/42	117 143,8	7 950,0	7 010,8	5 205,2	96 800,0	177,8
1942/43	193 263,9	13 014,7	15 464,5	10 920,8	153 600,0	263,9
1943/44	273 503,3	37 683,0	17 322,2	15 137,0	202 700,0	661,1
1944/45	289 501,2	48 398,4	19 608,3	10 875,8	209 900,0	718,7
1945/46	467 189,0	36 955,0	51 509,6	52 242,5	325 900,0	582,7
1946/47	1 167 602,1	168 233,0	257 395,7	279 648,4	403 870,0	58 455,0

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 222.

Tabelul 251

Cheltuielile bugetare de administrație, ordine publică și armată, după structura componentelor, în perioada 1862–1915

ponderi în total grupă

Anii	Total grupă	Administrație centrală	Administrație financiară	Ordine publică, justiție	Armata	Reprezentare externă
1	2	3	4	5	6	7
1862/63	100,0	20,2	6,2	27,2	45,3	1,1
1863	100,0	17,2	5,6	31,5	44,6	1.1
1864	100,0	14,4	4,8	21,8	57,9	1,1
1865	100,0	15,0	11,2	24,1	48,2	1,5
1866	100,0	17,4	6,2	25,3	48,5	2,6
1867	100,0	23,2	8,3	26,3	41,0	1,2
1868	100,0	13,9	8,6	19,5	56,8	1,2
1869	100,0	13,1	9,2	20,5	58,0	1,2
1870	100,0	15,1	13,1	22,1	47,3	1,4
1871	100,0	12,4	20,0	21,0	45,6	1,0
1872	100,0	14,2	15,1	22,3	47,2	1,2
1873	100,0	13,2	14,6	20,4	50,6	1,2
1874	100,0	14,7	12,0	20,8	50,9	1,6
1875	100,0	15,4	13,7	19,3	50,0	1,6
1876	100,0	13,2	9,5	20,4	55,3	1,6
1877	100,0	9,6	4,9	14,0	69,8	1,7
1878	100,0	7,9	4,8	11,4	74,4	1,2
1879	100,0	12,2	9,5	17,4	58,9	2,0
1880/81	100,0	10,3	11,9	17,9	57,5	2,4
1881/82	100,0	9,8	6,7	15,4	65,7	2,4
1882/83	100,0	9,1	14,1	15,2	59,3	2,3
1883/84	100,0	7,6	18,5	13,0	58,8	2,1
1884/85	100,0	8,6	10,6	14,3	64,2	2,3
1885/86	100,0	6,5	17,2	13,0	59,3	2,0
1886/87	100,0	9,8	10,3	13,7	63,8	2,4

1	2	3	4	5	6	7
1887/88	100,0	5,9	7,7	7,6	77,5	1,3
1888/89	100,0	7,5	13,9	13,4	63,2	2,0
1889/90	100,0	8,6	18,0	15,6	55,5	2,3
1890/91	100,0	6,1	13,7	10,7	68,1	1,4
1891/92	100,0	5,2	5,5	9,4	78,7	1,2
1892/93	100,0	7,6	7,1	13,9	69,8	1,6
1893/94	100,0	10,5	7,9	17,9	61,7	2,0
1894/95	100,0	10,1	9,2	20,0	58,8	1,9
1895/96	100,0	9,7	11,0	20,3	57,1	1,9
1896/97	100,0	8,3	7,8	15,9	66,3	1,7
1897/98	100,0	8,5	8,4	14,6	67,0	1,5
1898/99	100,0	9,4	14,2	15,5	59,2	1,7
1899/900	100,0	9,8	9,0	16,5	63,0	1,7
1900/01	100,0	13,2	9,2	16,1	59,8	1,7
1901/02	100,0	9,9	7,8	11,7	69,3	1,3
1902/03	100,0	10,4	9,0	12,5	66,6	1,5
1903/04	100,0	10,5	9,3	13,9	64,5	1,8
1904/05	100,0	12,4	10,2	21,9	53,7	1,8
1905/06	100,0	10,3	11,8	16,8	58,2	2,9
1906/07	100,0	9,9	12,4	19,9	56,2	1,6
1907/08	100,0	10,4	10,1	20,9	56,0	2,6
1908/09	100,0	11,3	12,2	23,8	50,3	2,4
1909/10	100,0	11,7	10,4	26,2	49,4	2,3
1910/11	100,0	10,9	10,6	25,4	51,2	1,9
1911/12	100,0	12,7	8,5	22,4	54,4	2,0
1912/13	100,0	16,1	8,4	20,6	52,9	2,0
1913/14	100,0	16,6	8,0	19,6	53,9	1,9
1914/15	100,0	10,1	8,5	24,1	55,3	2,0

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 249.

Tabelul 252

Cheltuielile bugetare de administrație, ordine publică și armată, după structura componentelor, în perioada 1922–1947

ponderi în total grupă

Anii	Total grupă	Administrație centrală	Administrație financiară	Ordine publică, justiție	Armata	Reprezentare externă
1	2	3	4	5	6	7
1922/23	100,0	3,4	12,2	20,9	62,7	0,8
1923	100,0	5,0	11,1	21,9	61,4	0,6
1924	100,0	5,6	7,8	23,1	62,0	1,6
1925	100,0	7,6	7,6	21,7	60,5	2,7
1926	100,0	9,5	7,8	21,7	60,5	0,5
1927	100,0	8,0	10,5	21,8	58,9	0,7
1928	100,0	8,8	11,8	20,6	65,5	0,4
1929	100,0	8,9	12,2	20,9	57,5	0,4
1930	100,0	12,8	14,5	18,8	52,4	1,5
1931	100,0	10,1	12,7	17,5	58,6	1,1
1932	100,0	7,9	19,0	17,8	53,8	1,4
1933/34	100,0	25,3	20,3	12,0	40,0	2,4
1934/35	100,0	24,5	20,5	12,6	40,4	2,3
1935/36	100,0	20,8	17,5	13,2	46,8	1,7
1936/37	100,0	23,5	15,1	7,2	52,8	1,4
1937/38	100,0	21,4	18,5	11,8	47,6	0,7
1938/39	100,0	23,4	5,7	13,6	56,1	1,2
1939/40	100,0	20,0	13,5	9,9	55,5	1,1
1940/41	100,0	12,6	9,9	6,1	70,8	0,6
1941/42	100,0	6,8	6,0	4,4	82,6	0,2
1942/43	100,0	6,7	8,0	6,0	79,5	0,1
1943/44	100,0	13,8	6,3	5,5	74,2	0,2
1944/45	100,0	16,7	6,8	3,8	72,5	0,2
1945/46	100,0	7,9	11,0	11,2	69,8	0,1
1946/47	100,0	14,4	22,1	23,9	34,6	5,0

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 250.

Tabelul 253

Cheltuielile bugetare de învățământ, cultură, sănătate, după componente, în perioada 1862–1915

mii lei

Anii	Total 4–8	Total 4–7	Învățământ[1]	Știință și cultură[2]	Sănătate[3]	Asigurări sociale[4]	Culte[5]
1	2	3	4	5	6	7	8
1862/63	9 377	6 933	3 348	84	1 219	2 282	2 444
1863	11 021	8 291	4 113	283	1 388	2 507	2 730
1864	12 559	9 172	4 512	321	1 149	3 190	3 387
1865	11 567	8 398	4 440	122	403	3 433	3 169
1866	11 854	8 900	3 714	226	1 145	3 815	2 954
1867	11 240	8 197	3 232	220	961	3 784	3 043
1868	11 220	8 229	4 851	244	944	2 190	2 991
1869	10 742	7 702	4 587	213	1 050	1 852	3 040
1870	10 252	7 464	4 365	157	1 056	1 886	2 788
1871	10 461	7 864	4 735	146	1 079	1 904	2 597
1872	10 773	8 103	4 571	145	1 124	2 263	2 670
1873	11 597	8 922	5 184	156	1 251	2 331	2 675
1874	10 870	8 185	4 591	207	1 156	2 231	2 685
1875	10 844	8 139	4 630	146	1 158	2 205	2 705
1876	10 657	8 051	4 666	147	1 027	2 211	2 606
1877	10 563	8 113	4 856	116	907	2 234	2 450
1878	11 547	9 145	5 763	158	872	2 352	2 402
1879	12 762	10 329	6 612	149	953	2 615	2 433
1880/81	14 327	11 815	7 568	166	1 085	2 996	2 512
1881/82	14 745	12 013	7 670	172	1 149	3 022	2 732
1882/83	15 935	13 416	8 822	351	1 141	3 102	2 519
1883/84	17 407	14 901	10 001	423	1 288	3 189	2 506
1884/85	18 790	16 271	11 100	428	1 565	3 178	2 519
1885/86	19 844	17 496	12 399	332	1 641	3 184	2 348
1886/87	19 262	16 980	11 905	181	1 701	3 193	2 282
1887/88	34 986	33 217	26 586	213	2 202	3 216	2 689
1888/89	23 064	20 076	13 031	261	2 803	3 981	2 988
1889/90	22 120	19 931	13 910	237	2 203	3 581	2 189
1890/91	25 223	23 057	16 010	246	3 121	3 651	2 166
1891/92	25 453	24 261	17 614	329	2 638	3 638	1 192
1892/93	38 604	34 584	22 126	518	8 060	3 880	4 020
1893/94	28 244	25 994	18 770	556	2 782	3 886	2 250
1894/95	39 590	33 120	25 475	548	3 215	3 882	6 470

Continuare *tabelul 253*

1	2	3	4	5	6	7	8
1895/96	36 679	29 758	21 603	502	3 253	4 400	6 921
1896/97	42 974	34 523	26 610	567	3 446	3 900	8 451
1897/98	42 671	33 785	25 286	708	3 511	4 280	8 886
1898/99	49 209	43 040	33 795	794	3 921	4 530	6 169
1899/900	51 448	44 851	35 432	869	3 524	5 030	6 597
1900/01	49 182	43 097	32 223	852	3 692	6 330	6 085
1901/02	39 160	34 030	23 575	772	2 853	6 830	5 130
1902/03	41 165	36 073	24 992	724	3 527	6 830	5 092
1903/04	45 630	40 564	28 939	765	3 060	7 800	5 066
1904/05	43 870	37 055	26 007	767	2 981	7 300	6 815
1905/06	49 407	43 221	28 836	809	6 276	7 300	6 186
1906/07	52 104	45 657	29 468	2 135	6 682	7 372	6 447
1907/08	50 243	43 554	30 321	2 450	3 460	7 323	6 689
1908/09	62 757	55 408	33 555	1 479	12 821	7 553	7 349
1909/10	79 716	69 996	33 460	1 659	11 993	22 884	9 720
1910/11	83 172	73 523	34 331	1 841	12 616	24 735	9 649
1911/12	81 501	72 305	36 034	1 991	12 185	22 095	9 196
1912/13	87 218	77 615	37 731	2 247	13 178	24 459	9 595
1913/14	84 231	74 444	33 341	2 595	13 476	25 032	9 787
1914/15	100 056	88 345	46 360	1 270	14 440	26 275	11 711

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 222.

NOTE: [1] Se cuprind cheltuielile curente şi investiţii pentru toate formele de învăţământ de stat – elementar, liceal, gimnazial, profesional şi superior, inclusiv bursele în străinătate.

[2] S-au defalcat cheltuielile de la diferite departamente pentru laboratoare, institute de cercetări – geologie, meteorologie, agronomie etc. În perioada de după 1922 conturile s-au putut repartiza pe învăţământ primar, liceal şi pe învăţământ superior şi cercetare, care în acea perioadă se efectua prioritar pe lângă facultăţi şi institute.

Tot aici sunt grupate şi cheltuielile de stat privind cultură şi institutele de cultură.

De menţionat că, în ţară funcţionau numeroase instituţii de învăţământ privat primar şi liceal, instituţii de cultură întreţinute de asociaţii particulare sau publice. Academia Română, de pildă, îşi alimenta cheltuielile dintr-un patrimoniu de avere însemnat, de la moşii până la acţiuni industriale, în cea mai mare parte format prin donaţii din partea unor oameni politici, oameni de ştiinţă şi cultură, industriaşi şi bancheri etc.

[3] Cuprinde cheltuielile de stat destinate spitalelor, sanatoriilor civile şi militare, personalului sanitar din mediul rural; o reţea însemnată de spitale cu vechime, funcţiona cu fonduri particulare, din veniturile donaţiilor pentru opere de binefacere – moşii, clădiri etc. – ca de pildă, spitalele Sf. Spiridon din Iaşi, Brâncovenesc – Bucureşti, multe sanatorii şi case de bătrâni etc. Menţionăm acestea întrucât cheltuielile de sănătate şi asistenţă sanitară a statului nu reprezentau decât o parte a fondurilor cu această destinaţie.

[4] Se cumulează sumele destinate plăţilor pentru pensii de stat civile şi militare, iar pentru perioada de după 1912 când se crează Casa centrală a asigurărilor sociale, se includ şi

pensiile particulare. Şi în acest caz de luat în considerare că fonduri însemnate de pensii erau distribuite de instituţii sociale special constituite pentru diferite categorii de salariaţi, precum şi de societăţi de asigurare particulare.

[5] Cuprinde salariile şi indemnizaţiile personalului bisericilor şi mănăstirilor; după secularizarea averilor acestora statul a înscris în buget un capitol de salarii pentru slujitorii cultului ortodox, religie de stat în România.

Tabelul 254

Cheltuielile bugetare de învăţământ, cultură, sănătate, după componente, în perioada 1922–1947

mil. lei

Anii	Total grupă	Învăţământ		Cultură	Sănătate	Asigurări sociale, muncă	Culte
		primar, mediu	superior, cercetare				
1	2	3	4	5	6	7	8
1922/23	1 323,1	757,0	89,7	23,0	3,0	247,1	203,3
1923	2 259,9	995,2	99,5	27,4	335,0	592,5	210,3
1924	4 063,0	1 636,9	158,2	19,2	599,7	1 231,0	418,0
1925	4 781,1	1 523,9	671,8	115,0	673,9	1 394,7	401,8
1926	6 176,2	2 179,1	558,9	19,7	713,7	2 228,7	476,1
1927	9 255,9	3 648,2	417,9	145,7	736,8	3 479,6	827,7
1928	10 352,2	4 268,7	520,5	168,3	438,9	3 839,8	1 116,0
1929	11 862,9	4 595,0	452,0	458,4	888,9	4 292,9	1 175,7
1930	13 413,9	4 952,6	597,3	317,0	1 005,0	5 388,3	1 153,7
1931	14 533,3	4 684,6	565,0	236,2	451,3	7 653,8	942,4
1932	9 223,4	2 900,2	530,0	137,6	554,1	4 553,1	548,4
1933/34	6 508,4	2 698,8	480,8	129,5	696,0	1 997,3	506,0
1934/35	9 935,4	2 939,9	463,1	140,7	865,5	4 994,6	531,6
1935/36	12 423,7	3 123,6	515,2	150,6	1 372,2	6 788,0	474,1
1936/37	13 794,8	3 263,5	525,5	156,0	2 693,9	6 573,8	582,1
1937/38	12 489,2	3 408,3	535,8	168,4	1 737,4	6 002,7	636,4
1938/39	14 061,2	4 110,6	645,6	215,4	2 768,0	5 539,2	782,4
1939/40	15 447,2	4 201,2	638,9	342,8	2 969,2	6 514,1	781,0
1940/41	16 217,1	4 311,1	764,6	435,2	3 221,0	6 644,8	840,4
1941/42	18 161,4	5 568,1	899,0	674,2	2 038,6	7 981,4	1 000,0
1942/43	29 466,1	7 468,9	1 931,4	902,3	3 737,7	13 802,2	1 623,6
1943/44	63 163,2	10 747,0	2 720,0	4 269,3	6 822,5	36 144,1	2 460,3
1944/45	67 176,0	11 173,6	2 137,0	6 786,0	7 044,4	36 790,0	3 245,0
1945/46	149 605,3	52 224,6	4 742,6	3 572,6	16 091,1	64 259,1	8 715,7
1946/47	1 615 231,0	337 463,9	41 519,7	12 045,0	401 580,0	767 068,5	55 553,9

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 222.

Tabelul 255

Cheltuielile bugetare de învățământ, cultură, sănătate, după structura componentelor, în perioada 1862–1915

pondere în total grupă

Anii	Total	Învățământ	Știință, cultură	Sănătate	Asigurări sociale	Culte
1	2	3	4	5	6	7
1862/63	100,0	35,7	0,9	13,0	24,3	26,1
1863	100,0	37,3	2,6	12,6	22,7	24,8
1864	100,0	35,9	2,6	9,1	25,4	27,0
1865	100,0	38,4	1,1	3,5	29,6	27,4
1866	100,0	32,6	2,0	10,0	33,4	24,9
1867	100,0	28,8	2,0	8,5	33,5	27,1
1868	100,0	43,2	2,2	8,4	19,5	26,7
1869	100,0	42,7	2,0	9,8	17,2	28,3
1870	100,0	42,6	1,5	10,3	18,4	27,2
1871	100,0	45,3	1,4	10,3	18,2	24,8
1872	100,0	42,4	1,3	10,4	21,0	24,9
1873	100,0	44,7	1,3	10,8	20,1	23,1
1874	100,0	42,3	1,9	10,6	20,5	24,7
1875	100,0	42,7	1,3	10,7	20,4	24,9
1876	100,0	43,8	1,4	9,6	20,7	24,5
1877	100,0	46,0	1,1	8,6	21,1	23,2
1878	100,0	49,9	1,4	7,6	20,3	20,8
1879	100,0	51,8	1,2	7,5	20,5	19,0
1880/81	100,0	52,8	1,2	7,6	20,9	17,5
1881/82	100,0	52,1	1,2	7,9	20,3	18,5
1882/83	100,0	55,4	2,2	7,2	19,4	15,8
1883/84	100,0	57,5	2,4	7,4	18,3	14,4
1884/85	100,0	59,1	2,3	8,3	16,9	13,4
1885/86	100,0	62,4	1,7	8,2	16,0	11,7
1886/87	100,0	61,8	0,9	8,8	16,7	11,8

Continuare *tabelul 255*

1	2	3	4	5	6	7
1887/88	100,0	76,1	0,6	6,3	9,2	7,8
1888/89	100,0	56,5	1,1	12,1	17,3	13,0
1889/90	100,0	62,9	1,1	10,0	16,2	9,8
1890/91	100,0	63,5	1,0	12,4	14,5	8,6
1891/92	100,0	69,3	1,2	10,5	14,3	4,7
1892/93	100,0	57,3	1,3	20,9	10,1	10,4
1893/94	100,0	66,5	2,0	9,8	13,7	8,0
1894/95	100,0	64,3	1,4	8,1	9,8	16,4
1895/96	100,0	58,9	1,4	8,8	12,0	18,9
1896/97	100,0	61,9	1,3	8,0	9,1	19,7
1897/98	100,0	59,3	1,7	8,2	10,0	20,8
1898/99	100,0	68,7	1,6	8,0	9,2	12,5
1899/900	100,0	68,9	1,7	6,8	9,8	12,8
1900/01	100,0	65,5	1,7	7,5	12,9	12,4
1901/02	100,0	59,9	2,0	7,2	17,4	13,5
1902/03	100,0	60,6	1,8	8,6	16,6	12,4
1903/04	100,0	63,4	1,7	6,7	17,1	11,1
1904/05	100,0	59,4	1,7	6,6	16,6	15,5
1905/06	100,0	58,4	1,6	12,7	14,8	12,5
1906/07	100,0	56,6	4,1	12,8	14,1	12,4
1907/08	100,0	60,3	4,9	6,9	14,6	13,3
1908/09	100,0	53,5	2,4	20,4	12,0	11,7
1909/10	100,0	42,0	2,1	15,0	28,7	12,2
1910/11	100,0	41,3	2,2	15,2	29,7	11,6
1911/12	100,0	44,2	2,4	15,0	27,1	11,3
1912/13	100,0	43,3	3,6	15,1	28,0	11,0
1913/14	100,0	39,6	3,1	16,0	29,7	11,6
1914/15	100,0	46,3	1,3	14,4	26,3	11,7

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 253.

Tabelul 256

Cheltuielile bugetare de învățământ, cultură, sănătate, după structura componentelor, în perioada 1922–1947

pondere în total grupă

Anii	Total grupă	Învățământ		Cultură	Sănătate	Asigurări sociale	Culte
		primar, mediu	superior și cercetare				
1	2	3	4	5	6	7	8
1922/23	100,0	57,2	6,8	1,7	0,2	18,7	15,4
1923	100,0	44,0	4,4	1,2	14,8	26,3	9,3
1924	100,0	40,3	3,9	0,5	14,8	30,3	10,2
1925	100,0	31,9	14,1	2,4	14,0	29,2	8,4
1926	100,0	35,3	9,0	0,3	11,1	36,1	7,7
1927	100,0	39,4	4,5	1,6	8,0	37,6	8,9
1928	100,0	41,2	5,0	1,6	4,2	37,2	10,8
1929	100,0	38,7	3,8	3,9	7,5	36,2	9,9
1930	100,0	36,9	4,5	2,4	7,5	40,1	8,6
1931	100,0	32,2	3,9	1,6	3,1	52,7	6,5
1932	100,0	31,4	5,7	1,5	6,0	49,5	5,9
1933/34	100,0	41,5	7,4	2,0	10,7	30,6	7,8
1934/35	100,0	29,6	4,7	1,4	8,7	50,2	5,4
1935/36	100,0	25,2	4,2	1,2	11,0	54,6	3,8
1936/37	100,0	23,7	3,8	1,1	19,5	47,7	4,2
1937/38	100,0	27,3	4,3	1,3	13,9	48,1	5,1
1938/39	100,0	29,2	4,6	1,5	19,7	39,4	5,6
1939/40	100,0	27,2	4,1	2,2	19,2	42,3	5,0
1940/41	100,0	26,6	4,7	2,7	19,8	41,0	5,2
1941/42	100,0	30,7	5,0	3,7	11,2	43,9	5,5
1942/43	100,0	25,3	6,6	3,1	12,7	46,8	5,5
1943/44	100,0	17,0	4,3	6,8	10,8	57,2	3,9
1944/45	100,0	16,6	3,2	10,1	10,5	54,8	4,8
1945/46	100,0	34,9	3,2	2,4	10,7	43,0	5,8
1946/47	100,0	20,9	2,6	0,7	24,9	47,5	3,4

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 254.

Tabelul 257

Cheltuieli bugetare economice, după componente, în perioada 1862–1915

mii lei

Anii	Total	Transport, comunicații, construcții publice[1]	Industrie[2]	Agricultură și silvicultură[3]	Comerț, credit[4]
1	2	3	4	5	6
1862/63	6 586	4 678	1 776	132	---
1863	5 188	4 159	957	72	---
1864	8 133	7 125	713	295	---
1865	13 591	11 176	1 657	758	---
1866	10 240	7 935	1 505	800	---
1867	9 231	7 142	1 300	789	---
1868	12 273	8 686	2 822	765	---
1869	12 143	9 603	1 583	957	---
1870	15 456	10 879	1 765	2 812	---
1871	11 617	8 536	1 045	2 036	---
1872	12 932	10 258	1 215	1 459	---
1873	19 138	12 498	5 300	1 340	---
1874	26 663	14 861	9 654	2 147	---
1875	30 835	16 627	11 951	2 257	---
1876	31 514	18 316	11 571	1 627	---
1877	29 472	18 373	9 883	1 269	---
1878	38 918	24 571	12 899	1 448	---
1879	44 421	34 545	7 797	2 079	---
1880/81	63 240	45 881	11 059	2 300	4 000
1881/82	41 807	25 281	14 025	2 501	---
1882/83	65 752	44 282	19 301	2 169	---
1883/84	50 283	35 177	8 201	2 404	---
1884/85	48 973	32 248	12 479	4 246	---
1885/86	68 450	45 323	12 702	4 270	---
1886/87	67 965	49 151	14 055	4 759	---
1887/88	51 956	30 520	18 506	2 930	---
1888/89	40 997	26 101	12 664	2 232	---
1889/90	61 571	45 431	13 721	2 419	---
1890/91	50 702	34 061	14 061	2 580	---

1	2	3	4	5	6
1891/92	151 939	129 615	17 574	4 750	---
1892/93	152 071	130 994	17 473	3 252	352
1893/94	84 811	59 715	14 800	9 911	335
1894/95	80 856	60 992	16 485	3 005	374
1895/96	67 533	45 786	16 422	4 916	409
1896/97	117 841	96 902	15 431	4 070	1 438
1897/98	95 981	75 583	15 368	3 590	1 440
1898/99	90 257	68 761	16 799	3 285	1 412
1899/900	82 605	57 915	17 903	4 115	2 752
1900/01	73 662	51 166	18 288	3 243	965
1901/02	81 155	55 630	17 141	6 072	2 312
1902/03	83 009	60 530	16 609	3 465	2 405
1903/04	92 453	58 388	17 057	14 378	2 630
1904/05	81 399	56 597	18 001	3 976	2 825
1905/06	92 022	58 786	17 854	12 400	2 982
1906/07	96 365	69 681	18 246	5 965	2 473
1907/08	104 243	72 625	20 576	8 856	2 186
1908/09	127 386	85 223	23 114	16 455	2 594
1909/10	123 293	88 165	25 511	6 733	2 884
1910/11	140 975	97 499	29 370	11 732	2 374
1911/12	133 145	95 784	28 682	6 630	2 049
1912/13	145 860	106 325	29 880	7 133	2 522
1913/14	155 100	111 925	31 566	8 995	2 614
1914/15	167 825	123 622	30 096	11 434	2 673

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 222.

NOTE: [1] Sunt cumulate cheltuielile de investiţii şi de gestiune ale căilor ferate, P.T.T., drumurilor publice, a marilor poduri de fier şi de beton, de construcţie a unor edificii publice etc.

[2] Cuprinde investiţiile şi gestiunea întreprinderilor statului – industriale – manufacturi de tutun, fabrici de chibrituri, de explozivi, şantiere navale, ale minelor de sare şi de cărbuni, fabrica de timbre, monetăria statului etc., în general toate unităţile care produc în regimul monopolului fiscal de stat şi alte întreprinderi de stat, precum şi cheltuielile de organizare şi de îndrumare a industriei.

[3] Cuprinde cheltuieli de investiţii şi de gestiune ale unităţilor economice – ferme, domenii etc. – din cadrul Ministerului Agriculturii şi Domeniilor, cheltuieli asupra pădurilor statului de exploatare, dotare şi regenerare, de exploatare a bălţilor şi pescăriilor statului, precum şi conturile de îndrumare şi de organizare a agriculturii în judeţe.

[4] Cheltuieli generate de organizarea şi de administrarea comerţului intern şi extern (vămi), participaţii la instituţii de credit, ale statului etc.

Tabelul 258

Cheltuielile bugetare economice, după componente, în perioada 1922–1947

milioane lei

Anii	Total	Transport, comunicații, construcții publice	Industrie	Agricultură și silvicultură	Comerț, credit
1	2	3	4	5	6
1922/23	4 604,6	3 360,4	823,7	415,4	5,1
1923	5 370,6	4 093,5	932,4	327,5	17,2
1924	10 777,5	8 441,0	1 753,8	558,0	24,7
1925	12 336,2	9 661,2	2 031,8	590,7	52,7
1926	16 058,4	13 191,2	2 149,1	604,8	113,1
1927	19 303,7	15 684,4	2 619,6	864,5	135,2
1928	20 809,1	16 325,1	3 063,5	1 176,4	144,1
1929	20 416,8	15 709,7	3 412,3	1 128,8	166,0
1930	26 155,9	16 456,2	8 574,7	1 067,3	57,7
1931	23 893,8	14 874,1	7 513,1	1 449,9	56,7
1932	21 237,2	13 410,3	6 532,0	1 205,4	89,5
1933/34	19 220,2	10 966,1	6 681,8	1 393,3	179,0
1934/35	22 395,9	12 608,7	8 381,9	1 286,3	119,0
1935/36	26 158,2	14 868,8	9 579,0	1 600,9	109,5
1936/37	23 949,1	15 213,3	6 864,9	1 775,7	95,2
1937/38	24 727,0	14 710,0	7 816,6	2 014,3	186,1
1938/39	28 215,9	18 262,2	7 255,2	2 545,1	152,4
1939/40	31 630,3	18 146,7	9 370,8	3 550,6	562,2
1940/41	40 613,2	25 548,0	11 596,5	2 896,6	572,1
1941/42	34 943,2	20 346,3	10 391,8	3 674,5	530,6
1942/43	71 684,1	33 925,8	28 756,7	5 850,6	3 151,0
1943/44	113 287,8	38 549,6	63 223,8	10 280,7	1 233,7
1944/45	131 473,1	37 180,6	74 320,0	18 116,2	1 856,3
1945/46	275 328,6	167 103,6	77 091,0	29 365,7	1 768,3
1946/47	1 201 321,5	290 715,3	631 109,0	270 378,0	9 119,2

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 222.

Tabelul 259

Cheltuielile bugetare economice, după structura componentelor, în perioada 1862–1915

pondere în total grupă

Anii	Total	Transport, comunicații, construcții publice	Industrie	Agricultură și silvicultură	Comerț, credit
1	2	3	4	5	6
1862/63	100,0	71,0	27,0	2,0	---
1863	100,0	80,2	18,4	1,4	---
1864	100,0	87,6	8,8	3,6	---
1865	100,0	82,2	12,2	5,6	---
1866	100,0	77,5	14,7	7,8	---
1867	100,0	77,4	14,1	8,5	---
1868	100,0	70,8	22,0	6,2	---
1869	100,0	79,1	13,0	7,9	---
1870	100,0	70,4	11,4	18,2	---
1871	100,0	73,5	9,0	17,5	---
1872	100,0	79,3	9,4	11,3	---
1873	100,0	65,3	27,7	7,0	---
1874	100,0	55,8	36,2	8,0	---
1875	100,0	53,9	38,8	7,3	---
1876	100,0	58,1	36,7	5,2	---
1877	100,0	62,3	33,4	4,2	---
1878	100,0	63,2	33,1	3,7	---
1879	100,0	77,7	17,6	4,7	---
1880/81	100,0	72,6	17,5	3,6	3,3
1881/82	100,0	60,5	33,5	6,0	---
1882/83	100,0	67,4	29,4	3,2	---
1883/84	100,0	70,0	25,2	4,8	---
1884/85	100,0	65,8	25,5	8,7	---
1885/86	100,0	66,2	27,6	6,2	---

Continuare *tabelul 259*

1	2	3	4	5	6
1886/87	100,0	72,3	20,7	7,0	---
1887/88	100,0	58,8	35,6	5,6	---
1888/89	100,0	63,7	30,9	5,4	---
1889/90	100,0	73,8	22,3	3,9	---
1890/91	100,0	67,2	27,7	5,1	---
1891/92	100,0	85,3	11,6	3,1	---
1892/93	100,0	86,2	11,5	2,1	0,2
1893/94	100,0	70,3	17,5	11,7	0,5
1894/95	100,0	75,4	20,4	3,7	0,5
1895/96	100,0	67,8	24,3	7,3	0,6
1896/97	100,0	82,3	13,1	3,4	1,2
1897/98	100,0	78,8	16,0	3,7	1,5
1898/99	100,0	76,2	18,6	3,6	3,3
1899/900	100,0	70,0	21,7	5,0	3,3
1900/01	100,0	69,5	24,8	4,4	1,3
1901/02	100,0	68,5	21,2	7,4	2,9
1902/03	100,0	72,9	20,0	4,2	2,9
1903/04	100,0	63,2	18,4	15,6	2,8
1904/05	100,0	69,5	22,1	4,9	3,5
1905/06	100,0	63,9	19,4	13,5	3,2
1906/07	100,0	72,3	18,9	6,2	2,6
1907/08	100,0	69,7	19,7	8,5	2,1
1908/09	100,0	67,0	18,1	12,9	2,0
1909/10	100,0	71,5	20,7	5,5	2,3
1910/11	100,0	69,2	20,8	8,3	1,7
1911/12	100,0	71,9	21,5	5,0	1,5
1912/13	100,0	72,9	20,5	4,9	1,7
1913/14	100,0	72,1	20,4	5,8	1,7
1914/15	100,0	73,7	17,9	6,8	1,6

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 257.

Tabelul 260

Cheltuielile bugetare economice, după structura componentelor, în perioada 1922–1947

ponderea în total grupă

Anii	Total	Transport, comunicații, construcții publice	Industrie	Agricultură și silvicultură	Comerț, credit
1	2	3	4	5	6
1922/23	100,0	73,0	17,9	9,0	0,1
1923	100,0	76,2	17,4	6,1	0,3
1924	100,0	78,3	16,3	5,2	0,2
1925	100,0	78,3	16,5	4,8	0,4
1926	100,0	82,1	13,4	3,8	0,7
1927	100,0	81,3	13,6	4,4	0,7
1928	100,0	78,8	14,8	5,7	0,7
1929	100,0	76,9	16,7	5,6	0,8
1930	100,0	62,9	32,8	4,1	0,2
1931	100,0	62,3	31,4	6,1	0,2
1932	100,0	63,1	30,8	5,7	0,4
1933/34	100,0	57,0	34,7	7,2	1,1
1934/35	100,0	56,3	37,4	5,8	0,5
1935/36	100,0	56,8	36,6	6,2	0,4
1936/37	100,0	63,5	28,7	7,4	0,4
1937/38	100,0	59,5	31,6	8,1	0,8
1938/39	100,0	64,7	25,7	9,0	0,5
1939/40	100,0	57,4	29,6	11,2	1,8
1940/41	100,0	62,9	28,6	7,1	1,4
1941/42	100,0	58,2	29,7	10,5	1,6
1942/43	100,0	47,3	40,1	8,2	4,4
1943/44	100,0	34,0	55,8	9,1	1,1
1944/45	100,0	28,3	56,5	13,8	1,4
1945/46	100,0	60,6	28,0	10,8	0,6
1946/47	100,0	24,2	52,5	22,5	0,8

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 258.

Tabelul 261

Cheltuieli bugetare economice[1], după componente, fără bugetele întreprinderilor de stat, în perioada 1922–1947

mil. lei

Anii	Total	Transporturi	Industrie	Agricultură	Comerț, credit
1	2	3	4	5	6
1922/23	533,1	179,9	198,1	150,0	5,1
1923	714,2	166,7	202,8	237,5	17,2
1924	1 171,4	231,8	355,6	558,0	26,0
1925	1 682,6	683,0	341,4	590,7	67,5
1926	1 241,1	736,7	198,0	213,0	93,4
1927	2 233,4	884,4	374,9	864,5	109,6
1928	2 545,3	904,2	354,9	1 176,4	109,8
1929	1 658,3	855,8	331,3	373,8	97,4
1930	1 126,6	151,7	420,2	529,3	25,4
1931	618,4	107,8	69,8	384,1	56,7
1932	353,0	49,8	60,9	153,1	89,2
1933/34	345,0	51,7	50,1	200,7	42,5
1934/35	364,0	56,7	54,0	148,7	104,6
1935/36	384,3	44,2	60,3	200,5	79,3
1936/37	468,5	47,0	64,6	311,5	45,4
1937/38	620,6	216,5	55,4	282,7	66,0
1938/39	966,5	332,2	71,3	482,6	80,4
1939/40	1 035,4	374,0	190,0	422,2	49,2
1940/41	759,3	95,8	174,0	421,8	67,7
1941/42	910,7	67,7	188,9	509,3	144,8
1942/43	1 931,0	233,7	354,6	981,6	361,1
1943/44	3 045,9	436,6	372,0	1 872,3	365,0
1944/45	2 953,3	288,7	367,8	2 017,0	279,8
1945/46	7 593,5	439,2	340,3	6 408,7	405,3
1946/47	127 043,5	5 502,3	3 024,0	113 872,0	4 645,2

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 222.

NOTE: [1] Spre deosebire de tabelul precedent în care cheltuielile bugetare cuprind și pe cele de gestiune a producției și a transportului, aici se arată numai cheltuielile referitoare la îndrumarea și organizarea domeniilor economice, la finanțarea unor întreprinderi și lucrări etc. fără cele de gestiune a întreprinderilor statului. Acestea au semnificația cheltuielilor statului nu pentru producție sau pentru propriile investiții, ci în general pentru economia națională.

Tabelul reprezintă o variantă de calcul prin care reiese cu claritate efortul net financiar, direct, din bugetul statului, din veniturile colectate, pentru economia națională. Desigur că întreprinderile statului erau o componentă specifică a organismului economic național și dezvoltarea lor contribuia la dezvoltarea acestuia; multe din ele erau și producătoare de venituri pentru buget.

Tabelul 262

Cheltuieli bugetare economice, după componente, fără bugetele întreprinderilor de stat, în perioada 1922–1947

ponderi

Anii	Total	Transporturi	Industrie	Agricultură	Comerț, credit
1	2	3	4	5	6
1922/23	100,0	33,7	37,2	28,1	1,0
1923	100,0	23,3	28,4	45,9	2,4
1924	100,0	19,8	30,4	47,6	2,2
1925	100,0	40,6	20,3	35,1	4,0
1926	100,0	59,4	16,0	17,2	7,4
1927	100,0	39,6	16,8	38,7	4,9
1928	100,0	35,5	13,9	46,3	4,3
1929	100,0	51,6	20,0	22,5	5,9
1930	100,0	13,5	37,3	47,0	2,2
1931	100,0	17,4	11,3	62,1	9,2
1932	100,0	14,1	17,3	43,3	25,3
1933/34	100,0	15,0	14,5	58,2	12,3
1934/35	100,0	16,6	14,8	40,9	28,7
1935/36	100,0	11,5	15,7	52,2	20,6
1936/37	100,0	10,0	13,7	66,6	9,7
1937/38	100,0	34,9	8,9	45,6	10,6
1938/39	100,0	34,4	7,4	49,9	8,3
1939/40	100,0	36,1	18,4	40,7	4,8
1940/41	100,0	12,6	22,9	55,6	8,9
1941/42	100,0	7,4	20,8	55,9	15,9
1942/43	100,0	12,1	18,4	50,8	18,9
1943/44	100,0	14,3	12,2	61,5	12,0
1944/45	100,0	9,8	12,4	68,3	9,5
1945/46	100,0	5,8	4,5	84,4	5,3
1946/47	100,0	4,3	2,4	89,6	3,7

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 261.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

B. *FINANȚE LOCALE*

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

OBSERVAȚII METODOLOGICE

După 1864, toate comunele dobândesc statut de administrație autonomă, au conducere și buget propriu; ele au dreptul de a stabili impozite proprii, pentru a-și procura venituri necesare administrării locale; impozitele aveau nevoie de avizul Comitetului permanent și de aprobarea Ministerului de Interne. Astfel că, administrația locală, din punct de vedere financiar, privește trei categorii de bugete: ale județelor, ale comunelor urbane – municipii și ale comunelor rurale. Diferite legi prevedeau posibilitatea impunerii de taxe și impozite, sub forma de accize, cu ocazia intrării produselor în comune; legea din 1871, fixa un număr de 35 de obiecte – băuturi, petrol, coloniale etc. – ce puteau fi impuse de către comunele urbane, precum și zecimi la impozite către stat; comunele rurale aveau dreptul de a impune șapte obiecte la accize; aceste accize instituiau practic bariere cu taxe la intrarea tuturor comunelor pentru mărfurile aduse. În 1903 ministrul liberal Emil Costinescu efectuează o reformă radicală prin care se desființau accizele de intrare, suprimându-se astfel barierele de taxare dintre comune; numărul de accize s-a redus de la 132 la 32 și se aplica la locul de producție sau la punctul de vamă dacă produsele erau de import. Perceperea nu se mai făcea de către comune ci de administrațiile financiare ale statului, Ministerul de Finanțe urmând să repartizeze, prin Fondul Comun, alimentat de impozitele locale, fiecărei comune partea necesară de venituri; aceasta reducea aparatul de percepere prin desființarea celui comunal și permitea redistribuirea fondului colectat în raport de interesele particulare și generale ale comunelor, dar cu oarecare arbitrar din partea Ministerului de Finanțe.

Reforma finanțelor comunale, din 1903, cu toate modificările numeroase intervenite, chiar și după reforma de unificare a impozitelor locale, din 1923, a rămas baza sistemului de finanțe locale în toată perioada.

Date publicate asupra bugetelor organelor locale, până la 1924, există doar fragmentare și periodice, dar și în arhivele județene și ale Ministerului de Interne de care ținea administrația locală. Din 1924 până la 1933 sunt publicate numai evaluări de venituri și de cheltuieli și abia după această dată se centralizează și se publică și încasările și plățile.

În toată existența gestiunii lor bugetele județene și comunale au trăit într-o permanentă criză de fonduri, ceea ce a frânat mult dezvoltarea lor socială, sanitară și culturală locală. Datele din tabele arată discrepanțele mari între nevoi – evaluări – și posibilități – încasări.

Bugetele locale aveau o pondere însemnată în finanțele țării, între 20–45% din bugetul ordinar al statului. Funcția socială și culturală a administrațiilor locale a fost permanent afectată de lipsa și de insuficiența fondurilor.

Tabelul 263

Veniturile bugetelor locale, după evaluări și încasări, în perioada 1915–1916 și 1924–1945

mil. lei

Anii	Total		Județe		Comune urbane și municipii		Comune rurale	
	Evaluări	Încasări	Evaluări	Încasări	Evaluări	Încasări	Evaluări	Încasări
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1915/16[1)]	---	67,4	---	17,9	---	59,1	---	---
1924	4 512	---	852	---	2 318	---	1 342	---
1925	5 157	---	1 078	---	2 617	---	1 462	---
1926	8 929	---	1 688	---	3 817	---	3 477	---
1927	8 219	---	1 033	---	4 092	---	3 103	---
1928	10 263	---	2 370	---	4 752	---	3 141	---
1929	10 945	---	2 127	---	5 481	---	3 337	---
1930	12 129	---	2 964	---	5 332	---	3 833	---
1931	11 584	---	2 503	---	5 238	---	3 843	---
1932	9 660	---	2 103	---	4 224	---	3 333	---
1933/34	9 029	---	2 239	---	3 553	---	3 237	---
1934/35	10 014	6 629	2 499	1 820	4 605	3 503	3 162	1 822
1935/36	9 643	6 762	2 319	1 750	4 917	1 861	2 622	1 786
1936/37	9 529	6 923	2 040	1 754	4 775	3 770	2 769	1 975
1937/38	10 137	7 486	1 902	1 615	5 334	4 330	3 074	2 170
1938/39	8 275	6 497	1 460	710	4 173	2 766	2 642	2 021
1939/40	10 481	6 973	2 448	1 601	4 250	4 245	3 783	1 690
1940/41	9 182	6 737	1 811	1 123	4 220	3 558	3 151	2 056
1941/42	9 814	6 679	2 194	2 092	4 378	4 155	3 280	2 348
1942/43	20 395	18 386	4 043	4 136	8 254	7 798	8 098	6 452
1943/44	26 557	---	6 168	---	12 531	---	7 858	---
1944/45	24 631	---	5 029	---	9 369	---	10 343	---

SURSE: „Proiect de buget general al statului" pe exercițiul 1936/1937; „Anuarul statistic al României", 1915–1916; 1939–1940; *Enciclopedia României*, vol. IV, București, 1943; M. Maievschi, *Contribuții la istoria finanțelor publice ale României între cele două războaie mondiale (1914–1944)*, București, 1957.

NOTĂ: [1] După sursa statistică, datele se referă la teritoriul din perioada antebelică și reprezintă realizări ale bugetelor ordinare și extraordinare ale comunelor urbane reședințe de județ și ale județelor, fără cele ale comunelor rurale, fiind exprimate în lei aur, respectiv de cca 42 ori mai mari decât moneda din 1924.

Tabelul 264

Cheltuielile bugetelor după evaluări și încasări, în perioada 1915–1916 și 1924–1945

mil. lei

Anii	Total		Județe		Comune urbane și municipii		Comune rurale	
	Evaluări	Plăți	Evaluări	Plăți	Evaluări	Plăți	Evaluări	Plăți
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1915/16[1)]	---	67,4	---	17,9	---	59,1	---	---
1924	4 512	---	852	---	2 318	---	1 342	---
1925	5 157	---	1 078	---	2 617	---	1 462	---
1926	8 929	---	1 688	---	3 817	---	3 477	---
1927	8 219	---	1 033	---	4 092	---	3 103	---
1928	10 263	---	2 370	---	4 752	---	3 141	---
1929	10 945	---	2 127	---	5 481	---	3 337	---
1930	12 129	---	2 964	---	5 332	---	3 833	---
1931	11 584	---	2 503	---	5 238	---	3 843	---
1932	9 660	---	2 103	---	4 224	---	3 333	---
1933/34	9 029	---	2 239	---	3 553	---	3 237	---
1934/35	10 014	6 629	2 396	1 576	4 584	3 363	3 034	1 690
1935/36	9 643	6 762	2 230	1 508	4 888	3 641	2 526	1 613
1936/37	9 529	6 923	2 038	1 575	4 773	3 549	2 717	1 799
1937/38	10 137	7 486	1 773	1 430	5 318	4 073	3 046	1 983
1938/39	7 148	4 961	4 200	565	4 159	3 350	2 569	1 776
1939/40	10 415	6 102	2 448	1 220	3 928	3 345	3 722	1 537
1940/41	9 089	5 539	1 761	758	4 219	2 959	3 109	1 822
1941/42	9 814	6 679	2 173	1 505	4 376	3 185	3 265	1 989
1942/43	20 708	14 717	4 043	3 204	8 242	6 185	8 023	5 328
1943/44	26 557	---	6 168	---	12 531	---	7 858	---
1944/45	24 631	---	4 928	---	9 369	---	10 343	---

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 263.

NOTĂ: [1] Vezi nota de la tabelul 263

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Secţiunea a şasea

DATORIA PUBLICĂ DE STAT

BCU IAŞI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

DATORIA PUBLICĂ EXTERNĂ

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

OBSERVAȚII METODOLOGICE

Obligațiile financiare externe ale României au constituit un domeniu important al raporturilor externe ale economiei naționale în istoria modernă și contemporană, respectiv după formarea statului național – 1859.

Particularitatea României, ca și a tuturor țărilor rămase în urmă pe calea progresului economic, constă în faptul că urmărind recuperarea acestei întârzieri își procură o mare parte a capitalului necesar modernizării economice și sociale prin împrumuturi și credite, investiții și participații din centrele bancare străine.

Obligațiile financiare externe ale României s-au acumulat pe diverse căi – ale împrumuturilor publice, de stat și municipale, ale plasamentelor private de capital extern în industrie, infrastructură, bănci și societăți de asigurare, societăți comerciale, de investiții și credite de urbanizare precum și ale obligațiilor de stat și particulare rezultate în urma unor tratate și contracte cu partenerii externi.

Dacă statele mai dezvoltate, la capitolul relații financiare externe aveau atât obligații – pentru fondurile străine intrate sau fructificate în țara respectivă – cât și drepturi – pentru capitalurile plasate și valorificate în alte țări, România, în istoria sa modernă și contemporană, cu unele excepții, a acumulat, din importurile de capital și sarcinile financiare rezultate din diferite tratate, în deosebi din cele legate de războaie, numai obligații financiare; ea a devenit și a rămas astfel un debitor al pieței internaționale de capital cu toate consecințele ce decurg din aceasta.

A doua constatare, care se degajă din prima, privește creșterea constantă pe termene lungi a datoriei externe, cu excepția deceniului nouă al secolului al XX-lea când aceasta s-a redus până la epuizare, episod, de altfel singular atât în istoria economică a României cât și a altor țări pe aceeași treaptă de dezvoltare.

Datoria externă a României se încadrează astfel în una din cele mai importante și grave probleme economice a lumii, a raportului dintre cele două mari zone de potențial și interes economic, a statelor debitoare și a statelor creditoare.

Capitolul prezent este destinat examinării, sub diferite aspecte, a datoriei externe de stat a României din intervalul 1864–1945; nu am dispus de date certe pentru prezentarea datoriei externe a municipiilor și altor comune urbane contractată în această perioadă. De asemenea, nu am dispus de nici un fel de surse centralizate referitoare la debitele întreprinderilor și a societăților economice particulare din România față de străinătate; ele nu apăreau în bilanțurile societăților anonime, – industriale, bancare, comerciale etc. – fiind considerate ca secrete de afaceri.

Astfel ca, volumul total al obligațiilor externe, capitalul inclusiv profitul, dobânzile etc. apar diminuate cu sumele, însemnate de altfel, ale pozițiilor menționate.

Datoria externă a statului român constituia o problemă majoră pentru bugetul statului, atât pentru completarea lui prin împrumuturi externe în cazuri de criza financiară, cât mai ales prin afectarea constantă a unei cote de cheltuieli, mergând uneori până la 20% din total, plății anuităților datoriei externe. De asemenea, beneficiarii cheltuielilor a căror acoperire o formau sursele externe, comenzi ale statului pe piața internă, pe piața externă, construcții civile și industriale etc. – presau guvernul, puterile politice la contractarea împrumuturilor externe.

Situațiile statistice ce s-au elaborat după materialele documentare se prezintă pe cinci paragrafe; la început în patru tabele se expune cronologic sintetic, anuitatea datoriei externe și interne și capitalul datoriei externe a statului în cele mai importante momente ale perioadei moderne; paragraful doi detaliază capitalul datoriei statului, după împrumuturile contractate în anii cei mai reprezentativi de periodizare a economiei românești, între 1868–1945; în paragraful trei se înfățișează situații statistice referitoare la unele aspecte ale locului României în sistemul internațional al plasamentelor de capital extern; o imagine, desigur, incompletă datorită deficitului major de date, privitoare la intrările și ieșirile de capital din România, oferă balanța de plăți, pentru unii ani din perioada interbelică, respectiv anii 1922–1932; ultimul paragraf concentrează principalele împrumuturi de stat din intervalul 1865–1945, nominalizate după sursă și capitalul emis și sumele totale de plată – amortizare de dobânzi, comisioane etc. pe toată durata de acțiune a acestora.

În concluzia cea mai generală, România, pentru necesitățile sale de capital, a contractat zeci de împrumuturi externe pe termene lungi, chiar până la sfârșitul acestui secol, în mare parte cu foloase substanțiale pentru economia națională și modernizarea țării, dar angajându-se la o plată de 2,5–3 ori suma efectiv primită; ceea ce a diminuat substanțial avantajele generate de capitalul importat, a redus corespunzător venitul național și sursele de acumulare interne generând perpetuu nevoia de capital extern pentru dezvoltare și dependența financiară și politică de marile puteri creditoare. Este soarta tuturor țărilor slab dezvoltate, care, din sărăcia lor, trebuie să plătească edificarea propriei civilizații materiale, contemporane mult mai scump decât cele bogate și cu prețul dependenței economice permanente de creditorii mondiali, și consecințele care se cunosc.

I

ANUITATEA ŞI CAPITALUL DATORIEI PUBLICE – Introducere

Patru situaţii statistice înfăţişează a. anuitatea – cota parte a capitalului şi dobânzile de plată anuale – a datoriei totale a statului – internă şi externă – pentru perioada de opt decenii şi jumătate – 1860–1947; b. o sinteză a capitalului datoriei publice externe a statului între 1868–1945; c. împrumuturile principale nominalizate după indicatorii de bază între 1864–1916; d. împrumuturile de stat – interne şi externe – din perioada 1864–1910 după capitalul obţinut şi sumele de rambursat.

Importanţa datelor statistice din acest prim paragraf constă în faptul că ele prezintă, în continuitate, evoluţia plăţilor statului, din bugetul Ministerului de Finanţe, datorate capitalului extern împrumutat. Datele sunt comparabile – reprezentând lei aur – 1 leu = 0,3226 gr aur, sau 1 fr. francez, 1 fr. elveţian de aceeaşi valoare – numai în perioada 1862–1914; în anii interbelici, din cauza inflaţiei, indicatorii exprimaţi în monedă curentă nu mai sunt comparabili.

Chiar şi pentru intervalul când leul era reprezentat de aur – 1862–1914, anuitatea datoriei statului, în jumătate de secol a sporit, pe locuitor de la 0,44 lei la 15 lei, iar în veniturile bugetare, din care se alimentau aceste plăţi, ponderea anuităţilor a sporit mult, de la 5% până la 40–44% în anii 1885–1890, pentru a se reduce relativ, la 18–20% în anii 1910–1914, ca urmare a creşterii mai rapide a bugetului statului. Ca cifră globală anuitatea s-a mărit de la 1,9 mil lei în 1862 la 116,4 mil lei în 1914, o creştere de peste 60 de ori în vreme ce producţia materială s-a amplificat de trei ori, iar venitul naţional de cca patru ori. Astfel, anuitatea datoriilor statului a devenit, ca în orice societate modernă, un capitol important al vieţii financiare publice.

În perioada de după 1920 anuitatea a oscilat în medie între 10–20%, relativ o povară mai redusă a bugetului statului.

În ştiinţa financiară se susţine că importantă nu este suma absolută a datoriei statului ci cota anuală ce trebuie plătită, din buget, de fapt care apasă pe contribuabili. Aceasta pentru că plata datoriei statului se eşalonează pe mai multe generaţii din care, ca regulă, profită primele care contractează împrumuturile şi suportă următoarele care trebuie să le plătească.

Capitalul datoriei statului este important însă să fie cunoscut pentru a determina mărimea anuităţilor, cu care se află în proporţie directă cât şi a sumei

ce grevează avuția națională. În principalele momente ale evoluției economice capitalul datoriei externe a României, exprimat în monedă constantă a sporit, de la 16 mil dolari în 1868 la 372 mil dolari în 1915, de peste 23 de ori; în schimb, în anii interbelici, acesta, încărcat cu numeroase obligațiuni financiare generate de primul război mondial și urmările sale, sporește doar la 519 mil dolari în 1927, la 782 mil dolari în 1936 pentru a ajunge în 1945, cu toată povara despăgubirilor impuse țării, la 744 mil dolari.

Pe locuitor, capitalul datoriei externe s-a urcat de la 3,80 dolari în 1868 la 47 dolari la 1915, 41 dolari în 1936 și 47 dolari în 1945.

Împrumuturile contractate până la 1916 sunt examinate, după sursa împrumutului, capitalul nominal contractat și capitalul realizat, încasat, cu dobânda și cursul fixate pentru fiecare; subliniem, ca semnificativ, faptul că pe măsura consolidării economiei românești și a încrederii de care se bucura România pe piața europeană a împrumuturilor, cursul de emisiune a obligațiunilor – forma principală de obținere a creditelor statului român – a manifestat tendința de sporire de la 58–80% în primii ani la 90–100% între 1910–1913. În schimb, din aceleași motive, dobânda s-a redus, în aceleași intervale, de la 7–9% la 4–5%. Acestea dovedesc că condițiile de obținere a împrumuturilor externe s-au îmbunătățit substanțial ajungând în preajma primului război mondial aproape de cele central europene.

Ultimul tabel, apare inedit, întrucât înfățișează principalele împrumuturi, după capitalul nominal și cel realizat și suma totală de rambursat pe timpul contractelor; se relevă astfel că la majoritatea împrumuturilor suma rambursată se ridica la 2–3 ori, la unele chiar de 6–7 ori față de capitalul obținut.

Astfel, primul paragraf oferă cititorului o imagine cât de cât generală – de sinteză, dar concretă sub anumite aspecte, a obligațiilor financiare ale României pe perioade lungi, iar cercetătorului economiei românești i se pun la dispoziție informații statistice, cu indicatori reproduși din sursele de documentare, dar și alții calculați de noi, utili analizei finanțelor statului român.

Tabelul 265

Anuitatea[1] datoriei interne şi externe a statului, în perioada 1862–1947, în raport cu veniturile bugetului ordinar

lei monedă curentă

Anii	Anuitatea	Veniturile bugetare	Anuitatea din veniturile bugetare	Anuitatea pe locuitor	Venituri bugetare pe locuitor
	mii lei	mii lei	%	lei	lei
1	2	3	4	5	6
1862	1 784	35 574	5,0	0,44	8,85
1863	621	50 922	1,2	0,15	12,59
1864	3 796	60 051	6,3	0,93	14,67
1865	3 605	54 747	6,6	0,87	13,25
1866	11 198	59 055	19,0	2,72	14,35
1867	10 535	66 097	15,9	2,54	15,92
1868	15 291	62 737	24,4	3,64	14,94
1869	18 953	71 848	26,4	4,46	16,91
1870	16 890	62 321	27,1	3,93	14,51
1871	19 608	79 310	24,7	4,53	18,30
1872	20 597	82 836	24,9	4,74	19,05
1873	26 060	92 853	28,1	5,98	21,32
1874	27 283	82 621	33,0	6,26	18,95
1875	43 532	103 097	42,2	9,90	23,44
1876	40 349	81 144	49,7	9,08	18,25
1877	42 360	110 963	38,5	9,46	24,57
1878	42 921	117 710	36,5	9,57	26,24
1879	42 570	104 200	40,9	9,79	23,95
1880/81	43 575	145 045	30,0	9,59	31,91
1881/82	44 516	123 182	36,1	9,63	26,65
1882/83	42 235	141 815	29,8	9,01	30,25
1883/84	45 800	134 695	34,0	9,59	28,20
1884/85	48 564	115 243	42,1	9,99	23,70
1885/86	50 521	124 478	40,6	10,19	25,00

1	2	3	4	5	6
1886/87	54 330	136 763	39,7	10,77	27,10
1887/88	61 411	139 569	44,0	12,02	27,32
1888/89	66 015	161 802	40,8	12,75	31,25
1889/90	62 780	159 849	39,3	11,94	30,41
1890/91	61 578	170 353	36,1	11,58	32,03
1891/92	61 441	180 147	34,1	11,39	33,40
1892/93	65 330	182 095	35,9	12,04	33,57
1893/94	68 135	207 071	32,9	12,42	37,75
1894/95	70 263	192 721	36,5	12,67	34,76
1895/96	73 975	194 750	38,0	13,13	34,56
1896/97	76 477	211 828	36,1	13,39	37,10
1897/98	79 215	210 591	37,6	13,67	36,34
1898/99	81 807	236 339	34,6	13,95	40,31
1899/900	85 757	193 957	44,2	14,40	32,56
1900/01	92 772	209 549	44,3	15,35	34,66
1901/02	86 240	237 242	36,4	14,08	38,73
1902/03	86 441	248 469	34,8	13,96	40,12
1903/04	86 441	246 759	35,0	13,74	39,23
1904/05	86 732	231 504	37,5	13,36	35,67
1905/06	87 235	278 727	31,3	13,47	43,03
1906/07	83 350	292 356	28,5	12,66	44,40
1907/08	84 950	307 846	27,6	12,71	46,06
1908/09	84 950	446 317	19,0	12,55	65,92
1909/10	87 953	458 886	19,2	12,81	66,84
1910/11	97 758	506 656	19,3	14,04	72,74
1911/12	99 419	575 056	17,3	14,03	81,15
1912/13	99 405	587 071	16,1	13,74	81,14
1913/14	106 288	608 502	17,5	14,46	82,76
1914/15	[2] 116 369	567 798	20,5	14,97	73,07

1	2	3	4	5	6
	mil lei	mil lei	%	lei	lei
1922/23	408,1	14 405	2,8	26	902
1923 (9 luni)	2 659,9	17 768	15,0	164	1 096
1924	3 365,6	27 492	12,2	205	1 672
1925	3 674,0	33 978	10,8	220	2 036
1926	4 654,5	31 224	14,9	275	1 845
1927	5 955,5	36 008	16,5	347	2 100
1928	5 816,0	32 768	17,7	334	1 884
1929	6 403,2	36 018	17,8	363	2 042
1930	6 851,6	34 155	20,1	379	1 892
1931	6 447,0	27 713	23,3	355	1 526
1932/33	6 863,0	23 008	29,8	372	1 249
1933/34	4 540,0	18 364	24,7	243	985
1934/35	2 248,7	18 802	12,0	119	994
1935/36	2 954,0	21 168	14,0	155	1 109
1936/37	3 509,9	24 504	14,3	182	1 268
1937/38	3 702,0	27 387	13,5	190	1 402
1938/39	3 931,0	31 649	12,4	199	1 602
1939/40	4 025,6	35 109	11,5	202	1 761
1940/41[2]	7 123,0	40 977	17,4	536	3 081
1941/42	2 206,3	66 763	3,3	165	5 002
1942/43	4 779,0	112 820	4,2	354	8 366
1943/44	4 287,7	214 448	2,0	314	15 712
1944/45	4 528,5	222 501	2,0	331	16 241
1945/46	14 932,0	1 060 769	1,4	949	67 385
1946/47	19 700,0	6 359 890	0,3	1 248	402 754

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 267.

NOTE: [1] Cuprinde cota anuală de returnare a împrumuturilor şi dobânda cumulată la întregul împrumut.

[2] În timpul războaielor din anii 1916–1918 şi 1941–1945 a fost suspendată plata datoriei externe către majoritatea creditorilor.

Tabelul 266

Capitalul datoriei externe a statului, în perioada 1868–1945, ani diferiți

lei și dolari S.U.A.

Anii	Datoria externă		Datoria externă		
			față de bugetul	pe locuitor	
	mil. lei	mil dolari[1]	ordinar %	lei	dolar
1	2	3	4	5	6
1868	82,7	15,97	1,3	19,70	3,80
1878	393,0	75,87	3,3	87,61	16,91
1882	494,2	95,41	4,0	105,42	20,35
1902	1 379,2	266,25	5,8	222,70	42,99
1915	1 927,5	372,10	3,4	244,08	47,12
1921	16 169	254,23	3,9	1 028	16,16
1927	99 580	518,65	2,8	5 807	30,24
1929	138 544	828,61	3,8	7 855	46,98
1933[5]	[2] 85 680	[2] 512,44	3,7	4 593	27,47
1936	[3] 109 557	[3] 782,55	5,2	5 671	40,51
1940	[4] 128 209	[4] 627,24	3,7	9 640	47,16
1945	2 711 300	[6] 744,05	12,2	172 234	47,27

SURSE: Calculat pe baza datelor din tabelul 269; M. Maievschi. *Contribuții la istoria finanțelor publice ale României între cele două războaie mondiale,* București, 1957; *Enciclopedia României,* vol. IV, București, 1943.

NOTE: [1] Pentru perioada 1868–1915 dolarul s-a calculat la paritate oficială de 5,18 lei; în 1921 = 63,60 lei; în 1929 = conform parității la stabilizare, de 167,19 lei; în 1934, după devalorizarea sa cu cca 40% dolarul, la cota oficială 108 lei; în martie 1940, după devalorizarea leului 1 dolar SUA = 204 lei, iar la 1 mai 1945, lei 3 644.

Notăm că în *Enciclopedia României* ca și în „Expunerile de motive la bugetul statului", datoria externă după 1936 este calculată la cursul oficial al valutelor de la București, curs care nu avea o aplicație practică. Când statul trebuia să plătească datoria sa externă în monedă străină cumpăra valute de pe piață, sau din cotele de export plătind prima valutară, deci la cursuri reale.

[2] În 1931 plata datoriilor de război ale țărilor debitoare a fost suspendată pe un an, după care nu s-a mai efectuat. România avea o datorie la acest capitol de 236,8 mil dolari sau 39,58 mdr lei. Aceasta explică parțial diminuarea capitalului datoriei externe după anul 1933.

[3] Corectat suma din sursă cu prima de 38% la cumpărarea valutelor.

[4] Corectat suma din sursă cu prima de 107% la cumpărarea valutelor.

[5] În anii bugetari de la 1 aprilie la 31 martie, datoria externă s-a raportat la începutul anului următor, de pildă, datoria de la 1 ianuarie 1933 la anul financiar 1932/1933 care ține până la 31 martie 1933.

[6] Inclusiv obligațiile de armistițiu.

Tabelul 267

Împrumuturile principale contractate de stat în perioada 1864–1916, după sursă, capital, curs şi dobândă

mii lei

Anul contractării	Anul stingerii	Sursa împrumutului	Piaţa financiară	Capitalul nominal	Felul titlului	Capitalul realizat	Cursul real	Dobânda	Scopul împrumutului
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1864	1887	Stern Brothers et comp.	Londra	22 889,4	Obligaţiuni	17 797,9	77,75%	7%	Acoperire deficite bugetare
1864	1881	I. Trevor Barkley et comp.	Londra	12 027,3	Obligaţiuni	12 027,3	---	9%	Construcţie 19 poduri de fier
1864	1876	I. Trevor Barkley et comp.	Londra	21 000,0	Obligaţiuni	---	---	9%	Construcţie c.f. Buc. – Giurgiu
1866	1869	Împrumut intern	Bucureşti	4 711,4	Obligaţiuni	3 769,2	80,00%	---	Acoperire deficite bugetare
1866	1890	H. Oppenheim et comp.	Paris	34 375,0	Obligaţiuni	18 500,0	58,53%	7–8%	Acoperire deficite bugetare
1868	1960	Sindicatul bancar anglo-austriac (Ofenheim)		51535,6	Obligaţiuni	51 535,6	---	7,5%	Construcţia c.f. Suceava – Roman – Iaşi
1868	1958	Societatea de construcţii c.f. Strusberg	Berlin	248 130,0	Obligaţiuni	248 130,0	72,00%	7,5%	Construcţia c.f. Roman – Bucureşti–Vârciorova
1871	1891	Împrumut intern domenial	Bucureşti	78 000,0	Obligaţiuni	58 500,0	75,00%	8,0%	Acoperire deficite bugetare
1872	1886	Gr. Eliad	Bucureşti	3 770,2	Obligaţiuni	3 770,2	---	8,0%	Construcţia c.f. Iaşi – Ungheni
1872		C.E.C.	Bucureşti	10 001,0	Obligaţiuni	10 001, 0	---	---	Acoperire deficite bugetare
1875	perpetuu	Casele de bancă Fould et. comp. şi Comando et.com	Paris	44 600,0	Rentă	28 990,0	65,00%	5%	Acoperire deficite bugetare
1877	1883	Împrumutul intern	Bucureşti	26 260,0	Bilete ipotec.	26 260,0	100,0%	---	Armată şi c.f. Buzău – Mărăşeşti
1875	1919	Firma Guiloux	Paris	34 350,0	Bonuri de tezaur	34 350,0	100%	---	Preluat concesia Crawley et comp. c.f. Ploieşti – Predeal

Continuare *tabelul 267*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1880	1923	Sindicatul bancar Disconto-Gesellschaft şi S. Bleichröder	Berlin	237 500,0	Obligaţiuni de stat C.F.R.	237 500,0	100%	6%	Răscumpărarea căilor ferate Roman – Vârciorova
1880	1912	C.E.C.	Bucureşti	9 985,3	Rentă	9 985,3	---	3,5%	Convert. împrumut C.E.C.1872
1880	1924	Împrumutul intern	Bucureşti	31 600,0	Obligaţiuni	26 548,8	84%	6%	Convertire obligaţii rurale 10% în 6%
1881	1899	Sindicatul bancar Disconto-Gesellschaft şi S. Bleichröder	Berlin	47 948,0	Rentă	47 948,0	100%	5%	Convertirea de obligaţiuni 6% a Societăţii române a acţionarilor căilor ferate cu obligaţiuni de stat 5%
1888	1938	Sindicatul bancar Disconto-Gesellschaft şi S. Bleichröder, M. A. Rotschild, B.N.R.	Berlin	436 525,0	Titluri de rentă	395 809,8	90,68%	5%	Construcţia c.f., poduri, forturi, armată
1889	1933	Împrumut intern	Bucureşti	32 500,0	Titluri de rentă	25 898,4	79,68%	4%	Retragerea biletelor ipotecare emise în 1877
1889	1960	Compania c.f. Lemberg – Cernăuţi – Iaşi	Berlin	51 535,6	Titluri de rentă	---	---	7,49%	Răscumpărarea c.f. Suceava – Roman – Iaşi
1889	1933	Disconto-Gesellschaft şi Deutsche Bank	Berlin	50 000,0	Titluri de rentă	41 095,0	82,19%	4%	Construcţii c.f., poduri etc.
1889	1899	Casa de depuneri, economii, consemnaţiuni	Bucureşti	13 303,5	Titluri de rentă	13 303,5	---	4%	Conversiunea unor împrumuturi făcute de stat la C.E.C.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1890	1923	Sindicatul bancar Disconto-Gesellschaft şi S. Bleichröder, M. A. Rotschild, Banque de Paris et de Pays Bas	Berlin Paris	274375,0	Titluri de rentă	231 161,0	84,25%	4%	Conversiunea obligaţiilor de stat C.F.R. 6% din 1880
1891	1935	Sindicatul bancar Disconto-Gesellschaft	Berlin	45 000,0	Titluri de rentă	37 600,0	83,55%	4%	Construcţii
1892	1936	Sindicatul bancar Disconto-Gesellschaft	Berlin	75 000,0	Titluri de rentă	72 268,4	93,69%	5%	Construcţii
1893	1937	Sindicatul bancar Disconto-Gesellschaft şi Banque de Paris	Berlin Paris	50 000,0	Titluri de rentă	46 785,0	93,57%	5%	Construcţii şi nevoi bugetare
1894	1937	Împrumutul intern	Bucureşti	6 500,0	Rentă	6 500,0	100%	5%	Cumpărare de moşii
1894	1938	Sindicatul bancar Disconto-Gesellschaft	Berlin	120 000,0	Titluri de rentă	98 052,2	81,71%	4%	Construcţii c. f.
1896	1940	Sindicatul bancar Disconto-Gesellschaft	Berlin	90 000,0	Titluri de rentă	75 405,9	83,78%	4%	Construcţii c. f.
1898	1942	Sindicatul bancar Disconto-Gesellschaft	Berlin	75 000,0	Titluri de rentă	67 377,2	89,84%	4%	Cheltuieli bugetare
1898	1958	Sindicatul bancar Disconto-Gesellschaft	Berlin	105 000,0	Titluri de rentă	94 681,1	90,17%	4%	Conversiunea rentă perpetuă 5%

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 267*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1899	1904	Sindicatul bancar Disconto-Gesellschaft, S. Bleichröder, M. A. Rotschild,-Banque de Paris et de Pays Bas, B.N.R. (Grupul german 66,8% Grupul francez 21,5%)	Berlin	175 000,0	Bonuri de tezaur	155 793,8	89,50%	5%	Nevoi bugetare
1903	1943	Sindicatul bancar Disconto-Gesellschaft, S. Bleichröder, M. A. Rotschild, Banque de Paris et de Pays Bas, B.N.R.	Berlin	185 000,0	Titluri de rentă	177 065,6	94,50%	5%	Conversiunea împrumutului de 175 mil din 1899
1905	1946	Sindicatul bancar germano-francez Disconto-Gesellschaft, Banque de Paris et de Pays Bas	Berlin Paris	424 613,0	Titluri de rentă	424 613,0	---	4%	Conversiunea împrumuturilor 5% externe din 1881–1888, 1892, 1893
1905	1946	Sindicatul bancar Disconto-Gesellschaft	Berlin	100 000,0	Titluri de rentă	94 319,6	87,00%	4%	Cheltuieli de convertire a împrumuturilor de 4% din 1905
1908	1940	Sindicatul bancar Disconto-Gesellschaft	Berlin	70 000,0	Titluri de rentă	60 900,0	87,00%	4%	Construcții de lucrări publice
1910	1950	Sindicatul bancar germano-francez Disconto-Gesellschaft, Banque de Paris et de Pays Bas, (Grupul german 55,25% Grupul francez 33,0%)	Berlin Paris	128 000,0	Titluri de rentă	109 353,0	86,50%	4%	Construirea de căi ferate

Continuare *tabelul 267*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1910	1950	Împrumut intern	București	44 199,0	„	40 000,0	90,50%	4%	Plasament fond de tezaur
1910	1946–1949	Casa de depuneri, consemnațiuni și economii	București	39 490,0	Titluri de rentă	39 490,0	100%	4,5%	Preluarea de către stat a datoriei la C.E.C. a județelor pentru construcții de c.f.
1913	1916	Sindicatul bancar Disconto-Gesellschaft	Berlin	70 000,0	Bonuri de tezaur	60 944,0	95,00%	4,5%	Nevoi bugetare
1913	1953	Sindicatul bancar Disconto-Gesellschaft	Berlin	250 000,0	Titluri de rentă	217 659,0	87,75%	4,5%	Nevoi bugetare
1914	curent	Casa de depuneri, consemnațiuni și economii prin B.N.R.	București	100 000,0	Cont curent	100 000,0	---	4%	Nevoi militar
1914	1916	Banca di Italia	Roma	10 012,0	Bonuri tezaur	10 012,0	---	6,5%	Material militar
1914	1915	Banca Angliei	Londra	126 100,0	Bonuri tezaur	126 100,0	---	5%	Achiziții de armament
1914	1916	B. N. R.	București	100 000,0	Bonuri tezaur	100 00,0	---	4%	Achiziții de armament
1915	1917	Banca Angliei	Londra	176 540,0	Bonuri tezaur	176 540,0	---	5%	Achiziții de armament
1916	1956	Împrumut intern cu subscripție publică	București	408 000,0	Titluri de rentă la purtător		84,00%	5,95%	Nevoi militare

BCU CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 267*

SURSE GENERALE: „Bugetul de venituri şi cheltuieli al statului" pe anii 1860–1948; „Expunere de motive la bugetul statului" pe anii 1871–1948; „Expunerea situaţiunii tezaurului public" pe anii 1874–1940; „Anuarul statistic al României", 1915–1916, 1924, 1934, 1939–1940; „Comunicări statistice", 1945–1948, nr. 1–19; *Enciclopedia României,* vol. IV, Bucureşti, 1943; I. N. Angelescu, *Finanţele publice ale României, 1910–1929;* Th. Assan, *Finanţele României de la 1832–1905,* Bucureşti, 1906; M. Diaconescu, *Contribuţii la studiul impozitului vamal,* Bucureşti, 1943; Gh. M. Dobrovici, *Istoricul datoriei publice a României,* Bucureşti, 1913; Gh. M. Dobrovici, *Istoricul dezvoltării economice şi financiare a României şi împrumuturile contractate în perioada 1823–1934,* Bucureşti, 1934; Gh. M. Dobrovici, *Evoluţia economică şi financiară a României în perioada 1934–1943,* Bucureşti, 1944; V. Feraru, *Politica financiară a României 1914–1939,* Bucureşti, 1939; Al. Halunga, *Evoluţia tarifului vamal,* vol. I–II, Bucureşti, 1933; N. Leon, *Finanţele administraţiilor locale,* Bucureşti, 1940; Virgil N. Madgearu, *Drumul echilibrului financiar,* Bucureşti, 1936; M. Maievschi, *Contribuţii la istoria finanţelor publice ale României între cele două războaie mondiale (1914–1944),* Bucureşti, 1957; Ion Răducanu, *Introducere în finanţele publice,* Bucureşti, 1946; I. N. Stan, *Contribuţiuni la cunoaşterea evoluţiei economiei publice româneşti, 1932–1944,* Bucureşti, 1945; I. N. Stan, *Teoria generală a impozitelor indirecte,* Bucureşti, 1945; D. A. Sturdza, *Finanţele statului în tabele, 1890–1915,* Bucureşti; C. Tătărescu, *Evoluţia interdependenţei între buget şi fenomenele monetare, 1918–1936,* Bucureşti, 1937; C. Tăutu, *Politica financiară a României, 1914–1939,* Bucureşti, 1939; Lucian Turdeanu, *Avuţia publică în România,* Bucureşti, 1941; Iulian Văcărel, *Finanţe,* vol. I, Ediţia a 2-a, Bucureşti, 1970.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 268

Împrumuturile principale de stat, din perioada 1864–1910, după capitalul obținut și sumele de rambursat

mii lei

Împrumutul	Capital nominal	Capital realizat	Dobânzi	Amortismente	Sumă totală de rambursat	Suma rambursată față de capital realizat %
1	2	3	4	5	6	7
Stern, 1864	22 890	17 797,9	23 664,1	22 890	46 554	259
Barkley, 1864	12 027,2	12 027,2	11 209,1	12 027,2	23 236,2	193
Barkley, 1865	13 755	13 755	7 245	13 755	21 000	153
Oppenheim, 1866	31 610	18 500	38 492	31 611	70 103	379
Împrumut intern, 1866	4 711,4	3 769,2	942,2	4 711,4	4 711,4	125
Ofenheim, 1868	51 536	51 535,6	296 330	51 536	347 867	675
Strusberg S.R.A. c.f 1868	248 130	248 130	1700 527,5	248 130	948 657,5	785
Domenial intern, 1871	78 000	58 500	79 459	78 000	157 459	269
Gr. Eliad, intern 1872	3 770,2	3 770,2	2 563,8	3 770,2	6 334	168
Obligați 6% C.F.R., 1880	237 500	237 500	475 844	237 500	713 344	300
Rentă 5%, 1881/9	436 525	395 809,8	699 671	436 525	1 136 196	287
Rentă 4%, 1889	32 500	25 898,4	36 838,4	32 500	69 338,4	268
Rentă 4%, 1889	50 000	41 095	56 674	50 000	106 674	260
Rentă 4%, 1890	274 375	231 169	240 331,7	274 375	514 706,7	223
Rentă 4%, 1891	45 000	37 600	51 007	45 000	96 007	255
Rentă 5%, 1892	75 000	72 268,4	111 196,7	75 000	186 196,7	258
Rentă 5%, 1893	50 000	46 785	74 131	50 000	124 131	265
Rentă 5%, 1894	6 500	6 500	9 634	6 500	16 134,5	248
Rentă 4%, 1894	120 000	98 052,2	136 019	120 000	256 019	261
Rentă 4%, 1896	90 000	75 405,9	103 813	90 000	193 813,4	257
Rentă 4%, 1898	180 000	162 058,3	299 839	180 000	479 839	296
Rentă 5%, 1903	185 000	177 065,6	249 152	185 000	426 217	241
Rentă 4%, 1905	424 613	424 613	438 560	424 613	863 173	204
Rentă 4%, 1905	100 000	94 319,6	103 278	100 000	197 598	209
Rentă 4%, 1908	70 000	60 900	55 136	70 000	116 036	191
Rentă internă 4%, 1910	44 199	40 000	44 996,6	44 199	89 195,6	223
Rentă externă 4%, 1910	128 000	109 353	130 295	128 000	258 295	219

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

II

DATORIA STATULUI PRIN ÎMPRUMUTURILE EXTERNE ŞI INTERNE – Introducere

Statul român în toată epoca lui modernă – 1859–1945 – pentru diferite necesităţi a contactat împrumuturi, pe piaţa internă şi pe piaţa externă, devenite o permanenţă şi o sarcină importantă de plată a economiei naţionale. Astfel că, dezvoltarea economico-socială a ţării şi în deosebi funcţionarea finanţelor publice, ca o componentă a acesteia, era ancorată constant de împrumuturi şi credite publice prioritar externe.

În mentalitatea, teoria şi practica tuturor guvernelor, împrumuturile de stat constituiau soluţia tactică la care se recurgea pentru ieşirea din impas a crizei financiare a statului sau pentru a face noi investiţii de utilitate publică.

Trecerea sarcinilor cheltuielilor prezente asupra veniturilor viitoare ale statului şi ale generaţiilor viitoare se considera o acţiune normală şi justificată argumentându-se că viitorimea va beneficia şi ea de investiţiile trecutului şi prezentului.

Dacă în rândul claselor şi cercurilor conducătoare se constituia şi o opoziţie de concepţii împotriva investiţiilor de capitaluri străine şi se încerca delimitarea penetraţiei lor în unele ramuri, faţă de împrumuturile externe nu se manifesta nici o împotrivire; banii împrumutaţi erau consideraţi ca un dar prezent cu obligaţie viitoare; de aceea se şi recurgea facil şi frecvent la împrumuturi de stat, piedica principală fiind nu capacitatea de plată a bugetului ci disponibilitatea creditorilor care era condiţionată de prima.

Datoria publică a constituit o problemă permanent majoră a finanţelor de stat, întrucât preţul creditului era totdeauna mai redus pe piaţa externă decât pe cea internă, lipsită de capitaluri mari; împrumuturile statului s-au contractat la grupurile financiare străine astfel că problema consta în datoria externă a ţării pe care o gestiona Ministerul de Finanţe.

Procesul de îndatorare a statului trece prin mai multe etape; în primul deceniu după constituirea naţional statală a României, cheltuielile sporite solicitate de formarea şi instituţionalizarea statală, care lăsau deficite însemnate, au fost acoperite din împrumuturi interne apoi externe. Totodată, se proiectează o serie de acţiuni de modernizare a condiţiilor generale ale producţiei sociale –

construcția mijloacelor moderne de transport și comunicație – căi ferate, porturi, magazii, telegraf și telefon, drumuri pietruite, poduri etc. – urgent necesare pentru legarea rapidă, ieftină și directă a pieței naționale de cea mondială.

La sfârșitul secolului tot cu împrumuturi străine se trece la modernizarea urbană; se sistematizează Capitala și alte orașe mari ale țării, se construiesc centrale electrice, se răspândește canalizarea și apa curentă, se construiesc edificii publice.

Concomitent cu acestea se alocă fonduri importante în scopul modernizării și dezvoltării armatei și întăririi capacității ei de luptă, de consolidare a administrațiilor centrale și locale.

Primul război mondial distruge o parte a avuției naționale, iar procesul de refacere economică și de consolidare a statului unitar mărește, prin diferite împrumuturi datoria publică. La acestea se adaugă datorii interstatale impuse de tratatele de pace. Creditele interne, solicitate de stat Băncii Naționale au provocat, pe lângă o îndatorare fără precedent a statului, și o mare inflație prin emisiune de bancnotă fără acoperire.

Stabilizarea monetară, din anul 1929, concomitent cu lichidarea datoriilor statului s-a realizat prin cele mai mari împrumuturi externe din perioada interbelică, în anii 1929 și 1931. Dar criza economică și intervenția statului în sprijinirea sistemului bancar și apoi conversiunea datoriilor rurale și urbane, agravate de criză, pune din nou în dificultate și încarcă statul cu datorii.

Anii postcriză ameliorează datoria publică, pentru scurt timp, căci declanșarea războiului al doilea mondial, subordonarea României de către Germania nazistă, intrarea ei în război urcă vertiginos din nou datoria, în special internă a statului, amplificată considerabil, după terminarea războiului, cu obligații de despăgubiri externe, cele mai grele din toată perioada modernă a României.

Aspectul economic al angajamentelor externe, tot mai mari ale statului, s-a concretizat în scurgerea în afară a unei părți din produsul național, în ipotecarea către centre financiare a unor domenii ale avuției naționale.

Aspectul politic al împrumuturilor externe s-a manifestat, în unele cazuri, în stabilirea controlului instituțiilor financiare străine asupra unor pârghii financiare naționale.

Paragraful expune datoria statului rezultată din împrumuturile interne și din cele externe, nominalizate, în vigoare în diferite perioade de evoluție a economiei românești, pentru intervalul 1864–1945.

În felul acesta pentru anumiți ani, respectiv: 1868, 1878, 1882, 1902, 1915, 1929, 1933, 1940 și 1945 se înfățișează bilanțul și stadiul datoriei statului după împrumuturile în acțiune. Indicatorii din situațiile statistice arată anul contractării și stingerii fiecărui împrumut, suma nominală emisă, suma amortizată, adică plătită și suma rămasă de plată în perioada următoare.

La fiecare moment istoric se face și totalul sumelor, separat pe împrumuturi externe și interne și totalul lor general. Astfel cititorul, cercetătorul poate constata la fiecare din aceste momente mărimea capitalului împrumutat, a celui amortizat și a capitalului rămas de plată. De asemenea, din datele prezentate, se poate stabili, la momentele menționate, raportul între datoria internă și cea externă, care a fost de regulă în favoarea netă a datoriei externe.

În diferite perioade România, prin datoria sa externă a gravitat către diferite centre şi zone financiare; până la primul război mondial către zona central europeană, în primul rând Germania, care a deţinut 80–90% din totalul împrumuturilor şi a furnizat majoritatea capitalului extern, guvernând piaţa românească de capital; în perioada interbelică împrumuturile României se contractează cu prioritate în zona financiară a Europei occidentale.

Tabelul 269

I. Datoria statului în anul 1868

mii lei

Anul contractării	Anul stingerii	Împrumutul	Capital nominal emis	Capital amortizat	Capital rămas neamortizat în 1868
1	2	3	4	5	6
		Împrumuturi externe			
1864	1887	Stern	22 889,4	2 939,4	19 950,0
1864	1880	Barkley	12 027,3	1 182,8	10 844,5
1865	1876	I. Trevor Barkley	21 000,0	2 910,0	18 090,0
1866	1890	H. Oppenheim	[1] 34 357,0	519,0	33 838,0
		Total	90 273,7	7 551,2	82 722,5
		Împrumuturi interne			
1865	1880 convertit	Obligaţiunile rurale	107 247,9	10 113,1	97 134,7
1866	1869	Împrumut intern	4 771,4	1 807,0	2 904,5
---	---	Bonurile pentru emancipaţie de la 1864	5 236,8	3 777,5	1 459,3
---	---	Bonurile de tezaur	14 715,8	7 563,7	7 152,1
1867	---	Datoria la Casa de Depuneri	6 190,3	---	6 190,3
	---	Cauţiunea Băncii Naţionale	1 000,0	259,3	740,7
		Total	139 102,2	23 520,6	115 581,6
		Total general	229 375,9	31 071,8	198 304,1

[1] Modificat ulterior în capital nominal de 31 610 mii lei.

Tabelul 270

II. Datoria statului la 1 ianuarie 1876

mii lei

Anul contractării	Anul stingerii	Împrumutul	Capital nominal emis	Capital amortizat	Capital rămas neamortizat în 1878
1	2	3	4	5	6
		Împrumuturi externe			
1864	1887	Stern	22 889,4	6 314,4	16 575,0
1864	1880	I. Trevor Barkley	12 027,3	6 336,1	5 691,2
1865	1876	I. Trevor Barkley	13 755,0	11 845,8	1 909,2
1866	1890	H. Oppenheim	31 610,5	6 483	25 127,5
1871	1890	Ofenheim	51 535,6	-	51 535,6
1871	Transferat în 1872 şi convertit în 1880 şi 1881 în 6% şi 5%	Strusberg	248 130,0	637,7	247 492,3
1875	Perpetuă	Renta 5% perpetuă	44 600,0	-	44 600,0
	Total		424 547,8	31 617	392 930,8
		Împrumuturi interne			
1865	1880 convertit	Obligaţiunile rurale	107 232,0	51 518,2	55 713,8
1871	1891	Împrumutul domenial	78 000,0	7 930	70 070,0
1872	1886	C.F. Iaşi – Ungheni	3 770,2	595,6	3 174,6
1872	1912	C.E.C.	10 001,0	15,7	9 985,3
	Total		199 003,2	60 059,5	138 943,7
	Total general		623 551,0	91 676,5	531 874,5

Tabelul 271

III. Datoria statului în anul 1882

mii lei

Anul contractării	Anul stingerii	Împrumutul	Capital nominal emis	Capital amortizat	Capital rămas neamortizat la 1 V 1882
1	2	3	4	5	6
		Împrumuturi externe			
1864	1887	Stern	22 889,4	14 121,9	8 767,5
1864	1880	I. Trevor Barkley	12 027,3	12 027,3	-
1866	1890	H. Oppenheim	31 610,5	14 095,5	17 515,0
1868	1890	Ofenheim	51 535,7	94,2	51 441,5
1868	convertit 1880	Strusberg	248 130,0	4 838,3	[1] 243 291,8
1875		Renta 5% fost perpetuă	44 600,0	4 407,5	[1] 40 192,5
1880	1923	Obligații 6%	237 500,0	895,0	236 605,0
1880	convertit 1881	Obligații 6%	47 532,0	2 709,4	[1] 44 822,6
1881	1931	Rentă 5%	148 200,0	450,0	147 750,0
1881	1899	Obligațiuni de stat 5%	47 948,0	-	47 948,0
Total			891 972,8	53 638,9	838 333,9
		Împrumuturi interne			
1865	convertit 1880	Obligațiunile rurale	107 232,0	81 351,3	25 880,7
1871	convertit 1881	Împrumutul domenial	78 000,0	21 978,0	[1] 56 022
1872	1886	C.F. Iași – Ungheni	3 770,2	2 086,5	1 683,7
1872	1912	C.E.C.	10 001,0	256,0	9 745,0
1880	1924	Obligațiuni 6% conversiune rurală	31 600,0	234,8	31 365,2
Total			230 603,2	105 906,6	124 696,6
Total general			1 122 576,0	159 545,5	963 030,5

[1] Convertite în rente anuale.

Tabelul 272

IV. Datoria statului la 31 martie 1902

mii lei

Anul contractării	Anul stingerii	Împrumutul	Capital nominal emis	Capital amortizat	Capital rămas neamortizat la 31 III 1868
1	2	3	4	5	6
		Împrumuturi externe			
1868	1890	Ofenheim	51 535,6	650,6	50 885,0
1889	1933	Rentă 4%	50 000,0	6 455,5	43 544,5
1890	1923	Rentă 4% C.F.R.	274 375,0	32 234,5	242 131,5
1881	1931	Rentă 5% [1]	148 200,0	64 506,5	83 693,5
1888	1930	Rentă 5%	[2] 288 325,0	-	288 325
1891	1935	Rentă 4%	45 000,0	4 460,5	40 539,5
1892	1936	Rentă 5%	75 000,0	5 392,0	69 608,0
1893	1937	Rentă 5%	50 000,0	3 112,0	46 888,0
1894	1939	Rentă 4%	120 000,0	7 477,5	112 522,5
1896	1940	Rentă 4%	90 000,0	4 182,5	85 817,5
1898	1958	Rentă 4%	180 000,0	2 325,5	177 674,5
1899	1904	Bonuri de tezaur 5%	175 000,0	-	175 000,0
Total			1 547 435,6	130 797,1	1 416 638,5
		Împrumuturi interne			
1889	1933	Renta 4% pentru bilete ipotecare	32 500,0	4 192,2	28 307,8
1894	1937	Renta 5%	6 500,0	374,0	6 126,0
1900	perpetuă	Renta 4% perpetuă pentru şcolile din Braşov	962,5	-	962,5
Total			39 962,5	4 566,2	35 396,3
Total general			1 587 398,1	135 363,3	1 452 034,8

[1] Unificat în anul 1888 cu împrumutul rentă 5% de lei 288 325 mii lei.
[2] Unificat în anul 1888 cu împrumutul rentă 5% de lei 148 200 mii lei.

Tabelul 273

V. Datoria statului în anul 1915 la 15 august

mii lei

Anul contractării	Anul stingerii	Împrumutul	Capital nominal emis	Capital amortizat în 1916	Capital rămas neamortizat la 15 VIII 1916
1	2	3	4	5	6
		Împrumuturi externe			
1868	1890	Ofenheim	51 535,6	1 998,8	49 536,8
1889	1933	Rentă 4%	50 000,0	20 002,5	29 997,5
1890	1923	Rentă 4% C.F.R.	274 375,0	167 385	106 990,0
1891	1935	Rentă 4%	45 000,0	16 668	28 332,0
1894	1939	Rentă 4%	120 000,0	34 204	85 796,0
1896	1940	Rentă 4%	90 000,0	22 245,5	67 754,5
1898	1958	Rentă 4%	180 000,0	18 341	161 569,0
1903	1943	Rentă 5%	185 000,0	26 823	158 177,0
1905	1946	Rentă 4%	100 000,0	12 539	87 461,0
1905	1946	Rentă 4%	424 613,0	53 242,5	371 370,5
1908	1940	Rentă 4%	70 000,0	9 010	60 990,0
1910	1950	Rentă 4%	128 000,0	8 241,5	119 758,5
1913	1954	Rentă 4%	250 000,0	5 912,7	244 087,3
		Diferențe de curs	---	500,0	---
1913	---	Bonuri de tezaur 4%	45 000,0	-	45 000,0
1914	---	Bonuri de tezaur 6% aur la Banca d'Italia lire italiene la 1 decembrie 1914	10 012,5	-	10 012,5
	1918	Bonuri de tezaur 4% aur la Banca Angliei	-	725,7	-
1915	1929	Lire sterline 5 000 000	126 100,0	-	126 100,0
1915	1918	Lire sterline 7 000 000	176 540,0	-	174 540,0
Total			2 326 176,1	398 704	1 927 472,1

1	2	3	4	5	6
		Împrumuturi interne			
1889	1933	Renta 4%	32 500,0	13 598,5	18 901,5
1894	1938	Renta 5%	6 500,0	1 641,5	4 858,5
1900	perpetuă	Renta 4% perpetuă	962,5	-	962,5
1910	1950	Renta 4%	44 198,0	2 560	41 639,0
1910	1949	C.E.C.	39 490,0	3 941,1	35 548,9
1910	perpetuă	Renta 4%	13 000,0	-	13 000,0
1910	perpetuă	Renta 5%	20 000,0	-	20 000,0
1910	perpetuă	Renta 4%	29 561,3	-	29 561,3
1916	1956	Renta 5%	400 000,0	-	400 000,0
		Diverse rente şi subvenţii	-	265,1	-
1916	1917	Împrumut 2,5% B.N.R.	400 000,0	195 000	205 000,0
Total			986 211,8	216 741,1	769 470,7
Total general			3 312 387,9	615 445,1	2 696 942,8

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 274

Datoria statului, pe categorii de împrumuturi, la 1 ianuarie 1929

mil. lei

Specificaţia împrumutului	Capital nominal	Capital nominal de amortizat	Data stingerii
1	2	3	4
DATORIA PLĂTIBILĂ ÎN LEI			
I. Datoria consolidată			
a) Datorii înainte de război			
Împrumuturi amortizabile în rentă:			
4% 1889 intern, 4% 1889 extern, 4% 1890, 4% 1891,			
5% 1894 intern, 4% 1898, 5% 1903, 4% 1905, A.B.			
4% 1905 conv., 4% 1910 intern, 4% 1910 extern, 4%			
1910 păduri, 4 -% 1913	566,4	480	-

Continuare *tabelul 274*

1	2	3	4
Împrumutul național de lei 400 mil în rentă amortizabilă 5% din 1916	400	374	aug.1956
Împrumuturile amortizabile de căi ferate județene din capitalul rămas de lei 26 655 521	39	27	1949
Împrumutul de lei 962 500 în rentă perpetuă de 4% din 1900 pentru școlile secundare românești din Brașov	1	1	perpetuă
Împrumutul de lei 20 milioane în rentă perpetuă de 5% din 1910 pentru constituiri de izlazuri comunale	20	20	perpetuă
Împrumutul de rentă perpetuă 5% din 1912 pentru răscumpărarea bunurilor de mână moartă, convertită în titluri de rentă perpetuă de expropiere 5%	75	12,5	perpetuă
b) Datorii de după război			
1. Datorii rezultând din emisiuni interne			
Împrumutul Unirii de lei 1 143 mil. în rentă amortizabilă de 5% în 1919	1 143	1 078	1958
Împrumutul refacerii în rentă amortizabilă 5% în 1920	2 731	2 584	1960
Împrumutul de rentă amortizabilă 5% blocată în 1920	315	315	1968
Renta perpetuă 5% din 1922 emisă pentru plata exproprierilor făcute de reforma agrară	10 100	8 100	perpetuă
2. Datorii rezultând din tratate de pace			
Anuitatea datorată societății S.T.E.G. pentru linia ferată Arad – Timișoara (1926)	11	10	1958
Rentele antebelice austro-ungare ștampilate deținute de locuitorii aflați pe teritoriul român, precum și autoritățile din Ardeal și din Bucovina	142	142	---
Cota parte din renta perpetuă ungară 3,5% în coroane hârtie, împrumut gajat	38	38	---
Cota parte din împrumutul c.f. austriece 4,5% din 1913	0,3	0,3	---
Lichidarea împrumutului Bucovinei 4% 1894 și 1910	15	15	---

1	2	3	4
Plata datoriilor comunale din Transilvania, neangajate la 30 aprilie 1928 față de instituțiile din Ungaria	55	55	1929
Plata obligațiilor statului pentru achitarea datoriilor comunale din Ardeal	9	9	1929
Plata datoriilor ipotecare particulare din Transilvania	85	85	1930
Plata datoriilor comunale din Bucovina față de instiuțiile din Austria, neadjudecate la 30 aprilie 1928	58	58	1930
Plata datoriilor ipotecare din Bucovina	65	65	1930
c) Împrumuturile făcute pentru unificarea monetară – 7 mild. și pentru nevoile tezaurului – 3,7 mild.	12 400	7 522	1929
Total	28 248,7	20 077	---
II Datoria flotantă			
Bonuri de tezaur interne 5% emise pentru refacere și aprovizionarea țării	688	688	flotantă
Total general	28 936,7	20 765	-
Datoria externă a statului plătibilă în aur și monedă străină (la paritate legală)			
1. Datoria consolidată			
a) Datorii dinante de război	1 196	1 196	1970
b) Datorii de război și după război			
b. 1) Datorii interaliate:			
Datoria către Anglia	789	781	1987
Datoria către S.U.A.	345	340	1987
Datoria către Italia	248	243	1976
Datoria către Franța	924	923	1989
b. 2) Despăgubiri de război			
Despăgubiri pentru industria de petrol	252	249	1965
b. 3) Datorii contractate pentru aprovizionare și refacere			
Împrumut amortizabil Anglia de 3,5 mil Ł	833	720	1968
Împrumut amortizabil Anglia de 2,5 mil Ł	60	49	1942
Împrumut amortizabil Italia în rentă neconsolidară de 6% din 1925	41	36	1940

1	2	3	4
Angajamente speciale derivând din consolidarea bonurilor de tezaur	1 005	405	---
Împrumutul amortizabil în lire italiene cu 7% în 1926	200	188	1936
b.4) Datorii rezultând din tratate de pace	192	191	---
b.5) Sarcinile răscumpărării căilor ferate particulate	20	20	---
2. Datoria flotantă			
Bonuri de tezaur pentru refacerea şi aprovizionarea ţării de la 1918–1922 neprezentate la consolidare	12,4	12,4	---
Cheltuieli pentru administrarea datoriei publice, în principal diferenţe de curs la monedele plătibile în aur	3 999	3 999	---

RECAPITULARE[1)]

Datoria publică plătibilă în lei	Capital iniţial	Capital nominal de amortizat la 1 ianuarie 1929
1. Dinainte de război	1 061,8 mil lei	913,3 mil lei
2. De război şi după război	27 954,8 mil lei	20 764,5 mil lei
Total	29 016,6 mil lei	21 677,8 mil lei
Datoria publică plătibilă în aur şi monedă străină la paritate legală		
1. Dinainte de război	1 195,5 mil lei	1 195,5 mil lei
2. De război şi după război	4 920,3 mil lei	4 157,7 mil lei
Total	6 115,8 mil lei	5 353,2 mil lei

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

NOTĂ: [1)] Datele sunt reproduse după sursa – Gh. M. Dobrovici, *Istoricul dezvoltării economice şi financiare a României şi împrumuturile contractate 1823–1933*, Bucureşti, 1934, p. 682; sumele arătate diferă uşor de totalurile rezultate.

Tabelul 275

Datoria statului, externă şi internă, la 1 ianuarie 1933

	Denumirea datoriei	Capitalul la 1 I 1933	
		în monedă străină	în lei stabilizaţi (1929)
		mii	mil.
	Total datorii externe – dolari	[1] 749 188	125 264,0
	Total datorii interne	-	14 313,0
	Total general		139 577,0
1	Datoria externă – dolari	512 442	85 680,4
1.1	Împrumuturi şi rente, în lire sterline	42 444	27 076,6
1.2	Rente în franci aur	353 284	11 396,2
1.3	Rente în lei aur (1913)	226 166	7 295,6
1.4	Împrumuturi în dolari S.U.A.	64 009	10 701,0
1.5	Renta austriacă şi ungară în florini aur	100 738	8 124,0
1.6	Rente ungare, în coroane	178 168	6 034,7
1.7	Obligaţiuni şi rente austro-ungare, în franci elveţieni	48 341	1 559,4
1.8	Împrumuturi franceze, în franci francezi	1 837 675	12 036,8
1.9	Împrumuturi şi rente italiene, în lire italiene	162 122	1 426,3
1.10	Aranjament bancar, în franci belgieni	6 391	29,7
2	Datoria internă	-	14 313,0
2.1	Până la 1916	-	782,0
2.2	După 1916 până la 1933	-	13 531,0
3	Datorii de război în valută, cu plată suspendată din 1931[1] S	236 746	39 584,0
4	Datorii externe de plată S	512 442	85 680,4
	Datorii interne de plată	-	14 313,0
	Total datorii de plată		99 993,4

SURSĂ: Calculat după *Enciclopedia României,* vol. IV. Bucureşti, 1943.

NOTĂ: [1] Prin moratoriul Hower în anul 1931 datoriile de război – 1914–1918 – au fost suspendate pentru un an, după care nu s-au mai plătit, căzând în desuetudine. O perioadă, bugetul statului a continuat să le contabilizeze, ulterior ele au rămas numai în evidenţă.

Tabelul 276

Datoria statului pe categorii la 1 aprilie 1933

mil. lei 1929

Specificaţia împrumutului	Data contractării	Data stingerii	Felul monedei	Capital nominal emis		Capital amortizat	Capital rămas de amortizat la 1 apr. 1934	
				în monede străine, mii	în mil. lei 1929	până la 1 apr. 1934 mil. lei 1929	în monedă străină, mii	mil. lei 1929
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Datoria externă a statului plătibilă în lei aur şi în diverse monede străine								
I Datoria consolidată								
1 Datoria dinainte de război								
Renta unificată 4% amortizabilă, emisiunea 1889–1910 în valoare nominală de 433 mil fr. francezi	31 mai 1928	1 iulie 1970	franci aur	357 000	10 431,7	1 677,5	312 027	8 754,2
Renta unificată 5% amortizabilă, emisiunea 1903 în valoare nominală de 87 mil fr. francezi	31 mai 1928	1 iulie 1970	franci aur	74 000	2 079,4	102,9	68 298	1 976,2
Renta 4½% – amortizabilă din 1913 conform cu acordurile de la Londra	4 iulie 1928	1 aprilie 1970	lei aur	60 000	1 386,0	156,6	53 456,5	1 229,4
Paris	31 mai 1928	1 aprilie 1970	lei aur					
Renta unificată 4% 1889–1910, 425 mil	10 nov. 1928	1 aprilie 1970	lei aur	392 425	3 850,7	162,4	375 708,5	3 688,3
Renta unificată 4% amortizabilă emisiunea 1889 valoare nominală lei aur 21 milioane lei	10 noiembrie 1928	1 aprilie 1970	lei aur	19 541	191,5	7,6	18 604,5	183,9

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 276*

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Renta unificată 5% amortizabilă emisiunea 1903, 57 milioane lei	10 nov. 1928 1 aprilie 1931	1 aprilie 1970	lei aur	56 760	596	17	54 944	579
Renta unificată 4% amortizabilă din 1913 în valoare nominală de lei aur 133,5 milioane lei	10 nov. 1928 1 aprilie 1931	1 aprilie 1970	lei aur	117 720	2 354	116	112 849	2 238
2 Datoria de război şi după război								
a) Datorii interaliate								
Datoria către Anglia	19 oct. 1925	19 nov. 1987	Ł stg	18 448	10 700	122	18 238	10 578
Datoria către Statele Unite	4 dec. 1925	15 dec. 1926	$ aur	44 590	7 402	156	43 652	7 246
Datoria către Italia	15 mart.1926	30 iun. 1967	lire it.	157 912	1 390	38	153 605	1 352
Datoria catre Franța	28 mart.1928	1 sept. 1989	fr. fr.	525 000	16 931	65	523	16 866
b) Despăgubiri de război								
Renta pentru despăgubirile cuvenite industriilor de petrol pentru daunele din 1916	6 noiembrie 1926	1 decembrie 1965	Ł stg	9 978	5 788	133	9 750	5 655
c) Datorii contractate pentru nevoi ale aprovizionării şi refacerii								
Împrumutul amortizabil în renta de consolidare 4% din 22 octombrie 1922	22 octombrie 1922	1 octombrie 1963	Ł stg dolari	35 000	20 300	3 835	21 039	16 465
Împrumutul amortizabil în rentă externă de 4% din 1922	22 octombrie 1922	1 dec. 1942	Ł stg	2 500	1 450	583	1 494	867
Împrumutul amortizabil în rentă de consolidare 6% din 1925	19 iunie 1925	1 iulie 1940	lire ital.	41 145	362	154	23 692	208

BCU IAŞI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 276*

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Împrumutul amortizabil 7% din 1926	15 iulie 1926	30 iunie 1936	lire ital.	200 000	1 760	554	137 080	1 206
Împrumuturile P.T.T. cu 8%	23 aug. 1930	31 dec. 1931	dolari	4 000	664	664	-	-
Cota de participare a României la împrumutul de fr. aur 8,5% pentru Comisia Europeană a Dunării	aprilie 1930	31 dec. 1931	fr. aur	563	18	18	-	-
d) Aranjamente speciale derivând din consolidarea bonurilor de tezaur emise pentru nevoile aprovizionării şi refacerii								
TOTAL	1923–1929	1933–1955	diverse	---	9 323	7 696	---	1 627
e) Sarcinile răscumpărării căilor ferate particulare								
Total	1926–1932	1940–1968	diverse	---	610	58	---	552
f) Datorii pentru stabilizare şi dezvoltare								
Împrumutul de 7% din 1929	1 febr. 1929	1 febr. 1959	diverse	---	16 842	1 629	---	15 213
Împrumutul de dezvoltare 7 – % din 18 mart. 1931	18 mart.1931	aprilie 1971	fr. fr.	1 325 000	8 679	77	1 313 163	8 601
g) Datorii rezultând din tratatele de pace								
Total	1926–1931	1956–1980	diverse	---	17 448	1 643	---	15 805
B. Datorie publică consolidată								
1 Datorii dinainte de război								
Total	1889–1912	până în 1919	lei	---	915	134	---	781
2 Datorii de după război								
a) din emisiuni interne	1919–1932	până în 1968	lei	---	12 941	34	---	12 907
b) din tratate de pace	1926	1931–1958	lei	---	203	32	---	171
c) diverse datorii	1913–1928	1929–1930	lei	---	282	282	---	---

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 276*

1	2	3	4	5	6	7	8	9
C. Datorii flotante								
Total	1916–1929	1929	lei	---	17 988	12 587	---	5 401
D. Cheltuieli pentru administrarea datoriei publice								
	---	---	---	---	---	15	15	-
Recapitulare								
Datoria consolidată externă plătibilă în diverse monede străine	-	-	-	-	140 556	19 664	-	120 892
Datoria consolidată plătibilă în lei	-	-	-	-	32 329	13 469	-	18 860
Total general datorie de stat externă şi internă	-	-	-	-	172 885	33 133	-	139 752

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 277

Datoria statului, externă și internă la 1 aprilie 1940

Denumirea datoriei	Capital la 1 aprilie 1940	
	în monedă străină	în lei curs[1] oficial cu primă
	mii	mil. lei
1 Total datorie externă în dolari	627 247,0	128 209,3
1.1 Împrumuturi și rente în lire sterline	35 914,3	31 224,0
1.2 Rente în franci aur	346 961,4	22 823,1
1.3 Rente în lei aur (1913)	207 350,0	13 639,4
1.4 Rente în dolari	106 645,4	21 798,3
1.5 Mandate de tezaur, florini olandezi	487,7	56,5
1.6 Rente ungare, elvețiene în franci elvețieni	99 252,4	4 908,0
1.7 Fondul agrar ungar, coroane	7 474,0	524,0
1.8 Rente franceze, în franci francezi (1928)	1 883 333,0	25 538,0
1.9 Datorii căi ferate STEG, franci francezi	13 173,0	64,0
1.10 Rente italiene, în lire italiene	63 018,0	7 200,0
1.11 Rente și Relif Bonds, diverse monede	-	434,0
2 Total datorie internă	-	34 747,5
2.1 Până la 1916	-	721,6
2.2 După 1916 până la 1938	-	34 025,9
		mld. lei
3 Datoria externă în dolari	627 247,0	128 209,3
Datoria internă în lei	-	34 747,5
Total datorie de stat	-	162 956,8

SURSE: B.N.R., „Bulletin d'information et de documentation", 1940; *Enciclopedia României*, vol. IV. București, 1943.

NOTĂ: [1] În documentele oficiale ale Ministerului de Finanțe ca și în *Enciclopedia României*, care folosește datele „Expunerilor de motive ale Ministerului de Finanțe" convertirea în lei a monedelor străine s-a făcut la curs oficial fără primă ceea ce a condus la exprimarea datoriei statului într-o sumă mult mai mică decât în realitate. Procedeul de calcul a monedelor străine numai pe baza cursului oficial nu are o justificare reală; însăși statul calcula suma anuală de plată a datorici externe – anuitatea – în mod oficial, la cota oficială a monedelor plus prima ce o acorda la cumpărarea acestora. Cursul liber al valutelor era mai ridicat.

Diferențele sunt însemnate (1 aprilie 1940) cum se poate vedea mai jos:

	Curs fixat oficial	Curs cu primă (107%)	Curs liber
Lira sterlină	420,00 lei	869,40	1 624 lei
Dolar S.U.A.	98,74 lei	204,40	503 lei
Franc elvețian	23,89 lei	49,45	98 lei
Franc aur	32,26 lei	65,78	189 lei

Tabelul 278

Datoria statului, internă și externă, pe categorii de monede, la 1 aprilie 1940

mil. lei

I. DATORIA INTERNĂ

Specificarea datoriei	Capitalul inițial emis	Capital real de plată la 1 IV
Total	---	34 747,5
Rente emisiuni 1889–1913	1 725,8	330,2
Împrumutul pentru căi ferate județene	39,5	22,6
Rentă perpetuă 4% 1900 școli Brașov	1,0	1,0
Rentă perpetuă 5% pentru izlaz	20,0	20,0
Rentă 4% 1910 pentru păduri	9,3	9,2
Împrumutul național 5% 1916	400,0	338,4
Împrumutul Unirii 5% 1919	1 143,1	988,3
Împrumutul intern 5% 1920	2 730,9	2 393,4
Rentă deblocată 5% 1920	315,0	295,4
Renta expropierii 5% 1922 amortiz. 12 500 mil.	7 876,0	7 058,8
Renta expropierii 5% perpetuă 2 500 mil	1 094,0	100,2
Anuitatea datoriei creditului funciar, valoarea actualizată 5%	435,6	208,9
Renta 5% 1933 pentru reangajați	690,0	522,5
Împrumutul de înzestrare a țării 4½% 1934	3 738,6	4 366,1
Renta de consolidare 3% 1935 de 10 000 mil	9 568,6	8 251,6
Renta de consolidare Casa de Depuneri 3½% 1936	1 200,0	1 045,4
Renta de consolidare investiții C.F.R. 1935	280,0	182,7
Germania 4½%		
Renta 3½% 1936 C.E.C.	720,0	665,5
Renta 4½% biserici	263,5	263,5
Renta 3½% 1937 Casa de Depuneri	1 294,0	1 225,0
Renta perpetuă 4½% 1937 Conv. C.F.R.	2 000,0	2 000,0
Renta perpetuă 4½% 1937 Fond regele Carol II	1 300,0	1 300,0
Renta perpetuă 4½% Azilul Elena Doamna	38,4	28,4
Renta perpetuă 4½% 1938 Conv. C.F.R.	2 000,0	2 000,0
Renta de consolidare C.E.C., 3½% 1935	235,0	213,0

II DATORIA EXTERNĂ

Specificarea datoriei şi valoarea nominală de emisiune	Moneda	Capital iniţial emis	Capital real de plată la 1 aprilie 1940 mil. lei	
		mii lei	în monedă străină	în lei
1	2	3	4	5
Renta de consolidare 4% 1922	lire sterline	29 604,0	21 032,0	
Renta externă 4% 1922	„	2 500,0	1 389,6	
Renta 4 – %, acord Paris – Londra	„	2 376,0	2 211,4	
Renta petrolieră	„	10 000,0	7 442,1	
Renta de stabilizare 7% 1929	„	2 000,0	1 807,3	
Renta căi ferate particulare 5% 1926	„	1 173,1	1 116,1	
Renta de concesiune 4% 1938 amortizare	„	573,7	565,8	
Către Wholesale Society Mancester	„	500,0	346,2	
Relief Bond Norvegia		2,0	0,8	
Total			35 914,3	15 084,0
Renta unificată 4% acord Paris de 433 mil	franci aur	577 000,0	271 380,5	
Renta 5% acord Paris de 87 mil	„	74 000,0	61 272,8	
Oblig. STEG Reţea veche şi complimentară	„	71 941,6	14 308,1	
Total			346 961,4	11.192,3
Renta unificată, acord Berlin 446 mil	lei aur	412 470,0	120 050,5	
Renta 5% acord Berlin, de 57,0 mil	„	56 760,0	179 550,0	
Renta 4 – % acord Berlin, de 133,5	„	117 763,5	69 344,6	
Total			207.350,0	6 688,7
Renta de stabilizare 7% 1929	dolari	69 000,0	58 327,3	
Renta de consolidare 4% 1922	„	26 980,1	25 498,8	
Aranjamente Stupell Peyton Perkins	„	1 842,5	406,5	
Renta 4% perpetuă austriacă, fl. aur 7 342 mii	„	3 541,6	1 333,2	
Renta 4% perpetuă ungară, fl. aur 136 569 mii	„	65 873,7	21 079,6	
Total			106 645,4	14 522,1
Mandate de tezaur austr. 4 – 1914 în 5 monede	florini	1 806,7	487,7	27,3

1	2	3	4	5
Renta ungară 4 – % 1913 în 4 monede	fr. elvețieni	33 090,3	8 934,4	
Renta ungară 4 – % 1914 în 4 monede	„	107 625,0	29 058,8	
Renta ungară 4% 1910 în 4 monede	„	63 128,8	17 034,4	
Relief Bonds Elveția	„	160,0	66,8	
Societatea C.F. partic. Nagykikinda – Arad	„	1 650,0	989,2	
Societatea C.F. partic. Gyulavideki	„	300,0	177,9	
Renta 4 – % (Conv. elv. 7% și 7 – %)	„	20 308,1	19 727,2	
Val. acțiuni cu 5% a anuit. pt. rente austro-ungare	„	23 959,6	23 261,9	
Total			99 252,4	2 371,1
Valoare acțiuni cu 5% a anuit. fond agrar „A”	cor. ungare			
(optanți)	aur	8 517,8	7 483,9	253,1
Renta de stabilizare 7% 1929	fr. fr. 1928	561 638,0	510 835,3	
Renta de dezvoltare ½% 1931	„	1 325 000,0	1 276 612	
Renta 4 ½% Fundiung (Stat) de 134 351,1 mii	„	89 000,0	74 678,9	
Renta 4 ½% Fundiung (C.A.M.) de 64 277,5 mii	„	21 206,5	21 206,5	
Total			1 883 332,7	12 355,8
Societatea STEG căi ferate particulare	fr. fr. hârtie	17 049,0	13 173,2	31,1
Renta de consolidare 6% 1925	lire italiene	41 145,3	23 691,8	
Renta 7% 1926 convertită în 4,75% 1935	„	200 000,0	39 326 ,5	
Total			63 018,3	327,5
Renta 4 – % 1939 (conv. austr. 7% 7 – %)	mărci germane	1 853,5	1 853,5	76,9
Renta 4 – % 1938 (conv. cehosl. 7% și 7 – %)	cor. cehe	43 880,1	43 880,1	164,2
Relief Bond Norvegia	cor. norvegiene	50,0	20,9	0,5
Relief Bond Danemarca	cor. daneze	120,0	50,1	1,0
Relief Bond Suedia	cor. suedeze	90,0	37,6	0,9
Total				63 076,7

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 279

Datoria statului, externă şi internă, pe categorii de monede, la 1 aprilie 1945

Denumirea datoriei	Capital la 1aprile 1945	
	în monedă străină[1]	în lei
	mii	miliarde
1 Total datorie externă în dolari	744 045	2 711,3
1.1 Împrumuturi şi rente, în lire sterline	31 100,4	456,7
1.2 Rente, în franci aur	299 957	335,7
1.3 Rente, în lei aur	28 943	32,4
1.4 Rente, în dolari S.U.A.	83 216	303,2
Obligaţii armistiţiu, dolari S.U.A.	300 000	1 213,5
1.5 Mandate de tezaur, florini olandezi	488	1,0
1.6 Rente ungare, elveţiene, în franci elveţieni	97 384	81,1
1.7 Fond agrar ungar, coroane	7 474	8,9
1.8 Rente franceze, franci francezi	1 257 537	277,9
1.9 Datorii căi ferate STEG, franci francezi	13 173	0,4
1.10 Rente italiene, lire italiene	532	0,0
1.11 Rente şi Relif Bonds, diverse monede		0,5
2 Total datorie internă		53,6
	mii dolari	mld. lei
3 Datorie externă, dolari	744 045	2 711,3
Datorie internă, lei	---	53,6
Total datorie de stat		2 764,9

SURSE: Calculat pe baza datelor din: „Expunere de motive la bugetul general al statului" pe exerciţiul 1945/1946; Costin Kiriţescu, *Sistemul bănesc al leului şi precursorii lui*, vol. III, Bucureşti, 1971.

NOTE: [1] În sursă, „Expunere de motive la bugetul general al statului" pe exerciţiul 1945/1946, cursul monedelor şi deci corespondentul sumelor în lei, este cel din anul 1934, deci inoperabil pentru stabilirea mărimii reale a datoriei statului. Sumele în monedă străină s-au recalculat de noi la cursul din 1 mai 1945, conf. Costin Kiriţescu, *op.cit.*, iar totalul s-a transformat în dolari S.U.A. pe cursul de la aceeaşi dată; 1 dolar S.U.A. = 3644 lei.

[2] În baza legilor din 1941 datoria publică externă şi internă, contractată în diferite perioade şi în condiţii de plată diferite este unificată la dobânda de 4% la rente de stat şi 4 1/2 – % la rente C.A.M.; de asemenea, se prelungeau termenele şi toate titlurile de rentă se prezentau pentru ştampilare cu care ocazie se făcea verificarea şi unificarea. Mai important însă decât unificarea era măsura ca rentele externe, emise pentru împrumuturi, contractate de stat în străinătate, să fie plătite în România, în lei la cursul convenit. Operaţiunea de unificare cu deţinătorii de rente a început în anul 1941 şi s-a prelungit până în 1946 şi 1947.

O parte din datoria în monedă străină devine datorie în lei internă, ceea ce şi explică modificarea raportului dintre cele două capitale, în favoarea datoriei interne faţă de perioada trecută, 1940.

III

POZIȚIA ROMÂNIEI ÎN PLASAMENTELE ȘI DATORIILE INTERNAȚIONALE ÎN 1938

În scopul definirii locului României în relațiile financiare internaționale la sfârșitul deceniului patru al secolului XX prezentăm două situații statistice datorate unui cercetător american al obligațiilor și plasamentelor internaționale.

Dacă studiile autorilor români până acum nu au putut stabili mai precis mărimea obligațiilor financiare externe ale României – împrumuturi, credite, investiții etc. – publice și particulare, cercetările externe, dispunând de informații suplimentare și certe din surse oficiale și din arhivele unor instituții specializate, furnizează și pentru România date credibile structurate pe țări creditoare și capitole de destinație.

După Cleona Lewis, plasamentele externe în România anilor 1937–1938 se ridicau la peste 700 mil dolari, pozițiile prioritare revenind Angliei, Franței, Olandei și Germaniei ce dețineau 74% din totalul capitalului plasat de peste 15 state în țara noastră.

Pe de altă parte, din toate țările europene, pe lista exportatorilor de capital numai România și Bulgaria nu figurau. În schimb după datoriile externe totale și pe locuitor, România conta cu 34 dolari față de țările vecine – Ungaria – 40 dolari, Iugoslavia – 17 dolari, Bulgaria – 18 dolari sau 27 dolari pe locuitor ca medie europeană.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 280

Plasamentele de capital extern, în România, pe țări, în anul 1938

mil. dolari[1]

Țara de origine	Datorii și obligații	Suma
Austria	Împrumuturi de stat	1,5
Anglia	Împrumuturi și investiții	215,0
Belgia	Împrumuturi și investiții	12,0
Cehoslovacia	Împrumuturi și investiții	11,5
Franța	Împrumuturi și investiții	183,9
Germania	Împrumuturi și investiții	75,0
Italia	Împrumuturi și investiții	16,0
Olanda	Împrumuturi și investiții	83,3
Suedia	Împrumuturi și investiții	45.0
Elveția	Împrumuturi și investiții	12,2
S.U.A.	Investiții directe și de portofoliu	52,5
Alte țări	Obligații de stat	[2] 45,0
Total		753,0

SURSE: Cleona Lewis, *Debtor and Creditor Countries,* 1938, 1944, Washington, 1945.

NOTE: [1] Leul ca și alte valute, au fost calculate în dolari S.U.A. după cursul mediu liber al anului 1937.

[2] Partea României în datoria externă antebelică a Austro-Ungariei, rămasă suspendată

Tabelul 281

Plasamentele și datoriile în străinătate ale țărilor europene[1], în anul 1938

mil. dolari[2]

Țări creditoare	Zonele de plasament			Total	Pe locuitor dolari
	Europa	S.U.A.	Alte țări și continente		
1	2	3	4	5	6
I. Plasamente în străinătate					
Anglia	1 725	6 308	14 872	22 905	482
Austria	43	9	---	52	8
Belgia-Luxemburg	314	156	783	1 253	150

Continuare *tabelul 281*

1	2	3	4	5	6
Bulgaria	-	-	-	-	-
Cehoslovacia	155	5	-	160	11
Danemarca	6	17	55	78	21
Elveția	780	767	63	1 610	383
Finlanda	-	1	-	1	0,3
Franța	1 035	539	2 285	3 859	94
Germania	274	130	272	676	13
Grecia	-	5	-	5	0,7
Italia	117	48	259	424	10
Iugoslavia	-	1	7	8	0,4
Olanda	1 643	1 016	2 159	4 818	555
Norvegia	52	10	5	67	23
Polonia	3	2	-	5	0,1
Portugalia	-	2	392	394	53
România	-	-	-	-	-
Spania	2	21	59	82	3
Suedia	326	51	4	381	61
Ungaria	5	-	-	5	0,5
Alte țări din Europa	-	48	6	54	
Total țări europene	6 480	9 136	21 221	36 837	98
II. Datorii în străinătate					
Anglia	309	672	318	1 299	27
Austria	273	43	61	377	56
Belgia-Luxemburg	371	48	16	435	52

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1	2	3	4	5	6
Bulgaria	102	8	-	110	18
Cehoslovacia	113	16	155	284	19
Danemarca	185	111	80	376	100
Elveția	144	24	-	168	40
Finlanda	36	15	4	55	15
Franța	427	132	-	559	14
Germania	1 982	697	64	2 743	51
Grecia	459	27	-	486	68
Italia	12	157	7	176	4
Iugoslavia	230	38	43	311	17
Olanda	3	18	-	21	2
Norvegia	160	110	143	413	141
Polonia	478	171	81	730	21
Portugalia	150	7	-	157	21
România	**553**	**52**	**45**	**650**	**34**
Spania	212	73	-	285	11
Suedia	18	26	-	44	7
Ungaria	204	57	108	369	40
Alte țări din Europa	62	49	121	252	-
Total țări europene	6 483	2 551	1 246	10 280	27

SURSE: Cleona Lewis, *Debtor and Creditor Countries,* 1938, 1944. Washington, 1945.

NOTE: [1] Exportul de capital al țărilor creditoare sub forma împrumuturilor și investițiilor cât și obligațiile, datoriile țărilor debitoare în anul 1938 din Europa în comparație cu celelalte continente se prezenta astfel:

Zonele	Zonele de plasament							Total	Pe locuitor
	Europa	America de Nord	America Centrală	America de Sud	Asia și Oceania	Africa	Nespecificat		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Plasamentele în străinătate									
Europa	6 480	9 136	514	4 921	11 746	3 871	169	36 837	98
America de Nord	2 434	5 695	988	2 541	997	158	552	13 365	
America Centrală	---	68	---	---	---	---	---	68	
America de Sud	---	40	---	33	---	---	---	73	
Asia și Oceania	330	182	---	12	1 784	---	5	2 313	
Africa	97	15	---	---	---	---	---	112	
Altele	1	---	---	---	54	---	---	55	
Total	9 342	15 936	1 502	7 507	14 581	4 029	711	52 823	
II. Datoriile față de străinătate									
Europa	6 483	2 551	---	---	330	97	819	10 280	27
America de Nord	9 136	5 695	68	40	182	15	277	15 413	
America Centrală	515	986	---	---	---	---	59	1 560	
America de Sud	4 921	2 541	---	33	12	---	451	7 985	
Asia și Oceania	11 746	997	---	---	1 784	---	1 113	15 640	
Africa	3 872	159	---	---	---	---	---	4 031	
Altele	60	10	---	---	5	---	---	75	
Total	36 733	12 939	68	73	2 313	112	2 719	54 957	

[2] Valutele străine, când în sursele lucrării au fost exprimate în alte monede, au fost calculate în dolari S.U.A. pe cursul liber mediu din anul 1937. Leul în acest an a fost estimat la 0,007 dolari

IV

BALANȚA DE PLĂȚI A ROMÂNIEI – Introducere

Conturile sintetice de intrări și ieșiri de valori monetare, după cum este cunoscut, reprezintă una din cele mai importante situații financiare pentru determinarea capacității de plată a țării.

În România modernă până la 1914 nici instituțiile oficiale, nici economiștii perioadei, deși se impunea, nu au elaborat o balanță de plăți a țării.

În perioada interbelică s-au întocmit mai multe balanțe de plăți, pe diferiți ani, fiecare într-o structură de conturi proprie, dar cuprinzând mai mult sau mai puțin capitolele de bază ale încasărilor și plăților din exterior și în exterior ale economiei naționale.

În paragraful de față reproducem trei situații balanțiere provenite din surse oficiale și oficioase cu grad ridicat de veridicitate – de la Banca Națională a României, de la Institutul de Statistică Generală a Statului și de la Ministerul de Finanțe.

Cele trei balanțe de plăți cuprind intervalul dintre 1922–1932, un deceniu care reprezintă o perioadă de dezvoltare, de avânt – 1922–1928 – și una de criză economică – 1929–1932. Pentru sfârșitul deceniului patru lipsește o balanță oficială de plăți a țării, dar ea poate fi constituită cu datele existente în arhiva B.N.R. și a Ministerului de Finanțe.

Structura și metodologia celor trei situații ale conturilor de intrări și ieșiri monetare este diferită și relevă că autorii nu au cuprins toate posturile, dovada făcând-o prezența într-o balanță a unor posturi care nu se regăsesc în celelalte două și invers; în consecință se poate aprecia că volumul intrărilor și ieșirilor bănești din țară este subapreciat, în realitate dimensiunile fiind mai mari.

O primă observație, esențială, a urmăririi evoluției balanței de plăți într-un deceniu este că, cu excepția anului 1928, în toată perioada soldul a fost excedentar.

Tabelul 282

Balanța de plăți a României[1], pe anii 1922–1928

ACTIV — mil. lei

Conturi	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
1	2	3	4	5	6	7	8
A Comerț exterior	14 039	24 594	28 361	29 127	38 224	37 703	27 500
1 Exporturi	14 039	24 594	28 361	29 127	38 224	37 709	27 500
B Servicii, din care:	960	1 200	1 500	1 650	2 100	1 780	1 400
2 Voiajurile străinilor în România	400	500	600	650	750	650	500
3 Încasări taxe de transport	180	250	350	350	450	350	300
4 Încasări taxe de tranzit	80	100	150	150	200	180	150
5 Cheltuieli legații străine în România	200	250	300	350	450	400	350
6 Salarii	100	100	100	150	250	200	100
C Import de capitaluri, din care:	5 000	3 900	6 850	5 250	11 700	11 150	11 650
7 Plasamentele capitalurilor străine în România	3 000	2 000	2 000	1 500	3 500	3 000	2500
8 Credite externe	1 000	1 000	4 000	3 000	7 500	7 500	8500
9 Economiile emigranților români	900	800	700	600	500	400	350
10 Dividende ale capitalurilor românești în străinătate	100	100	150	150	200	250	300
Total general	19 999	29 694	36 711	36 027	52 024	50 633	40 550
PASIV							
A Comerț exterior	12 325	19 516	26 265	29 913	37 135	33 429	32 600
1 Importuri	12 325	19 516	26 265	29 913	37 135	33 429	32 600

Continuare *tabelul 282*

1	2	3	4	5	6	7	8
B Servicii, din care:	600	700	700	800	1 050	1 300	2 000
2 Voiajurile românilor în străinătate	400	450	400	450	550	750	1 500
3 Cheltuieli legații române în străinătate	100	150	200	250	350	400	400
4 Prime ale societăților de reasigurare și transport	100	100	100	100	150	150	100
C Export de capitaluri, din care:	4 180	6 430	8 100	10 910	13 560	14 020	14 960
5 Dividende la capitaluri externe, plasate în România	2 500	3 200	500	3 800	4 500	4 000	4 000
6 Dobânzi la capitaluri externe	500	950	1 250	1 750	2 650	3 200	3 500
7 Anuități la datoria publică externă	800	1 750	2 380	3 210	4 760	3 920	4 260
8 Economiile străinilor din România trimise peste granițe	180	200	170	150	150	100	100
9 Anuități la datoria privată externă	200	330	800	2 000	1 500	1 800	1 600
10 Retrageri de capitaluri externe	-	-	-	-	-	1 000	1 50
Total general	17 105	26 646	35 065	41 623	51 745	48 749	49 500
Sold	+ 2 894	+ 3 048	+ 1 646	– 5 596	+ 279	+ 1 884	– 9 010

SURSA: B.N.R., „Bulletin d'information et documentation", 1929, nr. 1, p. 22.

NOTE: [1] Estimările asupra balanței de plăți a României se datoresc unui cercetător al Serviciului de studii al B.N.R., dr. M. Lotru. Considerăm că sursele de documentare din Banca Națională a României pentru elaborarea balanței de plăți au un grad ridicat de certitudine deși cele mai multe conturi sunt estimate în cifre rotunjite.

Tabelul 283

Balanța de plăți a României pe anii 1926–1928[1]

mil. lei

INTRĂRI				IEȘIRI			
Conturi	1926	1927	1928	Conturi	1926	1927	1928
I Mărfuri	38 504	38 013	27 304	I Mărfuri	37 145	33 434	32 145
1 Export de mărfuri	38 224	37703	26 919	1 Import mărfuri și aur	37 145	33 434	32 145
2 Contrabande	280	313	385	II Dobânzi și dividende	3 954	4 513	4 405
II Dobânzi și dividende	375	381	445	2 Dobânzi la datorii de stat interaliate	12	9	11
3 Dobânzi la capitaluri plasate în străinătate	375	381	445	3 Dobânzi și dividende la datorii externe	3 492	4 038	3912
III Alte articole curente	7 801	8 008	11 732	4 Dobânzi și dividende la capitaluri externe	450	466	480
4 Încasări pentru transport de călători și mărfuri străine cu mijloace de transport românești	213	178	126	III Alte articole curente			
5 Încasări din tranzit de mărfuri	1 294	1 583	1 495	5 Plăți pentru transporturi cu mijloace străine	145	121	115
6 Încasări pentru poștă, telefon, telegraf de la străini	59	55	34	6 Comisioane, prime de asigurare etc. plătite străinătății	23	13	12
7 Sume intrate de la emigranți români	1 768	1 508	1 330	7 Redevență P.T.T.	35	28	28
8 Cheltuieli ale legațiilor străine în România	556	531	550	8 Plăți pentru emigranți români și cheltuieli ale voiajorilor români în străinătate	1 039	1 160	1188
9 Sume percepute de stat în contul plăților de reparații de război	340	422	495	9 Plăți ale legațiilor române în străinătate	185	266	349
10 Încasările legațiilor române în străinătate	71	70	69	10 Datorii particulare, retrageri capital	1 780	2 800	3 003
11 Capitaluri externe plasate în România	3 500	3 661	7633				
Total general	46 680	46 402	39 481	Total general	44 306	42 335	41 243
				Sold	+2 374	+4 067	–1 762

SURSA: Gh. M. Dobrovici, *Istoricul dezvoltării economice și financiare a României și împrumuturile contractate 1823–1933*, București, 1934, p. 634–635.

NOTE: [1] Autorul atribuie această balanță Institutului de statistică generală a statului elaborată la cererea Societății Națiunilor pentru studiile sale. Menționăm că s-au făcut unele corecturi minore la adunarea coloanelor.

Tabelul 284

Balanța de plăți a României, în perioada 1929–1932

mil. lei

Conturi	1929		1930		1931		1932	
Stoc de devize la începutul anului		155		7 787		4 062		579
INTRĂRI								
Exporturi de mărfuri	28 960		28 522		22 197		16 722	
Exporturi de aur	-		-		808		531	
Legații străine	350		300		300		280	
Împrumuturi și credite B.N.R.	16 170	45 480	2 177	30 999	3 816	27 121	2 570	20 103
TOTAL		45 635		38 786		31 183		20 682
IEȘIRI								
Importuri de mărfuri	29 628		23 044		15 755		12 011	
Pierderi de Ł	330		-		654		53	
Importuri de aur	-		-		310		-	
Plăți ale regiilor autonome în străinătate	160		100		350		450	
Legații și consulate românești	300		262		250		270	
Anuitatea datoriei publice	4 038		5 032		5 767		4 533	
Rambursări de avansuri și credite străinătății	4 298		1 890		569		1 564	
TOTAL		38 754		30 328		23 655		18 881
Diferențe (+ și -)		*+6 881*		*+ 8 458*		*+ 7 628*		*+ 1 801*
Balanța comercială	– 668		5 478		6 442		4 711	
Ieșiri nete de capitaluri		-		– 4 426		– 7 059		– 1 043
Intrări nete de capitaluri		1 094		-		-		-
Stoc de devize la sfârșitul anului		5 787		4 032		569		618

SURSĂ: V. N. Madgearu, *La capacité de paiement et la dette publique de la Roumanie. Mémorandum*, 1933.

NOTĂ: [1] Virgil N. Madgearu, fost ministru de finanțe în unii ani ai acestei perioade, a organizat un serviciu de studii în minister destinat să cerceteze problemele majore ale economiei românești. Documentarea din sursa competentă a Ministerului de Finanțe asigură o ridicată credibilitate lucrărilor elaborate. Balanța de plăți a fost întocmită de Virgil Madgearu în Memorandum, în calitate de ministru de finanțe al României în 1933.

V

PRINCIPALELE ÎMPRUMUTURI EXTERNE, DETALIATE, DIN PERIOADA 1865–1931 – Introducere

Acest ultim paragraf conține 21 de situații statistice ale celor mai importante împrumuturi contractate de statul român în intervalul 1865–1929. Scopul prezentării lor este de a evidenția perioadele de contractare, dobânda, amortismentul și plățile anuale și totale.

Prezintă interes, pentru împrumuturile pe termene de 3–5 decenii, sumele totale de returnat, considerabile, de câteva ori mai mari decât cele încasate inițial.

Tabelul 285

Împrumutul extern Stren – Londra de 916 000 Ł, plați de dobândă și amortisment, în perioada 1865–1888

mii lei

Anii	Dobândă	Amortisment	Comision	Total plăți
1	2	3	4	5
1865	796	---	4,0	800,0
1866	1 591	454	10,2	2 055,2
1867	1 559	486	10.2	2 055,2
1868	1 526	519	10,3	2 055,3
1869	1 500	563	10,3	2 073,3
1970	1 461	600	10,3	2 071,3
1871	1 419	643	10,3	2 072,2
1872	1 374	687	10,3	2 071,3
1873	1 326	735	10,3	2 071,3
1874	1 274	787	10,3	2 071,3

Continuare *tabelul 285*

1	2	3	4	5
1875	1 219	840	10,3	2 069,3
1876	1 160	903	10,3	2 073,3
1877	1 097	962	10,3	2 069,3
1878	1 031	1 033	10,3	2 074,3
1879	957	1 102	10,3	2 069,3
1880	880	1 183	10,3	2 073,3
1881	797	1 262	10,3	2 069,3
1882	709	1 352	10,3	2 071,3
1883	614	1 445	10,3	2 069,3
1884	513	1 548	10,3	2 071,3
1885	405	1 658	10,3	2 073,3
1886	289	1 772	10,3	2 071,3
1887	165	1 895	10,3	2 070,3
1888	2	460	2,3	464,3
Total mii lei	23 664	22 889	232,6	46 786
Total Ł	948 161	916 000	7 279	1 864 161

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 286

Împrumutul extern Oppenheim de 31,6 milioane lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1867–1890

mii lei

Anii	Capitalul de amortizat	Dobânzi	Amortisment	Total plăți
1	2	3	4	5
1867	31 610,5	-	-	-
1868	31 610,5	2 529	519	3 048
1869	31 092	2 489	561	3 050
1970	30 531	2 442	605	3 047
1871	29 925	2 394	654	3 048

1	2	3	4	5
1872	29 271	2 342	706	3 048
1873	28 565	2 285	763	3 048
1874	27 802	2 224	824	3 048
1875	26 979	2 158	889	3 047
1876	26 089	2 087	961	3 048
1877	25 128	2 010	1 038	3 048
1878	25 091	1 927	1 121	3 048
1879	22 970	1 838	1 210	3 048
1880	21 760	1 741	1 307	3 048
1881	20 452	1 636	1 412	3 048
1882	19 041	1 523	1 525	3 048
1883	17 516	1 401	1 647	3 048
1884	15 869	1 269	1 779	3 048
1885	14 091	1 127	1 921	3 048
1886	12 170	973	2 074	3 047
1887	10 095	808	2 240	3 048
1888	7 855	628	2 420	3 048
1889	5 435	435	2 613	3 048
1890	2 822	226	2 822	3 048
TOTAL	-	38 492	31 611	70 103

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 287

Împrumutul extern pentru căi ferate Suceava – Roman – Iaşi de 51 535 640 lei, plăţi de dobândă şi amortisment, în perioada 1871–1960

mii lei

Anii	Capitalul de amortizat	Dobânzi	Amortisment	Total plăţi
1	2	3	4	5
1871	51 536	3 859	6	6
1872	51 530	3 859	12	12
1873	51 524	3 859	7	19
1874	51 517	3 858	7	26
1875	51 510	3 857	8	34
1876	51 502	3 857	8	42
1877	51 494	3 856	9	51
1878	51 485	3 856	10	61
1879	51 475	3 855	10	71
1880	51 465	3 854	11	82
1881	51 453	3 853	12	94
1882	51 441	3 852	13	107
1883	51 429	3 851	14	121
1884	51 415	3 850	15	136
1885	51 400	3 849	16	152
1886	51 384	3 848	17	169
1887	51 367	3 847	19	187
1888	51 348	3 845	20	207
1889	51 328	3 844	21	229
1890	51 307	3 842	23	251
1891	51 284	3 841	25	276
1892	51 260	3 839	27	303
1893	51 233	3 837	28	331
1894	51 205	3 835	31	362
1895	51 174	3 832	33	395
1896	51 141	3 830	35	430
1897	51 106	3 827	38	468
1898	51 068	3 824	41	509

1	2	3	4	5
1899	51 027	3 821	44	553
1900	50 983	3 818	47	600
1901	50 936	3 814	51	651
1902	50 885	3 811	55	705
1903	50 830	3 807	59	764
1904	50 772	3 802	63	827
1905	50 709	3 798	68	895
1906	50 641	3 792	73	967
1907	50 568	3 787	78	1 046
1908	50 490	3 781	84	1 130
1909	50 406	3 775	90	1 220
1910	50 316	3 768	97	1 317
1911	50 218	3 761	104	1 422
1912	50 114	3 753	112	1 534
1913	50 002	3 744	121	1 655
1914	49 881	3 735	130	1 784
1915	49 751	3 726	139	1 924
1916	49 612	3 715	150	2 074
1917	49 462	3 704	161	2 235
1918	49 301	3 692	173	2 408
1919	49 128	3 679	186	2 594
1920	48 941	3 665	200	2 794
1921	48 741	3 650	215	3 009
1922	48 526	3 634	231	3 241
1923	48 295	3 617	248	3 489
1924	48 047	3 598	267	3 756
1925	47 780	3 578	287	4 043
1926	47 492	3 557	309	4 352
1927	47 184	3 553	332	4 684
1928	46 852	3 509	357	5 040
1929	46 496	3 482	383	5 423
1930	46 112	3 453	412	5 835
1931	45 700	3 422	443	6 278

Continuare *tabelul 287*

1	2	3	4	5
1932	45 258	3 389	476	6 754
1933	44 782	3 354	512	7 266
1934	44 270	3 315	550	7 816
1935	43 720	3 274	591	8 407
1936	43 129	3 230	635	9 042
1937	42 494	3 182	683	10 459
1938	41 811	3 131	734	11 248
1939	41 077	3 076	789	12 096
1940	40 288	3 017	848	13 008
1941	39 339	2 954	912	13 008
1942	38 528	2 885	980	13 988
1943	37 548	2 812	1 053	15 041
1944	36 494	2 733	1 132	16 173
1945	35 362	2 648	1 217	17 390
1946	34 145	2 557	1 308	18 699
1947	32 837	2 459	1 406	20 105
1948	31 431	2 354	1 511	21 616
1949	29 920	2 241	1 625	23 241
1950	28 295	2 119	1 746	24 987
1951	26 549	1 988	1 877	26 864
1952	24 672	1 848	2 018	28 881
1953	22 654	1 697	2 169	31 050
1954	20 485	1 534	2 331	33 381
1955	18 154	1 360	2 506	35 887
1956	15 649	1 172	2 692	38 580
1957	12 955	970	2 895	41 475
1958	10 061	753	3 112	44 587
1959	6 949	520	3 345	47 932
1960	3 604	261	3 604	51 535,6
TOTAL	-	296 330	51 536	347 866

Anuitatea a fost de lei 3 865 173 anual.

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 288

Împrumut intern domenial din anul 1871, de 78 milioane lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1872–1891

mii lei

Anii	Capitalul de amortizat	Dobânzi	Amortisment	Total plăți
1	2	3	4	5
1872	78 000	6 240	1 760	8 000
1873	76 240	6 099	1 900	7 999
1874	74 340	5 947	2 053	8 000
1875	72 287	5 783	2 217	8 000
1876	70 070	5 606	2 395	8 001
1877	67 675	5 414	2 586	8 000
1878	65 089	5 207	2 793	8 000
1879	62 296	4 984	3 017	8 001
1880	59 279	4 742	3 257	7 999
1881	56 022	4 482	3 518	8 000
1882	52 504	4 202	3 800	8 002
1883	48 704	3 896	4 104	8 000
1884	44 600	3 568	4 432	8 000
1885	40 168	3 213	4 787	8 000
1886	35 381	2 830	5 169	7 999
1887	30 212	2 417	5 583	8 000
1888	24 629	1 970	6 030	8 000
1889	18 599	1 488	6 512	8 000
1890	12 087	967	7 032	7 999
1891	5 055	404	5 055	3 459
TOTAL	-	79 459	78 000	157 459

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 289

Împrumutul extern al Societății acționarilor căilor ferate române, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1880–1899

mii lei

Anii	Capitalul de amortizat	Dobânzi	Amortisment	Total plăți
1	2	3	4	5
1880	2 852	1 315	4 167	1 315
1881	2 773	1 394	4 167	2 709
1882	2 689	1 478	4 167	4 187
1883	2 601	1 567	4 167	5 754
1884	2 507	1 660	4 167	7 414
1885	2 407	1 760	4 167	9 174
1886	2 301	1 865	4 167	11 040
1887	2 190	1 977	4 167	13 018
1888	2 071	2 096	4 167	15 114
1889	1 945	2 222	4 167	17 336
1890	1 812	2 355	4 167	19 691
1891	1 670	2 497	4 167	22 188
1892	1 521	2 643	4 167	24 834
1893	1 362	2 805	4 167	27 640
1894	1 194	2 973	4 167	30 613
1895	1 015	3 152	4 167	33 765
1896	826	3 341	4 167	37 106
1897	626	x) 3 541	4 167	40 648
1898	413	3 754	4 167	44 402
1899	188	3 133	3 321	47 532
TOTAL	34 963	47 532	82 495	

x Cifră corectată, în sursă 3 141.

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 290

Împrumutul extern în obligații de stat 6% C.F.R., de 237 500 mii lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1880–1923

mii lei

Anii	Dobânzi	Amortisment	Total plăți	Total capital amortizat
1	2	3	4	5
1880	14 244	435	14 679	650
1881	14 217	460	14 677	895
1882	14 189	490	14 679	1 385
1883	14 159	520	14 679	1 905
1884	14 128	520	14 678	2 455
1885	14 094	585	14 679	3 040
1886	14 058	620	14 678	3 660
1887	14 021	655	14 676	4 315
1888	13 981	700	14 681	5 015
1889	13 938	740	14 678	5 755
1890	13 893	785	14 678	6 540
1891	13 845	830	14 675	7 370
1892	13 795	880	14 675	8 250
1893	13 741	935	14 676	9 185
1894	13 684	995	14 679	10 180
1895	13 624	1 055	14 679	11 235
1896	13 559	1 120	14 679	10 355
1897	13 491	1 185	14 676	13 540
1898	13 419	1 260	14 679	14 800
1899	13 342	2 185	15 527	16 985
1900	13 168	4 285	17 453	21 270
1901	12 906	4 550	17 456	25 820
1902	12 630	4 825	17 455	30 645
1903	12 336	5 120	17 456	35 765
1904	12 024	5 430	17 454	41 195
1905	11 693	5 760	17 453	46 955
1906	11 342	6 110	17 452	53 065
1907	10 970	6 485	17 455	59 550
1908	10 575	6 880	17 455	66 430
1909	10 156	7 300	17 456	73 730
1910	9 712	7 740	17 452	81 470
1911	9 241	8 215	17 456	89 685
1912	8 740	8 715	17 455	98 400

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 290*

1	2	3	4	5
1913	8 209	9 245	17 454	107 645
1914	7 646	9 805	17 451	117 455
1915	7 049	10 405	17 454	127 855
1916	6 416	11 040	17 456	138 895
1917	5 743	11 710	17 453	150 605
1918	5 030	12 425	17 455	163 030
1919	4 273	13 180	17 453	176 210
1920	3 471	13 985	17 456	190 195
1921	2 619	14 835	17 454	205 030
1922	1 716	15 740	17 456	220 770
1923	757	16 730	17 487	237 500
TOTAL	475 844	237 500	713 344	-

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 291

Împrumutul extern de 436 525 mii lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1881/1888–1931/1938

mii lei

Anii	Capital de amortizat	Dobânzi	Amortisment	Suma de plată	Capital amortizat
1	2	3	4	5	6
1881	148 200	3 705	450	4 155	450
1882	303 364	7 584	946	8 530	2 307
1883	402 725	10 068	1 134	11 202	4 459
1884	443 390	11 085	1 215	12 300	6 875
1885	479 423	11 986	1 531	13 517	9 761
1886	576 651	14 416	1 814	16 230	13 113
1887	617 360	15 434	2 087	17 521	17 277
1888	719 565	17 989	2 433	20 422	21 919
1889	848 351	21 209	2 974	24 183	27 673
1890	842 338	21 058	3 124	24 182	33 838
1891	836 010	20 900	3 283	24 183	40 324
1892	829 361	20 734	3 450	24 184	47 140
1893	822 376	20 559	3 624	24 183	54 299
1894	815 037	20 376	3 807	24 183	61 821
1895	804 327	20 183	4 000	24 183	69 724
1896	799 227	19 981	4 203	24 184	78 027

1	2	3	4	5	6
1897	790 716	19 768	4 416	24 184	86 751
1898	781 773	19 545	4 639	24 184	95 916
1899	772 379	19 310	4 874	24 184	105 545
1900	762 510	19 063	5 120	24 183	115 661
1901	752 141	18 804	5 380	24 184	126 290
1902	741 246	18 531	5 651	24 182	137 456
1903	729 801	18 245	5 939	24 184	149 188
1904	717 775	17 944	6 239	24 183	161 514
1905	705 141	17 629	6 555	24 184	174 464
1906	691 867	17 297	6 887	24 184	188 070
1907	677 921	16 948	7 235	24 183	202 365
1908	663 270	16 582	7 602	24 184	217 373
1909	647 876	16 196	7 987	24 183	233 161
1910	631 704	15 793	8 391	24 184	249 738
1911	614 712	15 368	8 816	24 184	267 154
1912	596 860	14 922	9 262	24 184	285 452
1913	578 105	14 452	9 731	24 183	304 676
1914	558 400	13 960	10 224	24 184	324 874
1915	537 697	13 442	10 741	24 183	346 094
1916	515 946	12 899	11 285	24 184	368 389
1917	493 094	12 327	11 856	24 183	391 812
1918	469 086	11 727	12 457	24 184	416 421
1919	443 862	11 096	13 087	24 183	442 276
1920	417 360	10 434	13 750	24 184	469 440
1921	389 518	9 738	14 445	24 183	497 978
1922	360 265	9 007	15 177	24 184	527 962
1923	329 532	8 238	15 945	24 183	559 463
1924	297 243	7 431	16 753	24 184	592 560
1925	263 320	6 583	17 601	24 184	627 331
1926	227 679	5 692	18 492	24 184	663 863
1927	190 233	4 756	19 428	24 184	702 245
1928	150 892	3 772	20 411	24 183	742 570
1929	109 559	2 739	21 444	24 183	784 936
1930	66 134	1 653	22 530	24 183	829 446
1931	20 511	513	16 100	16 613	868 639
TOTAL	-	699 671	436 525	1 136 196	-

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 292

Împrumutul extern de 274 375 mii lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1890–1923

mii lei

Anii	Capital de amortizat	Dobânzi	Amortisment	Suma de plată
1	2	3	4	5
1891	274 375	10 959	1 685	-
1892	272 780	10 895	1 660	12 555
1893	270 121	10 828	1 727	12 555
1894	269 395	10 758	1 797	12 555
1895	267 598	10 685	1 869	12 554
1896	265 729	10 610	1 945	12 555
1897	263 784	10 531	2 023	12 554
1898	261 761	10 449	2 105	12 554
1899	259 657	10 344	4 260	14 604
1900	255 397	10 151	6 501	16 652
1901	248 896	9 889	6 764	16 653
1902	242 132	9 616	7 037	16 653
1903	235 095	9 331	7 222	16 653
1904	227 773	9 036	7 617	16 653
1905	220 156	8 728	7 925	16 653
1906	212 231	8 408	8 245	16 653
1907	203 986	8 075	8 578	16 653
1908	195 408	7 728	8 925	16 653
1909	186 483	7 367	9 286	16 653
1910	177 198	6 992	9 661	16 653
1911	167 537	6 602	10 051	16 653
1912	157 486	6 196	10 457	16 653
1913	147 039	5 773	10 879	16 653
1914	136 150	5 334	11 319	16 653
1915	124 831	4 877	11 776	16 653
1916	113 055	4 401	12 252	16 653
1917	100 803	3 906	12 747	16 653
1918	88 056	3 391	13 261	16 653
1919	74 795	2 855	13 798	16 653
1920	60 997	2 298	14 355	16 653
1921	46 642	1 718	14 935	16 653
1922	31 707	1 114	15 539	16 653
1923	16 169	487	16 169	16 653
TOTAL	-	240 332	274 375	514 707

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 293

Împrumutul extern de 50 milioane lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1890–1933

mii lei

Anii	Capital de amortizat	Dobânzi	Amortisment	Suma de plată	Capital amortizat
1	2	3	4	5	6
1890	50 000	1 000	212	1 212	-
1891	49372	1 987	437	2 424	649
1892	49 126	1 970	455	2 425	1 104
1893	48 662	1 951	473	2 424	1 578
1894	48 179	1 932	492	2 424	2 070
1895	47 677	1 913	512	2 425	2 582
1896	47 154	1 891	533	2 424	3 115
1897	46 610	1 870	554	2 424	3 670
1898	46 045	1 847	577	2 424	4 247
1899	45 457	1 824	600	2 424	4 847
1900	44 844	1 800	624	2 424	5 471
1901	44 207	1 775	649	2 424	6 121
1902	43 545	1 749	676	2 425	6 797
1903	42 855	1 721	704	2 425	7 501
1904	42 138	1 693	732	2 425	8 232
1905	41 391	1 663	761	2 424	8 993
1906	40 615	1 632	792	2 424	9 775
1907	39 807	1 600	824	2 424	10 609
1908	38 867	1 567	857	2 424	11 467
1909	38 092	1 533	892	2 425	12 359
1910	37 183	1 497	928	2 425	13 287
1911	36 236	1 459	965	2 424	14 252
1912	35 251	1 420	1 004	2 424	15 256
1913	34 227	1 380	1 045	2 425	16 305
1914	33 161	1 337	1 087	2 424	17 389
1915	32 052	1 293	1 131	2 424	18 520
1916	30 898	1 248	1 177	2 425	19 697
1917	29 998	1 200	1 225	2 425	20 921
1918	28 449	1 151	1 274	2 425	22 195
1919	27 149	1 099	1 326	2 425	23 520
1920	25 798	1 046	1 379	2 425	24 899
1921	24 391	990	1 434	2 424	26 334

Continuare *tabelul 293*

1	2	3	4	5	6
1922	22 958	932	1 492	2 424	27 826
1923	21 405	872	1 553	2 425	29 379
1924	19 822	809	1 616	2 425	30 995
1925	18 174	743	1 681	2 424	32 676
1926	16 459	675	1 749	2 424	34 425
1927	14 672	605	1 820	2 425	36 243
1928	12 820	531	1 893	2 424	38 137
1929	10 888	455	1 969	2 424	40 106
1930	9 880	375	2 049	2 424	42 155
1931	6 790	293	2 132	2 425	44 287
1932	4 616	206	2 218	2 424	46 504
1933	2 354	117	2 308	2 425	48 812
1933	1 189	23	1 189	1 212	50 000
TOTAL	-	56 674	50 000	106 674	-

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 294

Împrumutul extern de 45 milioane lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1891–1935

mii lei

Anii	Capital de amortizat	Dobânzi	Amortisment	Suma de plată
1	2	3	4	5
1891	45 000	-	-	-
1892	44 809	1 796	386	2 182
1893	44 416	17 81	401	2 182
1894	44 006	1 764	417	2 181
1895	43 580	1 748	434	2 182
1896	43 137	1 730	452	2 182
1897	42 676	1 712	470	2 182
1898	42 196	1 693	489	2 182
1899	41 697	1 673	509	2 182
1900	41 178	1 653	529	2 182
1901	40 638	1 631	551	2 182
1902	40 076	1 608	573	2 181
1903	39 491	1 586	596	2 182

Continuare *tabelul 294*

1	2	3	4	5
1904	38 883	1 562	620	2 182
1905	38 250	1 536	646	2 182
1906	37 591	1 510	671	2 181
1907	36 906	1 483	699	2 182
1908	36 193	1 455	727	2 182
1909	35 451	1 426	756	2 182
1910	34 680	1 395	787	2 182
1911	33 878	1 364	818	2 182
1912	33 042	1 330	852	2 182
1913	32 174	1 296	887	2 183
1914	31 270	1 260	922	2 182
1915	30 329	1 223	959	2 182
1916	29 351	1 184	998	2 182
1917	28 332	1 144	1 039	2 183
1918	27 273	1 101	1 081	2 182
1919	26 171	1 058	1 124	2 182
1920	25 025	1 012	1 170	2 182
1921	23 832	965	1 217	2 182
1922	22 591	916	1 266	2 182
1923	21 300	865	1 317	2 182
1924	19 957	812	1 370	2 182
1925	18 559	756	1 426	2 182
1926	17 105	699	1 483	2 182
1927	15 592	639	1 543	2 182
1928	14 018	576	1 606	2 182
1929	12 381	512	1 670	2 182
1930	10 677	444	1 738	2 182
1931	8 905	374	1 808	2 182
1932	7 061	301	1 881	2 182
1933	5 142	225	1 957	2 182
1934	3 146	146	2 036	2 182
1935	1 070	63	2 119	2 182
TOTAL	-	51 007	45 000	96 007

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 295

Împrumutul extern de 50 milioane lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1894–1937

mii lei

Anii	Capital de amortizat	Dobânzi	Amortisment	Suma de plată
1	2	3	4	5
1894	50 000	1 250	161	1 411
1895	49 675	2 488	333	2 821
1896	49 333	2 471	350	2 821
1897	48 974	2 453	368	2 821
1898	48 597	2 435	387	2 822
1899	48 201	2 415	406	2 821
1900	47 785	2 395	426	2 821
1901	47 347	2 373	449	2 822
1902	46 888	2 350	470	2 820
1903	46 405	2 326	495	2 821
1904	45 898	2 301	520	2 821
1905	45 365	2 275	546	2 821
1906	44 805	2 247	574	2 821
1907	44 217	2 218	603	2 821
1908	43 599	2 188	633	2 821
1909	42 950	2 156	666	2 822
1910	42 268	2 122	699	2 821
1911	41 551	2 087	735	2 822
1912	40 798	2 049	771	2 820
1913	40 007	2 010	811	2 821
1914	39 176	1 969	852	2 821
1915	38 303	1 927	895	2 822

BCU IAȘI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

1	2	3	4	5
1916	37 386	1 881	940	2 821
1917	36 422	1 834	988	2 822
1918	35 409	1 783	1 038	2 821
1919	34 246	1 731	1 090	2 821
1920	33 228	1 676	1 146	2 822
1921	32 054	1 618	1 204	2 822
1922	30 820	1 557	1 264	2 821
1923	29 524	1 493	1 329	2 822
1924	28 162	1 425	1 396	2 821
1925	26 731	1 356	1 466	2 820
1926	25 228	1 280	1 541	2 821
1927	23 649	1 202	1 619	2 821
1928	21 990	1 120	1 700	2 820
1929	20 246	1 034	1 787	2 821
1930	18 415	944	1 877	2 821
1931	16 491	849	1 973	2 822
1932	14 469	749	2 072	2 821
1933	12 345	644	2 177	2 821
1934	10 114	534	2 287	2 821
1935	7 769	418	2 403	2 821
1936	5 306	296	2 525	2 821
1937	2 718	169	2 652	2 821
1937	1 376	34	1 376	1 410
TOTAL	-	74 131	50 000	124 131

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

BCU MASICA CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 296

Împrumutul extern de 120 milioane lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1895–1939

mii lei

Anii	Capital de amortizat	Dobânzi	Amortisment	Suma de plată
1	2	3	4	5
1895	120 000	-	-	-
1896	119 491	4 790	1 028	5 818
1897	118 442	4 748	1 070	5 818
1898	117 350	4 705	1 113	5 818
1899	116 214	4 660	1 159	5 819
1900	115 032	4 613	1 206	5 819
1901	113 803	4 565	1 253	5 818
1902	112 524	4 514	1 305	5 819
1903	111 193	4 461	1 353	5 818
1904	109 808	4 406	1 412	5 818
1905	108 368	4 349	1 470	5 819
1906	106 869	4 289	1 529	5 818
1907	105 310	4 228	1 590	5 818
1908	103 687	4 164	1 655	5 819
1909	102 000	4 097	1 721	5 818
1910	100 244	4 028	1 791	5 819
1911	98 417	3 955	1 863	5 818
1912	96 516	3 880	1 939	5 819
1913	94 538	3 801	2 017	5 818
1914	92 481	3 720	2 098	5 818
1915	90 340	3 635	2 183	5 818
1916	88 113	3 547	2 272	5 819

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 296*

1	2	3	4	5
1917	85 796	3 455	2 363	5 818
1918	83 385	3 360	2 459	5 819
1919	80 877	3 261	2 558	5 818
1920	78 268	3 157	2 662	5 819
1921	75 553	3 051	2 769	5 820
1922	72 729	2 938	2 882	5 820
1923	69 790	2 821	2 998	5 819
1924	66 733	2 700	3 119	5 819
1925	63 552	2 574	3 245	5 819
1926	60 243	2 443	3 376	5 819
1927	56 800	2 306	3 512	5 818
1928	53 218	2 165	3 654	5 819
1929	49 491	2 017	3 801	5 818
1930	45 619	1 864	x) 3 955	5 819
1931	41 580	1 704	4 115	5 819
1932	37 383	1 538	4 280	5 818
1933	33 016	1 364	4 455	5 819
1934	28 473	1 185	4 634	5 819
1935	23 747	998	4 821	5 819
1936	18 829	803	5 015	5 818
1937	13 713	600	5 219	5 819
1938	8 390	390	5 429	5 819
1939	2 853	170	5 649	5 819
TOTAL	-	136 019	120 000	256 019

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.
x În sursă 3 855.

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 297

Împrumutul extern de 180 milioane lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1898–1958

mii lei

Anii	Capital de amortizat	Dobânzi	Amortisment	Suma de plată
1	2	3	4	5
1898	180 000	3 600	-	3 600
1899	179 632	7 193	745	7 938
1900	178 872	7 163	775	7 938
1901	178 082	7 132	806	7 938
1902	177 251	7 099	839	7 938
1903	176 404	7 065	872	7 937
1904	175 514	7 030	908	7 938
1905	174 588	6 993	945	7 938
1906	173 625	6 955	983	7 938
1907	172 623	6 925	1 013	7 938
1908	171 580	6 874	1 064	7 938
1909	170 495	6 830	1 107	7 937
1910	169 366	6 786	1 151	7 937
1911	168 192	6 740	1 198	7 938
1912	166 970	6 691	1 246	7 937
1913	165 699	6 641	1 296	7 937
1914	164 377	6 588	1 349	7 937
1915	163 001	6 534	1 403	7 937
1916	161 569	6 477	1 460	7 937
1917	160 080	6 418	1 519	7 937
1918	158 531	6 357	1 580	7 937
1919	156 920	6 293	1 645	7 938
1920	155 241	6 226	1 711	7 937
1921	151 681	6 157	1 780	7 937
1922	153 496	6 085	1 852	7 937
1923	149 792	6 010	1 927	7 937
1924	147 827	5 933	2 004	7 937
1925	145 683	5 851	2 086	7 937
1926	143 656	5 767	2 170	7 937

1	2	3	4	5
1927	141 443	5 680	2 258	7 938
1928	138 140	5 588	2 349	7 937
1929	136 745	5 494	2 444	7 938
1930	134 253	5 395	2 543	7 938
1931	131 660	5 292	2 645	7 937
1932	128 962	5 185	2 752	7 937
1933	126 155	5 075	2 863	7 938
1934	123 235	4 959	2 978	7 937
1935	120 197	4 838	3 099	7 937
1936	117 037	4 713	3 224	7 937
1937	113 749	4 583	3 354	7 937
1938	110 327	4 449	3 490	7 939
1939	106 767	4 306	3 631	7 937
1940	103 065	4 160	3 777	7 937
1941	99 211	4 007	3 930	7 937
1942	95 203	3 848	4 089	7 937
1943	91 032	3 683	4 254	7 937
1944	86 693	3 512	4 426	7 938
1945	82 179	3 332	4 605	7 937
1946	77 482	3 146	4 791	7 937
1947	72 596	2 952	4 984	7 936
1948	67 512	2 751	5 186	7 937
1949	62 223	2 542	5 395	7 937
1950	56 720	2 324	5 613	7 937
1951	50 995	2 098	5 840	7 938
1952	45 038	1 861	6 076	7 937
1953	38 841	1 616	6 321	7 937
1954	32 393	1 360	6 577	7 937
1955	25 685	1 095	6 842	7 937
1956	18 706	819	7 119	7 938
1957	11 445	531	7 406	7 937
1958	3 891	232	7 705	7 937
TOTAL	-	299 839	180 000	479 839

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 298

Împrumutul extern de 185 milioane lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1903–1943

mii lei

Anii	Capital de amortizat	Dobânzi	Amortisment	Suma de plată
1	2	3	4	5
1903	185 000	9 250	745	9 995
1904	183 492	9 193	1 546	10 739
1905	181 907	9 115	1 624	10 739
1906	180 242	9 033	1 707	10 740
1907	178 493	8 946	1 793	10 739
1908	176 655	8 856	1 883	10 739
1909	174 725	8 761	1 979	10 740
1910	172 696	8 660	2 079	10 739
1911	170 565	8 555	2 185	10 740
1912	168 326	8 444	2 295	10 739
1913	165 973	8 328	2 411	10 739
1914	163 502	8 206	2 533	10 739
1915	160 906	8 078	2 662	10 740
1916	158 177	7 943	2 796	10 739
1917	155 311	7 802	2 938	10 740
1918	152 300	7 653	3 086	10 739
1919	149 136	7 496	3 243	10 739
1920	145 813	7 332	3 407	10 739
1921	142 320	7 160	3 580	10 740
1922	138 651	6 979	3 760	10 739
1923	134 797	6 740	3 951	10 691
1924	130 747	6 589	4 151	10 740
1925	126 492	6 378	4 362	10 740
1926	122 022	6 158	4 581	10 739
1927	117 325	5 926	4 815	10 741
1928	112 391	5 682	5 057	10 739
1929	107 207	5 426	5 314	10 740
1930	101 760	5 157	5 583	10 740
1931	96 038	4 874	5 865	10 739
1932	90 026	4 577	6 162	10 739

1	2	3	4	5
1933	83 710	4 265	6 474	10 739
1934	77 074	3 938	6 802	10 740
1935	70 102	3 593	7 147	10 740
1936	62 776	3 231	7 508	10 739
1937	55 081	2 851	7 888	10 739
1938	46 995	2 452	8 288	10 740
1939	38 500	2 033	8 707	10 740
1940	29 576	1591	9 148	10 739
1941	20 199	1 128	9 611	10 739
1942	10 348	642	10 097	10 739
1943	5 237	131	5 237	5 368
TOTAL	-	249 152	185 000	434 152

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 299

Împrumutul extern de 424 613 mii lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1905–1946

mii lei

Anii	Capital de amortizat	Dobânzi	Amortisment	Suma de plată
1	2	3	4	5
1906	424 613	16 984	2 191	19 175
1907	420 187	16 852	4 515	21 367
1908	415 582	16 670	4 697	21 367
1909	410 790	16 480	4 887	21 367
1910	405 806	16 282	5 085	21 367
1911	400 619	16 077	5 290	21 367
1912	395 224	15 863	5 504	21 367
1913	389 610	15 641	5 726	21 367
1914	383 769	15 410	5 957	21 367
1915	377 693	15 169	6 199	21 367
1916	371 371	14 919	6 448	21 367
1917	364 793	14 658	6 709	21 367
1918	357 950	14 387	6 980	21 367

1	2	3	4	5
1919	350 830	14 104	7 262	
1920	343 423	13 812	7 555	21 367
1921	335 717	13 506	7 861	21 367
1922	327 699	13 189	8 178	21 367
1923	319 357	12 859	8 508	21 367
1924	310 678	12 514	8 853	21 367
1925	301 649	12 157	9 210	21 367
1926	292 255	11 785	9 582	21 367
1927	282 481	11 398	9 969	21 367
1928	272 312	10 995	10 372	21 367
1929	261 733	10 576	10 791	21 367
1930	250 726	10 140	11 227	21 367
1931	239 275	9 686	x) 11 681	21 367
1932	227 361	9 215	12 152	21 367
1933	214 965	8 724	12 643	21 367
1934	202 069	8 213	13 154	21 367
1935	188 652	7 682	13 685	21 367
1936	174 693	7 129	14 238	21 367
1937	160 160	6 553	14 814	21 367
1938	145 059	5 955	15 412	21 367
1939	129 339	5 332	16 035	21 367
1940	112 984	4 684	16 683	21 367
1941	95 967	4 010	17 357	21 367
1942	78 264	3 309	18 058	21 367
1943	59 845	2 580	18 787	21 367
1944	40 681	1 821	19 546	21 367
1945	20 744	1 031	20 336	21 367
1946	10 476	209	10 476	10 685
TOTAL	-	438 560	424 613	863 173

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

x Cifră corectată, în sursă 11 601.

Tabelul 300

Împrumutul extern de 128 milioane lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1910–1950

mii lei

Anii	Capital de amortizat	Dobânzi	Amortisment	Suma de plată
1	2	3	4	5
1910	128 000	2 560	-	2 560
1911	127 323	5 106	1 368	6 474
1912	125 928	5 051	1 427	6 474
1913	124 476	4 994	1 481	6 475
1914	122 965	4 934	1 541	6 475
1915	121 394	4 872	1 603	6 475
1916	119 759	4 807	1 667	6 474
1917	118 058	4 739	1 735	6 474
1918	116 288	4 669	1 805	6 474
1919	114 447	4 596	1 878	6 474
1920	112 531	4 521	1 954	6 475
1921	110 538	4 441	2 033	6 474
1922	108 464	4 359	2 115	6 474
1923	106 307	4 274	2 200	6 474
1924	104 063	4 185	2 289	6 474
1925	101 727	4 093	2 382	6 475
1926	99 298	3 996	2 478	6 474
1927	96 770	3 896	2 578	6 474
1928	94 140	3 792	2 682	6 474
1929	91 404	3 684	2 790	6 474
1930	88 558	3 571	2 904	6 475
1931	85 596	3 454	3 021	6 475
1932	82 515	3 331	3 143	6 474
1933	79 309	3 204	3 270	6 474
1934	75 974	3 072	3 402	6 474
1935	72 504	2 935	3 540	6 475
1936	68 894	2 792	3 682	6 474
1937	65 138	2 643	3 832	6 475
1938	61 230	2 488	3 986	6 474
1939	57 164	2 327	4 147	6 474

Continuare *tabelul 300*

1	2	3	4	5
1940	52 935	2 160	4 314	6 474
1941	48 534	1 986	4 489	6 475
1942	43 955	1 804	4 670	6 474
1943	39 192	1 615	4 859	6 474
1944	34 236	1 419	5 055	6 474
1945	29 080	1 214	5 260	6 474
1946	23 715	1 002	5 472	6 474
1947	18 134	782	5 693	6 475
1948	12 327	552	5 923	6 475
1949	6 286	312	6 162	6 474
1950	3 174	63	3 174	3 237
TOTAL	-	130 265	128 000	258 265

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 301

Împrumutul extern, 4,50% din 1913 de 25 milioane lei, dobândă şi amortisment, în perioada 1914–1953

mii lei

Anii	Dobânda	Amortisment	Suma de plată
1	2	3	4
1914	11 224	2 308	13 532
1915	11 119	2 413	13 532
1916	11 010	2 522	13 532
1917	10 894	2 638	13 532
1918	10 775	2 757	13 532
1919	10 650	2 882	13 532
1920	10 518	3 014	13 532
1921	10 381	3 151	13 532
1922	10 237	3 295	13 532
1923	10 088	3 444	13 532
1924	9 930	3 602	13 532
1925	9 767	3 765	13 532

Continuare *tabelul 301*

1	2	3	4
1926	9 596	3 936	13 532
1927	9 416	4 116	13 532
1928	9 230	4 302	13 532
1929	9 034	4 498	13 532
1930	8 829	4 703	13 532
1931	8 615	4 917	13 532
1932	8 391	5 141	13 532
1933	8 157	5 375	13 532
1934	7 912	5 620	13 532
1935	7 657	5 875	13 532
1936	7 362	6 170	13 532
1937	7 110	6 422	13 532
1938	6 818	6 714	13 532
1939	6 512	7 020	13 532
1940	6 193	7 339	13 532
1941	5 859	7 673	13 532
1942	5 509	8 023	13 532
1943	5 145	8 387	13 532
1944	4 763	8 769	13 532
1945	4 364	9 168	13 532
1946	3 947	9 585	13 532
1947	3 510	10 822	13 532
1948	3 054	10 477	13 532
1949	2 578	10 955	13 532
1950	2 079	11 453	13 532
1951	1 458	12 074	13 532
1952	1 013	12 519	13 532
1953	444	13 088	13 532
TOTAL	290 348	250 932	541 280

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 302

Împrumutul intern al Unirii, din 1919 de 1 143,1 milioane lei, dobândă și amortisment, în perioada 1923–1958

mii lei

Anii scadențelor	Dobânda	Amortisment	Anuitate de plată
1	2	3	4
1923	57 011	11 769	68 781
1924	56 417	12 364	68 781
1925	55 790	12 991	68 781
1926	55 132	13 649	68 781
1927	54 442	14 339	68 781
1928	53 716	15 065	68 781
1929	52 953	15 828	68 781
1930	52 151	16 630	68 781
1931	51 310	17 471	68 781
1932	50 425	18 356	68 781
1933	49 496	19 285	68 781
1934	48 520	20 261	68 781
1935	47 444	21 337	68 781
1936	46 416	22 365	68 781
1937	44 784	23 997	68 781
1938	44 095	24 686	68 781
1939	42 844	25 937	68 781
1940	41 532	27 249	68 781
1941	40 152	28 629	68 781
1942	38 703	30 078	68 781
1943	37 180	31 601	68 781
1944	35 580	33 201	68 781
1945	33 899	34 882	68 781
1946	32 134	36 647	68 781
1947	30 279	38 502	68 781
1948	28 329	40 452	68 781
1949	26 281	42 500	68 781
1950	24 130	44 651	68 781
1951	21 869	46 912	68 781
1952	19 494	49 287	68 781

1	2	3	4
1953	16 999	51 782	68 781
1954	14 378	54 403	68 781
1955	11 624	57 157	68 781
1956	8 730	60 051	68 781
1957	5 690	63 091	68 781
1958	2 496	66 285	68 781
TOTAL	1 332 975	1 143 144	2 476 119

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 303

Împrumutul extern din 1922, cu 4% de Ł 2500 mii, dobândă şi amortisment, în perioada 1923–1942

Ł

Anii scadenţelor	Dobânzi de 4%	Capital amortizat
1923	99 172	83 600
1924	95 794	86 990
1925	92 280	90 500
1926	88 624	94 150
1927	84 820	97 960
1928	80 863	101 920
1929	76 744	106 030
1930	72 461	110 320
1931	68 004	114 770
1932	63 367	119 410
1933	58 543	124 240
1934	53 524	129 250
1935	48 302	134 480
1936	42 869	139 910
1937	37 217	145 560
1938	31 336	151 440
1939	25 218	157 560
1940	18 853	163 920
1941	12 230	170 550
1942	5 340	177 440
TOTAL	1 665 561	2 500 000

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

BCU "LUCIAN BLAGA" CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Tabelul 304

Împrumutul de rentă unificată 4%, de 433 milioane franci francezi din 1928, dobânzi și amortisment, în perioada 1929–1970

mii franci francezi

Anii	Dobânda	Amortisment	Anuitate
1	2	3	4
1929	3 464	830	4 249
1930	6 877	1 711	8 588
1931	6 809	1 779	8 588
1932	6 905	1 897	8 802
1933	6 996	2 021	9 017
1934	7 078	2 154	9 232
1935	7 154	2 292	9 446
1936	7 382	2 494	9 876
1937	7 598	2 707	10 305
1938	7 804	2 935	10 739
1939	8 019	3 175	11 194
1940	8 315	3 493	11 808
1941	8 620	3 832	12 452
1942	8 902	4 194	13 096
1943	9 161	4 579	13 740
1944	9 539	5 061	14 600
1945	9 883	5 575	15 458
1946	10 194	6 123	16 317
1947	10 470	6 706	17 176
1948	10 837	7 413	18 250
1949	11 157	8 166	19 322
1950	11 429	8 967	20 396
1951	11 649	9 821	21 470
1952	11 252	10 218	21 470
1953	10 840	10 630	21 470
1954	10 410	11 060	21 470
1955	9 964	11 506	21 470
1956	9 497	11 973	21 470
1957	9 015	12 455	21 470
1958	8 511	12 959	21 470
1959	7 988	13 482	21 470
1960	7 443	14 027	21 470
1961	6 876	14 594	21 470
1962	6 287	15 183	21 470
1963	5 674	15 796	21 470

1	2	3	4
1964	5 035	16 435	21 470
1965	4 372	17 098	21 470
1966	3 680	17 790	21 470
1967	2 962	18 508	21 470
1968	2 215	19 255	21 470
1969	1 437	20 033	21 470
1970	627	20 843	21 470
TOTAL	320 397	381 770	702 167

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 305

Împrumutul C.A.M. de stabilizare din 1929, de 7%, dobânzi şi amortisment, în perioada 1929–1959

mii franci francezi

Anii tragerii la sorţi	Dobânzi	Amortisment	Anuitate
1	2	3	4
1929	19 657	2 859	22 516
1930	39 011	6 025	45 036
1931	38 582	6 433	45 015
1932	38 123	6 918	45 041
1933	37 631	7 378	45 009
1934	37 105	7 940	45 045
1935	36 540	8 475	45 015
1936	35 936	9 089	45 025
1937	35 288	9 762	45 050
1938	34 594	10 441	45 035
1939	33 850	11 182	45 032
1940	33 053	11 999	45 052
1941	32 199	12 842	45 041
1942	31 284	13 761	45 045
1943	30 306	14 704	45 010
1944	29 257	15 777	45 034
1945	28 134	16 900	45 034
1946	26 931	18 100	45 031
1947	25 641	19 376	45 017
1948	24 260	20 780	45 040

BCU "LUCIAN BLAGA" UNIVERSITY LIBRARY

Continuare *tabelul 305*

1	2	3	4
1949	22 781	22 235	45 016
1950	21 196	23 844	45 040
1951	19 499	25 529	45 028
1952	17 680	27 341	45 021
1953	15 732	29 308	45 040
1954	13 646	31 376	45 022
1955	11 411	33 621	45 032
1956	9 015	35 996	45 011
1957	6 452	38 600	45 052
1958	3 704	41 306	45 010
1959	761	21 751	22 512
TOTAL	789 260	561 648	1 350 908

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

Tabelul 306

Împrumutul de dezvoltare de 7,5%, de 1 325 milioane franci francezi, din 1931, a C.A.M. dobânzi și amortismente, în perioada 1931–1971

mii franci francezi

Anii scadenței	Dobânzi	Amortisment	Suma de plată
1	2	3	4
1931	49 688	2 750	52 438
1932	99 062	5 825	104 887
1933	98 617	6 275	104 892
1934	98 137	6 750	104 887
1935	97 619	7 275	104 894
1936	97 065	7 825	104 890
1937	96 467	8 425	104 892
1938	95 823	9 075	104 898
1939	95 130	9 750	104 880
1940	94 384	10 525	104 909
1941	93 582	11 300	104 882
1942	92 718	12 175	104 893

Continuare *tabelul 306*

1	2	3	4
1943	91 787	13 100	104 887
1944	90 786	14 100	104 886
1945	89 709	15 200	104 909
1946	88 547	16 325	104 872
1947	87 300	17 600	104 900
1948	85 955	18 950	104 905
1949	84 509	20 375	104 884
1950	82 951	21 950	104 901
1951	81 274	23 600	104 874
1952	79 471	25 425	104 896
1953	74 529	27 375	101 904
1954	75 437	29 450	104 887
1955	73 187	31 700	104 887
1956	70 764	34 125	104 889
1957	68 158	36 750	104 908
1958	65 349	39 525	104 874
1959	62 329	42 575	104 904
1960	59 077	45 800	104 877
1961	55 576	49 325	104 901
1962	51 809	53 075	104 884
1963	47 752	57 150	104 902
1964	43 387	61 500	104 887
1965	38 687	66 200	104 887
1966	33 729	71 275	105 004
1967	28 184	76 700	104 884
1968	22 323	82 575	104 898
1969	16 016	88 875	104 891
1970	9 223	95 675	104 898
1971	2 904	50 775	52 679
TOTAL			

SURSE: Vezi sursele de la tabelul 267.

BCU IASI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CUPRINS ANALITIC

Cuvânt înainte 7

Secțiunea întâi

SISTEMUL MONETAR NAȚIONAL 11

I. **Sistemul monetar național** – Observații metodologice 13
*1.** Date privind sistemul monetar național din anul 1867, p. 16.

II. **Stabilizarea monetară din anul 1929** – Introducere 18
2. Datele principale ale modificărilor monetare din anul 1929, p. 19.

III. **Reforma monetară din anul 1947** – Introducere 20
3. Datele principale ale reformei monetare din anul 1947, p. 21.

IV. **Circulația monetară** – Introducere 23
4. Circulația bancnotelor și acoperirea lor după felul surselor, în perioada 1880–1947, p. 24.

V. **Cursul mediu lunar al leului și al unor monede străine în perioada 1892–1944** – Introducere 27
5. Cursul liber, în lei, lunar – selectiv – și anual al valutelor la Paris, Berlin și Londra, în anii 1892–1914, p. 29.

VI. **Cursul oficial al principalelor valute la București, în perioada 1915–1944** – Introducere 30
6. Cursul mediu lunar al schimbului la piața liberă la București, în perioada 1915–1944, p. 31. *7.* Cursurile medii lunare și anuale ale valutelor la București, la piața liberă, în perioada 1920–1928, p. 37. *8.* Cursul oficial mediu al unor valute străine la București, în perioada 1929 –1947, p. 39. *9.* Rezervele de devize de aur ale României și ale altor țări europene, în perioada 1924–1932, p. 41. *10.* Circulația totală și pe locuitor în România și în alte țări europene, în decembrie 1928, p. 42. *11.* Cursul de schimb al unor monede naționale, în perioada 1929–1940, față de paritate aur (1929) a dolarului, p. 43. *12.* Paritatea metalică a unora din principalele monede în anul 1928, p. 44.

* Numerotarea cu cifre arabe se referă la numărul tabelului.

BCU CLUJ / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Secțiunea a doua

BĂNCILE ȘI CREDITUL 47

A *Banca Națională a României* 48

Observații metodologice 49

I. **Principalele conturi ale bilanțului Băncii Naționale a României – 1881–1947** – Introducere 52

13. Principalele conturi de bilanț ale Băncii Naționale a României, în perioada 1881–1918, p. 55. *14.* Principalele conturi de bilanț ale Băncii Naționale a României, în perioada 1919–1929, p. 56. *15.* Principalele conturi de bilanț ale Băncii Naționale a României, în perioada 1930–1947, p. 57. *16.* Principalele plasamente ale Băncii Naționale a României, în perioada 1881–1918, p. 59. *17.* Operațiuni principale ale Băncii Naționale a României, în perioada 1919–1946, p. 61. *18.* Sursele beneficiului Băncii Naționale a României, în perioada 1881–1914, p. 62.

II. **Plasamentele de scont ale B.N.R. după profesiunea debitorilor** – Introducere 63

19. Împrumuturile pe efecte scontate acordate de Banca Națională a României după profesiunea obligaților, în perioada 1928–1946 mil. lei, p. 65. *20.* Efectele scontate de Banca Națională a României după profesiunea obligaților, în perioada 1928–1946, p. 66. *21.* Împrumuturile pe efecte scontate acordate de Banca Națională a României după profesiunea obligaților, în perioada 1928–1946, procente, p. 67. *22.* Împrumuturile pe efecte scontate acordate de Banca Națională a României după profesiunea obligaților, în perioada 1928–1945, mii lei, p. 68. *23.* Efectele scontate de Banca Națională a României, pe categorii de valoare, în perioada 1928–1937, număr, p. 69. *24.* Efectele scontate de Banca Națională a României, pe categorii de valoare, în perioada 1928–1937, ponderi, p. 69. *25.* Valoarea efectelor scontate de Banca Națională a României, pe categorii de mărime, în perioada 1928–1937, mil. lei, p. 70. *26.* Valoarea efectelor scontate de Banca Națională a României, pe categorii de mărime, în perioada 1928–1937, ponderi, p. 70.

III. **Dobânda la Banca Națională a României și la băncile particulare** – Introducere ... 71

27. Nivelul scontului Băncii Naționale a României și al dobânzilor băncilor particulare, în perioada 1913–1944, p. 72.

IV. **Scontul Băncii Naționale a României și ale altor bănci centrale din Europa** – Introducere 74

28. Rata scontului Băncii Naționale a României și a băncilor centrale ale altor țări, în perioada 1880–1941, p. 75.

B. *Casele de depuneri și economii* 77

I. **Casele de depuneri și economii** – Introducere 79

29. Operațiunile principale ale Casei de depuneri și consemnațiuni, în perioada 1864–1946, mil. lei, p. 81. *30.* Operațiunile principale ale Casei de economii, în perioada 1882–1946, p. 84. *31.* Plasamentul Casei de depuneri și consemnațiuni în

perioada 1865–1947, p. 87. *32.* Libretele de economii după structura profesională a depunătorilor, în perioada 1882–1939, ani diferiți, număr p. 90. *33.* Libretele de economii după structura profesională a depunătorilor, în perioada 1882–1939,.ani diferiți, ponderi, p. 90. *34.* Soldul depunerilor pe libretele de economii după structura profesională a deponenților, în perioada 1862–1908, ani diferiți, mii lei, p. 91. *35.* Soldul depunerilor pe libretele de economii după structura profesională a deponenților, în perioada 1862–1908, ani diferiți, ponderi, p. 91. *36.* Soldul mediu pe libret după structura profesională a deponenților, în perioada 1862–1908, ani diferiți, lei, p. 92.

C. *Băncile comerciale* 93

I. **Evoluția băncilor societăți anonime, în anii 1865–1946** – Introducere 95

37. Evoluția băncilor comerciale, după număr și capital, în perioada 1865–1913, p. 96. *38.* Evoluția băncilor comerciale, după număr și capital, în perioada 1921–1946 mil lei, p. 97.

II. **Evoluția băncilor în regimul legii bancare din anul 1934** – Introducere 99

39. Evoluția băncilor comerciale după legea bancară din anul 1934 până în anul 1941, p. 100. *40.* Situația societăților anonime bancare, după principalele fonduri de pasiv în anii 1901–1914, mil. lei, p. 103.

III. **Bilanțul instituțiilor de credit în perioada 1919–1939** – Observații metodologice.... 104

41. Bilanțul societăților bancare și de credit, în perioada 1919–1939, mil. lei, monedă curentă, p. 108. *42.* Bilanțul societăților bancare și de credit, în perioada 1919–1939, mil. lei pe unitate, p. 112.

IV. **Bilanțul bancar, 1934–1945** – Introducere 114

43. Bilanțul băncilor din evidența Consiliului superior bancar, în perioada 1934–1945, mil. lei, monedă curentă, p. 116. *44.* Bilanțul băncilor din evidența Consiliului superior bancar, în perioada 1934–1945, pe unitate, mil. lei, p. 118.

V. **Bilanțul tip al societăților bancare, 1936–1939** – Introducere 120

45. Conturi principale din bilanțul general tip al societăților bancare și de credit, în anii 1936–1939, mil. lei monedă curentă, p. 121.

VI. **Contul de profit și pierdere al societăților bancare, în anii 1936–1939** – Introducere 123

46. Contul de profit și pierdere al societăților bancare și de credit, în anii 1936–1939, mil. lei, monedă curentă, p. 124. *47.* Contul de profit și pierderi al societăților bancare și de credit, în anii 1936–1939, ponderi, p. 125.

VII. **Fondurile de exploatare ale societăților bancare în anii 1919–1939** – Introducere.. 126

48. Fondurile de exploatare ale societăților bancare și de credit, după surse, în perioada 1919–1939, mil. lei, p. 128. *49.* Plasamentele societăților bancare după principalele conturi, în perioada 1919–1939, mil lei, p. 130. *50.* Întreprinderile bancare și de asigurări după forma juridică și vechime, în anul 1930, p. 132. *51.* Întreprinderile bancare și de asigurări, după grupe de personal și număr de persoane, în anul 1930, p. 132.

VIII. **Activitatea bancară din România şi din alte ţări** – Introducere 133

52. Ponderea resurselor proprii în raport cu angajamentele la băncile comerciale din România şi din alte ţări europene, în perioada 1913, 1920–1929, p. 134. *53.* Compoziţia creditelor băncilor comerciale din România şi alte ţări europene, în perioada 1913, 1920–1929, ponderi în total, p. 136. *54.* Principalele conturi de activ ale băncilor comerciale din România şi din alte ţări europene, în anul 1929, pondere în activ, p. 139. *55.* Principalele conturi de pasiv ale băncilor comerciale din România şi alte ţări europene, în anul 1929, pondere în total pasiv, p. 141. *56.* Rata scontului şi a dobânzilor în România şi alte ţări europene la sfârşitul anilor 1924 şi 1925, p. 143. *57.* Randamentul capitalului bancar în România şi alte ţări europene, în perioada 1913, 1920–1929, procente, p. 144.

IX. **Poziţia capitalului străin în sistemul bancar** – Introducere 145

58. Instituţiile bancare după apartenenţa naţională a fondurilor utilizate şi a beneficiilor obţinute, în anul 1937, p. 146. *59.* Instituţiile bancare active, pe categorii, după sursa fondurilor utilizate – proprii şi împrumutate şi apartenenţa lor naţională, în anul 1937, p. 147.

X. **Casa de compensaţiuni a băncilor din Bucureşti** – Introducere 148

60. Casa de compensaţiuni a băncilor, principalele operaţiuni, în perioada 1920–1946, p. 149. *61.* Casa de compensaţiuni, mişcarea generală a conturilor principalelor bănci asociate, în anii 1920, 1924, 1929, 1934, 1938 şi 1944, mil. lei, p. 150. *62.* Casa de compensaţiuni, mişcarea generală a conturilor principalelor bănci asociate, în anii 1920, 1924, 1929, 1934, 1938 şi 1944, ponderi în total, p. 151.

D. *Creditul funciar* 153

Introducere 155

I. **Creditul agricol pentru proprietatea şi exploataţia mare** 159

63. Principalele operaţiuni ale Creditului funciar rural, în perioada 1873–1944, mii lei, p. 159. *64.* Principalele operaţiuni ale Creditului funciar urban Bucureşti, în perioada 1875–1946, mii lei, p. 162. *65.* Principalele operaţiuni ale Creditului funciar urban Iaşi, în perioada 1882–1940, mii lei, p. 165. *66* .Principalele operaţiuni ale Creditului naţional agricol, mil. lei, p. 168. *67.* Împrumuturile acordate de Creditul naţional agricol pe categorii de exploataţii, în perioada 1938–1942, p. 169.

II. **Creditul agricol pentru proprietatea şi exploataţia mică** 171

Cooperaţia de credit – Introducere 171

68. Băncile populare după număr de membri, capital social vărsat şi activ al bilanţului, în perioada 1900–1946, p. 174. *69.* Băncile populare după numărul de membrii şi capitalul social vărsat, în perioada 1921–1938, p. 176. *70.* Structura membrilor băncilor populare, după profesiune, în perioada 1906–1931, ani diferiţi, mii, p. 177. *71.* Structura membrilor băncilor populare, după profesiune, în perioada 1906–1931, ani diferiţi, ponderi, p. 177. *72.* Structura membrilor băncilor populare după mărimea capitalului social vărsat, în anii 1907–1912, p. 178. *73.* Structura membrilor băncilor populare după mărimea capitalului social vărsat, în anii 1907–1912, ponderi, p. 179. *74.* Struc-

tura membrilor băncilor populare după mărimea capitalului social vărsat, în anii 1924–1931, p. 180. *75.* Structura membrilor băncilor populare după mărimea capitalului social vărsat, în anii 1924–1931, ponderi, p. 180. *76.* Compoziția depunerilor spre fructificare la băncile populare, după mărimea sumelor, în perioada 1908–1913, p. 181. *77.* Compoziția depunerilor spre fructificare la băncile populare, după mărimea sumelor, în perioada 1908–1913, ponderi, p. 182. *78.* Compoziția depunerilor spre fructificare la băncile populare, după mărimea sumelor, în perioada 1924–1929, p. 183. *79.* Compoziția depunerilor spre fructificare la băncile populare, după mărimea sumelor, în perioada 1924–1929, ponderi, p. 184. *80.* Structura creditelor acordate de băncile populare, după destinație, în perioada 1907–1913, p. 185. *81.* Structura creditelor acordate de băncile populare, după destinație, în perioada 1907–1913, ponderi, p. 186. *82.* Fondurile proprii și fondurile împrumutate ale băncilor populare la unitate și membru, în perioada 1921–1938, mii lei, p. 187. *83.* Principalele operațiuni ale Casei rurale, în perioada 1909–1945, mii lei, p. 188. *84.* Principalele operațiuni ale Creditului agricol, în perioada 1882–1892, 1893–1911, mii lei, p. 190.

E. *Creditul industrial* 191

Introducere 193

85. Creditul industrial, principalele conturi de activ, în perioada 1924–1946, mil. lei, p. 195. *86.* Creditul industrial, principalele conturi de pasiv, în perioada 1924–1946, mil. lei, p. 196. *87.* Plasamentele creditului industrial, pe principalele ramuri industriale, în perioada 1925–1944, ani diferiți, mil. lei, p. 197. *88.* Structura plasamentelor creditului industrial, pe principalele ramuri industriale, în perioada 1925–1944, ani diferiți, ponderi, p. 198.

F. *Băncile și creditul în Transilvania până la 1918* 199

I. **Băncile din Transilvania** – Introducere 201

89. Conturile de bilanț ale băncilor românești din Transilvania, în anii 1898–1913, ani diferiți, mii coroane, p. 203. *90.* Principalele operațiuni ale băncii „Albina", în perioada 1872–1918, mii coroane, p. 207.

G. *Instituții de asigurări* 209

I. **Asigurările private și de stat** – Introducere 211

91. Societățile de asigurare, după conturile de activ, în perioada 1921–1939, mil. lei, p. 215. *92.* Societățile de asigurare, după conturile de pasiv, în perioada 1921–1939, mil. lei, p. 217. *93.* Rezultatele activității societăților de asigurare, după ramuri, în perioada 1927–1943, mil. lei, p. 219. *94.* Primele încasate de principalele societăți de asigurări, în perioada 1927–1940, mil. lei, p. 220. *95.* Capitalurile asigurate și rezervele matematice la ramura „Viața" ale societăților de asigurare, în perioada 1927–1943, mil. lei, p. 224. *96.* Activitatea și beneficiile Regiei autonome a asigurărilor de stat, în perioada 1921–1945, mil. lei, p. 225. *97.* Asigurările riscului de incendiu ale Regiei autonome aasigurărilor de stat, în perioada 1925–1945, mil. lei, p. 226.

H. *Bursa de valori* 227

Introducere 229

98. Valoarea negocierilor la bursă, în perioada 1925–1947, mil. lei, p. 231. *99.* Cotația unor acțiuni industriale, principale, la bursă, în perioada 1923–1947, lei, per unitate, p. 233. *100.* Cotația unor acțiuni bancare, de asigurări și transport la bursă, în perioada 1923–1947, lei, p. 238.

I. **Indicii valorilor mobiliare cu venit fix** – Introducere 242

101. Indicii valorilor mobiliare cu venit fix, în perioada 1908–1914, 1920–1947, p. 243.

II. **Indicii valorilor mobiliare cu venit variabil** – Introducere .....

102. Indicii valorilor mobiliare cu venit variabil, în perioada 1908–1914, 1920–1947, p. 249.

Secțiunea a treia

COMERȚUL INTERIOR 257

A. *Firme și activități economice* 258

Observații metodologice 259

I. **Firmele comerciale** – Introducere 260

103. Firmele comerciale, în perioada 1863–1945, ani diferiți, p. 261. *104.* Societățile economice constituite, pe categorii, după număr, în perioada 1874–1914, p. 263. *105.* Societăți și firme, nou create anual, după număr și categorii, în perioada 1919–1930, p. 264. *106.* Firmele individuale repartizate pe categorii, după obiectul activității, în anul 1938, p. 265. *107.* Personalul din domeniul comerțului, pe grupe și categorii, la recensământul din anul 1912, p. 266. *108.* Societățile economice pe acțiuni, pe categorii, după număr și valoarea activului, în perioada 1921–1939, p. 268. *109.* Bilanțul societăților comerciale, în perioada 1919–1939, mil. lei, p. 269. *110.* Întreprinderile comerciale, pe ramuri după felul comerțului, și perioadele de înființare, în anul 1930, p. 273. *111.* Întreprinderile comerciale, pe ramuri după felul comerțului, și forma juridică, în anul 1930, p. 275. *112.* Întreprinderile comerciale, pe ramuri de comerț și grupe de personal, în anul 1930, p. 277.

II. **Tranzacțiile economice** – Introducere 278

113. Tranzacțiile economice după numărul actelor și valoare, în perioada 1882–1903, p. 279. *114.* Contractele economice încheiate de stat, județe și comune cu particularii, după număr și valoare, în perioada 1882–1903, p. 280. *115.* Contracte economice încheiate între particulari, după număr și valoare în perioada 1886–1903, p. 281. *116.* Vânzările de imobile și ipotecile constituite după număr și valoare, în perioada 1874–1914, p. 282. *117.* Vânzări de imobile și ipoteci constituite, după număr și valoare, în perioada 1919–1944, ani diferiți, p. 284.

B. *Evoluția prețurilor în România* 285

Introducere 287

I. **Prețurile cu amănuntul** – Introducere 293

118. Prețurile medii cu amănuntul ale unor produse de consum, în București, în perioada 1862–1947, lei, p. 298. *119.* Indicele prețurilor de detaliu la articole de primă necesitate, medii trimestriale și anuale, în București, în perioada 1921–1940, baza 1929 = 100, p. 307.

II. **Prețuri de gros. Indici ai prețurilor de gros și de detaliu, în perioada 1920–1947** – Introducere 308

120. Prețurile medii de gros, la principalele produse, în București, în perioada 1920–1940, lei, p. 312. *121.* Indicii prețurilor de gros în București, la 69 de produse, în perioada 1919–1940, 1913/1914 = 100, p. 320. *122.* Indicii prețurilor de gros în București, medii anuale, pe grupe de produse, în perioada 1920–1940, media 1913–1914 = 100, p. 330. *123.* Indicele prețurilor de detaliu, pe categorii, în București, în perioada 1933–1947, 1933 = 100, 1938 = 332, p. 000. *124.* Indicele costului vieții în București, în perioada 1933–1947, 1933 = 100, 1938 = 100, p. 333.

C. *Falimentele* 335

Introducere 337

125. Falimentele, după număr și valoarea patrimoniului, în perioada 1869–1914, p. 338. *126.* Falimente și moratorii în România, în perioada 1925–1931, p. 340. *127.* Falimente și moratorii în județul Ilfov, în perioada 1925–1939, p. 342. *128.* Efectele protestate în România, după număr și valoare, în perioada 1925–1939, p. 346.

Secțiunea a patra

COMERȚUL EXTERIOR 349

Observații metodologice 351

A. *Exportul și importul general, pe grupe și categorii de mărfuri și pe produse* 355

Introducere 357

129. Exportul și importul general al României în expresie cantitativă și valorică, în perioada 1859–1947, p. 360.

I. **Exportul de mărfuri** 363

130. Exportul, după valoare pe principalele grupe de mărfuri, în perioada 1861–1947, mil. lei, p. 363. *131.* Structura exportului după valoare, după principalele grupe de mărfuri, în perioada 1861–1947, ponderi, p. 366. *132.* Exportul, după cantitate a principalelor produse, în perioada 1861–1939, mii tone, p. 369. *133.* Exportul, după valoare a principalelor produse, în perioada 1861–1939, mii lei, p. 375.

II. **Importul de mărfuri** – Introducere 381

Importul de mărfuri pe categorii 383

134. Importul după cantitate pe 25 categorii principale de produse, în perioada 1880–1905, tone, p. 384. *135.* Importul după cantitatea pe 35 de categorii princi-

pale, în perioada 1906–1915, tone, p. 388. *136.* Importul după cantitate pe 35 categorii principale de produse, în perioada 1919–1944, tone, p. 390. *137.* Importul după valoare pe 25 categorii principale de produse, în perioada 1861–1905, mii lei, p. 394. *138.* Importul după valoare pe 35 categorii principale de produse, în perioada 1906–1915, mii lei, p. 402. *139.* Importul după valoare pe 35 categorii principale de produse, în perioada 1919–1944, mil. lei, p. 402.

Importul principalelor produse industriale grupate pe ramurile producției 406

140. Importul după cantitate a principalelor produse de industrie alimentară, în perioada 1865–1915, tone, p. 406. *141.* Importul după cantitate a principalelor produse de industrie alimentară, în perioada 1919–1940, tone, p. 409. *142.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie alimentară, în perioada 1865–1915, mii lei, p. 410. *143.* Importul după valoarea principalelor produse de industrie alimentară, în perioada 1919–1940, mil. lei, p. 412. *144.* Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a pielăriei, în perioada 1865–1915, tone, p. 413. *145.* Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a pielăriei, în perioada 1919–1940, tone, p. 416. *146.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie a pielăriei, în perioada 1865–1915, mii lei, p. 417. *147.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie a pielăriei, în perioada 1919–1940, mil. lei, p. 419. *148.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie textilă, în perioada 1865–1915, tone, p. 420. *149.* Importul după cantitate a principalelor produse de industrie textilă, în perioada 1919–1940, tone, p. 425. *150.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie textilă, în perioada 1865–1915, mii lei, p. 426. *151.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie textilă, în perioada 1919–1940, mil. lei, p. 429. *152.* Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a hârtiei, în perioada 1865–1915, tone, p. 430. *153.* Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a hârtiei, în perioada 1919–1940, tone, p. 432. *154.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie a hârtiei, în perioada 1865–1915, mii lei, p. 433. *155.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie a hârtiei, în perioada 1919–1940, mil. lei, p. 435. *156.* Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a lemnului, în perioada 1865–1915, tone, p. 436. *157.* Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a lemnului, în perioada 1919–1940, tone, p. 438. *158.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie a lemnului, în perioada 1865–1915, mii lei, p. 439. *159.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie a lemnului, în perioada 1919–1940, mil. lei, p. 441. *160.* Importul după cantitate a principalelor produse din industria sticlei și a ceramicei, în perioada 1865–1915, tone, p. 442. *161.* Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a sticlei și a ceramicei, în perioada 1919–1940, tone, p. 444. *162.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie a sticlei și a ceramicei, în perioada 1865–1915, mii lei, p. 445. *163.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie a sticlei și a ceramicei, în perioada 1919–1940, mil. lei, p. 447. *164.* Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a materialelor de construcții, în perioada 1865–1915, tone, p. 448. *165.* Importul după cantitate a principalelor produse de industrie a materialelor de construcții, în perioada 1919–1940, tone, p. 450. *166.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie a materialelor de construcții, în perioada 1865–1915, mii lei, p. 451. *167.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie a materialelor de construcții, în perioada 1919–1940, mil. lei, p. 452. *168.* Importul după cantitate a principalelor produse de industrie chimică, în perioada 1865–1915, tone, p. 453. *169.* Importul după cantitate a unor produse de industrie chimică, în perioada 1919–1940, tone, p. 457. *170.* Importul după valoare a principalelor produse de indus-

trie chimică, în perioada 1865–1915, mii lei, p. 458. *171.* Importul după valoare a unor produse de industrie chimică, în perioada 1919–1940, mil. lei, p. 459. *172.* Importul după cantitate a principalelor produse de industrie metalurgică, în perioada 1865–1915, tone, p. 462. *173.* Importul după cantitate a principalelor produse de industrie metalurgică, în perioada 1919–1940, tone, p. 472. *174.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie metalurgică, în perioada 1865–1915, mii lei, p. 473. *175.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie metalurgică, în perioada 1919–1940, mil. lei, p. 479. *176.* Importul după cantitate a principalelor produse de industrie metalurgică, în perioada 1919–1940, tone, p. 480. *177.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie metalurgică, în perioada 1919–1940, mil. lei, p. 481. *178.* Importul după cantitate a principalelor produse de industrie electrotehnică, în perioada 1865–1915, tone, p. 482. *179.* Importul după cantitate a principalelor produse de industrie electrotehnică, în perioada 1919–1940, tone, p. 483. *180.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie electrotehnică, în perioada 1865–1915, mii lei, p. 484. *181.* Importul după valoare a principalelor produse de industrie electrotehnică, în perioada 1919–1940, mil. lei, p. 485.

B. *Exportul şi importul distribuit pe principalele ţări, soldul balanţei comerciale cu acestea* 487

Observaţii metodologice 489

182. Exportul după cantitate distribuit pe principalele ţări, în perioada 1880–1947, mii tone, p. 491. *183.* Exportul după valoare distribuit pe principalele ţări, în perioada 1862–1944, mii lei, p. 501. *184.* Importul după cantitate distribuit pe principalele ţări, în perioada 1880–1947, mii tone, p. 511. *185.* Importul după valoare distribuit pe principalele ţări, în perioada 1862–1944, mii lei, p. 520. *186.* Exportul după cantitate – în ponderi – distribuit pe principalele ţări, în perioada 1881–1947, medii ale anilor, p. 521. *187.* Exportul după valoare – în ponderi – distribuit pe principalele ţări, în perioada 1862–1944, medii ale anilor, p. 531. *188.* Importul după cantitate – în ponderi – distribuit pe principalele ţări, în perioada 1881–1947, medii ale anilor, p. 533. *189.* Importul după valoare – în ponderi – distribuit pe principalele ţări, în perioada 1862–1944, medii ale anilor, p. 535. *190.* Soldul balanţei comerciale pe principalele ţări, în perioada 1881–1944, medii ale anilor, mii lei, p. 537.

C. *Exportul şi importul după destinaţia bunurilor şi după gradul de prelucrare* 539

Observaţii metodologice 541

191. Exportul pe grupe de mijloace pentru producţie şi bunuri pentru consum, în perioada 1880–1944, valori şi ponderi, p. 544. *192.* Exportul produselor după gradul de prelucrare, în perioada 1880–1944, valori şi ponderi, p. 546. *193.* Exportul de mijloace pentru producţie după gradul de prelucrare, în perioada 1880–1944, valori şi ponderi, în total, p. 548. *194.* Exportul de bunuri pentru consum, după gradul de prelucrare, în perioada 1880–1944, valori şi poderi, p. 550. *195.* Exportul de mijloace pentru producţie şi bunuri pentru consum după gradul de prelucrare, în perioada 1880–1944, ponderi în grupe, p. 552. *196.* Importul de mijloace pentru producţie şi bunuri pentru consum, în perioada 1863–1940, valori şi ponderi, p. 554. *197.* Importul produselor după gradul de prelucrare, în perioada 1863–1940, p. 557. *198.* Importul de mijloace pentru producţie după gradul de prelucrare, în perioada 1863–1940, valori şi ponderi, p. 559. *199.* Importul de bunuri pentru consum după gradul de prelucrare, în

perioada 1863–1940, p. 561. *200.* Importul de mijloace pentru producţie după gradul de prelucrare, în perioada 1863–1940, ponderi în grupă, p. 563. *201.* Importul de bunuri pentru consum după gradul de prelucrare, în perioada 1863–1940, ponderi în grupă, p. 565.

Importul şi exportul după valoarea medie a tonei de produse şi în indicatori pe locuitor . 567

202. Valoarea medie a tonei de produse exportate şi a tonei de produse importate, în perioada 1880–1947, p. 567. *203.* Exportul şi importul, pe locuitor, după valoare şi cantitate, în anii 1862–1947, p. 569. *204.* Exportul pe locuitor al produselor după gradul de prelucrare, în perioada 1880–1944, lei/locuitor, p. 572. *205.* Importul pe locuitor al produselor după gradul de prelucrare, în perioada 1863–1940, lei/locuitor, p. 574. *206.* Exportul pe locuitor de mijloace pentru producţie, după gradul de prelucrare, în perioada 1880–1944, lei/locuitor, p. 576. *207.* Exportul pe locuitor de bunuri pentru consum, după gradul de prelucrare, în perioada 1880– 1944, lei/locuitor, p. 578. *208.* Importul pe locuitor de mijloace pentru producţie după gradul de prelucrare, în perioada 1863–1940, lei/locuitor, p. 580. *209.* Importul pe locuitor de bunuri pentru consum, după gradul de prelucrare, în perioada 1863–1940, lei/locuitor, p. 582. *210.* Exportul, după valoarea medie a tonei, pe categorii după natura produselor, în perioada 1920–1937, mii lei preţuri constante 1929, p. 584. *211.* Exportul, pe categorii, după natura produselor, în perioada 1920–1938, indici cantitativi, 1929 = 100, ponderi, p. 586. *212.* Importul, după valoarea medie a tonei, pe categorii, după gradul de prelucrare, în perioada 1920–1937, mii lei preţuri constante 1929, p. 587. *213.* Importul, pe categorii, după gradul de prelucrare, în perioada 1920–1938, indici cantitativi, ponderi, p. 587.

Taxe vamale de export şi import generale şi pe produse de bază 588

214. Taxele vamale de export şi de import, ponderea lor în valoarea exportului şi a importului în perioada 1862–1945, p. 588. *215.* Taxele vamale la importul unor produse de bază, în perioada 1875–1929, ani diferiţi, ponderi în valoarea importului a acestora, p. 591. *216.* Taxele de import (taxa vamală şi alte taxe) la unele mărfuri de bază importante, în procente faţă de valoarea lor, în perioada 1920–1938, p. 593.

D. *Comerţul exterior al României comparativ cu alte ţări* 595

Observaţii metodologice 597

217. Comerţul exterior al României şi al altor ţări, în perioada 1862–1940, mil. dolari, p. 598. *218.* Comerţul exterior al României în relaţie cu cel mondial, în perioada 1867–1938, p. 600. *219.* Comerţul exterior al României în relaţie cu cel al Europei, în perioada 1910–1938, p. 604. *220.* Comerţul exterior al României, Franţei şi Germaniei, după import şi export, în perioada 1880–1940, dolari/tonă, p. 606. *221.* Comerţul exterior al României şi al altor ţări, în perioada 1862–1940, dolari/locuitor, p. 608.

Secţiunea a cincea

FINANŢELE PUBLICE 611

A. *Finanţe de stat* 612

Observaţii metodologice 613

I. **Bugetul de stat** – Observaţii metodologice 615

222. Bugetul statului, de venituri şi cheltuieli, după prevederi şi încasări, în perioada 1859–1919, mii lei, p. 618. *223.* Bugetul ordinar de venituri şi cheltuieli, după prevederi şi încasări, în perioada 1919–1947, mil. lei, p. 621. *224.* Veniturile şi cheltuielile bugetare, în perioada 1860–1916, lei/locuitor, p. 622. *225.* Veniturile şi cheltuielile bugetare, în perioada 1919–1947, lei/locuitor, p. 623.

II. **Veniturile bugetare** – Introducere 624

226. Impozitele directe şi indirecte încasate, în perioada 1863–1914, mii lei, p. 626. *227.* Impozitele directe şi indirecte, încasate în perioada 1921–1947, mii lei, p. 629. *228.* Impozitele directe şi indirecte încasate în perioada 1863–1914, lei/locuitor, p. 630. *229.* Impozitele directe şi indirecte încasate în perioada 1921–1947, lei/locuitor, p. 632. *230.* Impozitele directe, după surse, în date absolute, în perioada 1863–1917, mii lei, p. 633. *231.* Impozitele directe, după sursă şi structură, în perioada 1863–1915, ponderi, p. 635. *232.* Impozitele directe după surse, în date absolute, în perioada 1923–1947, mil. lei, p. 637. *233.* Impozitele directe după surse şi structură, în perioada 1923–1947, ponderi, p. 639. *234.* Impozitele indirecte şi taxele, după produsele impuse, în perioada 1862–1917, mii lei, p. 640. *235.* Impozitele indirecte şi taxele, după produsele impuse, în perioada 1862–1917, ponderi, p. 643. *236.* Impozitele indirecte şi taxele, după surse, în perioada 1921–1947, mil. lei, p. 646. *237.* Impozitele indirecte şi taxele, după surse şi structură, în perioada 1921–1947, ponderi, p. 647.

III. **Cheltuielile bugetare** – Introducere 648

238. Cheltuielile bugetare după destinatari–ministere, în perioada 1862–1917, mii lei, p. 651. *239.* Cheltuielile bugetare după destinatari–ministere, în perioada 1922–1946, mil. lei, p. 654. *240.* Cheltuielile bugetare curente şi de investiţii, după grupele de destinaţie, în perioada 1862–1914, mii lei, p. 656. *241.* Cheltuielile bugetare după grupele de destinaţie, în perioada 1922–1947, mil. lei, p. 659. *242.* Cheltuieli bugetare, după structura grupelor de destinaţie, în perioada 1862–1915, ponderi, p. 661. *243.* Cheltuielile bugetare după structura grupelor de destinaţie, în perioada 1922–1947, ponderi, p. 663. *244.* Cheltuielile bugetare, după grupele de destinaţie, în perioada 1862–1915, lei/locuitor, p. 664. *245.* Cheltuielile bugetare, după grupele de destinaţie, în perioada 1922–1947, lei/locuitor, p. 666. *246.* Cheltuielile bugetare, fără bugetele întreprinderilor statului, după grupele de destinaţie, în perioada 1922–1947, mil. lei, p. 667. *247.* Cheltuielile bugetare fără bugetele întreprinderilor statului, după grupele de destinaţie, în perioada 1922–1947, ponderi, p.668. *248.* Cheltuielile bugetare fără bugetele întreprinderilor statului, după grupele de destinaţie, în perioada 1922–1947, lei/locuitor, p. 669. *249.* Cheltuielile bugetare de administraţie, ordine publică şi armată, după componenţe, în perioada 1862–1915, mii lei, p. 670. *250.* Cheltuielile bugetare de administraţie, ordine publică şi armată, după componente, în perioada 1922–1947, mil. lei, p. 672. *251.* Cheltuielile bugetare de administraţie, ordine publică şi armată, după structura componentelor, în perioada 1862–1915, ponderi în total grupă, p. 673. *252.* Cheltuielile bugetare de administraţie, ordine publică şi armată, după structura componentelor, în perioada 1922–1947, pondere în total grupă, p. 675. *253.* Cheltuielile bugetare de învăţământ, cultură, sănătate, după componente, în perioada 1862–1915, mii lei, p. 676. *254.* Cheltuielile bugetare de învăţământ, cultură, sănătate, după componente, în perioada 1922–1947, mil. lei, p. 678. *255.* Cheltuieli bugetare de învăţământ, cultură, sănătate, după structura componentelor, în perioada 1862–1915, pondere în total grupă, p. 679. *256.* Cheltuielile bugetare de învăţământ, cultură, sănătate, după structura componentelor, în perioada 1922–1947, ponderi în total grupă, p. 685. *257.* Cheltuieli bugetare economice, după componente, în perioada 1862–1915, mii lei, p. 682. *258.* Cheltuielile bugetare econo-

mice, după componente, în perioada 1922–1947, mil. lei, p. 684. *259.* Cheltuielile bugetare economice, după structura componentelor, în perioada 1862–1915, pondere în total grupă, p. 685. *260.* Cheltuielile bugetare economice, după structura componentelor, în perioada 1922–1947, pondere, în total grupă, p. 687. *261.* Cheltuieli bugetare economice, după componente, fără bugetele întreprinderilor de stat, în perioada 1922–1947, mil. lei, p. 688. *262.* Cheltuieli bugetare economice, după componente, fără bugetele întreprinderilor de stat, în perioada 1922–1947, ponderi, p. 689.

B. *Finanțe locale* 691

Observații metodologice 693

263. Veniturile bugetelor locale, după evaluări și încasări, în perioada 1915–1916 și 1924–1945, mil. lei, p. 694. *264.* Cheltuielile bugetare locale, după evaluări și încasări, în perioada 1924–1945, mil. lei, p. 695.

Secțiunea a șasea

DATORIA PUBLICĂ DE STAT 697

Datoria publică externă 698

Observații metodologice 699

I. **Anuitatea și capitalul datoriei publice** – Introducere 701

265. Anuitatea datoriei interne și externe a statului, în perioada 1862–1947, în raport cu veniturile bugetului ordinar, lei monedă curentă, p. 703. *266.* Capitalul datoriei externe a statului, în perioada 1868–1945, ani diferiți, lei și dolari SUA, p. 706. *267.* Împrumuturile principale contractate de stat, în perioada 1864–1916, după sursă, capital, curs și dobândă, mii lei, p. 707. *268.* Împrumuturile principale de stat, din perioada 1864–1910, după capitalul obținut și sumele de rambursat, mii lei, p. 713.

II. **Datoria statului prin împrumuturile externe și interne** – Introducere 714

269. I. Datoria statului în anul 1868, mii lei, p. 716. *270.* II. Datoria statului la 1 ianuarie 1876, mii lei, p. 717. *271.* III. Datoria statului în anul 1882, mii lei, p. 718. *272.* IV. Datoria statului la 31 martie 1902, mii lei, p. 718. *273.* V. Datoria statului în anul 1915 la 15 august, mii lei, p. 720. *274.* Datoria statului, pe categorii de împrumuturi, la 1 ianuarie 1929, mil. lei, p. 721. *275.* Datoria statului, externă și internă la 1 ianuarie 1933, p. 725. *276.* Datoria statului pe categorii la 1 aprilie 1933, mii lei 1929, p. 726. *277.* Datoria statului, externă și internă la 1 aprilie 1940, p. 730. *278.* Datoria statului internă și externă, pe categorii de monede, la 1 aprilie 1940, mil. lei, p. 731. *279.* Datoria statului, externă și internă, pe categorii de monede, la 1 aprilie 1945, p. 734.

III. **Poziția României în plasamentele și datoriile internaționale în 1938** 735

280. Plasamentele de capital extern în România, pe țări, în anul 1938, mil. dolari, p. 736. *281.* Plasamentele și datoriile în străinătate ale țărilor europene, în anul 1938, mil. dolari, p. 736.

IV. **Balanța de plăți a României** – Introducere 740

282. Balanța de plăți a României, pe anii 1922–1928, mil. lei, p. 741. *283.* Balanța de plăți a României, pe anii 1926–1928, mil. lei, p. 743. *284.* Balanța de plăți a României, în perioada 1929–1932, mil. lei, p. 744.

V. **Principalele împrumuturi externe, detaliate, din perioada 1865–1931** – Introducere 745

285. Împrumutul extern Stern – Londra, de 916 000 Ł, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1865–1888, mii lei, p. 745. *286.* Împrumutul extern Oppenheim de 31,6 mil. lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1867–1890, mii lei, p. 746. *287.* Împrumutul extern pentru căi ferate Suceava – Roman – Iași de 51 535 640 lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1871–1960, mii lei, p. 748. *288.* Împrumut intern domenial din anul 1871, de 78 milioane lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1872–1891, mii lei, p. 751. *289.* Împrumutul extern al Societății acționarilor căilor ferate române, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1880–1899, mii lei, p. 752. *290.* Împrumutul extern în obligații de stat 6% CFR, de 237 500 mii lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1880–1923, mii lei, p. 753. *291.* Împrumutul extern de 436 525 mii lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1881/1888–1931/1938, mii lei, p. 754. *292.* Împrumutul extern de 274 375 mii lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1890–1923, mii lei, p. 756. *293.* Împrumutul extern de 50 mil. lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1890–1933, mii lei, p. 757. *294.* Împrumutul extern de 45 mil. lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1891–1935, mii lei, p. 758. *295.* Împrumutul extern de 50 mil. lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1894–1937, mii lei, p. 760. *296.* Împrumutul extern de 120 mil. lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1895–1939, mii lei, p. 762. *297.* Împrumutul extern de 180 mil. lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1898–1958, mii lei, p. 764. *298.* Împrumutul extern de 185 mil. lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1903–1943, mii lei, p. 766. *299.* Împrumutul extern de 424 613 mii lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1905–1946, mii lei, p. 767. *300.* Împrumutul extern de 128 mil. lei, plăți de dobândă și amortisment, în perioada 1910–1950, mii lei, p. 769. *301.* Împrumutul extern, 4,50% din 1913 de 25 mil. lei, dobândă și amortisment, în perioada 1914–1953, mii lei, p. 770. *302.* Împrumutul intern al Unirii, din 1919 de 1 143,1 mil. lei, dobândă și amortisment, în perioada 1923–1956, mii lei, p. 772. *303.* Împrumutul extern din 1922, cu 4%, de Ł 2 500 mii, dobândă și amortisment, în perioada 1923–1942, p. 773. *304.* Împrumutul de rentă unificată 4%, de 433 milioane franci francezi din 1928, dobânzi și amortisment, în perioada 1929–1970, mii franci francezi, p. 774. *305.* Împrumutul C.A.M. de stabilizare din 1929, de 7%, dobânzi și amortisment, în perioada 1929–1959, mii franci francezi, p. 775. *306.* Împrumutul de dezvoltare de 7,5% de 1 325 milioane franci francezi din 1931 a C.A.M., dobânzi și amortismente, în perioada 1931–1971, mii franci francezi, p. 776.

BCU IAȘI

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

BCU IAȘI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI/CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ISBN 973-27-0716-X
973-27-0190-0